عثمانلی مؤلفلری

عثمانلیلرك ظهورندن زمانمزه قدر کلن ومملکلرنده اثر یازان
تورك مشایخ ، علما ، شعرا وادبا ، مورخین ، اطبا ، ریاضیون
وجوغرافیونك مختصر ترجمهٔ حاللریله اثرلرینه دائر
معلومات کافیه‌یی حاویدر

برنجی جلد

محرری

بروسه‌لی محمد طاهر

معارف عمومیه نظارت جلیله‌سی طرفندن
طبعنه همت بیورلمشدر

استانبول — مطبعهٔ عامره
۱۳۳۳ هجریه

ولی عهد عالئ سلطنت و حامئ علم و معرفت

یوسف عزالدین افندی حضرتلرینک

نام نامیلرینه تقدمه در

عثمانلی مؤلفلری

بروسه‌لی محمد طاهر

مشایخ فصلی فهرسیدر

صحیفه

آ

۱۲ آق‌شمس‌الدین
۱٤ آجیق باش محمود افندی
۱٥ آت پازاری عثمان‌فضلیٔ الهی

ا

۱٦ ادہ‌بالی
۱٦ احمد بیجان (بازیجی‌زاده)
۱۷ اشرف رومی (اشرف اوغلو ـ اشرف زاده) ایزنیق
۱۷ ابراهیم بن دمیرخان
۱۸ ابن عیسای صاروخانی
۱۹ ابراهیم کلشنی
۲۰ ابراهیم بن‌حمزهٔ تیره‌وی
۲۰ احمد ساربان
۲۰ امی سنان
۲۱ افتاده افندی
۲۳ احمد افندی (مرکززاده)
۲۳ ابراهیم قریمی
۲۳ ادریس مختفی
۲٤ اسماعیل آنقره‌وی
۲٥ اسماعیل رومی
۲٦ احمد رومی آق حصاری
۲٦ ار اوغلی نوری افندی
۲٦ اولانلر شیخی ابراهیم افندی
۲۷ اسماعیل آیدینی
۲۷ ایوب خلوتی
۲۸ احمد امیدی
۲۸ انسی حسن افندی
۲۸ اسماعیل حقیٔ بروسه‌وی
۳۲ اینس رجب دده

صحیفه

۳۳ احمد دیاربکری
۳۳ اسماعیل اسکداری
۳۳ ابراهیم حقیٔ ارضرومی
۳٦ امین محمد توقادی
۳۷ احمد مآبی افندی
۳۷ احمد افندی
۳۸ ابراهیم نورالدین افندی
۳۸ اولیا زاده اسماعیل حقی افندی
۳۸ اسماعیلی وهبیٔ بروسه‌وی

ب

۳۹ بدرالدین سیماوی
٤۰ بایزید رومی
٤۰ بابا نعمةالله نخجوانی
٤۱ بابا یوسف سیوری حصاری
٤۱ بهاءالدین زاده محی‌الدین افندی
٤۲ بالیٔ صوفیه‌وی
٤۲ بهشتی رمضان افندی
٤۳ بوسنه‌وی عبدالله افندی
٤٦ بیوجودی محمد اسکداری
٤٦ بکائی زاده ولی‌الدین افندی
٤٦ بك زاده مصطفی افندی
٤۷ بهجت علی افندی

پ

٤۷ پیر محمد بهاءالدین افندی
٤۷ پیر محمد افندی
٤۸ پارسا صابر دده

ت

٤۹ تنوری ابراهیم افندی
٥۰ ترزی بابا (خیاط وهبی)

صحیفه

ث

٥٠ ثاقب مصطفی دده

ج

٥١ جمال الدین اسحق قرمانی
٥١ جمال خلوتی (چلبی خلیفه)
٥٢ جنونی احمد دده
٥٣ جاهدی احمد افندی
٥٣ جهانگیری حسن افندی
٥٤ جنت محمد افندی
٥٤ جمال الدین عشاق

چ

٥٥ چرکشی مصطفی افندی

ح

٥٥ حمیدالدین آقسرایی
٥٦ حاجی بایرام ولی
٥٧ حسن خواجه افندی
٥٨ حاجی احمد بن سیدی
٥٨ حسام الدین علی البتلیسی
٥٨ حبیب قرمانی
٥٨ حقیقی زاده عثمان افندی
٥٩ حسینی سیروزی
٦٠ حسام الدین بروسه وی
٦٠ حیدر زاده فیضی افندی
٦١ حلوی محمود افندی
٦١ حسن افندی (امی سنان زاده)
٦٢ حسن رضائی افندی
٦٢ حاجی اوحد شیخی حسین افندی
٦٢ حامد باندرمه وی
٦٤ جابی عبدالباقی افندی
٦٤ حسین حمدی نقشبندی
٦٥ حق محمد افندی
٦٥ حمزه نکاری افندی

صحیفه

خ

٦٥ خیالی احمد افندی
٦٦ خلوصی محمد افندی
٦٦ خالد ضیاءالدین بغدادی (مولانا خالد)
٦٧ خواجه حسام افندی

د

٦٧ داود قیصری
٦٩ داود خلوتی
٦٩ دده عمر روشنی
٧٠ دمیر طاش
٧١ داود بن محمد
٧١ دوکوملو بابا

ذ

٧١ ذاکر زاده عبدالله افندی
٧٢ ذاتی سلیمان افندی
٧٤ ذکائی مصطفی افندی

ر

٧٥ رمضان افندی
٧٥ رجب سیواسی
٧٥ رشادی محمد افندی
٧٦ رؤفی احمد اسکداری
٧٦ رفعت احمد افندی
٧٦ رستم افندی
٧٧ روشن افندی

ز

٧٨ زهری احمد افندی

س

٧٨ سنبل سنان افندی
٧٩ سماعی محمد دده (سلطان دیوانی)
٨٠ سینه چاك (یوسف سنان الدین مولوی)
٨٠ سرخوش بالی افندی

صحيفه

٨١ سلامی مصطفی افندی
٨١ سید سیف‌الله افندی
٨٢ سنان افندی
٨٣ سکونی محمد افندی
٨٣ سلامی علی افندی
٨٤ سزائی حسن افندی
٨٥ سنان امی
٨٦ سری عبدالباقی دده
٨٦ سایم بابا (سلیم دیوانه)
٨٧ سلامی مصطفی افندی (ازمیری)
٨٨ سلیمان شیخی کوستندیلی
٨٩ سوزی احمد افندی
٨٩ سعید افندی
٨٩ سید احمد حجابی افندی

ش

٩٠ شهاب‌الدین احمد سیواسی
٩١ شیخ الهی نقشبندی
٩٢ شاهدی ابراهیم دده
٩٤ شعبان ولی
٩٥ شمس‌الدین احمد سیواسی
٩٧ شاه ولی عینتابی
٩٧ شهودی محمد افندی
٩٧ شمله‌لی زاده احمد افندی
٩٨ شعبان نقشبندی
٩٨ شمس‌الدین افندی (نصوحی زاده)
٩٨ شاکر افندی
٩٩ شرف‌الدین افندی

ص

١٠٠ صاری عبدالله افندی
١٠٣ صفی‌الله دده
١٠٣ صحفی محمد افندی
١٠٤ صلاح‌الدین عشاقی
١٠٧ صادق محمد ارزنجانی

صحیفه

١٠٧ صافی احمد افندی
١٠٨ صالح افندی

ط

١٠٨ طورحال شیخی مصطفی افندی

ظ

١٠٩ ظریفی عمر افندی

ع

١٠٩ عاشق پاشا
١١١ عبدالرحیم مرزیفونی
١١٢ علاءالدین علی آقسرایی
١١٢ عبدالکریم افندی
١١٣ عبدالمجید بن نصوح خلوتی
١١٣ عمر بن حمزهٔ ادرنه‌وی
١١٤ عارف افندی
١١٤ عبدالرحیم قره حصاری
١١٥ علی دده (بوسنه‌وی)
١١٦ علی چلبی (ایزنیقی)
١١٧ علمی دده
١١٨ عدلی حسن افندی
١١٨ عمر افندی
١١٨ عمر فؤادی افندی
١١٩ عبدالکریم ایشتیبی (امیر افندی)
١٢٠ عبدالمجید سیواسی
١٢١ عبدالکریم وارداری
١٢١ عبدالاحد النوری
١٢٣ عدنی رجب دده
١٢٣ عین اکبر محمد افندی
١٢٣ عاجزی سلیمان افندی
١٢٤ عبدالکریم جلوتی
١٢٥ علی بن شعبان آقسرایی
١٢٥ علی بن ابراهیم داغستانی
١٢٥ عبدالحی افندی

صحیفه

١٢٦ عزالدین افندی (اشرف زاده)
١٢٦ عیسی محوی افندی
١٢٧ علمی محمد افندی (ضرب زاده)
١٢٨ عذبی مصطفی افندی
١٢٨ عبدالله جلوتی
١٢٨ عیونی محمد افندی
١٢٩ عبدالقادر نجیب افندی (شرف زاده)
١٢٩ عرفانی عبدالله دارندەوی
١٢٩ عثمان نقشبندی
١٣٠ عبداللطیف قرەمانی
١٣٠ عبدالباقی دەدە
١٣٠ عثمان بن احمد فرتەکی
١٣١ عبدالرحمن طالبانی
١٣٢ عبدالحمید افندی (قره ملا زاده)
١٣٢ عبدالرحیم ایورانیەوی
١٣٢ عبدالرحیم پرزرنی
١٣٣ عثمان صلاح‌الدین افندی
١٣٣ عبدالله افندی (صرفتەوی)
١٣٤ علی عرفی افندی
١٣٤ عزمی دەدە
١٣٥ عبدالقادر کمال‌الدین افندی

غ

١٣٦ غفوری محمود افندی
١٣٦ غیبی صنع‌الله افندی
١٣٧ غوثی احمد دەدە
١٣٨ غزی‌زاده مصطفی نسیب‌افندی (بروسەوی)
١٣٨ غزی‌زاده عبداللطیف افندی (بروسەوی)

ف

١٣٩ فخرالدین رومی
١٣٩ فیضی حسن افندی
١٣٩ فتحی عبدالکریم افندی
١٤٠ فنائی مصطفی افندی (اوطه باشی شیخی)
١٤١ فخری احمد افندی

صحیفه

١٤٢ فردی عبدالله افندی
١٤٣ فیض‌الله افندی (ایوبی)
١٤٣ فائق محمد بك (اوستروجەوی)

ق

١٤٤ قطب‌الدین ایزنیقی
١٤٤ قیغوسز بابا
١٤٥ قره چلبی محمد افندی
١٤٥ قاسم افندی (آنطاکی)
١٤٥ قورت محمد افندی
١٤٦ قدوسی عبدالرحمن افندی
١٤٦ قول اوغلو مصطفی افندی
١٤٧ قرەقاش زاده عمر افندی (بروسەوی)
١٤٧ قطب ابراهیم افندی (افتاده زاده)
١٤٨ قائمی حسن افندی (بوسنەوی)
١٤٨ قرەباش ولی (عربکیری)
١٤٩ قرەبابا زاده ابراهیم افندی (بروسەوی)
١٤٩ قونوی محمد وهبی افندی
١٥٠ قبولی مصطفی افندی (ادرنەوی)
١٥٠ قدوسی احمد افندی (بوری)
١٥١ قیغولی خلیل افندی (بروسەوی)
١٥١ قوش اطەلی ابراهیم افندی

ك

١٥٢ کمال امی
١٥٣ کوچوك محمد علمی افندی
١٥٣ کشفی جعفر افندی
١٥٤ کنزی حسن افندی
١٥٤ کردی حسن افندی
١٥٤ کوسەج احمد افندی (طربزونی)
١٥٥ کمال افندی (حریری زاده)
١٥٧ کوموشخانەلی احمد افندی
١٥٨ کاك احمد افندی

ل

١٥٨ لطف‌الله قرەمانی

صحيفه

١٥٨ لعلیٔ فنائی

١٥٩ لعلی زاده عبدالباقی افندی

م

١٥٩ محمد بن قطب‌الدین ایزنیقی

١٦٠ محمود بن ادهم آماسیه‌وی

١٦٠ مرکز افندی

١٦١ موسی بن شیخ طاهر توقادی

١٦١ محی جان افندی

١٦٢ محی‌الدین کلشنی

١٦٣ مؤذن زاده محمد افندی

١٦٤ محمد معزالدین افندی

١٦٤ محی‌الدین بروسه‌وی

١٦٥ محمد دده

١٦٥ معنوی مصطفی افندی (قره‌باش زاده)

١٦٦ مسلم افندی

١٦٧ معنی محمد افندی (طربزونی)

١٦٧ مستقیم مصطفی نیازی افندی

١٦٧ محمد بن محمدالقاضی

١٦٨ مستقیم زاده سلیمان افندی

١٦٩ محمد مراد نقشبندی

١٧٠ مصطفی انور افندی

١٧٠ محمد بهاالدین افندی

ن

١٧١ نورالدین زاده

١٧١ نعمةالله افندی

١٧١ نقشیٔ آق‌کرمانی

١٧٢ نیازیٔ مصری

١٧٥ نقشی ابراهیم افندی

١٧٥ نظمی محمد افندی

١٧٦ نصوحی محمد افندی

١٧٧ نزولی مصطفی افندی

١٧٨ نورالدین جراحی

١٧٩ نهری احمد افندی

١٧٩ نوری افندی

١٧٩ نظیف دده

صحيفه

١٨٠ نوری محمدشمس‌الدین افندی

و

١٨١ وفا (مصلح‌الدین وفا)

١٨٢ وحی زاده محمد حلمی افندی

١٨٢ وحدتی عثمان افندی

١٨٤ وصالی ابراهیم افندی

١٨٤ ولی‌الدین زاده حفظی افندی

١٨٤ وحی مصطفی افندی

هـ

١٨٥ هدائی عزیز محمود افندی

١٨٨ هاشمی امیر عثمان افندی

١٨٩ همت افندی

١٨٩ هاشم بابا

لا

١٩١ لامکانی حسین افندی

ی

١٩٠ یار علی بن سیاوش دیوریکی

١٩٢ یونس امره (عاشق یونس ــ درویش یونس)

١٩٤ یازیجی زاده محمد افندی

١٩٦ یوسف حقیقی

١٩٧ یحیای شروانی

١٩٧ یوسف مخدوم

١٩٧ یکیت باشی احمد افندی

١٩٨ یاوصی محمد محی‌الدین عمادی

١٩٩ یونس بن خلیل

١٩٩ یحیی بن بخشی

٢٠٠ یحیی افندی (بشیکطاشی)

٢٠٠ یوسف سنان افندی (سنبلی)

٢٠١ یوسف دده

٢٠١ یعقوب عفوی

٢٠٢ یوسف افندی (یانیه‌وی)

٢٠٣ یوسف افندی (رشومنی) لی

علمافصلنك فهرسی

آ

صحیفه	اسامی
۲۱۱	آق بیلهك بخشی خلیفه آماسیه‌وی
۲۱۱	آبادی محمد چلبی آماسیه‌وی
۲۱۲	آلتی پارماق محمد افندی اوسکوبی
۲۱۳	آطه‌لی شیخ مصطفی افندی قوش آطه‌لی
۲۱۳	آینه زاده محمدشمس‌الدین‌افندی سیروزی
۲۱۴	آق کرمانی محمد افندی
۲۱۴	آلاشهرلی عثمان افندی
۲۱۴	آرسلان زاده مصطفی افندی اسپارطه‌وی
۲۱۵	آق علی افندی ازمیدی
۲۱۵	آق عثمان افندی عربکیری
۲۱۵	آیاقلی کتبخانه محمد امین افندی آنطالیه‌وی
۲۱۵	آطه‌لی خواجه محمد افندی آطه بازاری
۲۱۶	آق شهرلی حسن فهمی افندی
۲۱۷	آق شهرلی زاده علی‌حیدربك

ا

صحیفه	اسامی
۲۱۸	احمد جمال‌الدین قونوی
۲۱۸	ابن ترکمان علاءالدین علی ماردینی
۲۱۸	ابوالثنا محمود قونوی
۲۱۹	ابن ملك تیره‌وی
۲۲۰	ابن‌ملك زاده محمد افندی
۲۲۱	ابن همام کمال‌الدین محمد سیواسی
۲۲۱	ابراهیم قونوی
۲۲۱	اکمل‌الدین محمد بابیوردی
۲۲۲	الیاس سینوبی
۲۲۲	افضل زاده حمیدالدین افندی
۲۲۳	ابن کمال
۲۲۴	اختری مصطفی افندی آفیون‌قره‌حصاری
۲۲۵	احمد بن محمود الاصم قره‌مانی
۲۲۵	ابوالسعودالعمادی
۲۲۶	ابراهیم برهان‌الدین کورانی
۲۲۷	ابن فیروز استانبولی
۲۲۸	احمد بن محمد مغنیساوی
۲۲۸	اخی زاده حلیمی افندی استانبولی
۲۲۹	ابو بکر کورانی
۲۲۹	ابراهیم برغمه‌وی
۲۲۹	احمد بن حسام‌الدین سیروزی
۲۲۹	اسماعیل بن‌سنان سیواسی
۲۳۰	ابراهیم ایزدینی
۲۳۰	ابراهیم بن محمد استانبولی
۲۳۰	ابوالبقا ایوب کفه‌وی
۲۳۱	اسحاق بن حسن توقادی
۲۳۱	اسیری محمد افندی بروسه‌وی
۲۳۱	ازمیری سلیمان افندی
۲۳۲	اسحق خواجه‌سی احمد افندی آیدینی
۲۳۳	ابو بکر بن رستم شیروانی
۲۳۴	اعرج زاده احمد افندی کرهٔ نحاسی
۲۳۴	اسعد خواجه یانیه‌وی
۲۳۶	ابن آطه‌وی مصطفی افندی
۲۳۶	اسحاق افندی استانبولی
۲۳۷	ازمیری محمد بن ولی
۲۳۸	احمد بن ابراهیم ارکلی
۲۳۸	اسعد محمد افندی استانبولی
۲۳۹	احمد بن‌عبدالله (غراب زاده)
۲۴۰	احمد عطار افندی ادرنه‌وی
۲۴۰	ابراهیم رومی
۲۴۰	ابو بکر آمدی
۲۴۱	احمد بن عمر ازمیری
۲۴۱	ابوالسعود محمد بن عبدالواحد افندی
۲۴۱	ابو بکر ادیب چورومی

صحیفه

۲۴۱ ابراهیم بن یعقوب کوموشخانه‌وی
۲۴۲ ابراهیم حدادی ارضرومی
۲۴۲ اسکیجی زاده علی‌مدحی افندی ادرنه‌وی
۲۴۲ ابن رسول محمد زکی افندی سلیمانیه‌وی
۲۴۳ اسماعیل مفید افندی استانبولی
۲۴۳ ابراهیم صدقی افندی اشقودره‌وی
۲۴۴ امام زاده اسعد افندی استانبولی
۲۴۴ اسماعیل نبیل افندی آخسخه‌وی
۲۴۴ ابراهیم افندی پالواجی
۲۴۵ اسعد سعدی افندی قونوی
۲۴۵ ابراهیم افندی عشاقی
۲۴۶ احمدحمدی افندی شیروانی
۲۴۶ احمدصدقی افندی بروسه‌وی
۲۴۷ اسحق افندی خربوطی (اناجیلك محرفیتنه واقانیمك بطلانه دائر اولان آثار اسلامیه‌دن بعضیلرینك اسامیسنی حاوی جدول واردر).
۲۴۸ اولیا زاده حاجی‌علی رضا افندی‌مغنیساوی
۲۴۸ احمد حمدالله افندی استانبولی
۲۴۹ ادرنه مفتیسی‌محمد فوزی افندی طواسی
۲۵۰ احمدقدسی‌افندی طوپ‌باش زاده قادین‌خانی
۲۵۰ احمد فیضی افندی چورومی
۲۵۱ اسماعیل افندی مناستری

ب

۲۵۱ بهاءالدین افندی معلقره‌وی
۲۵۲ بدرالدین محمود افندی آماسیه‌وی
۲۵۲ بدرالدین محمود افندی آیدینی
۲۵۳ بالی افندی (ماناو)
۲۵۳ بوستان زاده مصطفی افندی تیره‌وی
۲۵۳ برکوی محمد افندی بالیکسری
۲۵۶ بابا قوشی عبدالرحمن افندی
۲۵۶ بابا زاده محمد افندی لارنده‌وی
۲۵۶ بوستان زاده محمد افندی تیره‌وی
۲۵۷ بوستان زاده یحیی افندی تیره‌وی
۲۵۷ بکپازاری مصلح‌الدین افندی

صحیفه

۲۵۷ بالدیر زاده محمد افندی بروسه‌وی
۲۵۸ بالی زاده مصطفی افندی استانبولی
۲۵۸ بیاضی زاده احمد افندی بوسنه‌وی
۲۵۸ بدرالدین افندی وانی
۲۵۹ بکر بن علی فردی قیصری
۲۵۹ بابا طاغی ابراهیم افندی
۲۵۹ بطال خطیبی حسن قیصری

پ

۲۶۰ پیر محمد آنقره‌وی
۲۶۱ پرویز عبداه افندی
۲۶۱ پیری زاده ابراهیم افندی استانبولی
۲۶۲ پرنجچی زاده سلیمان افندی
۲۶۲ پیری زاده محمد سعید افندی نیکده‌وی
۲۶۳ تاج بك زاده سعدی چلبی اماسیه‌وی
۲۶۳ تاج بك زاده جعفر چلبی اماسیه‌وی
۲۶۴ تاج‌الدین ابراهیم حمیدی
۲۶۴ توفیق افندی استانبولی
۲۶۵ ثابت محمد افندی قیصری

ج

۲۶۵ جمال‌الدین محمد آقسرایی
۲۶۶ جلال‌الدین محمد چلبی آماسیه‌وی
۲۶۶ جلال‌الدین‌الاوجی برکوی
۲۶۷ جاراه ولی‌الدین افندی یکیشهر فناری
۲۶۷ جمال‌الدین محمدافندی } برکت زاده دامادی استانبولی

چ

۲۶۸ چیوی زاده محیی‌الدین‌افندی منتشاوی
۲۶۹ چاووش زاده ابراهیم افندی استانبولی
۲۶۹ چومن قاضی احمد افندی سلفکه‌وی
۲۶۹ چومن زاده محمد شوقی‌افندی بروسه‌وی
۲۷۰ چلبی زاده عبدالرحمن افندی استانبولی
۲۷۰ چورباجی زاده محمد افندی ویدینی

صحیفه

۲۷۰ چرکشی زاده عثمان افندی
۲۷۱ چشمی زاده محمدخالص افندی استانبولی
۲۷۱ چرکشی زاده محمد توفیق افندی

ح

۲۷۱ حسن پاشا قره علاءالدین زاده
۲۷۲ حسن چلبی فناری
۲۷۲ حسام‌الدین توقادی
۲۷۳ حاجی بابا طوسیه‌وی
۲۷۳ حلیمی اماسیه‌وی
۲۷۳ حاجی‌حسن زاده‌محی‌الدین‌محمد جامی بالیکسری
۲۷۴ حسین افندی- حسین‌شاه چلبی- اماسیه‌وی
۲۷۴ حمدالله بن خیرالدین
۲۷۵ حسام زاده مصطفی افندی
۲۷۵ حافظ محمد بن احمد بن‌عادل پاشا استانبولی
۲۷۵ حسین‌حسام‌الدین افندی قره چلبی زاده
۲۷۶ حسین کفه‌وی
۲۷۶ حسام زاده ابراهیم افندی کرمیانی
۲۷۷ حسن الکافی بوسنه‌وی
۲۷۷ حافظ محمود وارداری
۲۷۸ حبری علی افندی کوتاهیه‌وی
۲۸۰ حاجی محمد قرمانی
۲۸۰ حاجب زاده محمد افندی استانبولی
۲۸۰ حفظی محمد افندی استانبولی
۲۸۰ حاذق محمد افندی ارضرومی
۲۸۱ حسین افندی
۲۸۱ حنیف ابراهیم افندی استانبولی
۲۸۳ حسین حسنی کریدی
۲۸۳ حفید محمد افندی استانبولی
۲۸۴ حیاتی احمد افندی البستانی
۲۸۴ حفظی‌عارف محمد بك استانبولی
۲۸۴ حافظ سید افندی سیروزی
۲۸۵ حازم احمد افندی نوشهری
۲۸۵ حامد افندی قارصی

صحیفه

۲۸۵ حاجی طورون افندی قیصری
۲۸۶ حسین فهمی افندی پالولی
۲۸۶ حاجی عبدی بك پتریچی
۲۸۷ حسین افندی ماندالیاتی
۲۸۷ حاجی ابراهیم افندی استانبولی
۲۸۷ حمید افندی خرپوطی
۲۸۸ حسبی سلیمان افندی پراویشته‌وی
۲۸۹ حسنی افندی استانبولی

خ

۲۸۹ خطاب حیدر قره حصاری
۲۸۹ خضر شاه منتشاوی
۲۹۰ خضر بك سیوری حصاری
۲۹۱ خیالی ملا احمد افندی ازنیق
۲۹۳ خسرو ملا محمد افندی سیواسی
۲۹۳ خواجه‌زاده‌مصلح‌الدین‌افندی بروسه‌وی
۲۹۴ خطیب زاده محی‌الدین افندی
۲۹۴ خسرو زاده مصطفی افندی
۲۹۵ خلیل بن رسول سینوبی
۲۹۵ خضر بن محمد آماسیه‌وی
۲۹۵ خصالی‌عبدالرحمن چلبی
۲۹۶ خالص ابراهیم افندی پساروفچه‌وی
۲۹۶ خادمی
۲۹۹ خلیل بن حسن - ابی‌الفلاح - آیدینی
۲۹۹ خواهر زاده اسماعیل بن شیخ محمد افندی
۲۹۹ خلیل شرف افندی حیاتی زاده
۳۰۰ خلیل کرمیری قیصری
۳۰۰ خلیل افندی بوردوری
۳۰۰ خواجه تحسین افندی فیلاتی
۳۰۲ خرپوطی عمر نعیمی افندی
۳۰۳ خالص محمد افندی شیروانی

د

۳۰۳ دیوریکی فخرالدین محمد افندی

صحیفه

٣٠٤ دولت اوغلی یوسف بالیکسری
٣٠٥ دینوز احمد افندی بروسه‌وی
٣٠٥ دده جنکی آماسیه‌وی
٣٠٦ دشیشی محمد افندی آماسیه‌وی
٣٠٦ دوقه‌کین زاده عثمان بك
٣٠٦ درویش محمد افندی
٣٠٧ دباغ زاده نعمان افندی
٣٠٧ دده افندی بروسه‌وی
٣٠٨ دباغ مفتی احمد افندی مرعشی
٣٠٨ دری زاده مصطفی افندی استانبولی
٣٠٩ داود قارصی
٣٠٩ داماد حسین افندی دیناری
٣٠٩ دووالارلی عثمان افندی کوتاهیه‌وی
٣١٠ دانش احمد افندی مناستری

ذ

٣١٠ ذلیلی یوسف افندی برغمه‌وی
٣١٠ ذهنی افندی استانبولی

ر

٣١٣ رسول بن صالح آیدینی
٣١٣ رمضان زاده احمد چلبی استانبولی
٣١٣ رضائی علی چلبی اماسیه‌وی
٣١٤ رجب افندی آمدی
٣١٤ رمزی مصطفی افندی
٣١٥ ردوسی زاده محمد افندی آیاثلوغی
٣١٥ رمزی محمد افندی قیصری
٣١٥ رفقی مصطفی افندی ـ شیخ خسروزاده ـ قیصری
٣١٦ رحمی عبدالرحیم افندی ارضرومی
٣١٦ رشدی احمد افندی قره اغاجی
٣١٧ راغب افندی آمدی
٣١٧ رشید احمد افندی نوشهری
٣١٨ رائف افندی استانبولی
٣١٨ رجب افندی ـ جرزاده ـ قره‌جیکی

صحیفه

٣١٨ رفیع افندی یانیه‌وی
٣١٩ رحمی افندی اکینی

ز

٣١٩ زیرك محمد افندی
٣٢٠ زنبیلی علی افندی
٣٢٠ زنبیلی زاده فضیل چلبی
٣٢١ زکریا افندی آنقره‌وی
٣٢١ زینی زاده حسین افندی بروسه‌وی .
٣٢٢ زهاوی محمد فیضی افندی سلیمانیه‌وی

س

٣٢٢ سید علی توقادی
٣٢٣ سلیمان بن علی قرهمانی
٣٢٣ سعدی چلبی طاطایی
٣٢٣ سودی بوسنه‌وی
٣٢٤ سیرکه زاده ابراهیم افندی بروسه‌وی
(علم احوال روحه دائر یازیلان آثاردن بعضیلرینك اسملری مندرجدر)
٣٢٥ سلیمان افندی ـ مفتی کلیبولی ـ
٣٢٥ سلیمان فاضل افندی استانبولی
٣٢٥ ساچاقلی زاده محمد افندی مرعشی
٣٢٧ سکونی محمد افندی قوله‌وی
٣٢٧ سید محمد سعید افندی قره حصاری
٣٢٨ سیروزی مصطفی افندی
٣٢٨ سلیمان افندی قرق آغاجی
٣٢٨ سعاوی علی افندی استانبولی
٣٣٠ سلیمان حقی افندی اسکیشهری

ش

٣٣١ شمس الدین محمد افندی آقشهری
٣٣١ شادکلدی شمس الدین چلبی ـ پاشا ـ آماسیه‌وی
٣٣١ شمس الدین محمد قونوی
٣٣٢ شکرالله آماسیه‌وی

صحيفه	
٣٣٣	شمس‌الدين آيدينى
٣٣٣	شيخ سنان رومى بوردورى
٣٣٣	شجاع بن نورالله آنقره‌وى
٣٣٣	شجاع‌الدين الياس رومى ديمتوقه‌وى
٣٣٤	شيخ زاده محيى‌الدين محمد افندى ازميدى
٣٣٣	شعبان افندى مؤذن زاده ايوبى
٣٣٧	شهاب كردى
٣٣٧	شريف محمد افندى (شيخ‌الاسلام-استانبولى)
٣٣٧	شوقى احمد افندى
٣٣٨	شمعى محمد افندى كوستنديلى
٣٣٨	شعورى صباح‌الدين على افندى باليكسرى
٣٣٨	شوكت مصطفى افندى استانبولى
٣٣٩	شعبان كامى افندى آمدى
٣٤٠	شريف افندى(محمد شريف افندى كوتاهيه‌وى)
٣٤٠	شاكر احمد افندى (حافظ - استانبولى)

ص

٣٤١	صارى يعقوب قرهمانى
٣٤١	صارى كرز نورالدين افندى باليكسرى
٣٤١	صولاق زاده خليل افندى استانبولى
٣٤٢	صادق محمد افندى ساقزى
٣٤٢	صادق افندى(شيروانى‌زاده-شيخ‌الاسلام)
٣٤٣	صويجه‌لى محمد افندى
٣٤٣	صو ايچمز مصطفى افندى قيصرى
٣٤٣	صادق افندى خواجه پراوادى
٣٤٤	صاريلرلى محمد افندى المالى
٣٤٤	صارى ابراهيم افندى آيدينى

ض

٣٤٥	ضحكى مصطفى افندى سيروزى
٣٤٥	ضياءالدين افندى آيدوناتى
٣٤٥	ضيا افندى (اوليا زاده) قسطمونى

ط

صحيفه	
٣٤٦	طرسوسى قاضى نجم‌الدين افندى
٣٤٦	طاش كوپرى زاده احمد افندى
٣٤٧	طاش كوپرى زاده محمد كمال‌الدين افندى
٣٤٨	طورسون‌زاده عبداه فيضى افندى استانبولى
٣٤٨	طرسوسى محمد افندى (مفتى)
٣٤٩	طريقتجى‌سيد مصطفى افندى (طريقتجى‌امير)
٣٤٩	طواسى على افندى
٣٤٩	طاهر محمد افندى لاله‌زارى
٣٥٠	طاط زاده حسين افندى تيره‌وى
٣٥٠	طاهر افندى (قاضى زاده - شيخ‌الاسلام)
٣٥٠	طه افندى كورانى

ع

٣٥١	عبدالمحسن قيصرى
٣٥١	عمر وجيه الدين افندى ارزنجانى
٣٥١	علاءالدين على‌اسود (قره‌خواجه - آفيون قره‌حصارى)
٣٥٢	علاءالدين على بن موسى قوچ حصارى
٣٥٢	عبدالكريم افندى
٣٥٢	عينى بدرالدين ابى‌محمد محمودافندى
٣٥٣	عينى عبدالرحمن زين‌الدين افندى
٣٥٤	على بن حسين آماسى (علاءالدين چلبى)
٣٥٤	عبدالمجيد بن نصوح (اسرافيل زاده)
٣٥٤	علاءالدين على فنارى
٣٥٥	عبدالرحمن آماسيه‌وى (مؤيد زاده)
٣٥٥	عطوفى خيرالدين خضر افندى مرزيفونى
٣٥٧	عبدالقادر حميدى افندى اسپارطه‌وى
٣٥٧	عبدالكريم زاده محمد افندى استانبولى
٣٥٧	عبدالرحمن علمشاه افندى (قاضى)
٣٥٨	عوض افندى علائيه‌وى
٣٥٨	عبدالغنى افندى كره‌ده‌وى
٣٥٨	عبداه افندى كستلى
٣٥٩	عيشى محمد افندى تيره‌وى
٣٥٩	عبدالرحيم افندى شيروانى
٣٦٠	عبدالجليل افندى آق‌حصارى
٣٦٠	عبدالكريم افندى آق حصارى

صحیفه

٣٦٠ علامك محمد افندی بوسنه‌وی
٣٦١ عروضی محمد افندی بوسنه‌وی
٣٦١ عبدالحلیم افندی صندقلی
٣٦١ عبدالحلیم کرمیانی
٣٦٢ عالم‌محمد افندی (حاجی‌امین‌زاده) آیدینی
٣٦٢ عبدالباقی عارف افندی استانبولی
٣٦٣ عبدالرحمن‌رحیمی بروسه‌وی(موج‌زاده)
٣٦٣ عبداله افندی شیخ‌الاسلام یکیشهرفناری
٣٦٣ عصمت محمد افندی استانبولی
٣٦٤ عبداله پاشا (کوپرولو زاده)
٣٦٤ عبداله حلمی افندی یوسف‌زاده آماسیه‌وی
٣٦٦ عثمان فائق افندی کورجی زاده آماسیه‌وی
٣٦٧ عریانی عثمان افندی کلیسی
٣٦٧ عثمان افندی کاتبی (واعظ)
٣٦٧ عاکف مصطفی افندی (مفتی) آماسیه‌وی
٣٦٨ عثمان افندی موقوفاتی
٣٦٨ عبدالرحمن افندی بشکطاشی
٣٦٨ علی افندی برکوی
٣٦٨ عبداله افندی همشینی
٣٦٩ عبداله افندی کوتاهیه‌وی
٣٦٩ عمر افندی ایسپیری
٣٦٩ عصام‌الدین‌افندی (ابوالعصمه مصطفی عصام الدین) اسکداری
٣٧٠ عمر فیضی افندی توقادی
٣٧٠ علی شکری افندی کریدی
٣٧٠ عبداله افندی آخیسقه‌وی
٣٧٤ عصمت ابراهیم بك ملاطیه‌وی
٣٧٤ عبدالرحیم افندی (عاکف‌زاده)آماسیه‌وی
٣٧٤ عاصم احمد افندی مترجم قاموس ـ عینتابی
٣٧٧ عطاءالله‌محمدافندی(ابواسحق‌زاده‌ـاستانبولی)
٣٧٧ عبداله افندی (تیم زاده ـ کنغری)
٣٧٨ عبداله افندی تیروی
٣٧٨ عبدالرحیم‌افندی (خواجه ـ منتشاوی)
٣٧٩ عبداله افندی ایوبی (رئیس‌القراء)
٣٨١ عبدالسلام افندی ماردینی

صحیفه

٣٨٢ عمر شوقی افندی ماردینی
٣٨٢ علی جابی افندی (بورغانجی زاده) دکزلی
٣٨٣ عارف افندی شیخ‌الاسلام (مشرب زاده حفیدی ـ استانبولی)
٣٨٣ عاصم افندی (سید عاصم افندی) استانبولی
٣٨٣ عبدالرحمن‌فوزی‌افندی (خواجه)کوتاهیه‌وی
٣٨٤ عبدالعزیز احمد افندی بابا قلعه‌وی
٣٨٤ علی بن عثمان آقشهری
٣٨٤ عثمان عبدالمنان افندی جبوریلی
٣٨٥ عبدالستار افندی قریمی
٣٨٥ کلیسلی خواجه زاده عبداله افندی
٣٨٧ عمر حلمی افندی قرین آبادی
٣٨٧ عبدالنافع عفت افندی (رمضان زاده)
٣٨٨ عاطف بك (قویوجاقلی زاده)
٣٨٨ علی‌حیدر افندی (بویوك حیدر افندی)

غ

٣٩٠ غواص افندی سوکه‌وی
٣٩٠ غلطه‌لی محمد افندی

ف

٣٩٠ فناری شمس‌الدین محمد بن حمزه
٣٩٢ فتح‌اله شیروانی
٣٩٢ فوری احمد افندی دراجی
٣٩٣ فرح بن عبدالمحسن افندی موره‌وی
٣٩٣ فیض‌اله افندی(شیخ‌الاسلام) ارضرومی
٣٩٤ فطری ابراهیم افندی ادرنه‌وی
٣٩٤ فیض‌اله نافذ افندی لاذیقی زاده
٣٩٤ فرخ اسماعیل افندی قریمی
٣٩٥ فتحی‌علی‌افندی (عثمان بك زاده) روسجقی
٣٩٥ درس وکیلی فوزی خلیل افندی فلبه‌لی
٣٩٦ فیض‌اله افندی (حاجی) ارزنجانی

ق

٣٩٦ قاضی احمد برهان‌الدین ارزنجانی

صحيفه

٣٩٧ قره يعقوب بن ادريس نيكده‌وى
٣٩٧ قره‌سنان
٣٩٧ قريمى سيدى احمد بن عبداه
٣٩٨ قره سيدى حميد ايلى
٣٩٨ قره‌باغى محى‌الدين بن محمد
٣٩٩ قره‌داود ازميتى
٣٩٩ قاضى زاده حسين بن حسن افندى
٤٠٠ قاسم بن سليمان نيكده‌وى
٤٠٠ قينالى زاده علاءالدين على چلبى
٤٠١ قيزيل ملا (عبدالرحمن بن سيدى على)
٤٠١ قاضى زاده شمس‌الدين احمد افندى (شيخ‌الاسلام)
٤٠١ قره‌جه احمد حميدى

صحيفه

٤٠٢ قاضى مصطفى افندى اورله‌وى
٤٠٢ قاضى زاده محمد افندى باليكسرى
٤٠٢ قاضى محمودبن‌احمد مناسترى(ترزى‌زاده)
٤٠٣ قريمى محمد افندى
٤٠٣ قره‌خليل افندى بوى آبادى
٤٠٤ قاز آبادى احمد بن محمد افندى
٤٠٤ قره‌حصارى محمدبن‌شيخ‌على‌المعروف بحميدى
٤٠٤ قاضى زاده محمد افندى ارضرومى
٤٠٥ قورشونلى زاده مصطفى افندى دياربكرى
٤٠٥ قونوى حافظ اسماعيل افندى
٤٠٥ قوش آطه‌لى شيخ احمد افندى
٤٠٥ قره تپه‌لى حسين بن مصطفى
٤٠٦ قره مصطفى افندى

عثمانلی مؤلفلری

عثمانلیلرك ظهورندن زمانمزه قدر كلن ومسلكلرنده اثر یازان
تورك مشایخ ، علما ، شعرا وادبا ، مورخین ، اطبا ، ریاضیون
وجوغرافیونك مختصر ترجمهٔ حاللریله اثرلرینه دائر
معلومات كافیه‌یی حاویدر

برنجی جلد

محرری

بروسه‌لی محمد طاهر

معارف عمومیه نظارت جلیله‌سی طرفندن
طبعنه همت بیورلمشدر

استانبول — مطبعهٔ عامره
۱۳۳۳ هجریه

حاوی اولدیغی فصللر :

برنجی فصل : مشایخ
ایکنجی « : علما
اوچنجی « : شعرا وادبا
دردنجی « : مورخین
بشنجی « : اطبا
آلتنجی « : ریاضیون
یدنجی « : جوغرافیون

افاده

کاتب چلبی مرحومك (کشف الظنون) مقدمه‌سنده نقل ایتدیکی (من ورّخ مؤمناً فکانما احیاه) حدیث شریفنه امتثالاً اولجه نشرینه موفق اولدیغم رسائل ناچیزانه‌مك اصحاب مطالعه‌نك تقدیرلرینه مظهر اولیشی عبد عاجزی بو اثرکده میدانه کلمسنه تشویق ایتدی اللهك عنایتیله بوکره بتیرمکه موفق اولدم . تراجم احوالنی یازدیغم ذواتك ترجمهٔ حاللرینه مأخذ اوله‌رق کوره‌بیلدیکم آثار معتبردن بر قسمنك حتی عباره‌لرینی بیله دکیشدیرمکه لزوم کورمیه‌رك بعض پارچه‌لرینی عیناً نقل ایتدیکم کبی طبیعت شعریه‌سی اولانلرکده اك مشهور منظومه‌لریله بالخاصه ادبی ، اخلاقی ، حکمی بعض منظومه‌لرینی علاوه ایله‌دم . اسملرینی‌ده تاریخ وفاتلری صیراسنه کوره شهرت ومخلصلرینه ومنسبی بولندقلری علم وفنلردن یالکز برینه مخصوص اولان فصله یازه‌رق دیکر فصللره یازمقدن صرف نظر ایتدم . مختلف فصللرده اسملری یازیلان مؤلفاتدن بعضیلرینه دائرده علم احوال کتب (کتابیات) قاعده‌سنه توفیقاً ممکن مرتبه ایضاحات ویردم . فقط مجرد بضاعه نقصانی کبی اسبابدن دولایی کورولن خطالرك علاوه صورتیله یاپیله‌جق جلد مخصوصه درج ایدلمك اوزره دوغریدن دوغری‌یه عاجزلرینه اشعار بویورلماسنی امتك معارف شناسانندن استرحام ایله‌دم . اسملری یازیلان ذواتدن بعضیلرینك وبالخاصه علما زمره‌سی آثارینك اکثریتی اعتباریله عربجه یازلماسی بحثنه کلنجه (تورکلرك علوم وفنونه خدمتلری) رساله‌سنك مقدمه‌سنده دخی یازدیغم وجهله بر قاچی مستثنا اولمق اوزره بالعموم تورك علما وفضلاسی علمی وفنی اثرلرینی عربجه و قسماً فرسجه یازدقلری کبی عثمانلی ارباب معارفندن بوزمره‌یی تشکیل ایدن ذوات‌ده قدما اثرینه تبعاً اثرلرینی همان عربجه یازمشلردرکه [۱] فکربجه بواتباعك اسبابندن بری‌ده لسان عثمانی قواعدینك وقتیله تدوین اولنه‌مامسی اوله‌جقدر کرچه لساننمزك صرف و نحو قواعدی ۹۳۷ تاریخنده برغمه‌لی قدری اسمنده علم وقلم اربابندن برذات طرفندن واقفانه بر صورتده [میسّرةالعلوم] [۲] اسمیله تدوین ایدلمش ایسه‌ده نسخه‌لری

---

[۱] فرانسزجه (عربلرك مدنیتی) اسمنده‌کی اثرمشهورك صاحبی (کوستاولوبون)، (کشف الظنون)ك عربجه یازلماسندن ناشی مؤلفی اولان (کاتب چلبی) مرحومی علمای عرب میاننده ذکر ایله‌یور.

[۲] بو مهم اثرك مندرجات و موضوعاتنه دائر محررین عثمانیه‌دن (کاظم‌نامی) بك طرفندن [تورك یوردی] مجموعه‌سنك (۷٤۸) صحیفه‌سنده ایضاحات لازمه یازلدیغی کبی (تورك بیلکی درنکی) مجموعه‌سنك (٦) نومرولو نسخه‌سنده‌ده طرف عاجزیدن برمقالهٔ علمیه یازلمشدر.

انتشار ایده‌مه‌دیکندن کوتاهیه‌لی (خواجه‌عبدالرحمن) افندینك (مقیاس‌اللسان وقسطاس‌البیان) وفاضل شهیر (جودت) پاشانك (قواعد عثمانیه) سنك انتشارلرینه قادار اشبو تدوین قواعد خصوصی اهمال ایدلمشدر. مع‌هذا لسانمزك قواعد صرفیه ونحویه‌سیله اصول‌ادبیه‌سی صوکره‌لری تدوینه باشلاندیغی حالده لله‌الحمد هر فندن وجوده کلن آثار ایله افتخار ایتمکده اولدیغمز کبی لطف‌حقله بوندن بویله‌ده احتیاجات زمانیه‌ایله متناسب پك چوق آثار نفیسه ومتنوعه کورمکله‌ده مباهی اوله‌جغز .

بو اثری یازمقدن اصل مقصد عاجزانه‌م منسوبیتیله مفتخر بولندیغم عثمانلی تورکلرندن یتیشن ارباب کمال ومعارف زمره‌سندن اولوبده‌تدریس مشغله‌سندن ناشی اثر تألیفنه‌وقت بولامیانلردن صرف‌نظرله یالکز مسلکلرنده آثار یازان ذواتدن الحق برنبذه‌سنك مختصراً تراجم احوالیله:

(ان آثارنا تدل علینا . فانظروا بعدنا الی‌الاثار)

بیتی مفادینه تبعاً اساساً فضل وکماللرینه دلالت ایده‌جك اولان اسامیٔ مؤلفاتی یازه‌رق بالعموم معارف منتسبلریله مؤلفات عثمانیه‌یی بیلمك ایسته‌ین سائر ملتلره هیچ اولماز ایسه بو مؤلفات فهرسنك برقسمنی حاوی اولمق اوزره عثمانلی ارباب معارفنك کمالات علمیه وملکات فنیه‌لرینك علی طریق الاختصار اثبات واتیانه ناچیزانه واسطه اولوب فطرةً ذکی و عالیجناب اولان بوقوم کریمه برطاقم غرضکارانك اسناد ایتمك ایسته‌دکلری یاکلیش‌وغرضلی فکر وتلقیلری رد ایتمکدر. چونکه عثمانلیلرك عوام قسمنی تشکیل ایدنلرك بیله‌راست کلدکلری عرفان اربابنه صوك‌درجه حرمتده بولنمه‌لری بالعموم عثمانلی‌قومنك محب ومفتون معارف‌اولدقلرینه دلیل قویدر عثمانلیلرك تا بدایت تأسسلرندن بری معارفپرور اولدقلرینك علی دلائلندن بریسی‌ده همان عادی قصبه‌لرینه وارنجیه قدر زیرادارهلرینه آلدقلری بالجمله ممالکده سلاطین عظام حضراتیله وزراء واصحاب یسار طرفلرندن بنا وانشا اولونان جامعلر، تکیه‌لر ، مدرسه‌لر، مکتبلر ، کتبخانه‌لر ، کوپرولر ، چشمه‌لر ، کاروان سرایلردر . [۱] تواریخ صحائفنه عطف نظر اولونسون ، معارفله مألوف اولمایان بر قومك بویله استیلا ایتدیکی ممالکده مدرسه ، مکتب ، کتبخانه و سائره تأسیسی کبی نشانهٔ معارف اولان آثار براقمق خاطر وخیاللرینه کلشمی‌در ؟ عجبا جهل اسناد اولونمق ایسته‌نیلن برقومدن شعبات علوم وفنونه دائر بونجه مؤلفات مقبوله میدانه کتیرن وبواثرده آنجاق برقسم جزئیسنك اسملری یازیله‌بیلن ارباب فضیلت میدانه کله‌بیلیرمی ؟ مادام‌که بوذوات‌علمی وفنی اثرلریله منسوب اولدقلری علم‌وفنلرده فضل وکماللرینی اثبات ایله‌مشلردر ، آرتق‌بوقدر علماوفضلا یتشدیرن برقومه جهالت اسناد ایتمك‌شیمهٔ انسانیت وانصافه یاقیشیرمی ؟

[۱] عطا تاریخینك بشنجی جلدنده بوکبی مبانی حقنده اولدقجه تفصیلات واردر.

بوبابده ایراد اولنه‌بیلمسی ممکناتدن اولان متنوع براهیندن صرف نظرله عثمانلی فضلاسندن بالکز ایکی ذاتی‌اله آله‌رق (ماجار) ملت محترمه‌سندن والسنهٔ شرقیه علماسندن متوفی (وامبری) جنابلرینك : [(کاتب چلبی) ، (اولیا چلبی) کبی ذاتلر یتشدیرن ملته متمدن ، مترقی ، مستعد دینور] کلاملرینی بعض کوته نظرانك فکر سقیملرینه قارشی مقام استشهادده درج وایراد ایده‌ریز .

آنجاق ارباب انصاف نظرنده آثارعدیده‌سیله تظاهرایله‌ین معارف عثمانیه‌یی بالطبع تماميله بوناچیز اثر بیلدیره میه‌جکندن معلومات مفصله آلمق ایچون اصحاب فضیلت طرفندن یازیلان ویازلمقده اولان اثارمتنوعه‌یه مراجعته حواله ایده‌رم. شوراسی‌ده بدیهیدرکه برمملکتدن یتیشن برفاضلك اوممکت خلقیله برابر منسوب اولدیغی قومه بیله شرف بخش ایتمه‌سی آشکار اولدیغی کبی حتی مدفون بولوندیغی شهر وقصبه خلقی دخی من وجه اودکرلی ذات ایله افتخار ایتدکلری میدانده ایکن فضلامزك تراجم احوالنه‌بالاطراف عدم وقوفمزدن ناشی وجودلریله افتخارایتدیکمز بعض ذواتك تراب نسیان آلتنده قالماسنه هیچ شبهه یوقکه برعثمانلی وجدانی قائل دکلدر . ایشته بوکبی مدار مباهاتمز اولان اعاظمك اوزون اوزادی‌یه مآثر عرفانلرندن قطع‌النظر هیچ اولمازسه مولد ومدفنلریله [١] باشلیجه اثرلرینی بیلمك ـ قدرشناسلغمز خاصه‌سندن‌اولدیغیچون ـ البته واجبهٔ ذمتمزدر . چونکه غربلیلر کندیلرندن یتیشن ملت ومعارف خادملرینك حتی عادیسنی بیله عالی کوستروب اسلافی اخلافه طانتدیرمغه یکانه واسطه اولمق اوزره یازدقلری متعدد ترجمهٔ حاللریله اکتفا ایتمیه‌رك نامارینه هیکللر یاپمقده ستونلر دیکمکده‌لر ایکن بزلر دینمزه، دولتمزه ، معارفمزه قولاً ، قلماً ، فعلاً خدمت ایدن بویوکلریمزی نیچون بیلمه‌یه‌لم ؟

(شقایق نعمانیه) ایله (کشف‌الظنون) وذیللرینی ، (طبقات فقها) یی (تذاکر شعرایی) یازان اسلافمزك اثرلرینه نیچون اکتفا ایتمه‌یه‌لم ؟ فقط حمد اولسون زمانمزده نشر اولونان (لغات تاریخیه وجغرافیه) ، (مشاهیر اسلام) ، (مشاهیرالنسا) ، (سجل عثمانی) ، (اسامی) ، (اسلاف) ، (قاموس‌الاعلام) وسائره کبی باشلیجه تراجم احوال کتابلری برزماندن بری ایتمکده اولدیغمز قصورلریمزی بردرجه‌یه قدر تخفیف ایتدی . اشبو اثرعاجزانه‌مده اسملری مندرج اولوب مقداری بیك آلتی یوزی تجاوز ایدن مؤلفین عثمانیه‌نك منسوب اولدقلری علم

---

[١] تراجم احوال کتابلریمزك اکثرنده یالکز تاریخ وفات کوستریله‌رك برچوغنك مدفنلرینه دائر اعطای معلومات ایدلمه‌دیکندن بوبابده بعض ذواتك معلومات خصوصیه‌لرینه مراجعت ایدلمشدر. اولاد عرب وانسال عجمدن یتیشن‌فضلا وارباب‌کمال بعون‌الله تعالی آیری آیری یازیله‌جقدر . مؤلفات عسکریه‌مزه دائرده متقاعد ارکان حربیه فضلاسندن عسکری موزه‌سی مدیری احمد مختار پاشانك (احوالنامهٔ مؤلفات‌عسکریه) عنوانیله ١٣١٦ سنهٔ هجریه‌سنده نشر ایتدکاری کلیات آثاره مراجعت اقتضا ایدر .

وفنلردەکی درجۀ اختصاصلرینك بالاطراف اتیانی بالطبع عدیم الامکاندر. هیأت عمومیەسی اعتباریله بوکلیاتك طبعنە موفقیت حاصل اولدقدن صوکرە برابکی مؤلف انتخاب ایدەرك واثرلری حقندە الدن کلەبیلن تدقیقاتی یاپەرق مفصل واطرافلی برر ترجمۀ حال یازمق نیتندەیم .

ومن اﷲ التوفیق ٢٤ ربیع الاول سنه ١٣٣٣ ــ ٢٧ کانون ثانی سنه ١٣٣٠

بروسەلی محمد طاهر بن رفعت

باشلیجه مأخذلر :

(١) ترجمۀ شقایق نعمانیه وذیللرندن عطائی ، عشاقی ، شیخی .

(٢) کشف الظنون وذیللرندن ابراهیم رومی ، حنیف زادە ، شیخ الاسلام عارف حکمت بك .

(٣) (سلم الوصول الی طبقات الفحول) .

(٤) قاموس الاعلام .

(٥) موضوعات العلوم .

(٦) لغات تاریخیه وجغرافیا .

(٧) سجل عثمانی .

(٨) اسلاف .

(٩) اسامی ومجموعۀ معلم .

(١٠) کلدستۀ ریاض عرفان وذیللری .

(١١) تذاکر شعرادن سهی ، لطیفی ، حسن چلبی ، ریاضی ، عهدی ، بیانی ، اسراردەدە ، عاشق چلبی ، رامز ، قاف زادە ، وذیلی بروسەلی بلیغ ، رضا ، سالم ، فطین ، شعرای آمد تذکرەلری .

(١٢) ممالك عثمانیه کتبخانەلرینك قسم اعظمیله مصر کتبخانەسنك اسامئ کتب دفترلری .

(١٣) حدیقة الجوامع وینه بو اثر مؤلفنك مجموعۀ وفیاتی .

(١٤) الفوائد البهیة فی تراجم الحنفیة .

(١٥) تبیان وسائل الحقایق فی بیان سلاسل الطرائق .

(١٦) مطبوع وغیر مطبوع مناقبنامەلر .

(١٧) آماسیه تاریخی .

(١٨) هدیة العارفین واسماء المؤلفین وآثار المصنفین .

(١٩) ایضاح المکنون عن کشف الظنون .

(٢٠) مرآت مکتب طبیه ومرآت مکتب حربیه ومرآت مهندسخانۀ همایون .

هرعصرك رجالی ، ورجالك كنديلرينه مخصوص برطور وحالی ونشوۀ عرفان وكمالی واردر . اخلافه دوشن اسلافی حرمت ورحمتله یاد ایله‌مكدر . یوقسه تفوق نمایشلریله كچمشلری تزییفه قالقیشمق روا دكلدر .
(هرسكلی عارف حكمت بك)

هنروران امتك حیات ومماتده مظهر احترام اولدقلری دائما كوروله‌لیدركه هركس شوقه كلوب‌ده اونلردن اولمغه چالیشسون .
(معلم ناجی افندی)

انسانی قومنك مناقب ومفاخرینه دائر سویله‌نن سوز قدر هیچ برسوز محظوظ ایده‌مز .

(بركت زاده اسماعیل حقی بك)

رجال منسیه‌مز صردسنده نوعلری شخصلرینه منحصر اویله ذاتلر واردركه اقوام غربیه آراسنده كورولن امثالنكناملرینه هیكللر ركز اولونمش واختصاص ایتدكلری مسلكلرینی كوستر لوحه‌لر تصویر ایدلمشدر . بزده ایسه برقرن صوكره بلكه اسملرینی بیله یاد ایده‌بیله‌جك آدم بولونمایه‌جقدر .
(ابوالضیا توفیق بك)

یاد اعاظم اویله بردستور مبجلدركه ملتلرك حق حیاتی اوكا مربوط و وابسته‌در . بناءً علیه یاشامغی ایسته‌ین ملتلر اعاظمنی، اكابرینی، دائما یادوتوقیر ایدر. چونكه افرادینك تربیۀ اجتماعیه‌سی، رتبۀ عرفانی آنجق بوسایه‌ده یوكسه‌لیر . محیط اجتماعی‌ده موجودیت مادیه‌سنی آنجق بوواسطه ایله تأمین وحق حیاتنی ادامه ایده‌بیلیر .
(محمد ضیا بك)

استقبالده بویوكلر یتیشدیرمك ایسته‌ین برقوم ، اسلافك خاطره‌لرینی برخشوع دینی ایله تقدیس وتعزیز ایتمه‌لیدر .
(كوپریلی زاده محمد فؤاد بك)

قدر بیلن ملتلر آراسنده قدری بیلنه‌جك آدملر چوغالیر .

(شهبال)

ماضیسندن خبردار اولمیان برملت ، حال واستقبال ایچون برخط حركت تعیین ایده‌مز. تنویر حال واستقبالك عوامل مهمه‌سندن بری‌ده ماضی‌یی هردرلو وقایعیله، اشخاصیله ، آثاریله تتبع ایتمكده‌دز .
(ابن‌الامین محمود كمال بك)

مشایخ فصلی

بسم الله الرحمن الرحیم

قال الله تعالی فی کتابه الکریم (الا ان اولیاء الله لاخوف علیهم ولاهم یحزنون)

قال الله تعالی فی الحدیث القدسی (اولیائی تحت قبابی لایعرفهم غیری)

قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (اذکروا موتاکم بالخیر)

(عند ذکر الصالحین تنزل الرحمة)

ایکی عالمده تصرف اهلیدر روح ولی دیمه کیم بو مرده در بوندن نیجه درمان اوله
روح شمشیر خدادر تن غلاف اولمش اکا داخی اعلا کار ایدر بر تیغ کیم عریان اوله
(لا)

آق شمس الدین

شیخ محمد بن حمزه

کبار اولیاء اللهدن علم وعرفان صاحبی بر ذات عالی اولوب عرفای امتدن (شرف الدین حمزهٔ شامی) نك مخدومی در . (شقایق نعمانیه) ترجمه سنده مسقط رأسنك (شام) اولدیغی محرر سه ده زمانمزك مدقق مورخلرندن آماسیه لی (حسین حسام الدین) افندینك آماسیه و حوالیسنه متعلق (آماسیه تاریخی) اسمنده کی اثر جسیمنده والده سنك (عثمانجق) لی بولوندیغی مندرجدر. تحصیلی (عثمانجق) و (آماسیه) ده بعد الاکمال کوکلنه طلوع ایدن آرزوی تصوف داعیه سنه تبعاً اوتاریخده فیض ارشاد ایله تشهر ایدن پیران عظامدن (حاجی بایرام ولی) ایله (زین الدین خافی) حضراتندن ایکنجیسنی ترجیح ایده رك برای انتساب (حلب) ه قادار کیتمش سه ده کیفیت ارشادك برنجی واسطه ایله ظهوره کله جکنه دائر کوردیکی بر معنایه اتباعاً (آنقره) یه عودتله ولی مشارالیه حضرتلرینك مریدانی میانه دخالت و خدا داد استعدادینه انضمام ایدن مجاهداتی ثمره سی اولمق اوزره من جهة الطریقه اخذ خلافت أیله دی . بعده آناطولینك بعض بلادنده و ازجمله اختیار توطن ایلدیکی (کوینوك ـ طوربه لی) قصبه سنده تدریس و ارشاد ایله مشغول اولدی .

بو آرالق استانبول فتحی تدارکیله مشغول بولونان فاتح سلطان محمد خان طرفندن استجلاب روحانیتلری و محاصرینك قوهٔ معنویه لرینك تقویه سی امنیه سیله پیرداشی (آق بیق عبد الله سلطان) ایله برابر اولونان دعوت همایونه اجابةً موکب همایونه التحاق ایده رك کرك اثنای فتحده کی عسکری تشجیع کرك بعد الفتح مهماندار جناب نبوی حضرت (خالد بن زید الانصاری) نك قبر

شریفلرینی کشف وتعیین کی خصوصات معنویه‌ده کندیلرندن بك چوق استفاده اولوندی .

وبو کی خدمات معنویه‌نك مکافات ونشانهٔ معنویه‌سی اولمق اوزره هرایکی عزیزك ناملرینه استانبولده برر جامع شریف بنا قیلندی . برمدت صوکره آرزولری وجهله بو عزیزلردن (آق شمس‌الدین) (کوینوك) ه و (آق بیق) (بروسه‌یه)مطیباً اعزام ایدلدی. صاحب‌ترجمه (آق شمس‌الدین) حضرتلری (کوینوك) ه مواصلتلرندن برقاچ سنه صوکره یعنی (کاشف اسرار) و (مرشد طریق) ترکیبلرینك دلالتی اولان (۸۶۳) تاریخنده داربقایه‌رحلت‌ایده‌رك الیوم زیارتکاه انام بولونان تربهٔ مبارکه‌لرینه دفن ایدلدی . پدرعالیلرینك مدفنی آماسیه‌ده‌در .

مرحوم مشارالیهك حق عالیلرنده انشاد ایدیلن منظومهٔ معنیدار :

قره‌کون دوستی ایمش فاتحك آق شمس‌الدین
که یوزوندن لمعان ایتدی آنك فتح مبین
نصرتی چشم حقیقتله کوروب ویردی خبر
بویله هرکاری اوزاقدن کورور ارباب یقین

حضرتك ابیات عارفانه‌لرندن :

کوردم چو حقك وجهنی عین‌الیقین یاهو دیرم
که صوفی لادن دم اورور بن هردم‌الاهو دیرم

حضرتك آثار عارفانه‌لری اسامیسی :

۱ — (رسالة النوریة) : سلوك طریقت وغوامض‌علم‌حقیقته دائرعربی‌العباره برتألیف‌دقیق اولوب نسخه‌لری استانبول کتبخانه‌لرینك بعضیلرنده واردر .

۲ — (حل مشـکلات) : اکابر متصوفه‌دن بعض ذوات عالیه‌نك غوامض تصوفه عائد اولان کلمات وجمل محققانه‌لرینك حلنی مبین عربی‌العباره براثر معتبردر . بعضیلرینك بو اثره (شرح اقوال حاجی بایرام ولی) دیه اسم ویرمه‌لری نقصانی تتبعدن منبعثدر .

۳ — (مادةالحیاة) : منتسب بولوندقلری علم طبده‌کی مجربات متنوعه‌لرندن باحث تورکجه بررسالهٔ طبیه‌در .

برده (مقامات اولیا) اسمنده براثر عارفانه‌لری اولدیغی (شقایق نعمانیه) ترجمه‌سنده محرر ایسه‌ده بو اثر خلفای کراملرندن اولوب کندیلرندن صوکره سجادهٔ ارشادلرینه قائم‌اولان شیخ (حمزه)بابانکدر .

مناقب علیه‌لرینه دائر یازیلان رسالـلدن (امیرحسین) نککی مطبوع ، ایوبی مؤذن (عبدالرزاق) افندینککی غیر مطبوعدر . مخادیم علیه‌لرندن (سعدالله ، فضل‌الله ، امرالله ، حمدالله) افندیلردن الك کوچوکلری اولان‌حمدالله افندی عرفان واشعاریله ادبیات عثمانیه‌عالمنده تمیز ایدن ذواتدندر . خلفای کراملرینك الك مشهورلری‌سابق‌الذکر(حمزه) بابا ایله ناظم (کلزار

معنوی) قیصریه ده مدفون (ابراهیم تنـوری) وناظم (وحدتنامه) آفیون قره حصارنده مدفون (عبدالرحیم) افندیلر حضراتیدر .

آجیوه باسه محمود افندی

نقشبندیه عرفاسندن فاضل برذات اولوب آمد (دیاربکر) لیدر . علم عشق سائقه‌سیله بر مدت سـیاحتدن صوکره (بروسه) ده اختیار اقامت ایده‌رك (دایه خاتون) جامعنده تدریس وارشادایله امرار حیات ایله‌دی . (اورادفتحیه) یه مداوم‌ایدی . (١٠٧٧) تاریخنده ارتحال ایدوب جامع‌مذکور حظیره‌سنه دفن‌ایدلدی . اون ایکی‌علمدن باحث براثرقیمتدارترتیب ایده‌رك وزیر اعظم کوپرولوزاده احمدپاشایه اهدا ایتدی. رسمی[١] مخلصلی السنهٔ ثلثه‌لی‌جامع برده‌مجموعهٔ اشعاری واردر . حمیدیه ایله بشکطاشده یحیی افندی کتبخانه‌سنده بر مجموعه‌ده یکرمی دوقوز باب‌اوزره مرتب (کزیده) اسمنده تورکجه مفصل برتجویدی ، فارسیدن مترجم (اورادفتحیه) شرحی وبروسه‌ده‌مدفون (امیرسلطان) حضرتلرینك منسوب‌اولدقلری (نوربخشی) طریقتنك اوراد و سلسله‌سنی مبین (رسـالهٔ نوربخشیه) نامنده بر رسـاله‌سی واردر . آثارینك جمله‌سی غیرمطبوعدر .

اشعار فارسیه‌لرندن :

دربادیهٔ عشق تو سرکشته وحیران
باشدکه بخـاك درخود راهنمایی
منت بشه عشق‌که رسمی تو بعالم
آزادهٔ کشمکش خوف ورجایی

اشعار تورکیه‌لرندن :

بو عالم فانیده نه‌میرم نه امیرم
افتادهٔ وادیٔ فنا مرد حقیرم
المنةلله که اولوب جان ایله بنده
میدان محبتده نظر کردهٔ پیرم
باری‌یه شکر مالك کنجینهٔ رازم
یوق‌سیم‌وزرم‌کرچه‌بودنیاده‌فقیرم

---

[١] شاعر مشهور بروسه‌لی احمد پاشا معاصر ومصاحبلرندن بروسه‌لی (رسمی) ده شعرای عارفیندن بر ذات اولوب باخصوص تخمیس غزلیاتده بهره‌سی واردر . ازجمله (شیخی) نك غزلی تخمیسندن ؛

دوران یاقاکی ایله‌دن ظلم ایله چاك　　سیف ستمله دهر سنی ایته‌دن هلاك
خاك اوله‌دن بوجسم ویله وارمادن بوخاك　　ژانکار غمدن‌ایت‌دل‌جان‌کوزکوسنی [*] پاك
جام می ایله کاینهٔ غیب بین اول

[*] (کوزکو) آینه دیمکدر .

آت بازاری عثمان فضلیٔ الهی

مشایخ جلوتیه‌دن محقق بر ذات اولوب تفسیر (روح‌البیان) صاحبی شیخ (اسماعیل حقی) مرحومك مرشد مکرمیدر . برمدت مسقط رأسی بولونان (شومنی) ده ، بعده (آیدوس) و(فلبه)ده‌وداهاصوکره(استانبول)ده ارشادوتدریس ایله مشغول‌اولدی. بواثناده‌بعض حسودوقدر ناشناسلرك‌سعایتیله(قبریس)اطه‌سی‌قصباتندن(ماغوسه)یه‌نفی ایدیله‌رك(مقام‌الشیخ‌فردوس‌وطوبی) جمله‌سیله(روح پاکیچون‌عزیزك اوقویه‌لم فاتحه)مصرعنك‌دلالتی اولان (١١٠٢) تاریخنده ارتحال ایله‌دی. مناقب صوریه وکمالات‌علمیه‌سنك الك‌روحلی‌قسملری حقی‌مرحومك (کتاب‌الخطاب)نك (شیوخ ثلثه) بحثیله (سلسلهٔ نامهٔ جلوتی) و (تمام‌الفیض) و (رسالهٔ خلیلیه) اسملرنده‌کی اثرلرنده مندرجدر

مؤلفات علیه‌لری :

(١) (مصباح‌القلب) شیخ‌کبیر (صدرالدین قونوی) نك دقایق علم‌تصوفدن (مفتاح‌الغیب) اسمنده‌کی اثر قدسیلرینك شرحیدر خط دستلریله محرر نسخه عاشر افندی کتبخانه‌سنده‌در .

(٢) (مرأت اسرارالعرفان علی اعجازالبیان) حضرت صدرالدینك لسان تحقیق وتصوف اوزره یازدیغی فاتحهٔ شریفه تفسیرینه حاشیه‌در .

(٣) (تجلیات برقیه) حضرت شیخ اکبرك :

لنا من امره روح وجسم
لنامن‌جوهرالاشیاءوطلسم
لنا فی مجمع الآسماء اسم
فهذا من‌جنون العشق‌قسم

مطلعلی قصیده‌لرینك شرحیدر .

(٤) حاشیهٔ شرح فصوص‌الحکم

(٥) اصول فقهدن (تنقیح) شرحی

(٦) اصول فقهدن (تلویح) حاشیه‌سی

(٧) « « (رسالهٔ امام جلدکی) حاشیه‌سی

(٨) فن آداب ومناظره‌دن (حنفیه) شرحی

(٩) (هدایةالمتحیرین) حکمت وکیمیای عتیقدن باحث اولوب برنسخه‌سی (ازمیر) ده (خاتونیه) کتبخانه‌سنده‌در .

(١٠) علم بیاندن (مطول) حاشیه‌سی
(١١) مختصر (معانی) حاشیه‌سی
(١٢) (فتح الباب) : علم مناظره‌دن رسالهٔ عضدیه شرحیدر
(١٣) رسالة الرحمانية
(١٤) لایحات البرقية فی کشف الحجب والاستار عن وجوه اسرار بعض الاحادیث والایات

اشبو آثاردن یالیکز (حنفیه) شرحی مطبوعدر. دیکرلری استانبول کتبخانه‌لرنده موجوددر.
ابیات عارفانه‌لرندن :

شهود ایلردی انواری اولی الابصار اولانلر هپ
ولی اغیاری منع ایلر ایدوب غیرت جلال هو

(آت بازاری) شهرتی استانبولده (فاتح) جوارنده‌کی (آت بازاری) سمتنده اقامتلرندن ناشیدر .

شیخ اده‌بالی

عثمانلی سلطنتك مؤسسی سلطان عثمان غازی حضرتلرینك قاین پدری اولوب یوز یکرمی سنه عمر سورمش ظاهر وباطنی معمور برشیخ مشهوردر. تحصیلنك بدایتی مملکتی اولان (قره‌مان) ده نهایتی (شام) ده‌در. تفسیر ، حدیث، تصوفده خصوصیله فقهده صاحب اختصاص ایدیلر. سلطان مشارالیه حقنده‌کی رؤیا تعبیری وخیردعالری بالعموم عثمانلی تاریخلرنده مذکوردر.

کاتب چلبی مرحومك (سلم الوصول الی طبقات الفحول) نده تاج العارفین (ابوالوفاء بغدادی) طریقندن اولدقلری محرردر .

بوذات عالی‌نك مدفنی حقنده نوعما اختلاف وارسه‌ده (عاشق پاشا زاده) تاریخنده‌کی بو : [اورخان غازینك آناسی الله رحمته واردی . وهم دده‌سی (اده‌بالی) وحتی قیزندن برآی اوکدن الله رحمته واردی . ایکیسنی دخی (بیله‌جك) حصارنده قودیلر] افاده‌یه کوره (بیله‌جك) ده مدفون اولدقلری آکلاشیلیور . مع هذا (اسکی شهر) دده نام عالیلرینه منسوب برتربه زیارت اولونمقده‌در. (قره‌جه‌حصار [١] — قره‌جه‌شهر) ده ایلك خطبهٔ استقلالی اوقویان دامادعالیلری (قره‌مان) لی (طورسون فقیه) ك قبری اولمق اوزره اسکی شهرده‌کی (شیخ اده‌بالی) تربه‌سی خارجنده کتابه‌سز برقبر زیارت اولونمقده ایسه‌ده بوذاتك ده (بیله‌جك) له (سوکود) آراسنده (کوره‌کوبی) یانده شوسه کنارنده مدفون اولدیغی موثوقاً مرویدر .

احمد بیجان

آتی الترجمه یازیجی زاده محمد افندی حضرتلرینك کوچوك برادریدر نحافت بدنیه‌سی (بیجان)

---

[١] اسکی شهره بربوجوق ساعت مسافه‌ده کوتاهیه خطی اوزرنده برقریه اولوب استقلال عثمانی‌یه دائر ایلك خطبهٔ جلیله اوقونان جامع شریف بورادەدر .

لقبه بادی اولمشدر. آثاری : محمدیه طرزنده مطبوع (انوارالعاشقین) ایله خواص موالید وعجائبدن باحث اون سکز باب اوزره مرتب غیرمطبوع تورکجه (درمکنون)و (عجائب المخلوقات) و (منتهی) دن عبارتدر. مدفنی برادری یاننده‌در [١].(درمکنون) ایله (عجائب المخلوقات) ده نقلیات ضعیفه واردر. (منتهی) تصوف، کلام ومحاضراتدن باحث بر جلدکبیر، تورکجه بر اثر اولوب بر نسخه‌سی خالص افندینك خصوصی کتبخانه‌سنده موجوددر .

(انوارالعاشقین) بش باب اوزره مرتب اولوب برادرلرینك (مغارب الزمان) ندن مترجمدر.

اشرف رومی « اشرف زاده ـ اشرف اوغلو »

اسم عالیلری (عبدالله) اولوب طریقت قادریه شعباتندن (اشرفیه) شعبه‌سنك مؤسسی اولان عاشق وعارف باللهدر. بدایت ارشادلری قائن پدرلری (حاجی بایرام ولی) دن، استکمال فیضلری احفاد کیلانیدن (حسین حموی) حضرتلرندندر. آثار منثوره‌لرندن مطبوع (مزکی النفوس) ایله دیوان عاشقانه‌لری مشهوردر . برده غیر مطبوع طریقتنامه‌لری واردر [٢]. رحلتلری (اشرفزاده عزم‌جنان ایلدی) مصراعنك دلالت ایتدیکی (٨٧٤) ده ، قبرمبارکلری مسقط رأسلری اولان (ازنیق) ده‌در . الهیات عاشقانه‌لرندن :

تجلی شوق دیدارك بنی مست ایله‌دی حیران
انا الحق سرینی جاندن آنکچون قیلمازام پنهان .

بیتیله باشلایان مشهور الهیلری بعض عرفا طرفندن شرح اولونمشدر . مطبوع دیوان عاشقانه‌لری یازمه‌سنه نظراً نقصاندر . (مزکی النفوس) هیأت مجموعه‌سی اعتباریله عشق ومجاهده وادیسنده یازلمش بر اثردر . دیوانلرنده عشق وعرفانه دائر پك چوق مسرودات واردر . (یونس امره) دیوانی کبی تاریخ لسان عثمانی نظرندن‌ده قیمتداردر.

ابراهیم بن دمیرخان بن حمزة البوسنوی

مشایخ عاشقیندن سیاح برذات اولوب قزار شهرتیله معروفدر. طریقت بایرامیه‌نك (ملامیه)

---

[١] اولیا چلبی مرحوم سیاحتنامه‌سنك بشنجی جلدنده صوفیه‌ی برمحله امامندن نقلاً صوفیه‌ده مدفون اولدیغنی روایت ایدیپورسه‌ده موثوق دکلدر .

[٢] داماد عالیلری صاحب دیوان عبدالرحیم تیرسی‌نك حفیدی (علی سری) افندینکده (تصدیق العشاق) اسمنده منثور و (سرالارکان) اسمنده منظوم اثرلریله دیوان عارفانه‌لری وینه بو سلاله‌دن بروسه‌ده اینجیرلی درکاهنده مدفون (سری عبدالقادر) افندینکده (سر دوران) اسمنده بر اثری واردر. (تیرسه) ازنیق جوارنده برقریه‌در .

شعبه‌سندندر . مصرده اختیار اقامت و (١٠٢٦) تاریخنده رحلت ایتدی . باب‌الوزیرده نظامیه قارشیسنده مدفوندر . (محرقة‌القلوب فی‌الشوق لعلام الغیوب) اسمنده (کشف‌الظنون) ده بر اثری مذکوراولدیغی کبی رسائل سائره‌سی‌ده اولدیغنی (ابن لحنبلی) (درالحبیب) نده ذکرایدییور. بایرام ولی‌یه‌نسبتی بروجه‌آتی‌در : محمدرومی ، سیدجعفر ، دده عمرسکینی ، حاجی بایرام ولی .

ابن عیسای صاروخانی

طریقت (بایرامیه) مشایخ عارفیننده واقف علوم برذات اولوب اسمی (الیاس) مولدی (آقحصار) در. علوم رسمیه‌یی تحصیلدن صوکره مشایخ کاملیندن پدرلری (مجدالدین‌عیسا)دن اخذ طریقتله نائل اجازت اولدی . سلطان سلیم ثانی نامنه تألیف ایتدیکی (نوریه) اسمنده‌کی اثری آثارینك بیوکلرندندر. بوندن باشقا (رموزدلکشا) واحکام جفریه ایله تاریخ وتصوفدن باحث ١٢ فصل‌اوزره مرتب (رموزالکنوز)ایله (طبیعت‌نامه)، (فرحنامه) ، (قیافت‌نامه)، (فصول سبعه) ، (فصول عشره) ، (منظوم شرح اسماء حسنی) ، (قواعدالتسخیر) ، (ابواب سته) ، (کنزالاسرار) اسملرنده غیر مطبوع اثرلریده واردرکه قسم اعظمی علوم غریبه‌یه متعلقدر. بونلردن باشقه پدر عالیلرینك مناقبنی مبین (١٥٣) منقبه‌یی حاوی (مناقب شیخ مجدالدین عیسی) اسمنده براثری دها واردرکه آثار سائره‌لرندن بعضیلریله برنسخه‌سی (آقحصار) ده مطالعه کذارم اولدی . علوم غریبه‌نك بتخصیص جفر ، خواص ، وفق ، نجوم شعبه‌لرنده مسلك مخصوص صاحبیدر. (٩٦٧) تاریخنده مملکتنده ارتحال‌ایده‌رك پدرلری یاننه دفن ایدیلدی .

شرح اسماء حسنی منظومه‌سندن :

زهی قادرکه اوردی قافه چون نون
فلاحت درة بیضا من‌النون

بویعنی ظاهر اولدی روح اعظم
زهی روح کیم قودن اولدی اکرم

بوظلك ظلیدر ارواح واجساد
چوسایه سیدرام و اولاد

اوشمسك ذره‌سیدر عرش وافلاك
اوبحرك قطره‌سیدر فرش واملاك

سلسلهٔ طريقتلرى ، پير طريقت (حاجى بايرام ولى) حضرتلرينه بووجهله پيوستهدر :

شيخ الياس ابن عيساى صاروخانى
« مجدالدين عيساى صاروخانى
« تنورى زاده سيد قاسم قيصرى
« تنورى ابراهيم سيواسى ثم‌القيصرى
« آق شمس‌الدين محمد بن حمزه
« حاجى بايرام ولى آنقره‌وى

ابراهيم كلشنى

طريقت خلوتيه‌دن (كلشنى) شعبه‌سنك مؤسسى اولان عارف بالله اولوب دياربكرليدر . آنى‌الترجمه آيدينلى (دده عمر روشنى) دن مستخلفدر . بعدالاستخلاف بولندقلرى تبريزدن مصره عزيمتلرندن برمدت صكره سلطان سليمان قانونى طرفندن اولنان دعوته اجابةً استانبوله كله‌رك بعده ينه مصره عودت بيورديلر . بو اثناده مولانا ابن كمال ايله دلنوازانه مصاحبه‌لرى وقوع بولمشدر . مثنوئ شريفه نظيره ومن وجه جواب اولمق اوزره على روايةٍ قرق كونده قرق بيك بيتلى نظم ايلدكلرى (معنوى) اسمنده‌كى اثرقدسيلرى مشهور اولديغى كبى ابن‌فارضك قصيدهٔ تائيه‌سنده‌ده نظيرهٔ عارفانه‌لرى ، فارسى وتوركى ديوان حقايق بيانلريله (سيمرغ نامه) ، (چوبان‌نامه) ، (رسالةالاطوار) اسملرنده آثار محققانه‌لرى واردر . (مات قطب‌الزمان ابراهيم) تركيبنك ناطق اولديغى (٩٤٠) تاريخنده مصرده رحلت بيورديلر .

مولانا جلال‌الدين رومى حضرتلرى :

ديدم رخ‌خوب كلشنى‌را   آن چشم چراغ روشنى‌را

بيتيله اوچيوز سنه اقدم ظهورلرينه اشارت بيوردقلرى معلوم عرفادر . آثار عليه‌لرندن بالكز معنوئ شريفك برقسمى مطبوعدر. تركى ديوانلرينك (٢٤) بيك بيتى حاوى اولديغى مرويدر. معنوئ شريف مطلعندن :

بشنوازنى چون زدم ساز آورد
ساز سوزان ازچه دمساز آورد

سازنى از سوز عشق آردنوا
كزنوا ذوقى دهند عشاق را

بردە (پندنامە) و (قدمنامە) اسملرندە منظومەلری واردر. پندنامەنك مطلعی :

جهان برمنزل عقبادر ای دوست
مقام حیرت وحسرتدر ای دوست
قتی عیارە ومكارەدر بو
قتی غرارە وغدارەدر بو

ابراهیم بن حمزة بن مسعود التیرەوی

خلوتیە مشایخی فضلاسندن برذات اولوب (تیرە) لیدر . (٩٣٣) دە (ادرنە) دە (نقطەجی) درگاهندە (جامع الانوار فی لجج الافكار والبحار) اسمیلە برتفسیر شریف تألیف ایتمشدر. اخیراً (مكە) یە هجرت وبورادە دار آخرتە رحلت ایلەدی . (جامع الانوار) ك بر نسخەسی كوچوك افندی كتبخانەسندە واردر .

بو طریق رجالندن اولوب (وفا شیخی) دیمكلە معروف (علی بن درویش بایزید) دە (تیرە) دن یتیشن عرفادن اولوب (مقصدالسالكین) اسمندە توركجە برأثری واردر .

احمد ساربانه

ملامیۀ بایرامیە عرفاسندن برذات عالیدر. سلطان سلیمان قانونینك عراقین سفرندە (ساربان باشیلق) خدمتندە بولنمشلردی. عودتندە پیر علی حضرتلرندن اخذ فیض ایدەرك خیرەبولیدە اختیار عزلت ایلدی. ارتحالی (٩٥٢)دە اولوب نامنە منسوب درگاهدە مدفوندر. مریداننندن بعضیلرینە كوندردكلری مكتوبلریلە مرتب دیوانلری اولوب اشعار والهیاتندە كاه (احمدی)ە كاه (قیغوسز) تخلص ایدرلردی. دیوانلرینك برنسخەسی اسكداردە سلیم آغا كتبخانەسندە واردر.

الهیات عارفانەلرینك بر خیلیسی مستقیم زادەنك (احوال ملامیۀ بایرامیە) رسالەسندە مندرجدر . اشعار عاشقانەلرندن :

برتو نورخداسین كوكلنك بیل قدرینی
مظهر ذات وصفاتلە رحمت رحمانی كور

برنسخەسی نورعثمانیەدە موجود (تعریفات سید) طرزندە (تحلیلات كبری) اسمندەكی اثرك مؤلفی (شیخ حمزە بن علی) دە (خیرەبولی) دن یتیشن فضلاء مشایخندر.

امی سنانه

اسم عالیلری ابراهیم اولوب طریقت خلوتیە شعباتندن (سنانیە) شعبەسنك مؤسسی اولان

پیر عالی‌درن. مولدلری (پرزرین) حوالیسنده اولمق اوزره منقول ایسه‌ده مصحح براجازتنامه‌ده (بروسه) لی اولدقلری کورلمشدر ؛ قره‌مان دیلرندن اولدقلری‌ده مرویدر . کندیلری عالم اولدقلری حالده کوردکلری بر معنا اوزرینه (امی) لقبیله تخلص ایتدیلر . متصوفانه بعض الهیات عارفانه‌لری‌اولوب رحلتلری (کتدی ٩٥٨ ده امی‌سنان) مصراعی وجهله‌در. حضرت خالد جوارنده (اولوقلو بایر) نام محلده خلفای علیه‌لرندن نصوح افندی طرفندن بنا اولونان درکاهده مدفوندر. اولاد واحفادیله دامادی طوپ قاپی جوارنده کوزلجی باشی احمد شمس‌الدین محله‌سنده سلطان‌سلیمان قانونی جانبندن‌ذات مرشدانه‌لریچون انشابیوریلان‌درکاهده‌در. مغنیساده (مرادیه) کتبخانه‌سنده (رسالهٔ شریفهٔ استانبولی امی سنان) اسمنده بر آثری منظور عاجزی اولدی .

الهیات عارفانه‌لرندن :

ارنلرك صحبتی اله کیره‌سی دکل
اقرارایله کلنلر محروم‌قاله‌سی‌دکل

امی‌سنان یول عیان اولوبدر هرشی عیان
درویشلك یولی‌همان تاج‌وخرقه‌سی‌دکل[١]

تربهٔ علیه‌لرینك نیازنجره‌سی بالاسنده معلق بیت :

مرید راه حقه قبله‌کاه عاشقاندر بو
ادبله کیر کوزوك آچ تربهٔ امی‌سناندربو

افتاده «محمد محی الدین» [١]

طریقت جلوتیه‌نك زمان عالیلرنده قمر حالنده‌کی انکشافنه بادی پیر افخم اولوب بروسه‌لیدر . تحقیق وعرفانلرینه سلوك حقیقت واحوال طریقته متعلق کلمات عالیه‌لرینی جامع اولان وخلیفهٔ لرشدلری‌حضرت هدایی طرفندن جمع وترتیب اولنان (واقعات) [٣] اسمنده‌کی

---

[١] مطبوع مناقبنامهٔ مصریده بوالهینك (نیازیٔ مصری) حضرتلرینك مرشدلری (المالی) لی محمد سنان امی حضرتلرینك اولدیغی مذکور ایسه‌ده موثوقیتنه حکم اولنه‌ماز .

[٢] تفصیل احوال علیه‌لری حسام‌الدین بروسه‌وینك ترتیبی اولان مناقبنامه ایله دیکر بر مناقبنامهٔ مخصوصده واسماعیل حقی مرحومك (سلسله‌نامهٔ جلوتی) لرنده مذکوردر .

[٣] عربی العباره اولان‌بواثر کبیرك برنسخه‌سی طرف عاجزانه‌مدن بروسه‌ده‌کی جامع کبیر کتبخانه‌سنه وقف‌ایدلمشدر. برر نسخه‌لری‌ده درسعادتده (بایزید) جامع شریفی‌درونده‌کی کتبخانه‌ایله استانهٔ هدائی واسکدارده (آطلاما طاشی) کتبخانه‌لرنده موجوددر. بواثرك بعض پارچه‌لری ترجمه اولونمشدر.

اثرعالیشاهد عادلدر. برخطبه‌مجموعه‌سیله متصوفانه الهیاتی‌جامع دیوانچه‌لری‌ده واردر. رحلتلری (نورالله مضجعه) ترکیبنك دلالتی اولان (٩٨٨) [١] تاریخنده ومرقد مبارکلری حصار داخلنده یر قاپی (باب زمین) محله‌سنده جامع شریفلری یاننده‌کی تربه‌لرنده‌در . مرشدلری اولوب بروسه‌ده اوچ قوزولر آلتنده مدفون اولان حضر دده‌نك وفاتندن صکره شیخ اکبر حضرتلرینك روحانیتلرندن استفاضه بیوردقلری (واقعات) مندرجاتندن مستباندر. جامع‌کبیر حقنده انشاد بیوردقلری :

یا جامع الکبیر ویا مجمع الکبار　　طوبی لمن یزورك فی‌اللیل والنهار

بیت معنیداری صنعت خط جهتیله‌ده معبد مذکوری تزیین ایدن لوحه‌لر میاننده مشاهده اولونمقده‌در .

الهیات عارفانه‌لرندن :

(ینه دوش اولدی کوکل یارك جمالی شمعنه) و (اصلنی بیلن کشی ایتمز بوایللرده قرار) مصرعلریله باشلایان الهیلری ترجمهٔ حالی (ع) حرفنده مذکور شیخ علی عرفی افندی طرفندن شرح اولونمشدر.

ابیات عارفانه‌لرندن :

اهل عرفان دیدیلرسن چیقمانجه آرادن
بیله‌مزسین کیم‌در کندویی پنهان ایله‌ین
سن چیقنجه آرادن
قالیر سنی یارادن

حضرت هدایی‌نك حق عالیلرنده‌کی منظومه‌لری اولوب صندوقه‌لرنده معلق اولان منظومه بروجه آتیدر :

باغ عشقك عندلیبی حضرت افتاده‌در
دردلی عاشقلر طبیبی حضرت افتاده‌در
واصل کامل اودر توحید ذاته شبهه‌سز
دوست ایلینك رهنماسی حضرت افتاده‌در

---

[١] دوشدی دله قلمدن　　تارخ ارتحال افتاده اوفتاده
(مستقیم زاده)

تربهٔ مبارکه‌لری دیوارنده محکوك تاریخ :

دوشدی اسقاط یا ایله تاریخ
کچدی افتاده بورسه‌نك قطبی

دیوان عالیلری معرفت عاجزانه‌مله طبع ایدلدی .

ایله‌ین روحندن استمداد ایریشور مطلبه
حل ایدن هر مشکلاتی حضرت افتاده‌در
مرشد عالی دیلرسه‌ك دامن پاکنی طوت
کوسترن راه خدایی حضرت افتاده‌در
صدق ایله قول اول هدائی أشیکنده دائما
بیل حقیقت قطب الاقطاب حضرت افتاده‌در

احمد افندی « مرکز زاده »

ترجمهٔ حالی م حرفنده مذکور مرکز افندینك مخدوم فضائل موسومیدر. والده‌لری یاووز سلطان سلیمك کریمه‌لرندن شاه سلطاندر. رجب بك اسمنده‌کی برادری خدمت دولته سلوك ایتدی . (حدیقة الجوامع)ك نقلنه کوره (٩٦٣) ده (عشاق) ده ارتحال ایله‌مشدر. ترجمهٔ شقایق‌ده ایسه پدرینك مسقط رأسی اولان دکزلی کویلرندن آقچه کویده اختیار اقامت ایله‌دیکی محرردر. مشهور (قاموس) ی (بابوس) اسمیله ترجمه ایله‌مشدرکه خط دستیله محرر نسخه‌سی عاطف افندی کتبخانه‌سنده‌در. بر نسخه‌سی‌ده (ادرنه)ده (سلطان سلیم ثانی) کتبخانه‌سیله اندرون‌ده سلطان احمد ثالث کتبخانه‌سنده موجوددر. مهم لغت کتابلریمزدن اولان بو اثر مترجمنك فضلنه برهاندر . (عصمة الانبیاء وتحفة الاصفیا) اسمنده بر اثری دها واردر . (بابوس) مفردات ومرکبات نامیله ایکی قسمدر .

ابراهیم قریمی

آتی الترجمه (نورالدین زاده) خلفاسندن فاضل برذاتدر. (جراح پاشا) جامع شریفنده واعظلغی واردر . (١٠٤٢) ده ارتحال ایله‌دی . آثاری غیرمطبوع اولوب اسملری بونلردر: (مدارج المنان فی معارج الانسان) (تفسیر سورهٔ نور) (شرح حدیث امراء تعالی اعطانی سبع المثانی . . .) (حاشیه علی الجامی) در .

ادریس مختفی

عن اصل (ترحاله) لی اولوب استانبولده اقامتلری زماننده نام مستعارلری (علی بك) ایدی. ملامیهٔ بایرامیه اعاظم رجالندن اولان بوذات عالی صاری عبداه افندی وسائره‌کبی بك چوق عرفا یتشدیرمشلردر . رحلتلری (١٠٢٤) ده قبر شریفلری قاسم پاشاده قولاقسز جامعی قارشیسنده‌کی یوقوشك آلت باشنده اوق میداننك ترسانه‌یه ناظر اولان جهتنده‌در . عارفانه

الهیاتی حاوی مجموعه‌لری غیر مطبوعدر . (ایش بو دمه ایرنجه اوج کز دوغدوم آنادن) مصرعیله باشلایان نطقلری بعض مشایخ طرفندن شرح اولونمشدر .

اسماعیل انقره‌وی [١]

مشایخ مولویه کبراسندن فضل وعرفانله مشتهر بر ذات اولوب شارح مثنوی شهرتیله‌ده بنامدر . آثار علیه‌لرندن مشهورلری شونلردر :

(١) (شرح مثنوی) موجود مثنوی شرحلرینك اك مشهورلرندن اولوب التی جلد اوزره مرتب ومطبوعدر .

(٢) (شرح نقش فصوص) ك ترجمه‌سی اولان (زبدة الفصوص) درکه مطبوعدر. بواثر شیخ اکبرك اجل مؤلفاتندن بولنان (فصوص الحکم) ك ینه مشارالیه طرفندن یاپیلان خلاصه‌سی‌درکه مولانا جامی طرفندن (نقدالنصوص) اسمیله لسان فارسی اوزره شرح اولوندیغی کبی اجلهٔ صوفیه‌دن (سید خواجه محمد نورالعربی الملامی) طرفندن‌ده (مرج النصوص) نامیله عربجه شرح اولونمشدر .

(٣) (شرح هیاکل النور) اسمی (ایضاح الحکم) اولوب تورکجه وغیر مطبوعدر. فلسفه وتصوف ممزوج اولان متن رساله (٥٨٧) ده حلبده مقتول اولان (شهاب الدین سهروردی) نك اثریدرکه علامه (جلال دوانی) طرفندن شرح و شاعر ذوفنون (نوعی) افندی طرفندن تحشیه ایدلمشدر .

(٤) (منهاج الفقرا) بعض مباحث تصوفیه ایله احوال درویشانه‌دن باحث تورکجه براثر اولوب مسروداتنك همان قسم اعظمی (فتوحات مکیه) و (مثنوی) ایله تأیید اولونمشدر .

مثنوی شرحندن صوکره سالکین مولویه میانده متعارفدر . مطبوع نسخه‌سنك نهایتنه سماعك حلنه دائر دلائلی محتوی اولان (حجة السماع) رساله‌سی علاوه ایدلمشدر .

(٥) (مفتاح البلاغة ومصباح الفصاحة) خواجهٔ جهانك (مناظر الانشا) سی ایله خطیب دمشقی‌نك تلخیصی اساس اتخاذ ایدیله‌رك میدانه کلن بواثر مطبوع قواعد ادبیه وبلاغت عثمانیه‌یه دائر لسانمزده یازیلان آثارك مقدمی اولدیغندن ادبیاتله متوغل ذواته استفاده بخشدر .

(٦) (نصاب مولوی) فارسی العباره براثر قیمتدار اولوب غیرمطبوعدر. تاریخ تألیفی (ختم) کلمه‌سنك دلالتی اولان (١٠٤١) تاریخیدر .

---

[١] منظوم ومنثور اوله‌رق مثنویٔ شریفی تکمیلاً وقسماً شرح ایدوب ترجمهٔ حاللری بواثرده مذکور ولمایان عرفای عثمانیه‌نك اسملری: (سیروزلی حسن ظریفیٔ کلشنی)، (مصطفای بوسنه‌وی) ، (صبوحی دده) ، (درویش علیٔ مولوی) .

بونلردن بشقه (شرح قصيدهٔ تائيه المسمى بمقاصد العلية)، (شرح حديث اربعين)، (شرح فصوص الحكم)، (جناح الارواح)، (مصباح الاسرار)، (شرح قصيدة المنفرجه المسمى بحكم المندرجة)، (الفاتحة العينية فى تفسير سورة الفاتحه)، (حل مشكلات مثنوى)، [١] (سماط الموقنين)، (الرسالة التنزيهيه فى شان المولويه)، (مرتب ديوان)، (شرح جلد سابع من المثنوى)[٢] وسائره كبى آثار عارفانه لرى واردر . فاتحهٔ شريفه تفسيرى اخيراً طبع ايدلدى.

(جامع الآيات) مثنوى ده كى آيات ، احاديث وابيات عربيه يى، (فاتح الابيات) فارسى ابيات معضله يى، (مجموعة اللطائف مطمورة المعارف) ده هر ايكيسنى مبين در . رحلتلرى (ختام) كلمه سنك دلالتى اولان (١٠٤١) ده ، قبرعاليلرى غلطه مولويخانه سنده در. شعرلرنده (رسوخى) تخلص ايدرلردى .

ابيات عارفانه لرندن :

كل رسوخينك سوزين ديكله سماعه عاشق اول
كى تكون بين اهل العشق من اهل الشرف

اسماعيل رومى

طوسيه نك (بابصا) كويندن اولوب قسطمونى ده اكمال تحصيلدن صكره بغداده كيده رك تصفيهٔ باطن ايتمش و پيرثانى عنواننه مظهريتله استانبوله كله رك طوپخانه جوارنده كى قادريخانه دركاهنى تأسيس ايله فيوضات معنويه نشر ايلمه مش بر ذات عالى در. رحلتلرى (قيلدى اسماعيل افندى نقل كلزار جنان) مصرعنك ناطق اولديغى (١٠٤١) تاريخنده ، قبر مباركلرى دركاه مذكورده در . احوال عليه لرينك تفصيلى آتى الترجه (حافظ احمد رفعت افندى) مرحومك (نفحة الرياض العاليه فى بيان طريقة القادرية) سنده مندرجدر .

شبكهٔ عليه لرى بالاسنده بيت آتى محكوكدر :

بيلوربن روح اهل اللهى كيم صاحب تصرفدر
بو اسماعيل رومى مشهديدر ايله استمداد

صاحب ترجمه اسماعيل رومى حضرتلريله خلفاسندن بعض ذواتك تراجم احوالى بو طريق

---

[١] ترجمهٔ حالى ادبا فصلنده محرر شعبان زاده محمد افنديك (مظهر الاشكال فى بيان لغات المثنوى) اسمنده بر اثرى ده واردر .

[٢] حضرت شارحك اشبو جلدى اجزاء مثنوىٔ شريفدن اولمقاوزره قبول وشرح ايلمه مى لسببٍ اثر ذهول اولديغى فاضل شهير جودت پاشا مرحومك ٨ حزيران سنه ٣١١ تاريخ و (٣٣) نومرولى (مكتب) جريده سيله نشر اولونان مكتوبلرندن مستبان اولور .

منتسبلرندن تكفور طاغلی سری علی افندی طرفندن (١٢٠٢) تاریخنده تحریر ایدیلن (تحفۀ رومی) اسمنده‌کی اثر منظومده محرردر .

احمد رومی آق حصاری «صارو خانی»

مشایخ خلوتیه علماسندن زهدی غالب برذاتدر . (١٠٤١) ده وفات ایله‌دی . آقحصارده اوزون‌طاش نامیله موسوم قبرستانده مدفوندر . مؤلفاتی : مصابیح شریفدن انتخاب طریقیله یوز حدیث شریفك شرح و تفصیلنی حاوی اولان (مجالس الابرار و مسالك الاخیار) ایله (دقایق‌الحقایق) ، (رسالةالتقلید) ، (رساله فی ذکر اللسان والقلب) ، (دخانیه) ، (ریائیه) (شرح درالیتیم من‌التجوید) درکه جمله‌سی غیرمطبوعدر . ابوالسعود تفسیرینه‌ده سورۀ رومدن سورۀ دخانه قدر تعلیقات یازمشدر .

أر اوغلو نوری افندی

آتی‌الترجه (یکیت باشی) خلفاسندن المالیلی شیخ عبدالوهاب افندیدن مستخلف اولوب (المالی) دندر . (قوله) ایله (اشمه) قضالری آراسنده نامنه مضاف (أر اوغلو) قریه‌سنده مدفوندر . دیوانیله (مرآة العاشقین) اسمنده احوال سلوکه دائر تورکجه براثری (قوله) ده منظورم اولدی . (مرآت) ك برنسخه‌سی‌ده (مغنیسا) ده مرادیه کتبخانه‌سنده واردر .

ندا ایتدم کلسون عاشق اولانلر — حقه کیدنلرك یولیدر توحید
عشقك درسین بوندن آلدی آلانلر — علم لدن دیلیدر توحید
کرکدر بو یولده بر کامل اوسته — کفیل اولدی سزه وصلت دوسته
یاپیشه‌لم قدرت الیدر توحید

اولانلر شیخی ابراهیم افندی

سید سیف‌الله افندی خلفاسندن (حقیقی زاده عثمان) افندیدن مستخلف اولوب (أکری دره) لیدر . مع‌مافیه عزیز محمود هدایی ایله عبدالاحدالنوری وحسین‌لامکانی حضراتندن‌ده اخذ فیض ایله‌مشلردر (١٠٦٦) تاریخنده ارتحال ایتدی . استانبولده اقسرای محله‌سنده‌کی درکاهلرنده مدفوندر . آثار عارفانه‌لری (دل‌دانا) اسمنده‌کی قصیده‌سیله دیوانچه‌لرندن عبارت اولوب غیرمطبوعدر . خلفاسندن آتی‌الترجه (غیبی) نك بیعتنامه‌سنده ملامیۀ بایرامیه‌دن (احمد

ساربان) خلفاسندن (طب طب شاه علی) دن مستخلف اولدقلری‌ده محرردر . مناجات عارفانه‌لرندن :

الهٰا علمکه یوق حد وغایت
خدایا وصفکه یوق هیچ نهایت

قمو اشیایه ذاتکدر مسما
ایدرسك هرنفسده بیك تجلا

شریکك یوق نظیرك یوق احدسك
منزه ذاتك الله‌الصمدسك

کمال حکمتك آناً فآنا
ظهور ایتمکده دائم آشکارا

هوالاول هوالآخرسك ای حق
هوالباطن هوالظاهرسك ای‌حق

جمیع اشیاده نورك اولدی ظاهر
قمو اشیایه نورکدر مظاهر

برده (مفید ومختصر) اسمنده منظوم اثر عارفانه‌لری واردر؛ مطلعندن :

ذات پاکك قل هوالله‌احد ای صفاتك وصف الله‌الصمد
جمله عالم نور ذاتکله دولو جمله عالمدن صفاتکدر اولو
آدمی ذاتکه مرآت ایله‌دك نورکی آدمده آیات ایله‌دك

اسماعیل آیدینی

مشایخ خلوتیه علماسندن برذات‌اولوب آیدین حوالیسنده (شیخ اسماعیل رومی) شهرتیله بنامدر . علم حدیث فروعاتندن (اسامیٔ رواة) نامنده براثری واردرکه برنسخه‌سی بروسه‌ده جامع کبیر کتبخانه‌سنده موجوددر . (١٠٥٧) تاریخنده آیدینده ارتحال ایلدی . وقتیله اداره‌سنی تأمین ایدن برقادیندن ناشی (هندیه) اسمیله بنام اولان درکاهده مدفوندر .

ایوب افندی

آنی‌الترجمه (عدلی حسن افندی) خلفاسندن صاحب فضیلت برذات اولوب شهیردر . (١٠٧١) تاریخنده مدینهٔ منوره‌ده ارتحال ایله‌دی . پدری ایوبده شاه سلطان تکیه‌سنده

مدفون سلالهٔ صدیقیه‌دن (عبدالخالق) چلبی‌در . آثاری (رسالة الاسمائیه) ، (رسالة التحقیق فی سلالة الصدیق) ، (مجموعهٔ الهیات) در .

احمد امیدی

مشایخ جلوتیه علما وشعراسندن بر ذات اولوب (قیزانلق) لیدر. درسعادتده اکمال تحصیلدن صوکره فاتح سلطان محمدخان جامع شریفنده وعظ ایلر و کوچوك آیاصوفیه قربنده حسین اغا زاویه‌سنده مشیخت ایدردی. (١١٠٦) تاریخنده رحلت ایتدی. فاتحده (چیرچیر) مسجدی قربنده چیویجیلر سوقاغنده پدری اسماعیل افندی یاننده مدفوندر . آثاری غیرمطبوع اولوب بونلردر : یکرمی جزء مقدارنده اولان (مجالس الاولیا) ایله (دیوان الهیات) ، (ترجمهٔ کشف بیان فی الطب) ، (رسالة الادعیه) در . پدری اسماعیل امیدی افندی حضرت هدایی خلفاسندندر . برنعتندن :

ای سعادت برجنك ماهی محمد مصطفی
مرحبا ای نور امت مرحبا یا مرحبا
چونکه دوغدك اولدی عالم مقدمکله پرضیا
مرحبا ای نور امت مرحبا یا مرحبا

انسی حسن افندی

قره باش ولی خلفاسندن وعارفیندن بر ذات اولوب (طاش کوپرو) لیدر درسعادتده ارشاد وتدریس ایله مشغول اولدیلر . (١١٣٦) ده وفات ایده‌رك باب‌عالی قربنده (صالقم‌سکود) ده آیدین اوغلو درکاهنه دفن اولندیلر . الهیاتی حاوی دیوانچه‌لری ایله (سرّ احدیة) اسمنده رساله‌لری واردر . خلفاسندن اولوب (١١٧٥) تاریخنده وفات ایده‌رك درکاه مذکوره دفن ایدیلن استانبولی (ابراهیم خاص) کده بیك بر الهی‌یی جامع دیوانی ایله مناقب اولیایی محتوی (تذکرة الخاص) وانسی افندینك کلمات عارفانه‌لرینی جامع (کلام عزیز) و سائره کبی آثاری موجوددر . بوآثارك جمله‌سی غیر مطبوعدر .

اسماعیل حقی جلوتی

علما ومشایخ عثمانیه ایچنده کثرت آثاریله متعارف بر شیخ فضائلسماتدر . محل ولادتلری (ایدوس) ، مجموع اثاری یوزی متجاوز اولوب مطبوع اولانلری (م) حرفیله کوستریلن اسامیسی بروجه آتیدر :

(۱) درت جلد کبیر تفسیر روح البیان م (۲) ایکی جلد کبیر شرح محمدیه م (۳) ایکی جلد کبیر شرح مثنوی م (٤) شرح پند عطار [۱] م (۵) شرح بستان سعدی (٦) فروق (۷) شرح حدیث اربعین م (۸) تمام الفیض (۹) کتاب الکبیر (۱۰) نقد الحال (۱۱) رسالة الجامعة فی مسائل النافعه (۱۲) رساله ورديه (۱۳) شرح شعب الایمان م (۱٤) رساله فی علم حدیث (۱۵) حضرات خمس الهی (۱٦) وسیلة المرام (۱۷) کنز مخفی م (۱۸) شرح نظم حیرتی (۱۹) سلسله نامهٔ جلوتی م (۲۰) مزیل الاحزان (۲۱) شرح الکبائر م (۲۲) کتاب المتفرقات (۲۳) شرح الاصول لتیسیر الوصول (۲٤) تعلیقات على الفاتحه لتفسیر القاضی (۲۵) کتاب النتیجه (۲٦) شرح الآداب (۲۷) حاشیه على سورة النباء (۲۸) نخبة الفکر فی اصول الحدیث (۲۹) شرح غزل بیرام ولی (۳۰) شرح غزل یونس امره (۳۱) حیات البال (۳۲) کتاب الانوار فی حق عوض پاشا (۳۳) سلوك الملوك (۳٤) حجة البالغه (۳۵) مجموعة الاسرار (۳٦) شرح فقه کیدانی (۳۷) کتاب المرآة (۳۸) رسالهٔ محی البشیر النذیر (۳۹) کتاب النحو (٤۰) واردات الکبری (٤۱) ایها البلبل (٤۲) نخبة اللطائف (٤۳) شرح مقدمه فی علم نحو (٤٤) شرح صلواة [۲] ابن مشیش م (٤۵) نوادر الصوم (٤٦) خطب الخطباء (٤۷) کتاب الحروف (٤۸) کتاب النجاة (٤۹) کتاب الذکر والشرف (۵۰) شرح نظم احمدی (۵۱) تحفهٔ خلیلیه م (۵۲) تحفهٔ اسماعیلیه م (۵۳ تحفهٔ رجبیه (۵٤) تحفهٔ خصکیه (۵۵) تحفهٔ عطائیه (۵٦) تحفهٔ وسیمیه م (۵۷) رسالهٔ عمریه م (۵۸) رسالهٔ بحریه (۵۹) رسالهٔ حسینیه م (٦۰) کتاب حق الصریح والکشف الصحیح (٦۱) بیعتنامهٔ طوبی زاده محمد اغا (٦۲) بیعتنامهٔ محمد بحری بك (٦۳) رسالهٔ ان شرطیه (٦٤) شرح نظم محوی (٦۵) شرح نظم مصری نیازی م (٦٦) شرح نظم عبدی (٦۷) منظومهٔ معراج النبی « معراجنامه » م (٦۸) کتاب التوجد (٦۹) کتاب المسائل الکلامیه (۷۰) شرح دیباجهٔ قصیدة الفارضیه (۷۱) شرح ملتقی الی النصف (۷۲) حاشیهٔ ولدیه م (۷۳) مجلس م (۷٤) شرح [۳] اصول عشره م (۸۵) نجاة تام (۷٦) ضیای معنوی (۷۷) تحفهٔ نفس الرحمن (۷۸) اصول سبعه (۷۹) کتاب الفضل والنوال (۸۰) کتاب الصکوك (۸۱) تحفهٔ شیبیه

---

[۱] (۸۹۳) ده وفات ایدن شعرادن ادرنه‌لی (امری) ده نظماً ترجمه ایله‌مشدرکه برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیده موجوددر .

دیدیلر تاریخ دی ای مردکار — دیدم ایشته نه‌صد وشصت وچهار

ای قو دوشمشلره سن دسترس — بوی عفوك امریٔ کراهه بس

بو شرح ترکیدر. مشایخ خلوتیه‌دن احمد راشد مصری طرفندن‌ده منظوم اوله‌رق تعریباً ترجمه ایدیلن نسخه (۱۲۸۹) ده طبع اولونمشدر .

[۲] متأخرین علمای عثمانیه‌دن طرنوویلی طورونجی‌زاده محمد امین بن احمد افندی ایله عبداه فردی افندی طرفلرندن دخی عربی العباره شرح اولونمشدر .

[۳] (۱۲٤۵) ده (دیمه‌طوقه) لی محمد صالح نقشبندی طرفندن‌ده ترجمه اولونمشدر .

(٨٢) رسـالهٔ خیریه (٨٣) راحةالروح (٨٤) شرح حدیث‌المؤمن مرآت‌المؤمن (٨٥) رسالهٔ عماریه (٨٦) رسـالةالجهر والاخفا (٨٧) رسالةالنوافل (٨٨) اسرار الحج (٨٩) شرح مکتوب‌الشیخ (٩٠) رسالةالزلزلة (٩١) شرح صلوةالشـافعی (٩٢) شرح کلام عصام (٩٢) رسالهٔ وحدت وجود (٩٤) تفسیربیدك‌الخیر (٩٥) تفسیرومابث فیها من دابة (٩٦) تفسیریاایهاالناس اعبدوا (٩٧) شرح اجازتنامهٔ شیخ برماوی (٩٨) شرح اجازتنامهٔ محمدالشامی (٩٩) دیوان حقایق بیانلری م (١٠٠) تفسیر و لقد اخذالله میثاق بنی اسرائیل (١٠١) تفسـیران‌الذین یحادون‌الله ورسوله (١٠٢) رسالهٔ لایحات (١٠٣) رسالةالنصایح الی‌سیدعلی چلبی‌م (١٠٤) عهدنامه‌م . (١٠٥) شرح نظم‌السلوك .

آثار مطبوعه‌لرندن بعضیلرینه دائر ایضاحات :

(تفسیرروح‌البیان) عربی‌العباره درت جلدکبیراوزره مرتب برتفسیردرکه مؤلفك‌ك مشهور واك بویوك اثریدر. منقولاتنك کثرتی دولاییسیله (مجموعهٔ‌التفاسیر) مقامنده‌در . تصوفی اولان اقسامندن بتخصیص (تأویلات نجمیه) دن آلنان نقلیات ، محققانه‌در . آنجق سائر بعض‌افادات وباخصوص تاریخه تعلق ایدن بعض نقلیـات ضعیفدر . مع مافیه بوکبی مبـاحثدن صرفنظر اولوندیغی تقدیرده هیئات عمومیه‌سی اعتباریله موجب استفاده تفاسیردندر .

(شرح مثنوی) ایکی جلد اوزره مرتب اولوب مثنویٔ شریفك مشهور اون سکز بیتنك شرحیدر . اکثر مبـاحثی وخاصـةً اثرك مطلعی اولان : (بشنوازنی چون حکایت میکند) مصراعی حقنده‌کی مـرورداتی علم تصوف منتسبلریچون موجب استفاده‌در .

(شرح محمدیه) ایکی جلد کبیردن عبارت مطبوع بر اثر نافع اولوب اتی‌الترجمه یازیجی‌زاده محمد افندینك محمدیه‌سنك شرحیدر . بواثرده تصوف مراقلیلریچون استفاده بخشدر .

(شرح حدیث اربعین) تورکجـه یازیلان حدیث اربعین شرحلرینك اك بویوکیدر . اثر اساساً (امام نووی) نك شرحنك توسیعاً ترجمه‌سی‌درکه مطبوعدر .

(کتاب‌النجاة) تصوف ممزوج اوله‌رق مؤلف جداً استفاده‌لی برکلام کتابیدر .

(شرح پند عطار) پند عطـار شرحلرینك مفصل واسـتفاده‌لیسیدر . بوشرحله بوستان شرحندن مؤلفك قواعد فارسیه‌ده وقوف تامی اولدیغی مستبان اولمقده‌در . مطبوعدر .

(فروق) مترادف ومتشـابه لغاتك فرقلریله محل اسـتعماللرندن باحث براثر اولوب باش طرفلرنده قواعد اشتقاقیه‌یه دائر باعث استفاده مباحثی شـامل اولدیغندن لغت وادبیـات ایله متوغل ذواته لزوملی مطبوع براثردر . فضلای عصردن علی‌انور افندی طرفندن (الوثوق فی ترجمةالفروق) اسمیله ترجمه اولونمشدر .

(تمام‌الفیض) تصوف مباحثدن وبالخاصه مؤلفك منتسبی بولوندیغی طریقت جلوتیه آیین واحوالندن باحث اولوب عربی وغیر مطبوعدر . مؤلف بعض آثارنده بوکتابنی ثنا ایلیور .

(واردات کبری)زمانلری کوسترلمك‌اوزره مختلف‌زمانلرده‌وارد وسانح‌اولان‌واردات‌وسنوحات غیبیه‌لرینك شرح‌وتفصیلندن عبارت عربی براثراولوب برنسخه‌سی درسعادتده (وفا) کتبخانه‌سنده واردر .

(شرح اصول عشره) احوال سلوکه عائد اولوب (نجم‌الدین کبری) حضرتلرینه منسوب اولان (اصول عشره) رساله‌سنك تورکجه شرحندن عبارت ومطبوعدر .

(کتاب‌الخطاب) باش طرفلری ایمان وکلهٔ توحیدك شرح وتفصیلندن آشاغیلری شیوخ ثلثه (شیخ اکبر ، شیخ صدرالدین قونوی ، شیخ عثمان آت بازاری) نك فضائل وکرامات کونیه‌لرندن باحث ونهایتلری‌ده غوث (قطب‌الاقطاب) ، امامان ، رجبون ، ملامیون ، ابدال وسائره کبی رجال‌اللهك توصیف احواللرینی حاکی اولوب برجلد اوزره مطبوع وتورکجه‌در .

(سلسله‌نامهٔ جلوتی) کندی ترجمهٔ حالیله برابر مرشدندن اعتباراً فخر رسالت افندمزه قدر اولان ذوات‌کرامك مختصرتراجم احوالیله بعض‌کرامات علمیه وکونیه‌لرندن باحث اولوب تورکجه مطبوع بر اثردر .

(دیوان) منشیانه وعارفانه بر مقدمه‌یی حاوی اولان اشبو دیوانلرینك نهایتنده شیخ (نیازیٔ مصری) نك : (مشکلم وار حق دوستلری ایلین کشاد) مصرعیله باشلایان غزلنك شرحیله علامه (ابن‌کمال) ك سنه حسابنك حلی وبعض لایحات منوره واردر ؛ مطبوعدر . خط دستلریله محرر نسخه کتبخانهٔ عمومیه‌ده‌در .

(کنز مخفی) اساساً (کنت کنزاً . . .) حدیث قدسی‌سنك شرحندن عبارت مفصلجه استفاده‌دلی مطبوع بر رساله‌در . اجلهٔ متصوفه‌دن مصری (سید خواجه محمد نورالعربی) حضرتلرینك‌ده بو حدیثك شرحنه دائر (کنزالخفی عن‌اهل‌الحجاب) اسمنده عربی‌العباره بر رساله‌لری واردر .

(شرح نطق حاجی بایرام ولی) ولیٔ مشارالیهك (چالابم بر شار یاراتمش ایکی جهان آره‌سنده ـ باقیجاق دیدار کورونور اول شارك کنارنده) بیتیله باشلایان نطقنك‌مفصل تورکجه شرحیدر . (خواجه محمد نورالعربی) حضرتلرینك‌ده صغیرالحجم کثیرالمعنی تورکجه شرحلری واردر . هرایکیسی‌ده غیر مطبوعدر .

مشارالیهك افاده‌لری اکثریتی اعتباریله برطاقم استطراداتی جامع اولدیغندن‌طرز تحریرلری (اطناب) ی آکدیررسه‌ده هرحالده باعث استفاده‌در . خذما صفا دع ما کدر . استانبولده

استكمال فيض طريقتدن صوكره اوسكوب، بروسه، شام، اسكداره سياحت ايده‌رك وطن ثانى اتخاذ ايتديكى بروسه‌يه عودتله (رحلة‌التحرير) تركيبله (حق حق ديدى عزم ايلدى حقى افندى جنته) مصرعنك كوستردكى (۱۱۳۷) تاريخنده رحلت ايله‌مشلردر. شهرك وسطى صايله بيلن طوز پازارى جوارنده‌كى دركاهلرنده مدفوندر. آثارندن برخيليسى كندى يازيلرى اولمق اوزره بودركاه كتبخانه‌سنده موجوددر. استانبول كتبخانه‌لرندن (وفا) كتبخانه‌سنده ده برخيلى آثارى واردر. (كتاب‌الحق‌الصريح) خلفاسندن (پرتوى احمد) افندى طرفندن تلخيص ايدلمشدر.

ابيات عارفانه‌لرندن:

يتر ساحلنشين عالم صورت سين اى غافل
مجرد لفظ ايله قالمه ايريش درياى معنايه
صور اسرافيله بكزر اوليانك نغمه‌سى
برنفسده نيجه يوزبيك مرده‌دللر جان بولور

(بورسه) بروسه حقنده برقطعه‌سى:

عجب ميدر حيات‌نو بولورسه مرده‌دللر آنده
حقيقت مظهر انفاس روح قدسدر بورسه
نيجه كنجينه‌لر پنهان ايله‌مشدر قدسياتنده
درآغوش ايله‌يوب انلرله دائم انسدر بورسه

مصارعندن:

هرمكان بر طور اولور كرچك مناجات اهلنه

انيس رجب‌دده

مشايخ‌مولويه‌سرآمدانندن [۱] اولوب ادرنه‌ليدر. (كرسى جنته‌مولانا انيس اولسون جليس) مصرعنك ناطق اولديغى (۱۱٤۵) تاريخنده سجاده‌نشين بولنديغى ادرنه مولويخانه‌سنده انتقال ايتمشدر. كثيرالفيض برمرشد آكاه اولوب ازجمله راغب پاشا وچلبى‌زاده اسماعيل عاصم‌افندى كبى فضلا كنديسندن استفاده واستفاضه ايله‌مشلردر. مرتب ديوانلرى مطبوعدر. حضرت مولانانك بعض غزلياتى شرح ايتمشدر.

---

[۱] مؤسس طريقت جناب (مولانا) نك ولادتلرى (عشق صمد) تركيبنك رحلتلرى (عبرت) كلمه‌سنك دلالتى اولوب مرقد منورلرى (قونيه) ده‌در.

نعوت عاشقانەلرندن :

انیسك مطلبی دائم جلال‌الدین رومیدن
نگاه لطفله بردم سؤالك یا رسول‌الله

ابیات عارفانەلرندن :

آشنای روح قدسه حالت افزادر سماع
تشنگان بزم عشقه شوق بخشادر سماع

احمد مرشدی افندی

مشایخ عاشقیندن برذات اولوب (دیار بكر) لیدر. (۱۱۷٤) تاریخنده مملكتنده ارتحال ایلەدی . شهره برساعت مسافەدەكی علی بیكاری قریەسیله شهرآراسنده مدفوندر. (بیرەجكلی ابو بكر افندی) دن مستخلفدر . آثارندن احمدیه اسمندەكی پندنامەسی مطبوع ومشهوردر . (یوسف وذلیخا) و (مولد نبی) منظومەلری‌ده واردر .

احمدیه‌یه ارضروم علماسندن شریفی محمدافندی طرفندن (پند) نامیله برنظیره یاپیلمشدركه برنسخەسی یحیی افندی كتبخانەسنده واردر .

اسماعیل نورالدین اسكداری « ابوالیمن »

مشایخ نقشبندیه فضلاسندن برذات اولوب فقه، حدیث، تصوف وسائرەده یدطولی صاحبی ایدی . (صحیح مسلم) ایله (شفاء شریف) ی شرح ایلەمش (شهاب) ی اختصار ایتمش وسائر نافع اثرلر یازمشدر (۱۱۸۲) ده (مدینهٔ منوره) ده وفات ایدەرك (بقیع) قبرستاننه دفن ایدلدی .

ابراهیم حقی ارضرومی

تصوف واخلاق ایله فنون متنوعەدن باحث مشهور ومطبوع (معرفتنامه) اسمندەكی اثرقیمتدارك صاحبی اولوب (ارضروم) لیدر . (ارضروم) ه نسبتلری پدرعالیلری (شیخ عثمان) افندینك (حسن قلعه) دن (ارضروم) ه نقل وهجرتندن ناشیدر. علوم آلیه‌وعالیه‌یی(ارضروم) فضلاسندن اخذ وتحصیل ایتدیكی كبی زبان فارسی‌یی‌ده مفتی بلده (حاذق محمد) افندیدن تعلم ایلەدی . اكمال تحصیلدن صوكره اختیار سیاحت ایتدیكی اثناده (سعرد) قراسندن (تلّو) ده مشایخ قادریه ونقشیەدن عارف بالله (شیخ اسماعیل فقیرالله) ه انتساب ایدەرك طریقت مرتبهٔ خلافته

نائل اولمقله برابر صهريةً ده كسب قرابت ايله‌دی . مرشد وقاين پدرلرينك ارتحالندن صوكره‌ده برطرفدن تأليف آثار برطرفدن‌ده مسترشدينه تعليم اذكار ايله دمكذار اولوب (١١٨٦) تاريخنده دارالقراره عازم اولدی. اثرلرندن يالكز (معرفتنامه) ايله (ديوان الهيات) مطبوعدر.

اثرلرينك قسم اعظمی تورکجه متباقيسی عربجه وفرسجه اولوب بروجه آتیدر :

(١) معرفتنامه ،

(٢) ديوان الهيات ،

(٣) تذكرةالاحباب ،

(٤) حصن العارفين ،

(٥) كلمات فقيرالله ،

(٦) عرفانيه : (من عرف نفسه فقد عرف ربه) حديث شريفنك محتوی اولديغی مضامينه دائر السنهٔ ثلثه اوزره منظوم ومنثور آثار منتخبه‌يی جامعدر .

(٧) انسانيه : اسرار توحيده دائر السنهٔ ثلثه‌ده‌كی اك منتخب آثار منظومه‌يی جامعدر.

(٨) لب العرفان : تصوفه دائر اولمق اوزره رجال اللهك اقوالنی جامعدر .

(٩) مرشدالمتأهلين : منثور بر اثر اولوب مطبوع ومتداول اولاندن باشقادر .

(١٠) تجويد : مشهور قره‌باش تجويدی واديسنده وفقط داها مفيد وداها واضحدر .

(١١) منتخبات منظومه : قسم اعظمی فارسی اولمق اوزره السنهٔ ثلثه‌ده‌كی تصوفی منظوماتی جامعدر .

(١٢) قوت جان : مرشد اكرملری شيخ اسماعيل فقيراللهك مناقبنی مبيندر .

(١٣) جلاءالقلوب لتجلی المطلوب : بر مقدمه ايله اون فصل بر خاتمه اوزره مرتب تورکجه منثور بر اثر اولوب اسمنك دلالتی اولان (١١٨٠) تاريخنده تأليف اولونمشدر .

(١٤) انسان كامل : برمقدمه اون يدی فصل اوزره مرتب تورکجه تصوفی بر اثردر.

(١٥) سفينةالنوح من واردات الفتوح: تأليفی (١١٨٦) اولان بومنظوم اثر قيرق وارده اوزره مرتبدر .

(١٦) مجموعهٔ مكاتيب: قسم اعظمی عربی اولمق اوزره محبانه كوندرديكی مكاتيب عارفانه‌در.

(١٧) نوش جان : مخدومی فهيم افندی‌يه خطاباً يازديغی منظومهٔ تصوفيه‌در .

(١٨) رازنامه : بعض اخوانه كوندرديكی اخلاق وتصوفدن باحث تورکجه بررساله‌در.

(١٩) كتاب عالم : تصوفی رسالهٔ عربيه‌در .

(٢٠) كنزالفتوح : تصوف واخلاقه دائر برمنظومه‌در .

(٢١) عروةالاسلام : برمقدمه اون بش باب بر خاتمه اوزره مرتب عربی العباره براثردر.

(٢٢) ترتيب العلوم : علم دلالت ، اجمال آلت ، قرآن وخط ، فقه ولغت ، تعريف ، نحو ، نظم ، آداب ، معانی ، بيان كبی علومدن باحث منظوم بر اثردر .

(٢٣) وصلت نامه : اون اساسدن باحث تورکجه منظوم بر اثردر .

(٢٤) شكرنامه : تورکجه برمنظومه‌در .

(٢٥) اقبال نامه : تورکجه منظوم رسالهٔ اخلاقيه‌در .

(٢٦) الهی نامه : « « « «

(٢٧) منظومهٔ عوامل ،

(٢٨) اعمال فلكيه بالربع المجيب : برمقدمه يكرمی بابدر .

(٢٩) استخراج اعمال فلكيه : اوغلنه خطاباً يازلمش بر منظومهٔ فنيه‌در .

(٣٠) لغتچه : السنهٔ ثلثه لغاتنی مبين‌در .

(٣١) قواعد فرسيه : بر مقدمه ، درت باب ، بر خاتمه‌در .

(٣٢) رسالهٔ مرآت كونين : مشايخدن (مصطفی فانی) افندی‌یه خطاباً يازلمش برمنظومهٔ عربيه اولوب اهل باطن ايله اهل ظاهرك احوالنی معرفدر .

(٣٣) ادعيهٔ مأثوره
(٣٤) سلوك نقشبندی
(٣٥) تحفة الكرام
(٣٦) نخبة الكرام
(٣٧) الفة الانام

بو اثرلر منظور عاجزی اولمامشدر . فقط ترجمهٔ حاللرينی مبين اثرلرنده مذكوردر .

(٣٨) هيأت اسلاميه : ١٨ تفسير و ٣٠٠ حديث شريفدن اقتباس ايدلمك شرطيله تأليف اولونديغی مقدمه‌سنده مذكور اولوب ٢٠ باب وبر خاتمه اوزره مرتبدر .

(٣٩) مجموعة الوحدانية فی معرفة النفس الربانية : امهات كتب صوفيه‌دن ٥٨ كتابدن انتخاب اولونمش برمجموعهٔ قيمتدار اولوب (١١٨٤) ده جمع وترتيب ايدلمشدر .

مرشد عالی‌تبارلرينك اساساً اويسی اولدقلری (تذكرة الاحباب) ده مندرجدر .

مخدوم عاليلری (اسماعيل فهيم) افندی‌ده ارباب معارفدن برذاتدر . برمقدمه اون بش فصل ، برخاتمه اوزره مرتب (معيار الاوقات) اسمنده‌كی اثرلرينك برنسخه‌سی كتبخانهٔ خديوی دفترنده مقيددر .

خلفاسندن خليل افنديكده لسان تصوف ممزوج اولمق اوزره تورکجه (آمنت) شرحی وينه خلفاسندن اولوب (ارضروم) ايلجه‌سی قربنده مدفون ابراهيم افنديكده تورکجه (كتاب النقطة) ايله وحدت وجوده دائر رساله‌لری واردر .

الهیات عارفانه‌لرندن :

حق شرلری خیر ایلر
عارف آنی سیر ایلر
ظن ایتمه‌که غیر ایلر
مولا کوره‌لم نیلر
نیلرسه کوزه‌ل ایلر

پارچه‌سنك باخصوص (مولا کوره‌لم نیلر .....) نقرات معنیداری اهل عرفانك ورد زبانی‌در.

امین محمد توقادی

خواجکان نقشبندیه [۱] کبراسندن برذات اولوب پدرلری دیاربکرلیدر . اکمال تحصیلدن صوکره مکهٔ مکرمه‌ده سادات نقشبندیه‌دن خواجه احمد یکدست جوریانیدن تکمیل سلوك ایده‌رك درسعادته کلوب تدریس وارشاد ایله مشغول اولدی. خلفاسنك اك مشهوری اولان مستقیم‌زاده سعدالدین افندینك سویلدیکی (اولدی لاهوته روان الله دیوب روح امین) مصرعنك دلالت ایتدیکی (۱۱۵۸) ده ارتحال ایلیوب زیرك جوارنده (پیری محمد پاشا)نك انشا ایتدیکی (صوغوق قویو) مدرسه‌سنه متصل مقبره‌یه دفن ایدلدی. علم موسیقی ایله خطه‌ده انتسابی اولوب علم خطی مشهور یدی قله‌لی سید عبداللهدن تمشق ایله‌دی .

عربی وتورکی اون قدر غیر مطبوع رساله‌لری واردرکه بعضلری شونلردر: (ارشادسالکین)، (رسالةالاطوار)، (شرح قصیدهٔ عسقلانی)، (تحفةالطلاب)، (خلاصهٔ طریقت)، (رسالهٔ روحیه)، (صیانت درویشان فی بحث دوران صوفیان)، (سؤال وجواب) در . اکثری تورکجه اولمق اوزره السنهٔ ثلاثه‌ده الهیات ومنظوماتی واردر . مثنوی شریف ابیاتندن (آن خیالاتی که دام اولیاست) مصرعلی بیتی‌ده شرح ایتمشلردر .

فاضل فاسی‌نك (مطالع‌المسرات) تیله ابن حجرك (صواعق المحرقه) سنی و امام غزالی‌نك (رسالهٔ امانت) نی‌ده ترجمه ایتمشلردر .

برنعتندن :

دوعالم اهلنه فریادرس ذات شریفکدر
جمیع درد مندانه فضل حقسك یارسول‌اه

---

[۱] مناقب احوالی خلفاسندن مستقیم زاده ویحیی افندیلر طرفندن تحریر ایدلمشدر (تذکرهٔ شعرای آمد) ده دخی مفصلجه ترجمهٔ حاللری واردر .

احمد مآبی افندی

طریقت خلوتیه شعباتندن (سمّانیه) شعبه‌سنك مؤسسی (محمد سمّان مدنی) خلفاسندن (صدیق بن عمر خان) دن مستخلفدر . ۲۴ باب وهرباب برطاقم فصولی مشتمل اولمق اوزره (مصفا) اسمنده کیفیت سلوك وآدابدن باحث تصوفدن تورکجه مفصل براثری واردرکه نهایتنده‌کی:

مصفانك ختامنه دیدی ملهم بونی تاریخ
الهی ربنا هیّئ لنا امرك رشداً

بیتنك دلالتی اولان (۱۲۱۱) اتمام ایتمشدر .

بواثرك بعض فصولنده برر مقدار اشعاری‌ده مندرجدر . ازجمله :

مال واولاد علم واذعان نافع اولماز أی مآب
ماسوا اغیار الندن دل مسلّم اولمادن

بعض قرائنه کوره استانبوللی اولدیغی اکلاشیلیور . اثرك بعض یرلرنده اولانلر شیخی ابراهیم افندینك منظومه‌لری درج ایدلمشدر .

احمد افندی « حافظ سید احمد بن محمد بن ابوبکر افندی »

طریقت جلوتیه فضلاسندن متفنن برذات اولوب (ایزمیت) لیدر . بین‌العرفا ، (اسماء اربعین) نامیله معروف اولوب حضرت (ادریس) علیه‌السلامه منسوب ولسان عبرانی اوزره منقول اولان وحضرت شیخ اکبر طرفندن لسان عربی‌یه نقل وشرح ایدیلن اسماء شریفه‌نك توسیعاً ترجمه‌سنی حاوی برمقدمه ایکی‌فصل برخاتمه اوزره مرتب (نورالهدا) اسمنده قیمتدار براثری‌واردر. بواثرنده حضرت شیخ اکبرك (کتاب الانوار) ینی ترجمه ایتدیکنی وعلم‌طبدن (حکمة العارفین) اسمنده براثر تألیف ایله‌دیکنی واستانهٔ حضرت هدائی سجاده نشینلرندن (مودانیه‌لی روشن) افندیدن مستخلف اولدیغنی‌بیان ایدییور. (نورالهدایه) یازدیغی‌تاریخی:

فیض حقدن داد ایروب سید دیدی تاریخنی
شبهه‌سز احسان حقدر عاشقه نورالهدا

سنه ۱۲۱٤

(سید) مخلصلی الهیات عارفانه‌سی‌ده واردر . (نورالهدا) ده مندرج نعت نبویسندن :

اسم رحمن مظهریسین یا محمد مصطفی
راه عشقك رهبریسین یا محمد مصطفی

انس وجن حقا قدومکله مشرف اولدیلر
جمله‌نك پیغمبریسین یا محمد مصطفی

جدی ابوبکر افندی‌ده فضلادن برذات اولوب (ملتقی) یی شرح ایتمشدر .

ابراهیم نورالدین افندی

مشایخ قادریه‌دن فاضل برذات اولوب (جه‌جه‌لی زاده) شهرتیله معروفدر. (١٢٦٠) کسور تاریخنده مملکتی اولان (قسطمونی) ده ارتحال ایده‌رك (اسفندیار) زاده‌لردن (اسماعیل بك) جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدلدی . عقائددن (جه‌جه‌لی زاده) نامیله بنام برمنظومه‌سی اولدیغی کبی (شرح وصیت نامهٔ امام اعظم) (فرائد اللآلی فی شرح اسماء المتعالی) اسملرنده مطبوع آثرلری‌ده واردر .

اولیا زاده اسماعیل حقی افندی «کوتاهیه‌لی»

مشایخ نقشبندیه فضلاسندن برذات اولوب کوتاهیه‌لی‌در . ١٢٨٢ ده قیصریه‌ده ارتحال ایله‌دی (مفتاح التفاسیر) اسمنده‌کی مفصل فاتحهٔ شریفه تفسیری آثار مطبوعه‌لرندندر .

اسماعیل وهبی افندی

مشایخ نقشبندیه علماسندن بر ذات اولوب بروسه‌لی‌در . آتی الترجمه (مولانا خالد بغدادی) خلفاسندن محمد خانیدن مستخلفدر. (١٢٩٢) تاریخنده وطننده ارتحال ایله‌دی (زینیلر) ده جامع شریف اوکنده مدفوندر. منظوم مناجات ونصیحتنامه‌سی وبروسه عرضنه کوره روزنامه‌سی ٢٤٠ خطبه‌یی جامع مجموعه‌سی و (رسالة السلوك) ی واردر .

نصیحتنامه‌سندن :

قیل حیات جاودانی دمبدم حقدن دیله‌ك
نفخهٔ صور اولدیغنده نه بشر وار نه ملك

(ب)

بدرالدين سيماوى «ابن قاضىٔ سماونه» [١]

حرالافكار افاضل مشايخدن فيلسوف برذات اولوب (سيماو) ليدر. تكميل تحصيل ايچون مصره عزيمتله سيد شريف وحاجى پاشا ايله مشاركهٔ مباركشـاه منطقيدن تعلم ايتدكلرى كبى مشايخ كرامدن (حسين اخلاطى) دن علم تصوف تلقن ايله‌مشدر. تبريزده تيمورلنك حضورنده منعقد بويوك برمجلس علمايه حكملك ايده‌رك اثبات فضل ايتمشلردى. سوق قدرله (عجل الوصل له‌عشق ودودالابد) تركيبنك دلالتى اولان (٨٢٣) ده سيروزده صلباً اعدام اولونديلر. مجموع آثارينك (٣٨) پارچه اولديغى سيروزده‌كى دركاهلرنده منظورم اولان مناقبنامه‌لرنده محرردركه بعضيلرى بونلردر: علم تفسيردن (نورالقلوب) فروع علم فقهدن (لطائف الاشارات) وشرحى تسهيل ايله (جامع الفصولين) [٢]، (جامع الفتاوى) وتصوفدن (مسرة القلوب) (وازدات كبرى) [٣] وعلم صرفدن (عقود الجواهر) اسمنده شرح مقصود علم نحودن (چراغ الفتوح) اسمنده (شرح ضوء) وسائره‌دركه بوآثاردن يالكز (جامع الفصولين) مطبوعدر برده فقهدن مجمع شرحى واردركه خط دستيله محرر نسخه‌سى شهزاده جامع شريفى كتبخانه‌سنده‌در. (تسهيل)ك نسخه‌لرى استانبول كتبخانه‌لرينك بعضيلرنده‌ازجمله ابراهيم پاشا كتبخانه‌سنده‌واردر.

واردات، اساساً امور آخرت ايله مبدأ ومعاددن باحث دقيق براثر اولوب دقايقنه انتقال ايده‌مين بعضيلر طرفندن مظهر قبول اولامامشدر. مقاصدينى تيقن‌ايدن ذوات‌ايسه حسن‌قبول ايتمشلردر. ازجمله (نيازىٔ مصرى) ديوانده‌كى:

محى‌الدين وبدرالدين ايتديلر احياى دين
دريا نيازى فصوص انهاريدر واردات

مطلعلى منظومه بواثر حقنده‌در.

سلسلهٔ طريقتلرى بروجه آتى‌در:

شيخ بدرالدين، حسين اخلاطى، اباالفتح السعيدى، ابومدين مغربى، ابوسعيداندلسى،

---

[١] كوتاهيه سنجاغى ملحقاتندن برقضا مركزيدر.

[٢] علم فقهه عائد اولان بوقيمتدار اثراخيراً طبع اولنديغى كبى بعض علما طرفندن‌ده شرح‌وتلخيص ايدلمشدركه فصول العمادى ايله فصول استروشنى‌يى جامعدر.

[٣] (شيخ‌الهى)، (شيخ ياوسى)، (نورالدين زاده)، (خواجه محمد نورالعربى) طرفلرندن عربيجه (سيد كمال‌الدين حريرى) طرفندن توركجه شرح اولونمشدر.

ابوالبركات ابوالفضل بغدادی ، احمد غزالی ، ابوبكر نسّاج ، اباالقاسم ، ابو علی كاتبی ، علی داودباری ، جنید بغدادی .

منقح ترجمهٔ حالی جودت پاشانك (قصص انبیا) سنك ١٢ نجی جزؤنده مندرجدر . خلفاسندن اولدیغی منظوم مقدمه‌سندن آكلاشیلان (مصطفی بن برهان) نامنده برذاتك (تصویر القلوب) اسمنده تصوفدن تورکجه براثری (آیدین) ده مطالعه‌كذارم اولدی .

بایزید رومی

فضلادن وآنی الترجمه جمال‌خلوتی خلفاسندن‌در (٩٠٠) كسورتاریخلرنده ادرنه‌ده‌ارتحال ایده‌رك قیق قبرستاننده باجدارخانه‌یه دفن ایدلدی .. مؤلفاتی : (شرح فصوص الحکم) (شرح نصوص) ، (تفسیر الفاتحه المسمی بسجنجل الارواح) ، (طورسینا) (بیان الاسرار للاحرار فی‌بوادی الملك‌الجبار الغفار)ایله (سرّ جانان) اسمنده‌كی‌منظومهٔ تركیه‌سندن‌عبارتدركه جمله‌سی غیر مطبوعدر . خلفاسندن (محیی) نام ذاتك (٩٤٦) تاریخنده محرر (دوائر المعارف) اسمنده براثری منظور عاجزی اولدی . اشعار عارفانه‌سندن [١] .

كندی حسنن خوبلر شكلنده پیدا ایله‌دی   چشم عاشقدن آنی دوندی تماشا ایله‌دی

بابا نعمة الله محمود [٢]

عرفای نقشبندیه‌دن [٣] وكبرای علمادن بر ذات اولوب قافقاسیا قطعه‌سنده‌كی نخجوان قصبه‌سندندر. مادی ومعنوی‌اكمال تحصیلدن صوكره اناطولی‌یه رحلتله آق شهرده اختیار اقامت بیوردیلر . تاریخ وفاتلری (٩٠٢) ده قبر مباركلری قصبهٔ مذكوره خارجنده‌در . هیچ بر تفسیره مراجعت ایتمكسزین تحریر بیوردقلری (فواتح الالهیه والمفاتیح الغیبیه) اسمنده‌كی تفسیر شریفلری الحق شایان استفاده‌آثار قدسیه‌دن اولوب انفس برطرزده و(تأویلات نجمیه)

---

[١] ارزوی یار ظاهر ومظهر یكیست لیك   درحكم عقل این دیكر آمده (مولاناجامی)

[٢] (٩٦٩) ده درسعادتده وفات ایده‌رك ادرنه قپوسی خارجنده‌كی امیر بخاری زاویه‌سنه دفن ایدیلن مشایخ نقشبندیه‌دن لغات فارسیه صاحبی صوفیه‌لی (نعمةالله) افندیده فضلای عرفادن برذاتدر . (١٠٦٠) ده وفات ایده‌رك بونار باشی مقابرینه دفن اولونان فضلای شعرادن بروسه‌لی (سید نعمتی چلبی) نكده برلغات فارسیه تألیف ایتدیكنی كلدستهٔ ریاض عرفان نقل ایدییور .

[٣] مؤسس طریقت شاه نقشبندك تاریخ ولادتلری (پیرنقشبند) اولوب (قصر عارفان) تركیبیده ارتحاللرینی مبین‌در . مرقد انوری (بخارا) قربنده‌كی (قصر عارفان) ده‌در .

وادیسنده‌درکه ایکی جلد اوزره طبعنه همت اولوندی [۱] (کلشن راز)‌ده عارفانه برصورتده فارسی‌العباره مفصل برشرح یازمشلردرکه برنسخه‌سی‌استانبول کتبخانه‌لرینك بعضیلریله بروسه‌ده اینه‌بك کتبخانه‌سنده واردر. بونلردن باشقه شیخ اکبرك (فصوص‌الحکم) نی و(تفسیرقاضی)یی تحشیه ایله‌مشلردر . (هدایة الاخوان) اسمنده تصوفدن براثری وبرنسخه‌سی نور عثمانیه‌ده موجود (رسالة الوجود) نامنده بررساله‌سی داها واردر . تفسیردن ماعداسی غیرمطبوعدر .

تفسیر شریفك (۹۰۱) تاریخنده‌خط دست عالیلریله محرر نسخه‌سی (اندرون همایون)ده سلطان احمد ثالث کتبخانه‌سنده‌در .

بابا یوسف سیوری حصاری

مظنهٔ کرامدن وآق شمس‌الدین خلفاسندن برذات اولوب (روحنه‌رحمت) ترکیبنك دلالتی اولان (۹۱۷) ده استانبولده وفات ایده‌رك ایوب سلطان تربهٔ شریفه‌سی قپوسی حوالیسنك قارشیسنه دفن ایدلدی . حج شریفدن عودتنده بااشارت معنویه قبهٔ سعادت خارجنده‌کی عصاء شریفی آله‌رق اوچ پارچه ایدوب برقطعه‌سنی ایوب سلطان،برقطعه‌سنی امیرسلطان، برقطعه‌سنی[۲] حاجی بایرام ولی تربه‌لرینه وضع ایلدیکی منقولدر . سنوحات ربانیه ایله (حجرالاسود) نزدنده انشاد ایله‌دکلری منظومهٔ عارفانه‌لری شایان مطالعه‌در .

بهاءالدین زاده محی‌الدین محمد افندی

مشایخ بایرامیه فضلاسندن برذات عالیدر . علوم رسمیه‌یی (مولانا کستلی) دن تلمذایله‌دی . برمدت مرشدلری (شیخ یاوصی)نك مقامنه قائم اوله‌رق ارشاد عاشقین‌ایله امرارایام ایتدی . (بهاءالدین زاده‌اندی عزم‌درکه بچون) مصراعنك ناطق اولدیغی (۹۵۱) تاریخنده(قیصریه)ده رحلت ایله‌دی . آثاری (شرح اسماء حسنی) ، (شرح فقه اکبر) ، (رسالة التوحید) ، (رسالة الوجود) ، (رسالة سرالقدر) ، (مدافعه نامه فی‌حق شیخ اکبر) درکه جمله‌سی غیر مطبوعدر . خلفاسندن آق شهرلی (شیخ مصطفی بن علی) افندینکده اون اوچ باب اوزره مرتب تورکجه سیر سلوکه عائد براثری واردر . ادرنه‌ده مدفون پدرلری (رفع المشبهة

---

[۱] کلشن راز (۷۲۰) تاریخنده وفات ایدن شیخ محمود شبستری‌نك مثنوی طرزنده‌کی منظومهٔ عارفانه‌لریدرکه مشایخ کلشنیه‌دن شیخ محمود حلوی طرفندن جام دلنواز اسمیله ترجمه وشرح اولونمشدر.

[۲] بوقطعه‌نك سیوریحصارده مدفون (بابا حمدالله) تربه‌سنده اولدیغی‌ده مرویدر .

العامة) صاحي شيخ بهاءالدين افندي‌ايله باليكسرده دفين خاك بويوك پدرلری شيخ لطف‌الله افندی‌ده خلفای بايراميه‌دندرلر .

بالی صوفيه‌ری

طريقت خلوتيه فضلا وعرفاسندن اولوب استرومجه‌ليدر . مرشدلری استانبول جوارنده‌كی چتالجه كويلرندن (بابا نقاش) ده مدفون قاسم چلبی‌در . تحصيل وتفيضلری صوفيه ودرسعادتده‌در . آثارعليه‌لرينك اك‌مشهوری مطبعهٔ عثمانيه‌ده طبع اولونان (شرح فصوص الحكم) در . (اصول فقر) اسميله‌ده بنام (اطوارسته) . (رسالهٔ قضا وقدر) ، (مجموعة النصايح) ، (منظومهٔ واردات) ، (شرح حديث قدسی « كنت كنزاً ») كبی غير مطبوع آثار عارفانه‌لری ده واردر . رحلتلری (٩٦٠) ده مرقد عاليلری صوفيه‌نك برساعت خارجنده‌در . واردات منظومه‌لرندن :

حوروعينك دوشمه دام زلفنه زاهدكبی
كچ هواسندن بهشتك مقصداقصايی‌كور

ابيات سائره‌لرندن :

چون نصيب اولدی ازل ميخانهٔ عشقك بكا
كچمشم خوف وريادن ماسوا نيلر بكا

بهشتی رمضان افندی

مركز افندی خلفاسندن فاضل ، شاعر برذات اولوب (ويزه) ليدر . (چورلو) ده اختيار اقامت ايده‌رك وعظ وارشادايله مشغول اولدی . (٩٧٩) ده (چورلو) ده ارتحال ايتدی . علوم عاليه وآليه‌يه متعلق تعليقاتی واردركه بعضيلری شونلردر :

(حاشيه علی شرح عقائد للعلامة التفتازانی) ، (تعليقات علی شرح مفتاح) ، (حاشيهٔ آداب مسعودی) ، (تعليقات علی الجامی) در (جم شاه و علمشاه) اسمنده‌كی شاعرانه و عارفانه منظومه‌سی مقبول شعرادر . نصفی منظوم ، نصف ديكری منثور برده (سليمان‌نامه) يازمشدر . برنجی اثری مطبوعدر .

ابياتندن :

وصالك كعبه‌در روز اجل عزمی زمانيدر
كفن احرامی تابوت اول يولك تخت روانيدر

دیکر

بلبل کلشن قدسم بوجهان داممدر　بنی بونده طوتان اول سروکل اندامدر

ینه کلشندەبوکون بلبله برحال اولمش　کلی خارایله کوروب منکسرالبال اولمش

کزدیررشوقله بازارکلستانده مدام　بادکل یوسفی صانمغه دلال اولمش

شارح فصوص عبدالله بوسنوی

پیر اعظم حاجی بایرام ولی خلفاسندن (کوینوك — طوربالی) ده مدفون اولان بروسەلی بیچاقجی عمر دده معرفتیله تشعب ایدن (ملامیهٔ بایرامیه) شعبه‌سی مشایخندن جامع الکمالات برذاتدر. مقدمات علومی مسقط رأسی اولان بوسنه‌ده، علوم آلیه وعالیه‌یی (استانبول) ده بعدالاکمال بروسه‌یه عزیمتله رجال ملامیه‌دن بروسه‌لی شیخ حسن قبادوزه انتساب ایله‌یوب تکمیل مراتبه نائل اولدی. بعده مصره و (١٠٤٦) تاریخنده حجازه عزیمتله فریضهٔ حجی ادادن صوکره شامه کلوب شیخ اکبر محی الدین عربی حضرتلرینك تربهٔ شریفه‌لری جوارنده انزوا ایله‌دی. قونیه‌یه عزیمتله شیخ کبیر صدرالدین قونوی ایله مولانا جلال الدین رومی حضراتی کبی ذوات عالیه‌نك مراقدشریفه‌لرینی زیارتله اختیار اقامت و (١٠٥٤) تاریخنده ارتحال ایله‌یوب وصیتلری اوزره جوارحضرت صدرالدینه دفن ایدلدی. (هذاقبرغریب الله فی ارضه وسماه عبداه البوسنوی الروی البایرامی) عباره‌سنك سنك مزارلرینه یازلماسی وصایای عارفانه‌لری جمله‌سندن اولدیغی (مستقیم زاده) مرحومك (احوال ملامیهٔ بایرامیه) اسمنده‌کی اثرنده مذکوردر. عربستانده‌کی سیاحتلری اثناسنده ملاقی اولدقلری عرفا وفضلانك کافه‌سی علوکعبلرینی تصدیق ایله‌دکلری کبی تحریر بیوردقلری آثار محققانه‌لری ده ارباب علم وعرفانك حرز جانیدر. کندیلرندن اخذ علوم و معارف ایدن فضلای عرفانك باشلیجه‌لری شونلردر:

شیخ غرس الدین خلیلی، شیخ محمد میرزا السروجی الدمشقی الصوفی، شیخ محمد مکی المدنی، شیخ سید محمد بن ابی بکر العقود.

مؤلفات علیه‌لری:

١ شرح فصوص الحکم المسمی بتجلیات عرائس النصوص فی منصات حکم الفصوص. (آثار علیه‌لرینك الك مشهوری اولوب مطبوعدر)

٢ مواقف الفقرا.

٣ الوصول الی الحضرة الالهیة لایمکن الا بحصول العبودیة.

٤ حقيقةاليقين .
٥ مطالع النورالسى عن طهارةالنبي العربى .
٦ تفسير آية فاخلع نعليك على بطون السبعة .
٧ رسالهٔ حضرات الغيب .
٨ تجلى النورالمبين فى مرآة اياك نعبد واياك نستعين .
٩ شرح على نظم مراتب الوجود للشيخ غرس الدين [١] .
١٠ شرح على القصيدة التائية لابن الفارض .
١١ رسالة فى تفسير ن والقلم .
١٢ رسالة اعيان ثابته .
١٣ رسالة فى شرح الحمدلله الذى اوجدالاشياء عن عدم وعدمه [٢] .
١٤ ترجمهٔ ترشيحات .
١٥ كلشن راز عارفان فى بيان اصول راه عرفان . (منظومدر)
١٦ رسالة فى تفضيل البشر على الملك .
١٧ شرح كلام مؤيدالجندى فى اوائل شرح الفصوص .
١٨ جلاءالعيون فى شرح قصيدة الشيخ عبدالمجيد سيواسى .
١٩ اليدالاجود فى استلام الحجر الاسود .
٢٠ شرح رب يسر ولاتعسر رب تمم بالخير .
٢١ البرهان الجلى فى حرف السوء عن وجه الآية فى حال يوسف . (ع.م)
٢٢ رساله فى تمثل جبريل فى صورةالبشر .
٢٣ رسالهٔ اخرى فى تمثل الجبريل . (توركى)
٢٤ تفسير سورهٔ والعاديات .
٢٥ رساله فى نشأة الانسانية (شرح باب السادس من الفتوحات المكية) .
٢٦ تفسير سورهٔ عصر .
٢٧ تفسير حتى اذا بلغ مغرب الشمس .
٢٨ مناجات .

---

[١] مراتب وجود رساله‌سى پير طريقت سيد عبدالقادر كيلانى احفادندن (انسان كامل) صاحبى (شيخ عبدالكريم جيلى) نك اثرى اولوب متصوفه‌نك اعتبار ايتدكلرى (مراتب اربعين)ى مبيندركه غير مطبوعدر . شيخ غرس الدين بو مراتبى نظماً بيان ايتمشدر .

[٢] شيخ اكبرك مشهور آفاق اولان (فتوحات مكيه) سنك مقدمه‌سيدر .

٢٩ شرح الفصوص بالعربيه .
٣٠ كتاب القرى الروحى الممدود للاضياف الواردين من مراتب الوجود .
٣١ كتاب المفاضلة الاسمى بين افضل البشر والملأ الاعلى .
٣٢ كتاب منتهى مقاصد الكلمات ومبتنى توجه التعينات فى بيان اكمل النشأت .
٣٣ رسالة رفع الحجاب فى اتصال البسملة بفاتحة الكتاب .
٣٤ كتاب المستوى الاعلى فى الشرب الاحلى فى تفسير قوله تعالى وكان عرشه على الماء .
٣٥ رسالة الاوبة فى بيان الانابة والتوبة .
٣٦ رسالة فى تفسير قوله تعالى حتى اذا استيأس الرسل .
٣٧ كتاب مشرق الروحانية ومغرب الجسمانية فى تفسير آية حتى اذا بلغ مغرب الشمس .
٣٨ رسالة فى تفسير آية ولولا ان يكون الناس امة واحدة .
٣٩ « « « هو الذى خلق السموات والارض فى ستة ايام .
٤٠ « « ولقد ارسلنا موسى بآياتنا .
٤١ « « ولئن اذقنا الانسان منا رحمة .
٤٢ كتاب لب اللب فى بيان الاكل والشرب .
٤٣ كتاب روح المتابعة فى بيان شروط المبايعة .
٤٤ كتاب كشف السر المبهم فى اول سورة مريم .
٤٥ رسالة لب النواة فى حقيقة القيام .
٤٦ كتاب الدر المنظوم فى بيان سر المعلوم .
٤٧ كتاب كشف اسرار البررة فى تفسير آية قتل الانسان ما اكفره .
٤٨ كتاب الغفر المطلق عند ذهاب عالم الفرق .
٤٩ رسالة فى قول الجنيد .
٥٠ تزييل فى منازعة ابليس لسهل بن عبدالله التسترى .
٥١ تحقق الجزء بصرة الكل وظهور الفرع على صورة الاصل .
٥٢ كتاب النفس الواردات فى شرح اول الفتوحات .
٥٣ كتاب ضياء اللمع والبرق فى حضرة الجمع والفرق .
٥٤ كتاب الكشف عن الامر فى تفسير آخر سورة الحشر .
٥٥ كتاب سر الحقايق العلميه فى بيان الاعيان الثابتة .
٥٦ كتاب الانفاس المسكية الرومية فى تنفيس الفوايح البانية .

٥٧ كتاب الكنز المختوم فی تبعیة العلم للمعلوم فی الرد علی عبدالکریم الجیلی المرحوم .
٥٨ کتاب سرالکلمتین فی مطابقة حروف الشهادتین .
٥٩ مقاصد انوار عینیه و مصاعد ارواح طیبهٔ غیبیه .
٦٠ شرح بیت مثنوی

کفت المعنی هوالله شیخ دین
بحر معنیهای رب العالمین

بیوجودی محمد طالب اسکداری

مشایخ جلوتیه علماسندن برذات اولوب دواتی (دیویجی) شیخ مصطفی افندینك مخدومی‌در. (١٠٩٧) تاریخنده ارتحال ایده‌رك شیخ جامعی حظیره‌سنده پدری یاننه دفن ایدلدی. موعظه‌دن (مجالس) اسمنده برمجموعه‌سی مفصل برتعبیرنامه‌سی ومرتب دیوان الهیاتی وکلشن اسرار نامنده بر اثری ، بربیتی تورکجه بربیتی فرسجه اوله‌رق منظوم قصیدهٔ برئه شرحی واردر . تعبیرنامه‌سی مقدمه‌سنده (بیوجودی) مخلصیله تخلص ایتدیکی مندرجدر. آثاری غیرمطبوعدر.

بکائی زاده ولی‌الدین افندی

استانبولجه قطار مشایخی دینیلن کرسی شیخلرندن فاضل متقی برذات اولوب بکائی خلیل افندینك اوغلودر . وفاتندن برسنه اول اردو شیخی اولمشدی . (١١٨٣) استانبولده ارتحال ایتدی . آثاری غیر مطبوع اولوب بروجه آتیدر :
(حدیقة العلما) ، (سراج الامة فی مناقب الائمه) ، (نور الابصار فی حق الابرار) ، (غایةالمرام) ، (تفسیر سورهٔ اخلاص) ، (روضة الریاحین ـ مناقب چهار یارکزین) در . صوك ایکی اثری اسکدارده (آطلاما طاشی) کتبخانه‌سنده واردر .

بکزاده مصطفی افندی

علمای نقشبندیه‌دن اولوب ولادتلری (آخسخه) ده تحصیل وتفیضلری استانبولده‌در . (١٢٠٠) تاریخنده ایکنجی دفعه حجّه عزیمتنده جده‌یه قریب برمحلده کیده رحلت ایتدیلر . جده‌ده حضرت حوا قربنده مدفوندر . شارح قاموس مولانا سید مرتضی ایله مصرده مصاحبه‌لری وبعدالمفارقه مکاتبه‌لری واشعار عربیه‌لری واردر . مؤلفاتی مطبوع بر مجموعه

دروننده (عربی‌العباره منثور مولد نبی) ، (مناسك حج) ، (قصیدة‌الدّریه) ، (رسالة‌المعلوم والمجهول من‌الصرف) ، (قصیدهٔ نظم‌الناصحین) اسملرنده‌کی رسائلدن عبارتدر .
چهارشنبه محله‌سنده‌کی مراد ملا درکاهنه برنجی شیخ اولمشدر . اکمال سلوکی ایوبده مدفون مراد بخاری حضرتلرینك خلفاسندن (کلیبولی) لی مصطفی افندیدن مستخلف (حصاری حافظ محمد) افندیدندر .

بهجت علی افندی

مشایخ نقشبندیه‌عرفاسندن واولاد مولانادن وبروسه‌لی امین‌افندی خلفاسندن برذات‌اولوب (قونیه) لیدر . (کوچدی دعوتکه دیداره جناب بهجت) مصراعنك ناطق‌اولدیغی (۱۲۳۸)ده ارتحال ایده‌رك پوست نشینی بولوندقلری اسکدارده (سلیمیه) درکاهنه دفن ایدلدی .
سلوك نقشبندیه‌یه دائر (رسالهٔ عیدیهٔ نقشبندیه) اسمنده مطبوع رساله‌سی ایله غیر مطبوع (بهجة السلوك) ، (دیوانچه) ، (حدیقة‌الابدال) وسائره کبی آثاری واردر .

(پ)

پیر محمد بهاءالدین ارزنجانی

سر خلفهٔ خلوتیان آتی الترجمه (سید یحیای شروانی) حضرتلرینك اخص خلفاسندن برذات اولوب ارزنجان ملحقاتندن (کنزلیچ) دندر . خلفاسنك باشلیجه‌لری جمال خلوتی ایله ابراهیم کامل ، وتاج‌الدین قیصری حضراتیدر . (۸۷۹) تاریخنده ارزنجانده ارتحال ایده‌رك جامع کبیر یاننه دفن ایدلدیلر .
مغنیساده (مرادیه) کتبخانه‌سنده (۸۷۳) تاریخنده (ارزنجان) ده یازیلمش (مقامات العارفین و معارف السالکین) اسمنده منظوم تورکجه براثر عارفانه‌لری منظور عاجزی اولدی . اثر مذکور مطلعندن :

توکل ایله‌دك اسمینه آنك	ازلدن اولونان قسمینه آنك
کذاتك ایله‌دی اسمینه مبدأ	بر اسمی بیك بر اسمه اولدی منشأ

پیر محمد افندی

فاضل وعارف بر ذات اولوب (خزینة‌الابرار) اسمیله شرح ایتدیکی مثنویٔ شریفك

دردنجی جلدی (اسکدار) ده (سلیمیه) کتبخانه‌سنده‌در (١٠٢٦) تاریخنده یازدیغی بوشرحك نهایتنده‌کی (پیر محمد مولوی‌الشهیر بجان عالم) قیدینه‌کوره فضلای مولویه‌دن اولدیغی آکلاشیلیور. ینه بوشرحده مولداً (بالیکسر) لی موطناً (استانبول) لو اولدیغنی‌ده تصریح ایدییور. (حدیقة الجوامع) صاحبی (آیوانسرایی)نك مجموعهٔ وفیاتنده ایسه زمرهٔ متصوفه نزدنده (جان‌عالم)عوام آراسنده (شیخ بوداق) شهرتیله بنام اولدیغی وکیرماستیلی‌اولوب اسمی (عبدالقادر) بولوندیغی و (بروسه)ده (اشرف زاده) مرحومك کریمه زاده‌لری (شیخ حمدی) افندی‌دن مستخلف ایدوکی ومثنویٔ شریفك درت جلدینی شرح ایله‌دیکی و (اسکدار) ایچنده مدفون بولوندیغی محرردر. اسمده‌کی فرقدن صرف نظر اولوندیغی تقدیرده بوفاضل ذاتك سلوكاً اشرفی وعلی طریق‌التبرك مولوی‌اولدیغی آکلاشیلیور. غوامض مثنوی‌یی مملکتنده مدفون (فنائی سلطان)نك اشارت معنویه‌سیله (بروسه) ده حضرت (افتاده) دن تلقی ایتمشدر.

یارسا صابر محمد دده

کلیبولی مولویخانه‌سی بانیسی کبار مولویه‌دن کلیبولیلی (اغازاده محمد‌دده) نك برادرزاده‌سیدر. برآرالق مولویه‌دن مولویته نقل ایتمش‌سه‌ده برآزصوکره ینه‌مسلك‌قدیمی‌اولان طریقت مولویه‌یه رجوع ایتمشدر.

مرتب دیوانی، ملك احمد پاشا نامنه تصورات شرحی، (ملاجلال) ك کل و نوروزینه کوزل ترجمه‌لری واردر: (١٠٩٠) ده کلیبولی‌ده ارتحال ایده‌رك درکاه مولوی‌یه دفن‌ایدلدی. برغزلندن:

بزم‌میك صفالری هپ خاطرمده‌در
اول بزمك آشنالری هپ خاطرمده‌در
برقافله ایله همره ایدم برزمان هنوز
هنگامهٔ درالری هپ خاطرمده‌در
مست صدای بلبل باغ الست ایدم
اول بلبلك نوالری هپ خاطرمده‌در

(١١٤٧) ده (استانبول) ده وفات ایده‌رك (ادرنه قاپیسی) دیشاریسنده‌کی (امیربخاری) درکاهی حظیره‌سنه دفن ایدیلن مخدومی (عبدالباقی) افندی‌ده فضلادن بر ذات اولوب (کاشانی) نك (بدایع) نه حاشیه‌سی وبعض رسائلی واردر.

— ت —

نوّری ابراهیم افندی

مشایخ عارفیندن بر ذاتدر . پدری سیواسلی والده‌سی آماسیه‌لی اولوب کندیسی آماسیه‌ده دنیایه کلشدر . قونیه‌ده مولانا صاری یعقوبدن اکمال تحصیلدن صوکره بر مدت تدریس ایله مشغول اولارق بعده آق‌شمس‌الدین حضرتلرینه انتساب ایتمشلردر . محمدیه وادیسنده (کلزار معنوی) اسمنده‌کی غیرمطبوع آثار عارفانه‌لری کمالرینه شاهددرکه بررنسخه‌سی (نورعثمانیه) واسعدافندی کتبخانه‌لرنده واردر . وفاتی (۸۸۷) ده مرقد عالیلری (قیصریه) ده‌در . بر نعت عارفانه‌لرندن :

اول ایتدی حج اکبر قوروب عرش اوستنه تختی
اوقو ربی واسطه اندن آن کیم اسم اعظمدر
انك میقاتیدر دنیا انك احرامیدر عقبا
انك قربانیدر یوقلق اکا عشق آب زمزمدر

کلزارمعنوی مطلعندن :

قیله‌لم حمد ایله هرایشه بنیاد
انی خیر ایله ختم ایده استاد
ایشك استادی اولدرکیم جهانی
یاراتدی هم ایچنده جسم وجانی
قوسن کوزکو قیلدی صنعتنه

ولی کوزکونك آردندن باقانلر
کوره‌مه‌دی وکوزسز قالدی آنلر
چو بیلمه‌دی اولار شاه جهانی
دلنده قالدی کوزکونك نشانی

احفادندن وسلطان‌مرادثالث معاصرلرندن‌ابوالسعود بن‌شیخ‌سعداه افندی‌ده‌علماوعرفادن برذات اولوب (مفتاح‌العدالة) اسمنده ایکی باب‌اوزره مرتب تورکجه براثری واردرکه باب‌اول (فضائل‌الغزاة والمجاهدین) باب‌ثانی (فضائل مراکب ارباب‌الدنیا والدین) در. یدی باب اوزره مرتب تورکجه (طریقت‌نامه) مؤلفی اولان (دماجی اوغلو) ده طریقت بایرامیه عرفاسندندر .

نزری بابا « خیاط وهبی »

مولانا خالد بغدادی خلفاسندن ارزنجانی عبدالله افندیدن مستخلف عاشق بر ذات اولوب (ارضروم) لیدر . (مفتاح الکنز) اسمنده مطبوع بر منظومه‌لری و تقریرات عارفانه‌لرندن متشکل صفات ثبوتیه رساله‌سی واردر . (١٢٦٤) ده ارزنجانده ارتحال ایله‌دی . ابیاتندن :

کل ای خیاط وهبی سن بیان ایت
هدایتدن بر آز معنی عیان ایت
هدایتدر قولنه اول ایمان
قبوله سعی ایدرسه ایلر احسان

(ث)

ثاقب مصطفی دده

عرفا وشعرای مولویه‌دن برذات اولوب (ازمیر) لیدر. (سجل عثمانی) ده (بروسه‌لی) کوسترلسی اثر ذهولدر . اکمال تحصیل و تکمیل چله‌دن صوکره (کوتاهیه) مولویخانه‌سی مشیختنه تعیین اولوندیلر . رجال مولویه‌نك تراجم احوالنی مبین مفصل و مطبوع (سفینهٔ مولویه) اسمنده‌کی اثریله میان مولویانده ابقای نام ایله‌دی . بوندن باشقه مرتب دیوان عارفانه‌لری‌ده واردر . (١١٤٨) تاریخنده ارتحال ایله‌یوب سجاده نشینی بولندیغی درکاهه دفن ایدلدی . (خدمت) ردیفلی مطول بر قصیده‌لرندن :

کلمز کشینك رتبه‌سنه شمهٔ نقصان
مالاً بدناً ایتمه‌ده احبابنه خدمت

(فطین) تذکره‌سنده کیده‌ریر ردیفده عارفانه برغزللری مندرجدر . ترجمهٔ حالی جانشین و مخدومی اولان (خالص احمد) افندی طرفندن مفصلاً تحریر ایدلمشدر . سفینه‌نك طرز تحریری ویسیانه‌در .

— « ج » —

جمال الدین اسحق قرهمانی

ذوالجناحین بر شیخ کامل اولوب بعدالحج استانبوله کلدکلرنده قرهمانی پیری محمد پاشانك یوکسك قالدیرمده بنا ایتدکلری درکاهده ـ الیوم قوروق درکاهی نامیله معروفدر ـ ارشاد و تدریس ایله مشغول اولدیلر . رحلتی (مات زبدةالاولیا) ترکیبنك و (لامکانی عالم بالایه رحلت ایلدی) مصرعنك دلالت ایتدیکی (۹۳۳) دهدر . درسعادتده حضرت خالد قارشوسنده (سودلیجه) محلهسندهکی تربهٔ مخصوصهده مدفوندر. بو تربه یاننده (سلیمانیه) جامعنك یازیلرینی یازان خطاط شهیر (حسن قره حصاری) ایله شعرادن (یتیم علی چلبی) مدفوندرلر . علوم رسمیهیی مولانا (کستلی) دن ، علوم باطنهیی آتیالترجمه سید یحیای شروانی خلفاسندن (حبیب قرهمانیٔ خلوتی) دن اخذ ایلهمشلردر . مؤلفاتی : (حاشیه علی تفسیر بیضاوی) ، (رساله فیاطوارالسلوك) ، (شرح حدیث اربعین) ایله علمصرفدن (توابع) اسمنده بر متنی وسورهٔ مجادلهدن بدأ ایله نهایت قرآنه قدر اون وجه اوزره توجیه بیوردقلری (جمالی) اسمندهکی تفسیر شریفلرندن عبارتدرکه جملهسی غیر مطبوعدر . واعظ ملا عربك دوران صوفیه علیهنه یازدیغی رسالهسنده ردیهسی و قصائد عربیهسی واردر. آثار محققانهلرندن (وحدتوجود) رسالهسی شیخالاسلام اسبق (موسی کاظم) افندی طرفندن ترجمه اولونمشدر .

مفصل حدیث اربعین نسخهسی اسعد افندی کتبخانهسندهدر .

جمال خلوتی « چلبی خلیفه »

اکابرخلوتیهدناولان بوذاتعالی قرهمانیالاصلاولوب مولداً آماسیهلیدر. مولاناجمالالدین آقسرایی نسلندن استکمال فیضلری (پیرمحمد بهاءالدین ارزنجانی) حضرتلرندندر . سلطان بایزید ثانی طرفندن اولنان دعوت اوزرینه برمدت استانبولده قوجه مصطفی پاشا درکاهنده نشر طریقتدنصوکره جانب حجازهعزیمتله (قدمات شاهاولیا) ترکیبنك ناطقاولدیغی(۸۹۹) [*] تاریخنده طریق حجده شام شریفدن دوقوزنجی مرحلهده (حساء) نام دیکر (تبوك قوروسی) دنیلن محلده عازم جنان اولدقلرندن وصیتلریاوزره معبر حجاجه دفن اولوندیلر. عربیمؤلفات علیهلری غایت سلیس وواضح برطرزده محرر اولوب باشلیجهلری بونلردر : (تفسیر سورهٔ

[*] (لمظات)ك نقلنه کوره رحلتلری (۹۱۲) دهدر .

فاتحه) (دیکر تفسیر فاتحه ومن سورةالضحی الی آخر القرآن) ، (شرح اربعین حدیث قدسی) ، (شرح حدیث اربعین نبوی) ، (جامعةالاسرار والغرائب)، (سرح صدکلمهٔامام علی المسمی بزبدة الاسرار) ، (جنکنامه) ، (رسالهٔ تشریحیه) ، (رساله فی بیان الولایة)، (تفسیرآیة الکرسی) ، (جواهر القلوب) ، (اسرار الوضوء) ، (رسالهٔ اطوار) (شرح صد کلمهٔ صدیق اکبر) (رسالهٔ فقریه) (شرحالبیتین ـ الرب حق والعبدحق ...) (رساله فیاسمین الاعظمینالله ورحمن) (رسالهٔ کوثریه) وسائره کبی یکرمی بر پارچهدرکه جملهسی غیر مطبوعدر . آثار علیه‌لرندن منظور عاجزانهم اولان بخصیص تفسیر رسالهسیله ، حدیث اربعین شرحی وصد کلمهٔ علی شرحی الحق محققانه وعارفانه در .

غزلیات عارفانه‌لرندن :

صفحهٔ صدرنده دائم عاشقك افکار هو
شاکرك شکری هوالله ذاکرك اذکار هو
روضهٔ هویی مقام ایت ای جمال خلوتی
تاوجودك ملکنه کشف اوله بواسرارهو

جنونی احمد دده

عارف اسرار مثنوی برذات عالی اولوب (لارنده) لیدر. اکمال تحصیل واتمام چلهدنصوکره بر مدت (بغداد) مولویخانهسی مثنویخوانلغنده بولونه‌رق بروسهیه رحلتله احیاسنه موفق اولدیغی مولویخانه‌ده نشر انوار معرفت ایله‌دی. (قلدی جنونی دده تسلیم روح) مصراعنك و (جنونی فاضل) ترکیبنك دلالتی اولان (١٠٣٠) تاریخنده ارتحال دارنعیم ایتدی . غزل آتی زادهٔ طبع عارفانه‌لریدر :

من طوطیٔ قدسم تن فانی قفسمدر
احیا ایدن امواتی مسیحا نفسمدر

من بار امانت چکیجی برشترمکه
نالهم ره مقصودیه بانك جرسمدر

دل ویرمه‌دی دنیایه اولان عارف بالله
بونده سبب مکثه هوا وهوسمدر

اول لمعهٔ رخساره درر اصل سماعم
موسی صفتم نور شجر مقتبسمدر

کنجینهٔ اسرار اولالی قلب جنونی
نفس اژدری حقاکه کینه عسسمدر
اشعار فارسیه‌یده واردر .

همشیره زاده وجانشینلری اولوب « ١٠٧٣ » ده وفات ایدن « ذهنی صالح » دده افندیده شعرای مولویه‌دندر .

جاهدی احمد افندی

مشایخ عشاقیه‌دن مجاهد بر ذات اولوب (ادرنه) لیدر . احوال سلوك طریقته دائر منثور (کتاب النصیحة) ایله مرتب دیوانی واردرکه هرایکیسی‌ده غیرمطبوعدر . (قلعهٔ سلطانیه ـ چاناق قلعه) بوغازنده‌کی (کلیدالبحر) ده مدفوندر . رحلتلری (استراحت) کلمه‌سنك دلالتی اولان (١٠٧٠) ده‌در

بر منظومهٔ عارفانه‌سندن :

بر تفرج ایله‌یوب باقدم جهانك یوزینه
هرنه‌یه باقدم‌سه عبرت کورینور هم کوزیمه
عاقل ایسه‌ك جان کوزك آچ طوت قولاق بوسوزیمه
بر دکرمندر بودنیا اوکودور برکون بزی

جهانکیری حسن برهان‌الدین افندی

آتی‌الترجمه (رمضان مخفی) طریقندن مجاهد برذات اولوب (خرپوط) قراسندن(برچیخ)دندر . (قدمات مولی العارفین) ترکیبنك و (اولدی حسن افندی جنته‌ده جهانکیر) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٧٤) تاریخنده درسعادتده ارتحال ایده‌رك (جهانکیر) جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدلدی . (سلوك خلوتیه)یه دائر رساله‌سی وبعض الهیاتی واردر . سلوکی (بروسه‌لی یعقوب فانی) حضرتلرندندر .

مناقب علیه‌لری (مصطفی نهجی) افندی طرفندن یازلمشدر .

جنت محمد افندی

مشایخ جلوتیه کبارندن بر ذات اولوب (طوپخانه) لیدر. حضرت پیردن صوکره آستانهٔ هدائی‌یه سجاده نشین اولانلرك اوچنجیسیدر . وزمان حضرت پیرده بر مدت عصادارلق خدمتنده بولنمشدر. فنائی مخلصلی دیوان الهیاتی‌احوال سلوکه دائر (تجلیات) اسمنده رساله‌سی وتفاسیره متعلق تعلیقاتی واردر .

(جنت افندی‌یه اوله دار جنان مکان)مصراعنك دلالتی‌اولان(۱۰۷۵) ده ارتحال‌ایده‌رك درگاه شریفك آلت قاپیسی‌قارشیسنده‌کی تربه‌یه دفن ایدلدی. عشق ردیفنده‌کی غزلنك مقطع بیتی :

چونکه موجود نطق ایمش عالمده عشق قائممقام
بیزه بیلدیردی فنایی رهبر مولای عشق

مواعظه متعلق اقوال عارفانه‌لری خانقاه حضرت هدائی‌ده مدفون عرفای جلوتیه‌دن (عرب زاده محمود دده ابن احمد) طرفندن (جنتیه فی معارف الالهیته) اسمیله (۱۰۸۵) تاریخنده جمع ایدلمشدرکه بر نسخه‌سی (یحیی افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر .

جمال‌الدین عشاقی « محمد جمال‌الدین ادرنوی »

طریقت خلوتیه‌نك (عشاقیه) شعبه‌سی مشایخ کرامندن بر ذاتدر . (ادرنه) ده اکمال سلوکدن صوکره (استانبول) ده (اکری قاپی) خارجنده (صاواقلر) ده احیاسنه موفق اولدقلری درگاهده نشر طریقتله امرار حیات ایله‌دیلر . آنی‌الترجمه (صلاح‌الدین عشاقی) حضرتلرینك مرشد عالیلریدر . (۱۱٦٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك درگاه مذکوره‌ده دفن ایدلدیلر . مرتب دیوان‌الهیاتی واردر .

الهیات عاشقانه‌لرندن :

صحبت نادان ایله بیگانه‌لکدن آل بیزی
صحبت عارف ایله ایت آشنا کدن ای چالاب
بو جمالی‌نك وجودی پرده‌سنی رفع ایدوب
بردم آیرمه آنی ذوق لقاکدن ای چالاب

دیکر :

حقك یولك آرار ایسه‌ك دلده نهان ایچنده‌در
آندن نشان صورار ایسه‌ك هر بر نشان ایچنده‌در

سندن یاقیندر اول سکا صانمه آنی سندن جدا
سندن یوری سن وار اکا اول سنده جان ایچنده‌در
آنسز دکل ارض وسما آنکله طولو هر آرا
ظن ایتمه بر پرده اولا اول بی مکان ایچنده‌در
هرپرده اولدر کورونن هرکوزدن اولدر هم کورن
هرشیئی اولدر بورونن هرآنده آن ایچنده‌در
ایشیت جمالی‌نك سوزین آکلا حقیقتجه اوزین
قو غفلتی آچ جان کوزین کور حق عیان ایچنده‌در

— چ —

چرکشی مصطفی افندی

مشایخ شعبانیه‌اعاظمندن برذات‌اولوب (چرکش) لیدر . آتی‌الترجمه (قوش‌اطه‌لی ابراهیم) افندینك مرشدیدر . نشر طریقته موفق رجالدندر . (١٣٢٩) تاریخنده وطننده ارتحال ایله‌دی . بر سلسلهٔ عرفا و علما تشکیل ایله‌ین (چرکشی زاده‌لر) بوذاتك اولاد واحفادیدر . احوال واصناف طریقته دائر اولان رسالهٔ تورکیه‌لری مطبوعدر .

— ح —

حمیدالدین آقسرایی « حامد بن موسی »

آتی‌الترجمه حاجی بایرام ولینك مرشد عالی قدری اولوب (قیصریه) لیدر. علوم رسمیه‌ده صاحب کمال اولدقلری حالده بروسه‌ده بولندقلری زمان امیانه برطور ایله اکمك پیشیروب صاتدقلرندن بین‌الاهالی (صومونجی بابا) نامیله یاد اولونمشلردی . ملا فناری محله‌سنده‌کی فرونلری حالا زیارت اولنمقده‌در . آثارعلیه‌لرندن لسان تصوفله یازدقلری (شرح حدیث اربعین) کمالرینه شاهد اولدیغی کبی (امیر سلطان) و (ملا فناری) کبی ذوات عالیه دخی کمالرینك مصدقلرندن ایدیلر . امیر سلطان حضرتلرینك دلالتیله بروسه جامع کبیرنده ایلك دفعه خطابت

ایله‌دکلری زمان علوقدر ومنزلتلری تظاهر ایله‌مشدی . رحلتلری (تاج عارفین) ترکیبنك ناطق اولدیغی (٨١٥) تاریخنده، قبر عالیلری (آقسرای) قصبه‌سنده‌در.

حاجی بایرام ولی

لسان اهل طریقتده (پیر) نامیله یاد اولونان صاحب طریق ذوات عالیه‌دن اولوب (بایرامیه) طریقتنك مؤسسی اولان پیر اکملدر . اسم عالیلری نعمان ایسه‌ده مرشد عالیقدرلری اولان (حامد اقسرایی) حضرتلریله شرف ملاقاتلری برقربان بایرامنه تصادف ایتدیکی ایچون مرشد مشارالیه طرفندن (بایرام) اسمیله تسمیه ایدلمشلردر . کندیلرندن صوکره طریقلری آلتی شعبه‌یه آیرلمش‌سه‌ده مشهورلری (آق شمس‌الدین) واسطه‌سیله منتشر (بایرامیه) و (٨٨٠) ده (کوینوك) ده وفات ایدن بروسه‌لی (دده عمر سکینی) واسطه‌سیله نشر اولنان (ملامیهٔ بایرامیه) و حضرده‌ده خلیفه‌سی بروسه‌لی حضرت افتاده ایله خلیفهٔ ارشدی حضرت هدائی معرفتلریله تأسیس اولونان (جلوتیه) در . رحلتلری (ارتحال‌الانسان) ترکیبنك دلالتی اولان (٨٣٣) ده، مرقد مبارکلری [٥] آنقره‌ده‌در. بین‌المشایخ الده موجود اولان اوچ نطقلرندن باشقا آثار علیه‌لرینه دسترس اولونه‌مدی . بو نطقلرندن (چالابم بر شار یاراتمش ایکی جهان آراسنده) (باقیجق دیدار کورینور اول شارك کناره‌سنده) بیتیله باشلایانی (شیخ اسماعیل حق) و (خواجه محمد نورالعربی) و (بروسه‌لی محمد صحفی) ، (عبدالحی جلوتی) مثللو اکابر متصوفه طرفلرندن شرح اولنمشدر .

دیکری‌ده بودر :

بیلمك ایسترسه‌ك سنی　　جان ایچنده آرا جانی
کچ جاندن بول آنی　　سن سنی بیل سن سنی
کیم بیلدی افعالنی　　اول بیلدی صفاتنی
آنده کوردی ذاتنی

ایضاً

کیم که حیرته واردی　　نوره مستغرق اولدی
توحید ذاتی بولدی

ایضاً

بایرام اوزونی بیلدی　　بیله‌نی آنده بولدی
بولان اول کندی اولدی　　سن سنی بیل سن سنی

---

[٥] مولدلری آنقره جوارنده (صول فصل - ذوالفضل) قریه‌سیدر .

دیکرینك مطلعی‌ده :

(هیچ کیمسه چکه‌بیلمز کوچدر فلکك یایی

دردینه کوکل ویرمه بر کون کوتورور وایی) در .

زیارتیله مشرف اولدیغم تربهٔ شریفه‌لرنده‌کی لوحه‌لردن .

شرق وغربه نوری اولمش منجلی

حصه مند فیضیدر آناطولی

راه عرفانی کشاده ایله‌مش

حضرت الحاج بایرام ولی

اخیراً طبعنه موفق اولدیغم (حاجی بایرام ولی) اسمنده‌کی اثر عاجزانه‌مده حق عالیلرنده بیلنمه‌سی لازم کلن معلومات مندرجدر . خلفای علیه‌لرندن (بدرالدین) افندی‌ده علم تصوفدن ابراهیم عراقی‌نك (لمعات) اسمنده‌کی اثر مشهورینی ترجمه ایتمشدرکه بر نسخه‌سی بروسه‌ده جامع کبیر کتبخانه‌سنده واردر .

حسن افندی « حسن خواجه ابن یوسف »

فضلای مشایخدن برذات اولوب روم ایلی یکی شهری قراسندن (قوچ باصانلر) قریه‌سندندر . مملکتنده اکمال تحصیلدن صوکره بروسه‌ده (امیر سلطان ـ امیر محمد شمس‌الدین بخاری) حضرتلرینه انتساب ایده‌رك امیر مشار الیهك وفاتلرنده وصیتلری موجبنجه جانشینلری اولدی . اون ایکی سنه مقام‌ارشادده بولوندقدن صوکره زیارت کعبةاللهدن عودتنده (قدس‌شریف) ده (٨٤٥) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . سنك مزارنده (شیخ حسن رومی) عباره‌سنك منقوش اولدیغی (کلدستهٔ ریاض عرفان) ده محرردر . علم تصوفدن عربی‌العباره (مزیل‌الشکوك) اسمنده براثری واردرکه برنسخه‌سی طرف ناچیزانه‌مدن بروسه جامع کبیری کتبخانه‌سنه اهدا ایدلمشدر . امیر سلطان خلفاسندن بروسه‌لی (یحیی بن مصطفی) نك‌ده (٨٩٨) تاریخنده تألیف ایتدیکی سیر نبی ایله خلفاء اربعه وامامین احوالندن باحث (انوارالقلوب) اسمنده منظوم اثری واردر . ینه حضرت امیر طریقندن (سلیمان بن یوسف کرمیانی)نك‌ده (سیرالسالکین وسراج السائرین) اسمنده براثری واردرکه برنسخه‌سی (آیاصوفیه) کتبخانه‌سنده موجوددر .

حاجی احمد بن سیدی

طریقت (زینیه) مشایخی فضلاسندن برذات اولوب (بیغا) لیدر . (عوارف المعارف) دەکی آیات کریمەیی تأویلات نجمیه ، تأویلات قاشانی ، حقایق سلمی ، عیون التفاسیر کبی تفاسیره احادیث شریفەیی‌ده بخاری ، مسلم ، مصابیح ، مشارق متن و شرحلرینه مراجعتله (٨٦٣) تاریخنده توسیعاً ترجمه ایتمشدر . شیخنك (قوجه ایلی - ایزمیت) لی محی الدین خلیفه اولدیغی ترجمەنك مقدمەسنده مذکوردر . تاریخ وفاتیله مدفنه دسترس اولونامادی . علوم آلیه وعالیەیی (بالکسر) لی مولانا (حاجی حسن زاده محمد جامی) دن تعلم أیلەمشدر . (اسرار فاتحه) اسمنده بر تألیفی‌ده واردر . آثار سائرەسی ده اولدیغی آکلاشیلورسەده کورولەمشدر .

حسام الدین علی البتلیسی

ذوالجناحین برذات عالی اولوب ترجمهٔ حالی مورخین فصلنده مذکور (مولانا ادریس بتلیسی) نك پدریدر . (٩٠٠) تاریخلرنده وطننده ارتحال أیلەدی . طریقت نور بخشی‌نك مؤسسی (سید محمد نوربخشی) حضرتلرندن مستخلفدر . (اشارة منزل الکتاب) اسمنده ایکی جلد کبیردن عبارت برتفسیر شریفی واردرکه برنسخەسی ادرنەده سلطان سلیم کتبخانەسندەدر . (شیخ عبدالرزاق قاشانی) نك اصطلاحات صوفیەسنی‌ده شرح ایلەمشدرکه بونك‌ده برنسخەسی (مغنیسا) ده (مرادیه) کتبخانەسندەدر . (کلشن راز) ده ده فارسی شرحی واردرکه بر نسخەسی (اسکدار) ده (سلیمیه) کتبخانەسنده موجوددر .

حبیب قرەمانی

آنی الترجه (سید یحیای شروانی) خلفاسندن برذات عالیدر. (٩٠٢) تاریخنده (آماسیه) ده ارتحال أیلەدی . آثاری : (منظوم اطوار سبعه) ایله منثور (کتاب النصایح) در .

حقیقی زاده عثمان افندی

آنی الترجه سید نظام حضرتلرینك خلفاسندن عارف برذات اولوب شهیردر (شیخ واصل)

و (كلمةالتقوى) تركيلرينك ناطق اولديغى (١٠٣٧) تاريخنده ارتحال ايدەرك اكرى قاپى داخلنده تكفور سرايى قربنده بنا كردەسى اولان دركاهه دفن‌ايدلدى . مرتب ديوان‌الهياتى واردر . الهياتندن :

بلبل شوريدەيم كلدن نصيبم وار بنم
صانما كز بيهودەيم كلدن نصيبم وار بنم

حسينى « حسينى بن احمد سيروزى »

طريقت خلوتيه عرفا وشعراسندن برذات اولوب (سيروز) ليدر. مرشدينك (صلاح‌الدين)، وطننك (سيروز) اولديغى برنسخەسى (موزهٔ همايون) كتبخانەسنده موجود (جامع‌الانوار) اسمندەكى اثر منظومنك نهايتنده ذكر ايدييور . كنديسنكده بيك تاريخى رجالندن اولديغى اكلاشيليور . (جامع‌الانوار) مطلعندن :

الهى خالق كونين سنكدر ارض هم افلاك
سكا مخصوصدر اول آنجاق ياراتمق نوركى كيم خاك
و سنسين نقش ايدن صورت سكندر عز هم‌قدرت
ايرەمز عقل هم فكرت كمسنه أيلەمز ادراك

بر نسخەسى يحيي افندى كتبخانەسنده موجود اولان (جامع‌النصايح) اسمنده (محمديه) طرزندەكى اثر منظومنك مقدمەسندن :

الهى سن‌سين اولان خلاق و مولا
كه ذاتكدر منزه قدرك اعلا
كمسنه يوقدر هركز شريكك
بدلى اوليسر سكا يا مثلا
احددر ذات پاكك چوق صفاتك
ايرشمز علمكه عقل و دل اصلا
يالكزسين آنادن‌سين مجرد
آنادن كلەدك يوق سكا نسلا
ايكى دين اولور مغبون و محروم
منزه تا كرى‌سين حاشا وكلا

علم قرائتدن مشهور (قصيدهٔ جزری) یی‌ده (درمکنون) اسیله نظماً شرح ایتمشدرکه بر نسخه‌سی (عاشر افندی) ده واردر .

حسام الدين بروسوی

صفی القلب بر ذات اولوب علوم رسمیه‌یی (اخی زاده عبدالحلیم) افندیدن وطریقت سمرقندیه‌یی [۱] شیخ محمد افندیدن اخذ أیله‌مشدر. وفاتی (۱۰۴۲)ده تبری بروسه‌ده‌کیش طاغی اتکنده نامنه منسوب درگاهده‌در . مؤلفاتی : (مناقب حضرت افتاده) ، (دیوان الهیات) ، (شرح حدیث اربعین) ، (مناقب شیخ علی السمرقندی) [۲] (مرآت الکائنات) [۳] (دررالاحادیث)، (منتخب ترویح الارواح) ، (منتخب نزهة التصوف) ، (فضائل الجهاد)، (مناقب بابا سلطان) ، (عدالت نامه) ، (رساله فی فضائل السواك) ، (مفتاح المعلقات) ، (مناقب حضرت امیر و خلفائه) ، (مهمات المؤمنین فی امور الدنیا والدین) ، (مناقب ابدال مراد) ، (مناقب شیخ ابواسحق) درکه جمله‌سی غیرمطبوعدر . (مهمات) آثارینك اك بویوکی اولوب (٦٠) باب اوزره مرتب موعظه، اخلاق وسائره‌دن باحث تورکجه براثردر. بر نسخه‌سی اندرون همایونده (بغداد کوشکی) کتبخانه‌سنده واردر .

حیدر زاده محمد فیضی افندی « کفه‌وی »

حیدر زاده محمد فیضی افندی (کفه‌وی) : طریقت خلوتیه مشایخندن وفضلادن برذات اولوب (کفه) لیدر . آثاری (رسالة فی جواز دوران صوفیه) (شرح حدیث اربعین ـ روضة

---

[۱] بوطریقك مؤسسی اولان و(۸٦۲) تاریخنده وفات ایدن علاءالدین علی السمرقندی حضرتلری سادات کرامدن اولوب (ایچ ایل) سنجاغی داخلنده (کلنار) نضاسنك (زینة) قریه‌سنده مدفوندرکه سورهٔ مجادله‌یه قدر اوچ جلددن عبارت اولان بر نسخه‌سی بروسه‌ده حسام الدین درگاهنده موجود بولنان (بحرالعلوم) اسمنده‌کی مشهور وغیرمطبوع تفسیرشریفك صاحبیدر. چکرکه‌لرك دفعنه مدار اولمق اوزره صغرجق قوشلرینك جمی ایچون برصوکزدیرن شیخلرك منسوبیتلرینی نقل ایتدکلری (شیخ علی السمرقندی) حضرتلری ایسه آنقره جوارنده (یابان آباد) ده مدفون دیکر برذاتدر .

[۲] شیخ شهاب الدین هندی‌نك فارسی العباره (جامع المناقب) و (جامع البوارق) کتابلری سید نظام الدین بدخشی‌نك ترکی العباره (کتاب المناقب)ی بوذات عالی حقنده تألیف اولونان اثرلردندر.

[۳] بواثرده نقلیات ضعیفه واردر. مورخین فصلنده مذکور اولان مرآت الکائناتدن باشقه‌در .

العباد) (رساله فی‌حق‌الخمر) و سائره‌در . اوچنجی رساله‌نك تاریخ تألیفی (١٠١٧) در . (١٠٢٥) ده استانبولده ارتحال ایتدی .

طبیعت شعریه‌سی و (قلیج علی پاشا) کتبخانه‌سنده (حدائق‌الاخبار فی حقایق‌الاخبار) اسمنده براثری واردر .

حلوی محمود افندی « جمال‌الدین محمود حلوی افندی »

رجال خلوتیه عرفاسندن برذات اولوب شهیردر. پدری احمد آغا سرای همایون حلواجی باشیسی اولدیغیچون (حلوی) مخلصنی اختیار ایتدی . (کلشن راز) شرحی (لاهیجی) نی (جام دلنواز) اسمیله ترجمه‌سی مواعظه متعلق کوزل براثریله خمسهٔ یحیایه نظیره‌سی ، طبقات ومناقب اولیاء اللهی حاکی (لمظات) نامنده برتألیفی ومرتب دیوان عارفانه‌لری واردرکه جمله‌سی غیر مطبوعدر. رحلتلری (جان حلوی ایلدی اقبال شهد جنته) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٦٤) ده ، مرقدلری استانبولده شهر امینی جوارنده تراموای جاده‌سنده ارکلی محله‌سنده (شیروغنی) اسمیله یاد اولونان درکاه حظیره‌سنده‌در. حج شریفدن عودتنده مصره اوغرایه‌رق طریقت کلشنیه‌دن‌ده اخذ اجازت ایله‌مشدر .

عاشقانه برغزلندن :

بز نغمه سرایندهٔ میخانهٔ عشقز	بخشندهٔ شوق دل مستانهٔ عشقز
ظاهرده اولوب عشقله مجنونه مشابه	معنیده ولی عاقل وفرزانهٔ عشقز

بدایت سلوکلری سنبلیه‌دندر. خط دستیله محرر اولان جام‌دلنواز شهیدعلی‌پاشا کتبخانه‌سنده موجوددر .

صدر افندی « امی سنان زاده صدرالدین افندی »

رجال خلوتیه‌دن فاضل برذات اولوب شهیردر. وعظ وارشاد ایله امرار حیات ایده‌رك (کیتدی اهل سلوکك استادی) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٨٨) ده استانبولده ارتحال ایتدی . (شهرامینی) قربنده‌کی (امی‌سنان) تکیه‌سنده مدفوندر. (مجالس سنانیه) اسمنده‌کی موعظه‌سی مشهور ومطبوعدر . غیرمطبوع (کنوزالحقایق فی رموزالدقایق) (دیوان‌الهیات) و(فضائل‌الشهور) اسملرنده اثرلری‌ده واردر .

الهياتندن : عاشق معشوقه واصل أيلهين هو ذكريدر
طالبي مطلوبه واصل أيلهين هو ذكريدر

محمد رضائی افندی « محمد رضائی بن عبدالرحمن »

مشايخ جلوتيه‌دن عالم وطبيعت شعريه‌يه مالك بر ذات اولوب (قونيه) ولايتنده‌كی (آقسرای) دندر. (١٠٨٠) تاريخنده كلستانی نظماً ترجمه ايتمشدر كه برنسخه‌سی رستم پاشاكتبخانه‌سنده موجوددر الهياتی جامع براثری‌ده واردر .

حسين افندی « حاجی اوحد شيخی »

(زغفران بولی) قراسندن عالم ومجاهد بر ذات اولوب آتی الترجمه عبدالاحد النوری حضرتلرندن مستخلفدر. درسعادتده اكمال تحصيل ايده‌رك سليمانيه واعظی اولدی. (١١٠٥)ده وفات ايتدی. مركز افندی دركاهنك خارجنده‌كی قبرستانده مدفوندر . آثاری (مجمع التفاسير) اسمنده‌كی مجلس ايله (رسالهٔ دورانيه) وتوركجه (فرائض) و (عزی) شرحلريدر. سيد حسين مخلصلی الهياتی‌ده واردر . الهياتندن :

درويش اولان صادق كرك — اويولده هم صادق كرك
ترك ايله‌يوب سركشلكی — اثبات ايده‌ر درويشلكی
اثبات ايدوب مردلكی — هم كامله طالب كرك

(حامد افندی)

كوچوك حامد افندی

اسكدارده عناديه محله‌سنده‌كی جلوتی دركاهنك بانيسی طريقت جلوتيه مشايخ عظامندن باندير مه‌لی شيخ يوسف افنديك بويوك مخدومی وصاحب ديوان عارفانه هاشم افنديك بويوك برادری اولوب مولداً اسكداری‌در. علی الاصول اكمال تحصيل علوم وتكميل سلوكدن صوكره محضا استكمال فيض وعلوم مقصديله عربستانه عزيمتله سوريه وبتخصيص مصرده ملاقی اولديغی اعاظم علمادن بالتعلم اخذ اجازت ايده‌رك مدينهٔ منوره‌ده اختيار مجاورت أيله‌يوب برطرفدن

آثار متنوعه تأليفى برطرفدن علوم آليه وعاليه تدريسيله مشغول اولدى . صوكره بانديرمه‌يه عودت ايده‌رك (١١٧٢) تاريخنده عالم فانى‌يه وداع أيله‌دى . طريقت نقشيه‌دن على افندى دركاهى حظيره‌سنده مدفوندر . صاحب ترجمه‌نك بين‌العلماء والمشايخ فضيلتيله متناسب اشتهار ايده‌مه‌مسى مجرد آثارينك طبعنه همت اولونماديغندن نشأت أيله‌مشدر . (عقودالفرائدفى‌حدود العقائد) اسمنده‌كى اثرينك مقدمه‌سنده تأليفاتنك سكسانه بالغ اولديغنى تصريح أيله‌يوركه منظور عاجزى اولانلردن بعضيلرى بروجه آتيدر :

(١) تعريفات علم اصول حديث (عقودالدرر فى حدود علم‌الاثر)
(٢) « عقائد (عقود الفرائد فى حدود العقائد)
(٣) « اصول فقه (تعريفات الفحول)
(٤) « فرائض (شهود الفرائض)
(٥) « آداب (شهودالقالب)
(٦) « عروض وقوافى (مهمات الكافى)
(٧) « نحو (شهودالصحو)
(٨) « تعريف (جيودالتعريف)
(٩) « منطق وميزان (محلفات حكماء اليونان فى معرفات علم الميزان »
(١٠) « تيجان فضائل الشهور
(١١) « درةالتيجان والقلانس وررونق الوعاظ والمجالس
(١٢) « بدرتام فى تخريج احاديث شرعة الاسلام
(١٣) « سيل‌العرم فى جامع الكلم
(١٤) « تعريفات عقود اللآلى
(١٥) « جامع روايات الفهارس ولامع قلوب اهل المدارس
(١٦) « جوامع‌النسم فى جوامع الكلم
(١٧) « تبيين المسلسلات فى الحديث

اشبو آثارك قسم اعظمى پدر عاليلرى دركاهنده محفوظ اولديغى كبى صوك اثرينك بر نسخه‌سى‌ده (يره باتان) محله‌سنده‌كى (اسعد افندى) كتبخانه‌سنده موجوددر .

مجابی عبدالباقی افندی

آتی‌الترجمه طورحال شیخی مصطفی افندی خلفاسندن فاضل برذات اولوب (قریم) ك (باغچه سرای) قصبه‌سنده تولد ایتمشدر . ترجمهٔ حالی علما فصلنده مذکور (دده جنکی) احفادندن اولدیغی جدی ابوالسعود محمدافندینك کفه مفتیسی‌ایکن تألیف ایلدیکی (اباحة الدخان) رساله‌سنك نهایتنده مندرجدر . علوم رسمیه‌یی استیلا تاریخی اولان (١١٨٨) ده آماسیه‌یه هجرتنده (ارکوبی حاجی احمد) افندیدن تعلم ایتمشدی . (دده جنکی) آماسیه‌لی ایسه‌ده اون سنه قادار (کفه) مفتیلکنده بولندیغندن صاحب‌ترجمه مجابی‌افندی وسائره‌کبی قریم‌ده احفادی واردر . برنسخه‌سی محفوظم اولان (الابکرةالمؤتلفه فی شرح امثلةالمختلفه) اسمنده‌کی اثرنده مشهور امثله‌یی لسان تصوفله مفصل برصورتده شرح ایتدیکی کورولمکده‌در . (هدیهٔ هلال) (ایناس والاستیناس) (بادهٔ کوثر) (نکات توحیدیه) (ایقاظ‌النائم) (بادهٔ فقر وقنا) (تعریف‌الانسان) اسملرنده رساله‌لری‌ده واردر .

(١٢٣٨) ده ارتحال ایده‌رك آماسیه‌یه برساعت مسافه‌ده (زیره) نام محله‌ده بناسنه موفق اولدوغی درکاه حظیره‌سنه دفن ایدلدی .

مغرب علماسندن (عبدالقادر بن احمدالکوهنی) ده علم نحودن مشهور (اجرومیه) یی لسان تصوفله شرح ایتمشدرکه (١٣١٦) تاریخنده استانبولده طبع اولونمشدر .

حسین حمدی بن سید حسین افندی

طریق نقشبندی فضلا وعرفاسندن برذاتدر . جناب شیخ اکبرك (فتوحات ملکیه) سنی (صفوة الفتوحات المکیة فی بیان الحقایق الالهیة والکونیة) اسمیله تلخیص ایتمشدرکه (١٢٥٧) تاریخنده خط دستیله محرر نسخه‌سی (خالص افندی) کتبخانه‌سنده‌در . شیخ شمس‌الدین سیواسی‌نك اولدیغی معلوم عرفاء ایکن اسم مشابهتی دولاییسیله بعضیلر طرفندن حضرت (شمس تبریزی) یه نسبت اولنان :

(بحمدالله دیرم الله آلوب عقلیمی ذکرالله) مطلعلی نطق عارفانه‌یی‌ده (درالمصون) اسمیله شرح ایتمشدر . بونکده نسخه‌سی (یحیی افندی) کتبخانه‌سنده واردر.

مفتی محمد افندی

طریق نقشبندی علماء مشایخندن زاهد ومتقی بر ذات اولوب (نازللی) دندر. سادات نقشبندیه‌دن (عبدالله‌دهلوی) حضرتلرینك اخص خلفاسندن اولوب [١٢٦٧]ده مکهٔ مکرمه‌ده ارتحال ایله‌ین هندی (محمدجان) افندی مستخلفلرندن بولونان و (١٢٨٥) تاریخلرنده مملکتی اولان (اوده‌مش) ده وفات ایدن (حاجی خلیل حلمی) افندیدن مستخلفدر . (١٣١٥) تاریخلرنده (مکهٔ مکرمه) ده رحمت یزدانه مقارن اولدی .

(خزینة الابرار وجلیلة الاذکار) اسمنده عربی العباره مطبوع بر اثری واردر . بو اثرك نهایتنه مطبعه خطاسی اوله‌رق (شیخ اکبر محی الدین عربی) حضرتلرینك (رسالة الانوار) اسمنده‌کی اثرلرینه مشار الیهك ادق آثارجلیله‌لرندن اولان (تدبیرات الهیة) سی اسمی ویریله‌رك علاوه ایدیلمشدر.

(نصرة الجنود عمدة الشهود)، (مفرع الخلائق)، (سنوحات مکیه)، (طب القرآن حب الرحمن)، (تفهیم الاخوان فی تجویدالقرآن)، (احکام المذاهب فی اطوار اللحی والشوارب) اسملرنده‌کی عربی العباره آثاری‌ده بریرده اوله‌رق مطبوعدر.

حمزه نگاری افندی

طریقت خالدیه مشایخی فضلاسندن و سادات حسنیه‌دن بر ذات اولوب(قره‌باغ) لیدر. (آماسیه) ده مدفون شیخ اسماعیل شروانی خلفاسندندر. (١٣٠٤) تاریخنده (خربوت)ده ارتحال ایده‌رك محبانی طرفندن (آماسیه) یه نقل ایدلدی .آثارندن تورکی وفارسی دیوانلری مطبوعدر . (نگارنامه)، (ساقی‌نامه) اسملرنده غیر مطبوع اثرلری‌ده واردر.

(خ)

خیالی احمد شمس الدین افندی

سابق الترجمه ابراهیم کلشنی حضرتلرینك مخدوم عالیلریدر. پدرینك جانشینی اولدی.(٩٧٧)

تاریخنده ارتحال ایده‌رك اب محترمی یاننـه دفن ایدلدی . مرتب دیوان عارفانه‌سی و مجانٹـه مرسول مکتوباتی واردر . برغزلندن :

مجلا ایله دل لوحن بوکون نور تجلادن
جمالن کوسترر الله بو مرآت مجلادن
نظرکاه خدادر دل ولی صانمه جدادر دل
اوچار مثل همادر دل بکجر عرش معلادن

مناقب علیه‌لرینك تفصیلی مناقب کلشنیه ولمظات حلوی‌ایله تذکرهٔ شعرای‌آمدده محرردر.

خلوصی افندی « درولی زاده محمد خلوصی افندی »

طریقت جلوتیه مشایخی علماسندن و سابق الترجه اسماعیل حقی حضرتلرینك خلفاسندن اولوب (اوستروجه)لیدر. اکمال تحصیل وسلوکدن صوکره وطننده افتا وارشاد ایله دمکذار اوله‌رق (۱۱٦۷) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . عقائددن مشهور (قصیدهٔ امالی) ایله ۱ قصیدهٔ نونیه) یی تورکجه شرح ایتمشدرکه امالی شرحنك خط دستیله محرر نسخه‌سی (خالص‌افندی) کتبخانه‌سنده مرتب دیوانچه‌سنك‌نسخه‌سی‌ده اسکدارده‌حضرت هدائی درکاه شریفی‌کتبخانه‌سنده موجوددر.

برغزلندن :

شها خونریز غمزه‌ك زخمنی بیمار اولاندن صور
پریشان خاطری دلبستهٔ دلدار اولاندن صور
خلوصی رمزی چوقدر نسخهٔ عشقك حقیقتده
اوترکیبك بیانن واقف اسرار اولاندن صور

خالد ضیاءالدین بغدادی « مولانا خالد »

طریقت نقشیه‌دن (خالدیه) شعبه‌سنك صاحبی برشیخ جذبه‌داردر. نشـأتلری سلیمانیه‌ده، تحصیللری بغدادده اولوب اسـتکمال فیضلری هندی (عبداه دهلوی)حضرتلرندندر . آثار مطبوعه‌لری دیوان عاشقانه‌لری ایله (العقد الجوهری من‌الکلام [۱])، (شرح عقائد حاشیه‌سی

---

[۱] شـارح قصیدهٔ برئه عمرالخرپوطی زاده حمید افندی طرفندن (الـسمط‌العبقری فی‌شرح‌العقد الجوهری) اسمیله شرح اولونان نـسخه مطبوعدر .

سیلکوتی‌یه تعلیقات »ه (رابطه رساله‌سی) »(ارادهٔ جزئیه) رساله‌سی (جلاءالاکدار) (فرائد الفوائد) اولوب رحلتلری (١٢٤٢) ده مرقدلری شام شریفده (صالحیه) نام موقعه‌دەدر. (فرائد) کاخلی حاجی فیض‌الله افندی طرفندن ترجمه وطبع اولونمشدر . مولانا جامی‌نك غزل تخمیسلرندن :

کرچه درصورت ذرات جهان جلوه‌کری
کاه درخود نماینده وکه‌در بشری
لیك چون ذات توازژنك حدوث است بری
نه‌بشر خوانمت ای دوست، نه‌حور ونه‌پری
ای همه برتو حجابست توچیزی دیکری

خواجه حسام افندی « مثنوی‌خوانه »

شهری‌الاصل واقف اسرار مثنوی برمرد معنوی‌در. استکمال‌فیضلری مشایخ نقشبندیه‌دن بروسه‌لی خواجه امین افندیدندر. رحلتلری (١٢٨٠)ده اولوب حضرت‌خالد جوارنده ادریس کوشکی دینلن محله‌کی درکاهده استادی آخسخه‌لی خواجه سلیم افندی یاننه دفن ایدلدی . مثنوی شریفك ملاجامی طرزنده ابتدا کی بیتنی وبخاری شریفك ابتداسندن اون‌بش جزؤنی شرح بیوردقلری کبی آثار امام ترمذی‌دن شمائل شریفه‌یی‌ده ترجمه بیورمشلردرکه مطبوعدر . ترجمهٔ حال عالیلری حالت بك طرفندن یازلمشدر.

(د)

داود قیصری

شرف الدین داود بن محمود قیصری

علماء راسخین ومشایخ واصلیندن برذات اولوب (قیصریه)لیدر . علوم آلیه‌یی کاملاً ، علوم عالیه‌یی‌ده قسماً وطنی فضلاسندن بعدالتعلم دیار مصره عزیمتله برقاچ سنه اقامت وکیجه‌یی کوندوزه قاتارجه‌سنه جهد واقدام ایله نائل مقصد اوله‌رق شرکاسی میانده متمیز بر صورتده اخذاجازتدن صوکره مسلك قویم تصوفه سلوك ایله‌یوب شیخ‌کبیرصدرالدین قونوی خلفاسندن صاحب تفسیر وشارح فصوص‌الحکم (کمال الدین قاشانی) نك ارشادیله بو سلك جلیلده دخی قطع مراتب معنویه ایله رتبهٔ خلافته‌بعدالمظهریه مسقط رأسنه عودتله نشر علم وعرفانه‌باشلادی.

بو اثنالرده (ازنیق)ك فتحنه موفق اولان اورخان غازی ، صاحب ترجمه‌نك صیت فضلنی ایشیده‌رك (ازنیق)ه دعوتله ایلك بنا ایتدیکی مدرسه‌نك مدرسلکنی توجیه بیوردی . وحضرت فاضلك حیات علمیه‌سی اصل بوندن صکره انکشاف ایده‌رك برچوق تلامیذ یتشدیرمك شرطیله ثمره‌دار اولدی وبو وادیده تدریس وتألیف ایله اوقات گذار ایکن (٧٥١) تاریخنده ارتحال دارنعیم ایله‌دی. چاندارلی غازی خیرالدین پاشا جامع شریفی قارشیسنده الیوم (چیناردیبی) دنیلن محلده مدفوندر .

آثار محققانه‌لری :

(١) شرح فصوص الحکم : (مطلع خصوص الکلم فی معانی فصوص الحکم) اسمیله مسمی اولوب اخیراً هندستانده طبع ایدلدی . بادئ اشتهاری اولان بوشرحك حاوی اولدیغی مقدمه‌سی بروجه‌آتی اون ایکی قسمه منقسمدر. (١) وجود حق؛ (٢) اسماء وصفات حق؛ (٣) اعیان ثابته ؛ (٤) جوهر عرض ؛ (٥) عوالم کلیه وحضرات خمس الهیه ؛ (٦) عالم مثاله تعلق ایدن مسائل؛ (٧) مراتب کشف وانواعی ؛ (٨) بحسب المراتب صورت حقیقت انسانیه اولان عالم ؛ (٩) خلافت محمدیه واقطاب ؛ (١٠) عالم انسانیده‌کی روح اعظمك مراتب واسماسی؛ (١١) روحك ومظاهر علویه وسفلیه‌سنك حقه رجوعی ؛ (١٢) نبوت، رسالت ، ولایت .

(٢) شرح حدیث اربعین .

(٣) شرح قصیدهٔ تائیهٔ ابن فارض اسمی (کشف وجوه الغر لمعانی الدر) در .

(٤) مراتب التوحید .

(٥) تحقیق ماءالحیات وکشف اسرارالظلمات .

(٦) نهایة البیان ودرایة الزمان [درت فصل اوزره مرتب اولوب برنسخه‌سی بشیکطاشده یحیی افندی کتبخانه‌سنده واردر .]

(٧) شرح قصیدهٔ شرح اکبرالمسمی بقرة عین الشهود .

(٨) شرح عروض اندلسی .

(٩) تفسیر قاشانی‌نك بسملهٔ شریفه تفسیرنده‌کی صورت نوعیهٔ انسانیه بحثنه دائر رساله [کتبخانهٔ عمومی‌ده واردر .]

(١٠) شرح فصوص الحکم (صغیر) . [کتبخانهٔ عمومی‌ده واردر.]

(١١) شرح منازل السائرین .

(١٢) رساله فی بیان احوال خضر (علیه‌السلام) [نورعثمانیه کتبخانه‌سنده .]

(١٣) شرح قصيدهٔ خمریه . [کتبخانهٔ عمومی‌ده واردر .]
اشبو آثاردن یالکز برنجیسی مطبوعدر .

داود خلوتی

آنی الترجمه سید یحیای شروانی خلفاسندن (جیب قره‌مانی) خلیفه‌سی جذبه‌دار بر ذات اولوب (مودورنی)لیدر . اطوار سبعه‌یی مبین عربی وتورکی لسانلریله ملمع (کلشن توحید) اسمیله منظوم وقسماً منثور اثر متصوفانه‌لری واردر. وفاتی (٩١٣) ده مرقدی(مودورنی)ده‌در. خلفاسندن (کاشفی) مخلصلی بر شاعر فاضلك (شهرستانی)نك (ملل ونحل)ی طرزنده (تهذیب العقائد ومفیدة الفوائد) اسمنده بر اثری موجوددر .

دده عمر روشنی

اکابر خلوتیه‌دن صاحب مقامات قدسی صفات برذات اولوب (آیدین) لیدر . بروسه‌ده علوم رسمیه تحصیلی اوانده برآرالق بعض هوایپشه‌لر ایله همبزم اوله‌رق تابع هوا وهوس اولمغله برابر برده علاقهٔ صوریه بلیه‌سنه گرفتار اولمش‌ایسه‌ده مایهٔ اصلیسنك نزاهت وطهارتی سائقه‌سیله بوکبی اذواق عادیه وموقته‌دن روگردان اولوب (قره‌مان) ده ارشاد ایله مشغول اولان بویوك برادری (شیخ علاء الدین خلوتی) نزدینه عزیمت ومرشد مشارالیهك همت ودلالتیله گرفتاری بولندیغی عوالم سفلیه‌یه بالکلیه اظهار ندامت ایله‌یوب تصفیهٔ باطن ایله‌مك اوزره (باکو)ده سجاده‌نشین ارشاد اولان سرخلقهٔ خلوتیان صاحب وردستار (سید یحیای شروانی) حضرتلرینك مجلس فیض انیسلرینه دخالت واصول‌خلوتیان دائره‌سنده اکمال‌خلوت واستکمال اطواردن صوکره مأموراً بالارشاد تبریز ، گنجه ، بردعه ، قره باغده اجرای سیاحتله نشر انوار طریقت ایله‌دی . (٨٩٢) تاریخنده (تبریزده) دار اخرته رحلت‌ایتدی. بلدهٔ مذکوره‌ده (سلجوق خاتون) طرفندن کندیلریچون بنا اولونان درکاهده مدفوندر . (آیدین)لی اولدقلرندن اشعار عارفانه‌لرنده (روشنی) تخلص بیوررلردی . حلفاسنك اکبر وارشدی شعبات خلوتیه‌دن (کلشنی) شعبه‌سنك مؤسسی اولان وظهوری اوچیوز سنه اقدم طرف مولانادن رمزاً اخبار بیوریلان ناظم (کتاب معنوی) مصرده مدفون (پیر ابراهیم کلشنی)در . دیوان الهیاتنك برنسخه‌سی (مغله) کتبخانه‌سنده موجوددر . اخلاقی وتصوفی منظومه‌لرندن برقسمنی حاوی اولان (آثار عشق) اسمنده‌کی اثر عالیلرینك اخیراً طبعنه همت

ایدیلدی . نعوت عارفانه‌لرندن آتیده مندرج نعت شریفلری بر چوق شعرا طرفندن تنظیر وتخمیس ایدیلمشدر .

چون طوغوب طوتدی جهان یوزنی حسنك کونشی
کیم اوله سومه‌یه بووجهله سن ماهوشی
ترك وکرد وعجم وهندبیلور بونی که‌سن
هاشمی‌سن عربیسن مدنیسن قرشی
سنسك اول‌پشت وپناه ملك وانس وپری
انبیانك کوزلی‌سوکیلیسی خوب وخوشی
پارمغندن آقیدوب آب روان بخش روان
نیجه یوز بیك کشیدن رفع ایدیسر سن عطشی
سن امیره قول اولان هرنقدر ... ایسه
بندهٔ مقبل اولور مثل بلال حبشی
دیك حکمتده پشوردی چوسنی سوکیلی حق
جبرئیل اولسه نوله مطبخنك حمیه کشی
اوزولور عرقی ابوجهل کبی ابتر اولور
سن ابوالقاسم ایله هرکیم ایدرسه کورشی
والضحی وردیکه واللیل اوقورم سنبلکه
روشنی وردك اوقور کل غداة وعشی

دمیر طاش « ابو عبدالله محمد »

سابق‌الترجمه‌ده عمر روشنی حضرتلرینك اخص خلفاسندن اولوب (کوتاهیه) جوارندندر. برای تحصیل (مصر) ه کیتدیکی زمان روشنی خلفاسندن (حسن عینتابی)ایله مشایخ مصردن (احمد بن عفنه) نك صحبتلریله مشرف اولدقدن صوکره اکمال‌طریقت ایچون (تبریز)ده حضرت روشنی‌یه کیده‌رك اخذ اجازه ایله (مصر) ه عودت و جوار (قاهره) ده یتشدیردیکی بر خرمالقده بنا ایتدیکی زاویه‌ده نشرطریقته مبادرت ایله‌دی . (٩٣٥) تاریخنده ارتحال ایده‌رك بنا کرده‌سی اولان زاویه‌یه دفن ایدلدی . (شیخ عطار) ك (منطق‌الطیر) ندن بر حکایه‌یی انفسه تطبیق ایتمك شرطیله (جمع‌الاسرار و کشف‌الاستار) اسمنده بر اثر تصوفیلری واردرکه

بر نسخه‌سی (امیرسلطان) خلفاسندن اولوب (آلاشهر) ده مدفون (شیخ سنان) کتبخانه‌سنده منظور عاجزی اولدی برده فقهدن اشباه حاشیه‌سی واردر .

داود بن شیخ محمد افندی

طریقت خلوتیه فضلاسندن بر ذات اولوب (قسطمونی) ملحقاتندن (کره) دندر . سلطان ابراهیم بن احمد خان معاصری‌در. (هدی یهدی المضلین الی‌الحق والاحکام والشرایع) اسمنده عربی‌العباره بر جلد تفسیری واردر .

دوکوملو بابا « دوکوملو حافظ مصطفی بابا »

مجاذیب الهیه‌دن باهرالکرامة بر ذات اولوب (آماصری) لیدر . بدایت حالنده لاز احمد پاشانك امامتنده بولونمش ایدی ایفای حج شریفدن وطریقت نقشبندیه‌دن استخلافدن صوکره کندیسنی حال جذبه استیلا ایله‌دیکندن همان دوکومدن عبارت البسه کیر و دائما الله کچن ایپلری سیجملری دوکوملی‌یوب صاریغنه البسه‌سنه باغلادیغیچون استانبولده (دوکوملو بابا) نامیله شهرت بولمشدی . قبری سلطان احمد جامع شریفی قارشوسنده‌کی درکاهده‌در . (۸۳) یاشنده (۱۲۸۳) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . (الاان اولیاءالله لاخوف علیهم ولاهم یحزنون) آیت کریمه‌سی تاریخ وفاتنه مصادف اولدیغی کبی (عاش سعیداً ومات شهیداً) ترکیبی ایله :

چله هستی پیچیده آچیلدی چوزیلوب ٦٧٠

حقه ربط ایله دلن کوچدی دوکملی بابا ٦١٣ ۲۲۸۳

بیتی و (علائق عقده‌سن چوزدی دوکملی قید هستیدن) ۱۲۸۳ مصراعی تاریخ وفاتنی مبین معنیدار تاریخلردندر. مناقبی کمال‌پاشا مرحوم طرفندن (کمالنامهٔ دوکوملو بابا) نامیله ایکی جلد اوزره نظماً تحریر ایدلمشدرکه بر نسخه‌سی سلیمیه کتبخانه‌سنده واردر .

(ذ)

ذاکر زاده عبدالله افندی

سابق الترجمه شیخ اسماعیل حقی‌نك (سلسله نامهٔ جلوتی) نامنده‌کی اثر مطبوعنده : (ارباب ذکرك دلپسندی ذاکر زاده عبدالله‌افندی) وصفیله توصیف بیوردیغی ذات عالیدر.

حضرت هدائی خلفاسندن اولوب جانشینلری اولان بالیکسرلی دزدار زاده احمد افندینك خلیفه‌سی و آت بازاری عثمان افندی ایله سلامی علی افندینك مرشد اکرملریدر. پدر عالیلری حضرت هدائی‌نك ذاکر باشیسی اولوب حضرت مشارالیهك اکثر الهیاتی بسته‌له‌مشدر.

صاحب ترجمه عبدالله افندی علی پاشا زاویه‌سنه شیخ فاتح جامعنه واعظ تعین اولوندی. (شیخ الواصل) ترکیبنك دلالت ایتدیکی (١٠٦٨) تاریخنده اسکدارده ارتحال ایده‌رك قره‌جه احمدده مسکینلر تکیه‌سی آرقه‌سنده‌کی بویوك مقبره‌نك اورتاسنه دفن ایدلدی. دیوانچه تشکیل ایده‌جك قادار اشعار و الهیاتی واردر. ازجمله:

الهی فضل و لطفکله بکا بر فتح باب ایله
ایریشدیر وحدت ذاته قولك نعم المآب ایله

وجودم نسخه‌سین یازدك ید قدرتله چون یارب
سنك ذات و صفاتکدن عبارت بر کتاب ایله
سنك عاشقلرك آلسین ضیاسی آفتابدن
هلال قلبنی یارب اولارك ماهتاب ایله

قبول ایله قولك بیچاره‌نك حاجاتنی لطف ایت
کریما محض فضلکله آنی سن کامیاب ایله

زالی سلیمان افندی

عرفاء شعرادن و شیخ اسماعیل حقی خلفاسندن اولوب (سجل عثمانی) ده بروسه‌لی اولدیغی محررسه‌ده (مفتاح المسائل) مقدمه‌سنده (کلیبولی) دن اولدیغنی بیان ایدییورلر. مؤخراً جوارنده‌کی (کشان) [١] قصبه‌سنه هجرت ایله‌دی. متصوفانه اشعارینی حاوی اولان دیوانیله (سوانح النوادر فی معرفة العناصر) رسالهٔ منظومه‌سی دیوانیله بر یرده مطبوعدر. منثور اوله‌رق (٢٣) اسئلهٔ متصوفانه‌یه جوابنامه‌سی و (اسکدار) ده (آطلاما طاشنده سلیم اغا) کتبخانه‌سنده (مفتاح المسائل) اسمنده بر اثری واردر. وفاتی (١١٥١) تاریخنده قبری کشانده‌در.

---

[١] مرتب دیوانیله (وصل آباد) اسمنده بر منظومه‌سی اولان و (١١٨٠) کورده وفات ایدن (ذهنی محمد سعید) افندی‌ده (کشان) دن نشأت ایدن شعرادندر.

غزل

دلا کیفیت عشق یورومیخور اولاندن صور
ایچوب وحدت شرابنی ابدمخموراولاندن صور

صاقین سن سرعرفانی مظاهر اهلنه صورمه
آنی انجق معارفله دولوب پرنور اولاندن صور

اکر ماهیت لطف ایله قهرن بیلمك ایسترسه‌ك
آنی واردردایله ایوب کبی مشهور اولاندن صور

فنا اربابنك کیفیتن بیلمك ایسه مقصود
لباس معرفت ایچره کیروب مستوراولاندن صور

انا الحق سرینی ذاتی ریاست اهلنه صورمه
انی سن داردلداره بوکون منصور اولاندن صور

سوانحندن :

طلوع ایتدی ینه انوار وحدت — کوروندی کوزلره انواع قدرت
جهانی سرلسر طوتدی ضیاسی — قورولدی عالمك رسم و اساسی
احددن واحدیت اولدی ظاهر — چون اول نور خفیدر اولدی باهر

ابیاتندن :

بو میقات محبتده کین احرام تجریدی — سزادر ذاتیا اکا وصال کعبهٔ علیا

مرشدعالیلری شیخ اسماعیل حقی نك :

بر الف بول مکتب عرفانده اول بابی صور
قد خمیده ایله‌یوب یاکبی آندن بابی صور

مطلعلی قصیده‌سنی‌ده مفصل بر صورتده شرح ایتمشدرکه بر نسخه‌سی طرف حقیرانه‌مدن استانهٔ هدائی کتبخانه‌سنه اهدا قیلنمشدر .

شاهدی مرحومك (کلشن وحدت) منظومه‌سنی‌ده شرحه باشلامشلرسه ده اتمامنه عمری وفا ایتمدیکندن آنی الترجمه فخری افندی اکمال ایتمشدر .

خلفاسندن اولوب (ادرنه) ده صاری جامع شریف قارشوسنده‌کی مدرسه حذاسنده مدفون (ادرنه) لی (ثنائی علی) افندینکده مرتب دیوانی واردر .

ذكائی مصطفی افندی

شعرای عثمانیه وعرفای شعبانیه‌دن اولوب اسکدار محافظی میرمیراندن بروسه یکیشهرلی ابراهیم بکك مخدومی‌در . سیاولی شیخ حسن افندیدن تکمیل طریقت ایله‌دی . استانبولده طوپ قاپی جوارنده کورکجی باشی احمدشمس‌الدین محله‌سنده‌کی پیرامی سنان درکاهی مشیختنه تعیین اولوندقلری زمان تبرکاً سنانیه مشایخندن چوقه‌دار محمد افندیدن ده استخلاف ایتدی . اشعار متصوفانه‌سنی جامع اولان دیوانی مطبوع ومشهوردر . وفاتی (هوایله عارف ذکائی عزم لاهوت ایلدی) مجوهر مصراعك دلالت ایتدیکی (١٢٢٧) تاریخنده ومرقد عالیلری مارالبیان درکاهنده‌در .

بر نعتندن :

کل وجودك آتش عشق حبیب‌اللهه یاق
چشم‌قلبی اول ضیادن فتح ایدوب مولایه باق
سینه‌ك ایچره نور ذکریله اویاندر بر چراغ
اولچراغك شعله‌سیله کورونه دیدار حق
نورفخرعالمه‌ایله توجه دائما
ماه‌قلبك ایده انکشت عنایت ایکی شق

ابیات عارفانه‌لرندن :

جان‌ایله کوش‌ایله اشیاده انا الحق نعره‌سن
دیدهٔ عبرتله باق هرذره برمنصوردر

ذکائی بومرایاده کورن اولدر کورین‌ده
مظاهر کثرتیله وحدت ذاته خلل کلمز

بر مرثیه‌سندن :

اولیادن یوجه‌در شاه شهیدك پایه‌سی — قاب قوسین او ادنادن آلمش مایه‌سی
یثرب وبطحاده خورشید تجلی برق اوروب — کربلاطوپراغنه دوشدی اونورك سایه‌سی

حضرت نصوحی‌نك (رسالةالولدیه) سنی شرح ایتمشدرکه غیر مطبوعدر .

(ر)

رمضان افندی (رمضان مخفی)

طریقت خلوتیه شعباتندن (رمضانیه) شعبه‌سنك مؤسسی اولان پیر مکرم اولوب (آفیون قره حصار) لیدر. اکمال تحصیلدن صوکره استانبوله کله‌رك ارشاد عاشقین ایله مشغول اولدیلر. (رضاء پاك) ترکیبنك دلالتی اولان (١٠٢٥) تاریخنده رحلت بیوروب قوجه مصطفی پاشا جوارنده‌کی درکاه عالیلرینه دفن اولوندیلر . مخفی مخلصلی بعض الهیات عارفانه‌لری واردر . بعضیلری مطبوع شرح عقائد شرحنی [*] بوذاته نسبت ایدرلرسه‌ده ذکری سبق ایدن شیخ رمضان بهشتی‌نکدر . الهیات عاشقانه‌لرندن :

مخفی بوکون کوزله‌یوب کیردی یوله عشق اوزله‌یوب
عاشقلرین جمع ایله‌یوب کیتسون بوکون هو هو دیو

بوطریق رجالندن حسین رومی خلفاسندن قسطمونیلی (حسن وصلت) افندینك‌ده مرتب دیوانی واردر . دیوانی مطلعندن :

سر بسم‌الله ایله فتح زبانم ابتدا
لی‌مع اللهك خطابیدر نهانم‌ابتدا
عهد ومیثاقم ازلدندر رضاسی بندینه
باغلایان اول‌دست قدرتدرمیانم ابتدا

رجب بن شیخ ابراهیم جمال‌الدین سیواسی

شمس‌الدین سیواسی حضرتلرینك برادر زاده‌سی ودامادی وخلیفه‌سی عالم برذاتدر . مؤلفاتی غیرمطبوع اولوب بعضیلری شونلردر. عربی العباره (نجم‌الهدی فی‌مناقب الشیخ شمس‌الدین ابی الثناء) ایله ، (اسماء الاصول) ، (نورالهدی) ومجموعهٔ الهیات‌در . سیواسده حضرت شمس‌الدین درکاهنده مدفوندر .

رشادی محمد افندی

آتی‌الترجمه قره‌باش ولی‌خلفاسندن عارف برذات اولوب مرتب دیوانیله تصوفه متعلق رسائلی واردر. (١١١٦) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . الهیاتندن :

کل خیر اول ای‌مجاهد فی‌سبیل مرشد ایله اریشیلور مولایه
بولمامشدر حق کیمسه بی دلیل رهبر ایله بیل واریلورمولایه

---

[*] اواخر عمرنده بروسه‌ده چلبی سلطان محمد خان غازی مدرسه‌سی مدرسی‌ایکن وفات ایدن معلم بایزید ثانی (بولو) لو (صلاح‌الدین) افندینك‌ده برده (عقائد نسفیه) حاشیه ی واردر .

رؤفی سید احمد اسکداری

طریقت خلوتیه شعباتندن (رمضانیه) شعبه‌سی مشایخ کرامندن اسکدارده سلامسز محله‌سنده سلامی علی افندی جامعی حظیره‌سنده مدفون کوستندیلی علی افندی خلفاسندن عالم وعارف بر ذاتدر . (١١٧١) ده ارتحال ایده‌رك طوغانجیلر قربنده فاتح یمن سنان پاشا جامعی حریمنده ودیعهٔ خاك فنا قیلندی . (قرةالعیون) اسمنده تورکجه رساله‌سیله الٓهیات عارفانه‌لرینی جامع دیوانلری واردرکه ایکیسی‌ده غیر مطبوعدر . الهیاتندن :

چالیش رؤفی لمعه آل کیتسون ضمیرکدن جدال
کل وحدتك بحرینه دال عمانه کل توحید ایله

(غلطه) مولویخانه‌سی کتبخانه‌سنده (١١٦٠) تاریخنده مؤلف ٦٦ مجلس اوزره مرتب موعظه‌دن عربی‌العباره (مجالس) ی واردر .

رفعت افندی « حافظ احمد رفعت »

مشایخ قادریه علماسندن بر ذات اولوب شهیردر . (١٢٦٩) تاریخنده درسعادتده ارتحال ایده‌رك (حکیم اوغلو علی پاشا) جامعی حظیره‌سنده شادروان یاننه دفن ایدلدی . حدیث وتصوف ایله تاریخك تراجم احوال شعبه‌سنده بهره‌سی واردر . (نفحةالریاض العالیة فی بیان طریقةالقادریة) اسمنده‌کی تورکجه اثر کبیرنده سلوك وآداب طریقتله رجال قادریه‌نك تراجم احوالی محرردر . تورکجه تعبیرنامه‌سیله مناسك حجی وعلم حدیثدن ایکی اثری ورسالةالتاجیه‌سی واردر . شیخ اکبرك (رسالةالخلوت) ی ایله شهاب‌الدین سیواسینك (جذاب‌القلوب) نی‌ده ترجمه ایتمشدر . (طریق‌العارفین) اسمنده آریجه رساله‌سی‌ده موجوددر . آثارندن یالکز (مناسك حج) رساله‌سی مطبوعدر .

رستم افندی « محمد رستم راشد افندی »

طریق نقشبندی فضلاسندن بر ذات اولوب (سیواس) لیدر . (مولانا خالد بغدادی) خلفاسندن (عبدالفتاح) افندیدن مستخلفدر . (١٢٨٠) تاریخلرنده مملکتنده ارتحال ایله‌دی . یکرمی‌یی متجاوز رسائلی اولدیغی مرویدر . (١٢٤١) تاریخنده تألیف ایتدیکی عربی‌العباره

خط دستیله محرر (اسماء حسناء) شرحنده هر اسم شریف شرحنك نهایتده (خط عارف) افاده‌سیله عارفانه اقوالی مندرجدر. (١٢٧٦) تاریخنده جمع وترتیب ایتدیکی طرق علیه سلاسلنی مبین اولان طومار شکلنده‌کی اثری مطبوعدر .

روشن افندی « موداینه‌لی زاده محمد روشن توفیقی افندی »

موداینه‌لی زاده بویوك روشن افندینك حفیدی اولوب استانهٔ جلوتی سجاده نشینلکنده ومجلس مشایخ ریاستنده ایفای خدمات ایله‌دی. (١٣٠٩) ده ارتحال ایده‌رك تربهٔ جناب هدائی تمه‌سنه دفن ایدلدی. عرفا وارباب دانشدن بر ذات ایدی. علم موسیقی‌ده‌ده بهرهٔ کلی صاحبی اولدیغندن پك چوق الهیات بسته‌له‌مشدر . (فضائل رمضان)، (فضائل محرم) رساله‌لریله ٤٠ مجلسدن مرکب مواعظه متعلق بر مجلسی (واقعات هدائی) دن التقاط ایتمك شرطیله میدانه کلن (سلوك جلوتیه رساله‌سی) ومجموعهٔ الهیاتی واردر . آثاری غیر مطبوعدر .

عشق ردیفنده بر غزلی :

شهر دلده ایتمکه عشاقه دیوان عشق
قوردی اقلیم وجودده تختنی سلطان عشق
جمع ایدوب عاشقلری صحرای عشقه سوبسو
هر برینه ایتمکه بیك ناز ایله فرمان عشق
چون اوطورمش تخت استغناسنه اول پادشاه
هر نکهده اوله‌ده افتادکان سوزان عشق
اللری باغلی حضورنده دورور بیچاره‌لر
منتظردر هر بری ایسترکه بر احسان عشق
نیله‌سون دنیا وما فیهایی عاشق نیله‌سون
دائما مقصودی آنك وصلت جانان عشق
وصف اولونماز حالت عشقك دمی بر وجهله
ظاهراً کریان وسوزان معنوی خندان عشق
شمع حقده محو ایده کور کندینی پروانه وش
ایتمه روشن بلبل شیدا کبی افغان عشق

پدری سیدعبدالرحمن نسیب افندی‌ده ارباب دانشدن برذات اولوب سید مخلصلی دیوانچه‌سیله سلوك جلوتیه‌یه دائر رساله‌سی واردر .

(ز)

زهری احمد افندی

طریقت خلوتیه‌نك (سنانیه) شعبه‌سی مشایخ کبارندن مجاهد بر ذات اولوب (توره‌قوپ) لیدر. حریری زاده سید کمال افندی مرحومك (تبیان) نده قیصریه‌لی اولدقلری محرردر. (١١٦٥) تاریخنده سلانیکده ارتحال ایده‌رك بنا کرده‌لری اولان والیوم (پازار تکیه‌سی) دنیلن درکاهه دفن ایدلدیلر. مرشد عالیلری سلانیکده (یعقوب پاشا) درکاهنده مدفون سلانیکلی (سلیمان) افندی‌در. مناقب علیه‌لری شعرا فصلنده مذکور (صالح لطفی) افندی طرفندن (کاشن کرامات) اسمیله تحریر ایدلمشدر. الهیات عارفانه‌لرندن :

طریق حقه کیردکسه عزیمت راه پایاندر
کوکل شهرینه ایردکسه غنیمت حد و پایاندر

طلبکار سه‌ك دل آرایه نظر قیل شرع غرایه
جهد قیل حکمن اجرایه شریعت بحر عماندر

(س)

سنبل افندی « سنبل یوسف سنان افندی »

طریقت خلوتیه شعباتندن سنبلیه شعبه‌سنك مؤسسی اولان پیر اکرمدر. (رسالة الاطوار) ایله دوران صوفیه وسماعك حلنه دائر (تحقیقیه) نامیله [٤] بری عربی دیکری ترکی ایکی رساله‌لری و برقاچ الهیات عارفانه‌لری واردرکه جمله‌سی غیر مطبوعدر. مسقط رأسلری مرزیفون جوارنده‌کی (بورلو) اولوب مرشد عالیلری اولان (جمال خلوتی) دن صوکره مدت مدیده استانبولده قوجه مصطفی پاشا درکاهنده ارشاد عباد ایله مشغول اولدیلر. رحلتلری (ایلدی بستان زهدك سنبلی مأوایه عزم)، (جانینه سنبل سنانك فاتحه)، (توراوله سنبل سنانك قبری هپ) مصراعلریله (استادعشق) و (فیض الهی) ترکیبلرینك ناطق اولدیغی (٩٣٦) ده اولوب قبر مبارکلری بو درکاه شریفده‌در. علوم رسمیه‌یی افضل زاده‌دن اخذ ایتدیلر.

[٤] مرکز افندی خلفاسندن اولوب مولدی اولان کوتاهیه قراسندن (چاودار ـ قالبورجی) قریه‌سنده (٩٧٨) ده وفات ایدن شیخ بشیر افندینك وسلطان محمد بن ابراهیم زمانی خلوتی مشایخندن (ابراهیم بن محمد نیکساری) نکده (برهان الالحان فی حکم التغنی والدوران) اسمنده بو وادیده تورکجه مفصل اثرلری وحیدر زاده (فیضی کفه‌وی) نکده بر رساله‌سی واردر.

الهيات عارفانه‌لرندن :

سرای وحدت اولمشکن مقامم   بو کثرت عالمن سیرانه کلدم
چوبردر سنبلی معروف وعارف   ایدوب دعوی دیمه عرفانه کلدم

دیکر :

همای عشق صید ایتمك دیلرسه‌ك   دل ویرانمه کل کیم یتاقدر
کل ای سالك دیمه برسوز که حقدر   ایشیدر حق شول کیم حق قولاقدر ، مطلعلی

نطق عالیلری زمانمز عرفاسندن جبار زاده عارف بك طرفندن شرح ایدلمشدر .

حق عالیلرنده سویله‌نن ابیاتدن :

خلقهٔ توحیدی فرض ایتسه‌ك اکر برکلستان
بر کل صد برکیدر اول کلشنك سنبل سنان

خطاط شهیر حافظ عثمان افندی بو خانقاه شریف حظیره‌سنده مدفوندر. ارتحالی (۱۱۱۰) در.

سماعی محمد دده افندی «سلطانه دیوانی»

طریقت مولویه‌نك رکن رکینی اولمسالریله نزد مولویانده موقع مخصوصلری پك عالیدر . رحلتلری (۹۳٦) تاریخنده مرقد شریفلری (قره‌حصار صاحب) ده‌در. شعرلرنده (سماعی) تخلص بیورمشلردر . دیوان کبیر مولانایی اشارت معنویه ایله شرقدن کتیردکلری ایچون منتسبین مولویه آراسنده (سلطان دیوانی) شهرتیله بنامدرلر .
وفاتلرینه سویله‌نن : (بقا ملکینه چکدی عسکرین سلطان دیوانی) تاریخی معنیداردر . زیرا وفاتلرینی متعاقب برچوق محبانی پیرولری اولمشدر .

ابیات عارفانه‌لرندن :

بلا دلندر اول دلدار الندن دادمز یوقدر
کوکلدندر شکایت کیمسه‌دن فریادمز یوقدر

بیتی اسرار دده تذکره‌سنده مسطور اولان مسدسلرینك نقراتیدر .

سینه چاك یوسف سنان الدین مولوی [١]

کبرا وعرفای مولویه‌دن اولوب (واردار یکیجه‌سندندر) مقدمهٔ فیضلری (ابراهیم کلشنی) حضرتلرندندر. سائقهٔ عشق ومحبتله بلاد عربی دولاشدقدنصوکره اولا ادرنه مولوی درکاهنده بعده درسعادتده (سودلیجه) محله‌سنده ارشاد طالبین ایله مشغول اولمشلردر. تألیف عارفانه‌لری مشهور ومطبوع (جزیرهٔ مثنوی) ایله (منتخبات ربانیه) و (نظیرهٔ محمدیه) دن عبارتدر. برادری اولوب (الشیخ) کلمه‌سنك دلالتی اولان (٩٤١) ده وفات ایدن صاحب دیوان (بابا حیرتی کلشنی) ایله برابر (سودلیجه) ده مدفوندرلر . رحلتلری (انسان شیرینکار) ترکیبنك دلالتی اولان (٩٥٣) تاریخنده‌در. (جزیرهٔ مثنوی) درویش علی طرفندن شرح ایدلمشدر.
ابیاتندن :

کیمنك دنیا مرامی کیمنك عقبادر
یوسفك سنسك مرامی ایکی عالمده فقط

ارباب محبت بزی یوسف بیلور اما
اصحاب حسد کوزینه‌ای دوست سنانز

سرخوش بالی افندی

رجال خلوتیه‌دن قاسم چلبی خلفاسندن (٩٥٢) ده رحلت ایدن قره باش شیخ رمضان افندیدن مستخلف اولوب پدری آماسیه‌لی کندیسی مولداً (تیره) در . سرمست جام توحید اولدقلریچون سرخوش وسکران نامیله یاد اولونمشلر ایدی. آثار عارفانه‌لری غیر مطبوع (شرح فصوص) وسائره اولوب شعرده قوالاندقلری مخلصی (جوهری) در . مدفنلری استانبولده آغا یوقوشی باشنده قورشونلو تربه جوارنده (آلتونجی) [٥] زاویه‌سنده اولوب رحلتلری اولان(٩٨٠) تاریخنی مبین: (قناجامی ایله بالی افندی مست ایدی کچدی) مصرعی تربه‌لرنده منقوشدر.
اشعار عالیلرندن :

عز ایسه مقصود اکرای یوزی مصباح آلنی نور
منطقك حکمتدن ایت اتمه عوام ایله کلام

---

[١] سنك مزارنده محرر بیت :

غریبم دردناکم سینه چاکم
سراسر روح پاکم کرچه خاکم

[٥] علامة (ابن کمال) ك جدی کمال پاشا ایله پدری (سلیمان بك) بو زاویه الصالنده‌کی مسجد حظیره‌سنده مدفوندرلر .

سلامی مصطفی افندی

طریقت زینیه مشایخ عارفیندن اولوب (ازنیق) لیدر. اکمال تحصیل وسلوکدن صوکره درسعادته رحلتله فاتح وسلیمانیه جامع شریفلری کرسی شیخلکنده، مؤخراً سلطان سلیم قربنده‌کی شیخ یاوصی درکاهی پوست نشینلکنده ایفای خدمت ایله‌دی . (٩٩٣) تاریخنده ارتحال ایده‌رك ادرنه قپوسی خارجنده‌کی (امیر بخاری) تکیه‌سی حظیره‌سنه دفن ایدلدی . طرز قدیم کتابت اوزره یازلمش (دلائل الهدی) اسمنده منثور اثریله منظوم (حدیث اربعین) شرحی واسماء حسنی شرحنی مبین (رسالة الرشاد فی تحقیق سبیل السداد) اسمنده تورکجه بر اثری ومولد شریف منظومه‌سی واردر .

سید سیف‌الله قاسم افندی

سیلیوری قاپیسی خارجنده مدفون کبار مشایخدن سید نظام‌الدین حضرتلرینك مخدوم عالیلری اولوب سابق الترجمه (ابراهیم امی سنان) حضرتلرینك اخص خلفاسندن وزمرهٔ عاشقیندن برذات عالیدر . (معراج‌المؤمنین) ، (سلسلهٔ طریقت) ، (سلسلهٔ نسبیه) ، (جامع المعارف) ، (اطوار سبعه) ، (شرف سیادت) ، (معدن‌المعارف) ، (اسرارالعارفین) ، (سیرسلوك) ، (دیوان) اسملرنده‌کی آثار عارفانه‌لرینی حاوی اولوب جمله‌سی برپرده مطبوع اولان کلیاتلریله (مفتاح وحدت وجود) ، (تاجنامه) نامنده‌کی اثر منثورلری مطبوعدر . (قضاء حق) و (یامفخرالاولیا) ترکیبلرینك دلالت ایتدیکی (١٠١٠) تاریخنده ارتحال ایله‌دیلر. قبرعالیلری مولدلری اولان استانبولده سیلیوری‌قپوسی جوارنده امیرلر محله‌سنده‌در.

ابیات عالیلرندن :

نان ایچون مدح ایله‌مه نادانی نادانلق بودر
خیر نفسك هلاك ایت شاه مردانلق بودر

الهیات عارفانه‌لرینك اك مشهوری :

بوعشق بحرعماندر　　بوکا حد وکنار اولمز
دلیلم سر قرآندر　　بونی بیلنده عار اولمز

سوره کالدك ازلیدن　　پیرم محمد علیدن
شراب لایزالیدن　　ایچنلرده خمار اولمز

اکر عاشق ایسه‌ك یاره صاقین آلدانمه اغیاره
دوش ابراهیم کبی ناره بوکلشنده یانار اولمز

قیامزسه‌ك باشه، جانه ایراق طور کیرمه میدانه
بومیدانده نیجه باشلر کسیلورهیچ صورار اولمز

حق ایله حق اولانلره کندی اوزون بیلنلره
دوست یولنده اولنلره قان بهاسی دینار اولمز

باق شو منصورك ایشنه خلق اوشورمش باشنه
انا الحقك فراشنه دوشنلره تیمار اولمز

سیف الله سوزنده مستدر شیخندن آلدیغی دستدر
دیوانه‌را قلم نیستدر نه سویلسه قانار اولمز

بوغزل بعض عرفا طرفندن شرح اولونمشدر .

سنان افندی « عالم سنان افندی »

طریقت خلوتیه‌نك (عشاقیه) شعبه‌سی مشایخی فضلاسندن بر ذات اولوب (موغله) کویلرندن (لینه) لیدر . علم حدیثدن مشهور (مصابیح) ی ترجمه ایتمشدرکه بر نسخه‌سی (موغله) کتبخانه‌سنده منظورم اولدی . بو اثرده (۳۰) سنه (کلیبولی) قربنده‌کی (بولایر) ده اقامت ایله‌دیکی مندرجدر . نهایتنده‌کی منظومه‌نك بر بیتی نقل ایدلدی :

دیار منتشادن درکه لینه خاکیدر خاکم
حسام الدین فقیه اوغلو سنان آدم ابوالتقصیر

(اسکدار) ده (سلیمیه) کتبخانه‌سنده‌ده منظوم بر عقائدی واردرکه خاتمه‌سی :

مشایخدن بودر نقل وروایت
کوتوردم تورکی دیلجه قیل درایت

کزوب مصر وحلب شام وعراقی
بولونمایه بو نسخه اتفاقی

کلیبولی بولایردن سنانی
دعاءخیر ایله‌یادایت‌سن آنی

بودر .

آتی الترجمه (قول اوغلو) نك مرشدیدر. کندیسی ده (ممی جان) افندی خلفاسندن (کلیبولی) لی (عمر قربی) افندیدن مستخلفدر.

سکولی محمد افندی

خلوتیه مشایخی فضلاسندن اولوب (مودورنی) لیدر. علوم رسمیه یی اکمالدن صوکره حضرت (نیازی مصری) دن اخذ فیض ایله مشلردر. کلیبولی مفتیسی ایکن زیارت قصدیله بروسه یه کلدکلرنده (اوله ساکن عرش روح سکوتی) مصرعنك دلالتی اولان (١١٠٣) تاریخنده ارتحال ایلدی. دوه جیلر مزارلغنده مدفوندر. مؤلفاتی: (دره) اسمیله قصیدهٔ برده یه یازدقلری نظیره یه (غره) نامنده کی شرحلریله مولانا جامی و مولانا عصام اثرلرنده کی تعریضاته (فوائد علیه) اسمیله یازدقلری بر فیصلنامه دن عبارتدر. دره لرندن:

امن تشوق احباب بذی سلم
تجری دموعك من عینك كالقلم

سکسان بش بیتلی عربی العباره بر نعت شریفی ده واردر.

١١٣٦ تاریخنده قصیدهٔ برده یه (وردة الملیح فی شرح بردة المدیح) اسمیله شرح یازان (محمد بن مصطفی) افندی ده (مودورنی) دن یتیشن ارباب دانشدندر.

سلامی علی افندی [١]

مشایخ خلوتیه کبارندن بر ذات اولوب منتشانك (قوزیاقا) کویندندر. اختلاف مشارب نتیجه سی اوله رق حضرت مصری ایله بینلرنده بعض مکاتیب تعاطی اولونمشدر. تصوفه متعلق مطبوع رساله لری ایله متصوفانه بعض الهیاتی واردر. اسکدارده (سلامسز)، (آجی بادم) (بولغورلی) جامعلریله بروسه ده چلبی سلطان محمد جامع شریفی جوارنده کی درکاه آثار خیریه لرندندر. رحلتلری (خطاب الست) ترکیبنك دلالتی اولان (١١٠٤) تاریخنده، قبری اسکدارده (قیسیقلی) ده بنا کرده لری اولان جامع شریف قربنده در.

---

[١] اخص خلفاسندن اولوب (١١٥٨) ده وفات ایده رك اسکدارده بازار باشی محله سنده بنا ایتدکلری درکاهه دفن ایدیلن کوتاهیه لی فنایی علی افندی ده عرفادن بر ذاتدر. فنایی مخلصلی الهیاتی واردر. برالهیسندن: یا الهی آستانك خسته یه دار الشفا شربت وصلك ایچنلر بولدی هر درده دوا

سزائی حسن افندی [۱]

طریقت گلشنیه‌نك گل رعنای تعبیرینه سزا اولان بو مرد خدانك نشأتی (کوردوس) [۲] دن اولوب تفیضلری (ادرنه) ده‌در. شعرلری الحق عارفانه وشاعرانه‌در. (سزائی) لقبنی حضرت مصری نیازی تلقیب ایله‌مشدر. رحلتلری (قدسه پرواز ایلدی روح سزائی گلشنی)، (قطب ایکن کوچدی سزائی رحمة الله علیه)، (دیدی هاتف سزائی رحلت ایتدی) مصرعلرینك دلالتی اولان (۱۱۵۱) ده، قبر مبارکلری ادرنه‌ده نام عالیلرینه منسوب درگاهده‌در. مرتب ومطبوع دیوان حقایق بیانلرندن بشقه (مکتوبات) عارفانه‌لری مشهور ومطبوعدر. بعض ارباب دقت اشعارینك لطافت وروحنوازلغی جهتیله مشار الیهی عثمانلیلرك حافظ شیرازیسی مقامنده تلقی ایدرلر.

حضرت مصری‌نك: (خلق ایچره برآینه‌یم هرکس باقار برآن کورر) مصرعیله باشلایان غزل عارفانه‌لرینی شرح بیورمشلردرکه دیوانلری نهایتنده مطبوعدر. خلفاسندن (محمد فقری قریمی) ده عارف برذات اولوب (منازل السائرین) ی ترجمه ایتمشدر.

ابیات عارفانه‌لرندن: [۳]

شاهد غیبی تجلی ایله‌دکچه بی‌حجاب — چاك ایدر عاشق اوشوقیله وجودی جامه‌سین
مرد کامل شرفن برتر ایدر غربتده — قدری آرتار گهرك چیقسه اگر کانندن

غزل آتی الذکر مشهور غزلیات عارفانه‌لرندندر:

آدم معنای مرآة ایله بنلر ظاهرا — سیر ایدر اللهی خلقده خلقی ده اللهده
سعی ایدوب قوللقده محو اول صدقله کیم لاجرم — عبد مخصی شاه ایدرلر بو اولو درگاهده
بادهٔ انگوره ال صونمام بو بزم فانیده — بو امشم جام محبت نشئه سن بن آهده
صانمه منزلده قرار ایدن اولور اهل کمال — ای سزائی کامل اولدر کوله دائم راهده

نعوت عاشقانه‌سندن:

(حضرت حقك حبیبی سوکیلی بردانه‌سی — اولدیغیچون اولدی عالم حسننك دیوانه‌سی)

---

[۱] حضرت سزائی خلفاسندن اولوب کندی وفاتنه [مات من العشق حبیب] تاریخنی سویله‌ین خیره. بولی‌ده اسمنه مضاف جامع شریف حظیره‌سنده مدفون اولان چورومی زاده (محمد حسیب بك) ده صاحب دیوان شعرادن عاشق برذات اولوب سلسلهٔ گلشنی‌یی (گلشن ابرار) نامیله سلك نظمه چکمشدر. ینه بوراده مدفون (محوی) افندی‌ده خلفای سزائیدن صاحب دیوان برذاتدر.

[۲] شیمدیکی [قورینت] شهرینه اسکی عثمانلیلر طرفندن ویریلن اسمدر.

[۳] (قلم صنع ازل هرنه‌که تحریر ایتدی — قید ایدوب مصحف ابدده آنی تقریر ایتدی) مطلعلی غزل عارفانه‌لری شرف الدین افندی طرفندن عارفانه برصورتده شرح اولونه‌رق طبعنه همت ایدلمشدر.

(آدم همین بو بزم دلارایه برکلیر — سرجال یاری تماشایه برکلیر) مطلعلی غزل عارفانه‌لری ده خواجهٔ فاتح حریری زاده شیخ سید کمال الدین افندی مرحوم طرفندن محققانه برصورتده شرح اولونمشدر.

عاشق یونسك : علم وشفاعت کانی عالملرك سلطانی
عاشق یونسك جانی سنسین یارسول الله

بیتنی فاضل شهیر جودت پاشا مرحوم ادبیات عثمانیه تدریسی اثناسنده (هم منثور هم منظوم اولەرق سویلنمش کوزل سوزلردر) دیەرك تقدیر ایتمشدر .

سنانه امی « محمد سنانه امی »

طریقت خلوتیەنك (یکیت باشی) شعبەسی کبارندن عارف برذات اولوب (قونیه) ولایتی داخلندەکی (المالی) دندر . (قطب المعانی) اسمنده تورکجه منثور براثریله مرتب دیوانی واردر. دیوانی مطبوعدر . خلیفهٔ ارشدلری (نیازی مصری) دیواندەکی (الله الله دیدی وقلدی بقایه ارتحال) مصراعنك ناطق اولدیغی (۱۰۷۵) تاریخنده (المالی) ده عازم داربقا اولدی .

دیوان مذکورده :

دوست ایللرینك منزلی که عالی کوروندی
دردلولره درمان اولان المالی کوروندی

بیتیله باشلایان الهی دەکی المالی صاحب ترجمەنك مسقط رأسی اولان قصبەدر .

بر الهیلرندن :

اویالدن عشقنه آنك کرکمز غیری برهانی
ایرلدن دردینه انك کرکمز غیر برهانی
بوکون میدان عشق ایچره بنی سیران ایدراول دوست
چون اولموشم اکا سیران کرکمز غیری سیرانی
مرادك اکلادم انك بنی دردیله یاندرمق
انکچون لچمیشم بندن کرکمز بکا بیك جانی
قیبجق جانه اسماعیل اکا کوندردی قوچ الله
بن ایتدم جانمی قربان کرکمز غیری قربانی
تجلیدن تسلیدن مبرا اولدیغم آکلا
خیال عشقه مهمانم کرکمز غیری مهمانی
سنان امی اناالحق کوروك عشقدن عیان ایلر
عیانه ایریشن کلسون کرکمز غیری اعیانی

سری عبدالباقی دده

غلطه مولویخانه‌سی عرفای مشایخندن و (غونی دده) یه داماد اولان معراجیه ناظم وبسته‌کاری (نایی عثمان دده) نك نجل نجیبیدر. (غونی دده) نك ارتحالندن صوكره (عثمان دده) جانشینی اولمش وقوع ارتحالیله (باقی دده) یه کچمشدر.

سید وهبی‌نك : (عثمان دده کوچدی اوله سری باقی)

مصراعی هم عثمان دده‌نك وفاتنه، هم مخدومنك مشیختنه تاریخدر. (١١٦٤) ده وفات ایده‌رك غلطه مولویخانه‌سنه دفن ایدلدی.

جهاندن کیتدی سری آدی باقی قالدی دنیاده

باقی دده‌نك مناجاتندن :

یارب کرمکله دستگیر اول — دنیاده وآخرتده یارب
بن زاره معین اولوب ظهیر اول — قیل بن قولکه رضاکی مطلب
بن بی کس ای کریم مطلق — بن شیفته حاله رأفت ایله
هر حالده خیره قیل موفق — عفو ایت کنهم عنایت ایله

سلیم بابا

عاشقیندن برذات اولوب (قریم) لیدر. استانبولده اکمال تحصیلدن صوکره مسلك قضایه سالك اولمشلردی. (بوسنه) نیابتنده ایکن ترك مسلك ایله‌یوب اولا شیخ محمد افندی اسمنده برذاتدن بعده مشایخ قادریه‌دن (کسریه) لی شیخ (حسین) افندیدن اخذ فیض ایله‌دیلر. رحلتلری (١١٧٠) کسور تاریخلرنده، قبر عالیلری (کوبریلی) ده‌در. بعض الهیاتی‌ده حاوی اولان (برهان العارفین) اسمنده‌کی مشهور رساله‌لری ایله آیریجه دیوانچه‌لری و (مفتاح مشکلات الصادقین وآداب طریق الواصلین) اسمنده اثر عارفانه‌لری واردرکه جمله‌سی غیر مطبوعدر.

ابیات عاشقانه‌لرندن :

آلدی عقلن جمله وارین بو سلیم دیوانه‌نك
وارلغم جمله آنکدر بن آنك برهانی‌یم

کیتدی کثرت اولدی وحدت جمله عالم سرتسر
محو اولوب صورتله اسما جانه ایردم بن بوکون

(١١٨٥) ده استانبولده ارتحال ایدن خلوتیه مشایخندن مؤلف (رسالهٔ توحید) شیخ (حامد بی‌نوا) ده قریمدن یتیشن علمای مشایخندندر .

سلامی مصطفی افندی

شعرای عثمانیه‌دن و عاشقین نقشبندیدن برذات اولوب (ازمیر) لیدر . (١٢٢٨) تاریخنده حضرت خالد جوارنده (رضه) ده (باباحیدر) محله‌سنده سجاده نشین بولوندیغی درکاهده ارتحال ایله‌دی . پدرلری شیخ اسماعیل شرحی افندی طرفندن (١٢٠٠) تاریخنده ازمیرده بر تکیه بنا اولوندیغی صاحب ترجمه‌نك دیوانده مصرحدر . دیوانی مطبوع اولوب برده (مولد) منظومه‌ی واردر. (ك) حرفی غزللرندن نظم آتیسی مشهوردر .

ادنی قولی‌یم فخر رسول الثقلینك
اول نور احد احمد جدالحسنینك
نوش ایلر ایسه‌م شاه‌حسن عشقنه‌زهری
چکمم الیمی یولنه باش کیتسه حسینك

شوق طرب مقامندن بسته‌لنن نعت نبویسی‌ده مشهوردرکه بروجه آتیدر :

بر معظم پادشه‌سن که قولکدر جمله شاه ‌ ‌ قرب اوادنی‌ده وضع اولدی سنکچون تختکاه
نه فلك هفت زمین آنجـق سکا بر بارکاه ‌ ‌ امریکه محکومدر عالم هر سوزك وحی اله
الصلاة والسلام ای هادیٔ راه خدا ‌ ‌ کنت عاصی یاشفیع المذنبین اشفع لنا
اولالی رخسوده پای پاککه عرش برین ‌ ‌ عشقك ایله‌دمبدم جولان ایدر ای‌شاه دین
روضه‌ك ایچون چاغریشوب دیرهر ملك یامؤمنین ‌ ‌ هذه جنات عدن فادخلوها خالدین

ایضاً

خاك روضه‌كدن کونش نور ایلر ایکن اکتساب ‌ ‌ کرد پایك کحل چشم جان ایدرکن ماهتاب
یا عجبمی عرشه فخر ایلرسه روضه‌کده تراب ‌ ‌ جانه منت ایدی نعلینك اولسه آفتاب

ایضاً

کیم‌که نور مهر ذاتك مظهر آگاهیدر ‌ ‌ اختر اسلام‌ایچنده اوج دینك ماهیدر
کیم‌غلام‌اولدی درکده کائناتك شاهیدر ‌ ‌ مور اولمق آستانده سلیمان جاهیدر

ایضاً

هانکی خاکه باصسه پای‌دولتك‌اوطوراولور ‌ ‌ جانب حقدن تجلیات ایله پرنور اولور
هرنظرده عینه وجه خدا منظور اولور ‌ ‌ بو سلامی خدمت نعتك ایله مغفور اولور

سليمان افندی

« کوستندیلی ملازاده سلیمان شجی افندی »

طریق نقشبندی فضلاسندن برذات اولوب (کوستندیل) دندر ابتدائی ووسط درجه‌ده‌کی تحصیللرینی مملکتنده بعدالاکمال تحصیل عالی ایچون استانبوله کله‌رك زمانی افاضلندن تکمیل نسخ ایله‌دی . وطننه عودتله تعلیم طالبینه وبو اثناده سادات نقشبندیه‌دن شیخ علی شامی افندی‌یه انتساب ایله‌یوب (۱۱۹۳) تاریخنده طریقهٔ مرتبهٔ خلافته نائل اوله‌رق ارشاد سالکینه باشلادی . و (۱۲۳۵) تاریخنده ارتحال ایده‌رك بنا کرده‌لری اولان درکاهه دفن ایدلدی. مع التأسف مرقدعالیلری بلغارستان تشکلندن صوکره ییقیله‌رق باشقه بربنایه تحویل ایدلمشدر.

(لمعات نقشبند) اسمنده‌کی اثرلرنده مرشد اکرملری علی افندی دلالتیله نائل اولدقلری تجلیات الهیه تفصیلات لازمه‌سیله مذکوردر .

اثرلرینك الك بویوکی (۱۲۳۱) تاریخنده اتمام ایتدکلری (بحرالولایة) نامنده‌درکه امام جعفر صادق (رضی‌الله عنه) حضرتلرندن باشلایه‌رق بیك بر اولیاءاللهك مختصر تراجم احوالیله کرامات علمیه وکونیه‌لرندن باحث اولوب صوکنده‌کندی ترجمهٔ حالیده مندرجدر. برنسخه‌سی بشکطاشده یحیی افندی درکاهی کتبخانه‌سنده واردر .

آثاری بروجه آتیدر :

(۱) (بحرالولایة)
(۲) (زبدهٔ نفحات الانس)
(۳) (تاریخ کوستندیل)
(٤) (نکات الحکم)
(٥) (مجمع العارف)
(٦) (رسالهٔ طالعه)
(۷) (دیوان)
(۸) شرح (بعض غزلیات مصری ونقشی)
(۹) (اصول الوصول)
(۱۰) (مدارسالکان فی اطوار خواجکان)
(۱۱) (قوة العشاق)
(۱۲) (سبحة اللوایح)
(۱۳) (تأویلات اربعین)
(۱٤) (ترکیات اربعین)
(۱٥) (مرآت الموحدین)
(۱٦) (نبذات العرفان)
(۱۷) (مجمع الاسرار)
(۱۸) (اسئلة الاسرار)
(۱۹) (رسالهٔ وصایا)
(۲۰) (رسالهٔ شرح جلالیه)
(۲۱) (لمعات نقشبند)
(۲۲) (شرح کلام کبار)
(۲۳) شرح کلام الواسطی)
(۲٤) (شرح کلمات بدرالدین سیماوی)
(۲٥) (شرح کلام جعفر الصادق)
(۲٦) (مکتوبات اربعین)

اشبو آثاردر یالکز دیوان مطبوعدر .

سوزی احمد افندی

آتی‌الترجمه شیخ شمس‌الدین سیواسی حضرتلرینك احفادندن عاشق بر ذات اولوب سیواس‌لیدر. علوم آلیه وعالیه‌یی (خادمی) مرحومدن علم تصوفیده (شیخ عبدالمجید) افندیدن اخذ ایله‌مشدر. (١٢٤٦) تاریخنده ارتحال ایده‌رك جداعلاسی حضرت شمس‌الدین جوارینه دفن ایدلدی . (سوزی) مخلصلی الهیات عاشقانه‌سنی حاوی اولان دیوانی مطبوعدر. برده (قصیدهٔ برئه) ترجمه‌سیله (سلوك نامه) اسمنده برأثری واردر .

ابیاتندن :

نه آرارسین بوفنا باغنده سن
دل گلستاننده‌کی ازهاری کور

سعید افندی « محمد سعید افندی »

مشایخ نقشبندیه علماسندن برذات اولوب قیصریه‌لیدر آتی‌الترجمه نوری محمد شمس‌الدین افندینك مرشدیدر. حاجی بكتاشی ولی درگاهی مشیختنه تعیین اولوندی و (١٢٥٧) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . آثاری : (کنوز الحقایق) ، (تفسیر سورة والعادیات) ، (تفسیر سورهٔ والضحی)، (رسالهٔ تصوفیه) درکه جمله‌سی بشکطاشده یحیی افندی کتبخانه‌سنده واردر .

سید احمد مجابی افندی

مشایخ نقشبندیه فضلاسندن برذات اولوب (قسطمونی) لیدر . پدر عالیلری احمد سیاحی افندی سابق‌الترجمه مولانا خالدك صوك خلیفه‌سیدرکه (١٢٩١) ده قسطمونیده ارتحال ایتمشدر . سید افندی بدایت تحصیلی مملکتی علماسندن کسکین زاده‌دن بعدالاکمال استانبولده شهری حافظ افندیدن اتمام وعلوم ریاضیه‌یی‌ده منجم باشی طاهر افندیدن تعلم ایله‌دی . (١٣٠٦) ده وفات ایده‌رك پدری یانینه دفن ایدلدی . پدریله کندینك ترجمهٔ حاللری (قسطمونی) ارباب معارفندن ورجال عدلیه‌دن (زهدی بك) طرفندن تحریر نامیله یازیله‌رق طبع ایدلمشدر . آثاری غیر مطبوع اولوب بروجه‌آتیدر : (رسالهٔ وحدت وجود)، (تلخیص فکوك) ، (تعلیقات علی‌الطرسوسی)، (تعلیقات علی قره خلیل) در . سید مخلصلی اشعاری والهیات عارفانه‌سی‌ده واردر .

ابیاتندن :

پرتو شمع حقیقی چوره‌سین پروازایدن
یاقیلور پروانه آسا سیدا آواره‌لر

(ش)

شهاب‌الدین احمد سیواسی

مفسریندن وطریقت (زینیه) مشایخی اعاظمندن برذات اولوب (سیواس) لیدر . علوم الیه وعالیه‌یی بلده‌سی علماسندن تحصیلدن صوکره مؤسس طریقت (زین‌الدین خافی) حضرتلرینک اکابر خلفاسندن محمد افندی نامنده برذاته انتساب ایله‌دی . برمدت صوکره مرشدیله برابر او تاریخده معمور اولان (آیاثلوغ) بلده‌سنه هجرت وملکی (آیدین اوغلی) محمد بکدن کوردکلری احترام اوزرینه اختیار اقامت ایده‌رك الی آخرالعمر تدریس وارشاد ایله مشغول اولدیلر . اینته بووجهله اوقات‌گذار ایکن مرشدلرینك ارتحالندن برقاچ سنه صوکره یعنی (٨٦٠) تاریخده کندیلریده ارتحال ایله‌دیلر . (آیاثلوغ) استاسیوننذن قضا مرکزی اولان (قوش آطه‌سی) نه کیدن شوسه‌نك صول جهتنده‌کی تارلالر ایچنده مشهود اولان برکنبد خرابه‌سی اوکنده مدفون اولدقلری زیارت ایلدیکم کتابهٔ سنك مزارندن مستبان اولمقده‌در .

بین‌العلما (تفسیر شیخ) شهرتیله بنام اولان (عیون‌التفاسیر) اسمنده ایکی جلد تفسیر شریفلریله (رسالة النجاة من شر الصفات) نامنده براثر تصوفیلریده واردر . صاحب شقایق علم تصوفدن براثری داها اولدیغی مشهوداتنه عطفاً روایت ایلیورکه منظوم اولان اوتوز باب اوزره مرتب جذاب‌القلوب اسمنده‌کی اثرتصوفی اولمالیدر . علم فرائضدن (سراجیه) یی‌ده شرح ایتمشدر . اصول واصطلاح علمه دائر (ریاض‌الازهار فی جلائل‌الابصار) اسمنده بر اثری ده واردر . اوتاریخلرده ممالك عثمانیه‌ده منتشر اولوب الیوم بوحوالیده رجالی منقرض اولان (طریقت زینیه) صاحب‌ترجمه شیخ (شهاب‌الدین) افندی‌ایله پیرطریقت (زین‌الدین‌خافی) اعاظم خلفاسندن بروسه‌ده (زینیلر) ده مدفون (عبداللطیف مقدسی) وبو ذاتك اخص خلفاسندن (استانبول) ده نام عالیلرینه منسوب محله‌ده مدفون (شیخ وفاء قونوی) وساطتلریله نشر اولنمش ایدی .

باشی اوزرندەکی طاشدە :

لیلةالاحد فی یوم الثانی من شهر ربیع الاول سنه ستین وثمانمائة

بدنیا دل نبندد هرکه مرد است | که دنیا بی‌کمان اندوه ودرد است
بکورستان نظرکن تا ببانی | که این دنیا حریفش چند برداست

باش طرفك طاشی :

نه‌چنان رفته‌ام که باز آیم

آیاق طرفی طاشی :

نزلنا ههنا ثم ارتحلنا | وما احد علی الدنیا بباق
کذا الدنیا نزول وارتحال | وما باق علی الانسان حال

شیخ الهی نقشبندی [١]

سادات نقشبندیه‌دن برذات قدسی سمات اولوب اسم عالیلری (عبدالله) مملکتلری (سیماو) در. استکمال فیض علوم مقصدیله بخارایه قادارعزیمتله علوم ظاهره‌یی مولانا طوسیدن، علوم باطنه‌یی‌ده (عبیدالله احرار) حضرتلرندن اخذ ایده‌رك اولا وطنلرینه صوکره استانبوله کلدیلر . برمدت صوکره غازی اورانوس زاده احمد بکك التماسیله واردار یکیجه‌سنه کله‌رك الی آخرالعمر ارشاد وتألیفله وقت کچیردیلر . وفاتلری آغستوس ناحیه‌سنده وقوع بولارق مؤخراً یکیجه‌یه نقل اولونمشدر . الیوم ناحیهٔ مذکوره‌ده‌کی فابریقه اتصالنده مقام عالیلری اولمق اوزره زیارت اولونان اوطه‌یی محرر عاجزده زیارت ایله‌دم . وفاتلری (٨٩٣) ی مشعر اولان (رحمت بر الهی) ترکیبیدر . آثارعلیه‌لرینك اك دقیقلرندن برر نسخه‌سی شهید علی پاشا کتبخانه‌سنده موجود اولان عربی‌العباره (شرح علی واردات کبری للشیخ بدرالدین سیماوی) ، (شرح علی مفتاح الغیب للشیخ صدرالدین) اولوب (زادالمشتاقین) ، (نجاةالارواح من دنس الاشباح) ، (اسرارنامه) ، (مسلك الطالبین) ، (منظومهٔ معراجیه) ، (فصول الوصول)

---

[١] (الهی‌یه قله رحمت منان) تاریخنك دلالت ایتدیکی (٩٧٩) ده وفات ایدن صاحب دیوان یکیجه‌لی (الهی) ده شعرادندر .
اسمنك سلیمان اولدیغی ریاضی تذکره‌سندن آکلاشیلیور .
ابیاتندن :

نتیجه حاصل اولا دیردك اشکال تفکردن
فلك عکسنی کوستردی زیان ایتدك تصوردن

اسملرنده‌کی تورکی‌العباره آثار سائره‌سی‌ده واردرکه جمله‌سی غیر مطبوعدر . استانبولده فاتح جوارنده مدفون اولان (امیر احمد بخاری) حضرتلری بوذات عالینك اخص خلفاسندندر .

اشعار علیه‌لرندن :

چون تو تسلیم رضای حق شوی بی‌خویش باش
یفعل‌الله مایشــاء ویحکم‌الله ما یرید

شاهدی ابراهیم دده

رجال مولویه افاخمــدن برذات عرفانسمات اولوب (موغله ـ مغله) لیدر . علوم آلیه وعالیه‌یی بعدالتحصیل (قره حصار صاحب) ده (سلطان دیوانی) حضرتلرینك آستانه‌لرینه رومال اولارق فیض مولانایه مظهر اولدی . (شاهدی) اسمیله بنام لغات فارسیه منظومه‌لری مشهور ومتداول‌اولدیغی کبی ترکی وفارسی دواوین عارفانه‌لریله مثنوی طرزنده (کلشن‌اسرار)، (کلشن توحید) ، (کلشن وحدت) اســملرنده‌کی منظومه‌لری‌ده نزد ارباب عرفانده مقبول ومتعارفدر . (کلســتان) ه‌ده برشرحی واردر (۹۵۷) تاریخنده (موغله) ده عازم دارجنان اولارق سجاده‌نشینی بولندیغی درکاهه دفن ایدلدی . (سماعخانهٔ ادب) قولنجه مرشد عالیلرینی زیارت ایچون قره حصاره عزیمتلرنده قره حصارده ارتحال ایتمشدر . (خدایی) مخلصلی پدر عالیلرینی تلمیحاً انشاد بیوردقلری منظومه‌لرندن :

شاهدیٔ مولوی‌یم عارفم کلسون بری
ایسته‌ین سرخدایی من خدایی زاده‌یم

برنسخه‌سی (مغله) کتبخانه‌سنده منظورم اولان (کلشن وحدت) ك نهایتلرنده‌کی معرفت فصلندن :

کورونن اشیای ظاهر سربسر
مظهر دیدار حقدر ای بسر

جمله حیوان ونبات وهم جماد
عارفه مرآت حقدر یاعباد

بوفنا صورتده حقدر کورونن
هم منزهدر فنادن ذوالمنن

جمله عالم بردن اولمشدر عیان
غیری بوقدر ینه اول بردر همان

مومی کور کیم نخل ایدوبدر نخل بند
قیلدی مومی نیجه رنك وشکل چند

قیلدی استاد آنده ظاهر چوق صور
تا تماشا ایده هر اهل هنر

(شاهدی) منظومه‌سی برچوق ارباب معارف طرفلرندن شرح وتنظیر ایدلدیکی کبی علماء عربدن (ابراهیم بن سلیمان ازهری) طرفندن مفصل (علامهٔ خفاجی) تلامیذندن (عبدالقادر بغدادی) ایله (۱۱۲۶) ده شامده ارتحال ایدن (آغربیوزلی) (احمد سلامی) طرفندن‌ده مختصر برصورتده لسان عربی‌یه نقل‌اولونمشدر. نظماً روىجه‌یه مترجم نسخه‌سی یحیی افندی کتبخانه‌سنده‌در. حضرت شاهدی‌نك آثارندن یالکز لغت منظومه‌سیله (کلشن توحید) کندیلری طرفندن (بلبلی کوکلشن توحید جو) مصراع تاریخیسنك کوستردیکی (۸۳۷) تاریخنده (مثنویٔ شریف) ك آلتی جلدینك بهرندن یوزر بیت آله‌رق تخمیس ایدلمك صورتیله میدانه کلمشدرکه برپارچه‌سی بروجه آتی نقل ایدلدی :

مثنوی :

آتش‌است این بانك نای و نیست باد
هرکه این آتش ندارد نیست باد

کلشن توحید :

از دم‌نایی چوهو رفت اندرو
آتشی پیدا شد از انوار هو
پردهٔ عشاق زین آتش بسوخت
ازشعاعش شمع دلهاشان فروخت
کر تو خواهی روشنیٔ شمع دل
شوبرون ازظلمت این آب وکل
باش خالی از تشاویش جهان
تاترا انوارهو کردد عیان
روز حب سیم وزر دلرا بشو
تادلت روشن شود زانوار هو

تحفهٔ شاهدی‌ده بحث اولونان تحفهٔ حسامی مؤلفی حسام‌الدین افندینك (مغله) نواحیسندن (اوله) ناحیه‌سی مرکزنده مدفون اولدیغی مرویدر . یازمه برنسخه‌سی مغله کتبخانه‌سنده منظوم اولان (تحفهٔ حسامی)

مطلعندن :

ابتدا وافتتاح فاتحت آغازکار
استمالت دل خوش دادن موافق سازکار

شاهدی مرحومك مخدومی (حسام‌الدین) افندینك‌ده قواعد فارسیه‌یی مبین برمنظومه‌سی واردرکه خاتمه‌سی بروجه آتیدر :

کلك صحتله بونی یازدی حسام بن شاهدی — اوقویان تحصیل فرس ایدوب مرادینه ایره
دیدیلر کوکده ملائك شوق ایله تاریخ ایله — شاهدی زاده حسامی یادکارینی کوره

٩٩٢

(مغله) مولویخانه‌سنده زیارت اولونان تربه‌ده موجود ایکی صندوقه‌دن بری (خدایی)، دیکری (شاهدی) اولمق اوزره متواتردر . حتی شاهدی‌نك صندوقه‌سی یانده‌کی مزارده منظومهٔ آتیه محکوکدر :

کدایم شاهدیٔ مولوی‌یم — دیار منتشاده مغله‌وی‌یم
بحمدالله‌که مرد معنوی‌یم — که‌غواص بحار مثنوی‌یم
شاهدی‌یه هرکیم ایدرسه‌دعا — ایده‌محشرده‌شفاعت مصطفی

شعبانه ولی

طریقت خلوتیه شعباتندن (شعبانیه) شعبه‌سنك مؤسسی اولان (عارف بالله) اولوب (طاش کوپرو) لیدر . مراتب عرفانیه‌یی اکمالدن صوکره (قسطمونی) ده ارشاد عباد ایله مشغول اولارق پك چوق عرفا یتشدیرمشلردر . رحلتلری : (ایلدی شعبان افندی عزم دلدار جان) مصراعنك دلالت ایتدیکی (٩٧٦) ده، قبر منورلری قسطمونیده‌در . کلمات عارفانه‌لرینك برقسمی (١٢٩٣) ده طبع اولونان مناقبنامهٔ مخصوصلرنده محرردر . خلفای کرامندن قسطمونیلی (مصلح‌الدین وحی) افندی‌ده صاحب کمال برذات اولوب (معراج‌البیان) اسمنده مطبوع تصوفی منظوم رساله‌لری واردر .

شمس الدين سيواسى «ابو الثنا شيخ شمس الدين احمد السيواسى»

طريقت خلوتيه شعباتندن (شمسيه) شعبه‌سنك مؤسسى اولان عارف بالله اولوب (زيله) دندر. يدى ياشنده ايكن پدرو عاليلرينك مرشدى اولان آماسيه‌وى (شيخ حاجى خضر) افنديك دعاسنى آلمق اوزره معيت پدرده (آماسيه) عزيمت وحضرت شيخك توجهاتنه مظهريتدن صوكره مسقط رأسنه عودت ايله‌دى. بعده (توقات) ه كيده‌رك مشاهير علمادن (عرقيه‌جى زاده شمس الدين) افنديدن تحصيله باشلاديلر. داها صوكره استانبوله كله‌رك تحصيلى اكمال ايتديلر طريقهٔ فيضلرى جمعه پازارلى (مصلح الدين) افنديله شيروانلى (مجدالدين) افنديلر حضراتندندر. صوكره‌لرى (سيواس) رحلت ايده‌رك تدريس وارشاد ايله اشتغال ايتديلر و (نه‌فلك شمسى طواندى نورايله) مصراعنك دلالتى اولان (١٠٠٦) تاريخنده ارتحال ايله‌ديلر (اكرى) سفرنده بولونان مستجاب الدعوة ذوات عاليه‌دندر.

مناقب عليه‌لرى شيخ (رجب سيواسى) نك (نجم الهدى) وشيخ (نظمىٔ استانبولى) نك (هدية الاخوان) و (مستقيم زاده سليمان سعدالدين) افنديك (خلاصة الهدية) اسملرنده‌كى اثرلريله آثار سائره‌ده مذكوردر.

مؤلفات عليه‌لرندن منثور اولانلر:

(١) شرح مختصر المنار المسمى (بزبدة الاسرار)
(٢) شرح قواعد الاعراب لابن هاشم المسمى (بحل المعاقد)
(٣) مناقب چهاريار كزين (مطبوعدر)
(٤) جلاء عيون العرائس المخدرة
(٥) نقد الخاطر (٣٠)
(٦) عمدة الادب فى التعلم والتأديب ـ قواعد فارسيه
(٧) شرح غزليات سلطان مراد خان ثالث
(٨) الجام النفوس
(٩) لطائف الايات ونقوش البينات
(١٠) دائرة الاصول
(١١) جنة الهية
(١٢) قصهٔ موسى وخضر
(١٣) شرح كلمات كميل بن زياد
(١٤) منازل العارفين
(١٥) مجلس

منظوم اولانلر:

(١) مناقب امام اعظم (مطبوعدر)
(٢) ارشاد العوام
(٣) مناسك حج
(٤) مرآة الاخلاق ومشوق الاشواق (٣١)
(٥) عبرتنما (٣٢)
(٦) كلشن آباد
(٧) هشت بهشت (٣٣)
(٨) ترجمهٔ الهى نامهٔ شيخ عطار
(٩) ترجمهٔ پندنامهٔ شيخ عطار (٣٤)
(١٠) سليمان نامه
(١١) ديوان عارفانه
(١٢) مولدنى (مطبوعدر)
(١٣) الفصائح فى ترجمة اللوائح
(١٤) ترجمهٔ قصيدهٔ برده
(١٥) مرآة الاشواق

[(٣٠) شیخ اسماعیل حقی افندی حضرتلرینكده بواسمده بر اثرلری واردر .

(٣١) ١٠٠٥ ده وفات ایدن قاضیٔ استانبول بستان زاده یحیی افندینكده یكرمی سكز باب اوزره بواسمده وبو وادیده بر كتابی موجوددر .

(٣٢) بروسه‌لی لامعی چلبی ایله مشایخ عشاقیه‌دن بروسه‌ده اوچ قوزولرده مدفون بروسه‌وی مخلصلی محمد محی‌الدین افندینكده بواسمده براثرلری واردركه بونلردن برنجیسی مطبوع ایكنجیسی غیرمطبوعدر .

(٣٣) مولانا ادریس بتلیسی‌نك بو اسمده فارسی‌العباره تاریخ عثمانیسی ، سهی بكك (تذكرة‌الشعراسی) شهری زاده سعید افندینك قسطنطنیه تاریخی واردر .

(٣٤) مطبوع اولان بوشرح‌اولمایوب شعرادن «٨٩٣» ده وفات‌ایدن‌ادرنه‌لی (امری) نكدر.]

غزلیات عارفانه‌لرندن :

واصل اولماز كیمسه حقه جمله‌دن دور اولمادن
كنز آچیلماز شول كوكلدن تاكه پرنور اولمادن
موتوا قبل ان‌تموتوا سرینه مظهر اولان
كوردی آنلر حشر ونشری نفخهٔ صوراولمادن
سن میسر ایله یارب بزلره بیتك طواف
علمك ایله عامل ایله وعده تكمیل اولمادن
حق جمالن كعبه‌سنی قیلدی عاشقلر طواف
پرده كعبه كوك یوزنده بیت معمور اولمادن
مست هم مستانه كلدم تا ازلدن تاابد
ایچمشم عشقك شرابن آب انكور اولمادن
مست اولانلر كلامی كندودن كلز ولی
پس انا‌الحق نیجه سویلر كیشی منصور اولمادن
بردواسز درده دوشدی بودل شمسی مدام
حقه مقبول اولمق ایستر خلقه منفور اولمادن

مولد نبی منظومه‌لرندن :

ای خداوند توانا پادشاه
پرده كوكدسندن اوزكه‌یوق‌اله
یوغیكن اشیایی ایجاد ایلدك
كن دیدك ویرانی آباد ایلدك

شاه ولی عینتابی « شاه‌ولی بن‌قایا نائب‌العسکری »

طریقت خلوتیه مشایخندن فاضل برذاتدر. (۱۰۰۰) تاریخنه‌یاقین عملکتنده ارتحال ایله‌دی. (غنیة‌السالکین) اسمنده عربی‌العباره مفصل (ورد‌ستار) شرحی واردرکه برنسخه‌سی طرف عاجزیدن (اسکدار) ده حضرت نصوحی درکاهی کتبخانه‌سنه اهدا ایدلمشدر. ایکیسی برمجموعه‌ده اولمق اوزره آیاصوفیه کتبخانه‌سنده (الکواکب المضیئة فی‌الطریقة المحمدیة) اسمنده منثور (ورسالة‌البدریة فی‌بیان طریقة‌المرضیة) نامنده منظوم اثرلری واردر. (بدریة) نك مطلعی:

هوالاول دیدم الحمدلله　　هوالظاهرله ظاهر اولدی عالم
هوالاخر ینه الشکرلله　　هو الباطنله اولور بیت مبهم

(کواکب) ك مقدمه‌سنده (۹۵٦) ده شیخ یعقوب افندی‌یه انتسابایتدیکنی ذکرایدییور.

شهودی محمد افندی

عرفای شعرادن برذات اولوب (بابا اسکی) لیدر. آتی الترجمه (نورالدین جراحی) ایله پیرداشدر. اکمال تحصیل وسلوکدنصکره وطننده تألیف وارشاد ایله مشغول اولارق (۱۱۲٦) وفات ایتدی. طرف سبحانیدن (عبدالرحیم رحمانی) تلقیب ایدلدیکی الهام اولندیغندن آثار منثوره‌سنده (عبدالرحیم) امضاسی واردر. مرشدی علاءالدین علی کوستندیلی‌نك کلمات عارفانه‌سنی جامع براثریله (تذکره) سی و (شهودی) مخلصلی دیوانی (تلویحات سبحانیه) اسمنده برتألیفی واردر. سنبله‌دن حسن نجم‌الدین افندی خلفاسندن اولوب (معلم‌الخیر) ترکیبنك دلالتی اولان (۱۰۲۱) تاریخنده وفات ایدن (شهودی محمد فندی) دیکر برذاتدر. بوذاتك صنعت خطه‌ده انتسابی واردر.

شمدلی زاده احمد افندی

مشایخ کلشنیه‌دن عالم برذات اولوب (بروسه) لیدر. محضا تحصیل وترقی مقصدیله سیاحتی اختیار ایده‌رك (مصر) ده اقامت وبواثناده محیی زاده حسن افندیدن اخذ طریقت ایله‌دی. بعده (بروسه‌یه) عودتله جامع کبیر قربنده (قره‌چلبی زاده عبدالعزیز) افندینك بنا کرده‌سی اولان مکتب صبیانه معلم اولدی. (موتوا قبل ان تموتوا) حدیث شریفنك ناطق اولدیغی (۱۰۸۹) ده ارتحال ایله‌یوب مکتب مذکور حظیره‌سنه دفن ایدلدی. سابق‌الترجمه (ابراهیم

کلشنی) نك مناقب علیه‌لرینی مبین اثریله ۲۸ شیوه اوزره مرتب (کلشنیه) سلوك واحوالنی مبین تورکجه برأثری و (رندی) مخلصلی الهیاتی واردر . (کلزار عرفان) ده پوست‌نشینی بولوندیغی علی مست سلطان زاویه‌سنده مدفون اولدیغی محرردر .

شعبان نقشبندی

مشایخ نقشبندیه علماسندن برذات اولوب (مودورنی) لیدر. (استانبول) ده امیر بخاری زاویه‌سنده منزویانه امرارحیات ایله‌دی. غیرمطبوع عربی‌العباره (قضا وقدر) تورکجه (مراتب سلوك وکشف) رساله‌لری واردر . (فوت نقشبندی) ترکیبنك دلالتی اولان (۱۰۰۳) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . شیخ وفا تربه‌سی حریمنده مدفوندر . مرشدی (حکیم چلبی) شهرتیله بنام (شیخ محمد) افندی‌ده بوراده دفین خاکدر .

شمس‌الدین افندی « نصوحی زاده »

آتی‌الترجمه حضرت (نصوحی) نك حفید عالیلری‌اولوب فاضل وعارف برذاتدر. (ایلدی شمس‌الدین افندی ارتحال) مصراعنك دلالتی اولان (۱۲۴۹) ده ارتحال‌ایده‌رك پوست‌نشینی بولوندیغی جد عالیلری درکاهنه دفن ایدلدی . (ووردستار) ه عربی العباره شرحی وعربی (رسالهٔ سلوکیه) سی وایمان فرعون حقنده حضرت (شیخ اکبر) ك قولنه تبعاً تورکجه رسالهٔ مخصوصه‌سی واردر .

شاکر افندی « محمد شاکر افندی »

طریقت خلوتیه‌نك جراحیه شعبه‌سی مشایخندن عاشق برذات اولوب شهیردر. (معزز کوچدی یاهو شیخ شاکر بزم دیداره) مصراعنك دلالتی اولان (۱۲۶۹) تاریخنده ارتحال ایتدی . (فاتح) جوارنده‌کی (نشانجی) جامعی قارشوسنده مدفوندر . (اطوارسبعه) رساله‌سیله دیوان الهیاتی واردر .

الهیاتندن :

مرشد الندن نوش شراب ایت　　صوکره درونك عشقه کباب ایت
سینهٔ شوقك بزمه رباب ایت　　راه خدایه بویله شتاب ایت

خلفاسندن (توفیق) افندینکده دیوان الهیاتی واردر .

شرف الدین شعیب افندی

شعبات خلوتیه‌دن کلشنی شعبه‌سی مشایخ کرامندن عارف ادیب برذات اولوب (ادرنه) لیدر. (شیخ عارف بالله) ترکیبینك دلالتی اولان (۱۳۲۹) تاریخنده ارتحال ایده‌رك پوست نشینی بولوندقلری مسلم افندی درکاهنه دفن ایدلدیلر. حضرت سزایی‌نك (قلم صنع ازل هرنه‌که تحریر ایتدی) مصراعیله باشلایان غزل عارفانه‌لرینی الحق عارفانه برصورتده شرح ایده‌رك (ایضاح المرام فی مزیة الکلام ، یاخود شرح النقطة والقلم) تسمیه ایتمشلردرکه مطبوعدر. مکاتیب عارفانه‌لرینی حاوی مجموعه‌لریله طبیعت شعریه‌لری‌ده اولوب غزل آتی زادهٔ طبع عارفانه‌لریدر. حقیقت نوره عائد رساله‌لریله اسرار صلاته دائر (کشف الصلوة) اسمنده رساله‌لریده واردرکه هرایکیسی‌ده غیرمطبوعدر .

رنك والوان جهانله ایتمه جانا اتصاف
سیل کوکلدن غیرفکرین ایله کندین سینه‌صاف

نورعرفان ایله کشف ایت اکله نفسك حیله‌سین
قیل سفر ملك درونه ایله دل بیتن طواف

تخت دلده حکم ایدوب ای شاه دیوان ایتمکه
چوق کرکدر نفسله چون اجتهاد واختلاف

حقه وصلت ایستر ایسه‌ك سرفرو قیل آدمه
آدم معنی درر زیرا حقیقتده مطاف

واقف اسرار اولان بر کاملك کیر قلبنه
ای شرف بولمق دیلرسه‌ك دوجهانده سن معاف

— ص —

صاری عبدالله افندی

عثمانلی ارباب کمال ومعارفی آره‌سنده دینی ، اخلاقی ، ادبی ، سیاسی آثاریله موقع ممتاز احراز ایله‌ین بر ذات عرفان سماتدر . مغرب شهزاده‌لرندن اولان پدر عالیلری سید محمد افندی استانبوله کله‌رك کوردیکی معاملهٔ احترامکارانه‌یه بناءً اختیار اقامت ایتدیکی زمانده سلطان احمد اول دوری صدر اعظملرندن خلیل پاشانك برادری محمد پاشانك کریمه‌سیله ازدواج ایده‌رك صاحب ترجمه عبدالله افندی دنیایه کلدی . سن فرقه وصولنده خلیل پاشا دلالتیله زمانی افاضلندن استفاده ایتدیکی کبی ینه پاشانك دلالتیله پیر افخم عزیز محمود هدائی‌دن استفاضه‌ایتدی . پاشانك ایکنجی صدارتنده وشرق سردارلغی اوانده تذکره‌جیلك وظیفه‌سیله برابرجه اثنای عزیمتده رئیس الکتاب اولان محمد افندینك (توقات) ده وفاتی جهتیله ترفیعاً بووظیفه‌یه تعیین اولوندی . فقط اوسنه ایچنده صدارتك خسرو پاشایه توجیهی دولاییسیله خلیل پاشا ایله برابر اسکداره عودتله حضرت هدائی درکاهنده انزوایی اختیار وپاشانك وفاتندن صوکره‌ده اون سنه قدر بووجهله اوقاتکذار اولارق (١٠٤٧) تاریخنده رکاب همایون ریاستیله وقائع نانیٔ بغداد سلطان مراد رابع معیتیله (بغداد) ه عزیمت ایله‌دی . اثنای فتح وظفرده قضاءً شهید اولان رئیس اسماعیل افندی‌یه خلف و (٤٧) اواخرنده (دیاربکر) ده بدایع‌الوقایع مؤلفی حسین‌افندی‌یه سلف اولوب (٤٩) شعبانده ریاست وکالتنه (٥٠) اواسطنده (آناطولی) وبعده جزیه محاسبه‌سنه (٦٠) حدودنده پیاده مقابله‌سنه و (٦٥) اوائلنده منسوخ مقاطعه‌یه تعیین اولونه‌رق ایفای حسن خدمت ایله‌دی . بوتاریخدن صوکره مناصب دیوانیه‌دن چکیله‌رك علم وعبادتله اشتغال ایده‌رك (زائر عدن اوله روحی صاری عبداللهك) (نسرین عدن اوله الهی صاری عبدالله) مصراعلرینك دلالتی اولان (١٠٧١) تاریخنده ارتحال ایله‌یوب (طوپ قاپی) دن (مالتپه) خسته‌خانه‌سنه کیدن جاده‌نك صولنده سد اوستنده‌کی مقبره‌یه دفن ایدلدی . سنك مزارنده : مردمعنوی شارح مثنوی سابقا رئیس الکتاب حضرت عبدالله افندی ابن السید محمد روح شریفلریچون وجمیع اهل ایمان ارواحیچون رضاءً‌لله ایچون فاتحه) عباره‌سی منقوشدر . احفادندن لعلی زاده عبدالباقی افندینك (ملامیهٔ بایرامیه) رجالنك احوال ومناقبندن باحث مطبوع رساله‌سندن آکلاشلدیغنه کوره صاحب ترجمه‌نك من جهة‌الملوك مربیٔ معنویلری (ادریس مختفی) حضرتلریدر . مع هذا پیر عالی حضرت

(همدانی) نك تربيهٔ معنويه‌لرندن‌ده استفاضه ایله‌مشلردر . اشعاری اکثريت اعتباریله متصوفانه اولوب مخلصلری (عبدی) در .

آثار متنوعه‌لری بروجه‌آتیدر :

(١) شرح مثنوی — الك مشهور اثرلری‌در بش جلد اوزره مرتب اولوب اسمی (جواهر بواهر مثنوی) در مثنویٔ شريفك تمامنی جامع دکلدر .

(٢) ثمرات الفؤاد فی المبدأ والمعاد — بش باب برخاتمه اوزره مرتب اولوب تورکجه ومطبوعدر .

(باب اول) حضرت آدم عليه‌السلامك خلافتی واطوار ومنازل خلقت آدمی ومراتب نوع انسانی بیانده اولوب اوچ فصلی مشتملدر . (باب ثانی) طلب حب اصلی وجلای قلب وغوث وانسان کامل بیانده اوچ فصلی مشتملدر . (باب ثالث) اهل سلوکك اقسام وروشلری بیانده اولوب آلتی فصلی مشتملدر . (باب رابع) دنیادن ترهیب و طريق حقه ومرشد کامله ترغیب وفقرایه سوء ظندن اعراض وارباب سلوکه توضيحی لازم بعض ارکان وشرائطی توصیه بیانده‌در . (باب خامس) نقشبنديه ، بایرامیه ، خلوتیه ، مولویه ، کبرویه قادریه‌نك عموماً عنعنهٔ سلسله‌لری ، ابوبکر الصديق وامام علی رضی‌الله عنهمادن فخرکائناته منتهی اولوب اول مناسبت ایله بعض ائمه ، صحابه ، تابعين ، اوليا مناقبی بیانده‌در . (خاتمه) روح حیوانی وروح انسانی واضافيدن بعض معارف بیانده‌در .

(٣) نصيحة الملوك ترغيباً لحسن السلوك — سلطان محمد خان رابعه تقديم اولونان بو اثر تورکجه وغیرمطبوع اولوب مؤخراً (عثمان‌زاده احمدتائب) افندی طرفندن (تلخيص النصائح) اسمیله خلاصه ایدیله‌رك سلطان احمد خان ثالثه تقديم اولونمشدرکه مطبوع وایکی باب اوزره مرتبدر . (باب اول) درانتظام امور دنيا واهلها ، (فصل اول) خلافت آدم ، موسی ، یوسف ، داوود ، سلیمان ، (فصل ثانی) خلفای راشدين ؛ (باب ثانی) احوال عقبی ، (فصل اول) موت وحقیقت موت وقبض عزرائیل واحوال برزخ ، (فصل ثانی) قيام ساعة ، نفخ صور حشر اجساد مع‌الارواح ، احوال عرصات جهنم وجنت ، وسعت رحمت خدا ، خط دستیله محرر اولان نسخه کوتاهیه‌ده رئيس‌الکتاب محمد امين وحید افندی کتبخانه‌سنده موجوددر .

(٤) مرآت الاصفيا فی صفات ملامية الاخفيا — طائفهٔ ملامیه حقنده فتوحات مکیه‌نك مختلف باب وفصللرنده مذکور اولان اقوالك توضيحيله (شيخ اکبر) حضرتلرينك فضائل ومناقبندن باحث اولوب عربجه وغیر مطبوعدر . برر نسخه‌سی (بایزيد) جامعی کتبخانه‌سیله بشکطاشده (یحیی) افندی کتبخانه‌سنده واردر . (مرقات الاوليا) اسمنده‌کی ترجمه‌سی‌ده (اسکدار) ده (آطلامه طاشنده سلیم آغا) کتبخانه‌سنده‌در .

(٥) رجال الغيب — بوطائفهٔ علیه‌نك احوال واقسامندن باحث اولوب غیر مطبوعدر .

(٦) توقیعات سلاطین عثمانیه — دستور الانشا — رئیس الکتاب یعنی خارجیه ناظری بولوندقلری زمانلرده (فریدون بك) منشاآتی طرزنده طوپلادقلری ویازدقلری یوز اللی قادار مکاتیبی جامع اولوب غیرمطبوعدر . (١١٥٣) ده محرر بر نسخه‌سی مغنیساده مرادیه کتبخانه‌سنده بر نسخه‌سی‌ده خالص افندی کتبخانه‌سنده واردر . (دستورالانشا) تاریخ تألیفی اولان (١٠٥٣) سنه‌سنی مبین‌در .

(٧) مسلك العشاق — احوال سلوکه دائر تورکجه منظوم برقصیده اولوب احفادندن آتی الترجمه (لعلی زاده عبدالباقی) افندی طرفندن تذییل وتورکجه شرح وتفسیر ایدلشدر . متن قصیده ایله ذیلی باقی افندینك آثارندن مطبوع اولان (مناقب ملامیهٔ بیرامیه) رساله‌سنك نهایتنده مندرجدر .

(٨) جوهرالبدایة ودرةالنهایة — سلطان مراد رابعك احوالیله بغداد فتحندن وأئمهٔ اربعه ایله بعض اولیاءاللهك مناقبندن باحث اولوب غیر مطبوعدرکه خط دستیله محرر نسخه‌سی (خالص) افندی کتبخانه‌سنده‌در .

(٩) ترجمهٔ مقاصدالعینیه — بواثرك عبدالمجید سیواسی طرفندن‌ده ترجمه ایدلدیکی آتی‌ده محرردر .

مخدوم عالیلری مصطفی رسمی افندی‌ده علماء شعرادن بر ذاتدر .

(١٠) تدبیرالنشأتین واصلاح النسختین — اون بش باب اوزره مرتب سیاسی واخلاقی غایت مهم بر اثردر . نسخه‌لری شهید علی پاشا ایله خالص افندی کتبخانه‌لرنده واردر .

مظاهردر بتون اشیا بزم کوردیکمز ظاهر
جهانده هرنه وارایسه همان انوار رحتدر

حضرت هدائی غزلی تخمیسلرندن :

سکا سندن یاقیندر حق صاقین اولمه دلا غافل
همان سنلکدرانجق اورتاده بوکا اولان حائل
کوزوك آچ معنی‌ی آکلا بو ذوقیله اولور حاصل
محیط بحر توحیدی بیلوب عمان بی‌ساحلی
وجودك قطره‌سین محوایت اکراولدکسه اهل‌دل

صفی الاموسی دده

عرفا وفضلای مولویه‌دن اولوب پدرلری آتنه‌لی جلال علی دده افندی طرابلس شام مولویخانه‌سی شیخی ایکن طرابلس‌ده تولد ایتمشدر. السنهٔ ثلاثه‌ده انشاد نظمه مقتدر ایدی. تفسیر، حدیث کبی علوم عالیه‌یی (عبدالغنی نابلسی) حضرتلرندن تعلم ایله‌مشلردر. آخر مشیختی استانبولده یکی قاپی مولویخانه‌سنده‌در. (١١٥٧) ده ارتحال ایده‌رك درگاه مذکوره دفن ایدلدی. (صحاح جوهری) ترجمه‌سی اولان (وان قولی) نك طبعنده مصححلك خدمتنی ایفا ایتدیلر. مذهب حنفی اوزره مسائل فرائضیه‌یی حاوی (ارجوزهٔ جدیده) جملهٔ مؤلفاتندندر.[١]

صفی محمد افندی «صحاف»

حضرت نیازیٔ مصرینك اخص خلفاسندن [٢] عاشق وعارف برذات اولوب بروسه‌لیدر. (الهی جلوه‌کاه شیخ صفی‌یی جنان ایله) مصراع مجوهرینك دلالت ایتدیکی (١١٤٦) تاریخنده بروسه‌ده وفات ایده‌رك آستانهٔ مصری‌یه دفن ایدلدی. آثاری:

(زین‌الاعیاد) اسمنده‌کی (شرح غزل حاجی بیرام ولی – چالابم برشار یاراتمش ایکی جهان آراسنده) ایله (شرح غزل اشرف‌زاده – تجلی شوق دیدارك بنی مست ایله‌دی حیران)، (شرح غزل نیازیٔ مصری کشف‌الرموز فی حل‌الکنوز – مشکلم وارحق دوستلری ایله‌ك کشاد)[٣]. (منظومهٔ مواجیه) (مجموعهٔ الهیات) اولوب غیر مطبوعدر.

---

[١] سلطان عبدالعزیزخان دوری عرفاسندن اولوب غلطه مولویخانه‌سنده مدفون بولونان واوراد مولویه‌یی مفصل برصورتده شرح ایدن بوسنه‌لی محمد فاضل پاشاده فضلای مولویه‌دندر. بوذاتك مذکور مولویخانه کتبخانه‌سنده برده دیوانی واردر. اوراد شرحی مطبوعدر.

[٢] حضرت نیازی خلفاسندن بری‌ده بروسه‌لی امیرقاسم زاده (سید محمد امین) افندی‌درکه مرتب دیوانی واردر. (شیخ افندی بزم عدنه هو ایله بولدی وصول) مصراع مجوهرینك دلالت ایتدیکی (١١٣٤) ده ارتحال ایله‌دی. شیخ حسام‌الدین افندی درکاهی التنده‌کی مصری تکیه‌سنده مدفوندر

ابیاتندن:

جانانه ویروب جانی جانان اوله‌لم عاشق	بوراه حقیقتده برهان اوله‌لم عاشق
صدقیله اکرمؤمن طوتدکسه سواصومن	کل عید وصاله قربان اوله‌لم عاشق
عشقیله اولوب زنده دوستی بوله‌لم دلده	کل علم لدنیده لقمان اوله‌لم عاشق

[٣] بومصراع ایله باشلایان غزل شیخ اسماعیل حقی طرفندن دخی شرح اولونمشدرکه مطبوع دیوانك نهایتنده مذکوردر.

ابیاتندن :

دلاسن منطق‌الطیری اوزی انسان اولاندن صور
دیلرسن کنت کنزاً رمزنی وارکاندن صور

صلاحی افندی « عبدالله صلاحی عشاقی »

جامع‌الفضائل برذات اولوب بالیکسرلیدر. یکرمی یاشنه قادار مملکتی علماسندن علوم‌آلیه تعلمندن صوکره استانبوله کله‌رك تکمیل نسخ ایتمك اوزره تکرار درسه ابتدار ایتدیکی کبی قدردان بر ذاتك دلالتیله‌ده « تحویل » قلمنه دوامه باشلادیلر .

آزوقت ظرفنده طلبه وکتبه آراسنده شیوع بولان شهرت فوق‌العاده‌لرینه بناءً اولا مکتوبجیلق صوکره دیوان افندیلکی خدمتیله حکیم اوغلو علی پاشا معیتنه تعیین اولونه‌رق بو خدمتله ایچه دولاشدیلر . لکن مرقدلری اکری قاپی خارجنده اولان واوتاریخده ادرنه‌ده ارشاد عباد ایله مشغول بولنان شیخ جمال‌الدین عشاقی حضرتلرینه انتسابلرندن برمدت صوکره استعفا ایده‌رك یدی سنه وحدت وانزوا عالملرنده امرار اوقات ایتمشلرکه بوفیضلی عالمده :

مشکلن کمسه‌یه ظاهرده صلاحی صورماز
خواجهٔ باطنه صوردی صوراجق اسراری

بیتیله‌ده تکمل مراتب عرفانیه ایلدکلرینی و :

جلوتی ، بایرامی وسعدی ، قادری
نقشبندی ،مولوی وکلشنی ،عشاقی‌یز

بیتیله‌ده جامع‌الطرق بر ذات اولدقلرینی رمز وایما بیورمشلردر . بوزمانلرده عالم معنی‌ده شیخ اکبر قدس سره الاطهر حضرتلری طرف عالیلرندن درت سطرلق بر یازی اوقودیله‌رق مادی وبالخاصه معنوی پك‌چوق واردات وفیوضات قلبیه‌یه مظهراولدقدن صوکره تألیفاته شروع ایتمشلردر . ارباب علم وعرفان نزدنده حرزجان ایدلمکده اولان آثار قیمتدار عارفانه‌لری فضل وعرفان وتحقیق وایقانلرینه دالدر . ارتحاللری سنك مزارنده منقوش : (صلاحی شوق انوار جماله اولدی پروانه) مصراعنك دلالت ایتدیکی ۱۱۹۶ تاریخنده مدفنلری‌ده سلطان مصطفی خان ثالث دوری رجالندن طاهر آغا نام ذاتك فاتح جوارنده عاشق پاشا محله‌سنده بنا ایده‌رك مشیختنی عهده‌لرینه توجیه ایتدیکی درکاهك حظیره‌سنده‌در .

آثار علیه‌لری :

١ انا عرضنا ... آیت کریمه‌سنك تفسیری
٢ اصول حدیث شرحی
٣ اصول فقهدن مختصر منار شرحی
٤ حضرت شیخ اکبرك آثارندن اولان (مواقع النجوم) شرحی [برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیده واردر .]
٥ حضرت شیخ اکبرك کلمات قدسیه‌لرندن اولان (سبحان من اظهر الخلایق وهو عینها) نك (مفتاح الوجود الاشهر فی توجیه کلام شیخ الاکبر) اسمیله شرحی
٦ دیوان جناب علی شرحی
٧ مثنوی شریف ترجمه‌سی
٨ ابن فارضك قصیدهٔ خمریه‌سنك شرحی
٩ حضرت شیخ اکبرك (حوض الحیاة) رساله‌لرینك شرحی
١٠ « « « (غوثیه) « «
١١ امام غزالی مؤلفاتندن (فیصل التفرقة بین الاسلام والزندقة) و (معرفة العجز) رساله‌لرینك ترجمه‌سی
١٢ مفتاح الرموز والاسرار الکنوز
١٣ علوم المظنون
١٤ مرأت الاسما رساله‌سی
١٥ توفیق العون فی حق الایمان
١٦ حلیهٔ حسنین الاحسنین
١٧ کلشن توحید ترجمه‌سی
١٨ مصطلحات صوفیه ترجمه‌سی
١٩ شیخ محمود شبستری مؤلفاتندن (مرأت المحققین) ترجمه‌سی
٢٠ « ابوالحسن الخرقانی « (اسرار سلوك) «
٢١ خواجه محمود پارسا « (ذکر ، وجود ، قدسیه) رساله‌لرینك ترجمه‌لری
٢٢ شیخ سهروردی مؤلفاتندن (خواص جل اسماء) ترجمه‌سی
٢٣ مقامات حمیدیه‌ایله رباعیات فارسیه‌یی فنون ادبیه‌یه تطبیق طریقیله وجوده کتیردکلری نفیس شرحلری

٢٤ مولانا جلال‌الدين رومى وشيخ نيازئ مصرى ونصوحى ، اشرف رومى ، نقشئ آقكرمانى حضراتنك بعض نطقلرينك شرحى

٢٥ امام‌علىيه منسوب (عينان عينان لم يأخذ هما رمد
(فى كل عين من‌العينين نونان

قطعه‌نك شرحى

٢٦ جمى حسن بصرى حضرتلرينه نسبت اولونان اللى درت فرضك شرحى

٢٧ شوكت ، صائب، ميرخسرو دهلوى ، خاقانى‌نك اكثر مشكل غزللرينك شرحلرى

٢٨ عروض شرحى

٢٩ ديوان عارفانه‌لرى

٣٠ مكتوبات وانشا رساله‌لرى

٣١ (واهب‌المواهب فى بيان مقامات والمراتب) ترجمه‌سى

٣٢ لفظ طريقت رساله‌سى

٣٣ نقشبنديه رساله‌سى

٣٤ تاج، كمر، علامت رساله‌لرينك شرحلرى

٣٥ بعض قصائد عربيه‌نك شرحلرى

٣٦ معماى اسماء حسنى رساله‌سى

٣٧ نحودن (مغنى) شرحى

٣٨ مختصر ومفصل قواعد اعراب

٣٩ شافيه شرحى

٤٠ قواعد فارسيه شرحى

٤١ (مفاتيح‌الدريه) شرحى

٤٢ مدار مبدأ ومعاد

٤٣ شرح مقالات خواجه نصرالدين

٤٤ تسهيل المبتدى

٤٥ ذيل‌الكتاب باحسن الخطاب

٤٦ اسرار نهان درختم خواجكان

٤٧ رسالهٔ جواهر تاج خلافت

٤٨ شرح نطق عاشق عمر

٤٩ كل صدبرك
٥٠ تحفة العاشقين
٥١ شرح قصيدهٔ بانت سعاد
٥٢ شرح حل معاقد الرموز
٥٣ تخميس قصيدهٔ برده
٥٤ السنهٔ ثلثه اوزره منظومهٔ معراجيه
٥٥ منظومهٔ مولد نبی
٥٦ تسديس قصيدهٔ منفرجه
٥٧ مستزاد جناب مولانايه منظوم شرح

صادق محمد ارزنجانی

مشايخ نقشبنديه‌دن مجاهد برذاتدر. اناطولی وروم ايلی قطعه‌لرنده برچوق سياحت ايله‌ديكی و (١١٩٢) تاريخنده ارضرومده بولونديغی رسالهٔ مرغوبه‌سنده محرردر. (١٢٠٩) تاريخنده شيخی بولنديغی اسكدارده آلاجه مناره زاويه‌سنده ارتحال ايده‌رك اورايه دفن ايدلدی. جمله‌سی بريرده مطبوع تورکجه رسائل ترکيه‌سی واردرکه اسملری بروجه آتی : (رسالهٔ مرغوبه) (رسالهٔ تربيه‌نامه) (رسالهٔ معرفة النفس) (رسالهٔ محبوب) اولوب (حقيقة اليقين) ترجمه‌سی‌ده جملهٔ آثارندندر.

صافی احمد افندی

مشايخ مولويه‌دن عارف وعلوم غربيه‌يه واقف برذات اولوب (توقات) ليــدر . اكمال تحصيل وچله‌دن صوكره برمدت وطنی مولويخانه‌ســنده اجرای مشيخت ايدوب بعدهٔ آيدين دركاهی مشيختنه نقل ايله‌دی. (١٢٩٠) كسور تاريخلرنده لمصلحة استانبوله ورودنده وفات ايده‌رك يكی قاپی مولويخانه‌سنه دفن ايدلدی . (عروض ملا جامی) يی (جام مظفر) اســميله تورکجه شرح ايله‌يوب مصرده طبع ايتديرمشــدی (عينی حسن) افنــديك (نظم الجواهر) نامنده‌كی لغت منظومه‌سنی‌ده شرح ايتمشدر . آثار سائره‌سنه دسترس اولونامادی . زبان فارسی وعلم حكمتی (كتخدازاده) عارف افنديدن تعلم ايتمشدر (تذكرهٔ فطين) ده عارفانه برغزلی مندرجدر.

صالح رفعت افندی

اکابر متصوفه‌دن سید خواجه محمد نورالعربی الملامی حضرتلرینك خلفاسندن صاحب تمکین برذات عرفانسمات اولوب (اشتیب) لیدر. خواجهٔ مشارالیه انتسابندن صوکره بنا ایتدیکی درکاهده تربیهٔ سالکین ایله امرار حیات ایله‌دی. (١٣٢٦) تاریخنده ارتحال ایده‌رك درکاه مذکور حظیره‌سنه‌دفن ایدلدی. مرتب دیوانچه‌لری ومصطلحات صوفیه‌یی مبین رساله‌سی واردر.

دیوان الهیاتنك مطلعندن :

خدایا سکا حمد اولسون سنکله ... ینه سن‌سك سنی حامدسنکله
ظهورك باطن اولدی ظاهرکله ... که معلوم اول آ خرکله
وجودکله دونر انجم فلکلر ... بوتون شمع وجوهکدر دیلکلر
حبیبك مظهرندندر ظهورك ... خروشه کلدی دریای بطونك
سکامرآت اولوبدر چونکه‌ذاتی ... تجلی قیلدك آنکله صفاتی
قو افعال واحکام ایله اسما ... اول اولدی مظهر جمله مسما

(ط)

طورحال شیخی مصطفی افندی

آماسیه ایله‌طوقات آراسنده‌کی طورحال ناحیه‌سندن‌فاضل‌عارف برذاتدر. آماسیه‌واستانبولده تحصیلی اکمالدن صوکره شیخ مراد نقشبندی مخدومی علی افندی‌یه انتساب ایله‌یوب نائل خلافت اولارق وطننه عودتله نشر علم وطریقته باشلادی. (١١٩٧) ده وفات ایده‌رك بناسنه موفق اولدیغی جامع شریف حظیره‌سنه دفن ایدلدی. صدر اعظم سید محمد پاشانك کندیسنه اخلاصی دولاییسیله‌ناحیه‌سی جوارنده‌کی (طازیه) قریه‌سی طرف پادشاهیدن تملیك ایدلمشدی. بوقریه‌یی کندی املاکیله برابر تملکنده تأسیس ایتدیکی جامع، مدرسه، تکیه‌یه وقف‌ایتدی. صحاح احادیثدن جمع وتلفیق ایتمك شرطیله (البدرالمنیر فی‌شرح‌احادیث البشیرالنذیر) اسمنده‌کی حدیثه دائر اثریله (مرشدالسالکین) نامنده برتألیفی، وحدیث اربعین شرحی ایله دیکر برتألیفی واردر. طریقت خلوتیه‌نك شعبانیه شعبه‌سندن‌ده مستخلف اولدیغی‌اسکدارده کوردیکم برطومارده مندرجدر.

(ظ)

ظريفى عمر افندى « بابا »

طريقت سعديه مشايخ كرامندن بصر بصيرت صاحبى بر ذات اولوب (روسجق) ليدر . (١٢١٠) تاريخنده مملكتنده ارتحال ايله‌دى. بك مزارلغى قارشيسنده طومبول جامع شريفى حظيره‌سنده مدفوندر. علم اخلاقه دائر مشهور (پندنامه) سى مطبوعدر. برده غيرمطبوع ديوان عارفانه‌سى واردر. پندنامه‌دن مشورت بحثى :

كندودن اولويه رغبت ايله كل
هم كلامى بيل ادبله سويله كل

اولو قدرين فهم ايدن اولور اولو
كوزله‌ين آداب واركان ويولو

اولونك خير دعاسن آله‌سك
رتبهٔ عالى آنكله بولاسك

اولولرله مشورت قيلسه كشى
چيقارير البته باشه اول ايشى

مشورتسز كيم كه بر ايش ايشله‌يه
شول ندامت پارماغن چوق ديشله‌يه

(ع)

عاشق على پاشا « بشر »

سلطنت عثمانيه‌نك مؤسسى عثمان غازى دورى مشايخ وشعراى عارفيننده وپادشاه مشاراليهك معيتنده بولنمش اولان مظنهٔ كرامدن شيخ مخلص پاشا بن الياس‌ك اوغلو اولديغى (غريب نامه) مقدمه‌سنده محرردر . عابد وزاهد مستجاب الدعوه برذات اولوب اطوار سلوك ومقامات عارفينه واقف ايدى . زمان اشتهارى اورخان غازى دورنده‌در. محبت ومعرفت الهيه‌يه، روحك اوصاف وخصائلنه ودها بومثللو مباحث دينيه وتصوفيه‌يه دائر اون باب اوزره مرتب (غريب نامه) ياخود (معارف نامه) اسمنده توركجه يكرمى درت بيك مصراعه قريب غير مطبوع برجلد

کبیر منظومه‌لری واردرکه هر بابی‌ده اون فصل اولارق ترتیب ایدلمشدر . بو اثر تاریخ ادبیات عثمانیه نقطه‌سندن‌ده مهمدر. (٧٣٣) تاریخنده قیرشهرنده ارتحال ایتدیلر . مرقدلری زیارتگاه انامدر . (پاشا) لقبی باباسنك ایلك اولادی اولدیغندندر . رتبهٔ رسمیه دکلدر . مغنیساده مرادیه کتبخانه‌سنده (رساله فی بیان‌السماع) نامیله منثور براثری‌ده واردر . تفصیل احوالی (تورك درنکی) اسمنده‌کی رسائل موقوته‌نك برنجی جزئنده‌کی مقالهٔ عاجزی‌ده مندرجدر.

اشعار عارفانه‌لرندن :

جمله عالم براشارتدر همان	نیچه‌یوزبیك ملکی‌وارحقك نهان
انس‌وجندن کمسه‌لر کورمش دکل	کمسه اول یردن خبرویرمش دکل
فکر وعقلك ایره‌مز اول منزله	آدی او ملکك دخی کلمز دله

کتابك باش طرفنده حروف هجا ترتیبی اوزره کورولن منظومه‌لرك برنجیسی او وقتك نظمنه کوره کوزل بر نمونه اولدیغندن عیناً درج ایدلدی :

اول بزه واجب اولان الله آدین آکمق دورر	انك آدین ذکر ایده‌لم اول کیم قو مشتاق دورر
اول دخی اولدور قدیم اخر دخی اولدرمقیم	اولدر کریم اولدور رحیم اولدورکه شکسیز حق دورر
ایکی جهان یارادان اول آی وکونش یوریدن	اول انس وملك دورودن اول کیم اول خلاق دورر
اولدور احد اولدور صمد اولدور ازل اولدور ابد	اول بی‌حساب وبی‌عدد اولدورکه اول رزاق دورر
اولدرکه جان‌ویردی تنه اولدرکه تن‌ویردی جانه	اولدرکه رنك ویردی قانه اول حاکم مطلق دورر
آنسز اکا کیم واریر آنسز اکا کیم ایریر	آنسز آنی کیم کوریر اندن یکا کیم باقدورر
آیرلماسین بولدق انی آیرلمه‌سین بیلدك انی	اوکدن صوکا (عاشق) جانی انکله مستغرق دورر

مولدنی ناظمی سلیمان دده مرحومك بو اثردن اقتباس ایتدیکی برنجی بیتدن اکلاشیلور . مشارالیهك مخدومی (علوان) الوان چلبی دخی عشق وعرفان ایله مشتهر جذبه‌دار برشاعر اولوب قبری [١] اماسیه جوارنده نامنه منسوب قریه‌ده‌در . (اطوار سلوك) اسمنده بر منظومه‌سی واردر . [٢] اشعار عارفانه‌سندن برقسمی (ثمرات الفواد) ده مذکوردر . ازجمله :

[١] مورخ عالی چوروم قربنده برقریه‌ده اولدیغنی بیان ایدییور . مخلص پاشا ، مصرده (قوس) شهرنده (باباالیاس خراسانی) ده آماسیه‌یه ایکی ساعت مسافه‌ده نام عالیلرینه منسوب (الیاس) کوینده مدفوندرلر . { مخلص پاشانك وفاتی ٧٠٩ / و بابا الیاسك وفاتی ٦٥٧ } در .

[٢] مرادثانی‌یه تقدمه ایله‌دیکی منظوم (کلشن راز) صاحبی شیرازی (علوان ـ الوان) چلبی دیکر برذاتدر .

مزین ایده سنی خوب خلّاق
بیلنه علم انفس وعلم آفاق
صفاته ترك ایدرسه‌ك صفاتی
همان تبدیل ایدرسین ذاته‌ذاتی

عبدالرحیم نظام‌الدین مرزیفونی «صاری دانشمند زاده»

چلبی سلطان محمدخان دوری مشایخ عظامندن اولوب تصوفدن (ارشادالانام) اسمنده‌کی آثریله عشقنامه‌سی ودیوانچهٔ الهیاتی واردر .

طریقت زینیه پیری (زین‌الدین خافی) [۱] حضرتلرندن تکمیل سلوك ایله‌مشدی . مملکتنه عودتنده بك چوق عاشقینی دلاسیر ایده‌رك وفات ایله‌دی . اشعار صوفیانه‌سنده (رومی) تخلص ایدردی . مرشدلری کندیلری حقنده : (برعشق کوتوکن یاقوب دیار رومه آتدق) بیورمشلردر . اشعارندن انجق دسترس اولونابیان یالکز شو :

توبه یارب خطا یولونه کیتدکلریمه
بیلوب ایتدکلریمه بیلمه‌یوب ایتدکلریمه
} بیتی‌درکه سهل ممتنع قبیلندندر.

منشئ مشهور ویسی افندی توبه‌نامه‌سنده بیت مذکوره :

پیرو اولدم اوسخن پروره ایتدم توبه
دائما ره‌سیر عمد وخطا ایتدکلریمه

بیتیله اشارت ایله‌مشدر . (نفحات‌الانس) ترجمه‌سنده مذکور مفصل اجازه‌نامه‌دن مستبان اولدیغنه کوره مرشدلرینه مصرده انتسابدن صوکره برابرجه (خراسان) ه کیده‌رك تکمیل سلوك ایله‌یوب عودت ایتمشلردر . پدرلری (صاری دانشمند) شهرتیله بنام (امیر عزیز) افندی‌در .

---

[۱] خاف (خراسان) مضافاتندن برقصبه‌در . اکثریا خواجه ، خواهر وسائره کبی واو معدوله ایله (خواف) صورتنده یازیلیر .

علاء الدين علي آقسرايي [١]

(قرەمانی) شیخ علی السمرقندی خلفاسندن خیرالدین افندیدن مستخلفدر. اشهر مؤلفاتی شیخ اکبر (رضه) حضرتلرینك (عنقای مغرب) اسمندەکی اثر دقیقنك شرحیدرکە غیر مطبوعدر . سلطان سلیمان قانونی بغداد سفرینە عزیمتلرندە بوذات ایلە ملاقات ایدەرك حق شاهانەلرندە خیر دعادە بولنمشلردی . مؤخراً بروسەیە هجرتلە دار آخرتە رحلت ایلەدیلر . باشجی ابراهیم بك جامع شریفنك قبلە طرفندە مدفوندر . (کلدستۀ ریاض عرفان) دە لارندەلی اولدقلری محرردر .

عبدالکریم افندی

سابق الترجمە (ابراهیم کلشنی) خلفاسندن (ادرنە) لی (عاشق موسی) افندیدن مستخلف عارف وشاعر برذات اولوب (ادرنە) لیدر . تاریخ تألیفی (٩٦٣) اولان (حضرات خمس) ترتیبی اوزرە بر مولد نبوی منظومەسی واردر . (٩٩٢) دە مملکتندە ارتحال ایلەدی . منظومەنك مطلعندن :

الهی معرفت نورین دلیل ایت
سراج عقلە قدرتدن فتیل ایت

قلوبك قالبنی روشن ایلە
معانی سری ایلە کلشن ایلە

خلفاسندن (لارندە) لی (شانی ابراهیم افندی) دە عرفادن برذات اولوب (مرآت الصفا) اسمندە تصوفدن براثر مقبولی واردر .

ابیاتندن :

کاربان راه اقلیم فنانك شانیا
باش وجان ترکن اورر برقافلەسالاری یز

---

[١] مجوی تاریخنك جلد اولندە کوریلن برافادە بروجەآتی تحریر ایدلدی : شیخ الاکبرك عنقای مغرب رسالەسین شرح ایدوب اشارات علیە ورموز خفیەدن سنە (٩٤٠) دە حرف اولی (ع) اولان شیخ وینە حرف اولی (س) اولان پادشاه ذیشان ایلە اولی (ق) آخری (ه) اولان شهردەکە قونیەدە ملاقی اولەلر دیو صریحاً اشارت وارمر .

عبدالمجيد بن شيخ نصوح

(رسالة الادوية فى الطريقة المحمدية) و (رسالهٔ آدابيه) صاحبى طريقت زينيه كبارندن طوسيه‌لى شيخ نصوح افنديتك مخدوميدر . آثارى : (تذكرهٔ اولى الباب) ، (الخوف والحزن) (الفلاح والهدى) ، (الفوزالعظيم) ، (رياض الناصحين) ، (روضة الازهار و جنة الاثمار) برده منظوم قيافتنامه‌سى واردر. جمله‌سى غير مطبوعدر . (۹۷۳) تاريخنده طوسيه‌ده ارتحال ايله‌دى . نصوح افندى طريقت زينيه پيرى (زين الدين خافى) نك اخص خلفاسندن بروسه‌ده مدفون عبداللطيف قدسى خليفه‌سى (تاج الدين) افنديدن مستخلفدر . برده تمثيله تعلق ايدن آيات كريمه‌نك تفسيرينه متعلق براثرى واردركه خط دستيله محرر نسخه‌سى شهيد على پاشا كتبخانه‌سنده‌در .

عارفانه برغزلى :

كل‌اى طالب قو اسماى مسمادن خبردار اول
صاقين اولمايه‌سك عامى معمادن خبردار اول
حجاب اسمله اولمه مسمادن صاقين محجوب
كيدر بنلك حجابنى بومعنادن خبردار اول
نه كيم وار ايكى عالمده وجود حقدر جمله
بورمزى آكله اى‌عارف بوايمادن خبرداراول
فنا جاميله نوش ايدن هميشه نيشنى عشقك
بقا بزمنده شاد اولور بوصهبادن خبردار اول
كيروب بازارعشق ايچره بوكون درد الهى آل
ويروب نازى نيازايسته بوسودادن خبرداراول
اكر مجنون عشق‌ايسه‌ك مجيدى حسن ليلايه
كوز آيرمه جمالندن تماشادن خبردار اول

برده منظوم پند عطار شرحى واردر .

مطلعندن :

حمد بى‌حد آن خداى پاك را — آنكه ايمان دادمشتى خاك‌را
حمد بى‌حد آكا كيم اول مستعان — ويردى‌ايمان برآووج‌خاكه‌همان

(كنزالفوائد) تصوف واخلاقدن باحث برجلد كبير عربى براثر اولوب نسخه‌سى (يحيى افندى) كتبخانه‌سنده موجوددر .

عمر بن حمزه

طريقت (زينيه) مشايخندن فاضل برذات اولوب (ادرنه) ليدر . طريق مذكور مشايخندن

(قره‌جيك) لى شيخ (على بن سنان) افندى نامنه مؤلف (انيس الجليس) اسمنده عربى العباره اخلاق ومحاضراتدن باحث براثرى واردركه تاريخ تأليفى (٩٨٦) در. بواثر طابع ذهولى اولمق اوزره (١٣٠٦) تاريخنده (امام سيوطى) يه نسبت ايديله‌رك مطبعهٔ عامره‌ده طبع ايدلمشدر.

عارف محمد افندى

(طريقت زينيه) كبراسندن برذات اولوب (دكزلى) دندر. (استانبول) ده اكمال تحصيل وسلوكدن صوكره (ازميت) ه نقل مكان ايده‌رك نشر طريقت وتأليفله امرار حيات ايله‌دى. (روضة التوحيد) اسمنده توركجه منظوم اثر تصوفلرينى (٩٤٧) تاريخنده اكمال بيورديلر. (ازميت) ده (اورخان غازى) جامعى يوقاروسنده‌كى مزارستانده مخدومى (احمد افندى) ايله برابر مدفوندرلر. (٩٧١) ده وفات ايدن احمد افنديك‌ده (نزهة الموحدين) اسمنده منظوم اثرى واردر. (روضة التوحيد) دن:

اى قديم وحىّ وقيوم واحد
سن سين اول خلّاق اشيا بى عدد

عبد الرحيم قره‌حصارى [١] آفيون قره حصارى

آق شمس الدين حضرتلرينك اخص خلفاسندن اولوب علم تصوف واخلاقدن باحث بر مقدمه ايكى قسم وبرخاتمه‌يى وهرقسم اون بابى حاوى تركى العباره (منية الابرار وغنية الاخبار) ايله (٨٦٥) تاريخنده اكمال ايتديكى منظوم (وحدتنامه) ومنظوم (ترجمهٔ قصيدهٔ رائيه) اسمنده‌كى آثارندن كمالى مستبان اولور. قره حصارده نامنه مضاف جامع شريف يانده مدفوندر. آثارى مطبوع دكلدر. (منية الابرار) استانبولك فتحى سنه‌سنده اكمال اولونمشدر.

---

[١] نجم الدين رازى ونجم الدين دايه اسملريله بنام اولان ذاتك اجل آثارندن اولوب تصوف واحوال سلوك وتربيهٔ نفسدن باحث (مرصاد العباد من المبدأ والمعاد) اسمنده‌كى اثر دقيقك مترجمى سلطان مراد ثانى دورى فضلاسندن (قاسم بن محمود قره حصارى) ده علماى متصوفه‌دن بر ذاتدر. ترجمه‌نك اسمنى (ارشاد المريدين الى المراد) تسميه ايلمشدر. سلطان محمود اول معاصرى (شفاء الصدور وصفاء القلوب) مؤلفى (شيخ مصطفى بن مراد) ايله (اصول وصول الهية) اسمنده (١١٨٥) تاريخنده براثر يازان (شيخ محمد خلوتى) ده قره حصاردن يتيشن مشايخدندرلر.

ابیاتندن :

کرچه اولدی مولدم قره حصار
یوزوم آغ ایت قیلمه‌بنی شرمسار

وحدتنامه‌سندن :

حمدایدر اول ذاته جانی پاك اولان
کیم خلافت بولدی آندن خاك اولان

علی دده بوسنوی

علمای خلوتیه‌دن برذات اولوب (بوسنه‌لی) در. (خلاصة‌الاثر) ده (موستار) لی اولدیغی محرردر. تربه شیخی دیمکله مشهور ایدی. مرشدلرینك رجال خلوتیه‌دن (نورالدین زاده) اولدیغی وبرمدت (سکتوار) قلعه‌سنده مشهد قانونی‌ده بنا اولونان تربه وخانقاهده بولوندیغی محاضراتنده حکایه ایدییور. مؤلفاتی، (۱۰۰۱) تاریخنده مکهٔ مکرمه‌ده تألیف ایدوب مختصراً (اسئلة الحکم) و (خواتم الحکم) اسمیله‌ده تسمیه ایلدیکی أثریله (تمکین المقام فی مسجد الحرام)، (سباعیات فی الفروع)، (مواقف الاخرة واللطائف الفاخرة)، (محاضرات الاوائل والاواخر)، (انوار المشارق)، (رسالهٔ انتصاریه)، (تربیع المراتب والاصول لارباب الموصول) در. صاطرجی محمد پاشانك دعوتی اوزرینه (وارات) سفرینه عزیمتله عودتنده (تمام وصلت) ترکیبنك دلالتی اولان (۱۰۰۷) ده رحلت ایله‌دی. (سکتوار) قربنده (صولنق) ده مدفوندر.

آثار مذکوره‌دن (اسئلة الحکم) تصوف، عقائد وسائره‌دن باحث اولوب عربی العباره (۳۶۰) سؤالدن مرکبدر. (خواتم الحکم) اسمیله‌ده مسمادر. اسئله‌نك قسم اعظمی موجب استفاده‌در. (۱۳۱۴) ده مصرده طبع اولنمشدر. کنارنده طقوز جلددن عبارت اولان تفسیر (روح المعانی) صاحبی مفتیٔ بغداد افاضلدن (محمود آلوسی) نك (اجوبة العراقیه علی اسئلة الایرانیه) سی واردر.

(محاضرات الاوائل والاواخر): امام سیوطی‌نك (اولیات) ی طرزنده اکثریتی اعتباریله تاریخه تعلق ایدر عربی برأثردر. بوده مصرده طبع اولونمشدر. بعض اقوالی ضعیف اولمغله برابر اکثر موادی تاریخ ومحاضرات ایله مشتغل ذواته استفاده بخشدر.

(رسالهٔ انتصاریه): خاندان آل عثمان حضراتنك فضائلیله بقای سلطنتلرینه دائر اکابر ومکاشفین امتك اولبابده‌کی افادات ونقلیاتنی جامع مفید ومختصر عربی برأثردر. محفوظ کتبخانهٔ عاجزی اولان بورساله مطبوع دکلدر.

(تمکین المقام فی مسجد الحرام) سلطان مراد ثالث طرفندن (١٠٠١) تاریخنده مقام ابراهیمك تجدیدینه مأمور اولدیغی وقت تحریر ایله‌مشدر . درت رکن بر خاتمه اوزره مرتب اولوب (١) اومقامده نزول ایدن آیاتدن (٢) اومقامده‌کی فضیلت صلاتدن (٣) اومقامك اسرارندن (٤) اوائل مقاماتدن وبرخاتمه‌دن عبارتدر .

(تربیع) ك برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده واردر .

علی چلبی بن حمزه ازنیقی

علوم متنوعه‌یه واقف عارف برذات اولوب مشهور شیخ اده‌بالی نسلندن (وحی‌زاده) نك متعلقاتندندر .

بدایةً پدرلری محلولندن اولان سلك زعامته دخول ایله بلغراد وجواری سفرلرنده بولندقدن صوکره مسقط رأسنه عودتله یکیدن تحصیله باشلادی وسلطان محمدخان ثالث زماننده (استانبول) ه کله‌رك (سودلیجه) ده اقامت ایله‌دی . علوم متداوله وبتخصیص علم تفسیر وتصوف وکلام ایله علوم غریبه وحکمیه وکیمیویه‌ده‌کی وقوف تاملرینی بوفنلرده‌کی تألیفات عدیده‌لریله اثبات ایلدکلرندن بین الخواص (مؤلف جدید) شهرتیله بنام اولدی . ملامیهٔ بایرامیه کبار مشایخندن (ادریس مختفی) شهرتیله بنام (ترحاله‌لی خواجه علی الرومی) دن مستخلف اولدیغی (مستقیم‌زاده) مرحومك مناقب ملامیهٔ بایرامیه‌سنده محرردر . (من اضعف الخلیقة الی اکمل الطریقة) عباره‌سیله باشلایان استرشادی حاوی (عزیز محمود هدائی) حضرتلرینه تقدیم ایتدکلری نامه‌لرینه حسن قبولی متضمن (من اضعف الفقرا) فقره‌سیله بدأ ایدن جوابنامه‌دن استنباط اولوندیغنه کوره طریقت جلوتیه‌یه‌ده منتسب اولدقلری آکلاشیلمقده‌در . (١١٠٨) تاریخنده عالم آخرته سفر ایلیوب حضرت خالد (رضی الله عنه) تربهٔ شریفه‌لری حریمنه دفن اولوندیلر .

مؤلفات عدیده‌لرندن باشلیجه‌لری شونلردر : [١]

(١) — جواهر الاسرار .

(٢) — ثمرة الارشاد .

(٣) — درر الانوار فی اسرار الاحجار .

(٤) — الدرة البیضاء فی الاکسیر الاحمر .

(٥) — مقدمة الوصل .

(٦) — دیوان الحکمة (منظوم)

(٧) — کشف الاسرار وهتك الاستار .

(٨) — السر الربانی فی العلم الجسمانی والروحانی .

(٩) — طوالع البدور فی شرح الشذور .

---

[١] مفرط بدعاجزی اولان (درر الانوار فی اسرار الاحجار) اسمنده‌کی اثرینك نهایتندن آلندی .

(١٠) — درة الغواص فی اسرار الخواص .
(١١) — ترويح الارواح فی اسرار المفتاح .
(١٢) — رسالهٔ قضا وقدر .
(١٣) — مفاتيح الكنوز فی حل الرموز .
(١٤) — انوار التركيب .
(١٥) — اللوايح فی اسرار الحروف الفواتح (مؤلف بو اثرنده ترجمهٔ حالنی يازديغنی (درر الانوار) ندە حكايه ايدييور.)
(١٦) — المنتخب فی صناعة الذهب .
(١٧) — شرح قصيدهٔ صعلوكيه .
(١٨) — ديوان اكسير .
(١٩) — مجموعهٔ مجربات .
(٢٠) — مفتاح الحكمة .
(٢١) — حجر ثلاثة .
(٢٢) — عشرة ابواب .
(٢٣) — المصباح فی علم اسرار المفتاح .
(٢٤) — كتاب دقايق الميزان فی مقادير الاوزان
(٢٥) — كتاب انواع الدرر فی ايضاح الحجر .
(٢٦) — كتاب لوح ذهب الاسرار فی معارف الاحجار
(٢٧) — كتاب المنتخب فی الاكسير .
(٢٨) — درة الدرر وتحفة الغرر .

(١) نومرولی (جواهر الاسرار) ايله (٢٠) نومرودن آشاغيسنی حاوی اولان بش اثرنی جامع برمجموعه‌سی (اسكدار) ده (آطلاما طاشنده سليم آغا) كتبخانه‌سنده، برقاچ دانه‌سی‌ده كتبخانهٔ عمومی‌ده جار الله ولی الدين افندی كتابلری آراسنده و (كشف الاسرار وهتك الاستار) اسمنده‌كی تفسيرينك برنسخه‌سی (روان اوطه‌سی) كتبخانه‌سنده واردر .

علمی دده

علما وشعرای مولويه‌دن اولوب (بغداد) ليدر. بغداد واستانبولده اكمال تحصيلدن صوكره برمدت نيابتله سياحت ايده‌رك (شام) ده (دالی) دده‌يه انتساب ايله‌دی . شيخنك وفاتنده جانشينی اولدی . اثنای سلوكده روحی ، صمتی ، انسی ايله سياحتلری واردر . (١٠٢٠) ده (شام) ده ارتحال ايله‌دی . مرتب ديوانيله جريزهٔ مثنوی‌يه شرحی ، فتوحات وفصوصك بعض نقاطلنك شرحنه دائر تعليقاتی وسائر رسائلی موجوددر .

ابياتندن :

علميا عين كمال ايله كمال كامل
هر نفس واصل ايدر عارفه روحانی قوت

عدلی حسن افندی

طریقت سنبلیه مشایخ کرامندن برذات اولوب (ایشتیب) لیدر. اکمال سلوك ایله‌دکدن صوکره آستانهٔ سنبلی مشیختنده بولوندیلر. رحلتلری (رضاءپاك) و (مبشرالجنة) ترکیبلرینك دلالت ایتدیکی (١٠٢٦) ده قبر عالیلری درکاه مذکورده‌در. تاریخ تألیفی (رسالهٔ آخرکار) ترکیبی اولان منظوم (ترغیبات) ایله (مرتب دیوان) کبی غیر مطبوع آثاری واردر.

الهیات عارفانه‌لرندن :

لوح دلدن اوقویان علم الهیدن سبق
ذره‌جه یادنده‌قالماز محواولوب هپ ماسبق
نورحق قلبك منورایله‌سین دیرسه‌ك دلا
آتش توحید ایله کل ماسوایی اوده یاق

عمرفانی افندی

آتی‌الترجمه نورالدین زاده خلفاسندن دراغمان شیخی بوسنه‌لی (عبدالمؤمن) افندی خلیفه‌سی ودامادی اولوب (دبره) لیدر. (١٠٣٢) ده ارتحال‌ایله‌دی. (الحجةالنیرة فی‌بیان‌الطریقة المنیرة) ، (قیافتنامه) اسملرنده اثرلر یازمشدر. علم تفسیر ایله اشتغالندن ناشی (تفسیری) لقبیله‌ده ملقبدر. فاتح جوارنده (ترجان ـ دراغمان) تکیه‌سنده مدفوندر. اکری سفرنده بولونمش ایدی. آیاصوفیه‌ده واعظلغی واردر.

عمر فؤادی افندی

طریقت شعبانیه [١] عرفا وفضلاسندن برذات اولوب مؤسس طریقت شیخ شعبان ولی حضرتلرینك خلفاسندن قسطمونیلی شیخ محی‌الدین افندیدن مستخلفدر. (١٠٤٦) تاریخنده وفات ایده‌رك آستانهٔ شعبانی‌یه دفن ایدلدیلر. مؤلفاتی (ترجمهٔ معیارالطریقة) ، (واقعات) ،

[١] (مرآت‌العاشقین) ، (میزان‌العاشقین) اسملرنده‌کی مطبوع رساله‌لرك مؤلفی زغفرانبولیلی (محمد امین) افندی‌ده علمای مشایخ شعبانیه‌دندر. بوذاتك خلفاسندن اولوب (١٣١٢) ده وفات ایدن (نوره‌قوب) لی احمد افندینك‌ده (معین‌المرید) اسمنده غیر مطبوع بر اثری واردر.

(رسالهٔ توحیدیه)، (مرتب دیوان)، (بلبلیه)، (مصلح‌النفس)، (پندنامه)، (تعریفات علم نحو)، (رسالهٔ دریه)، (مقالهٔ فردیه ورسالهٔ وردیه) اولوب یالکز مناقب مطبوعدر.

بلبلیه‌لرندن :

نیك و بددن نه اولسه دلده حاضر
اسانه اول اولور البته ظاهر

ابیات سائره‌لرندن :

بن بلا صحراسنك مجنونی ایللر بی‌خبر
لیلی‌یی مولایه تبدیل ایتدم ایللر بی‌خبر
کورمك ایسترسه‌ك اکر علم وکمالك حالنی
کندی آیینه‌کی صاف ایله فؤادی هرآن

آثار عارفانه‌لرندن :

توثیقیه	شرح ورد ستار [۱]
صدفیه	خلوتیه
شوقیه فی‌حق دوران صوفیه	کلابیه
شرح رسالهٔ زنبیلی علی افندی فی‌حق	حیاتیه
دوران صوفیه	عسلیه
رسالهٔ دوران	سلسله‌نامه
روضات‌العلما	مثلثات طاسیه
مناقب شعبانیه	تربه‌نامه

ایله مخدوم عالیلری (قلبی) افندینك بعض اشعارینی حاوی اولان بویوك مجموعه (یحیی) افندی کتبخانه‌سنده‌در.

عبدالکریم افندی «ایشتیبلی امیر افندی»

آتی‌الترجمه (نورالدین‌زاده) نك ارشد خلفاسی ملامی مشرب برذات اولوب (ایشتیب) لیدر.

---

[۱] ورد ستارك دیکر شارحلری : (شاه ولی)، (عیشی‌محمد تیره‌وی)، (عبدالله شرقاوی)، (مستقیم زاده)، (شمس‌الدین نصوحی زاده)، (سید کمال‌الدین حریری). بوشرحلردن یالکز (حریری زاده) نك‌کی مطبوعدر.

ارتحالی (١٠١٥) ده مرقد عالیلری استانبولده (قدرغه) ده (صوقوللو محمدپاشا ـ شهید محمد پاشا) درکاهنده‌در . (مغنیسا) ده (چاشنیکیر) کتبخانه‌سنده (رسالة الهدی لاولی الاهتدی) اسمنده براثری ودوران صوفیه‌نك حلنه دائر رساله‌سی و (ایشتیبی) مخلصلی بعض الهیاتی واردر . علوم غریبه‌یه‌ده واقف ایدی .

الهیاتندن :

کل برو ای طالب حق مطلب اعلایی کور
جمله وارلقدن کچوب اول ذات بی‌همتایی کور
هو شرابندن ایچوب مست اولدك ایسه صوفیا
عین وحدتله نظر قیل سر او ادنایی کور
کندیدر کندیسنی چون کیم بیلن ای ایشتیبی
برزخ عرفانده قالمه اول هوالمولایی کور

عبدالمجید سیواسی

کبرای خلوتیه‌دن وعم اکرمی شیخ شمس‌الدین سیواسی خلفاسندن اولوب ترجمهٔ حالی علما فصلنده مذکور محرم افندینك مخدومیدر . (سلطان محمدخان ثالث) ك دعوت همایونلرینه امتثالاً درسعادته رحلتله وعظ وارشاد طالبین ایله مشغول اولدیلر . (بیك قرق طقوزده آلدی اوجقده مکان) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٤٩) تاریخنده وفات ایده‌رك ایوب قربنده نشانجی‌ده‌کی درکاهه دفن اولوندیلر . اشعار عارفانه‌لرندن (شیخی) تخلص ایدرلردی . مؤلفاتی غیر مطبوع اولوب (شرح مثنوی) ، (لذائذالاثار ولطائف‌الازهار) ، (شرح علی قصیدهٔ میمیه لمولانا جلال‌الدین رومی) ، (مصقل‌القلوب)، (فضائل صلوة‌النبی) ، (دررالعقائد) (مرتب دیوان الهیات) ، (شرح جزیرة‌المثنوی) ، (عمدة‌المستعدین فی‌الصرف) ، (مقاصد عینیه [١] ومصاعد ارواح طیبه وعینیه) ، (قهرالسوس فی‌الجام‌النفوس) ، (میادین الفرسان ـ قواعد فارسیه) ، (تفسیر فاتحه) وسائره کبی یکرمیدن زیاده‌در .

---

[١] بو اثرعالی ترجمهٔ حالی (ی) حرفنده مذکور اولان (شیخ یار علی بن سیاوش دیوریکی) نك کتاب‌المقاصد الناجیة فی‌المبداء والمعاش والمعاد) ینك تورکجه شرحی اولوب (١٠٣٨) تاریخنده اکمال ایدلشدرکه بر نسخه‌سی (خالص) افندی کتبخانه‌سنده واردر .

عبدالکریم واردارى

فضلاى مشايخدن بر ذات اولوب واردار يكيجه‌سندندر . آثارى : (تفسير فاتحه) ، (تفسير آية قال عليك السلام) ، (تفسير آية ماكان على النبى خرج) ، (شرح كما صليت على ابراهيم) در . ايلك اثرينى (١٧٠١) تاريخنده تحرير ايتمشدر .

عبدالاحد نورى افندى

خلوتيه مشايخ كرامى آره‌سنده فضل وعرفان ايله اشتهار ايله‌ين ذواتدن اولوب (سيواس) ليدر. مقدمات علومى تحصيله باشلادقلرى اثناده دايسى معلم ومرشد اكرمى اولان شيخ عبدالمجيد سيواسى حضرتلرى سلطان محمدخان ثالث طرفندن اولونان دعوت همايونه امتثالاً استانبوله عزيمتلرنده برابرلرنده آلدقلرندن تحصيل وتفيضى استانبولده اكمال ايله‌ديلر .

علوم ظاهره و باطنه‌دن اخذ اجازه‌يه مظهر اوله‌رق وظيفهٔ ارشاد ايله مدللى‌يه كيده‌رك بر مدت نشر علم وطريقتله توغلدن صوكره (١٠٢٣) تاريخنده درسعادته جلب اولونه‌رق محمدآغا تكيه‌سى مشيختنه تعيين اولونديلر . براز صوكره يعنى (١٠٤١) ده فاتح سلطان محمد خان و (١٠٥١) ده سلطان بايزيد خان‌ثانى حضرتلرينك جوامع شريفه‌سنه بعده آياصوفيه جامع‌شريفنه واعظ تعيين بيورلديلر . ايشته بووجهله وعظ وارشاد وتأليف اثار ايله مشغول ايكن (الشيخ عبدالاحد) تركيبله شعرادن فيضى افنديتك (كتدى جنته عبدالاحد) وخلفاسندن شيخ نظمى افنديتك (عبدالاحد افندى اولسون مقيم جنت) مصراعلرينك دلالتى‌اولان (١٠٦١) تاريخنده ارتحال ايده‌رك ايوب نشانجيسنده مرشد مكرملرى عبدالمجيد سيواسى حضرتلرينك تربهٔ شريفه‌لرى قارشى‌سنه دفن ايدلديلر .

علم تصوف ايله تعبير رؤياده‌كى اقتدار مرشدانه‌لرى مسلم انام ايدى. اوچ بطنه قدرسلسلهٔ عليه‌لرى (شيخ اوحدالدين عبدالاحدالنورى ابن‌مصلح‌الدين مصطفى صفايى بن‌اسماعيل بن ابى‌البركات) اولمق اوزره مضبوطدركه بونلردن پدرلرى اولان صفايى افندى زمرهٔ قضاتدن وعبدالمجيدسيواسى‌نك جدعاليلرى‌ابوالبركاتك كريمه زاده‌لرى وملتقى‌شارحلرندن سيواس‌مفتيسى اسماعيل افنديتك اوغلودر. والده‌لرى‌ده ابوالبركاتك مخدومى محرم افنديتك كريمه‌لريدر .

مؤلفات عارفانه‌لرينك باشليجه‌لرى :

١ شرح اربعينيات
٢ رياض‌الاذكار
٣ تأديب‌المتمردين فى‌اسلام الابوين
٤ رسالة فى‌حيوة الخضر والياس

٥ رسالة فى توفيق تعارض الآيات
٦ رسالة مرأة الوجود فى المراتب الكلية والحضرات
٧ رسالة فى نفع مساعى الاحياء للاموات
٨ رسالة فى جواز اداء النوافل بالجماعة
٩ رسالة فى شرائط استجابة الدعاء
١٠ رسالة فى محبة العبد لربه
١١ رسالة فى حقيقة ليلة القدر
١٢ رسالة فى شروط طلب العلم النافع
١٣ رسالة فى اثبات الشعور لاهل القبور
١٤ رسالة فى ثبوت طى المكان لاولياء الامة
١٥ رسالة فى جواز دوران الصوفيه باللغة التركية
١٦ رسالة ماعرفناك
١٧ شرح كلمات كميل بن زياد
١٨ مراتب معرفة الرحمن
١٩ رسالة العطريه
٢٠ انقاذ الطالبين
٢١ اثبات العلم والشعور
٢٢ هجة الوداد
٢٣ العدل والاقساط بين التفريط والافراط
٢٤ قصم المبتدعين
٢٥ درر نورى
٢٦ رسالة التاج
٢٧ اثبات الواجب فى ماهية الوجود
٢٨ مرآت الوجود ومرقات الشهود

غزليات عارفانه‌لرندن :

کنت کنزك سريدر دنيا وعقبادن غرض
اکا مکتب خانه‌در بوچرخ مينادن غرض
انفس وآفاق رؤيتله کماله عارف اول
معرفتدر ,ونکه مخلوقات بيدادن غرض
بر معمادر بو عالم فهم ايدن عارفلره
اسم اعظم سريدر چون اول معمادن غرض
صوفيا اسماده قالمه کل مسما درسين آل
بيل مسمادر کوزوم تعليم اسمادن غرض
قومبادی شغلنی سن مقصد اقصايی کور
چون نتايجدر قوصغرا و کبرادن غرض
قطره‌سنده‌نجه عمان کزليدر دل بحرينك
حاصلی در حقيقتدر او دريادن غرض
(نوريا) هيچ غيری مطلب قالمادی عاشقلره
حق جماليدر همين جنات عقبادن غرض

عرفی رجب دده

شعرا وعرفای مولویه‌دن اولوب سیروزلیدر. نشاطی وآغازاده کبی اکابردن استفاضه ایتمشدر. (۱۱۰۰) تاریخنده شیخی بولوندیغی (بلغراد) [۱] مولویخانه‌سنده کلشن عدمه عازم اولدی. مؤلفاتی: مثنوی شریفدن منتخب برچوق ابیاتی ـ هربیتی بش بیت ایله تفسیر صورتیله شارح و برچوق غوامض و اسرار معنویه‌یی موضح اولان (نخل تجلی) ایله شرح قصیدهٔ عرفی ومرتب دیوان عارفانه‌لرندن عبارتدرکه غیر مطبوعدر.

ابیاتندن:

شاه اولمق ایسته‌ین غم ایله مبتلا اولمق کرک
عالمده سلطنت طلب ایدن کدا کرک

آه ایتدکجه جوشه کلیر کوزلرم یاشی
دریا تموج ایتمکه البت هوا کرک

عینی اکبر محمد افندی

رجال خلوتیه‌دن عارف وفاضل برذات اولوب اسکی‌شهرلیدر. آنی‌الترجمه حضرت نیازی‌دن مستخلفدر. شمائل‌شریفی ترکجه نظم ایله‌دی. مرشدینک قصیدهٔ برئه تسبیعنی‌ده (فوائدزمردیه) اسمیله شرح ایتمشدرکه خط دستیله محرر نسخه سلطان بایزید ثانی جامع شریفی جناحنده‌کی شیخ‌الاسلام تعلیق نویس ولی‌الدین افندی کتبخانه‌سنده‌در. هرایکیسی‌ده غیرمطبوعدر. ارتحالی (۱۱۳۵) تاریخنده‌در. بروسه‌ده امیر سلطان جامعنک عزب قپوسی دینلن شرق طرفنده‌کی قاپیسی خارجنده مدفون اولدیغی (کلزار عرفان) ده محرردر. حدیقة‌الجوامع‌ده ایوبده یحیی افندی درکاهنده مدفون اولدیغی محررسه‌ده موثوق دکلدر.

عاجزی سلیمان افندی

طریقت سعدیه‌دن [۲] (عاجزیه) نامیله معروف اولان شعبه‌نک صاحبی برذات اولوب

---

[۱] علم تصوف وکلامدن باحث (ترشیحات) اسمنده‌کی غیر مطبوع اثر مقبول صاحبی اولان و (واصل رحمة ربه) ترکیبنک دلالتی بولونان (۹۸٤) تاریخنده وفات ایدن عرفای نقشبندیه‌دن (نصوحی جلبی) بلغراددن یتیشن فضلادندر. (ترشیحات) ك تاریخ تألیفی (۹۵۷) اولوب برنسخه‌سی اسعدافندی کتبخانه‌سنده واردر.

[۲] مؤسس طریقت (سعدالدین جباوی حضرتلرینك) رحلتلری (کمال نور سعدالدین) ترکیبنك دلالتی اولان (۷۰۰) تاریخنده ومرقد مبارکلری (حوران) قطعه‌سنده (جبا) قریه‌سنده‌در.

عن‌اصل اشقودره‌ليدر . علوم رسميه‌يى استانبولده اكمالدن صوكره مسلك قويم تصوفه دخالتله (پرزه‌رين) ده اختيار اقامت ايتدى . رحلتلرى (١١٥٠) تاريخلرنده‌در . قسم اعظمى تركى ومتباقيسى عربى وفارسى اولمق اوزره غير مطبوع ديوانى اولديغى كبى بعض رسائلى‌ده اولديغى مرويدر . اسكدارده عتيق والده كتبخانه‌سنده اخلاق وتصوفدن باحث منظوم برآثرى واردر. بوشعبه‌دن اولان درويشان ادهمى (درت تركلى) مراقبه كيرلر .

اشعار عارفانه‌لرندن :

حقيقت باغ عبرتده اولى‌الابصار حكمتدر
كل‌نازكارى ناسوت ايدر انسان اولورپيدا

عبدالكريم جلوتى

طريقت جلوتيه مشايخندن فضل وعرفان صاحبى برذات اولوب شهيردر . پدرعاليلرى استانبولده اكمال تحصيلى متعاقب پير افخم عزيز محمود هدائى حضرتلرينك خلفاسندن اولان وشهزاده جامع شريفى كرسى شيخلكنه تعيين اولنوب (وصل رحمانه سفر قيلدى ولى كامل) مصراعنك دلالت ايتديكى (١٠٦١) تاريخنده ارتحال ايله (قره‌جه احمد) تربه‌سى قربنه دفن ايديلان (قره‌حصار شرقى) لى (شيخ ولى‌الدين) افنديدر. صاحب ترجمه (عبدالكريم افندى) علوم رسميه‌يى پدريله زمانى فضلاسندن وعلم تصوفى مختصراً پدرندن اخذ ايله‌دكدن صوكره (لاله‌لى) قربنده (احمدآغا) جامع شريفى و اعظلغنده بولونه‌رق ارشاد عباد وتأليف آثار ايله اوقاتكذار اولدى . و (١١٠٠) تاريخنده وفات ايده‌رك پدرى يانده دفن ايدلدى . خطدستيله محرر اولان آثار فاضلانه وعارفانه‌سنك قسم اعظمى كتبخانۀ عموميده موجوددر . كوچوك برادرى (عبدالوهاب) افندى‌ده فضلادن برذات اولوب آثارندن (ابى‌الفرج ابن جوزى) نك (ذم الهوى) اسمنده‌كى اثرينى اختصار صورتيله ميدانه‌كتيرديكى اثرى كتبخانۀ عموميده واردر.

عبدالكريم افنديك آثارى :

١ تفسير سورۀ يوسف
٢ زبدةالاخبار والآثار
٣ مزيل‌الاشتباه‌عن‌اسماءالصحابة‌والتابعين‌والرواة
٤ تبيين‌الكلام فى‌القيام والصيام
٥ جامع‌الاحاديث‌الانواريه فى‌الاخبار‌المصطفويه
٦ حديث اربعين فى‌فضائل ذكرالله
٧ المعارج الوصوليه الى آى‌القرآنيه
٨ حديث اربعين فى‌فضائل‌الصلوة على‌النبى

٩ رساله فی حق دوران صوفیه ١١ تنویر السالکین وترغیب الطالبین
١٠ مجمع الفوائد ومعدن الفرائد فی حق صلوة شریفه ١٢ مجالس وعظیه

بو آثاردن باشقه مطالعه ایتدیکی کتب متنوعه کنارلرنده محققانه تعلیقاتی ده کورولمکده‌در.

علی بن شعبان آقسرایی

فضلای مشایخدن برذات اولوب (استانبول) ده وعظ وارشاد ایله امرار حیات ایله‌دی . (١١١١) تاریخنده وفات ایده‌رك (طوپ قپو) خارجنده قاضی‌زاده شیخ محمد افندی جوارینه دفن ایدلدی . آثاری: (شرح حکمة العین) ، (حاشیه علی قول احمد للفناری) ، (تفسیر قوله تعالی والشمس تجری) ایله رسائل عدیده‌دن عبارت اولوب جمله‌سی غیرمطبوعدر .

علی بن ابراهیم داغستانی

طریق نقشبندی فضلاسندن برذات اولوب (طاغستان) ك (برکشاد) قصبه‌سندندر . وطننده اکمال تحصیل وسلوکدن صوکره (مدینهٔ منوره) ده اختیار مجاورت ایده‌رك (١١١٦) تاریخنده ارتحال ایله‌دی. مرشد عالیلری سید محمد ارموی‌در . آثاری غیر مطبوعدر . بر نسخه‌سی (اندرون) ده سلطان (احمد ثالث) کتبخانه‌سنده موجود اولان (کواکب السعادة) اسمنده‌کی اثرنده اون عدد تألیفی اولدیغی مذکوردرکه بعضیلری بونلردر :
(مهمات المعارف) ، (دلیل الزائرین وانیس المجاورین) ، (خلاصة التواریخ) ، (جامع المناسك) ، (اقصی المطالب) ، (مشارع البر والاحسان فی مناقب آل عثمان) .

عبدالحی افندی

مشایخ جلوتیه کبارندن ادرنه‌ده مدفون حاجلی ابراهیم افندینك مخدومی اولوب سلامی علی افندینك ایکنجی دفعه مشیختندن صوکره استانهٔ هدائی‌یه سجاده نشین اولدی . (قیله عبدالحی سکا حق رحمتی) مصرعنك دلالت ایتدیکی (١١١٧) ده ارتحال ایده‌رك جوار خانقاهده خلیل پاشا تربه‌سنده خلیل پاشا زاده محمود بکك یاننه دفن ایدلدی . دیوانچه تشکیل

ایده‌جك قادار الهیاتی وحاجی بایرام ولی‌نك (چالابم برشـار یاراتمش ایکی جهان آراسنده) مطلعلی نطق عالیلرینه وحضرت هدائی‌نك (ایسته‌ین یارین خاك ایدر وارین) مطلعلی الهیلرینه شرحلری واردر . (امام بوصیری) نك قصیدهٔ برده‌سی‌ده نظماً ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی نورعثمانیه کتبخانه‌سنده موجوددر . برده (سورهٔ فتح) تفسیرینه دائر عربی‌العباره (فتح‌البیان لحصول‌النصر والفتح والامان) اسمنده براثری واردرکه (بشیرآغا) کتبخانه‌سنده موجوددر . حفیدلری محمد نسیم افندی‌ده ارباب دانشـدن برذاندر . اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌کی بر مجموعه‌ده (شیخ وردی) اسمنده برذاتك نطقنه شرحی واردر .

(هو) ردیفلی غزل عارفانه‌لرندن :

جلوه‌گاه سینه‌ده دوران ایدر افکار هو
طور دلدن منجلیدر شعلهٔ انوار هو

عزالدین احمد افندی «اشرف زاده»

فضلا وعرفای قادریه‌دن اولوب بروسه‌لیدر . علوم رسمیه‌یی شـارح نصوص (مالقوچ مصطفی) افندی‌دن تحصیلدن صوکره پدرندن استخلاف ایده‌رك بروسـه‌ده اشرفیه‌دن انجیرلی درگاهنه پوست نشین اولمشلرایدی. (کلدی اوچلر رحیا تاریخ فوتك دیدیلر) (گچدی اشرف زاده عزالدین افندی قطب ایکن) بیتنك دلالت‌ایتدیکی (١١٥٢) تاریخنده مسافرةً استانبولده مقیم‌ایکن وفات ایده‌رك طوپخـانه‌ده قادریخانه‌یه دفن اولوندیلر. (انیس‌الجنان) عنوانیله درت جلد کبیر عربی تفسیر شریفی (مشوق‌العشاق) اسمنده بر موعظه‌سیله (عزی) مخلصلی اشعار عارفانه‌سی واردر . مناقبی مریداندن تنوری زاده مصطفی افندی (هدیةالفقرا) نامنده‌کی اثرنده تفصیل ایله‌مشدر .

الهیات عارفانه‌لرندن :

سینه‌که سوراخ آچوب نی کبی نالان اوله‌دن
حالت عشق ایله هردم زار وافغان ایسته‌مه

عیسی محوی

علوم رسـمیه‌یه واقف ومعارف محمدیه‌دن نصیبه‌دار بر شـیخ کامل اولوب آتی‌الترجمه

فتحی عبدالکریم افندی خلیفه‌سیدر . عن اصل (بولی) ملحقاتندن (کره‌ده) لیدر . غنی زاده نادری افندینك همشیره‌زاده‌سی و (سلیمانیه) جامعی واعظی ایدی . ایفای حج شریفدن عودتنده (مات عیسی ولم یمت حب) ترکیبنك دلالتی اولان (١١٢٧) ده شامده وفات ایده‌رك جوار شیخ اکبره دفن ایدلدی . مرتب دیوانی ونحودن (مفیدالاعراب) اسمنده باشلیجه برآثری واردر .

ابیات عارفانه‌لرندن :

یوقلغنده وار اولان وارلقده بیلمز یوقلغی
صحبت یار لذتن بیلمز بکم اغیار اولان

بیتی سابق‌الترجمه مستقیم‌زاده طرفندن شرح اولونمشدر .

(١١٧٣) ده درسعادتده وفات ایده‌رك ترجمان یونس (دراغمان) جامعی حظیره‌سنه دفن اولونان مخدومی (محوی) محمد صالح افندی‌ده شعرای مشایخدن اولوب (تذکرهٔ رامز) ده اشعار عارفانه‌سی مندرجدر . ازجمله :

(جمالك عالمه مهر منور یارسول‌الله   وجودك جملهٔ نور مصور یارسول‌الله)

مطلعلی نعت شریفی مشهوردر .

علمی محمد افندی (عرب زاده)

فضلای نقشبندیه‌دن برذات اولوب (ادرنه) لیدر . (مختصرة الولایة) مؤلفی محمد انصاری اسکداریدن مستخلفدر . شعرا فصلنده مذکور (نجار زاده شیخ رضا) افندینك مرشدیدر. (رهبرطریقت) ترکیبنك دلالتی اولان (١١٣٠) تاریخنده ادرنه‌ده ارتحال ایله‌دی . علم حدیثدن (مجمع‌الدرر والغرر فی‌احادیث سیدالبشر) اسمنده‌کی اثرینك برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیده واردر :

ابیاتندن

ریا وسمعه‌یی ترك ایت قلندر مشرب اول علمی
جهانك بود ونابودی حقیقت ابتلادر هپ

عزلی مصطفی افندی « درویش عزلی »

درکاه عالی چاوشلرندن ایکن آتی الترجمه (حضرت نیازی) ده کوردیکی آثار کماله بناءً ترك خدمتله مشارالیهه انتساب ایله‌دی . مولداً (کوتاهیه‌لی) در. (متوجه‌الروحانیه) ترکیبنك ناطق اولدیغی (۱۱۶۰) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (اسکدار) قراسندن (نردبان) کوینده‌کی (شاه قولی) درکاهنه دفن ایدلدی. آثارندن: (تخمیس دیوان نیازی) مطبوع دیوانی غیر مطبوعدر.
دیوانی مطلعندن :

قلم جولان ایدوب دوکسون زبانك جوهریکتا
خریدار متاع عشــق اولان لابد اولور دانا
بیلن آکلار خبرسویلر یا بیلمز اکلاماز سویلر
رموز نطفه‌دن سویله بیان اولسون نجه معنا

عبدالله بن عبدالرحمن جلوتی

طریقت جلوتیه مشایخ وعلماسندن برذات اولوب اکمال تحصیلدن صوکره کدك پاشا تربه‌سی قربنده‌کی حمزه پاشا جامعی امامتنده بولوندی. (۱۱٦٤) ده ارتحــال ایده‌رك (اسکدار) ده (قره‌جه احمد) دن (حیدرپاشا) یه کیدن جاده‌نك صولنه دفن ایدلدی . آثاری غیر مطبوع اولوب بروجه آتی‌در : (التحفة الندیره فی منع اطلاق المطلق علی وجود الحق) ، (النبذة الیسیره علی الشارح القیروانی لشرح السنوسیة) ، (المنح الالهیة فی شرح مقدمة الفخریة)، (المقدمة الفخریة فی اصطلاحات النحویة) .

عیونی سید محمد افندی « رصیفی زاده »

مشایخ سنبلیه‌دن شاعر برذات اولوب شهیردر. (سودلیجه شیخی) شهرتیله بنام ایدی . (خاتمهٔ صلحا) ترکیبنك کوستردیکی (۱۱٦٦) تاریخنده رحلت ایله‌دی. (سودلیجه) ده (سینه چاك) قربنده مدفوندر. آثاری: (دیوان)، (سلسله‌نامهٔ مشایخ عظام)، (تعریفنامهٔ درکاهان) در.
برنعتندن :

جمیع انبیایه پیشواسین یارسول‌الله
جمیع اولیایه رهنماسین یارسول الله

عبدالقادر نجیب افندی « اشرف زاده »

فضلا وعرفای قادریه‌دن اولوب سابق‌الترجمه بروسه‌لی شیخ‌عزالدین افندینك مخدوملریدر. (۱۰۲۲) تاریخنده وفات ایله‌دی . بروسه‌ده جدعالیلرینك تأسیس كرده‌لری اولان (انجیرلی) نامیله معروف (اشرفی) دركاهنده مدفوندر. مؤلفاتی: (زبدة‌البیان) اسمنده‌عربی‌العباره بر تفسیر شریفله (منظومهٔ مولدنبی) و دیوانلرندن عبارتدر . پدریله كندیلرینك تفسیرلری غیر مطبوع اولوب انجیرلی دركاهنده‌در .

نعوت عارفانه‌لرندن :

جمالك ای نبی مرآة انوار سعادتدر
نكاهك محض فیض رحمت اسرار رؤیتدر

ابیات سائره‌لرندن :

طوق عشقی كردن صدقه طاقوب میدانه كل
فوز مقصودی نجیبا سن بو دیوانده آرا

عرفانی عبدالله دارنده‌وی

علماء مشایخدن برذات اولوب (دارنده) لیدر. (عرفانی) مخلصلی اشعار متصوفانه‌سی ایله (فوائداللطیفة) اسمنده بسملهٔ شریفه تفسیری و (مسالك الســالكین) نامنده دیكر براثری واردر . صوك اثرینی (۱۱۸٤) تاریخنده تألیف ایتمشــدر . (دارنده) ده مدفون اولدیغی مرویدر. هرایكی اثری‌ده (بروسه) ده‌كی جامع كبیر كتبخانه‌سنده واردر .

عثمان نقشبندی

مشایخ نقشبندیه علماسندن برذات اولوب (مودورنی) لیدر. (۱۲۰۰) تاریخنده اسكی شهرده ارتحال ایله‌دی . بروسه‌ده‌كی جامع كبیر كتبخانه‌سنك مؤسسی اولوب (۱۲۱۱) تاریخنده وفات ایده‌رك بنا ایتدكلری (تللی تكیه) ده مدفون اولان (منزوی‌عبدالله) افندی حضرتلرندن تصفیهٔ باطن ایله‌مشدر. آثاری : (قواعدالتفسیر) ، (مسلك‌السالكین) ، (رسالهٔ نقشبندیه)

وسائره اولوب غير مطبوعدر. جامع كبير كتبخانه‌سنده‌كى كتابلرك برقسمى‌ده بو ذات طرفندن وقف ايدلمشدر .

عبداللطيف بن درويش فقيه قرامانى

فضلاى مشايخدن برذات اولوب اخلاق ، تصوف ، مواعظدن باحث توركجه (آداب المنازل) ايله (معراج المشتاقين ومنهاج المتقين) اسملرنده آثارى واردر . برنجى اثرينى (٩٨٥) ده تأليف ايتمشدر . علمادن (بروسه‌لى احمد بن على) افندى‌نك‌ده وظائف وامور بيتيه‌يه دائر (٢٣) فصل اوزره مرتب (آداب منازل) اسمنده توركجه براثرى موجوددركه تاريخ تأليفى (١٠٤١) در . برنسخه‌سى نور عثمانى‌ده واردر .

عبدالباقى دده « ناصر سيد عبدالباقى دده »

مشايخ مولويه‌دن صاحب معارف برذات اولوب كوتاهيه‌لى ابوبكر افنديك ايكنجى اوغلودر. درسعادتده (يكى قپو) مولويخانه‌سى شيخى ايكن (١٢٢٦) ده رحلت ايله‌دى . علم موسيقى‌يه‌ده كماليله انتسابلرى اولديغندن برخيلى بسته‌لر ترتيب ايتمشدر . مؤلفاتى : (شرح شاهدى) ، (ترجمهٔ مناقب عارفين) ، (ديوان اشعار) اولوب غير مطبوعدر . سلطان سليم ثالث نامنه (تدقيق وتحقيق) ناميله رسالهٔ موسيقى يازدينى كبى مؤخراً حروف ايله يازيله‌رق التنه دخى رقم ايله مقدار صوتلرى اشارت ايدلمك صورتيله اشارت ايديلن برنوطه‌نك اصول وقواعدندن باحث (تحريريه) ناميله بررساله داها تأليف وشهريار مشار اليهك بولدقلرى (سوز دل آرا) مقامنده‌كى آيين شريفلريله ينه بومقامدن اولان پيشرو قيمتدارلرينى برنوطه ايله تحرير ورساله‌يه تبديل ايده‌رك حضور شاهانه‌لرينه تقديم ايتمشدر . رياضيه‌نك موسيقى‌يه تعلق ايدن الحان وصدا واهتزازات صوتيه مباحثنده قدمانك آثارينى كثرت تتبع ومطالعه ايله بوخصوصده صاحب هنر وكمال اولديغندن اصفهان وعجم بوسلك مقامنده ايكى آيين بسته‌له‌مشدركه اليوم دركاهده اوقونمقده‌در . (شوق طرب) آيينى‌ده بوذاتكدر .

عثمان بن احمد فرنكى

طريقت شاذليه ونقشبه فضلاسندن برذات اولوب نيكده قراسندن (فرته‌ك) قريه‌سندندر،

(مصر) ده اكمال تحصيل وتفيضدن صوكره مملكتنه عودت ايده رك تدريس وارشاد ايله مشغول اولدی . جلجلوتيه شرحنك نهايتنده علم وعرفان تحصيلچون (٤٥) سنه سياحت ومجاهده ايتديكنی وآخر عمرنده (نيكده) ده بر نقشبندی زاويه سی بنا ايله ديكنی يازيیور . آثاری غير مطبوع اولوب بروجه آتی در :

(١) شرح وردستار [(١٢١٥) تاريخنده تأليف ايتمشدر .]

(٢) شرح دورالاعلی [(١٢٠٥) تاريخنده حسن بن اسماعيل حصاری طرفندنده عربی العباره شرح اولونمشدر .]

(٣) شرح حزب نووی

(٤) شرح صلوة مشيشه

(٥) شرح جلجلوتيه

(٦) انكشاف القلوب

(٧) شرح اسم اعظم

عبدالرحمن خالص طالبانی

اكابر قادريه دن برذات عالی اولوب (كركوك) ليدر . (١٢٧٥) تاريخنده رحلت ايله دی . كركوكده كی دركاه عاليلرنده مدفوندر . آثار مطبوعه لری : (مرتب ديوان) ايله مثنوی شريفك اون سكز بيتنك فارسی العباره نظماً شرحندن ومناقب عبدالقادر كيلانی يه دائر شيخ علی نوربخش طرفندن تأليف اولونان (بهجة الاسرار) اسمنده كی اثرك ترجمه سندن عبارتدر . (بهجة الاسرار) (١٠٠٧) تاريخنده بغداد حاكمی اولان حسين بن حسن ادرنه وی طرفندن ده ترجمه ايدلمشدر .

(فضولی) نك اولور رديفلی غزلنی تخميسندن :

آتش عشقك فروزان اولسه عاشق نار اولور
هرزمان كوردكجه عاشق كوزلرك خمار اولور
حسننی آيينهٔ دلده كورن هشيار اولور
حسنك اولدقجه فزون عشق اهلی آرتق زار اولور
حسن نه مقدار اولورسه عشق اول مقدار اولور

مثنویٔ شريفك اون سكز بيتی شرحندن :

جلوهٔ عشقست كاندر كل فتاد
شورش عشقست دربلبل فتاد

سایهٔ عشقست در عالم فتاد
مایهٔ عشقست در آدم فتاد

عبدالحمید افندی «قره ملا زاده»

مشایخ نقشبندیه فضلاسندن بر ذات اولوب (عینتاب) لیدر . وطننده تدریس وارشاد ایله امرار حیات ایله‌دی . (۱۲۷۸) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (قربان بابا) اتکنده‌کی جبله دفن ایدلدی . اشهر آثاری فقهدن مشهور (طحطاوی) حاشیه‌سنك ترجه‌سیدرکه یدی جلدی مطبوعدر . فرائضه متعلق اولان سکزنجی جلدی غیر مطبوعدر . (محمد بن عبدالله بن احمد الخطیب التمرتاشی الغنمذی) نك (تنویرالابصار) نی (محمد علاءالدین الحصکفی) شرح ایله‌مش وبوشرحی (احمد طحطاوی) تحشیه ایتمشدر .

(آداب الذاکرین ونجات السالکین) اسمنده‌ده تصوفی براثری‌ده واردر .

عبدالرحیم افندی

مشایخ قادریه علماسندن برذات اولوب (ایورانیه) لیدر. مؤخراً اسکوبه هجرت و (۱۲۸۲) تاریخنده داربقایه رحلت ایله‌دی . اوسکوبده دکانجق درکاهنده مدفوندر . آثاری : (منظومهٔ عقائد وشرحی) ، (منظومهٔ فرائض) ، (دیوانچه) ، (منظوم قواعد نحویه) ، (منظوم تجوید) ، (سبحهٔ صبیان) طرزنده (لغات عربیه منظومه‌سی) ، (منظوم ترکی وفارسی ترجهٔ قصیدهٔ برده) درکه صوك اثری مطبوعدد .

ابیاتندن :

سراسر نطقه مظهر دوشدی عالمده قو اشیا
زبان قال وحال ایله خدانك حمدینی کویا

(۱۲٤٤) ده (ایورانیه) ده وفات ایدن پدری شیخ علی افندینکده عربی العباره (رسالة الروح) اسمنده براثری واردر .

عبدالرحیم افندی

فضلای مشایخدن عاشق ومحقق برذات اولوب (پرزرین) لیدر. اجلهٔ متصوفه‌دن مصری

سید خواجه (محمدنورالعربی الملامی) حضرتلرینك داماد عالیلری واخص خلفاسیدر. اسکوبده تدریس وارشاد ایله مشغول اولدیلر . (١٣٠٣) غرەسنده حج شریفدن عودتلرنده وفات ایدەرك (سویش) جوارنده (عین موسی) نام محله دفن ایدلدیلر. خلقهٔ تدریسنده بولونان طلبهٔ علومه ایکی دفعه اجازت ویرمکه موفق اولمشلر ایدی. آثاری : بیك بیته قریب (محمدیه) طرزندەکی (قصیدهٔ نونیه) ، (قصیدهٔ تائیه) ایله (منظوم شرح شافیه)،(شرح سرانا الحق)، (هدیة الحج) ، (رسالهٔ ارادهٔ جزئیه) ، (رسالهٔ احوال ملامیه) ، (منظوم مراتب الوجود) (منظومهٔ وهبیه) ، (مجموعهٔ الهیات) وسائرەدرکه غیرمطبوعدر. الهیاتندەکی مخلصلری (فدائی)در.

عثمان صلاح الدین افندی

فضلای مولویەدن سیاستەده واقف بر ذات اولوب سابق الترجه (ناصر عبدالباقی دده) افندینك مخدومیدر . (هو دیوب عثمان افندی واردی مولاناسنه) مصراعنك دلالتی اولان (١٣٠٤) تاریخنده ارتحال ایدەرك پدرعالیلری قربنه دفن ایدلدی. عربی العباره (اللسان المحمدیة فیاضل به العیسویة) خواجه اسحق افندی مرحومه جواب طرزنده (رسالهٔ وحدت وجود) ایله پادشاهان عظام حضراتنه لازم اولان اوصاف وخصائل عالیەدن باحث اخلاقی وسیاسی رسالەلری وبعض متصوفانه اشعاری واردر. جانشینلری اولوب (١٣٢٦) تاریخنده وفات ایدن مخدوملری (جلال الدین) افندی ده عرفای مولویەدن شاعر ومهرهٔ موسیقی شناساندن بر ذات ایدی .

عثمان افندینك ترجمهٔ حاللری زمانمز ارباب دانشندن ضیا بکك (ینی قپو مولویخانەسی) اسمندەکی اثرنده مندرجدر. سنەلرجه اوقوتدقلری (مثنوی شریف) ە دائر سنوحات عارفانەلرینی حاوی اولان مجموعەلری معالتأسف درکاهك احتراقده یانمشدر .

عبدالله ملوحی افندی

مظنەدن و (١٣٠٥) تاریخنده (اوستروجه) ده ارتحال ایلەین (مصری سید خواجه محمد نور العربی) حضرتلرینك خلفاسندن اهل تمکین فاضل وعارف بر ذات اولوب (کلیولی) ملحقاتندن (مرفته) دندر . استانبولده اکمال تحصیلدن صوکره یارم عصری متجاوز (فاتح) جوارنده (قاضی چشمەسی) مدرسەسی مدرسلکی ایله اختیار قناعت وانزوا ایدەرك (١٣٠٥) تاریخنده ارتحال ایلەیوب (طوپ قاپی) خارجنده (صاری عبدالله) افندی یاننه دفن ایدلدی .

سرعت قلميه‌سى وخط تعليقده مهارتى اولديغيچون سنه‌لرجه طاش باصمه‌سى مطبعه‌لرنده خطاطلق ايده‌رك هم عرفان مملكته خدمت هم كفاف نفس ايله‌دى . ملاجامى‌نك فارسى العباره (مرآت العقائد) ينى توركجه شرح ايله‌يوب طبع ايتديرديكى كبى شيخ عطارك فارسى العباره منظوم ومطبوع (منطق الطير) ترجمه‌سى‌ده محبانندن فدائى مخلصلى بر شاعر نامنه محررسه‌ده اصل ترجمه اساساً بوذاتكدر . مطبوع تعريفات سيد تتمه‌سى‌ده كندى طرفندن علاوه ايدلمك صورتيله تحرير وطبع ايدلمشدر . باشقا آثارى‌ده اولديغى مأمول‌قوى ايسه‌ده منظور عاجزى اولمامشدر .

على عرفى افندى

عرفاى مشايخدن اهل تمكين وسخا برذات اولوب (كوريجه) قراسندن (پوليان) قريه‌سندندر . سن فرقه واصل اولدقدن صوكره تجارت طريقيله مصره كيده‌رك مدت مديده اقامت واو حواليده سياحت ايتمش ونهايت سلانيكده اختيار اقامت ايله‌مش ايدى بعده اكابر متصوفه‌دن سيد خواجه (محمد نور العربى الملامى) حضرتلرينه انتساب ايده‌رك فيض محمدى‌يه مظهر اولدى . سنك مزارنده‌كى (قيلدى الحاجى على عرفى بهشتى آشيان) مصراعنك دلالتى اولان (١٣٠٥) تاريخنده ارتحال ايله‌يوب يكى قپو خارجنده مولويخانه جوارنده‌كى قبرستانه دفن ايدلدى . آثارى : (شرح ديوان نيازىٔ مصرى) ، (ترجمهٔ انسان كامل) ، (ترجمهٔ واردات) (ترجمهٔ حكم عطائى) ، (مرتب ديوان الهيات) ، (ترجمهٔ مقصد الاقصى)، (اسئلهٔ واجوبهٔ متصوفانه) (شرح غزل حضرت افتاده) وسائره‌دركه جمله‌سى غير مطبوعدر .

عزمى حسين دده

عرفا وفضلاى مولويه‌دن اولوب (كليبولى) ليدر . مدت مديده (كليبولى) و (مصر) مولويخانه‌لرى مشيختنده ايفاى رشادت ايله‌مشدر . اشعارى عارفانه وشاعرانه‌در . (١٣١١) تاريخنده براى تبديل هوا بولوندقلرى (بيروت) ده ارتحال ايله‌دى . اونى متجاوز غيرمطبوع رسائلى اولوب اسملرى بروجه آتيدر :

(تميز الامرين) : (يفعل الله مايشاء ويحكم مايريد) آيت كريمه‌سنده‌كى مشيت ايله اراده‌نك تميزينه دائردر .

(تمديدالحيات) : (الصدقة تردالبلاء وتزيدالعمر) حديث شريفى معرفدر .
(رسالهٔ تطبيق) : انسانيت وحيوانيتك تطبيقنه دائردر .
(اشراب‌المرام) : اثبات واجبه وجودملئكة وكتب انبيانك لزومنه دائردر.
(مرآت الحقايق) : حقايق تصوفه دائردر .
(لازم البيـان) : فرق ضاله‌دن بعضيلرينه قارشى رديه‌در .
(مفتاح‌القلوب) : سلوك مولويه‌يه دائردر .
(نخبة الاداب) : قانون مولويه‌يه دائردر .
(بيان المقاصد) : سير سلوكه دائردر .
(ميزان‌الاديان) : نصارا ايله مباحثاتى مبين‌در .
(تطبيق) : حكمتله كلامك جمع‌وتأليفنه دائردر .
(ديوان) : طرز معلوم اوزره‌در .

برغزل عارفانه‌لرندن :

نقوش رنك رودن صانمه برنور كوسترمش
تعين مظهرنده صانمه عينى دور كوسترمش

تجلىٔ عيانى رونمادر جمع وحدتده
كليمه ذات مطلق كويا كيم‌طور كوسترمش

تنى پوشيدهٔ جان ايله‌مش چون خانهٔ زنبور
نه‌سردر صنع حق اول خانه‌يى مستور كوسترمش

مرايای عيانه منعكس اول ماهر واما
عيون كج نكاهه برشب ديجور كوسترمش

عبدالقادر كمال‌الدين افندى

فضلاء مشايخدن برذات اولوب (اربيل) دندر . طريقهٔ خلوتى، قادرى ، نقشبندى‌در. (١٣١٥) ده وطن ثانى اتخاذ ايتديكى (اورفه ــ رها) ده ارتحال ايله‌دى . آثارندن (حجة الذاكرين فى‌الرد على‌المنكرين) ايله (تفريح‌الخاطر فى‌مناقب عبدالقادر) مطبوعدر. ديكرلرى بروجه آتيدر : (طريقةالرحمانية فى‌الرجوع والوصول الى‌الحضرةالعلية)، (الالهامات الالهية فى‌معرفة الحقيقة الانسانية) ، (مرآت الشهود فى‌بيان وحدت الوجود)، (حديقة الازهار

فى الحكمة والاسرار)، (الدرر المعتبره فى شرح الايات الثمانية عشرة من مقدمة المثنوى الشريف) (شرح كلمات الفارسية من اللمعات العراقية) تاريخ تأليفى (١١٠٦) اولان (مقناطيس العلوم) مؤلفى شيخ عمر بن محمد الواعظدر (اورفه ـ رها) دن نشأت ايدن فضلاى مشايخدندر .

(غ)

غفورى محمود افندى

طريقت جلوتيه مشايخى عرفا وعلماسندن اولوب (كليبولى) دندر . اكمال تحصيلدن صوكره فاتح جامع شريفنه واعظ تعيين اولوندى. بعده (اسكدار) ده (حضرت هدايى) خانقاهنه پوست نشين اولدى. (آچيكز محمود افندى روحنه ال فاتحه) (مرشد كامل حق بولدى مقام محمود) مصراعلرينك دلالتى اولان (١٠٧٨) ده ارتحال ايتدى. استانهٔ هدائى قربنده خليل پاشا تربه‌سى حريمنه دفن ايدلدى . ديوانچهٔ الهياتى واردر .

برغزلندن :

چون بهار ايروب شجرلر سبز وررونق كير اولور
آيت صنع خدايى هرورق تفسير اولور

نور ذكرالله ايله هر كيمكه قلبى اولدى آق
صورتا اول شاب ايسه معنيده لكن پير اولور

سجن تندن قورتولوب ايردى سراى وحدته
حصن توحيد ايچره كيم پابستهٔ زنجير اولور

عاشق صادق ايسه‌ك ترك ايله خواب وراحتى
اى غفورى طالب ديدار اولان شبكير اولور

(١٠٨٩) ده ارتحال ايده‌رك ادرنه قاپيسى خارجنده امير بخارى تكيه‌سى جوارينه دفن ايديلن خليفه‌لرى (موسى شكورى) افنديسنكده عارفانه الهياتى واردر .

غيبى صنع الله افندى

سابق الترجمه اولانلر شيخى ابراهيم افنديك خلفاسندن اولوب اسمى سنبل افندى ترجمهٔ

حالده مذکور اولان قالبورجی شیخی احمد بشیر افندی احفادندندر. مملکتی اولان کوتاهیه‌ده (مصلا) ده مدفوندر. مرشدینک کلمات متصوفانه‌سنی جمع ایده‌رك (صحبتنامهٔ غیبی) تسمیه ایله‌مشدر. مرتب دیوانی و (۹۹) بیتی حاوی (کشف الغطا) اسمنده برمنظومهٔ عارفانه‌سیله (طریق الحق فی التوجه المطلق)، (روح الحقیقة)، (بیعتنامه) اسملرنده رسائل صغیره‌سی واردرکه جمله‌سی غیر مطبوعدر. (روح الحقیقة) رساله‌سنی (۱۰۷۲) ده تألیف ایتمشدر.

ابیاتندن :

حمد لله بز بهشت معرفتده ساکنز
دوزخ جهل ایچره دائم یانماده اهل عذاب

(کشف الغطا) مطلعندن :

بر وجوددر جمله اشیا عین اشیادر خدا
هب هویتدر کورونن یوق خدادن ماعدا
لیك واردر بو وجودك ظاهری وباطنی
پس بوحیثیتدن اولور اول وآخر آکا

(بوسنه) قطعه‌سنك (غرادیشقا) قصبه‌سنده وفات ایدن (علی غیبیٔ بوسنوی) ده عرفادن برذاتدر. قائمی حسن افندی خلفاسندن اولان بوذاتك‌ده اشعار عارفانه‌سی واردر.

غوثی احمد دده

مولویه فضلا وعرفاسندن برذات اولوب (کلیبولی) لی یازیجی زاده عائله‌سندندر. اکمال تحصیل وسلوکدن صوکره (غلطه) مولویخانه‌سی مشیختنه تعیین اولوندی. نایی عثمان دده‌نك قاین پدرلریدر. (دوران قودی احمد دده‌سز تکیه‌مزی حیف) مصراعنك دلالتی اولان (۱۱۰۹) ده ارتحال ایله‌دی. مرتب دیوانی عارفانه وعاشقانه اشعاری واردر.

برغزلندن :

برق حسنی عاشق دیدار بیلمز کیم بیلور
نالش نوری دل بیدار بیلمز کیم بیلور
چشم امیدین آییرماز لمعهٔ رخساردن
برق حسنی غوثیٔ بیمار بیلمز کیم بیلور

غزی زاده عبداللطیف افندی

بروسه‌دن یتیشن فضلا وعرفای مشایخدن اولوب طریقهٔ (خلوتیهٔ مصریه) دندر . علوم متداوله‌یی زمانی علمای بنامندن وتخصیص جدی (غزی زاده مصطفی نسیب) افندیدن تحصیل واکمالدن صوکره سلوك خلوتیه اطوارینی بعدالاکمال تدریس طالبین وتسلیك عاشقین ایله دمکذار اولدیلر . طریق جلوتی‌یی‌ده علی طریق التبرك (١٢١٦) ده ارتحال ایدن (افتاده زاده) شیخ مصطفی فندیدن اخذ ایله‌دیلر .

آثاری : (تمهیدالمقامات) ، (روح‌القدس) ، (رسالةالزینة فی‌المسلك‌العلیة) ، (عندلیب‌العشاق فی‌السماع) ، (رسالةالعبارات والتعبیر) ، (رسالةالجهاد) ، (کرامات‌الاولیا) ، (ردالزنادقة) ، (ارشاد اهل‌السلوك) ، (مجموعةالفوائد) ، (مجالس) ، (تفسیرالفاتحه ـ فتوحات کنزقرآن) ، (مناقب‌الاولیا) ، (وقایع بابا پاشا) ، (ترجمةالذخیرة) ، (درةالبیضاء فی‌بیان مولدالمصطفی) ، (اختصار فروق حق ـ مجمع‌الفروق) ، (پرتو انوار) ، (حاشیهٔ درر) ، (مرغوب‌السالکین) ، (ناسخ ومنسوخ) ، (واقعات) ، (زائرالقدس) ، (ترجمهٔ الجانب‌الغربی فی‌حل مشکلات‌ابن‌عربی) ، (زبدةالبیان ـ سورهٔ نسادن سورهٔ نحله قدر تفسیر شریف) ، (مختصر وفیات بروسه) ، (روضات‌المفلحون) در. کرك کندی کرك جدی آثارینك قسم اعظمی (بروسه) ده (اورخان غازی) جامع شریفنده‌کی کتبخانه‌ده موجوددر . (روضات المفلحون) ، مفصل (بروسه) وفیاتیدر .

غزی زاده مصطفی نسیب افندی

عالم وعارف برذات‌اولوب بروسه‌لیدر. مرتب دیوانیله احوال سلوکه دائر (تزیین‌المقامات) نامنده براری و (عشق نامه) اسمنده برمنظومه‌سی وتفسیر قاضی بیضاوی‌یه تعلیقاتی واردر . آثاری غیرمطبوعدر . (١٢٠٢) ده بروسه‌ده وفات ایدرك فیشقریق محله‌سنده‌کی جدی (احمد غزی) درکاهنه دفن ایدلدی .

(ف)

فخرالدين رومى

سلطان بايزيداول دورى علما ومشايخندن اولوب ازميت جوارنده (مودورنى) ده ارشاد عباد ايله مشغول ايدى. دعواة مأثوره حقنده‌كى مباحث ورواياتى حاوى آثريله فتاوادن (مشتمل‌الاحكام) تصوف وكلامدن (فرائدالّلاّئى)ناملرنده آثارى واردر. (مشتمل الاحكام) صغير وكبير ناملريله ايكى قطعه‌در. برر نسخه‌سى يكى جامع كتبخانه‌سنده موجوددر. (ابن فخرالدين) ناميله بنام اولان مخدومنكده (اسرار محمديه) اسمنده برأثرى واردر.

فيضى حسن افندى «سيكه‌زاده»

السنهٔ ثلثه‌ده انشاد نظمه مقتدر شاعر، عارف برذات اولوب شهيردر. ذيل شقايق صاحبى شيخى‌نك پدريدر. (شيخ‌عبدالاحد نورى) دن استخلافدن‌صوكره (ملاميهٔ بايراميه) مشايخندن (شيخ بشير) افندى‌يه انتساب ايتديكى (هديةالاخوان) ده مذكوردر.
۱۱۰۲ ده وفات ايده‌رك پوست نشينى بولونديغى ادرنه قاپيسى‌خارجنده امير بخارى دامادى محمود چلبى دركاهنه دفن ايدلدى. تفسير بيضاوى‌نك سورهٔ بقره قسمنه تعليقاتى ومرتب‌ديوانى و (معراجنامه)، (جوابنامه)، (غمزهٔ دل) اسملرنده منظومه‌لرى واردركه جمله‌سى‌غيرمطبوعدر.

ابياتندن :

عرض ايلسه صبحدم يوزين‌اول شهسواريمز
صحراى صبر عشقده قالماز قراريمز

جوابنامه‌سندن :

قالمه صورتده معنى بين اولا كور
واصل نكتهٔ يقين اولا كور
بيله‌سن لا نه‌در الا نه‌در
آچيليرسه كوكل كوزى الآ
يوقدر يرده كوكده غيرى الله
ديندى چون لااله الاالله

فهمى عبدالكريم افندى «بلبلجى زاده»

سابق‌الترجمه (عبدالاحدالنورى) خلفاسندن‌برذات اولوب‌علمادن عبداللطيف قرامانى‌نك

مخدومیدر . اکمال تحصیل وسلوکی (استانبول) دەدر . سلاطین عظام جوامع شریفەسندن بعضیلرندە کرسی شیخلکی خدمتنیدە ایفا ایلەدی . ارتحالی : (عبدالکریم افندی‌یە جنت اولە محل) مصراعنک دلالتی اولان (١١٠٦) تاریخندەدر . مرتب دیوانی سلوك ومواعظە متعلق رسائلی واردر. مرشد عالیلری (عبدالاحدالنوری) تربەسنک قبلە جهتندە مدفوندر .

الهیاتندن :

کوکل آینەسی اولسون مجلا
سنك بر ذرهٔ عشقکلە مولا
کورونسون صورت معنامصفا
کوکل آینەسی اولسون مجلا

کدر کیتسون کوکللردن سراپا
سیلنسون شکل صفرا ایلە کبرا
وصالك ذوقی اولسون دلدە پیدا
ایضاً

بوسردن دلدە محزون اولدی لوحی
محال اولدی کمالی اوزرە شرحی
هلە دیوانە اولدی شمدی فتحی

ایضاً

یانندە مدفون کوچوك مخدومی (عبدالرحیم منیب) افندینکدە عارفانە الهیاتی واردر .

فنائی مصطفی افندی

سابق‌الترجمە سلامی علی افندی خلفاسندن عاشق برذات اولوب (شومنی) لیدر. بشکطاشی یحیی افندی تربەسی جوارندە بنا ایتدیکی درکاهدە انزوا ایلەدی. وفاتی شیرخدا ترکیبنك دلالتی اولان (١١١٥) دەدر. مسلك درویشانە انتساب ایتمزدن اول یکیچریلرك یکرمنجی بلوکنك اوطە باشیسی اولدیغی ایچون زماننده (اوطە باشی شیخی) نامیلە معروف ایدی. اکثر اشعاری نعوتە متعلقدر . برنطقندن :

ای جمالك پرتوین عالمدە پیدا ایلەین
ینە اول آینەدە حسنن تماشا ایلەین

براووج طوپراغه صالمش جام عشقك جرعه‌سن
کیمی عاقل کیمن مجنون وشیدا ایله‌ین

شمس وحدت ذره‌سندن آب وکلده وار اثر
چشم وعقلی پس اودر دانا وبینـا ایله‌ین

بربیتندن :

کشف اولور اکا بوتون ماهیت کون ومکان
سر توحید اولسه بر آینهٔ دلده عیان

فخری احمد افندی

مشایخ جلوتیه‌دن وعرفاء شعرادن برذات اولوب (کلیبولی) جوارنده‌کی (شارکوی) لیدر. سابق‌الترجمه ذاتی سلیمان افندینك مخدومی (حسین شاهی) افندیدن مستخلفدر. اواخر عمرنده استانبوله کله‌رك (١٢١٤) تاریخنـده ارتحال ایله‌دی · قاسم پاشـاده علی‌افندی درکاهنده مدفوندر .

مرتب دیوانیله عرفادن (مفتی بابا) دینیلن ذاتك (یونس امره) طورنده‌کی نطقنه شرحی واردرکه برنسخه‌سی طرف حقیرانه‌مدن حضرت هدائی درکاهی کتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر .

برغزلندن :

باخدا برعندلیب دلفزا ایستر کوکل
کلشن بزم الستده آشنا ایستر کوکل

ایتمکه معراج روحانی حریم حضرته
سراودنایه محرم رهنما ایسـتر کوکل

لن‌تنالوا البر حتی‌نك رموزین آکلایوب
راه حقده نقد وباش وجان فدایستر کوکل

حکمت پندادرن دلخانه‌سین تطهیر ایچون
شمع ذات ذوالجلالیدن ضیا ایستر کوکل

نوش‌ایدوب جام اناالحق‌ده هوالحق باده‌سین
کنت کنز اسرارین عارف اولیا ایسترکوکل

نحن اقرب نغمه‌سین کوش ایله یلدن فخریا
باغ وحدت کلستاننده نوا ایستر کوکل

الفدن باشلادی دل باده بولدی سرروحانی
تدنی ایله‌یوب تادن ثبات امید ایدوب ثاده مطلعلی

منظومه‌یی‌ده شرح ایله‌مشدر .

ذاتی افندینك (کلشن وحدت) شرحی‌ده
هرکه ازدیدار برخوردار شد
این‌جهان درچشم‌او مردارشد

بیتندن آشاغیسنی شرح ایده‌رك اکال ایتمشدر .

فردی عبدالله افندی

طریقت نقشیه فضلاسندن برذات اولوب مغنیسا ملحقاتندن (دورغودلو ـ قصبه) دندر . (استانبول) ده اکمال تحصیلدن صوکره (قصبه) مفتیلکنده بولونه‌رق نشر علم ایله‌دی . حجازه عزیمتنده (مکهٔ مکرمه) ده اکابرنقشیه‌دن (هندی محمدجان) افندی حضرتلرینه انتساب ایده‌رك اخذخلافتله مملکتنه عودت‌ایتدی . وشیخ‌الاسلام (عارف حکمت) بکك دلالت‌قدرشناسانه‌سیله (استانبول)ده (فاتح) جوارنده‌کی (امیر بخاری) درکاهی مشیختنه تعیین اولوندی . بووظیفه ایله موظف ایکن (١٢٧٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك درکاه مذکور حظیره‌سنه دفن ایدلدی . (قصبه) ده اصحاب خیراتدن (حسین آغا) کتبخانه‌سنه یازدیغی منظوم تاریخ کتبخانه قاپیسنده محکوکدر .

آثارندن بوکتبخانه‌ده (١٢٥٩) تاریخنده خط دستیله محرر برمجموعه‌ده (صلوة مشیشه) شرحی ایله امام سیوطی‌نك (آیات منسوخه) رساله‌سنك نظماً ترجمه وشرحی واردر . ترجمه‌نك مقدمه‌سندن :

مکتب مفتاح بسم‌الله ایله
فتح‌اولورهرمشکلات الله‌ایله

حمدله زینت افزای کلام
روضهٔپاکه صلوت‌ایله سلام

آل واصحابك اوله ارواحی شاد
راضی‌اولسون جمله‌دن رب‌عباد

السنة ثلثه‌ده انشاد نظمه مقتدر اولدیغی درکاهده محفوظ دیوانندن آکلاشیلمقده‌در . فطین تذکره‌سنده (قدح) ردیفلی برغزلی مندرجدر . برده قصیده‌ٔ برئه شرحی اولدیغی مرویدر.

فیض‌الله افندی «مثنوی خوان»

مشایخ نقشبندیه علماسندن برذات اولوب شهیردر . زماننده رئیس‌القراء ایدی . جوار ایوبده اقامتندن ناشی عصرنده (ایوبی) شهرتیله بنام اولمشدی . مثنوی‌خانه‌ده مثنوی خوانلغی، مراد بخاری درکاهنده مشیختی واردر . رسائل مطبوعه‌سی بروجه‌آتیدر :

(اشارةالمعنویة فی آیین مولویه) ، (احسن‌التحدیث فی‌روایةالحدیث) در. (١٢٨٤) تاریخنده وفات ایلدی . ایوب نشانجی‌سنده کبرای نقشیه‌دن مراد بخاری درکاهنه دفن ایدلدی . مخدومی محمدعبداللطیف افندی‌ده عرفادن برذاتدر آثارندن (رسالهٔ غوثیه) ترجمه‌سی مطبوعدر. مشاهیر خطاطیندن (محمود جلال‌الدین) افندی‌ده بودرکاهده مدفون اولوب تاریخ ارتحالی (١٢٤٥)در .

فائق محمد بك

علمای متصوفه اعاظمندن سید خواجه (محمد نورالعربی الملالی) خلفاسندن و ارباب عرفاندن برذات اولوب (اوستروجه) لیدر . (١٣١٩) تاریخنده مسافرةً بولوندیغی سلانیکده ارتحال ایله‌دی . یکی قاپی خارجنده‌کی قبرستانده (لانغاطه) جاده‌سنك صول کنارنده مدفوندر. (تحقیقات فائقیه علی‌عقائد اسلامیه) ، (شرح رساله‌ٔغوثیه) ، (شرح‌حدیث موتوا قبل‌ان‌تموتوا) (مجموعهٔ الهیات) ، (اجوبهٔ متصوفانه) وسائره کبی غیرمطبوع آثاری واردر .

برنعتندن :

تا ازلدن فائق بیچاره عاشقدر سکا
قیل‌شفاعت لطف‌ایدوب آل‌کمتری سندن یکا

روز محشرده جمال پاککی کوستر بکا
ذات‌پاکك‌اهل عشقك سوکیلی جانانی‌سك

(ق)

قطب الدین ازنیقی

مشایخ وعلمانك اجله‌سندن اولوب علوم رسمیه‌یی مولانا حسن پاشادن تحصیل ایله‌مشدر. (ایزنیق) ده (خیرالدین پاشا) احفادندن (خلیل پاشا جامعی) اتصالنده‌کی تربه‌سنده مدفوندر. ارتحالی (٨٢١) ده‌در. مؤلفاتی غیر مطبوع اولوب شونلردر :

نام عالیلرینه مضاف تفسیر شریفله (العقدالثمین والعقدالیمین) وکتاب صلاتك مسـائل مهمه‌سنی جامع (مقدمه) وحواشیٔ سائره‌دن عبارتدر. برده (زادالمعاد فی‌الفروع والاخلاق) اسمنده براثری واردرکه برنسخه‌سی بروسه‌ده اینجیرلی درگاهی کتبخانه‌سنده موجوددر. تیمورلنك ایله اولان مصاحبه‌سنده اجراآت ظالمانه‌سنه قارشی‌دوغرو وآجی سوزلر سویله‌دیکی حالده تیمورك سکوتی اختیاره مجبور اولدیغی مرویدر . برده فرض اولان علمك تعیننه وعلم حالك وجوب تحصیلنه دائر تورکجه (راحةالقلوب) اسمنده براثری دها واردرکه بر نسخه‌سی (آیاصوفیه) کتبخانه‌سنده موجوددر .

قیغوسز بابا « قیغوسز ابدال »

طریقت بکتاشیه قدما وعرفاسندن عاشق برذات اولوب (قره‌مان) لیدر . (مصر) ده برمغاره دروننده مدفون اولدیغی ایچون اولاد عرب آراسنده (عبدالله مغاره‌وی) اسـمیله بنامدر. بویوك بردیوانیله مقدمه‌سنده : (بوکتابه دلیل بدلا ودفتر عاشق شیدا وسیر صادقان وخیال نادان دخی دیرلر) دیدیکی رسالهٔ تورکیه‌سی واردر. دیوانی تاریخ لسان عثمانی نقطه‌سندن‌ده موجب استفاده‌در .

دیوانی مطلعندن :

بوعشق موجی بنه باشمدن آشدی
سرم فاش ایله‌دی رازیمی آچدی

کورووندی اول کیم اول عین بقادر
اوزون فاش ایله‌یوب اوزی صفادر

قدمای بکتاشیه‌دن ابدال موسی‌دن نصیب آلدیغی دیوانده‌کی :

آبدال موسی‌یه قول اولدی جاندن } بیتندن آ کلاشیلمقده‌در .
چکدی الینی ایکی جهاندن

قره چلبی محمد افندی

اکابر خلوتیه‌دن (حبیب قره‌مانی) خلفاسندن سابق‌الترجمه (جمال‌الدین اسحق قره‌مانی) خلیفه‌سی (تیره‌لی عبدالکریم) افندیدن مستخلفدر . مولداً (تیره) لی ایسه‌ده اواخر عمرینی (آیدین) ده کچیرمشدر . (کوچوك افندی) کتبخانه‌سنده (مطالع‌الانوار)، (جواهرالمعنویه) اسملرنده متصوفانه آثاری واردر. اوراد خلوتیه اولان (وردستار) ی‌ده شرح ایتمشدر.

قاسم افندی « قاسم بن شیخ الیاس بن ادریس آنطاکی »

فضلاء مشایخدن وپیر اعظم عبدالقادر گیلانی احفادندن برذات اولوب (بروسه) ولایتی داخلنده‌کی (اینه‌کول) ده اختیار اقامت ایده‌رك (٩٤١) ده ارتحال ایله‌دی . تصوف ، اخلاق موعظه‌دن باحث (٩٠٢) تاریخنده تألیف ایتدیکی (٣٢) باب اوزره مرتب تورکجه (جواهرالاخبار) اسمنده‌کی منظومه‌سی (اینه‌کول) ده منظورم اولدی . آتی‌الترجمه یکیت باشی خلفاسندن (عزالدین علی القرمانی الصاروخانی) دن مستخلفدر . (نقطه‌جی) شهرتیله‌ده معروفدر . (٩٩٤) ده وفات ایدن خلیفه‌سی (ابن‌نقطه‌جی) نامیله مشتهر (محمد محی‌الدین قره‌حصاری) نکده (عرائس‌الوصول) اسمنده (اصول عشرة) شرحی واردر . سابق‌الترجمه (رمضان) افندینك مرشدیدر .

قورت محمد افندی « محمد بن عمر »

رجال خلوتیه اکابرندن صوفیه‌لی بالی افندی خلفاسندن ظاهر وباطنی معمور برذات اولوب تاتار بازارجقندندر . علوم‌آلیه وعالیه‌یی تحصیلدن صوکره مرشدینك وصیتی اوزره جانشینی اولمش وبعده پیرداشی اولان (نورالدین زاده) نك وفاتنده قدرغه‌ده (صوقوللی محمد پاشا) درکاهنده مقامنه قائم اوله‌رق ارشاد طالبین ایله امرار ایام ایله‌مشدر. رحم صله ایچون مملکتنه

كيتديكى صيره‌ده (خلد آشيان) تركيبنك دلالتى اولان (٩٩٦) تاريخنده وفات ايله‌دى . آثارى غيرمطبوع اولوب بروجه‌آتيدر . (مرشدالانام الى دارالسلام) تسميه ايتديكى (شرعةالاسلام) شرحى قرائتدن جزرى‌يه تركى‌العباره شرحى، كافيه جاميسى ترجمه‌سى، اطوار سبعه رساله‌سى، (تعبيرنامه)، (سورهٔ ملك تفسيرى) ، (وقايه ترجمه‌سى) وسائره‌در . مريدانه امام غزالينك آثارى مطالعه‌سنى توصيه ايلرمش ، مرشدى بالى افنديك بوذاته توجهى (نورالدين زاده) يه اولان توجهندن زياده اولديغى مرويدر . فقهدن (بدايه) يى (ترجمان بدايه) اسميله نحودن (مراح الارواح) ى‌ده (ريحان الارواح) ناميله ترجمه ايتمشدر .

قدوسى عبدالرحمن افندى «عبدالله افندى زاده»

علماى مشايخدن وشيخ عبدالاحد النورى خلفاسندن اولوب (مغنيسا) لى‌در . (١٠٨٠)ده مغنيساده ارتحال ايله‌دى . آثارينك باشليجه‌لرى (تعليقات على تفسيرالقاضى) ، (شرح منظومهٔ شاهدى اسمى تحفةالملوك) در. بعض رسائلى‌ده وارسه‌ده اسملرينه مطلع اولونامادى. آثارينك جمله‌سى غيرمطبوعدر .

قول اوغلو مصطفى افندى

سلطان مراد رابع دورى رجالندن وخلوتيهٔ عشاقيه مشايخدن كليبوليلى عالم سنان افندى خلفاسندن عاشق وفاضل برذاتدر. مصابيح شريفى نظماً ترجمه ايله‌مشدر . (١٤٠٥) تاريخنده اكمال ايده‌رك (ديوان همايون) نامنى ويرديكى ديوان كبيرى‌ده واردركه هرايكيسنك‌ده نسخه‌لرى كتبخانهٔ عمومى‌ده موجوددر . برده مولد نبى منظومه‌سى واردر .

ديوانندن :

سن سين كريم ذوالنوال سن‌سين قديم لايزال
سن‌سين حكيم بى‌مثال يوق‌حكمكه چون وچرا

انزال ايدوب آياتنى كيم بيليسر غاياتنى
قيل‌غيل مجلى ذاتكى مامن على العرش استوى

ایله عنایتدن اثر ایرکور هدایتدن ظفر
لطف ایله یوب قیل غیل نظر آلدی بزی نفس وهوا

قره‌قاسم زاده عمر افندی

مشایخ جلوتیه علماسندن وادبادن برذات اولوب (بروسه) لیدر . (١٠٤٧) تاریخنده ادرنه‌ده وفات ایله‌دی . آثاری تصوف واخلاقدن باحث قدیم کتابت عثمانیه اوزره یازیلان آثاردن معدود اولان وفقط براز متعصبانه وافراطپرورانه یازیلان (نورالهدی لمن اهتدی)، ایله (شرح رسالهٔ خواجه جهان) ومرتب (دیوان) در . (نورالهدی) دن طریقت نقشیه‌یه‌ده منتسب اولدیغی مستبان اولمقده‌در .

الهیاتندن :

همین یوقلق درر وارلق عزیزم
بوقولی طوتدی شیخمده ده‌ده‌مده

(مرآت العشاق ونور الاحداق) اسمنده درت باب وبرخاتمه اوزره مرتب براثری داها واردر. بر نسخه‌سی حمیدیه‌ده موجوددر. سلطان احمد اول دوری قاضی عسکرلرندن ومحشی سنان افندی احفادندن (حاجی مصطفی) نامنده برذات‌ده (زکریا بن محمد الغزنوی) نك (مفید العلوم ومبید الهموم) نی (نورالهدی) اسمیله ترجمه ایتمشدرکه بر نسخه‌سی حمیدیه کتبخانه‌سنده واردر .

قطب ابراهیم افندی « ابراهیم صاروه افندی »

حضرت افتاده‌نك حفیدی اولوب جلالی جماله غالب برذات عالیدر . جدعالیلرینك وفاتنه بناءً سیر سلوکنی اشارت معنویه ایله اسکدارده حضرت هدائیدن اکمال ایله‌مشدر . (کچدی بیك سکسان طقوزده جنته قطب زمان) (ایلدی افتاده زاده هو ایله عزم سفر) مصراعلرینك دلالت ایتدیکی تاریخده ارتحال ایده‌رك جدعالیلری تربه‌سی قارشوسنه دفن ایدلدیلر . الهیات عارفانه‌لری غیر مطبوعدر. برپارچه‌سی بروجه آتیدر :

آچ کوزوك غفلتدن اویان
فلاح بولماز نفسه اویان

سرّ توحید اولسون عیان
کل توحید ایدەلم توحید

مقطع بیتی شو :

لی مع الله سرّینه محرمدر ابراهیم بوکون
اول سرای وحدته مهمان اولان آگلار بزی

اولان غزل عارفانەلری حضرت نیازیٔ مصری طرفندن تخمیس ایدلمشدرکه دیوان نیازیده محرردر .

قائمی حسن افندی

علم جفره عائد منظوم استخراجلریله شهرت بولان بر ذات اولوب (بوسنه) لیدر . مرتب دیوانندن (قادری) رجالندن اولدیغی اکلاشلمقدەدر . (شقایق) ذیلی (شیخی) ده خلوتی مشایخ کرامندن (اوزیجه) لی (مصلح الدین) افندیدن مستخلف اولدقلری مذکوردر . (١٩٠١) ده اختیار اقامت ایتدیکی (ایزوورنیق) ده ارتحال ایلەدی .

ابیات عارفانەسندن :

حیات جاودان رمزین حقیقتله بیلەم دیرسەم
حضروش آب حیوانی قارانلقده ایچندن صور

مصلح الدین افندی علماء مشایخدن برذات اولوب ذکر جهری وسماع صوفیانه دائر تحقیقیه اسمنده براثری واردر .

قره باش ولی « علی علاءالدین الاطول » [١]

اکابر شعبانیەدن محقق برذات عالی اولوب (حربکیر) لیدرلر . استانبولده اکمال تحصیلدن صوکره مسلك تصوفه سلوك ایله اسکدارده اختیار اقامت ایدەرك ارشاد وتألیفله مشغول اولمشلردر . (علی الاطول) شهرتیله بنامدر . مؤلفات علیەلری غیرمطبوع اولوب باشلیجەلری

---

[١] علم تجویددن مشهور قره باش رسالەسنك مؤلفی (٩٠٤) ده درسعادتده وفات ایدەرك محمد پاشا جوارنده‌کی مسجدی حظیرەسنده مدفون اولان (شیخ عبدالرحمن قره باشی)نك اولدیغی مرویدر. بورساله ابتدا (١٢٥١) تاریخنده (حمزۀ مسکین) نام ذاتك ترکی العباره یازدیغی (تجوید اداشیه) اسمنده‌کی تجویدیله برابر طبع اولونمشدر .

باشليجه‌لرى بونلردر : اصل كمال عرفانلرينه دال اولان (كاشف اسرار فصوص) اسمنده‌كى (شرح فصوص) وبونك مختصرى اولان (جامع اسرار الفصوص) ايله (شرح عقائد نسفيه بلسان التحقيق) [١] (معيار الطريقة) ، (طريقتنامه) ، (شرح قصيدهٔ عشقيه للشيخ الاكبر) ، (رسالهٔ اصول اربعين) ، (شرح حديث حبب الىّ من دنياكم . .) ، (رساله فى جواز دوران صوفيه) ، (اساس الدين) ، (تفسير سورهٔ طه) ، (تعبيرنامه) وسائره‌در . (١٠٩٧) تاريخنده حجدن عودتلرنده مصره ياقين (غيلان) قريه‌سنده رحلت ايله‌ديلر . اشبو آثارك بويوكى اولان (فصوص الحكم) شرحنك برنسخه‌سى بشيكطاشى يحيى افندى كتبخانه‌سنده واردر . حضرت شيخ اكبرك (فتوحات موصليه) اسمنده‌كى آثر عاليلرنده : (بعد النبى المصطفى الاعظم العلى الاطول الاكرم الاجسم غنم ختم وهو بختم الزمان) عباره‌سنده ظهور عاليلرينه اشارت واردركه ختم (١٤٠) خلافت تاريخنه ، غنم (١٠٩٠) نفى تاريخنه ، الاطول (٧٧) مدت عمرلرينه ، الاكرم (٦٥٨) خلفاسنه دالدر .

قره بابا زاده ابراهيم افندى

علماى نقشبنديه‌دن اولوب بروسه‌ليدر . (١١٣٥) تاريخنده وفات ايده‌رك (زينيلر) ه دفن ايدلدى . عقائددن ايكى رساله ايله سلوك نقشبنديه‌يه دائر وصل وفصل حقنده براثرى واردركه بواثرينى مرشدى شيخ (مراد نقشبندىٔ بخارى) نك امريله يازديغنى مقدمه‌سنده نقل ايدييور . برده اصول وفضائل ذكره دائر رساله‌سى واردر .

قونوى محمد وهبى افندى

عرفاى مولويه‌دن فاضل برذات اولوب قونيه‌جه (اشعرى زاده) دينمكله معروفدر . خواجه حافظ شيرازى ديوانه يازديغى مطبوع شرح مشهوردر . وفاتى (١٢٤٤) تاريخنده مرقدى دركاه جناب مولاناده‌در .

---

[١] بو شرح بين العلما معلوم ومعروف اولان شرح وحاشيه‌لردن هيچ برينه مراجعت اولونمادن يازلمش موجز براثردر .

قبولی مصطفی افندی [١]

ادرنه‌دن یتیشن عرفای رفاعیه‌دن اولوب بدایت حاللرنده محکمه باش کاتبی ایکن مؤخراً ترك مسلك ایده‌رك خانه‌سنی درکاه اتخاذ ایتمشدی. (١٢٤) تاریخنده رحلت ایدوب نامه منسوب درکاهه دفن اولوندی . آثاری مطبوع (کنزالاسرار) ایله (موصلة الهدایه) ، (مرتب دیوان) و (مشکلکشا) اسمنده‌کی یکرمی جزءدن مرکب فارسی لغتندن عبارتدر .

تخمیس غزل سزائی‌دن :

ای کوکل ایلر غنی‌الله بریوزدن دخی
خلق‌ایدر مرد سخی الله « «
ایدوب اکرام وفی « « «

شادایدرغمکینلری‌الله بریوزدن‌دخی
فتح‌ایدرهرمشکلی « « «

ترجیع بندینك مطلعی :

صانماك بزی زاهدکبی بیهوده مقالز
بز کاشف اسرار معانی ومآلز

قدوسی احمد افندی

رجال قادریه‌دن [٢] اولوب مرعشی زاده لقبیله بنامدر . عاشق ومجاهد برذات اولوب مطبوع دیوانی اولدیغی کبی مطبوع ومختصر وصیتنامه ایله (مختصر طب‌نبوی) و (پندنامه) اسملرنده غیرمطبوع اثری‌ده واردر. ارتحالی (١٢٦٥) ده قبرعالیلری (نیکده) یاقیننده (بور) قصبه‌سنده‌در . اشعار عاشقانه‌لرندن :

ماسوایه میل ایدن عاشق خدادن دور اولوب
دفتر عشاقده آنك اسمی نامعلوم اولور

---

[١] مؤسس طریقت جناب (رفاعی) نك رحلتلری (جنات عدن) ترکیبنك ناطق اولدیغی (٥٧٨) تاریخنده ومرقد شریفلری (بصره) جوارنده (ام‌عبیده) قریه‌سنده در .

[٢] مؤسس طریقت حضرت (عبدالقادر کیلانی) نك ارتحالری (کمال عشق) ترکیبنك دلالتی اولان (٥٦١) تاریخنده ومرقد مبارکلری (بغداد) ده‌در .

(١٠٤٤) تاريخنده (حسين واعظ) ك (مواهب لدنيه) اسمنده‌كی مشهور تفسيرینی ترجمه ايدن شيخ (عمر عدولی) افندی‌ده (نيكده)دن يتيشن علماء مشايخندندر. ترجمه‌نك نسخه‌سی (اسكدار) ده (سليميه) كتبخانه‌سنده واردر .

قيغولی خليل افندی

طريقةً جلوتی، اصولاً قادری، مشرباً اويسی صفی‌القلب برذات اولوب اصلاً (اورخان ايلی — اطرانوس) قضاسی مركزی اولان (بكجه) دندر . (١٢٣٤) تاريخنده بروسه‌ده ارتحال ايده‌رك (دوه‌جيلر) قبرستانی يانده‌كی دركاهنه دفن ايدلدی . (عاشق يونس) ديوانی طرزنی آكديرر (هادی‌العشاق) اسمنده‌كی بويوك منظومه‌سيله بعض الهياتی حاوی كوچوك ديوانچه‌سی مطبوعدر . برده منثور ولايتنامه‌سی واردر. پدری علی افندی (آلاجه‌خرقه) محله‌سنده مدفوندر. جدی اورخان غازی امراسندن (قيغولو) بكدركه ديوان كبيرنده: (جدم قيغولو بك وزير اورخان) مصرعيله اشارت ايله‌مشدر. (قيغولو) بك سلطان مراد ثانی تربه‌سی جوارنده مدفوندر .

قوش آطه‌لی ابراهيم افندی

طريقت خلوتيه‌نك (شعبانيه) شعبه‌سی كبارمشايخندن علم وعرفانی كشف وكراماتيله معروف برذات اولوب (قوش آطه) سنك (چينار) قريه‌سندندر. مقدمات علومی مسقط رأسيله (آيدين) ده نهايتنی‌ده (درسعادت)ده بعدالاكمال مسلك قويم تصوفه انتساب ايله بهره‌ياب فيض محمدی اولديلر. مرشد عاليلری (استانبول) ده بشيكجی دركاهنده مدفون بكپازاری علی افندی‌در. برآره‌لق (مصر) و (شام) ده اقامتدن صوكره درسعادته عودتله نشر طريقت بيورديلر . دفعهٔ ثانيه اوله‌رق جانب حجازه عزيمتلری تاريخی اولان (١٢٦٢) سنه‌سنده (رابغ) ده ارتحال آخرت ايله‌ديلر. منتسبلرندن بعض ذواته مرسول مكاتيب عارفانه‌لرندن آلنمش كسوری طريقت مذكوره رجالی نزدنده محفوظ اولدیغی كبی غزل آتی زادهٔ طبع عارفانه‌لری اولمق اوزره منقولدر .

وجه‌ياره دوش اولان عالمده سيران ايسته‌مز　　جانتی جانانه تسليم ايله‌ين جان ايسته‌مز
بو مسافرخانه‌نك فانيلكن فهم ايله‌ين　　خانهٔ قلبنده حقدن غيری مهمان ايسته‌مز

کرچه ظاهر علمنك نفعیده واردر طالبه   لیك اسراره ایرنلر صوری عرفان ایسته‌مز
ارجعی آوازی ایردی مرغ جانم سمعنه   بیقراراولدی آنکچون وردخندان ایسته‌مز
ماسوی اللهدن مجرد اولدی ابراهیم بوکون   وارینی دلداره ویردی وصل وهجران ایسته‌مز

ترجمهٔ حال مرشدانه‌لری منسوبلرندن اولوب ترجمهٔ حالی شعرا فصلنده مذکور اولان (عالی افندی) طرفندن (هدایةالولی فی واردات قوش آطه‌لی) اسمیله یازلمشدرکه برنسخه‌سی بشکطاشی (یحیی افندی) درکاهی کتبخانه‌سنده واردر .
خلفای علیه‌لرندن اولوب (١٢٧٢) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (اسکدار) ده حضرت نصوحی درکاهنه دفن ایدیلن کوتاهیه‌لی نازکی احمد افندینك‌ده مرتب دیوان الهیاتی واردر .

(ك)

کمال امی « اسماعیل کمال امی »

آتی الترجمه مشهور (یونس امره) نشوه‌سنده برذات اولوب قره‌مانلیدر . افاخم خلوتیه‌دن (جمال خلوتی) نك پیرداشلرندن و (محمدبهاءالدین ارزنجانی) مستخلفلرندندر. (شفقت) کلمه‌سنك دلالتی اولان (٨٨٠) تاریخنده (قره‌مان) ده ارتحال ایتدیکی تراجم احوال کتابلرنده مندرج ایسه‌ده (مغنیسا) ده دخی بوذات نامنه برقبرزیارت اولونمقده‌در. لطیفی تذکره‌سنده نسیمی ایله مرافقتنه دائر نقلیات واردر . الهیات عارفانه‌سنی جامع دیوان کبیری واردرکه بروجه آتی بعض بیتلری نقل ایدلدی :

الهی درد مندم چاره سندن
کیرومرهم سن اور چون یاره سندن

الهی فضل واحسان لطف ودرمان
بوکون بو درد و آه زاره سندن

آغاردی کوزلرم حسرت یاشندن
بودر قورقوم که یوزوم قاره سندن

اکرچه سن بکا بندن یاقین سك
ولی بن اولمشم آواره سندن

بكا سن ویر سنی بندن بنی آل
چون ایرمك دیلەرمسن یارەسندن

بودیوان عاشق یونس دیوانی کبی تاریخ لسان عثمانی نقطەسندن‌دە شایان اهمیتدر .

کوچوك محمد علمی افندی «قاضی زادە»

فضلادن برذات اولوب (آماسیە) لیدر. (زیلە) لی عبدالرحمن افندینك تلمیذی وشیخ (عبدالمجید) سیواسی‌نك خلیفەسیدر. آماسیەدە سلطان بایزید ثانی جامع شریفی کرسی شیخی ایدی. (١٠٤٥)دەمملکتندە ارتحال‌ایدەرك پیرالیاس‌خلوتی یانەدفن ایدلدی‌آثاری‌بروجەآتیدر.

(١) (کتاب‌المقبول فی‌حال الحیول) تورکجە اوچ باب اوزرە مرتب اولوب سلطان عثمان ثانی‌یە تقدیم ایتمشدر .
(٢) (مسموعةالنقایح ومجموعةالنصایح) برنسخەسی ایوبدە خسرو پاشا کتبخانەسندەدر .
(٣) (نصح‌الحکام سبب‌النظام) » » »
(٤) (نهرالاصحاب وقهرالسباب)
(٥) (رسالة فی‌التعلیم والتعلم)
(٦) رسالۀ رغائبیە
(٧) الحکم الالهیة

اشبو آثاردن یالکز برنجیسی مطبوعدر .

کشفی جعفر افندی

سابق‌الترجە عدلی حسن افندی خلفاسندن اولوب شهیردر . (هو دیوب جعفر افندی عزم فردوس ایلدی) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٥٣) دە ارتحـال ایدەرك (فندقلی) دە قپودان عرب‌احمد پاشا مسجدی تحتندە حرمی پریزاد خاتونك بنا ایتدیکی درکاهە دفن ایدلدی. کشفی مخلصلی برخیلی الهیاتی واردر .

ازجملە :

شول کوکل کیم مبتلای درد عشق‌الله اولور
درد ایلە درمان بولونجە کاری ذکرالله اولور

طالب دیدار اولان ای دردمند کشفی بو کون
ما وسعنی رمزینك اسرارینه آکاه اولور

کنزی حسن افندی

سنبلیه عرفاسندن برذات اولوب (آیاش) لیدر . مملکتیله استانبولده تحصیلنی اکمالدن صوکره آستانهٔ سنبلی مشایخ کرامندن (سید علاء الدین) افندی یه انتساب وعلی الاصول تکمیل سلوك واطوارایله فیوض طریقتدن بهره یاب اولارق مأموراً للارشاد مغنیسایه عزیمت ایله دی . برقاچ سنه لر نشر طریقت ایله یوب (١١١٢) تاریخنده (مغنیسا) ده ارتحال ایتدی . الهیات عاشقانه سنی جامع دیوانچه سی واردر .

الهیاتندن :

آلدکمی صفا ایله مصفا خبرین سن
اول نور خدا وجه مجلا خبرین سن
هر مدعی یه صورمه که عشقدن خبری یوق
وامقه سؤال ایله او عذرا خبرین سن

کردی حسن افندی

فضلای مشایخدن برذات اولوب کردستانك (بان) ناحیه سندندر. شامه کیده رك تدریس وتألیف ایله امرار حیات ایله دی . (١١٤٨) ده ارتحالی ایده رك (مرج دحداح) قبرستاننه دفن ایدلدی . آثاری غیرمطبوع اولوب بروجه آتیدر :

شرح فصوص الحکم	شرح عزی
« مواقع النجوم	« عوامل جرجانیه
« رسالهٔ شیخ رسلان	« حاشیه علی شرح العقائد للقیروانی

کوسه ج احمد افندی

عارف وفاضل برذات اولوب (طربزون) لیدر . (١١٩٥) تاریخنده قونیه ده ارتحال ایده رك تربهٔ مولانا یانده کی کتبخانه آرقه سنه دفن ایدلدی . طریقهٔ نقشی ومولوی در .

(شرح رسالة النقشبنديه للخادمى)، (سلسلهٔ خواجكان فى آداب عبودية الاعيان)، (عشرة رشحات) (التحفة البهية فى الطريقة المولوية)، (آداب العبودية فى السنن المحمدية للسالكين طريقة الخلوتيه)، (الصحبة الصافية) اسملرنده غيرمطبوع رساله‌لرى واردر. برده شيخ مراد بخارى‌نك (سلسلة الذهب) نى (تحفة الاحباب فى السلوك الى طريق الاصحاب) اسميله شرح ايتمشدر. طريقت خلوتيه‌يى‌ده شيخ مصطفى البكرى خلفاسندن (شيخ محمد حفناوى) دن اخذ ايله‌مشدر. (الصحبة الصافية) غالب دده طرفندن تحشيه ايدلمشدر.

كمال افندى

خواجهٔ عرفانم ولى نعمتم حريرى زاده سيد محمد كمال الدين افندى

فضلا وعرفاى مشايخدن اولان بوذات عالى (١٢٦٧) تاريخ هجريسنده (استانبول) ده تولد ايله‌يوب علوم آليه وعاليه‌يى تعلمدن صوكره پدر عاليلرى شيخ (عبدالرحمن الحريرى) دن طريقت رفاعيه وخلوتيه‌يى تلقن ايده‌رك اصولى دائره‌سنده مجاهده واشتغاله دوام ايله شيخ (محمد انيس الحسينى الدمشقى) دن تكميل طريقته موفق اولديلر.

اساساً حلبلى اولدقلرندن ناشى (١٢٨٦) تاريخنده حلبه بعده مصره كيده‌رك درت آى قادار اوحواليده‌كى فضلا ومشايخله صحبت ايله‌يوب (استانبول)ه عودتلرنده علماى حديثدن (عبداللطيف بخارى) وشيخ قاسم مغربى حضرتلرندن (بخارىٔ شريف) و (مسلسلات ابن عقيلة المكى) وسائره قرائت بيورديلر. (١٢٨٨) تاريخنده‌دخى متبحرين متصوفه‌دن (شيخ سيدخواجه محمد نورالعربى الملامى) حضرتلرينك صحبت عليه‌لريله مشرف اولارق جناب (شيخ اكبر) ك فصوص و (رسالة الاحديه) سيله (ابن فارض) مرحومك (تائيه) قصيده‌سنى تدرس ايله‌ديلر. تاريخ مذكوردن صوكره خرقهٔ شريف جوارنده‌كى خانه‌لرنده مطالعه وتأليف ايله مشغول اولدقلرى كبى مراجعت ايدن طالبين عرفانه‌ده استعدادلرى نسبتنده معارف ربانيه تلقين بيوررلردى. بو وجهله اوقات گذار ايكن (١٢٩٩) سنه‌سى ذى القعده‌سنده ارتحال ايده‌رك حضرت خالد (رضى الله عنه) قربنده‌كى (رفاعيه) دن حسيب افندى دركاه شريفى حظيره‌سنده پدرعاليلرى قبرينه دفن اولونديلر. (قدس الله سره العزيز)

شاعر عربينك: (ان آثارنا تدل علينا، فانظروا بعدنا الى الآثار) بيتى مصداقنجه فضل وكمال عاليلرى تأليفنه موفق اولدقلرى بروجه آتى قرق كسور آثار متنوعه‌دن نمايان اولاجغى جهتله اوواديدن صرف نظرله يالكز اسامىٔ مؤلفات عليه‌لرينك اتيانه شروع اولوندى:

(١) تبيان وسائل الحقايق فى بيان سلاسل الطرائق (فاتح كتبخانه‌سنه وقف ايديلن بوأثر عالى عربى العباره حروف هجا ترتيبى اوزره اوچ كبير جلدى محتوى اولوب يوز اللى قادار طرق عليه پيرانك تراجم احوالیله تأسيس بيوردقلرى طريقلرك كيفيت سلوك ومنبالرينى مبين اولوب قاموس طرق مقامنده‌در .)

(٢) فتح وردالاسرار شرح ورد الستار : (تورکجه مطبوعدر)

(٣) فتوحات الهيه شرح واردات الهيه للشيخ بدرالدين سماوى (تورکجه)

(٤) فتح درلاغلا شرح دورالاعلى للشيخ الاكبر (تورکجه)

(٥) كنزالفيض فى السلوك وآداب الطريق الخلوتيه : (مؤلف خطيله محرر نسخه يحيى افندى كتبخانه‌سنده‌در. برنسخه‌سى‌ده طرف عاجزانه‌مدن اسكدارده حضرت نصوحى دركاهى كتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر .)

(٦) روضة العليه فى طريقة الشاذليه (عربى)

(٧) مرأت حقيقت (تركى)

(٨) شرح غزل سزائى (آدم همين بو بزم دلارايه بركلير) (تركى)

(٩) فجر الاسماء وصبح المسمى (تركى برنسخه‌سى يحيى افندى كتبخانه‌سنده‌در)

(١٠) سرالاسرار ونورالانوار (تركى)

(١١) مدار واحديت ومركز احديت (تركى)

(١٢) سرالتوصل فى الذكر والتبتل (عربى)

(١٣) الدرتين فى شرح البيتين (عربى)

(١٤) شرح بيت مولانا جامى (كل مافى الكون وهم اوخيال) (عربى)

(١٥) شرح مرشد العشاق للشيخ خواجه محمد نورالعربى (تركى)

(١٦) شرح برهان السالكين « «

(١٧) سيرالاسما وسرالمسمى فى شرح الاسماء الاثنى عشر الرفاعية (تركى)

(١٨) حديقة الحقيقة (تركى)

(١٩) حقيقة الطريقة (تركى)

(٢٠) شرح صلوة الانوريه فى شرح صلوة الاكبريه (تركى)

(٢١) درة الانوار على صلوة جوهرة الاسرار (عربى)

(٢٢) قول المبين فى احوال الشيخ نورالدين جراحى الخلوتى (تركى)

(٢٣) صلوة الاتحاف بشرح صلوة السقاف (تركى)

(٢٤) فيض المغنى فى شرح حديث قدسى من طلبنى (تركى)
(٢٥) شرح حزب الكبير للشاذلى المسمى برشف الغدير (تركى)
(٢٦) شرح حزب البحر المسمى بضياء البدر (عربى)
(٢٧) شرح تحفة المرسله (تركى)
(٢٨) تحقيق الطريق (تركى)
(١٩) حضرت مصرينك اوچ عدد غزلرينك شرحلرى (تركى)
(٣٠) ترجمهٔ امر المربوط المحكم (للشيخ الاكبر) (تركى)
(٣١) اسرار المعين فى شرح اسماء الاربعين (عربى)
(٣٢) رشحات الاسنى على توجهات الاسماء (عربى)
(٣٣) مددالبكرى من سيدالبكرى (مناقب مصطفى شمس الدين بكرى) (عربى)
(٣٤) روشن دلنواز شرح كلشن راز (تركى)
(٣٥) المورد الخاص بالخواص فى تفسير سورة الاخلاص (عربى)

مؤلف خطيله محرر نسخه‌لرى يحيى افندى كتبخانه سنده موجوددر .

(٣٦) كمالنامهٔ آل عبا (تركى مطبوعدر)
(٣٧) فواتح الازهار الحقايق ولوايح انوار الطرائق (عربى اون ايكى رساله‌يى حاويدر.)
اشبو آثارك همان كافه‌سى كتبخانهٔ عاجزانه‌مده محفوظدر .

كوموشخانه‌لى احمد ضياءالدين افندى

مشايخ خالديه فضلاسندن برذات اولوب مدت مديده استانبولده نشر طريقت وعلوم دينيه تدريسيله امرار اوقات ايده‌رك (١٣١١) تاريخنده رحلت ايله‌دى . (سليمانيه) جامع شريفى حظيره‌سنده مدفوندر .

آثار مطبوعه‌لرى :

علم حديثدن (غرائب الاحاديث) و (راموز الاحاديث) ايله شرحى بش جلد (لوامع الفصول) (روح العارفين) ، (جامع المتون فى حق انواع الصفات الالهية) ، (نجات الغافلين) ، (فضائل جهاد) (مناسك حج) ، (حديث اربعين) ، (رساله فى المهاجرة) ، (مستغنى الشروح)، (اسرار طريق) ، (دواء المسلمين) ، (مجامع الاصول) وطرق عليه اوراد واحزابنى حاوى مجموعه‌دن عبارتدر. (مجامع الاصول) كنارنده امام (قاشانى) نك اصطلاحات صوفيه‌سى واردر .

کاك احمد قادری افندی

مشایخ قادریه فضلاسندن وسادات برزنجیه‌دن باهرایکرامة برذات اولوب (سلیمانیه) لیدر. (۱۳۱۵) ده مملکتنده ارتحال ایله‌دی .
آثاری : (رغبة‌الطالبین فی‌فضیلة‌العلم والعلماءالعاملین) ، (فتح‌الجواد فی‌بیان فضائل‌الجهاد) ، (فتح‌الرؤف فی‌معانی‌الحروف) ، (فك‌القفول فی شرح سلّم‌الوصول) ، (منظومه فی علم‌المعانی) ، (رسالة‌القلب) ، (ادب‌الدنیا فی التصوف والاخلاق) ، (رسالتان فی‌العقائد صغری وکبری) ، (کاك) ، کردجه بویوك قارداش معناسنه‌در . مع‌مافیه تورکجه‌ده‌کوچوکلره تلطیف ایچون آغابك دینلدیکی کبی کردجه‌ده دخی کوچوکلره (کاك) دینلدیکی مرویدر .

(ل)

لطف‌الله قره‌مانی

بروسه‌ده مدفون امیر سلطان حضرتلرینك وفاتلرندن صوکره جانشینلری اولان ذواتك اوچنجیسی اولوب فاضل، مجاهد برذاتدر . امیر مشارالیهك بخارادن بروسه‌یه اثنای هجرتلرنده قره‌مانه اوغرادقلری زمان صاحب ترجمه‌نك پدری عبدالله فقیهك خانه‌سنده مهمان اولمشلر وفقیه مومی‌الیهه عن قریب برولد صالحه نائل اوله‌جقلرینی تبشیر ایتمشلردی. (۸۹٤) تاریخنده بروسه‌ده ارتحال ایده‌رك امیرسلطان جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدلدی. علم تصوفدن (جناح السالکین) اسمنده براثری واردر .

لعلی محمد فنائی افندی

طریقت کلشنیه خلفاسندن برذات عالیدر. موطناً قسطمونیلی اولدیغی‌حالده ادرنه‌ده ارشاد عباد ایله مشغول اولدیلر ارشد خلفاسی حضرت سزائی‌در . معنویٔ شریفك ابتدالرینه عارفانه برشرحلری واردرکه ابراهیم کلشنی حضرتلرینك ترجمهٔ حالی ومکتوبات سزائی ایله بریرده طبع اولونمشدر. رحلتلری (مدد قوپدی نهال کلشـنیدن برکل لعلی) مصراعنك دلالت ایتـدیکی (۱۱۱۲) ده قبرعالیلری ادرنه‌ده‌کی کلشنی آستانه‌سنده‌در . دیوانچه‌لری سزائی دیوانی نهایتنده مطبوعدر . اشعار عارفانه‌لرندن :

اى فنائى كل فنا بحرنده اول مثل صدف
آچه آغزك تا كمالك بوله درّ من عرف
هرنه كلسه دوشدن خوش كور بولاسين تا شرف
باغ وحدت بلبلى سچمز كلينى خاردن

لعلى زاده عبدالباقى افندى

شارح مثنوى صارى عبدالله افندى نك كريمه زاده سى لعلى شيخ محمد افنديتك مخدومى وملامية بايراميه عرفاسندن فاضل برذات اولوب شيخ مراد نقشبندى دن تكميل سلوك ايله مشلردر. وفاتى (كلشن جنته كلبن اوله لعلى زاده) مصراعنك دلالتى اولان (١١٥٩) ده قبرى ايوبده يحيى افندى دركاهى مقابلنده كى قلندرخانه حظيره سنده در. آثارى : (مناقب ملامية بايراميه)، (ترجمهٔ انسان كامل للشيخ عبدالكريم جيلى)، (غداى روح)، (ترجمهٔ حقيقة اليقين وزلفة التمكين للشيخ عبدالكريم جيلى)، (شرح وذيل على قصيدة مسلك العشاق للشيخ صارى عبدالله افندى)، (رسالهٔ مبدأ ومعاد)، (ترجمهٔ كيمياى سعادت للغزالى) در. حكيم ترمذى نك (نوادر الاصول) نى ده اختصار ايله مشدر. خط تعليقده ماهر ايدى. اشعارنده (يتيم) تخلص ايتمشدر. فن صكه دائر (زبدة الصكوك) اسمنده براثرى ده واردر. مسلك العشاق قصيده سنه اولان ذيلندن:

بودر آنجق صراط مستقيمى اهل وجدانك
محبت راهيدر عاشقلره مأواسى وصلتدر

آثارندن يالكز (مناقب ملامية بايراميه) مطبوعدر . عرفاى ايراندن (محمود جلال الدين الجرمى) نك (نمود وبود) رساله سنى ده ترجمه ايتمشدر .

(م)

محمد محى الدين بن قطب الدين ازنيقى « قطب الدين زاده »

(مولانا فنارى) نك اك متميز تلاميذندن اولوب اكمال تحصيلدن صوكره مسلك تصوفه انتساب ايتمش ذوالجناحين برذات عاليدر. مؤلفات عليه لرى غيرمطبوع اولوب بروجه آتى در : (شرح على مفتاح الغيب المسمى بفتح مفتاح الغيب) خط دستيله محرر نسخه سى راغب پاشا

کتبخانه‌سنده‌در . (شرح اوراد زینیه المسمی بتنویر الاوراد) ، (شرح فصوص الحکم)، (شرح علی النصوص للشیخ صدرالدین قونوی المسمی بزبدة التحقیق ونزهة التوفیق) ، (التعبیر المنیف والتأویل الشریف) ، (رسالهٔ حلیه)، (رسالة العمل والحکمة)، (مزیل الشك) ، (مفتاح جنت) ، (توفیقات المصابیح) (منیة الدعوات) ، ایله اکثر کتب معتبره‌یه حواشیٔ مقبوله‌لریدر. آثارندن اولوب خط دستیله محرر اولان رسائلندن (رسالة المعرفة)، (رسالة فی شرح حدیث احتجاج آدم وموسی) وسائره‌یی حاوی مجموعه‌سی شیخ‌الاسلام اسبق (صاحب ملا) بکك کتبخانه‌سنده‌در. رحلتلری (لقد اتی الله بقلب سلیم) و (رحمة الله علیه دائما) ترکیبلرینك ناطق اولدیغی (٨٨٥) ده ، قبر عالیلری (ادرنه) ده (زندان آلتنده) (تاتار خان) مزارستاننده‌در . سنك مزارنده‌کی تاریخك (٨٨٥) اولدیغنه کوره (ترجمهٔ شقایق) ایله (کشف الظنون) ده محرر تاریخلرك یاکلش اولدیغی اکلاشلمقده‌در . (شرح سبحانك ماعرفناك)، (احتجاج آدم مع موسی) ، (شرح قول ابن عربی فی حق ایمان فرعون)، (شرح العلماء ورثة الانبیا) ، (فی بیان حکمة خلق القمله)، (تسلیتنامه الی محمود پاشا حین انعزل) رساله‌لرینی حاوی اولان آثاری‌ده (یحیی افندی) کتبخانه‌سنده‌در . ادرنه‌ده مدفون اولدیغی ترجمهٔ حالی مورخین فصلنده مذکور (بادی) افندینك ادرنه تاریخنده محرردر. مع هذا (ازنیق)ده زیارت ایتدیکم پدرعالیلری تربه‌سنده بوذاته منسوب برصندوقه‌ده واردر .

محمود بن ادهم

مشایخ نقشبندیه‌دن وارباب علم وقلمدن برذات اولوب پدری آق شهرلی ایسه‌ده کندیسنك تولدی (اماسیه) ده‌در . (تحفة الادب صرف لغة العرب) ، (کلشن انشا) اسملرنده آثار ادبیه‌سی واردر. ایکنجیسی اختصار وصوکره انتخاب ایده‌رك ایکی اثر داها میدانه کتیرمشدر. فارسی وترکی (مفتاح اللغة) اسمنده (٨٩٧) تاریخنده بر اثر لغوی‌ده یازمشدرکه بر نسخه‌سی شهید علی پاشا کتبخانه‌سنده‌در .

مرکز موسی مصلح الدین افندی

ذکر عالیلری سبق ایدن سنبل افندی حضرتلرینك کزیده خلفاسندن عارف سر الهی بر ذات اولوب مسقط رأسلری (دکزلی) تاریخ وفاتلری (مرکزك دائره‌سین نورایده الله)

مصرعیله (مات تق) ترکیبنك دلالتی اولان (٩٥٩) تاریخنده‌ومرقدمبارکلری سوراستانبول خارجنده‌کی درکاهلرنده‌در. قرائت اولونمقده اولان اوچ دانه عارفانه الهیلرندن باشقه اثرلرینه دسترس اولونامادی .

بر لهیلرندن :

ایا عالملرك شاهی تجلی قیل تسلی قیل
کوکللر برجنك ماهی تجلی قیل تسلی قیل

جکردن ایلرم فریاد بوبنلك دعواسندن داد
ایکیلکدن قیلوب آزاد تجلی قیل تسلی قیل

موسی بن شیخ طاهر نورقاری

کبار خلوتیه‌دن شیخ علاءالدین قره‌مانی خلفاسندن عارف برذاتدر (فیض قدسی)و(منطق الغیب) اسملرنده تورکجه منثور رسائل متصوفانه‌سی واردرکه هر ایکیسی‌ده اون اوچر بابدر . (منطق‌الغیب) ك برنسخه‌سی عاشر افندی کتبخانه‌سنده واردر . (فیض‌قدسی) نك بایزید خان شهزاده‌لرندن (اورخان) نامنه تألیف ایدلدیکی مقدمه‌سنده محرردر .

ممی « محمد » جابه افندی

پیرحسن حسام‌الدین عشاقی حضرتلرینك اخص خلفاسندن فاضل برذات اولوب(صاروخان)لیدر. (شیخ زمان) ترکیبنك و (ایله‌یوب روح روان ویردی جان عزیز) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٠٨) ده درسعادتده وفات ایله‌دی . (امیربخاری) تربه‌سندن خسرو پاشایه کیدن یولك صاغنده‌کی تربه‌سنده مدفوندر . آثاری (لب الاصول فی‌معرفة طریقة الوصول) ، (مطالب السلوك) اولوب غیر مطبوعدر . بواثری سلطان مراد ثالثه تقدمه ایله‌یوب مظهر احترام شهریاری اولمشدر. سلطان مشارالیهك مدایحنه دائر اولان برمنظومه‌لری (اقنوم‌الحکم‌فی‌معرفة سرالقدم) اسمیله خلفاسندن (محمدالقاضی چورومی) طرفندن بلیغانه برصورتده شرح اولونمشدرکه بوده غیرمطبوعدر .

الهیاتندن:

عالم ایچره قیل نظر کیم کوستریر رسم نما
بهجةالانوار ایله پیراسته اولمش ای هما

آنی کور کیم عاشقانی دم چکر ارض وسما
الامان خلاق عالم ایکه‌درم هر صبح شام

ینه‌بوطریق رجالندن (احمدصافی بن‌حاجی محمد) کده مرادثالث نامنه مؤلف (کنزاخلاص) اسمنده براثری واردرکه برنسخه‌سی خسرو پاشا کتبخانه‌سنده موجوددر .

محیی افندی

« محمد محیی الدین کلشنی »

طریقت خلوتیه‌نك کلشنی شعبه‌سی فضلای مشایخندن برذات اولوب (ادرنه) لیدر . سلانیك مولویخانه‌سنك بانیسی اتمکجی زاده احمد پاشانك برادریدر . وطنی علماسندن بالتعلم اخذ اجازه‌یه موفقیتدن صوکره برمدت زهد وصلاح دائره‌سنده عزلت وآثار دینیه مطالعه‌سنه مواظبت ایله‌دی . بواثناده (٩٨١) تاریخنده ادرنه قاضیسی اولوب ـ بحسب المظهریة ـ زمرهٔ متصوفه‌یه عابهدارلنی ایله مشهور اولان (چیوی زاده افندی) برجمعه‌کونی جامع شریفده الده مطالعه ایتمکله مشغول برکتابدن طولانی صاحب ترجمه‌یی حضورینه جلب ایده‌رك کتابك اسمنی استفسار ایتدی . محیی الدین افندی‌ده مربی العارفین جناب شیخ اکبر محیی الدینك اجل آثارندن بولونان (فصوص الحکم) اولدیغنی لاابالیانه برطرزده بیان ایتمسی اوزرینه غضبه کلن چیوی‌زاده افندی تصمیم ایتدیکی تکدیر وتوبیخه وسیله اولور . مطالعه‌سیله کتاب جلیل مذکورك عباراتی قواعدندن سؤاللر ترتیبیله امتحانه باشلادیسه‌ده آلدیغی واقفانه وعالمانه جوابلره قارشی بالعکس تقدیر وتحسینه مجبور اولدی . بعده اوتاریخلرده مصر دفترداری بولونان برادری نزدینه کیده‌رك بورادنده جانب حجازه عزیمتله ایفای حج شریفدن صوکره مصره عودت واختیار اقامتله کلشنی زاده سید علی صفوتی افندی‌یه تسلیم ارادت ایله‌دی . مجاهداتنك مکافاتی اولمق اوزره نائل رتبهٔ خلافت اولمغله برابر کریمه‌سیله ازدواجندن ناشی صهریتده مرشدینه کسب قربت ایله‌دی . والی آخرالعمر ارشاد وتألیفله مشغول اوله‌رق (١٠١٤) سنه‌سنده ارتحال ایده‌رك (آستانهٔ کلشنی) یه دفن ایدلدی .

مؤلفاتنك طبعنه همت اولونماديغيچون علم وعرفانی نسبتنده شهرت آلامایان مشايخ عثمانيه دندر . منظوماتنده (محيي) تخلص ايتمشدر .

آثارى :

۱ — رساله فی بیان اسماء حسنی
۲ — نفحات المسيح العنبری
۳ — شرح المستزاد
٤ — المعميات
٥ — معمای مرثيهٔ كلشنی زاده
٦ — المقطعات
۷ — الرباعيات
۸ — غزال نامه
۹ — المصادر السنيه
۱۰ — الشمسيه
۱۱ — العينيه
۱۲ — حسن دل
۱۳ — شرح الاربعين
١٤ — كشف سهر الاعيان فی حروف سر سطر لاب الاحسان
١٥ — شرح حديث جبريل
١٦ — سلسلة العشق
١٧ — فيوض المولى
١٨ — حق اليقين فی الحكايات والنصايح
١٩ — هدى الحرمين
٢٠ — نفحات الاسحار
٢١ — اخلاق الكرام
٢٢ — مناقب كلشنی
٢٣ — مشاهد الوجود
٢٤ كتاب مآب
٢٥ — ديوان

بونلردن باشقه (بالى بلن) اسميله وناشنيده برطرزده بويوجك برقطعه ده برلغت توركه سی واردركه تورکجه نك لغت واشتقاقيله متوغل ذوات ايچون بركره كوروله جك آثاردندر . (اخلاق كرام) اوچ فصل اوزره مرتب توركجه براثردر .

۱ ـ فعل ـ تهذيب اخلاق . ۲ ـ تدبير منازل . ۳ ـ سياست مدن .

مؤذنه زاده احمد افندی

طريقت قادريه نك اشرفيه شعبه سی مشايخندن ازنيقی شيخ احمد حمدی افندی خلفاسندن فاضل ، عارف برذات اولوب بروسه ليدر. برمدت حضرت اميرده خطابت ايده رك (۱۲۰٥) ده رحلت ايله دی . (حمزه بك) مزارستاننده مدفوندر . تصوفدن (زاد القوافل فی طی المراحل) (رسالهٔ قدسيه)، (تعبيرنامهٔ انفسی) ، (اسماء سلوك) اسملرنده تركی العباره رساله لری اولديغی كبی

(احيـاء العلوم) ى (شـفاء شريف) ى (منهاج العابدين) ى ده اختصـار ايتمشدركه جلەسى غيرمطبوعدر . شيخ احمد افندينكده توركجه تعبيرنامەسى واردر .

محمد معزالدين افندى

مشايخ جلوتيەدن فاضل برذاتدر . آثاريندن پير طريقت حضرت (هدائى) خلفاسندن اولديغى آكلاشلمقدەدر . ايوبده (صوقوللو) محمد پاشا كتبخانەسنده بويوك برمجموعەده رسائل آتيەسى كورلمكدەدر :

(١) ترجمهٔ جامع الفضائل لحضرت پيرعزيز محمود هدائى
(٢) « مفتاح الصلوة « « « «
(٣) « تجليـات « « « «
(٤) « كشف القناع عن وجه السماع « « «
(٥) « واقعات « « « « (برقسم اصغريدر)
(٦) « منازل السالكين
(٧) « ميزان النجات
(٨) « شرح مفتاح الصلوة المسمى بمصباح الصلوة ومرآت الدرجات

آثار مذكورەنك اكثرنده (١٠٣٣) تاريخى محرردر .

محيى الدين بروسەوى

طريقت خلوتيەنك (عشاقيه) شعبەسندن وجاهدى افندى خلفاسندن على افنديدن مستخلف عارف ، شاعر برذاتدر . (١٠٩١) ده وفات ايتدى . بروسەده اوچ قوزولر دركاهنده مدفوندر . اشعارنده (بروسەوى) تخلص ايدردى . مرتب ديوانيله (توحيدنامه) ، (عبرتنما) ، (مشاهده) اسملرنده غيرمطبوع اثرلرى واردر .

الهيات عارفانەلرندن :

بورسەوى كل ايتمه زارى موسايەديندى لن ترانى
كورونمز دوستك جمالى سيلمەنجه غبـارانى

مولانا جامی‌نك :

زدریای شهادت چون نهنك لا برآورد سر
تیمّ واجب آمد نوح را دروقت طوفانش

بیتنی‌ده عارفانه برلسانله شرح ایتمشلردر .

محمد دده «کوموسه آباله»

مشایخ مولویه علماسندن برذات اولوب بروسه‌ایدر . بروسه مولویخانه‌سی سجاده نشینی ایکن (١١١٥) تاریخنده وفات ایله‌دی . (شیخی) مخلصلی اشعاری واردر . پدرلری کندیسنی حدیث‌السن براقدقلرندن سلوك معنویسنی حضرت مصریدن اکمال ایتمشدر .

آثاری : تصوفدن عربی‌العباره (جامع‌الکلم) ایله (سلوك‌نامهٔ طریقت مولویه) علم حسابدن (شرح بهائیه) جغرافیادن بررساله‌درکه جمله‌سی غیرمطبوعدر .

ابیاتندن :

برعرصه‌که عشقدر اولسه عجب اولماز
ارباب دل اولمازینه مسرور اولورسه

هرکوشه‌سی صدوامق ومجنونله مملو
جیب دلی کنجینهٔ قارونله مملو

مغنری مصطفی افندی

سابق الترجه (قره‌باش ولی) حضرتلرینك مخدومی فاضل برذاتدر . (١١١٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (اسکدار) ده (طوغانجیلر) ده حضرت (نصوحی) درکاهی حظیره‌سنه دفن ایدلدی . عارفانه برفصوص‌الحکم شرحیله مرتب دیوانی واردرکه ایکیسی‌ده غیرمطبوعدر .

دیوانك مطلعندن :

حق تعالی‌دن عطادر شرع پاك مصطفی
نور ذات کبریادر « « «

مجمع اوصاف رب‌العالمین‌در شبهه‌سز
مظهر ذات‌خدادر شرع‌پاك مصطفی

ذات‌واسما وصفاتی شرح‌ایدن شارح بودر
سر وجه کبریادر « « « «
مطلع اسرار حقدر مغز قرآن عظیم
جمله‌یه‌شمس‌الضحی‌در « « «

مسلم افندی «ابوالوفا احمد مسلم افندی»

سابق‌الترجمه حضرت سزائی‌نك داماد عالیلری عارف و شاعر بر ذات اولوب اساساً (بلغراد) لیدر . (ختامه مسك) ترکیبنك و (بقانك کلشنی احمد افندی‌یه مسلمدر) مصرعنك دلالتی اولان (۱۱۶۶) تاریخنده (ادرنه) ده ارتحال‌ایدرك (ولی دده) درکاهنه دفن ایدلدی. (شموع لامع فی‌بیان اطوار سابع) اسمنده حضرت سزائی‌نك (اطوار سبعه) منظومه‌لرینك شرحی ایله دیوانلری اخیراً طبع ایدلدی .

اشعارعارفانه‌لرندن :

هرمقامك پردهٔ رازی انین اوستونده‌در
سایهٔ لطف‌خدا قلب‌حزین اوستونده‌در
اهل‌ذکرك صاغ وصوله انحرافك کورمه‌عیب
نفی جند ماسوا ایچون کمین اوستونده‌در

ابیات سائره‌لرندن :

طوتمه هربابه صاقین کوشکی اوله عساس
خلقه‌وش‌قالمایه‌سین طشره‌ده سن لیل‌ونهار

مخدوم عالیلری اولوب پدرلری یاننده مدفون اولان (محمد وفا) افندی‌ده شعرا وعرفادن برذات اولوب (حدائق‌الصلوة) اسمنده عربی‌العباره (شرح حدیث اربعین) کبی آثاری واردر . مجموعهٔ اشعارندن برقسمی پدری اشعارندن برقسمیله برابر (نزهة‌الاخوان) اسمیله طبع ایدلمشدر .

وطن اصلیسی اولان (بلغراد) تحسرینه دائر ابیاتندن :

حسرت حصن بلغراد ایله هرشام وسحر
طونه وصاوا کبی دورماز دوچشمم آغلار

مدنی محمد افندی « طرابزونلی »

مشایخ قادریه فضلاسندن برذات اولوب (مدینهٔ منوره) ده مجاورتندن ناشی عصرنده (مدنی) افندی نامیله بنام ایدی . (۱۱۲۳) ده مدینه‌ده ارتحال ایله‌دی .

آثاری : (حاشیهٔ علی نخبة‌الفکر) ، (اتحاف السنیه فی‌احادیث القدسیه) ، (شرح قصیدهٔ بانت سعاد) ، (لوامع‌السبوحی فی شرح فصل‌النوحی) ، (شرح حزب‌الاعظم)، (شرح اسماء اهل بدر) ، (تحفة‌الاخوان فی‌الحرام‌والحرام‌من‌الحیوان) ایله خواص قرآنه دائر (دررالثمینه فی‌فضائل الایات والسور) ، (رسالة فی‌بیان ماوقع من‌الاوهام مافی‌الصحاح)، (رسالة فی‌بیان الاضداد)، (رسالة فی‌بیان مثلثات لغویه) ، (رسالة فیمایتعدی ومالا یتعدی)، (رساله فی‌بیان صوم عاشورا)، (کشف معضلات السوآلین) ، (تجوید) ، (عدم اکفار مسلمین) درکه جمله‌سی غیر مطبوعدر. (خواص قرآنه‌دائراولان) اثرینك برنسخه‌سی طرف‌عاجزانه‌مدن بروسه‌ده جامع کبیرکتبخانه‌سنه اهدا ایدلمشدر . خط دستیله محرر رسائلندن (۱٦) رساله‌سنی حاوی مجموعه‌سی سلیمانیه کتبخانه‌سنده‌در .

مستقیم مصطفی نیازی افندی

مشایخ نقشبندیه علماسندن برذات اولوب (قونیه ارکلی) سندندر . (۱۱٦۳) تاریخنده تألیف ایتدیکی (صحبة‌الغایه) و (سلوك قویم وصراط مستقیم) اسملرنده‌کی متصوفانه رساله‌لری کتبخانهٔ عمومی‌ده واردر . (۱۱۷۳) ده تألیف ایتدیکی (موجب الایقان) رساله‌سی‌ده (یحیی افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر .

محمد بن محمد القاضی

طریقت خلوتیه فضلا وعرفاسندن برذات اولوب (چوروم) لی اولدقلری مرویدر . بر مدت وزیر حکیم (قوجه راغب پاشا) نك کتابجیلغی خدمتنده بولوندیلر .

آثاری غیرمطبوع اولوب بروجه‌آتیدر :

(شرح فصوص الحکم) ، (رسالهٔ نابرات فی بیان ختم‌الولایة‌المحمدیة) ، (اسرار المحمدی وارشاد الاحمدی) ، (اثبات خاتم‌الاولیا) . ایکنجی اثرینی (۱۱۸٤) ده تألیف ایتمشدر .

مستقيم زاده سليمان سعدالدين افندى

متأخرين علما ومشايخ نقشبنديه‌دن اولوب اكتساب فيض و كمالدن صوكره عزلتى اختيار ايده‌رك وقتنى تأليف آثاره حصر ايله‌مش ايدى . علم خطه‌ده انتسابلرى واردر . (توكلت على‌الحى‌القيوم) تركيبنك دلالتى اولان (١٢٠٢) تاريخنده مولدى اولان استانبولده رحلت ايله‌دى . علمى عرفانه‌غالب برذاتدر . زيرك جوارنده صوغوق قويو مدرسه‌سى قربنده مرشد عاليلرى توقادى امين افندى يانده مدفوندر . مؤلفاتى : (ترجمهٔ مكتوبات امام ربانى)،(شرح ديوان على)، (دوحة المشايخ) [١]،(مجلة النصاب فى‌النسب والكنى والالقاب) [٢] ، (ترجمهٔ لغات قانون‌الادب للزمخشرى) [٣]، (شرح قصيدهٔ مضريه)، (شرح وردستار)، (ترجمهٔ فقه اكبر) [٤]،(اهل طريقك سرپوش شريفلرينه دائر رساله)، (شرح حديث‌من عرف‌نفسه..)، (شرح حزب‌الحفظ)، (رساله فى‌ايمان ابوى رسول‌الله) [٥]، (حاشيهٔ حزب اعظم)، (خلاصة الهدية) [٦]، (شرح اورادقادريه)، (شرح بى‌نقط احاديث نبويه)، (جواهرخمسه)، (مناقب اصحاب بدر)، (مناقب امام اعظم)، (انواردیار بحماية‌الابار)، (اصطلاحات شعريه)، (تحفة‌المرام)، (حليهٔ نبويه وخلفاء اربعه)، (تحقيق التسليم)، (امانت معروفه)، (الاسكندريه)، (تحقيق الصلوة)، (مجة‌الخط‌الحسن)، (تشنيف‌الازهر فى تعريف‌الاحمر)، (حسن‌التقويم)(حصن حصين)، (رياض‌العلما)، (شرح‌العقود اللؤلؤية فى‌الطريقة المولويه للنابلسى)، (مجلة‌لاعيان)، [تذكرهٔ شعرادر]، (تحفة‌الخطاطين) [٧]، (وسيلة‌التصلى فى‌شرح منية‌المصلى)، (طرزالسلام لاحراز

---

[١] مسند مشيخت اسلاميه‌ده بولنان ذوات كرامك تراجم احوالنى حاكى بر اثر مقبولدركه ١٢٢١ تاريخنه قدر عينتابى خواجه منيب افندى و ١٢٤٨ تاريخنه قدر محصل زاده سليمان فائق بك و ١٢٧٩ تاريخنه‌قدر مكتوبى زاده عبدالعزيز افندى‌طرفلرندن تذييل ايدلمشدر. ١٢٩٣ تاريخلرنده درسعادتده وفات ايدن ارباب معارفدن طوپال رفعت افندى مرحومك دوحة‌المشايخى بو آثارك جمله‌سنى جامعدر .

[٢] اشبواسم تاريخ‌تسويدى اولان ١١٦٨ تاريخنه دالدر. نسخه‌سى غلطه مولويخانه‌سى كتبخانه‌سنده‌در جداً موجب استفاده بر اثردر .

[٣] خط دستيله محررطاقى كوچوك افندى كتبخانه‌سنده‌در . ترجمه‌يه (السنة ثلاثة) تسميه ايتمشدركه تاريخ ترجمه‌يى مشعردر . سحق خواجه‌سى احمد افندى طرفندن ياپيلان ترجمه مطبوعدر .

[٤] اقدام مطبعه‌سى همتيله طبع اولوندى .

[٥] ابن‌كمال، صاچاقلى زاده،سيد دحلان‌كبى فضلاى بنامك‌ده‌بوخصوصده رسالهٔ مخصوصه‌لرى‌واردر.

[٦] شيخ نظمى افنديك (هدية‌الاخوان) نك ملخصيدركه‌كتابك اسمى اولان (خلاصه الهديه) تاريخ تلخيصنى مشعردر .

[٧] ١٠٦٠ تاريخنده درسعادتده وفات‌ايدن خطاط (نفس‌زاده ابراهيم) افنديك (كلزارصواب) و (١١٧١) تاريخنده وفات ايدن خطاط (صوبولجى زاده‌نجيب) افنديك (دوحة‌الكتاب) و(١٢٧٢) تاريخنده كوستنديلده وفات ايدن‌خطاط (مفتى‌محمد شمعى) افنديك (تحفة‌الخطاطين) اسملرنده تراجم‌احوال خطاطينى‌جامع‌اثرلرى‌واردر. (خط وخطاطان) نامنده‌كى اثرمطبوعك‌قسم‌اعظمى بو اثرلردن‌التقاط ايدلمشدر.

الاسلام) ، (جهازالمعجون فی الخلاص من الطاعون) ، (المقالة المفیده فی الکلام) ، (روضهٔ مشایخ کبار) ، (آداب الاولی الالباب) ، (خصال عشره) ، (رسالة الحی فی بیان الکی) ، (غرة البدر فی بیان شهور اثناعشر) ، (الارادة العلیة فی الارادة الجزئیة والکلیة) ، (جدول ائمهٔ اثنی عشر) ، (جدول عشرهٔ مبشره) ، (شرح بعض ابیات مثنوی) ، (ترجمهٔ مرصع ابن اثیر) ، (مشایخنامهٔ اسلام) ، (رسالهٔ صلوة وسطی) ، (تراجم احوال شیوخ آیاصوفیه) ، (مناقب ملامیهٔ بایرامیه) ، (شرح صلوة البدیع) ، (رشف الحقیقه فی کشف العقیقه) ، (رسالهٔ نسیان) ، (نصرت مبتدی) ، (تحفة المرام اسئله واجوبه) ، (طرح المعنی فی شرح اسماء الحسنی) ، (مرآة الصفا فی نخبة اسماء) ، (ترجمهٔ عقود اللؤلؤیه فی آیین مولویه) ، (تفسیر الفاتحه) ، (طرثوث فی البرغوث) ، (ترجمهٔ مرشد المتأهلین)، (کلمات حکمیه) وسائره‌دن برخیلی اشعاری ، لطیف ومعنیدار تاریخلری‌ده واردر .

برمناجاتندن :

یارب قلمم موی فنادن صاقلا   تحریرمی طعن سفهادن صاقلا
توفیقن ایدوب قنده کیدرسه‌م بکا رهبر   شهراه شریعتده خطادن صاقلا

رسائلنك قسم اعظمنی حاوی اولان برمجموعهییلدیز کتبخانه‌سنده‌در .

دیوان امام علی شرحنك خط دستیله محرر نسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده (دوحهٔ مشایخ) عاشرافندی‌ده مکتوبات ترجمه‌سی‌ده یحیی افندی‌ده‌در.

محمد مراد نقشبندی

علما وعرفادن برذات اولوب شهریدر . استانبولده چهارشنبه محله‌سنده‌کی مراد ملا درکاهنده ارشاد ومثنوی تدریسیله مشغول اولورلردی . بودرکاه قربنده بردارالمثنوی انشاسنه همت ایله‌مشدر . مؤلفاتندن (خلاصة الشروح) نامنده‌کی آلتی جلد مثنویٔ شریف شرحیله (شرح تحفهٔ شاهدی المسمی بمزیل الخفا) ، (رسالة الثقلین) ، (معین الواعظین) غیر مطبوع و (ماحضر) اسمنده‌کی مختصر (پند عطار) شرحیله دیوانی مطبوعدر . رحلتی (١٢٦٤) ده مرقدی دارالمثنوی‌ده‌در .

برنعتندن :

مراد دردمندك جمله احوالی سکا معلوم
آنی تقریر وتحریره نه‌حاجت یارسول الله

وشاعر مشهور (شوكت بخارى) نك :

(ازبسكه ريخت جنون برسرم هوا)

مصراعيله باشلايان قصيده‌سنك شرحى . آثارينك كافه‌سى دارالمثنوى كتبخانه‌سنده واردر.

مصطفى انور افندى «مصطفى بك»

طريقت شعبانيه مشايخندن رشيد احمد افندى خلفاسندن ايكن مؤخراً قوش‌اطه‌لى ابراهيم افندى حضرتلرينك قائمقام ارشادى حمامى‌شهرتيله معروف بوسنوى الحاج محمد توفيق افندى‌دن تجديد نسبت ايله‌مش ومشار اليهك وفاتندن صوكره امر ارشاده مباشرت ايتمشدر. عالم، شاعر برذات اولوب اسكدارده عناديه جوارنده نعلچه‌جى دركاهى پوست نشينى ايديلر . (١٢٨٩) ده ارتحال ايده‌رك دركاه مذكوره دفن اولونديلر. حمامى افندى‌ده بودركاهده مدفوندر . اوچى بريرده اوله‌رق طبع ايديلن (ترجمهٔ اصول عشره) ، (ترجمهٔ كلمات كميل بن زياد) ، (ترجمهٔ باب الشيوخ من فتوحات المكية) رساله‌لريله غير مطبوع (مجموعهٔ الهيات) آثارندندر .

عارفانه برمخمسلرندن :

بايزيدك جذبه‌سنده جل شانى رمزنى
ذات احمددن تجلى من‌رآنى رمزنى
اذرميت نص پاكنده معانى رمزنى
رؤيت ديدار حقدن لن‌ترانى رمزنى
جسم زارم عشقله طور اولمايجه بيلمه‌دم
سعى وغيرت ايله‌يوب آ كلا شريعت سرينى
باب حيدردن دخول ايت بيل انابت سرينى
عارف رمز فنا اول كور طريقت سرينى
كسوهٔ آل عبا انور حقيقت سرينى
وصلت مرشدله مسرور اولمايجه بيلمه‌دم

محمد بهاالدين افندى

فضلادن برذات اولوب كبراى خالديه‌دن بوزقيرلى محسن افنديك مخدوميدر . اكمال تحصيل

وسلوكدن صوكره قونيه‌يه هجرتله نشر علم وطريقت ايله‌دى . (١٣٢١) ده ارتحال ايله‌يوب (حاجى عبدالفتاح) قبرستانه دفن ايدلدى . وحدت وجوده دائر عربى العباره (باعث المغفرة فى بيان اقوال الوحدة) ايله فضائل ذكراللهه دائر (ايقاظ النائمين وتنبيه المقلدين) اسملرنده رسائل محققانه‌سى واردر .

(ن)

نورالدين زاده مصلح الدين مصطفى افندى

صوفيه‌لى بالى افندى خلفاسندن اولوب قلبه‌ليدر . ظاهرى وباطنى معمور ذواتدندر . رحلتلرى (خيرالعمل) تركيبنك دلالتى اولان (٩٨١) ده ، مرقد عاليلرى درسعادتده ادرنه‌قاپيسى خارجنده‌كى صيرت تكيه‌ده‌در . سلطان سليمان قانونى معيتنده (سكتوار) سفرنده بولنمشلر ايدى . مؤلفاتى غير مطبوع اولوب شونلردر : (سورهٔ انعام) ه قدر اولان تفسير شريفلريله آيريجه تفسير فاتحه و (شرح على واردات كبرى للشيخ بدرالدين) ، (شرح على نصوص للشيخ صدرالدين) ، (ترجمهٔ منازل السائرين) ، (رسالهٔ وحدت وجود) ، (رسالهٔ معراج) وسائره‌در . (منازل السائرين) تصوف وحكمت اخلاق وسلوكدن باحث براثردر . (٤٨١) ده ارتحال ايدن مشاهير متصوفه وعلمادن شيخ الاسلام لقبيله ملقب (عبدالله انصارىٔ هروى) نك اولوب بر خيلى ذوات طرفندن شرح اولونمشدر .

نعمت‌الله افندى

بروسه‌ده مدفون اولان امير سليمان دركاهى پوست نشينلرندن ابراهيم افنديدن مستخلف اولوب روم ايلى ينكى شهرليدر . (مناقب امير سلطان) (رسالهٔ تاج وخرقه) اسملرنده اثرلرى واردر .

نفشى على آقكرمانى

طريق خلوتى كبراسندن عارف وفاضل برذات اولوب (عين الحيات) اسمنده‌كى منظوم اثر

تصوفیلرنده مسقط رأسلرینك (دیوریك) اولدیغی مندرجدر . مشهور ومطبوع [١] دیوان عارفانه‌لریله غیرمطبوع (منظومهٔ عین‌الحیاة) ، (واقعات) ، (بیعتنامه) ،(منظومهٔ غوریه) اسملرنده بعض آثاری واردر . رحلتلری (تاراج نقشی) ترکیبنك دلالتی‌اولان (١٠٦٢) تاریخنده‌در . مأموراً للارشاد کوندرلدکلری (آق کرمان) ده مدفوندر . (واقعات) اسمنده‌کی اثرلرنده سالف الترجمه رمضان افندی خلفاسندن اولوب قریم‌دن اوزی‌یه هجرت ایدن (مراد قریمی) دن مستخلف بولوندیغی محرردر. اشعار عارفانه‌لرندن :

لی مع الله مکتبنده اوقودکسه ماسبق
سن‌سنی بیلدك نه‌دن‌سك آچ کوزك برخوشجه‌باق

اشعار عارفانه‌لرندن غزل آتی بعض عرفا طرفندن شرح اولونمشدر :

ایا سن‌صانعه‌کیم سندن بوکفتاری‌دهان سویلر ویا ترکیب اولان عنصر ویا لحم زبان سویلر
سنی‌اول‌سکا بیلدیرمك مرادین‌قصدایدوب مولا عناصردن کیوب بردون یوزندن ترجمان سویلر
خیال ظل یتر عبرت کورونن خیمهٔ تنده دکلدر نطق‌ایدن‌صورت درونده دوران سویلر
شولرکیم بیلمه‌دی‌نفسن عرفدن‌آلمادی درسن دکلدر حقه عارفلر اوزون بیلمز یالان سویلر
کیمیکدر بونجه جنبشلر کیمکدر نطق ایدن جوهر اوزوکدن‌اولمادك‌عارف‌اوزوندن‌اوزکه‌کان‌سویلر
یارآتدی جمله اشیایی اوزون پنهان ایدوب آنده کوروندی نیجه‌بیك یوزدن‌ولی‌کندی‌نهان سویلر
سقیهم ربهم خمرین ایچن عاشقلر ای نقشی ایرر معشوقه انلر مکاندن لامکان سویلر

(١٠٤٧) ده اکمال ایتدکلری غوریه منظومه‌لرینك مقدمه‌سندن :

کل بروای دردی یولداش ایله‌ین
راه عشقده کوزلرین یاش ایله‌ین

نیازی محمد مصری [٢]

طریقت خلوتیه‌دن مصریه شعبه‌سنك مؤسسی اولان مرد خدادر . مولدلری (ملاطیه –

---

[١] بو دیوانك طبعنه همت اولونمش ایسه‌ده (نقشی) مخلصنه آلدانه‌رق سهواً (دیوان شاه نقشبند) اسمیله طبع ایتمشلردر . غیر مطبوع نسخه‌سنده فضله اشعار واردرکه بر نسخه‌سی طرف حقیرانه‌مدن (رمضان افندی) درکاهی کتبخانه‌سنه اهدا قیلنمشدر .

[٢] احوال‌علیه‌لرینك‌تفصیلی‌مشایخ مصریه‌دن‌اولوب (١٣١٠) تاریخلرنده بروسه‌ده وفات‌ایدن مورەلی زاده (مصطفی لطفی) افندی طرفندن ترتیب وبروسه‌ده طبع ایدیلن مناقبنامه‌لرنده مذکوردر .

آشپوزی) اولوب ماردین ، مصرده اکمال تحصیلدن صوکره قونیه ولایتنده‌کی المالی‌ده (سنان امی) حضرتلرندن استکمال فیض طریقت ایلیه‌رك بروسه‌یی مسکن اتخاذ ایتدیلرسه‌ده سائقهٔ قدرله لمنی‌یه ایکنجی اعزاملرنده (روح‌مصری محفل عالی‌یه پرواز ایلدی) ، (ایلیه مصری افندی قصر عدنی جایگاه) مصراعلرینك دلالت ایتدیکی (۱۱۰۵) سنه‌سنده وفات ایله‌دیلر . جذبه وعرفانی غالب بر ذاتدر . باشلیجه یکرمی سکز خلیفه‌سی اولدیغی مطبوع مناقبنده مذکوردر . مؤلفاتی :

(۱) (موائدالعرفان وعوائد الاحسان) : (۷۲) مائده اوزره مرتب عربی‌العباره منثور براثر اولوب آثار عارفانه‌لرینك الك بویوکیدرکه بعض آیاتك تفاسیر انفسیه‌لرینی ، بعض مقالات عارفانه‌یی ، برقاچ مکتوبی ، کندیلرینك قسماً ترجمهٔ حاللرینی محتوی‌در . برنسخه‌سی طرف حقیرانه‌مدن اسکدارده حضرت نصوحی درکاهی کتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر .

(۲) (تفسیر فاتحهٔ شریفه): عربی‌العباره مختصر ومفید براثردر. کتبخانهٔ عمومی‌ده واردر.

(۳) (دورهٔ عرشیه) : مبدأ ومعاددن باحث اوچ باب برخاتمه اوزره مرتب عربی‌العباره بر رسالهٔ قیمتداردر . دیوانلرنده : (دورهٔ عرشیه‌دن مرکیم خبردار اولدی ایسه اول بیلیر آنجق نیازی علم وعرفانم بنم) بیتیله اشارت ایتدکلری رساله‌در .

(٤) (تسبیع قصیدهٔ برئه) : امام بوصیری مرحومك مشهورآفاق اولان قصیدهٔ برئه‌لرینك عربی‌العباره تسبیعی‌در برنسخه‌سی مطبوعدر . طرف حقیرانه‌مدن بروسه‌ده جامع کبیر کتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر .

(۵) (رسالةالتوحید) : مراتب توحید اولان افعال ، صفات ، ذاتدن باحث تورکجه بر رساله‌در .

(٦) (شرح اسماءالحسنی): کلمهٔ توحید ایله اسماء حسنی‌دن الله ، علی، هو، قهار، حی، عظیم ، حق ، واحد ، قیوم ، صمد ، احد اسماء شریفه‌سنك لسان تصوفله شرحی اولوب تورکجه‌در .

(۷) (تفسیر سورهٔ یوسف) : انفسی تورکجه بررسالهٔ تفسیردر .

(۸) (اسئله واجوبهٔ متصوفانه) : سؤال وجواب طرزنده بعض اصطلاحات متصوفانه‌یی مبین بررساله اولوب علم تصوفله اشتغاله باشلایان ذواته لزوملی رسائلدندر .

(۹) (شرح نطق یونس‌امره) عارف‌خدا عاشق یونس حضرتلرینك معمای متصوفانه قبیلندن اولان(چیقدم اریك دالنه آنده یه‌دم اوزومی ـ بوستان ایسی قاقیوب دیر نه‌یرسك قوزومی) بیتیله مصدر بولونان نطقك شرحیدرکه شیخ اسماعیل حقی مرحومك‌ده بو شرحه بر مقدار ذیلی واردر .

(١٠) (ديوان الهيات) : لسان عثمانی‌ده زبان تصوفله یازیلان دواوین صوفیه‌نك الكمشهور ومنتشرلرندن اولوب الحق عارفانه وعاشقانه بردیوان حقایق بیاندر. مصحح نسخه‌سی الك اول (١٢٥٤) تاریخنده مصرده طبع اولونان نسخه‌در .

(١١) (رسالهٔ اشراط ساعات) : علامات قیامتدن اولان اشراط ساعاتك جهت انفسیه‌سنی مبین تورکجه بررسالهٔ صغیره‌در .

(١٢) (تعبیرنامه) : مفید ومختصر تورکجه بررساله‌در .

(١٣) (رسالهٔ حسنین) : حسنین (رضی‌الله‌عنهما) حضراتنك نبوت‌تعریفیه‌ایله نبی‌اولدقلرینه دائر منثور بررسالهٔ صغیره اولوب وقتیله (روسجق) ده طبع اولونمشدر . (١٤) مكتوبات : متعدد مكتوبلرینی‌حاویدر. برنسخه‌سی كوچوك افندی كتبخانه‌سنده‌در .

اشبو آثاردن (تسبیح قصیدهٔ برئه) ، (اسئله واجوبهٔ متصوفانه) ، (دیوان) مطبوعدر . بعض ذوات شیخ اسماعیل حقی‌یه منسوب اولان (لب‌اللب وسرالسر) اسمنده‌كی مطبوع رساله‌یی‌ده بعض قرائن دولاییسیله حضرت نیازی‌یه نسبت ایتمكده‌درلر . (لب‌اللب) حضرت شیخ اكبرك اجل مؤلفاتندن اولان (فتوحات مكیه) دن التقاط وترجمه‌اولونمق صورتیله علماء متصوفه‌نك (حضرات خمس) تسمیه ایتدكلری حضراتی مبین تورکجه مطبوع بر رساله‌در .

ابیات عارفانه‌لرندن :

بركوزكه آنك اولمایه عبرت نظرنده	اول دشمنیدر صاحبنك باش اوزرنده
آنادن طوغمه كوزسوزلركاهی كورمز اشیایی	نیازی وجه‌دلداری‌اولی‌الابصاردن‌صور
هرمرشده‌دل‌ویرمه‌كیم‌یولنی‌صاربه‌اوغرادر	مرشدكامل‌اولانك یولی غایت آسان‌ایمش

برغزل عارفانه‌لرندن :

زهی كنز خفی كاندن كلور هردار اولور پیدا	كیمی‌ظلمت‌ظهور ایدركیمی‌انوار اولور پیدا
زهی‌دریای وحدت‌كیم كسیلمز هركز امواجی	بوكثرت عالمی‌آندن‌طوغوب‌ناچار اولور پیدا
نه‌سحر بوالعجبدر كیم‌بویوزدن كورینور اغیار	اویوزدن غیری‌یوق تنها كلوردلداراولور پیدا
اویوزدن كورونن اغیار دونر شمع جمالندن	فلكلرده كوروب آنی‌دونر ادوار اولورپیدا
طاشینور كونده یوزبیك جان‌عدم اقلمینه هردم	كلور یوزبیك‌دخی آندن بولوراعماراولورپیدا
طیشسك ایچه خیالاتی ایچك طیشه ظهوراتی	برندن اول برینه تحفه‌لر هر بار اولور پیدا
او دور ایله كلوبدر انبیا مرسل مراتبچه	كهی مؤمن ظهورایدركهی كفار اولور پیدا
تجلّی ایله دكچه اول سرای سر اخفاده	بوصورت عالمی ایچره صاتو بازار اولور پیدا
آنك ذاتنه غایت صنعنه هركز نهایت یوق	آنك‌چون‌هر‌براسمندن كلور بركار اولور پیدا

تجلی ایلر اول دائم جلال و که جمالدن
بربنك حاصلی جنت برنده نار اولور پیدا
جمالی ظاهر اولسه تیز جلالی یاقالار آنی
کوررسك برکل آچلسه یانده خار اولور پیدا
بوسر دندرکه برکامل ظهور اینسه بوعالمده
کمی اقرار ایدر آنی کیمه انکار اولور پیدا
ولی عارف جلال ایچره جمالنی کورر دائم
بوخارستانك ایچنده آکا کلزار اولور پیدا
نه سردرکه ایکی کسه نظر ایلر بو اکوانه
بری آنجق کورر داری بره دیار اولور پیدا
کورر اول کنز مخفیدن نیجه ظاهر اولور اشیا
بیلور هرنقش صورتدن نیجه اسرار اولور پیدا

نقشی ابراهیم افندی

مشایخ سنبلیه‌دن عاشق وشاعر برذات اولوب شهیردر . (جنتده‌دءای نقشی کل‌هو دیه‌لم‌یاهو) مصراعنك دلالتی اولان (١١١٤) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . (حکیم‌اوغلو علی‌پاشا) جامع شریفی حظیره‌سنده مدفوندر . دیوانی غیر مطبوعدر .

برغزل عاشقانه‌سندن :

اولدی کوکلم ملك خلوتخانهٔ مردان عشق
منزل یکتا ایدندی قلبمی سلطان عشق
داغ یاقش شرحه چکمش سینه‌سن چاك ایله‌مش
بویله‌در عالمده نقشی حال مشتاقان عشق

عاشقانه بربیتی :

هپ ماملکن نقشی نثار ایتدی یولکده
بر پیرهنی قالدی همان اول‌ده کفنالك

نظمی محمد افندی

ذکری سبق ایدن (عبدالاحد النوری) حضرتلرینك خلفاسندن اولوب پدری طربزونی ایسه‌ده کندیسی مولداً استانبولیدر . (١١١٢) تاریخنده وفات ایده‌رك شهرامینی قربنده یواشجه محمدآغا زاویه‌سنه دفن ایدلدی . اساساً کبار خلوتیه‌دن (یوسف مخدوم) ، (محمدرقیه) ، (شهقباد شروانی)،(عبدالمجید شروانی)، (شمس‌الدین سیواسی)، (عبدالمجیدسیواسی)، (عبدالاحدالنوری) کبی یدی‌ذاتله خلفاسنك تراجم‌احوالنی حاکی وفرعاً احوال سلوکه دائر بعض موادی حاوی اولان

(هدیة‌الاخوان) [۱] ایله (مثنوی شریفك دفتراولنك نظماً ترجمه‌سی) ، (مرتب‌دیوان) ، (منظوم معیار الطریقة) ، (اطوار سبعه) اسملرنده غیر مطبوع آثاری واردر .

ابیاتندن :

بی باك کیدر جذبه‌ایله کعبهٔ وصله
مجذوب‌الهی همم رهبری نیلر

نصوحی محمد افندی

اکابر شعبانیه‌دن قره‌باش ولی اخص خلفاسندن (نصوحیه) شعبه‌سنك مؤسسی‌اولان ذات‌عالی اولوب (اسکدار) لیدر. تاریخ وفاتلری (رهرو طریقت) ترکیبنك ناطق اولدیغی (۱۱۳۰) ده قبر عالیلری اسکدارده طوغانجیلرده خانقاهلرنده‌در . تربهٔ شریفه‌لرینك نیاز پنجره‌سی بالاسنده ذکائی افندینك (مقام‌اولیادر منبع فیض فتوحیدر. ادبله داخل اول صوفی بودرکاه نصوحیدر) بیتی منقوشدر . آثار مرشدانه‌لرینك جمله‌سی غیر مطبوع اولوب درکاه عالیلری کتبخانه‌سنده واردرکه اسملری بروجه آتیدر :

(۱) تفسیر شریف : اون جلد صغیر اوزره مرتب اولوب بعض تصرفات علاوه ایدلمك شرطیله تفاسیر معروفه‌دن منتخب برطرزده‌در .

(۲) رسالة‌الرشدیة : اخص خلفاسندن (مودورنی) ده مدفون‌عبدالله‌رشدی افندی نامنه مؤلف وسلوك طریقتدن باحث اولوب عربی العباره‌در .

(۳) رسالة‌الفخریة : خلفاسندن‌اولوب (بشیکطاش) ده (ماچقه) محله‌سنده مدفون‌فخرالدین افندی نامنه مؤلف بررساله‌در .

(٤) رسالة‌الولدیة : مخدوم عالیلری علاءالدین‌علی‌افندی نامنه مؤلفدر . بواثره شیخ ذکائی افندینك شرحی واردر .

(۵) شعب‌الایمان : اسمی موضوعنه‌دالدر .

(٦) شرح غزل مصری نیازی : (یاجامع الاسرار والفضائل) مصراعیله باشلایان غزلك عربی‌العباره شرحیدر .

---

[۱] بواثر مع‌التأسف طرفکیرانه یازلدیغندن بعض نقاطی خلاف حقیقتدر . ازجمله مصری نیازی حقنده استحفافکارانه یازیلان عباره بومدعایه دلیلدر. بوحالره اتحاد واخوت اسلامیه‌نامنه‌تأسف اولونور. مستقیم‌زاده تلخیص‌ایده‌رك (خلاصة‌الهدیه) تسمیه‌ایله‌مشدرکه متنك اسمی کبی بوده تاریخ تألیفنی مبیندر .

(٧) مجموعة الاحاديث : (حضرت خالد بن زيدالانصاری) دن منقول احاديث شريفه‌نك نقل وشرحنه دائردر.

(٨) ديوان الهيات .

بونلردن باشقا برقاچ رساله داها تحرير بيورمشلرسه‌ده مؤخراً ضياعه اوغرامشدر . مناقب عليه‌لری خلفاسندن (ثنائی حسن) افندی طرفندن تحرير ايدلمشدر . احفاد عليه‌لرندن اولوب اليوم پوست‌نشين بولونان (كرام‌الدين) افندی طرفندن‌ده مفصل برصورتده يازلمشدر .

اشعار عارفانه‌لرندن :

كل نصوحينك الندن بر قدح نوش ايله كيم
محو اولوب هپ جمله وارلق قالميه حائل نه‌در
جمله بيلور سن سك عيان آنجق جمالكدر نهان
اولدی نصوحی غرق آن بحر جمال اللهی كور

نزولی مصطفی افندی

مشايخ خلوتيه عاشقيندن برذات اولوب (دكزلی) دندر . (١١٥٧) تاريخنده ارتحال ايله‌دی (قوله) ده دركاهی واردر . قبری شهر مدخلنده زيارتكاهدر سلسلهٔ طريقتی آتی‌الترجمه (يكيت باشی) يه منتهی‌در . ديوان عاشقانه‌لری اخيراً طبع اولوندی .

ابياتندن :

هركيم عشقه يار اولورسه هرايشی آسان اولور
آنك ايچون اويدی عشقه انبيا واوليا

مرشد كامل يوزوندن بو نزولی مسكينه
حمدلله دوجهانده عشق اولوبدر رهنما

بوذاتك (قوله) ده مشهودم اولان سلسله‌نامه‌سنده (لاذقيه‌وی) ديه محرردر . آنجق بو (لاذقيه‌وی) سوريه قطعه‌سنده‌كی (لاذقيه) دكلدر . مصرده مطبوع ابن بطوطه ساحتنامه‌سنده جلد ١ صحيفه ٢١٧ ايله شقايق‌نعمانيه ترجمه‌سنده مركزافندی بحثنده محرراولديغی وجهله (دكزلی) دركه يوده جوارنده‌كی (لاٶديقيا) خرابهٔ مشهوره‌سندن آلنمه‌در .

نورالدين محمد جراحى [١]

طريقت خلوتيه شعبانندن (رمضانيه) دن متشعب (جراحيه) شعبه‌سنك مؤسسى اولوب شهرى الاصل عارفيندن برذات عاليدر . جراح پاشا محله‌سنده تولدلرندن ناشى (جراحى) تلقيب اولونديلر . رحلتلرى (لكدى توحيد ايله نورالدين قطب واصلين) مصراعنك دلالتى اولان (١١٣٣) تاريخنده قبرعاليلرى استانبولده (قره كومروك) جوارنده‌در . اسمى تاريخ تأليفلرى اولان (مرشد درويشان) اسمنده منثور غيرمطبوع رساله‌لرى ودركاهلرنده قرائت اولونان (ورد كبير) ايله (ورد صغيرلرى) واردر. استكمال فيضلرى (على علاءالدين كوستنديلى) دندر

الهيات عاشقانه‌لرندن :

دل بيتنى پاك ايدن درويشى عنقا ايدن
عالم لاهوته كيدن مولاذكريدرذكرى
ذكردن حالت آن آشناى روح اولان
عقبادەدولت بولان ايضاً
ترك اهلنه قاريشان هم ذوقنه ايريشه‌ن
بحر لدناه كوريشه‌ن ايضاً
ارنلرك يولنى سوررلر هپ دمنى
درويشلرك معينى ايضاً
شيخ الني كيم طوتار رفع حجاب اول ايدر
جانان ايلنه كيدر ايضاً
نورالدينى ديرى قيلان توحيد ايله جراحى يانان
بحمدالله توفيق آلان ايضاً

مصر مشايخندن (شيخ شرنوبى) حضرتلرينك طبقاتنده حق عاليلرنده صريح برصورتده اشارت واردر .

---

[١] بوذات عالينك مفيد ومختصر ترجمهٔ حالى حريرى زاده سيد محمد كمال افندى مرحوم طرفندن (القول المبين فى احوال شيخ نورالدين) اسميله تحرير ايدلمش اولدينى كبى (عزى سليمان) افندى تاريخنده دخى مذكوردر .

مهری احمد افندی « صربولجی زاده »

طریقت قادریه‌نك اسماعیل رومی شعبه‌سی مشایخندن عارف برذات اولوب (تکفورطاغی) لیدر. (١١٨٢) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایله‌دی. نامنه منسوب درکاهده مدفوندر. (وحدت وجود) دن باحث براثریله الهیات عارفانه‌سی و ردر.

نوری محمد افندی

مشایخ رفاعیه علماسندن برذات اولوب کرسی شیخلرندن (اسکداری) (عثمان) افندینك مخدومیدر. فاتح جامع شریفنده علوم عربیه‌دن اجازه آلدقدن صوکره شیخ الاسلام مکی افندی دلالتیله سلطان سلیم ثالث شهزاده و سلطانلرینك خدمت تعلیمیه‌لرینه تعیین اولونه‌رق یکرمی ایکی سنه ایفای وظائف ایله‌دی. بعده مشایخ رفاعیه‌دن (قره صاریقلی) شهرتیله بنام (ابراهیم) افندی یه انتساب ایله تکمیل سلوکه نائل اولوب (دباغلر) میداننده رجال (حمزویه) دن (قربان نصوح بابا) درکاهی مشیختنه تعیین اولوندی. بو درکاه شریفده ٤٥ سنه نشر طریقته موفق اوله‌رق (١٢٧٣) تاریخنده ارتحال ایله‌دی. آثاری غیر مطبوع اولوب اسملری بروجه آتیدر:

(ترجمهٔ مقالات سید احمد رفاعی)، (تعبیرنامهٔ محبان)، (شرح صلوة کمالیه)، (تربیة الطالبین)، (مفتاح الخواص)، (حدیقهٔ توحید)، (روضة الاذکار)، (رسالهٔ بیعت)، (رسالهٔ معراج)، (آداب طریقت)، (سلوکنامه)، (رسالهٔ محبت آل عبا) اشبو آثاردن یالکز (صلوة کمالیه) شرحی مطبوعدر.

نظیف حسن دده

طریقت مولویه عرفاسندن لاابالی مشرب برذات اولوب یکیشهرلیدر. (تعریف السلوك) [١] اسمنده مطبوع رساله‌لری واردر. غیرمطبوع دیوانچه‌لرنده‌کی اشعار عارفانه‌لری آز اولمغله برابر رنکین و معنیداردر. وفاتلری (١٢٧٧) تاریخنده مرقدلری بهاریه مولویخانه‌سنده‌در. سلسلهٔ مولویه‌یی مبین مطبوع و بحر حقیقت اسمنده غیر مطبوع لوحه‌لری واردر.

ابیات عارفانه‌لرندن:

---

[١] محبان عالیلرندن اولوب بعض وزرانك دیوان افندیلکی خدمتلرنده بولونان و (١٢٧٠) کسور تاریخلرنده استانبولده وفات ایدن ادرنه‌لی خیری افندی طرفندن شرح اولونوب طبع اولونمشدر. بوذاتك برده دیوان شوکت بخاری شرحی واردرکه غیرمطبوعدر.

عزیز مصر وصلت سوزش فرقت نه‌در بیلمز
آنی تنها نشین کلبۀ احزان اولاندن صور
نور حق آیینۀ اشیایه اولمش منعکس
خلقك استعدادی مقداری بیلنمش ذات هو

مصارعندن :

باکا بسدر برخدا وبرنبی وبرولی

(۱۳۲۹) ده ارتحال ایده‌رك یانلرینه دفن ایدیلن مخدوملری حسین فخری افندی‌ده (الولد صنوابیه) سرینه مظهر ارباب دانشدن بر ذاتدر . مناقب مولانی مین فارسی العباره (سپهسالار) دن انتخاب طریقیله ترجمه‌سی‌ودیوانچه تشکیل ایده‌جك قادار اشعارعارفانه‌سی‌واردر.

برغزلندن :

کوی یاره گیتمه‌دن مقصود بردیداردر
جستجوی طوردن‌نور تجلاّ در غرض

دیکر :

سریر بزمگاه فقری هربرجانه ویرمزلر
دکل هرجانه یاهو بلکه هرجانانه ویرمزلر
افندی‌اوسما سن آب حیات باده‌دن حصّه
آنی‌انسانه‌تخصیص‌ایتدیلرحیوانه ویرمزلر

علم موسیقی‌ده صاحب اختصاص ونایزنلك‌ده استاد زمان ایدی . مفصلجه ترجمۀ حالی (نوسال عثمانی) نك دردنجی سنه‌سنده مندرجدر .

نوری محمد شمس‌الدین افندی

علما ومشایخ نقشبندیه‌دن‌برذات اولوب‌پدرلری (طاش کوپری) قضاسنك آبوالی‌قریه‌سندن ایسه‌ده کندیلرینك ولادتی (استانبول)ده‌در . مدت مدیده (بشکطاشی یحیی افندی) تربه‌سنده ایفای رشادت ایتدیلر. (۱۲۸۰) تاریخنده ارتحال ایده‌رك تربۀ مذکوره‌یه دفن ایدلدیلر .

(مفتاح‌القلوب) ، (رسالۀ مراقبه) ، (رسالۀ وصیتنامه) ، (پندنامه) اسملرنده‌کی رسائل متصوفانه‌لری بریرده اولمق اوزره مطبوعدر .

خلفاسندن خرپوطلی مصطفی حلمی افندی‌ده فضلادن بر ذات اولوب تربۀ مذکوره

مدخلنده‌كی كتبخانه‌ده معارف دينيه ودنيويه‌دن باحث (معرفتنامه) واديسنده عربی العباره (زبدة العلوم وخلاصة الفنون) اسمنده براثری واردر. (١٢٨٤) تاريخنده ارتحال ايده‌رك مذكور تربه قارشوسنه دفن ايدلدی .

(و)

وفاء قونوی « مصلح الدين مصطفى ابن وفا »

طريقت زينيه اعاظم رجالندن بروسه‌ده زينيلرده مدفون (عبداللطيف قدسی) حضرتلرينك اخص خلفاسندن جامع الكمالات برذاتدر . برسائل نابخته‌نك (منصورك انا الحق ديديكنه نه‌ديرسيكز) سؤالنه قارشی : (انا الباطل می ديسون ايدی) جواب عارفانه‌سيله اسكات بيوردقلری مشهوردر . رحلتلری (الی رحمة ربه) (خلدبرين) تركيبلرينك ناطق اولديغی (٨٩٦) ده ومرقد مباركلری استانبولده نام عاليلرينه مضاف محله‌ده‌در . تجريده حاشيه‌لری اولديغنی تاج التواريخ) نقل ايدييور . نجوم ، هيئات ، موسيقی‌يه‌ده واقف ايديلر. السنهٔ ثلثه اوزره بعض اشعار عارفانه‌لری واردر. آياصوفيه كتبخانه‌سنده (سازعرفان) اسمنده‌كی منظومه‌نك ظهريه‌سنده‌كی مشروحاتده بوذاته نسبت اولونماسی اثر ذهولدر. زيرا منظومه‌نك نهايتنده (بحری) نامنده‌كی برشاعرك اثری اولديغی محرردر . نياز پنجره‌سنده سلما بنت عالی پاشا خطيله بيت آتی محرردر:

(مقتدای اهل معنی مصلح الدين بوالوفا ـــ اعين عشاقه خاك مرقديدر توتيا)

اشعار عارفانه‌لرندن :

يازديغن چونكه ازلده دوست تغيير ايله‌مز　　هركه عارفدر بوسری بيلدی تدبير ايله‌مز
روحك جماله آينه اولسه بشير اولور　　ياخود جلاله آينه‌در خود نذير اولور

اول توحيدی ذكر ايت　　صوكره جرمنی فكر ايت ، مطالع نطق عاليلری زمانمز عرفاسندن جبار واريولوكه دوغرو كيت　　درويش اوله‌يم ديرسه‌ك ، زاده عارف بك طرفندن (دافع الظلم لقلوب الانام) اسميله شرح اولونمشدر .

برده استانبول طول وعرضنه كوره (روزنامچه) سی واردركه (حسن الاقتفاء لحل روزنامهٔ شيخ وفا) اسميله رياضيون عثمانيه‌دن برذات طرفندن شرح اولونمشدر .

رمی زاده محمد افندی «ازنیقی»

عرفا وافاضلدن برذات اولوب کنیه‌سی (ابوعبدالله محمد بن احمد الازنیقی) در . بدایت تحصیلی مملکتنده بیتیره‌رك استانبوله کلوب اکمال ایله‌دی . سابق‌الترجمه (علی چلبی)یه قرابتی واردر . اواخر عمرینه دوغرو (اسکدار) ده (عتیق والده) دارالحدیثنده محدث وجامع شریفده واعظ اولدی. (ملاقات موت) ترکیبنك دلالتی اولان (۱۱۰۸) ده ارتحال ایده‌رك (عتیق والده) سلطان جامع شریفی محرابی اوکنه دفن ایدلدی. (نورالدین زاده) نك ارشد خلفاسندندر . آثاری غیر مطبوع اولوب اك مشهوری علم نحودن (مغنی‌اللبیب) ه مدققانه یازدیغی مفصل شرحیدرکه علمای عربك بوشرحدن منقولات واستشهاداتی واردر دیکرلری: (شرح مشارق شریف)، (شرح ابیات مفتاح العلوم)، (اشارات الحائزه لشرح حل الرامزة من العروض) در. (حلمی) مخلصلی الهیاتی و(بحرالکمال) اسمنده منظومه‌سی واردر .

وحدتی عثمان افندی [۱]

شیخ اسماعیل حقی خلفاسندن اولوب مولداً اسکوبلی ایسه‌ده ادرنه‌ده اختیار اقامتندنناشی ادرنه‌وی یاد اولونور . علم وعرفانی بعض رسائل عرفانیه وآثار منظومه‌سندن علم فقهنه‌کی اختصاصی‌ده اخیراً برجلدی طبع اولونان مفصل (مهتدی الانهر الی ملتقی الابحر) اسمنده‌کی ملتقی شرحندن مستبان اولور. غیرمطبوع دیوانچه‌سیله (شرح‌حدیث‌اربعین) جمله مؤلفاتندندر. برده فقهدن (کفایه) یی ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجوددر . خط دستیله محرر حدیث اربعین شرحی اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در. وفاتی: (۱۱۳۵) ده‌در. ادرنه‌ده (اوزون قالدیرم) ده (عایشه قادین) خانی اتصالنده‌کی قبرستاننده مدفوندر .

اشعار عارفانه‌لرندن :

عرافت‌مهری دست‌بزره کیرمکله عریف‌اولماز — الی اهلندن آل کیم اوله سرینی ظاهر
روح وسرده چوقدر اما رقصمز دورانمز — جلوتی‌یز ظاهر اکرچه سکوندر دائمز

---

[۱] مرأت جمالکده ظهور ایله‌دی مولا — آیات خطوطنده‌در اسماء و مسماء
منشیء ازل صفحهٔ حسنکده سراسر — نطق‌صفتن کنهی ایله‌ایله‌دی‌افشا

منظومه‌سنك ناظمی صاحب دیوان (وحدتی) افندی بکتاشی‌مشرب حروفی مذهب‌اولان‌دیکر برذاتدر.

بوذات عاليدن باشقا علماء عثمانيه ايچنده‌كى ملتقى شارحلرندن بعضيلرى :

١	(١٠١٦)	ده	وفات	ايدن	محمدعيشى تيروى
٢	(١٠٤٨)	«	«	«	اسماعيل بن‌سنان سيواسى
٣	(١٠٥٢)	«	«	«	شاه محمد بن‌احمد بن ابى‌السعود الصديقى المناسترى
٤	(١٠٧٢)	«	«	«	شيخ زاده قاضيعسكر عبدالرحمن افندى
٥	(١٠٧٥)	«	«	«	شيخ خليل بن‌رسول سينوبى آقچه‌چامى
٦	(١٠؟؟)	«	«	«	قصاب زاده محمدافندى
٧	(١٠٦٨)	«	«	«	عبدالرحيم مرعشى
٨	(١١٢٥)	«	«	«	عبدالرحمن خصالى
٩	(١١٦٠)	«	«	«	محمدالازميرى
١٠	(١١٣٠)	«	«	«	محمد بن‌يوسف
١١	(١١٠٠)	«	«	«	(داماد عبدالرحمن بن‌شيخ محمد)
١٢	(١١٠١)	«	«	«	شيخ نيازئ مصرى خلفاسندن مصطفاى عشاقى
١٣	(١٠٣٤)	«	«	«	بوستان زاده محمد افندى
١٤	(٩٨٠)	«	«	«	قاسم بن سليمان نيكده‌وى
١٥	(١١٨٠)	تاريخلرنده		«	سيد حسن بن على‌القيصرى
١٦	(١١١٥)	«	«	«	عبدالنافع قريمى
١٧	(١٠٦٥)	«	«	«	موقوفاتى محمد افندى (ترجمه‌در)
١٨	(١١٧٠)	«	«	«	بابا باشى‌امامى محمد افندى
١٩	(١١٠٥)	«	«	«	ادرنه‌لى مرتضى افندى
٢٠	(١١٢٧)	«	«	«	ديوريكلى عبدالرحمن پاشا
٢١	(١٠٩٣)	«	«	«	مصطفى بن‌عمر اسكدارى
٢٢	(١٢٢٧)	«	«	«	فيض‌الله بن‌ولى‌الدين طرسوسى ثم‌الدبره‌وى
٢٣	(١١٥٢)	«	«	«	بروسه‌لى قوشاقجى‌زاده ـ (قوشاقجى محمد دده‌نك اوغليدر)
٢٤	(١٠١٤)	«	«	«	على بن‌شرف‌الدين (ظريفى)
٢٥	(١١٢٠)	«	«	«	اوج زاده شيخ احمد افندى
٢٦	(١١٤٠)	«	«	«	سيد ابى‌بكر بن‌احمد ازميدى
٢٧	(١١٦٨)	«	«	«	حافظ مصطفى افندى ابن‌محمد

٢٨ (١١١٠) ده وفات ايدن مفتیٔ كليبولی سليمان افندی
٢٩ (١١٢٠) « « « رهاوی سيد طاهر افندی
٣٠ (١٢٩٧) « « « كرد زاده عينتابلی كاتب مصطفی افندی

وصالی ابراهيم افندی

سابق‌الترجمه اسماعيل حقی خلفاسندن معارفمند برذات اولوب (بروسه يكيشهر) ليدر. اكمال تحصيل وسلوكدن صوكره وطننه عودتله نشر علوم وطريقت ايله‌دی. وفاتنده دركاهنه دفن ايدلدی. اثبات ذات وصفاته دائر بر اثريله الهيات عارفانه‌سی واردر .

ولی‌الدين زاده حفظی افندی

طريق نقشبندی عرفاسندن وارباب دانشدن برذات اولوب شهريدر . اكابر نقشيه‌دن شيخ (احمد فاروقی) نك (هداية‌الطالبين) نی ترجمه ايتمشدركه خط دستيله (١٢٥٣) تاريخنده محرر نسخه‌سی يحيی افندی كتبخانه‌سنده‌در . كبرای نقشيه‌دن (عبيدالله احرار) سمرقنديك (العروة الوثقی لارباب الارتقا) سيله (عبدالله دهلوی) نك (الفيوضات الاحدية‌فی‌مراقبات الاحدية) سنی‌ده تعريب ايتمشدر .

وهبی مصطفی افندی

مشايخ نقشبنديه‌دن عالم برذات اولوب شهريدر. سابق‌الترجمه (خواجه حسام) افنديك ولد معنوی وتلميذ خاصيدر . (١٢٩٥) تاريخنده (مدينهٔ منوره) ده ارتحال ايده‌رك مجاهد مشهور طاغستانی شيخ شامل (شمويل) افندی يانه دفن ايدلدی آثارندن تصوف وعقائده متعلق (سبحة‌الذاكرين) و (درة‌العزيزيه) اسملرنده مطبوع و (هزالذاكرين) اسمنده‌كی (حديث اربعين) شرحی غيرمطبوعدر .

هدائی عزیز محمود افندی [۱]

طریقت جلوتیه‌نك زمان عالیلرنده بدر حالنده‌کی انکشافه بادی باهرالفیوضات پیراعظم اولوب (عطائی) نك شقایق ذیلنده خداوندکار ولایتنده‌کی سیوری حصار (سفری حصار) لی اسماعیل حقی‌نك (سلسله‌نامهٔ جلوتی) سنده قوچ حصارلی اولدقلری مذکورسه‌ده موثوق بعض قرائنه کوره سیوری حصارلی اولدقلری آکلاشیلیور. برمدت نیابتله سیاحتدن صوکره بروسه‌یه کلدکلری زمان شیخ افتاده حضرتلرندن تجدید انابتله اوچ سنه‌ده واصل حقیقت اوله‌رق مأموراً للارشاد اسکداره عزیمت ایله‌یوب الی آخرالعمر بوراده سجاده‌نشین ارشاد وخلافت اولدیلر. قرق سکز خلفای کرامی اولدیغی اسملریله برابر یازمه برطوماردە محرردر. (اوله‌مقام محمود اول‌مرشدك مکانی) (هدائی هوچکوب روحی همان‌عزم‌جنان‌ایتدی) مصراعلریله (شیخ‌عزیز محمود هدائی) ترکیبنك ناطق‌اولدیغی (۱۰۳۸) تاریخنده مرقدپرنورلری اسکدارده‌کی خانقاه عالیلرنده‌در.

اشعار مرشدانه‌لرندن برغزل عاشقانه‌لری :

طینت آدمده قونماسه ازل سودای عشق
جنتی بردانه‌یه صاتمازدی اول‌دانای عشق

کنز مخفیدن ظهوره کلدی اشیا لاجرم
باد حیله تموج ایتدی چون دریای عشق

عشق‌ومسك اولماز نهان‌آنی بیلورخلق‌جهان
عاشق بیچاره‌یه ممکنمیدر اخفای عشق

بلبلك حالن بیانلر کوش ایدرلر ناله‌سن
برکل‌بیخار ایچوندربونجه هوی وهای‌عشق

طالب دیدار اولوب دور ایله‌یه تا حشره‌دك
کیمکه نوش‌ایده ازل بزمنده‌کرصهبای‌عشق

عشق شیرین اولدی فریادینه فرهادك سبب
ای نیجه دانالری مجنون ایدن لیلای عشق

ای هدائی حالت عشقی نه بیلسون هرمکس
قله‌ٔ قاف حقیقت مرغیدر عنقای عشق

ابیات حکیمانه‌لرندن :

استقامت اهلی حفظ حقده‌در ایرمز زیان
آنك ایچون سروی ایجیتمز بکم باد خزان

---

[۱] طریقت جلوتیه‌نك من‌جهةالنشر اولان احوالی ابراهیم زاهد کیلانی حضرتلری زماننده هلال، شیخ افتاده حضرتلری دورنده قمر، زمان‌عزیز محمودهدائی‌ده بدره تشبیه اولوندیغی اسماعیل‌حقی مرحومك نقلیاتی جمله‌سندندر.

الهيات عارفانه‌لرندن :

ایسته‌ین یارین خانن ایدر وارین بولسه دلدارین صاقلار اسرارین

مطلعلی الهیلری بعض عرفا طرفندن شرح اولونمشدر .

تربهٔ مبارکه‌لری قپوسنده محرر اولان منظومه :

بوشهد مجمع ارواح اجساد خدائیدر ادبله گیر عزیزم تربهٔ پاك هدائیدر
دلا تحصیل ایدهم دیرسه‌ك اگر ذوق خدائیدن نصیبنی آلیر البتکه‌ین باب هدائیدن

(درگاه شریفك قپوسی اوزرنده‌کی بیت) :

اگر واصل اولام دیرسه‌ك دلا سن سر مقصوده
گل آداب ایله یوز سور آستان شیخ محموده

مؤلفات علیه‌لری :

(١) نفائس المجالس : بعض آیات کریمه‌نك تفاسیرینی مبین اولوب تورکجه برجلد کیردر .

(٢) تجلیات : تواریخ مختلفه‌ده مظهر اولدقلری تجلیات الهیه‌یی مبین قسم اعظمی عربی بررساله اولوب محقق مشهور (عبدالغنی نابلسی) طرفندن (لمعات البرق النجدی شرح تجلیات محمود افندی) اسمیله شرح اولونمشدر .

(٣) نجات الغریق : لسان تصوفده (جمع وفرق) دنیلن مقاماتی مبین تورکجه منظوم بر رساله‌درکه مطلعی بروجه آتیدر :

خدایه حمد ومنت اول و آخر که اولدر ظاهر و باطنده ظاهر
ظهوری پرده اولمشدر ظهوره کوزی اولان دلیل ایستر می نوره
کونش ظاهر دکلیدر قرنداش نه‌وار کورمزسه آنی چشم خفاش

(٤) طریقتنامه : آداب وارکان درویشانه‌یی مبین تورکجه بررساله‌در .

(٥) دیوان الهیات : نصایح وحکمیات متصوفانه‌یی مبین تورکجه بردیوان حقایق بیاندر . عاشق یونس دیوانی کبی تاریخ لسان نقطه‌سندنده شایان استفاده‌در .

(٦) تذاکر هدائی : بعضیسی عربی بعضیسی ترکی اولمق اوزره قسم کلیسی منتسبلرندن سلطان احمد خان اوله ارسال بیوردقلری تذاکر ومکتوبات عارفانه‌یی حاوی اولوب (١٧٠) کسوردر برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیه‌ده واردر .

(٧) جامع الفضائل وقامع الرزائل : عربی العباره اولان بو اثر ابواب وفصول مختلفه‌یی حاوی‌در . باب اول احوال عامه وفضائل مهمه‌یی مبین اولوب بوده برطاقم فصولی جامعدر . باب ثانی اخلاق النفس وطریق اصلاحنی مبین اولوب بوده برطاقم فصولی جامعدر .

(٨) کشف القناع عن وجه السماع : سماع صوفیه‌نك احوال ودلائلندن باحث اولوب عربی‌در .

(٩) فتح الباب ورفع الحجاب : اوچ باب اوزره مرتب اولوب باب اول خلق انسان باب ثانی توبه باب ثالث جامعیة الانسان واحتجابه بالسر الالهی بیانده‌در عربی‌در.

(١٠) مفتاح الصلوة ومرقات النجات : اوچ باب اوزره مرتب اولوب باب اول کیفیة اقامة الصلوة وبعض اسرارها ورعایة آدابه، باب ثانی فضائل الصلوة وانواعه، باب ثالث فضائل جمعه والجماعه بیانده‌در عربی‌در .

(١١) حبة المحبة: برطاقم فصولی محتوی اولوب فصل اول محبة الله، فصل ثانی محبة رسول الله، فصل ثالث محبة آل النبی عربی‌در .

(١٢) حیات الارواح ونجات الاشباح : مبدأ ومعاددن باحث اولوب ابواب وفصولی مشتملدر. باب اول موت اضطراری، باب ثانی الفتن عند الموت، باب ثالث احوال السعداء والاشقیا، باب رابع ان الارواح بعد مفارقة الاشباح این یکونون والی این یذهبون، باب خامس فیمن لایبلی جسده ولایأکل التراب، باب سادس فی النفخ والبعث واول من ینشق فی الارض، باب سابع احوال الحشر وکیفیته ، باب ثامن حساب ، باب تاسع شفاعة ودخول الجنة وسائره‌در عربی‌در .

(١٣) خلاصة الاخبار فی احوال نبی المختار : ابواب وفصولی محتویدر. باب اول خلق العالم، باب ثانی خلق آدم وحوی ، باب ثالث نشأت حضرت محمد (صلم) ، باب رابع علم ومعرفه‌در عربی‌در .

(١٤) مجموعهٔ خطب : ترتیبکرده‌لری اولان خطبه‌لری جامعدرکه خانقاهلرنده قرائت اولونمقده‌در .

(١٥) طریقت محمدیه : طریقتنامه‌نك عربی العباره متنی‌در .

(١٦) واقعات : (التبر المسبوك المشتمل علی ماجری من الطائف فی اثناء السلوك) اسمنده‌در. اثنای سلوکلرنده معارف الهیه ایله احوال واسرار طریقه دائر مرشد عالیلری حضرت افتاده‌دن صادر اولان کلمات محققانه‌یی جامع اولوب عربی العباره بویوك برائر قیمتداردر . برنسخه‌سی بایزید جامع شریفی کتبخانه‌سیله اسکدارده آطلامه طاشنده‌کی کتبخانه‌ده واردر .

برنسخه‌یده طرف حقیرانه‌مدن بروسه‌ده جامع کبیر کتبخانه‌سنه اهدا قیلنمشدر. بو اثر کبیرك بعض اقسامی ترجمه اولونمشدر .

(١٧) شرح علی قصیدة الوترية فی مدح خیر البرية (ابوبکر بن عبدالکریم حلبی) نك اثری اولان قصیدهٔ شریفه‌نك تورکجه شرحیدر .

(١٨) منثور مولد نبوی .

(١٩) حاشیه علی قهستانی شرح فقه کیدانی

(٢٠) شمائل النبوية الاحمدية

(٢١) الفتح الالهی

(٢٢) اخبارالنبی

(٢٣) حال‌الارواح واحوال الموتی

جمله‌سی عربی العباره اولوب اسملری مندرجاتلرینه دلالت ایتمکده‌در .

اشبو آثاردن یالکز دیوان ، طریقتنامه ونجات الغریق برآراده مطبوعدر .

هاشمی امیر عثمان افندی

ملامیهٔ بایرامیه اکابرندن برذات اولوب (سیواس) لیدر . استانبولده اکمال تحصیلدن صوکره (ویزه) ده (علاءالدین علی) و (غضنفر) افندیلر حضراتندن فیضیاب اولدیلر . سابق‌الترجمه (نورالدین زاده) افندیدن‌ده طریقت خلوتیه تلقن ایتدیلر . (١٠٠٣) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (قاسم پاشا) ده بنا کرده‌لری اولان درکاهه دفن ایدلدیلر . (هاشمی) مخلصلی الهیات عارفانه‌لرینی جامع دیوانچه‌لرینك اخیراً طبعنه همت اولوندی .

ابیات عاشقانه‌لرندن :

شول کشی کیم جان ودلدن ربنی ایلر طلب
هیچ اولامی کیم مرادن ویرمه‌یه آکا چلب

سن همان آنك یولونده جد ایله جهد ایده‌کور
دامن مقصوده چون ایرمك دیلرسه‌ك چك تعب

بادهٔ عشق ازل جامندن ایچدکسه اکر
مست عشق اولدك سکا لازم دکل ماء عنب

اخوان ومحبانه کوندردکلری مکتوبات عارفانه‌لرندن متشکل منشأتی واردر .

همت افندی

مشایخ بایرامیه کبارندن برذات اولوب (بولی) دندر . طریقت خلوتیه‌یه‌ده انتسابلری واردر . عشق وعرفانلرینه دیوانچه‌لریله منظومهٔ مواجیه [۱] (وطریقتنامه) لری شاهددر . وفاتلری (رحمت بهمت) ترکیبله منتسبه‌لرندن صدقی امةالله قادینك (بوکون همت افندی عدنی قیلدی کندویه مأوا) تاریخی اولان (١٠٩٥) ده قبرعالیلری اسکدارده دیوتجیلرده (بزجی‌زاده محمد محی‌الدین افندی) درکاهنده‌در .

سوادن قلبکی پاك ایت کوکل مرآت رحمندر
صفادن سینه‌کی چاك ایت کوکل مرآت رحمندر

بوعالم نسخهٔ صغرا نه‌در بیل نسخهٔ کبرا
چکلمش طغرهٔ غرا　　　ایضاً

سوره‌رسك ماسواللهی بولورسك حق باللهی
طلب قیل وجه‌اللهی کوکل مرآت رحمندر

کل ای همت شکار ایله کوکلدن اوزکه کارایله
بوسری آشکار ایله　　　ایضاً

طریق بایرامی‌یی (بولی) لی احمدافندیدن، طریق خلوتئ شعبانی‌یی بزجی‌زاده محمدمحی‌الدین افندیدن اخذ ایتمشلردر .

هاشم مصطفی بابا

مشایخ جلوتیه عرفاسندن اولوب (الی ربه الکریم) ترکیبنك دلالت ایتدیکی (١١٩٧) تاریخنده رحلت ایلدیلر. (اسکدار) ده عنادیه محله‌سنده پدر ومرشد عالیلری یوسف نظام‌الدین افندینك بنا کرده‌لری اولان (باندیرمالی زاده) درکاهنده مدفوندر . غیر مطبوع (عنقای مشرق) اسمنده‌کی منثور اثریله مطبوع دیوان ومقالات عارفانه‌لری واردر .

[۱] عزیز مشار الیهك (زبدةالحقایق) اسمنده‌کی اثر عارفانه‌لرینك (غایةالدقایق) اسمیله (عینتابی حافظ محمد افندی) طرفندن ترجمه اولونان نسخه‌سی (١٢٩٢) تاریخنده کنارنده متن فارسیسی اولدیغی حالده مصرده‌طبع‌ایدلدیکی کبی بالکز ترجمه‌سی‌ده (استانبول)ده طبع ایدلمشدرکه الحق موجب استفاده آثاردندر.

ابیاتندن :

حضور اتقیایی مظهر انوار اولاندن صور
ظهور اولیایی جامع اطوار اولاندن صور

خلفاسندن اولوب (١٢٢٠) ده کرید آداسنك (قاندیه ـ قندیه) شهرنده وفات ایدن کریدی (صلاحی‌زاده مصطفی) افندی‌ده مرشدی مشربنده شعرای مشایخدن اولوب غیرمطبوع دیوان ومقالات منثوره‌سی واردرکه برنسخه‌سی طرف عاجزیدن حضرت هدائی آستانه‌سی کتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر.

ابیاتندن :

شعر ارباب حقیقت باشقه بر رفتاردر
نطق اهل‌اللهه طعن اولماز سلیس اولمازسه‌ده

حضرت سزائی‌نك بر غزلنی تخمیسندن :

کوهر عشقله دلخانه‌سن ایت مالامال　　ایتمه انکاره محل زاهد بیمایه مثال
دیکله مردان حقك نطق شریفك درس آل　　حاسد قلبه دیمه حق وحقیقتله مقال
نه‌روا بوینه کلبك طاقاسین زر خلخال

خانیه‌ده مدفون صاحب دیوان پیرداشلرندن حکمتی افندینك غزلنی تخمیسندن :

چون سعیده بسدر عالمده آنجق برسبق
ذره‌دن ارشاداولور عبرتدر ایشته هرورق
هو دیوکل سن دخی عرفان قوسن ایله دق
قلعهٔ پولاد آهندر بکا اسمای حق
دشمن اوزره نعرهٔ الله اکبر بزده‌در

کل حقیقت اهلنك دنیاده بول اربابنی
کوستره تا کیم سکا هم راه حق آدابنی
دیلر ایسه‌ك علم سرك جمله فصل وبابنی
آتشه یاق ای منجم زیج واصطرلابنی
نه فلك برج منازل یدی اختر بزده‌در

صلاحی زاده خلفاسندن کریدی (عبداللطیف) افندی‌ده ارباب عرفاندن بر ذات اولوب محققیندن (عزیز محمد نسفی) نك رسائل فارسیه‌سنی ترجمه ایتمشدر . تورکجه وحدت وجود رساله‌سی مؤلفی (خلیل بن ابراهیم) افندی‌ده (کرید) دن یتیشن عرفاندندر .

(لا)

لامعالی حسین افندی

ملامیهٔ بایرامیه عرفاسندن و بروسه‌لی (حسن قبادوز) افندی خلفاسندن اولوب (پشته) لیدر . [۱] (۱۳۰٤) تاریخنده (استانبول) ده ارتحال ایده‌رك داودپاشا جامع شریفی جوارنده (سلطان شاه) مسجدی حظیره‌سنه دفن ایدلدی . سابق الترجمه اولانلر شیخی ابراهیم افندی خلفاسنك باشلیجه‌لرندندر . (وحدتنامه) اسمنده ترکی العباره غیر مطبوع منثور بر اثریله بعض غزلیات ومکاتیب عارفانه‌لری واردر . آیوانسرایی وفیاتنده درت رساله‌سی اولدیغی مذکوردر . [۲]

غزل

پاك ایله کوکل چشمه‌سنی تا دورولونجه	دیك طوت کوزینی کوکلکه کوکلك کوز اولونجه
انکاری قودل دستیسنی اول چشمه‌یه طوت دور	اول آب صفا بخش ایله بو دستی طولونجه
چون حق سنی دربان درخانه‌سی ایتدی	دور قپوده غیری قومه تا آنی بولونجه
سن چیق آره‌دن خانه‌سنی صاحبنه ویر	بی‌شك کلیر الله اوینه سن صاوولونجه
اول قومه کیم صوکره چیقارمق کوچ اولور کوچ	شیطان چریسی خانهٔ قلبه قویولونجه
چکدك بو جهان ایچره نیجه محنت وزحمت	اول پیر خدا مرشد کاملی بولونجه
ای لائی مکانم سنی بن چوق آرادم چوق	سینه‌مده مقیم اولدیغك تا دویولونجه

بو نطق شعرای عرفادن بعضیلری طرفندن تنظیر وتخمیس ایدلمشدر . (۱۱۸۱) ده وفات ایده‌رك اسکدارده سید احمد دره‌سنه دفن ایدیلن قضاتدن ورجال سعدیه‌دن (حسین لبیب) افندینك تخمیسی اك مشهوریدرکه مطلعی بروجه آتیدر :

---

[۱] یازمه بر اثرده بوسنه‌لی اولدیغی کورولدیکی کبی آیوانسرایی وفیاتنده‌ده (خورپشته) لی اولمق اوزره مقیدسه‌ده هرایکیسی‌ده موثوق دکلدر .

[۲] خلفاسندن (هادی احمد) افندینکده وحدته دائر بر اثریله منظوم سلسلهٔ بایرامیه‌سی واردر.

برکاملك اول بنده‌سی تا کامل اولونجه   سیر ایله طریقتده کمال اوزره بولونجه
قیل خدمتی جان وکوکلدن یورولونجه   پاك ایله کوکل چشمه‌سنی تا دورولونجه
دیك طوت کوزوکی کوکلکه کوکلك کوز اولونجه

تاریخ تألیفی (۱۰۵۱) اولان تورکجه (بحرالعیون) اسمنده‌کی اثرك صاحبی (شیخ علاءالدین لامکانی) ده عرفادن برذاتدر. بواثرك برنسخه‌سی بروسه کتبخانه‌سنده واردر.

(ی)

یارعلی بن سیاوش بن آورده دیوریکی

فضلادن برذات عالی اولوب (آماسیه) لیدر. پدری (زین‌الدین سیاوش) دیوریکلی ایسه‌ده آماسیه‌یه هجرت ایتمشدر. (۷۷۷) تاریخنده فارسی العباره اوله‌رق اکمال ایتدکلری (کتاب‌المقاصد الناجیة فی‌المبداء والمعاش والمعاد) اسمنده‌کی اثر دقیق عرفان وکماللرینك شاهدیدر. بواثرك (شیخ عبدالمجید سیواسی) طرفندن ترجمه وشرح ایدلدیکی مذکوردر.

(۸۱۲) ده اماسیه‌ده ارتحال ایتدی. علم تصوفدن مشهور (لمعات عراقی) یی‌ده فارسی‌العباره (لمحات) اسمیله شرح ایتمشدرکه برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده واردر.

یونس امره — عاشق یونس

اهل طرق میاننده عشقیله، اخلاصیله، عرفانیله، مجاهده‌سیله مشتهر برذات اولوب ترجمۀ شقایق نقلنه کوره (بولو) سنجاغندن (سقاریا) نهری سواحلندندر. اوحوالیده ارشاد ایله مشغول ـ علی روایة امی ـ (طابدق امره) نامنده (طریقت قادریه) رجالندن برذاته انتساب ایده‌رك مراتب عالیه‌یه واصل اولدی. تواتراً نقل اولندیغنه کوره سیر سلوك ومجاهده‌سنده منسوب اولدیغی درکاهه صیرتیله کتیردیکی اودونلر ایچنده ـ بودرکاهه اکریلك کیرمز دیه‌رك ـ اکری براودون بولوندرمامشدرکه بودخی صدق واخلاصنك کماله دالدر. مطبوع دیوان الهیاتی، الهیات عارفانه‌لرینك کافه‌سنی حاوی دکلدر. مع‌هذا طبعنه همت اولونان بونسخه علم تصوف نقطه‌سندن بالوجوه حائز اهمیت اولدیغی کبی اشعار عثمانیه‌نك تاریخ ادواری نقطه‌سندن‌ده

قیتدادردر . بعض تراجم احوال کتابلریمزده تاریخ وفاتلری (گلشن توحید) ترکیبنك دلالتی اولان (۸۴۳) اولمق اوزره مقید ایسه‌ده دیوانده‌کی :

تاریخ دخی یدی یوز یدی ایدی
یونس جانی بو یولده قودی ایدی

بیتنه‌نظراً (۸۴۳) دن اقدم اولمسی لازم‌کلیور. الهیات عارفانه‌لری ساده و آمیانه اولمقله‌برابر غوامض علم تصوف جهتیله پك چوق مضامینی جامع اولدیغی کندیسندن صوکره کلن بالجمله ارباب عرفان وکمالك مسلمیدر .

برالهیدن :

نظر ایله ایتری ، بازار ایله کوتوری
یار ادیلانی خوش کوره یارادندن اوتوری

دیکر :

عارف آکا دیرلر که کان اولا
معرفت عالمنده عمان اولا

دیکر :

عشقك آلدی بنی بندن	مولام سنی ایسترم سنی
بن یانارم دونی کونی	» » » »
عاشقلره وصلت کرك	زاهدلره جنت کرك
مجنونلره لیلا کرك	مولام سنی ایسترم سنی
جنت جنت دیدکلری	برقاچ اوله برقاچ حوری
ایسته‌یه‌نه ویر آنلری	ایضاً

دیکر :

اتایله‌دری‌یه‌بورروندم یونس دیه کوروندم

بعض مشاهیرك مدافنی حقنده اولدیغی کبی بوذاتلرك مدفنلری حقنده دخی بربرینه بکزه‌مز برطاقم نقلیات واردرکه بعضیلری بروجه آتی نقل ایدلدی :

بروسه‌لی (لامعی چلبی) نك مطبوع (نفحات الانس) ترجمه‌سنده (پورصوق) صوینك (سقاریه) نهری قاریشدیغی محلده اولمق اوزره مذکور وصاحب ترجمه‌نك معناً متصوفانه قیلندن اولان مشهور (چیقدم اریك دالنه آنده یدم اوزومی ، بوستان اسسی قاقیوب دیر

نه‌یرسك قوزوسی) بیتیله مصدر اولان منظومه‌سنك (شیخ نیازیٔ مصری) طرفندن اولونان شرح مطبوعنه بروسه‌لی شیخ اسماعیل حقی‌نك یازدیغی حاشیهٔ غیرمطبوعه‌ده : (امره ظاهر بودر ترکی‌ده القاب مدحدندر اتراك آراسنده (آتابك) وروميان میاننده (لالا) وامثالی کبی (شیخ یونس امره) اناطولیده اسپارطه جوارنده (کچی بورلو) نام قصبه قربنده اولان غدیر عظیمك جانب شرقیسنده اولان پشت طرفنده بر قریه‌ده نشو ونما بولوب مزاری دخی اول قریه‌ده‌در) عباره‌سیله محرردر . (قره‌مان) ده وبروسه‌ده چلبی سلطان محمد ایله امیر سلطان آراسنده‌کی شبلی محله‌سنده‌کی طریقت سعدیه‌دن (قره عبد الرزاق) درکاهنده هرایکیسی نامنه بررقبر زیارت اولونمقده‌در. برده (اسکیشهر ـ آنقره) خطی اوزرنده‌کی استاسیونلردن صاری کوی استاسیوننده بوذات نامنه برزیارتکاه واردرکه (لامعی) چلبی‌نك بیان ایتدیکی بردر .

بونلردن باشقا (صاروخان) سنجاغنك قوله وصالحلی قضالری آره‌سنده (امره) نامنده‌کی یمش‌خانه‌لی برقریه‌ده اخیراً زیارت ایتدیکم کارکیر برتربه‌ده (طاپدق‌امره) نك اولاد واحفادی ایله تربه درونده (عاشق یونس) تربه‌قپوسنك اشیکی اوکنده مدفون اولدقلری منظور عاجزی اولدی . فقط مزارطاشلرینك هیچ‌برنده یازی یوقدر . یالکز (عاشق‌یونس) ك‌سنك‌مزارنده اوفاق بربالطه رسمی محکوکدر (امره) کلمه‌سی‌حقنده‌کی افاداتدن شیخ اسماعیل حقی‌نك عباره‌سی بروجه بالا ذکر ایدیلدی . (مرآت الکائنات) اسمنده‌کی مطبوع تاریخده دخی (تورکجه‌ده بیوك برادره امره دیرلر) عباره‌سی مندرجدر . بعضیلرینك قولنه کوره (امرالله) مخففی‌در . (طاپدق) کلمه‌سی‌ده (ارضروم) وحوالیسنده الفله یعنی طاپداق صورتنده دوز وعارضه‌سز مقامنده مستعملدر . طاپداق یول یعنی دوز وعارضه‌سز یول دیمکدرکه بومعنایه‌کوره (طاپداق امره) یه پاك وجدانلرندن ناشی تلقیب اولنمق لازم کلیور . فقط طاپمق یعنی عبادت ایتمك مصدرندن طاپدق یعنی عابد معناسنه حمل ایدلمك دها مناسب کیدرکه امره قریه‌سنده‌کی طاپدیغم تحقیقات‌ده بونی مؤیددر .

یازیجی زاده محمد افندی [۱]

مشایخ بایرامیه فضلاسندن اولوب مشهورآفاق اولان (محمدیه) نك ناظم عارفیدر . عشق ، عرفانیله معروف برذاتدر . مولدی (معلقره) قراسندن (قاضی‌کوبی) ایسه‌ده کلیبولی‌یی اقامتکاه اتخاذ ایدنمشدر . تحصیل کمال مقصدیله ایران و ماوراء النهره کیده‌رك حیدر خافی وزین‌العرب

---

[۱] پدر عالیلری (یازیجی‌صلاح الدین) ده ارباب معارفدن برذات اولوب (سبع المثانی) ، (ملهمه) ، (تعبیرنامه) ، رساله فی‌الطب) کبی آثاری اولدیغنی وعلم‌خطده دخی بهره‌سی بولوندیغنی اولیا چلبی روایت ایلیورکه ترجمهٔ حالی ریاضیون فصلنده محرردر .

كي مشاهيردن استفاده ايتمش ايسه‌ده اصل باعث فيض معنويلری حاجی بایرام‌ولی حضرتلریدر .

تاریخ وفاتلری (٨٥٥) ده قبر مبارکلری کلیبولی‌ده‌در . قونیه مظفریتنی اعلام ایچون خداوندکار غازی طرفندن سفارتله مصره کوندرلمشدی . (شرح فصوص الحکم) [١] و (تفسیر الفاتحة شریفه) ایله بش فصل اوزره مرتب وبرر نسخه‌سی (شهید علی پاشا) ، (نورعثمانیه) ، (آیاصوفیه) کتبخانه‌لرنده موجود اولان (مغارب الزمان لغروب الاشیاء فی العین والعیان) غیر مطبوع مؤلفاتندندرکه برادرلرینك (انوارالعاشقین) ی التقاط صورتیله عربی العباره اولان بو اثردن ترجمه ایدیله‌رك میدانه کلمشدر . سابق الترجمه شیخ اسماعیل حقی‌نك (محمدیه) یه ایکی جلد اوزره مکمل مطبوع برشرحی واردر .

محمدیه‌نك مطلعی :

اله واحد رب تعالی هوالله البدیع الحق الاعلی
تعالی ذاته لما تجلی من الغیب الی العین تجلی
احد درذاتی مستجمع صفاتی تجلی ذاتنه اسماسی مجلی
مقدسدر جلال کبریاسی کمال سلطنتده شانی اجلا
کمالنه بو موجودات آیات جمالنه دو عالملر مجلی
چون اولدر عالم غیب وشهادت پس اولدر قادر وخلاق مولا
تجرده قو افهام واوهام آنك درکاه عزتده تعالی
جمیع کائناتی قیلدی ابداع دلائل قیلدی ذاتینه معلا
آنك درنصر عزت جود رحمت آنکدر غیب وعین اخری واولی
چو فردانیت آنك حمدآ کادر چون وحدانیت آنك شکری اولی

ابیات سائره‌سندن :

بولدی مریم بکر ایکن برشمه حسنکدن اثر
بو سببدن طاپدیلر عیسایه چندین ماه وسال

ینه عرض ایله‌دی دلبریوزین قصر جلالیدن ینه نالنده شیدایم شراب لایزالیدن
ینه کشف حجاب ایتدی کوزوم کوکلم جهالتدن کیرو جانه ندا ایتدی ندا ذوالتعالیدن

---

[١] کوستندیلی سلیمان شیخی مرحوم (بحرالولایة) نامنده‌کی اثرنده بوشرحی برادرلری احمد بیجانه نسبت ایدییورکه فی الحقیقه شرح مذکورده اعتراض کونا مسطور اولان بعض مواد صاحب محمدیه‌نك عرفانیله متناسب دکلدر احتمالکه مدسوس اولا . حاجی بایرام ولی‌یه ملاقاتدن اول اولمق احتمالی‌ده واردر .

مطلعلی قصیدهٔ الهیه‌سی سابق الترجمه (صاری عبدالله) افندی (ثمرات الفوآد) ده (کمال لطافت وغایت بلاغتده‌در) دیه‌رك تقدیر ایدییور .

دیگر :

عالمك نقشن خیال کوردم همه عالم چو مظهر حقدر
اوخیال ایچره برجمال کوردم آنك ایچون قوکمال کوردم

(مغارب الزمان) ك حاوی اولدیغی فصولك مندرجاتی :

(۱) فی ترتیب الموجودات والنظام
(۲) فی خطابات الله مع الانبیاء العظام
(۳) فی کلمات الله مع الملئکة الکرام
(٤) فی خطاب الله یوم القیام
(٥) فی کلمات الله فی اعلی المقام

یوسف حقیقی

سابق الترجمه (حمیدالدین) آقسرایی حضرتلرینك مخدوم عالیلری صاحب عرفان برذاتدر . (محمدیه) طرزنده و (حقیق نامه) اسمنده ایکی جلد اوزره مرتب منظوم آثرعارفانه‌لری واردرکه علی روایة کریمه‌لری خطیله محرر برنسخه‌سی تربه‌لرنده موجوددر . (مغنیسا) ده (محبتنامه) اسمنده دیگر براثری‌ده منظورم اولدی .

(حقیق نامه) نك توحید سرلوحه‌لی قسمندن :

اعیان انس وجن‌ده آنك فیضی‌در جود فاش
اطوار جسم وجان‌ده آنك لطفیدر نهان
عبّاد آنك عبادتی ذوقنده دلفروز
عشق آنك محبتی شوقنده جان فشان
کیم وصف ایده‌بیلیر حقیق بو رازی چون
صیغماز بو معرفتده همان کل اولور لسان

مشارالیه پدرلری یاننده مدفون اولوب اکمال سلوکی حاجی بایرام ولی‌دندر . بشیکطاشده یحیی افندی کتبخانه‌سنده (مطالع الایمان) اسمنده تورکجه براثری‌ده واردر .

یحیای شروانی «سید یحیی جلال الدین»

سردفتر خلوتیان اولان پیر اعظم و مرشد اکرمدر. ترتیب کرده‌لری اولان وردستار [۱] بالعموم شعبات خلوتیه‌ده قرائت اولونمقده‌در. رحلتلری (جانشین جنت) ترکیبنك ناطق اولدیغی (۸۶۲) تاریخنده قبر عالیلری (باکو) [۲] ده‌در. آثار علیه‌لرندن اولوب کلمهٔ توحید عدد حروفی قادار اولان (۲٤) فصل اوزره مرتب (اسرار الطالبین) [۳] نامنده‌کی مطبوع رساله‌لری مشهوردرکه زمرهٔ درویشانه الزم آثاردندر. (شفاء الاسرار) و (اسرار الوحی) اسملرنده آثار عارفانه‌لری داها اولدیغی مرویدر. نام عالیلرینه منسوباً مغنیساده مرادیه کتبخانه‌سنده یازمه برمجموعه‌ده قسم اعظمی فارسی اولمق اوزره بروجه آتی رسائل منظوم اولدی :

(کشف القلوب)، (مراتب اسرار القلب)، (اسرار الوضوء)، (رموز الاشارات)، (منازل العارفین)، (شرح اسمای ثمانیه)، (شرح سئوالات کلشن راز)، (اطوار القلب)، (علم لدنی).

یوسف مخدوم «یوسف ضیاء الدین مخدوم»

(شروان) ك مرکزی اولان شماخی بلده‌سی قاضی القضاتی قاضی مولانا (علی فاضل) ك مخدوم عالیلری فاضل وعارف برذاتدر. علوم رسمیه‌یی پدریله عربستان علماسندن علم تصوفی‌ده سابق الترجمه (سید یحیای شروانی) دن تلقن ایله‌مشدر. (۸۹۰) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایده‌رك خانقاهلرینه دفن ایدلدی. (آداب الارشاد) اسمنده (۲٤) فصل اوزره اثر عارفانه‌لری وعلم روحه دائر (سلسلة الارواح) نامنده تألیف عالمانه‌لری واردر.

بکیت باشی احمد شمس الدین مرمره‌وی

طریقت خلوتیه شعباتی میاننده (اورتا قول) ونام عالیلرینه نسبةً (احمدیه) نامیله‌ده بنام اولان شعبه‌نك مؤسسی بولونان عارف بالله اولوب (صاروخان) سنجاغی ملحقاتندن (آقحصار)

---

[۱] بالعموم طریقت خلوتیه رجالی بیننده قرائت اولونمقده بولونان اوراد شریفه‌نك متعدد شرحلری وارایسه‌ده اك مشهور ومنتشری ترکی العباره اولوب حریری‌زاده سید کمال الدین افندی مرحومك آثاردندن اولان و (۱۲۸۷) سنهٔ هجریه‌سنده مطبعهٔ عامره‌ده طبع ایدلمشدر.

[۲] (تلخیص الآثار فی عجائب الافکار) مؤلفی عبدالرشید بن صالح نامنده‌کی ذات دخی باکودن یتیشن ارباب معارفدندر.

[۳] مشایخدن (اسد بن احمد البروسه‌وی) نك ده (ارشاد الطالبین فی شرح وصایا المهتدین) اسمنده اخلاق وتصوفدن باحث (وصایای سهروردیه) شرحی واردر.

قضاسنه مربوط (کول مرمره‌ی) ویا مرمره‌جك وساده (مرمره) اسمیله‌ده مسمی ناحیه‌دندر علوم رسمیه‌یی تحصیلدن صوکره (عشاق) ده (قباقلی) قریه‌سنده مدفون کبار خلوتیه‌دن (علاءالدین عشاقی) حضرتلرندن اخذ فیض ایده‌رك خدمت ارشاد ایله (مغنیسا) یه عزیمت ایتدیلر. او تاریخده استانبول مشایخی آره‌سنده تکون ایدن بر مسأله‌نك حل وحسمنه مأمور اولدقلرندن مشهود اولان کمالات معنویه‌لرینه بناءً اولجه تلقیب اولندقلری (یکیت باشی) لقبی تأیید ایلدی. بعده (مغنیسا) یه عودتله کالاول ارشاد طالبین ایله مشغول اولوب (۹۱۰) تاریخنده رحمت حقه قرین اولدیلر. نام عالیلرینه منسوب درکاهده مدفوندرلر. طریقت خلوتیه شعبه‌لرندن (سنانیه)، (مصریه)، (رمضانیه)، (جراحیه)، شعبه‌لری کندیلرندن صوکره تشعب ایله‌مشدر. احوال طریقت وسلوك حقیقته دائر تورکجه منثور (رسالة التوحید)، (روضة الواصلین)، (مقدمة الصالحة)، (کشف الاسرار)، (اعمال الطالبین)، (منظومهٔ جامع الاسرار)، (بحرین العشق)، (احوال الابرار والمقربین) اسملرنده غیرمطبوع آثار متصوفانه‌لری میان اهل طریقتده حرزجان ایدلمکده‌در.

جامع الاسرار مطلعندن :

ابتدا قیلدق کتابه فضل بسم الله ایله
ذکر اولونسون هم دخی توحید ذات الله ایله

آثار مذکوره‌دن آلتیسنی جامع اولان برمجموعه طرف حقیرانه‌مدن استانبولده حضرت امی سنان آستانه‌ی کتبخانه‌سنه اهدا قلنمشدر.

آلاشهرده مدفون قاضی مخلصلی مرتب دیوان عارفانه‌سی اولان (آلاشهرلی قاضی محمد) افندی‌ده بعض قرائنه کوره (یکیت باشی) شعبه‌سندن عاشق وعارف بر ذاتدر.

ابیاتندن :

نوش ایدن عشقك شرابك آب کوثر ایسته‌مز
باغ وصلك سیر ایدن فروس اعلادن کچر
ماسوایی قاضیا ترك ایله یارك عشقنه
عاشق دیدار اولان دنیا وعقبادن کچر

یاوصی محمد محی الدین عمادی [۱]

مولانا ابوالسعودك پدر محترملری اولوب اسملری (محمد محی الدین) مولدلری (اسکلیب) در.

---

[۱] یاوصی، کلمه‌سنك کنه دنیلن حیوانجق معناسنده مستعمل اولدیغی بر (اسکلیب) لی دن تحقیق ایدلدی. صاحب ترجمه‌نك علم شریفه کنه کی یاپیشدیغندن کنایه اولسه کرك.

ذوالجناحين علمادندر. آق شمس الدين خلفاسندن (ابراهيم تنورى) دن مستخلفدر. علوم رسميه يى مولانا (على قوشجى) دن تعلم ايله مشلردر . (۹۲۲) تاريخنده (اسكليب) ده رحلت بيورديلر . (ابوالسعود) افندى طرفندن مكمل بر تربه انشا ايدلمشدر . مؤلفاتى غير مطبوع اولوب بر وجه آتى در :

(شرح على واردات كبرى للشيخ بدر الدين سماوى) ، (تعليقات على تفسير البيضاوى) ، (رساله فى احوال السلوك) ايله بعض رسائل عارفانه دن عبارتدر . (احوال سلوك) رساله سى سابق الترجمه كمال الدين حريرى حضرتلرينك (تبيان) نده مندرجدر . اوچ باب اوزره مرتب عربى العباره (بهجة الضياء فى احوال التلاوة والذكر والدعا) مؤلفى (محمد بن عثمان) افندى ده (اسكليب) دن يتيشن فضلادندر .

يونس بن خليل

طريقت خلوتيه فضلاسندن بر ذات اولوب (قسطمونى) ليدر . (۹٤۰) تاريخنده اسفنديار زاده لردن (اسماعيل بك) نامنه اخلاق و موعظه دن باحث (معيار الاسرار والاخبار) اسميله توركجه بر اثر منثور يازمشدركه نسخه سى (يحيى افندى) كتبخانه سنده وار در .

يحيى بن بخشى

بروسه ده مدفون امير سلطان حضرتلرينك خلفاسندن فاضل وعارف بر ذاتدر . آلاشهرده مدفون شيخ سنان افنديدن تكميل سلوكى (بويوك لطف الله) افنديدن اولوب قره سى بلادندن (كونان) ليدر . (۸٤۰) ده يايلاجقده (طوزله) ده ارتحال ايتدى . آثارى مطبوع اولوب بر وجه آتى در :

(شرح شرعة الاسلام) ، (مناقب امير سلطان) ، (انوار القلوب) ، (مناقب شيخ محمد بن عيساى آق حصارى) ، (صحاح عجمى) ، (مقتل امام حسين) ، (ديوان الهيات) ، (مولدنبى) در .

(شرعة) شرحنك برنسخه سى (نور عثمانيه) كتبخانه سنده واردر .

(امير سلطان) حضرتلرينك مناقب عليه لرينه دائر يازيلان آثار :

(۱) صاحب ترجمه (شيخ يحيى) افندى طرفندن

(۲) روم ايلى يكيشهرلى (نعمة الله) افندى طرفندن

(۳) وسيلة المطالب وجواهر المناقب اسميله ابراهيم چلبى طرفندن

(٤) بالیکسرلی ثنائی افندی طرفندن (مطبوعدر)
(٥) بروسه‌لی شوقی محمد بن احمد افندی طرفندن (۹۶۲) ده

یحیی افندی بشیکطاشی

ذوالجناحین برذات عالی اولوب آماسیه‌لی عمرافندینك مخدومیدر . مولداً طربزونی اولوب طریقةً (اویسی) در . درسعادته ورودله زنبیلی علی افندی‌دن اکمال تحصیلدن برمدت صوکره بشیکطاشده اختیار انزوا ایده‌رك ارشاد طالبین ایله مشغول اولدیلر . رحلتلری (ارتحال ایله‌دی قطب العلما) ترکیبنك ناطق اولدیغی (۹۷۸) تاریخنده‌در . مدرس مخلصیله متصوفانه دیوانچه‌لری واردر . اشعار عارفانه‌لرندن برقسمی (۱۳۱۳) سنه‌سنده طبع اولونان مناقبنامه‌لرنده مندرجدر. (۱۰۶۲) تاریخنده بشیکطاشلی داعی نامنده برشاعر طرفندن یازیلان مفصل ومنظوم مناقبنامه مطبوع دکلدر .

لدن علمینی اهلیله همین مولا بیلور دیرلر
مسائلکه اوله شرعی آنی منلا بیلور دیرلر

(۱۲۹۲) ده وفات ایدن مشاهیر خطاطیندن (شفیق بك) مرحوم ایله تلمیذ خاصی اولوب (۱۳۳۱) ده ارتحال ایله‌ین نظیف بك‌ده بودرگاه شریف حظیره‌سنده مدفوندرلر .

یوسف سنان افندی «سنبلی»

مشایخ سنبلیه عرفاسندن (۹۷۸) ده استانبولده وفات ایدن (شیخ یعقوب کرمیانی) نك مخدومی اولوب پدرلری مأموراً للارشاد (یانیه) ده بولوندقلری زمانده یانیه‌ده تولد ایله‌مشلردر. بعده برابرجه درسعادته هجرت وبرمدت صوکره مدینهٔ منوره‌یه رحلتله (شیخ اولیا) ترکیبنك دلالت ایتدیکی (۹۸۹) تاریخنده وفات ایله (بقیع) ده مدفوندر .

آثاری : مطبوع (تنبیه الغبی فی رؤیة النبی) ، (تضلیل التأویل) ایله غیرمطبوع (رسالة الحقیقة لطالب الایقان) ، (مناسك حج) و (جمال خلوتی سنبل ، مرکز ، یعقوب) افندیلرك مناقبنی حاکی مطبوع (تذکرة الخلوتیه) در .

بنی بنلکدن آل قورتار الهی
که کیده بنده‌دن بنلك کناهی
چقن بوندن کوچم اولام مسافر
جمالك کعبه‌سنده قیل مجاور

يوسف دده

مشايخ مولويه‌دن فاضل برذات اولوب (قونيه) ليدر . (بستان) افنديدن اخذ فيض ايده‌رك (بشيكطاش) زاويه‌سنه شيخ اولدى (اولدى يوسف دده‌من مصر نعيم ابجره عزيز) مصراعنك دلالت ايتديكى (١٠٨٠) تاريخنده ارتحال ايله‌يوب زاويهٔ مذكوره‌يه دفن ايدلدى . معجزات نبويه‌يى جامع فارسى‌العباره اون بيك بيت (روضة‌النور) آثار فاضلانه‌سندندر .
ابياتندن :

برسينه‌ده‌كيم نار محبت اثرى يوق
ظلمتده‌در اول نورخدادن خبرى يوق

زاويهٔ مذكوره‌ده يتيشن (زهدى يوسف دده) افندى‌ده مشايخ مولويه فضلاسندن اولوب آلتى جلد اوزره مرتب (منهج‌القوى) اسمنده عربى‌العباره مثنوى شرحلرى (١٢٨٩) ده مصرده طبع اولونمشدر . بشيكطاش زاويه‌سى ناميله وقتيله معروف زاويه‌نك محله چراغان سراينى بنا ايديله‌رك زاويه اولا ماچقه‌يه مؤخراً بورايه‌ده سلاحخانه انشا ايديله‌رك بهاريه‌يه نقل ايدلمشدر. صاحب ترجمه يوسف دده ايله اون اوج رجال مولويه اليوم چراغان سراينك آلت قاتنده‌كى بر تربه‌ده مدفوندرلر .

يعقوب عفوى

طريقت جلوتيه مشايخندن فاضل برذات اولوب طريق مذكور شيوخ كرامندن (اوطه باشى شيخى) لقبيله بنام (آماسيه) لى (فنائى مصطفى) افنديك مخدوميدر . تحصيل علميسنى پدرفاضليله زمانى‌افاضل علماسندن اكمال‌ايتدكدن صوكره اسكدارده (چاووش دره‌سى) قربنده بنا ايتدكلرى (جلوتى) دركاهنده نشر عرفان ايتمكده اولان (بيله‌جيك) لى شيخ عثمان افندى‌يه انتساب ايده‌رك همت مرشدله تكميل مراتب ايتمكله شيخلرينك صهريته نائل اولديلر . و (١١٤٧) تاريخنده اسكدارده جديد والده سلطان ومتعاقباً شهزاده جوامع شريفه‌لرى كرسى شيخلكلرى توجيه اولونديسه‌ده آز برمدت ايفاى خدمتدن صوكره هرايكيسندنده فراغتله آستانهٔ جلوتى‌ده نشر فيض ومعرفت بيورديلر . و (شيخ راحل) تركيبنك دلالتى اولان (١١٤٩) تاريخنده عزم جلوتخانهٔ بقا ايله‌يوب وصيتلرى اوزره (عناديه) دن (قره‌جه احمد) ه كيدن جاده‌نك صاغ طرفنده ويول كنارنده والدهٔ محترمه‌لرى يانده دفن اولونديلر . آثارى:

(۱) علم حدیثدن مصابیح شرحی مفاتیح : عربی العباره بر اثر فاضلانه اولوب خط دستلریله محرر اولان طاقم کتبخانهٔ عمومیده (جاراه ولی الدین افندی) کتابلری آره‌سنده‌در .

(۲) الوسیلة العظمی لحضرت النبی نبی المجتبی: سیر نبویه و فضائل صلوات شریفه‌دن باحث بش باب اوزره مرتب و مطبوع عربی بر اثر گزیده‌در . محافلر شیخی احمد افندی طرفندن ترجمه اولونمشدرکه بر نسخه‌سی یره باتان محله‌سنده‌کی اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در .

(۳) نتیجة التفاسیر : سورهٔ (یوسف) تفسیرینی مبین بر اثر منیف اولوب عربی العباره و مطبوعدر .

(٤) لمعهٔ نورانیه : پیرعالی حضرت هدائی‌نك (ازلدن عشقله بز یانه کلدك، حقیقت شمعنه پروانه کلدك) مطلعلی الهیلرینك شرحیدرکه نسخه‌سی خانقاه پیر کتبخانه‌سنده واردر .

(٥) الحاقات علی التجلیات : حضرت پیرك آثار قدسیه‌لرندن اولوب عارف صمدانی (عبدالغنی نابلسی) طرفندن (لمعات البرق النجدی شرح تجلیات محمود افندی) اسمیله شرح اولونان (تجلیات) ك مقدمه‌سنه عائد الحاقاتدر بونکده نسخه‌سی مذکور کتبخانه‌ده واردر .

(٦) خلاصة البیان فی مذهب النعمان :حضرت امام اعظمك مناقب علیه‌لریله اجتهاد واستنباط بیوردقلری بللی باشلی مسائل فقهیه‌دن باحث اولوب نسخه‌سی کتبخانهٔ مذکوره‌در .

(۷) کنز الواعظین (۸) هدیة الوعاظ : مجالس طرزنده مواعظ علیه‌دن باحث اولوب هر ایکیسنك نسخه‌لریده مذکور کتبخانه‌ده موجوددر .

(۹) هدیة السالکین : سلوك جلوتیه‌یی مبین تورکجه بر رسالهٔ عارفانه اولوب الیوم آستانهٔ حضرت پیر سجاده نشینی (محمد کلشن) افندی طرفندن طبعنه همت اولونمشدر .

دیوانچه تشکیل ایده‌جك قادار الهیات عارفانه‌لری‌ده واردر .

بر الهیلری مطلعندن :

نیدر عاشق خیالاتی ، جالکدر مناجاتی
نیدر معشوق مناجاتی تجلی ایله یاالله

یوسف افندی

طریق نقشبندی مشایخندن وعلم قرائت متخصصلرندن برذات اولوب (شومنی) لیدر . (۱۲۸۲) تاریخنده (ادرنه) ده ارتحال ایده‌رك (بوچوق تپه) قبرستانه دفن ایدلدی . قرآن کریمك جمع وترتیبی حقنده (امعان فی جمع القرآن) اسمنده بر اثری واردر .

يوسف يانيوى

مشايخ نقشبنديه اكابرندن صاحب مقامات برذات اولوب ترجمهٔ حالى سبق ايدن بكزاده مصطفى افنديبنك كزيدهٔ خلفاسيدر . مدت مديده يانيه‌ده ارشـاد عباد ايله مشغول اوله‌رق (١٢٤٥) تاريخنده ارتحال ايله‌ديلر. مسترشدانه يازدقلرى اوتوزى متجاوز مكتوبلرينى حاوى مجموعه‌لرى ايچنده فقهاى عظامدن (احمدالطحطاوى المصرى) يه يازلمش وجوابى آلنمش ايكى مكتوب‌ده منظور عاجزى اولدى . اشبو مجموعهٔ مكاتيبدن مستبان اولديغى‌اوزره شيخ مشاراليهك اساس مسلكلرى ورع وتقوى اوزرينه مؤسس‌در . بومجموعه‌دن باشقا احوال سلوكه عائد رساله‌سى ورابطهٔ نقشبنديه‌يه دائر ديكر براثريده واردر. كنديلرندن صوكره جانشينلرى اولان مشايخ كرامك تاريخ ارتحاللرى بروجه‌آتى‌در :

شيخ على الصابرى افنديبنك ١٢٧٠
شيخ صالح افنديبنك
شيخ زين العابدين افنديبنك ١٢٨٧
شيخ محمد امين احمد افنديبنك ١٣١١
شيخ على افنديبنك ١٣١٥

مذكور مكتوبلر ميانده كورولن منظومهٔ آتيه كنديلرينك اولمق احتمال غالبنه بناءً درج ايدلدى :

اولدر طلبكار خدا وقت سحر بيدار اولان
بولور صفا اندرصفا « « « «

شم ايلر اول جان بونى بلبل كبى ايلر فغان
آرزوسى حقدر بى‌كمان وقت‌سحر بيداراولان

مشایخ فصلنك خطا صواب جدولی :

صواب	خطا	سطر	صحیفه
لمعان	لمعن	۱۰	۱۳
رجییون	رجیون	۱۰	۳۱
نفحه‌سی	لفمه‌سی	۱۱	۳۲
رودباری	داود باری	۲	٤۰
سنکدر	سکندر	۱۳	٥۹
بوکون ایز کوزله‌یوب	بوکون کوزله‌یوب	۸	۷٥
بوعشق بر بحر عماندر	بوعشق بحر عماندر	۲۲	۸۱
کبارجلوتیه‌دن	کبارخلوتیه‌دن	۱٦	۸۳
۱۲۳٥	۱۳۳٥	۷	۸۸
۱۲۳۱	۱۳۳۱	۱۱	۸۸
وارکان اولاندن	وارکاندن	۳	۱۰٤
سپر	سیر	۱٦	۱۱۱
۱۰۷۱	۱۷۰۱	۳	۱۲۱
منحصراً	مختصراً	۱٥	۱۲٤
مؤذن زاده محمد	مؤذن زاده احمد	۲۱	۱٦۳
۱۰۲٥	۱۲۰٥	۲۳	۱٦۳
آلان	آن	۱۱	۱۷۸
سرّیفی	سریفی	۲۰	۱۸۲
۱۰۳٤	۱۳۰٤	۷	۱۹۱

علما فصلی

بسم الله الرحمن الرحيم

قال الله تعالى « انما يخشى الله من عباده العلماء

(١) « رسول الله » اطلبوا العلم من المهد الى اللحد

(٢) « « « اطلبوا العلم ولو بالعين

(٣) « « « العلم فريضة على كل مسلم ومسلمة

(٤) « « « اتبعوا العلماء فانهم سراج الدنيا ومصابيح الاخرة

(٥) « « « عظموا العلماء فانكم تحتاجون اليهم فى الدنيا والاخرة

(٦) « « « عليكم بمجالسة العلماء واستماع كلام الحكماء

(٧) « « « العلماء ورثة الانبيا

(٨) « « « علماء امتى كانبياء بنى اسرائيل

(٩) « « « مجلس العلم روضة من رياض الجنة

(١٠) « « « اقرب الناس من درجة النبوة اهل العلم

(١١) « « « عالم ينتفع بعلمه خير من الف عابد

(١٢) « « « وقروا علماء امتى فانهم نجوم الارض

(١٣) « « « لكل شيئ طريق وطريق الجنة العلم

(آق بيدك بخشى خليفه)

افاضل ومعظمەدن برذات اولوب (آماسيه) نك (صونسـه) كويندندر . مقدمات علومى مملكتنده اكمالدن صوكره عربستانه كيدوب مشاهير فضلادن (امام سيوطى) وشيخ الاسلام (زكرياالانصارى) و (شمس‌الدين محمدالسخاوى) كبى ذوات عاليەدن اخذ علوم ايدەرك وطننه عودتله نشر علمه باشلادى . وقرق سنه تدريسدن صوكره (٩٣٠) ده ارتحال ايتدى . نامنه مضاف قبرستانده مدفوندر . مفتى الثقلين (ابن كمال) بوذاتدن تفسير وحديث اخذ واستماع ايتمشدر .

مفصلجه ترجمهٔ حالى (الكوكب السارى فى اعيان مائة العاشرة) ايله (سلم الوصول) ده مندرجدر . طريقهٔ خلوتى اولوب مرشدى (جمال خلوتى) خلفاسندن (محى‌الدين بن محمد) افنديدر . آثارى غير مطبوعدر :

(١) (معراج العلاء فى تفسير سورة الاسراء) : آماسيه رجالنه دائراولان (تذكرهٔ عبدى) ده مذكوردر .

(٢) (تنبيه النبى فى رؤية النبى) : مخدومى شيخ يعقوب افندى طرفندن تذييل ايدلمشدر . طريقت خلوتيه شعباتندن (سنبليه) شعبەسى مشايخندن (يوسف سنان) افندينكده بوموضوع وبواسمده بررسالەسى واردركه مطبوعدر .

آبادى محمد چلبى

آتى الترجمه مفتى الثقلين (ابن كمال) مرحومك تلاميذندن فاضل فقيه برذات اولوب (آماسيه) نك (محمود آباد ـ خاقاله) قريەسندندر . تحصيلى (استانبول) ده اكمالدن صوكره بالترقى (فتوى امينى) اولدى (آياصوفيه) كتبخانەسنده (مجموعهٔ فتاوا) سى واردر. آثار سائرەسى اولديغىده آكلاشيلمقدەدر . (٩٦١) تاريخنده ارتحال ايدن استادى جوارينه دفن ايدلدى .

آلتی پارماق محمد افندی [*]

السنهٔ ثلثه ادبیاتنه واقف فضلای ادبادن برذات اولوب (اسکوب) لیدر. مملکتنده (چیقریقچی زاده) و (آلتی پارماق) شهرتیله بنام اولمش ایسه‌ده اخیراً ایکنجی شهرتیله تشهر ایتمشدر. (نزهت جهان) مقدمه‌سنده اسمنی یازدیغی صیراده (محمد بن محمد الشهیر بالتی پارماق) یازدیغی‌ده ایکنجی شقی تأیید ایدییور. علوم آلیه وعالیه تحصیلنی وطننده اکمالدن صوکره مسلك تصوفه‌ده انتساب لزومنی آکلایه‌رق (اسکوب) قلعه‌سنده مدفون طریقت (بایرامیه) رجالندن (شیخ جعفر) افندی‌یه انتسابله غایهٔ تصوف اولان تصفیهٔ وجدانه‌ده موفق اولدی. بعده (استانبول) ه کله‌رك برمدت علم وفضیلت مشهری بولنان فاتح جامعی شریفنده حدیث، تفسیر تدرس ایله‌دی. داها صوکره (مصر) ه رحلتله بوراده‌کی تدریسیله‌ده علمای عربك انظار تقدیرلرینه مظهر اوله‌رق ایفای حج شریف ایچون جانب (حجاز) ه عزیمت وبعدالحج ینه (مصر) ه عودتله کالاول علوم عالیه تدریسیله مشغول اولوب (١٠٣٣) تاریخنده ارتحال ایتدی. جنازه‌سی برجم غفیر طرفندن قالدیریله‌رق (سوق غز) ده بناکرده‌سی اولان مسجد حظیره‌سنه دفن ایدلدی: آثار فاضلانه‌سی:

(١) (آلتی پارماق): مشاهیرعلمادن (ملا مسکین) نك برمقدمه درت رکن برخاتمه اوزره مرتب سیر انبیا وسیرت جناب مصطفی‌دن باحث (معارج النبوة فی معارج الفتوة) اسمنده‌کی فارسی العباره اثرمشهورینك ترجمه‌سی اولوب مطبوعدر. بواثر (قوجه نشانجی مصطفی بك) طرفندن‌ده (دلائل النبوة المحمدی وشمائل الفتوة الاحمدی) اسمیله ترجمه اولنمشدر.

(٢) (ترجمهٔ نکارستان غفاری): (غفاری) شهرتیله بنام (احمد بن محمدالقزوینی) نك تاریخ اسلام ایله خلفا وملوك ونوادر حکایاتدن باحث فارسی العباره اثرمعروفنك ترجمه‌سی (نزهة جهان ونادرهٔ دوران) درکه موجب استفاده آثاردندر.

نسخه‌لری (استانبول) کتبخانه‌لرینك بعضیلرنده واردر. نکارستان غفاری فضلای عثمانیه‌دن شاعر مشهور شیخ الاسلام (یحیی افندی) طرفندن‌ده ترجمه اولونمشدر. فحول علمادن (معین الدین اسفر اینی) نکده (ابی سعید بهادرخان جنکیزی) نامنه (نکارستان) اسمنده فارسی العباره برتألیفی اولدیغی کبی علامهٔ روم (ابن کمال) مرحومکده بواسمده براثری واردر.

(٣) (ترجمهٔ ستین لجامع البستانین): اصل اثر (ابوبکر احمد طرسوسی) نك آلتمش مجلس اوزره مرتب تألیف مقبولی‌اولوب ترجمه‌نك برنسخه‌سی (کوپرولو) کتبخانه‌سنده موجوددر.

---

[*] (ایزنیق) ده لفکه قاپیسنده تربه‌سی زیارت اولنمقده اولان (آلتی پارماق) آناطولی‌دیارندن (١٠٤٦) ده وفات ایدن علمادن (خیرالدین) افندیدر.

(٤) (كاشف العلوم وفاتح الفنون) : (شرح تلخيص المعانى) ترجمه‌سى اولوب برنسخه‌سى كتبخانهٔ عموميده واردر . بو ترجمه‌نك مقدمه‌سنده‌كى (نيجه رسائل دقيقه علم تفسير وحديثده ونيجه اوراق منيفه اصول وفروعده تصنيف ايتدم) عباره‌سندن آكلاشيلديغى اوزره صاحب ترجمه‌نك تعداد ايتديكمز آثارندن باشقا اثرلرى اولديغى‌ده آكلاشيليور . تراجم احوال كتابلرمزك بعضيلرنده مشهور (مطول) ى‌ده ترجمه ايتديكى محررسه‌ده منظور عاجزى اولمامشدر .

نزهت جهان مقدمه‌سنده‌كى اشعارندن :

كار وبارى عاقلك دائم خطاپوش اوله‌در
عيب بين اولمق روادر سرورا جاهللره

ديدهٔ انصاف ايله ناظر اولان اهل كمال
نسبت ايتمز شين وغيبى بر نفس كامللره

آطه‌لى شيخ مصطفى بن حمزه «قوسه آطه‌لى»

علوم آليه متخصصلرندن اولوب (قوش آطه) سندندر .

بين العلما معروفيتنه بادى اولان (بركوى محمد افندى) مرحومك (اظهار) ينه (١٠٨٥) تاريخنده يازديغى (نتايج الافكار) اسمنده‌كى شرحيدر. مولداً (طربزونى) موطناً آماسى اولان مصطفى افندى طرفندن (منافع الاخيار) اسميله ومولداً (آخسخه‌وى) موطناً استانبولى (مصطفى بن دده) طرفندنده (غاية الانظار) اسميله تحشيه وطبع ايدلمشدر . بركوى مرحومك (امتحان الاذكيا) سنى‌ده تحشيه ايلمشدر قوش آطه‌سنده مدفوندر . سنك مزارنده يازى يوقدر.

آينه زاده محمد شمس الدين «سيروزى»

علمادن وطريقت خلوتيه رجالندن برذاتدر . مدت مديده سيروزده خطابت ونشر علم ايله‌دى . (١١٠٠) كسور تاريخلرنده وفات ايده‌رك سيروز ياىلاسنه دفن ايدلدى . آثارى غير مطبوعه‌دركه شونلردر :

(حاشيه على شرح نونيه للخيالى ، شرح جزرى من القرائة ، شرح قصيدهٔ امام الحرمين ،

شعرای عثمانیه‌دن رسوخی‌نك (ای كه عالمدن خبردارم دیین عالم نه‌در) مصراعیله باشلایان غزلنك شرحیدر .

آقكرمانی محمد افندی « محمد بن مصطفی »

زمرهٔ قضاتدن اولوب علوم آلیه وعالیه‌یه انتساب تامی وارایدی. مكهٔ مكرمه قاضیسی ایكن (١١٧٤) ده وفات ایله‌دی. آثارندن ازمیر نیابتنده ایكن برطاقم علاوه‌لر یاپه‌رق (اكلیل التراجم) اسمنی ویردیكی حكمت وفلسفهٔ عتیقه‌دن قاضی میر (هدایة) ترجمه‌سی وآداب مناظره‌دن (حسینیه شرحی) ایله حدیث اربعین شرحی و (ارادهٔ جزئیه رساله‌سی) مطبوعدر .

(شرح حلیة النبی) ، (بسمله شرحی) ، (موضوعات علوم رساله‌سی) ، (تفسیر بیضاوی) ایله بخاریٔ شریفه اولان حاشیه‌لری (شرح الحمد الی اجمعین) ، (فوائد المسواك) ، (شرح تخمیس قصیدهٔ دمیاطیه) ، (زبدة المنتخب ـ مترجم تعبیرنامه) ، (شرح امكان العلوم والحاصل) ، (عقد اللالی علم الله تعالی بغیر المتناهی) ، (ترجمهٔ ذكر سبحان الله وبحمده) ، (ادعیهٔ مأثوره) ، (فرق ضاله) رساله‌لری غیرمطبوعدر .

امام (زمخشری) نك (اطواق الذهب) نی‌ده یوز مقاله اوزره شرح ایتمشدركه برنسخه‌سی حمیدیه كتبخانه‌سنده واردر . (نحودن مغنی اللبیب) ی‌ده اختصار ایتمشدركه خط دستیله محرر نسخه‌سی عاطف افندی كتبخانه‌سنده‌در .

آلاشهرلی عثمان بن حسن افندی

علمای اعلامدن برذات اولوب (استانبول) ده تدریس وتألیف ایله مشغول اوله‌رق (١١٩٠) ده وفات ایتدی .

آثاری :

(رساله فی علم المناظره) ، (رسالة فی الدخان) ، (رسالة فی التصریف) ، (رسالة فی المنطق) ، (عمدهٔ وافیه وزبدهٔ شافیه من النحو) در .

آرسلان زاده مصطفی افندی

طریقت خلوتیه مشایخندن دكزلی‌ده مدفون اسپارطه‌لی آرسلان افندینك مخدومیدر . مدینهٔ منوره قاضیلكنی متعاقب (١١٨٥) ده (استانبول) ده ارتحال ایتدی . وفادن زیركه

اینك جاده‌نك صولنده مدفوندر . فنون عربیه‌نك اکثرشعباتندن باحث رسائل کیره‌سنی حاوی مجموعه‌لری مغنیساده چاشنیکیر کتبخانه‌سنده موجوددر نهایتده عربی مکاتب منشیانه‌لریده واردر .

آیه علی افندی «ایزمیدی»

علمادن بر ذات اولوب (قوجه ایلی — ایزمیتلی) در. (١١٦٨) تاریخنده (فضائل) نامیله قسماً عقائد وقسماً موعظه‌دن باحث اوچ باب اوزرینه مرتب تورکجه بر اثری واردرکه بر نسخه‌سی یحیی افندی کتبخانه‌سنده موجوددر. (کوکیلی) قضاسنك نوطیه ناحیه‌سنده مدفوندر. بین الاهالی (آق بابا) نامیله معروفدر . غازی اوره‌نوس بك طرفندن اوقافی احیا اولونان جامع شریفده امامت وظیفه‌سیله موظف ایدی .

آیه عثمان افندی «عثمان بن علی»

فضلادن بر ذات اولوب (عربکیر) ك (آندری) قریه‌سندندر . (شرح حروف الهجاء وابی جاد) اسمنده محاضراتی آکدیرر اثرینك برنسخه‌سی (خالص) افندی کتبخانه‌سنده‌در . بو اثرك (١٢٠١) تاریخنده تألیف ایدلدیکی خاتمه‌سنده محرردر .

آیاقلی کتبخانه محمد امین افندی

آنطالیه مفتیسنك مخدوم فضیلتمندیدر . لقبندن دخی استدلال اولونه‌بیله‌جکی اوزره علامهٔ زمان عد اولونوردی . مشهور کلنبوی اسماعیل افندی ایله تاتارجق عبدالله افندی تمیز ایدن شاکردانندندر . (١٢٢٣) ده درسعادتده وفات ایله‌دی . معمریندن بر ذات اولوب یوز سنه عمر سورمشدر . اسکدارده سید احمد دره‌سی قربنده مدفوندر .

آطه‌لی خواجه محمد افندی «آطه بازاری»

متأخرین علمادن اولوب آنقره‌لیدر. (آطه بازار) ی نه نقل ایتدیکی جهتله (آطه‌لی) شهرتیله

مشتهر ایدی. (آطه‌پازاری) مفتیلکنده (قدس‌شریف) قاضیلکنده وآخر عمرنده (زغفرانبولی) نیابتنده بولونه‌رق (١٢٧٨) ده (زغفرانبولی) ده ارتحال ایله‌دی .

آثار مطبوعه‌سی :

(مفصل تفسیر سورة الواقعه) ، (کشف الفرائض) ، (حاشیهٔ مفصله علی حاشیهٔ قره‌تپه‌لی)در.

آقشهرلی حسن فهمی افندی « شیخ الاسلام »

تحصیلی آتی الترجمه (ویدینی) مرحومدن اولوب مسند مشیختی ایکی دفعه احراز ایدن فضلادندر. سلطان عبدالعزیز خان مرحومك معلمی ایدی . خلع وقعه‌سندن صوکره مدینه‌ده اقامته مأمور اولدی . (١٢٩٨) سنه‌سنده (مدینهٔ منوره) ده ارتحال ایله‌دی (جنة البقیع) ده مدفوندر . آق شهرك (ایلغین) قضاسندندر .

آثار مطبوعه‌سی:

(ریاض خاقانیه) معانی ، بدیع ، بیاندن باحثدر .

(رسائل امتحانیه) علوم آلیه‌نك همان هرشعبه‌سندن باحثدر .

(احکام مرعیه) منطقدن منظوم برأثردر .

(عزیزیه وشرحی یوسفیه) منطقدن منظوم برمتن ایله شرحدر .

آثار غیر مطبوعه‌سندن :

(شرح علی صلوة فیضیه للشیخ اکبر)

(رساله فی کیفیة ایمان فرعون)

(یوسفیه) منطقنك قیاس بحثی (آتی الترجمه یملیحازاده کامل افندی طرفندن شرح اولونمشدر)

(شرح عقائد) و (قاضی سیلکوتی) لرینه تعلیقات ، سیوطینك‌در منثوری طرزنده (١٢) فندن باحث براثری وارسه‌ده ناتمامدر. حضرت مولانانك (ای خالق هفت آسمان درمانده ام فریادرس) مطلعلی مناجاتنه تخمیسی وبرقاچ قصائد عربیه‌سی واردر . مصرده (جامع الازهر) مهایخندن صاحب التفسیر وحافظ حدیث مشاهیر فضلادن (شیخ سقا) ایله مصاحبتنده شیخ مشارالیه طرفندن قدرت علمیه‌سی تقدیر اولونمشدی. نفیس برخط تعلیق ایله محرر عربی العباره دیوانچه‌سی موزهٔ عثمانیده واردر . خط دستی اولوب آداب قضاة ایله شروط کتابت وحجج

وسجلاتی مبین (مناشیر قضاة) اسمنده (٩٧٣) تاریخنده براثر یازان (علی بن مراد) افندی‌ده (آق شهردن) یتیشن فضلادندر .

آق‌شهرلی زاده علی حیدر بك

فاضل وصاحب قلم برذات اولوب پدری حسن فهمی افندینك اغترابندن صوكره مدت مدیده نیابت طریقیله طشره‌لرده بولونه‌رق اعلان حریتی متعاقب اقامته مأمور اولدیغی (ازمیر) دن استانبوله کلوب (١٣٣٣) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . (قره‌جه احمد) تربه‌سی یاقیننده والده‌لری قبرینه دفن ایدلدی .

آثار مطبوعه‌لری :

(١) شرفنما : مناقب مولانایی مبین رساله‌در .

(٢) فوائد : مختصر تاریخ انبیا ایله عباسیلرك نهایته قدر مختصر تاریخ اسلامدر.

(٣) حدیقة‌العقلاء فی‌ادخار اذهار الفضلاء : عقائد وکلامدن باحثدر .

(٤) منهاج النجاح الی معراج الفلاح : اصول حدیثدندر . (موساجه‌لی زاده محمد سعید آق حصاری) طرفندن شرح و (عمادالدین طرسوسی) طرفندن ترجمه اولونمشدر .

(٥) ارشاد : اخلاق وعقائده دائردر .

(٦) مزکی‌الصبیان : ارشادك مختصریدر .

(٧) تحفة اللبیب : فن مناظره‌دندر . (کاف‌الاریب) اسمیله ینه کندی طرفندن شرح اولونمشدر .

(٨) شمة الاسرار : امام علی کلماتی مفسردر .

(٩) مراصد الحکم : (شمة الاسرار) ك مختصریدر .

(١٠) منظوم ترجمهٔ لمعات : مغنیسالی صادق زاده (نشأت) افندی طرفندن شرح اولونمشدر .

(١١) تحقیق‌التصریف : اعلال قواعدندن باحثدر. غیر مطبوعدر .

(١٢ قدوری ترجمه‌سی : بونلردن باشقا اجتماعیاته متعلق احادیث شریفه ترجمه‌لرینی حاوی غیرمطبوع براثرلری‌ده واردرکه برمقداری (جریدهٔ صوفیه) ایله نشر ایدلمشدر .

(١٣) امثله شرحی.

(١٤) لوایح : تصوف وفقهدن باحث وغیر مطبوعدرلر .

---

(١)

احمد جمال‌الدین بن مسعود قونوی

اکابرعلمادن برذات عالیدر. (٧٣٢) تاریخنده شامده وفات ایله‌دی . مؤلفاتی برنجه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده موجود (قلائد) اسمنده‌کی (عقائد طحاوی) شرحیله درت جلد (التقدیر فی‌شرح جامع‌الکبیر للشیبانی فی‌الفروع) درکه بونلرمخدومی جمال‌الدین محمود طرفندن اکمال اولونمشدر .

(٩٤٤) ده وفات ایدن (مصطفی بن ادریس بروسه‌وی) نکده فروع علم فقهه دائر (مجمع الاحکام) اسمنده براثری واردر .

ابن ترکمان علاءالدین علی بن عثمان ماردینی

اعاظم فقها ومحدثیندن برذات اولوب علوم سائره‌ده بهره‌سی واردر. تحصیلنی مصرده اکمالدن صوکره دیار مصریه‌ده قاضیلقده بولونه‌رق (٧٣٥) ده ارتحال ایله‌دی .

آثاری :

(مختصرالهدایه) ، (سعدیة فی‌اصول‌الفقه) ، (مختصرعلوم‌الحدیث لابن صلاح) ، (الجوهرالتقی فی‌الرد علی‌البیهقی) در . صوك اثری (١٣١٦) ده هندستانك (حیدرآباد دکن) شهرنده طبع ایدیلدی . (امام‌فخرالدین رازی) نك (محصل افکار المتقدمین والمتأخرین من‌الحکما) سنی‌ده اختصار ایتدیکنی (کشف‌الظنون) بیان ایدیبور . کوچوك برادری احمد افندی‌ده افاضلدن برذات اولوب (٧٤٤) ده ارتحال ایتدی .

باشلیجه آثاری :

(شرح‌جامع‌الکبیر) ایله (شرح‌الهدایة) ، (بهیمةالاعاریب بمافی‌القرآن من‌القریب) ، (مختصر رسالةالقشیریه) ، (کتاب‌الضعفاء والمتروکین) ، (المنتخب فی‌الحدیث) ، (المؤتلف) ، (المختلف) (سنن‌الصغیر والکبیر) در .

ابوالثنا محمود بن احمد جمال‌الدین قونوی

ذکری سبق ایدن (احمد بن مسعود قونوی) نك مخدوم فضائلموسومیدر. ایکی دفعه (شام شریف) قاضیلغنده بولوندی. متبحریندن برذات اولدوغنه مؤلفاتی شاهددر .

آثاری :

(شرح مغنی المسمی بکتاب المنتهی فی اصول فقه) ، (کتاب القلائد فی شرح العقائد) ، (کتاب الندیدة فی شرح العمدة فی اصول) ، (اختصار شرح الهدایة المسمی بخلاصة النهایة) ، (کتاب التفرید فی شرح التجرید للقدوری) ، (کتاب تذهیب احکام القرآن) ، (کتاب التکملة فی فوائد الهدایة) ، (کتاب الغنیة فی الفتاوی) ، (کتاب الجمع بین وقفی هلال والخصاف) ، (کتاب الاعجاز فی الاعتراض علی ادلة الشرعیة) ، (کتاب المعتمد مختصر مسند ابی حنیفة) ، (کتاب مشرق الانوار فی مشکل الآثار) ، (مقدمة فی رفع الیدین فی الصلوة) در .

ابن ملك

اسم عالیلری (عزالدین عبداللطیف) اولوب تیره‌لیدر . افاخم علماء عثمانیه‌دن مدقق برفاضل محققدر. (آیدین اوغلو محمد بك) طرفندن (تیره) ده بنا اولونان مدرسه‌ده نشر علوم وکمال بیوردیلر. مدرسهٔ مذکوره‌ده زیارتیله مشرف اولدیغم سنك مزار مبارکلرنده عربی العباره (٧٩٧) تاریخی محکوکدر . درسعادتده (آقسرای) جوارنده (صوفیلر) محله‌سنده نام عالیلرینه اخیراً برطاش دیکلمشدر . مسلك قویم تصوفه‌ده سالك ایدیلر .

آثار فاضلانه‌لری بروجه آتی‌در :

(١) (شرح مشارق شریف) : متن اثر (٦٥٠) تاریخنده وفات ایدن (امام رضی الدین حسن بن محمد الصاغانی) نك علم حدیثدن اثر مشهوری اولوب اسمی (مشارق الانوار النبویه من صحاح الاخبار المصطفویة) درکه برچوق فضلا طرفلرندن شرح اولنمش ایسه‌ده بین العلما مشهور ومتداول اولان صاحب ترجمه ابن ملك مرحومککیدر . بوشرحك اسمی (مبارك الازهار فی شرح مشارق الانوار) در .

(٢) (شرح منار الانوار) : متن اثر (٧١٠) تاریخنده وفات ایدن (حافظ الدین نسفی) لقبیله مشهور (امام ابی البرکات عبدالله بن احمد) ك اصول فقهدن اثر مشهوری درکه بو اثرده برچوق علما طرفلرندن شرح وتحشیه اولونمشدر .

(٣) (شرح مجمع البحرین) : متن اثر (٩٦٤) تاریخنده وفات ایدن (ابن ساعاتی) شهرتیله بنام (مظفر الدین احمد بن علی البغدادی) نك فروع حنفیه دائر اولان تألیف مشهوریدرکه بو اثرده برچوق افاضل طرفلرندن شرح وتحشیه ایدیلمشدر .

(٤) (شرح وقایة) : متن اثر علامه (محمود بن صدر الشریعة) نك اولوب اسمی (وقایة الروایة

فی مسائل الهدایة) درکه بو اثرده برچوق اکابر علما طرفلرندن شرح وتحشیه ایدیلمشدر . صاحب ترجه (ابن ملك) مرحوم بو شرحی مخادیم علیه‌لرندن (جعفر) افندی نامنده‌کی مخدومنه (وقایه) یی اوقوتدیغی زمان تألیف ایلمش ایسه‌ده خسته‌لك دولاییسیله اتمام تبییضه موفق اوله‌میوب دیکر مخدومی (محمدافندی) طرفندن تبییض ایدیلمشدر. کذا (فی کشف الظنون) و (شقایق نعمانیه) .

(٥) (شرح تحفة الملوك) : متن کتاب (ابی بکر رازی) نك فروع حنفیه یه دائر تألیف ایتدیکی اثر مشهوریدر. بوده بعض علما طرفندن شرح اولونمشدر . کذا فی (کشف الظنون) .

(٦) (کتاب من التصوف) : اسم اثر (شقایق) ده مندرج دکلدر .

(٧) (شرح مقدمة الفقهیة) : متن اثر فقیه مشهور (ابی اللیث سمرقندی) نك اولوب برچوق فقها طرفندن شرح وتحشیه ایدلمشدر .

(٨) (منظوم قانون لغت الهی) : الفاظ قرآن کریمه دائر برلغتچه اولوب (ابن فرشته) نامیله بنام برادری (عبدالمجید) کده بووادیده بواسمله منثور برلغتی واردر .

(٩) (منیة الصیادین فی تعلیم الاصطیاد واحکامه .)

ابن ملك زاده محمدافندی

فاضل ابن فاضل برذات اولوب ارتحالی (٨٥٤) ده قبری پدری یانده‌در. سنك مزارنده تاریخ یوقدر آثاری بروجه آتیدر :

(١) (بحرالحکم) علم اخلاق ومحاضراتدن باحث اوچ باب ویوز فصل اوزره مرتب ترکی العباره برجلد کبیر اولوب سلطان مراد ثانی نامنه تقدمه ایدلدیکی سلانیکده مطالعه‌کذارم اولان یازمه بر نسخه‌سنك مقدمه‌سنده مذکوردر .

(٢) بدر الواعظین وذخر العابدین) : اخلاق ومواعظدن باحث عربی العباره بر اثردر . بو اثرده نصایح وادیسنده (٦٠٠) ابیات عربیه ایراد ایدلدیکی (ترجمهٔ شقایق) ده مندرجدر . ییلدیرم بایزید خانه اهدا ایدلمشدر .

(٣) (فضائل رجب، شعبان، رمضان): شهور ثلاثه‌نك فضائلنه دائر عربی العباره براثر مفیددر.

(٤) (شرح وقایة) : پدرلرینك شرحندن باشقه برشرح اولدیغی (ترجمهٔ شقایق) ده مصرحدر .

(٥) (روضة المتقین فی مصنوعات رب العالمین) : (٨٤٤) تاریخنده مؤلف خطیله محرر نسخه‌سی فضلای عسکریه‌دن بغدادی اسماعیل پاشا کتبخانه‌سنده منظور عاجزی اولدی . بو اثر علمادن

(محمد بن مصطفى) افندى طرفندن اعياندن محى‌الدين بك نامنه ترجمه ايدلمشدر . صاحب ترجمه محمد افندينك مخدومى اولوب (حفيد ابن‌ملك) شهرتيله بنام اولان (عبدالرحمن) افنديك‌ده علم حديثدن مصابيح شرحى واردر .

ابن همام كمال‌الدين محمد سيواسى

فاتح دورى فضلاسندن وفقهاى حنفيه‌دن اولوب تحصيل و تكملى مصرده‌در . فقه اصول وادبيات عربيه‌ده صاحب يد طولا ايدى . مسلك قويم تصوفه‌ده انتسابى واردر . (٨٦١) ده مصرده ارتحال ايله‌ديلر .

آثارى :

(فتح‌القدير) اسمنده‌كى هداية شرحيله (فواتح الافكار) اسمنده‌كى (مقدمة‌التشريح) شرحى وفروع حنفيه‌يه دائر (زادالفقير) وعلم كلامدن مسايره وعلم اصولدن تحرير وسائره‌در . (مسايره) نك (كمال بن ابى شريف) طرفندن اولونان شرحى اخيراً مصرده طبع ايدلمشدر . (شرح بديع النظام لابن ساعاتى) ايله (شرح حديث كلتان خفيفتان) جملهٔ آثارندندر .

ابراهيم بن سليمان رضى‌الدين

اكابر علمادن برذات اولوب (قونيه) ليدر . مملكتنده تحصيلنى اكمالدن صوكره شامه رحلت وعلماء بلده‌دن استفاده ايده‌رك يدى‌كره حج شريفى ادايه موفق اولدى . (٧٨٢) ده شامده ارتحال ايتدى .

آثارى :

آلتى جلد (شرح جامع‌الكبير) ايله (شرح منظومهٔ فقهيه) در .

اكمل‌الدين محمد بابيوردى

اكابر علما ومؤلفيندن برذات اولوب (بابيورد) ليدر . ارتحالى (٧٨٦) تاريخنده‌در . قطلو باغانك طبقات حنفيه‌سنده مذكور اولان مؤلفاتى بروجه‌آتى‌در :

(١) عناية ـــ شرح هداية
(٢) التقرير ـــ شرح اصول بزدوى
(٣) الانوار ـــ شرح منارالانوار
(٤) شرح‌الفيهٔ ابن معطى فى‌النحو

(٥) شرح تلخيص المعانى (٨) مقدمة الفرائض
(٦) شرح مختصر ابن حاجب من الاصول (٩) شرح تجريد نصير طوسى
(٧) شرح سراجيه من الفرائض (١٠) حاشيهٔ كشاف

(١١) شرح مشارق شريف (حاجى پاشا خطيله محرر نسخه‌سى كتبخانهٔ عمومى) ده‌در . (١٨٠٧) ده (ذخيرة الملوك) ى ترجه ايدن (ابراهيم بن خليل) ده (بايبورد) دن يتيشن ارباب معارفدندر .

الياس سينوبلى

علوم عربيه‌ده‌كى مهارتى مسلم برفاضلدر بروسه‌ده (سلطانيه) مدرسى ايكن (٨٩١) ده وفات ايله‌دى . زينيلرده مدفوندر .

مؤلفاتى :

(تفسير بعض) آيات كريمه (شرح فقه اكبر) ، (حاشيهٔ شمسيه من المنطق) ، (حاشيهٔ شرح مقاصد) وساڑه‌در . علم خطه انتسابى وسرعت قلمى اولوب بركونده (قدورى) يازديغى (تاريخ تيمى) ده مضبوطدر . (٩٣٦) تاريخنده وفات ايدن موعظه‌دن (حيات القلوب) صاحبى (يحيى بن طورخان) ايله (٩٨٧) ده (٢٩) باب اوزرينه مرتب توركجه (ذخر العارفين فى يوم الدين) يازان (مصلح الدين مصطفى) و (٩١٤) تاريخنده تفسير بيضاوينك باش طرفنه (مظهر انوار التنزيل فى كشف اسرار التأويل) اسميله حاشيه يازان (احمد) (٧٢١) ده (طوالع) ى شرح ايدن (احمد بن محمد) و(ربنا انزل علينا مائدةً من السماء) آية كريمه‌سنه داڑ مفصل برتفسير يازان (شمس الدين) وفقهدن (درالمنثور) مؤلفى سلطان ابراهيم معاصرى (عبدالله عهدى بن القاضى على السينوبى) وسلطان سليم اول معاصرى اولوب صدر الشريعه‌يه (اسئلهٔ شرعيه) اسميله حاشية يازان (يوسف بن طورمش) افنديلرده سينوبدن يتيشن فضلادندرلر .

افضل زاده حميد الدين افندى

فاتح دورى فضلاسندن اولوب حليم الطبع برذات ايدى . : مؤلفاتى (حاشيهٔ على مطالع) ، (حاشيهٔ على شرح مختصر) ، (اجوبهٔ مقنعه على شارح هداية للشيخ اكمل الدين) وساڑه‌در . وفاتى (٩٠٣) ده قبرى ايوب جامع شريفى حريمنده‌در . آثار خيريه‌سندن فاتح قربنده بر مسجديله برمدرسه‌سى واردر .

ابن كمال «شيخ الاسلام»

مولدلری توقات [١] منشألری (ادرنه) در . قوۀ علميه‌لرندن كنايه اوله‌رق زماننده (مفتی‌الثقلين) لقيله ياد اولونورلردی . مجموع آثار فاضلانه‌لری اوچيوزه قريب اولوب [٢] زمان عاليلرنده متداول همان بالجمله علوم وفنونه واقف ايديلر . اشعاری ساده وحكيمانه‌در .

آثار تحريرانه‌لرندن باشليجه‌لری شونلردر :

(تفسير شريف) سورۀ (والصافاته) قدردر ، (تفسير كشافه) ناتمام حاشيه فقهدن (شرح هدايه) ايله اصلاح وايضاح اسملرنده برر متن وشرح علم اصولدن تعبير وتنقيح اسملرنده متن وشرح تهافت مولانا طوسی ايله مولانا خواجه زاده‌نك تهافتلرينی محاكمه معانيدن اصلاح مفتاح نامنده بر متن وشرح، حاشيۀ شرح مفتاح لسيد شريف نكارستان (بهارستانه نظيره) در. اون بيك بيتلی منظومۀ يوسف وذليخا ، دقايق‌الحقايق [٣] لغات فارسيه‌نك مترادف ومتشابه اولانلرينك تفريقنه دائردر . تاريخ آل‌عثمان (٦٩٩) دن (٨٩٥) سنه‌سنه قادار (حاشيۀ تفسير قاضی) ، (شرح بخاریٔ شريف)، (شرح مشارق الانوار) ، (نجوم الزاهره فی‌احوال المصر القاهره) [مصر تاريخيدر] . مهمات (فتوادندر) . محيط‌اللغة (لغات عربيه‌يی فارسی ترجمه‌لريله جمع ايتمشدر) . (رسالة القافيه) ، (اشكال‌الفرائض)، (شرح‌حديث اربعين) ، (ديوان اشعار) ، اقدام مطبعه‌سی همتيله طبع اولوندی . مقطعات ابن يمين طرزنده‌در .

اشعارندن :

نا اهل اولور معارض اهل
هر احمده بولونور ابو جهل

*
* *

كوز يوم جهاندن آچ كوزيكی كندی حالكه
سن كوز يوموب آچينجه بودنيا كلير كيدر

*
* *

---

[١] رياضی تذكره‌سنده (ديمتوقه) لی كوسترلمش ايسه‌ده موثوق اوليه‌جقدر .

[٢] رسائل محققانه‌لرندن (٣٦) سی ايكی‌جلد اوزره اقدام مطبعه‌سی همتيله طبع اولوندی ، حروف هجا اوزره مرتب اسامیٔ مؤلفاتنك قسم اعظمی سوريه ارباب معارفندن عظم زاده جيل بكك (١٣٢٥) تاريخنده بيروتده طبع ايتديردكلری (عقودالجوهر) ده مندرجدر ،

[٣] علوی مخلصيله معروف احمدبن‌حق‌اسكوبی طرفندن مفردات ومركباتی حروف مرەسيله ترتيب اولونمشدر .

منصبده براولسه دخی كر عالم وجاهل
ظاهرده مساویسه حقیقتده بر اولماز

*
* *

آلتون ایله فرضا كه برابر چكیله سنك
وزن ایچره براولمق ایله قیمتده بر اولماز

یاووزسلطان سلیم حضرتلرینه سویله‌دكلری مرثیه‌لری اشعارینك الك مهمیدر. (مات التحریر) ارتحل العلوم بالكمال [١] جمله‌لرینك ناطق اولدیغی وجهله (٩٤٠) تاریخنده (استانبول) ده وفات ایده‌رك ادرنه قاپیسی خارجنده امیربخاری تكیه‌سی جوارنده ایوبه كیدن جاده‌نك صول طرفنه دفن اولوندیلر. جدی كمال پاشا ایله پدری سلیمان چلبی آماسیه‌ده مدفوندرلر. تلمیذخاصلری ابوالسعود افندیدر. مرثیه‌نك بعض پارچه‌لری :

عزمده نوجوان حزمده پیر
صاحب السیف وصائب التدبیر
آزمدتده چوق ایش ایتمشیدی
سایه‌سی اولمشیدی عالمكیر
شمس عصر ایدی عصرده شمسك
ظلی ممدود اولور زمانی قصیر
اومرد اودار كیر اول شیری
آكسون وقانلر آغلاسون
حیف سلطان سلیمه حیف ودریغ
هم قلم آغلاسون هم تیغ

امتری مصطفی

افاضل علمادن اولوب (آفیون قره حصار) لیدر . اكثر علومده علی الخصوص ادبیات عربیه‌ده وعلم لغتده ید طولی صاحبی ایدی . نامنه مضاف اولان مطبوع ومشهور لغت كتابندن

---

[١] (قبر احمد مدام اوله پرنور) ، (اول بارگاهه واردی ابن كمال پاشا) مصرعلری‌ده تاریخ وفاتلرینی مشعردر . كفنی ایچون (هی آخر اللباس) قبری ایچون (هذا مقام احمد) عباره‌لری تاریخ دوشمشدر . حال احتضارنده (یا احد نجنا مما نخاف) دیمش ایدی . بونكده تاریخ وفاتی مشعر اولدیغی صوكره‌دن بالحساب آكلاشلمشدر .

باشقا مسائل فقهيه‌يه متعلق (جامع اللسان) وفروعه دائر (جامع المسائل) علم محاضراته عائد (حامل المحاضرات) جمله‌ٔ مؤلفات فاضلانه‌لرندن اولوب بونلردن يالكز لغت مطبوعدر . وفاتی (٩٨٦) تاريخنده قبری (كوتاهيه) ده‌در. قره حصارده‌ده نامنه مصاف برقبروارددر . خلقت آدمدن خاتم الانبيا افندمزه قادار كذران اولان وقايع ايله چهاريار كزين وائمهٔ مجتهدينك احوالندن باحث عربی العباره برجلد تاريخی واردركه برنسخه‌سی فاتح كتبخانه‌سنده‌در . (٩٧٨) ده (مهمات القضاة لاحتياجهم اليه فی كل مهمات) ی تأليف ايدن (حمزه) افندی‌ده (قره‌حصار) دن يتيشن فضلادندر .

احمد بن محمود الاصم قره‌مانی

فضلادن برذات اولوب (لارنده) ليدر . (رحمت بروح او) تركيبنك دلالتی اولان (٩٨١) تاريخنده قره‌مانده رحلت ايله‌دی .

آثاری :

(تقشير التفسير) [١] اسمنده سورهٔ مجادله‌يه قادار اون ايكی جلد تفسيری ايله علم محاضرات واخلاقدن تركی العباره (لطائفنامه) در (تفسير سمرقندی) يی‌ده اتمام ايله‌مشدر . طريقت خلوتيه‌دن مستخلف ايدی . تفسيرينك اكماله عمری وفا ايله‌مه‌مشدر . (١٠٣٢) ده وفات ايدن (اسحاق قره‌مانی) نكده برمقدمه اون باب اوزره مرتب (لطائف) نامنده براثری واردركه يدنجی واوتنجی بابلرنده دولت عثمانيه‌نك بعض احوالندن باحثدر . (سلطان سليمان قانونی) عصری قضاتندن (حسن بن حسنی) افنديكده باب اولی احكام ، ثانيسی سياسيات ، ثالثی ادبيات ، رابعی اخلاق ، خامسی عجائب مخلوقاتدن باحث (لطائف الافكار وكاشف لاسرار) اسمنده براثری واردر .

ابو السعود العمادی

سابق الترجمه (علامة ابن كمال) دن استكمال علوم ايله‌ديلر مشايخ فصلنده مذكور شيخ (ياوصی) افندينك مخدوم فضائلوسوميدر . زمانمزده موقعی تعين ايده‌مه‌ين استانبول قربنده‌كی مدرس كوينده طوغدقلری مروی ايسه‌ده ايوب جوارنده مدفون اولانلری مبين رساله‌ده پدرلری

---

[١] بوتفسير شريف شقايق ترجمه‌سنده (حمزهٔ قره‌مانی) يه (كشف الظنون) ده ايسه حاشيهٔ بيضاوی اولمق اوزره بوذاته نسبت اولونيور بوحالده اسمنك نورالدين حمزه بن محمود اولمسی محتملدر .

نامه بنا اولونان مؤخراً سيواسی تكيه‌سی ناميله شهرت بولان درگاهده تولدايله‌دكلری محرردر.

سلطان سليمان قانونی وسلطان سليم ثانی زمانلرنده اوتوزسنه شيخ الاسلاملق ايتمش سردفتر علماء عثمانيان اطلاقنه چسبان برفاضل ذيشاندر . صوقوللی محمد پاشا كبی (سودليجه) ده مقيم ايديلر . (ارشادالعقل السليم الی مزايا القرآن العظيم) عنوانلی مشهور ومطبوع تفسير شريفلريله (فتاوای ابوالسعود) ناميله معروف فتاوالری (كشافك) سورهٔ فتحنه و(هدايه) نك كتاب البيوع قسمنه حاشيه‌لری اولديغی كبی السنهٔ ثلثه‌ده (عربی ، فارسی ، تركی) اشعاريده واردر اشعار عربيه‌لرينك الك مشهوری (ابعد سلمی مطلب ومرام : وغيرهواهاالوعة وغرام) بيتيله باشلايان (قصيدهٔ ميميه) سيدر. بوقصيده فضلای عربدن غرس الدين احمدالحلبی وشمس الدين محمدالحلبی طرفلرندن شرح اولونمشدر . صاحب ترجمه‌نك بوقصيده‌سيله ديكرآثارمنظومه‌سندن بعضيلری (عقدالمنظوم) ده مندرجدر . سلطان سليمانه سويله‌ديكی مرثيهٔ غراكه (اصوت صاعقة ام نفخةالصور، فالارض قدملئت من نقرنا قور) بيتيله باشلار انافس عربيه‌دن معدوددر .

اشعار تركيه‌لرندن اولوب كبی رديفنده‌كی منظومهٔ رعنالرندن :

واقف اولماز باركاه عالمك ترتيبنه
بيلمه‌ين صف تعالی مسندعزت كبی

ابيات سائره‌لرندن :

محواولوب كيتمز مرور دهرله باقی قالور
خامه ايله صفحهٔ اوراقده مسطور اولان

رحلتلری (قدانتقل المولی ابوالسعود) (مات فردالزمان مولانا) تركيبلرينك ناطق اولديغی (٩٨٢) تاريخنده اولوب جوار حضرت خالدده‌كی چارشی جاده‌سنده مدفوندرلر .

حرمين محترمين‌ده وفاتی شايع اولونجه علماء مملكت صلوة غائب قيلمشلردر .

(حسم الخلاف فی المسح علی الخفاف) ، (موقف العقول فی وقف المنقول) ، (تهافت الاجاد فی اول كتاب الجياد ، (معاقد الطراقة فی اول سورة الفتح من الكشاف) ، (غمرات المليح فی اول مباحث قصر العام من التلويح) ، (ثواقب الانظار فی اوائل المنار) كبی رسائل فاضلانه‌لری ده واردر.

ابراهيم برهان الدين كورانی

اعظم علمادن ومشايخ نقشبنديه‌دن اولوب (١٠٢٥) تاريخنده (شهر زور) ده دنيايه كلش

وتحصیل علم ایچون شام ومصره کیده‌رك اورالرك علماسندن اخذ وقرائت ایتدکدن صوکره تدریسه باشلایوب علم وفضلی وحسن تقریریله شهرت بولمغله دیار بعیده‌دن برچوق طالب علم کله‌رك خلقهٔ تدریسنه جمع اولورلردی یوزدن زیاده مصنفاتی اولوب باشلوجه‌لری علم صرفه دائر (تکمیل التصریف) نام کتابیله قصیدینك (شرح اندلسیه) سنه برحاشیه‌سی (عوامل جرجانیه) یه شرحی : (النبراس للکشف الالتباس فی الاساس)، (جواب العتید لمسئلة اول واجب ومسئلة التقلید) (ضیاء المصباح فی شرح بهجة الارواح) ، (القول الجلی فی تحقیق قول الامام زین الدین بن علی)، (تحقیق التوفیق بین کلامی اهل الکلام واهل الطریق)، (قصد السبیل الی توحید الحق والوکیل)، (ستر العقیده) ، (الجواب المشکور عن المنظور) ، (اشراق الشمس بتعریب الکلمات الخمس) ، (بلغة المسیر الی توحید العلی الکبیر) ، (القول المبین فی مسئلة التکوین) ، (افاضة العلام بتحقیق مسئلة الکلام) ، (الالماع المحیط بتحقیق الکسب الوسط بین طرف الافراط والتفریط) ، (اتحاف الزکی بشرح التحفة المرسلة الی النبی)، (مسلك الابرار الی احادیث النبی المختار)، (مسلك السداد الی مسئلة خلق افعال العباد)، (المسلك الجلی فی حکم سطح الولی) ، (بیت الاثم لایقاظ الهمم) ، (حسن الاوبه فی حکم ضرب النوبة) ، (اتحاف الخلف بتحقیق مذهب السلف) ، (حلال الفهوم) عنوانلی اثرلریدر .

(١١٠٢) سنه‌سی ربیع الاخرنده وفات ایده‌رك (بقیع) قبرستاننه دفن ایدلدیلر . مذهباً شافعی ، طریقةً بدویدرلر .

ابه فیروز محمد بك «استانبولی»

سلطان سلیم ثانی معاصری سیاست شرعیه‌یه واقف برذات اولوب شهریدر . صدراعظم احمدپاشا کتخداسی (فیروزآغا) نك مخدومیدر. (١٠١٨) ده مطعوناً ارتحال ایتدی. مدرسیندن ایدی . خربوطلی (شیخ محمود بن اسماعیل) ك (٨٤٤) تاریخنده سلطان مصر چاقماق نامنه تألیف ایتدیکی (الدرة الغراء فی نصایح الملوك والقضاة والوزراء) اسمنده‌کی اثرینی (غرة البیضاء) اسمیله توسیعاً ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی تیره‌ده (ابن ملك) کتبخانه‌سنده مطالعه کذارم اولدی برنسخه‌سی‌ده اسعد افندی کتبخانه‌سنده واردر .

مندرجاتی بروجه آتیدر :

(١) امامت
(٢) شروط امامت
(٣) حکم امامت
(٤) قواعد امامت
(٥) اصول امامت
(٦) اصول وزارت
(٧) قواعد سپاه جند (عسکرلك)
(٨) احکام سلطانیه

(٩) حیل شرعیه (١٠) مسائل متفرقه

(الدرةالغراء) نك برنسخه‌سی حمیدیه کتبخانه‌سنده واردر.

احمد بن محمد «مغنیساوی»

فضلادن برذات اولوب (مغنیسا) لیدر. علم قرائتدن مشهور قصیدهٔ شاطبیه‌یی تورکجه وعلم کلامدن قصیدهٔ نونیه‌یی عربجه وفقهدن (فقه اکبری) کذا عربجه شرح ایتمشدر. (فقه اکبر) شرحنك تاریخی (٩٨٩) در. آثار سائره‌سی‌ده اولدیغی آکلاشیلیور.

(حرزالامانی) یه‌ده (اظهارالمعانی) اسمیله شرحی واردر. (١٠٠٠) تاریخلرنده ارتحال ایتدی.

علم قرائت متخصصلرندن (ریزه) لی (حافظ حسین) افندی‌ده (١٢٠١) تاریخنده (قصیدهٔ شاطبیه‌یی) شرح ایتمشدرکه نسخه‌سی (عاشر افندی) کتبخانه‌سنده واردر.

اخی‌زاده حلیمی افندی

تفسیر بیضاوی محشیسی (سعدی چلبی) احفادندن اولوب ابوالسعود افندی تلامیذندندر. اکمال تحصیلدن صوکره دور مراتبله قاضیعسکرلك پایه‌سنه نائل اولمشدی. (جنان اوله اخی زاده افندینك جایی) مصراعنك دلالت ایتدیکی (١٠١٣) تاریخنده درسعادتده وفات ایله‌دی. خانه‌سی قارشوسنده‌کی چوقور مدرسه‌یه متصل تربه‌ده مدفوندر.

مؤلفاتی :

(شرح هدایه)، (حاشیهٔ جامع الفصولین)، (حاشیهٔ درر)، (حاشیهٔ اشباه)، (حاشیهٔ شرح مفتاح)، (ترجمهٔ شواهد النبوة) [١] (رساله فی‌السعی والبطالة) وسائره‌در. تسوید بیوردقلری وقفنامه‌لر وحجج شرعیه وتمسکات وصکلر[٢] دستورالعمل اولمشدر. شعرده انتسابی واردی. مصر مولویتندن منفصلاً درسعادته کلیرایکن (١٠٢٠) تاریخنده (شام) ده وفات ایدن مخدومی یحیی افندی‌ده فضلادن برذاتدر (بحریه) اسمنده براثری واردر.

---

[١] مطبوع اولان لامعی چلبی‌نك‌در.

[٢] (٩٨٢) ده وفات ایدن کول کدیسی لقبیله معروف (محمد بن موسای بروسه‌وی) نك (بضاعة القاضی) اسمنده صکوکه متعلق براثری واردر.

ابوبكر كورانى

فضلای اکراددن برذات اولوب سادات حسینیه‌دن (هدایة‌الله) افندینك مخدومیدر . (١٠١٤) ده وفات ایله‌دی . اوچ جلد اوزره مرتب (سراج‌الطریق) اسمنده‌کی اثر فاضلانه‌سیله (مطول) شرحی واردر .

ابراهیم برغموی

سابق‌الترجمه (سنبل سنان) حضرتلرینك خلفاسندن برذاتك مخدومی‌اولوب (برغمه) لیدر. اکمال تحصیلدن صوکره دور مدارس ایله‌یوب نهایت سنان پاشا دارالحدیثنه مدرس تعیین اولوندی . اون‌سنه بوخدمت تدریسی ایفا ایده‌رك (١٠١٤) تاریخنده ارتحال ایتدی . تفسیر ، حدیث ، کلام علملرنده اختصاصی وار ایدی . (انواع‌البوارق فی‌ترتیب تشریح‌المشارق) ایله علم کلامدن (نظم‌الفرائد فی‌سلك مجمع‌العقائد) اسمنده‌کی آثارینه مؤخراً برده شرح یازدی . علم تفسیره متعلق رسائل ایله کتب مدونه‌یه دائر تعلیقاتی‌ده واردر . (١٠٢٦) ده وفات ایدن شعرای قضاتدن (قصیدهٔ منفرجه) شارحی (عبدالله) و (سیف‌الموحدین) مؤلفی (شمس‌الدین) افندیلرده برغمه‌دن یتیشن علمادندرلر .

احمد بن حسام‌الدین سیروزی

زمرهٔ قضاتدن اولوب عصرنده ملاجق نامیله معروف ایدی . وفاتی (١٠٣٣) ده قبری (هزار غراد) ده ابراهیم پاشا جامعی حظیره‌سنده‌در .

مؤلفاتی :

(کتاب علی مغلقات من فتاوای قاضیخان) ، (القول لمن لم یکمل) ، (کتاب مواطن من‌التفسیر) ، (حاشیة‌التلویح والهدایة) وسائره‌در .

اسماعیل بن سنان سیواسی

فقهای بنامدن برذات‌اولوب (١٠٤٨) تاریخنده سیواسده ارتحال‌ایتدی . آثارفاضلانه‌سندن (فرائد) اسمنده‌کی (ملتقی) شرحیله (ابن نجیم) ك ، (رسالة الصغائر والکبائر) شرحی تعداد

اولونور . تحصیل واستفاضه‌ی (عبدالمجید سیواسی) دندر. (فرائد) ك برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده واردر . (دررالعقائد وغررکل سائق وقائد) مؤلفی (شیخ احمد) افندی ایله (مرآت‌البیان فی کرامات آل‌عثمان) مؤلفی (محمد بن خلیل) و(۸۵٦) ده وفات ایدن (شرح‌الانوار لعمل‌الابرار) مؤلفی (نورالدین علی بن‌احمد) ده (سیواس) دن یتیشن فضلادندرلر .

ابراهیم ایزدینی

فقهادن برذات اولوب ایزدینلی‌در . درت جلددن عبارت اولان وبرطاقی کتبخانهٔ عمومیده موجود بولونان (عدة‌الحکام فی‌شرح غرر الاحکام) اسمنده‌کی (درر) شرحی علم فقهده‌کی اختصاصنه برهان‌جلیدر. بوشرحك ختام تألیفی (۱۰۵۷) اولدیغنه نظراً صاحب اثرك بیك‌کسور رجالندن اولدیغی آکلاشیلیور (ایزدین) یونانستانك شمالنده الیوم (زیتون ـ لامیا) دینیلان شهردر .

ابراهیم بن محمد

زمرهٔ قضاتدن فقیه برذات اولوب قاسم پاشالی‌در . (۱۰۵۰) تاریخنده درسعادتده ارتحال ایده‌رك محله‌سنده‌کی خانه‌سی قربنه دفن ایدیلدی . علم صرفدن (شافیه) یه (صافیه) اسمیله شرحی ومجدول فرائضی واردر .

ابوالبقا ایوب کفوی

کفه مفتیسی شریف موسی افندینك مخدوم فضائلمندی اولوب نیابتله قدس شریف وسائر یرلرده بولوندقدن وکفه‌ده اوتوز سنه اقامتدن صوکره استانبوله عودت ایله‌مشدی (۱۰۹٤) تاریخنده رحلت ایده‌رك حضرت خالد تربهٔ شریفه‌سی اتصالنه دفن اولوندی .

مؤلفاتی :

سادە‌جه (کلیات ابی‌البقا) اسمیله‌ده متعارف اولان عربی (کلیات علوم ابی‌البقا علی وفق‌اللغة) [۱] نامنده‌کی اثرفاضلانه‌لری ایله فقهدن ترکی‌العباره (تحفة‌الشاهان) اسمنده‌کی مجموعه‌دن (حاشیهٔ وضعیه) و (القعد الفرید) [۲] دن عبارتدر .

---

[۱] (مختصرکلیات ابوالبقا) اسمیله تلخیص ایدیلن یازمه برنسخه‌سی مناستر کتبخانه‌سنده موجوددر.

[۲] علماء عربدن (ابن عبد ربه) ایله (ملك‌السعید) ك علم محاضراتدن بواسمده‌کی اثرلری مطبوع اولوب برنجیسی (۳) ایکنجیسی (۱) جلددر .

(تحفة السلطان) مؤلفی (حبیب الدین علی) ایله (حدائق الاخیار فی حقایق الاخبار) مؤلفی (ابوالفیض محمد بن حیدر) و (اقوم الوسائل فی ترجمة الشمائل) محرری (لطف الله) افندیلرده قریمدن نشأت ایدن فضلادندر. (حدائق) (١٠٥٣) ده مؤلف اولوب (٢٠) حدیقه اوزره مرتبدر.

اسحق بن حسن توقادی

فضلادن برذات اولوب (١١٠٠) تاریخلرنده توقادده ارتحال ایله‌دی. (شرح جلاء القلوب) (منظومهٔ ترتیب العلوم)، (منظومهٔ عقائد) واسطرلابدن (ماردینی) یه حاشیه‌سی کبی آثاری واردر. (١٠٩٨) تاریخنده اتمام ایتدیکی منظومهٔ عقائد بین العلما متداولدر.

اسیری محمد افندی «شیخ الاسلام»

علم فقه متخصصلرندن برذات اولوب (بروسه) لیدر. (اوله اعلای ارم منزالکهك الفاتحه) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٩٢) ده بروسه‌ده ارتحال ایتدی. برنج خانی یاقیننده بنا کرده‌سی اولان مسجد حظیرسنده مدفوندر. فقهدن (جامع الدعاوی والبینات) وفتاوادن (خلاصتین) اسملرنده اثرلری واردر. کوپرولو زاده فاضل احمد پاشا ایله اولان محاوره‌سی (راشد) تاریخنك برنجی جلدینك یکرمی آلتنجی صحیفه‌سنده محرردر.

مخدومی عبدالباقی افندینك‌ده (میزان المدعین) اسمنده فقهدن تورکجه براثری واردرکه برنسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در.

ازمیری سلیمان افندی

زمرهٔ قضاة وعلم فقه متخصصلرندن برذات اولوب مسقط رأسی (کرید) تحصیل وتفیضی (ازمیر) ده‌در. (١١٠٢) تاریخنده کوپرولو زاده مصطفی پاشا ایله نمسه سفرنده یاره‌لنه‌رق بلغرادده ارتحال ایتدی. عمارت جامع شریفی ساحه‌سنده مدفوندر. علم اصول فقهدن مشهور مرآت ومرقات ایله قهستانیٔ کبیره وحدیث اربعین شرحنه حواشیسی ومنطقدن رساله‌سی واردر.

اسحق خواجه‌سی احمد افندی

علمای اعلام و ادبای بنامدن بر ذات معارفسمات اولوب (آیدین) نواحیسندن (صویجه) لیدر. بدایت تحصیلی مملکتنده بعدالاکمال سیاحت و (شروان) ده مشاهیر فضلادن خواجه نعمةاللهك درس فضائلشارینه مداومتله اخذ اجازت ایله‌یوب بروسه‌یه رحلت ایله‌دی . بورادە کمایلیق مظهر احترام اوله‌رق بعض مدارسده تدریسه ابتدار ایتدی . بو آرالق (بروسه) اغنیای قدرشناسانندن (اسحق افندی) نامنده بر ذاتك مخدومنی‌ده تعلیم و تربیه‌یه باشلادی‌که مدت مدیده بو ذاتله همبزم اولدیغی ایچون بعدما بین‌الاهالی (اسحق خواجه‌سی) شهرتیله اشتهاره باشلادی . بو اثنالرده (بروسه) ده ارشاد سالکین ایله مشغول اولان پیران طریقت خلوتیه‌دن شیخ (نیازئ مصری) حضرتلرینه انتساب ایده‌رك تصفیهٔ باطن ایله‌مشدی. ایشته بو وجهله اوقاتکذار ایکن (ایله‌دی احمد افندی روضهٔ عدنی مقام) و (ایلیه مدرسهٔ جنت علیاده مقام) مصراعلرینك دلالتی اولان (۱۱۲۰) تاریخنده عازم دارالقرار اولوب (دوه‌جیلر مزارلغی) دنیلان مقابر مؤمنین‌ده تاریخ (روضة الابرار) و سائره صاحبی شیخ‌الاسلام (قره چلبی زاده عبدالعزیز) افندی یاننده ودیعهٔ خاك فنا قیلندی . اشعارنده (احمدی) تخلص ایدردی .

آثار فاضلانه‌لری بر وجه‌آتی‌در :

(۱) (ترجمهٔ مقدمة‌الادب) : (علامهٔ زمخشری) نك لغات عربیه‌نك قواعد و فوائدینی مبین اولان اثر مشهوریدرکه باب اول (اسما) ، باب ثانی (افعال) ، باب ثالث (حروف) ، باب رابع (تصرف اسما) ، باب خامس (تصرف افعال) دن باحث اولمق اوزره بش باب اوزره مرتبدر. علما و مشایخ عثمانیه‌دن (مستقیم زاده سلیمان سعدالدین) افندی طرفندن ترجمه ایدیلمشدر . صاحب ترجمه احمد افندینك ترجمه‌سی اخیراً مطبعهٔ عامره‌ده طبع ایدیلدی . مترجمك خط دستیله محرر نسخه‌سی درسعادتده (آیاصوفیه) جوارنده (یره باتان) محله‌سنده‌کی (اسعد افندی) کتبخانه‌سنده‌در. قواعد و ادبیاتله متوغل ذواته جداً موجب استفاده آثاردندر .

(۲) (منظومهٔ عقائد) : امالی و نونیه قصیده‌لری طرزنده بر منظومه‌در .

(۳) (وحدتنامهٔ عالم انکیز) : قسم اعظمی تورکی و قسم اصغری فارسی اولمق اوزره (۲۹۱۸) بیتی حاوی مثنوی طرزنده بر منظومه‌درکه اخیراً طبع ایدیلمشدر .

(٤) (صندوقة‌المعارف) : علم محاضراتدن قیمتدار بر اثردر .

(٥) (اقوم‌الوسائل فی ترجمهٔ شمائل) : اصل اثر (۲۷۹) تاریخنده وفات ایدن کبار ائمهٔ حدیثدن (امام محمد ترمذی) نك اولوب برچوق علما طرفلرندن شرح و تحشیه ایدیلمشدر .

(٦) (حاشيهٔ متن طوالع الانوار فى الكلام) آنى الترجمه آيدينلى حاجى پاشانك ترجمهٔ حالنده متن اثره دائر ايضاحات لازمه يازيلمشدر .

(٧) (رسالهٔ ارتفاع) : مقنطرات تحت‌مى وسائره كبى ارتفاع آلتلرينك تعريفات واصول استعمالندن باحث اولوب اسحق افندى نامنه مؤلف اولديغى ايچون اسمى اسحاقيدر .

(٨) (حديث اربعين) : قرق حديث شريفك ترجمه‌لرينى حاويدر .

(٩) (منشآت) : بالمناسبه يازديغى مكاتيب اديبانه‌يى جامعدر .

(١٠) (تعليقات شفاء شريف) : علامه قاضى عياض سبتى‌نك شفاء شريفنه يازديغى تعليقه‌يى محتويدر .

(١١) (حاشيه مير ابوالفتح) : علم آداب مناظره‌دندر .

(١٢) (تعليقات انوارالتنزيل) : تفسير قاضى بيضاوى‌نك بعض نقاطنه يازدقلرى تعليقه‌لرى مبين‌در .

(١٣) (تعليقات تهذيب المنطق) : علامه تفتازانى‌نك تهذيب المنطق ديباجه‌سنده جلال دوانى وسائر فحولك بياناتنك تحقيق وخلاصه‌لرينى مشتملدر .

(١٤) (ظل تحديد جهات) .

(١٥) (دائرهٔ هندسيه شرحى) .

اشعار فارسيه‌ده‌كى مخلصى (خواجه) عثمانيه‌ده‌كى (احمدى) در . اشعارندن :

دوران سرشك آلنى بزمه شرب ايدر
سيخ بلاده باغريمى خونين كباب ايدر

معمار كم اساس سپهرك بودر روشى
معمور ايدنجه بردلى بيك دل خراب ايدر

ابوبكر بن رستم شيروانى

فضلادن معارفمند برذات اولوب دفتردارلق وسائره كبى خدمات دولتده بولوندى (١١٣٩) تاريخنده استانبولده ارتحال ايله‌دى . سليمانيه جامع شريفى حظيره‌سنده مدفوندر. متنوع ونفيس كتابلره مالك ايدى .

آثارى :

(مالابد للاديب) ، (شرح تاريخ وصاف) در .

(وفيات الاعيان)ك برقسمنی ده ترجمه ایتمشدرکه بر نسخه سی ولی الدین افندی کتبخانه سنده واردر.

اعرج زاده احمد افندی

علم فقهده صاحب اختصاص برذات اولوب (قسطمونی) ملحقاتندن (کرهٔ نحاس ـ باقیر کره سی) لیدر. استانبولده اکمال تحصیلدن صوکره (١١١٧) تاریخنده شهزاده جامع شریفی مدرسی اولدی. (١١٢٠) تاریخنده ارتحال ایتدی. آثارندن (جامع الشروح) اسمنده کی مفصل (ملتقی) شرحنك خط دستیله محرر نسخه سی (لاله لی) کتبخانه سنده در. بهر مجلس بشر موعظه دن مرکب اولمق اوزره اون ایکی مجلسی حاوی مفصل بر موعظه سی ده واردر. پدری شیخ محمدافندی ده علمادن برذات ایدی. هرایکیسی ده طریقهٔ جلوتی درلر.

اسعد خواجه

یانیه لی خواجه محمد اسعد بن علی

علوم دینیه وفنون عقلیه ده تمیز ایدن فضلا و مؤلفین عثمانیه دن برذات عرفان سمات اولوب (یانیه) لیدر. علوم آلیه یی مملکتی علماسندن مفتی محمد و ابراهیم افندیلردن علوم عالیه یی ده (١٠٩٨) تاریخنده استانبولده آق شهرلی زاده ابراهیم افندیدن بالتحصیل شرکاسنه فائق بر صورتده اخذ اجازه یه موفق اوله رق تدریسه باشلادی. بو اثناده تحصیلنه خواهشکر بولوندیغی علوم ریاضیه وطبیعیه یه اساس اولمق اوزره (تکفور طاغی) مفتیٔ سابقی فاضل فنون آشنا (محمد) افندیدن حساب وهیأتی ورئیس المنجمین محمد افندیدن اصول ارتفاعی تعلم ایله دی. بو تعلمدن صوکره ده زبان فارسی یه مراق ایده رك بولسان لطافت بیان متخصصلرندن (ملامنجل) دن واصل مرام اولدی. واکتساب ایتدیکی شهرت علمیه سی مکافاتی اولمق اوزره باب مشیختجه رتب علمیه دن (١١١١) تاریخنده ابتداء خارج و (١١٣٨) ده (غلطه) ملالغی توجیه اولوندی.

و بو مولویتی متعاقب او تاریخده یکی احداث اولونان (دارالطباعة العامره) مصححلکنه تعیین ایدلدی. مبنا وغایه سی تزکیهٔ نفس و تصفیهٔ قلب اولان طرق علیه دن طریق نقشبندی یه انتساب ایله یوب نائل فیوضات محمدی اولدی. بووجهله اوقاتکذار ایکن (١١٤٣) تاریخنده

ارتحال داربقا ایدرك (ادرنه قاپیسی) خارجنده امیر بخاری درگاهی قربنده‌كی مقابرده و دیعهٔ خاك فنا قیلندی (رحمةالله علیه).

مرحوم مشار الیه علوم وحكمیات اسلامیه ایله ـ زمانه كوره ـ فنون وفلسفهٔ غربیه‌یه واقف برفاضل حكمت شناس‌ایدی. السنهٔ اسلامیه‌دن تورکجه، عربجه، فرسجه‌والسنهٔ نصارادن لاتینجه، روجه‌ده تكلم و كتابت ایله بحق ترجمه‌یه مقتدر و السنهٔ ثلثه‌ده انشاد شعره قادر اولدیغنه آثار متنوعه‌سی شاهد عادلدر. فقط اكثر مؤلفین عثمانیه‌كی بوذاتكده آثارینك طبعنه همت اولونمادیغندن ناشی بالطبع زماننده قازاندیغی شهرت علمیه‌سی زائل اولدیغی جهتله صیت فضلی بالآخره ـ عددلری محدود اولان ـ بویولده‌كی ارباب تحری وتتبعه منحصر قالمشدر. آثار علمیه وحكمیه‌سنك بعضیلرینی جامع اولان برمجموعه‌سی راغب پاشا كتبخانه‌سنده موجوددر. استانبول كتبخانه‌لرنده بولابیلدیكم آثار سائره‌سی‌ده بروجه آتیدر :

(١) ترجمهٔ شفالابن سینا

(٢) شرح حكمةالاشراقیة

(٣) ترجمهٔ مطالع‌الانوار

(٤) ترجمهٔ كتب سماویة فی‌حكمة طبیعیه

(٥) ترجمهٔ شرح‌الانوار فی المنطق

(٦) شرح منظومهٔ شاهدی (بوشرحدن باشقه متن شاهدی‌یی روجه‌یه ترجمه ایده‌رك وطننه ارسال ایتدیكی تذاكر شعرادن (تذكرهٔ رامز) ده محرردر.)

(٧) مرتب دیوان

(٨) ترجمهٔ كتب ثمانیه لحكیم ارسطو (داماد ابراهیم پاشا ایله شیخ‌الاسلام یكیشهرلی عبداه افندینك التماسلریله ترجمه ایتمشدر.)

(٩) حاشیهٔ اثبات واجب

(١٠) رسالهٔ لاهوتیه

بوآثاردن باشقه مطالعه ایتدیكی كتابلرك همان اكثرنده تعلیقاتی كورولمكده‌در.

ابیات متصوفانه‌سندن :

آكله‌ماز فیض خدایی سرین ادراك ایله‌مز
كیرمه‌ینلر حلقهٔ توحیـده الله عشـقنه

مخدومی (محمد افندی) ده ارباب معارفدن برذات اولوب عربی‌العبارة هندسه‌سی واردر.

ابن آطوی مصطفی بن ابراهیم

علمادن برذات اولوب قوش اطه‌لی در. اون کسور رساله‌سنی حاوی آیدینده کوردیکم خط دستیله محرر مجموعه‌سنده مندرج رسائلندن بعضلری شونلردر :
(ملاقات الارواح) ، (مناسك حج) ، (رساله فی الطهارة) ، (رساله فی الصلاة) ، (رساله فی العبر) در. (۱۱٤٦) تاریخنده (آیدین) ده توطن ایده‌رك نشر وتألیف ایله اشتغال ایتدیکنی یازییور. (زینی زاده) جوارنده مدفون اولدیغی مرویدر. (ابن آطه‌وی) تخلصنك سببی آکلاشیله‌مادی .

اسماعیل افندی « شیخ الاسلام »

سلطان محمود اول دورنده مسند مشیختی احرازایدن فضلادن اولوب شیخ الاسلام شهری ابواسحق اسماعیل افندینك مخدومی وآتی الترجمه اسحق افندینك برادریدر. السنهٔ ثلثه‌ده اشعاری ومرتب دیوانی واردر. سائر مؤلفاتی (ترجمهٔ شفاء شریف المسمی باستشفاء) (ترجمهٔ بوستان العارفین المسمی بقصر المتین) (بعثت نامه) دن عبارتدر .
ارتحالی :
(۱۱٤۷) تاریخنده قبری سلطان سلیم جوارنده چهارشنبه محله‌سنده پدرلرینك بنا ایتدکلری مسجد یانده‌در .
شعری استادانه اولوب :

حالمی عرض ایت صبا دلداره اه عشقنه
سوزش دلدن خبر ویر یاره اه عشقنه
ای طبیب حاذق نبض اشنای درد دل
خستهٔ مجرم بکا بر چاره اه عشقنه

غزل مشهورینك باخصوص (کشف اسرار ایلمه اغیاره اه عشقنه) مصراعی ضروب امثال صره‌سنه کیرمشدر .

ایزمیری

مولانا محمد بن ولی بن رسول

علمای اسلامیه آراسنده (مرأت محشیسی) شهرتیله بنام احاطهٔ علمیه صاحی افاضل‌امتدن بتخصیص فقیه برذات فضائلسمات اولوب (قیرشهر) لیدر . مقدمات علومی وطننده بعدالتعلم (استانبوله) کله‌رك (میرزا فاضل) دن وجزئیات دینلن فنون سائره‌یی‌ده فضلای سائره‌دن تدرس‌ایده‌رك شرکاسی آره‌سنده پارلاق برصورتده اخذاجازه‌یه موفق اولدقدن‌صوکره اولونان دعوته اجابةً (ایزمیر) ه عزیمتله اصول معروفه وجهله تدریسه باشلادی. برآزصوکره مملکتجه کوریلن فضیلت فوق‌العاده‌سنه بناءً عهده‌سنه (مفتیلك) توجیه ایدلدی والی‌اخرالعمر تدریس وافتا وتألیف آثارایله مشغول اوله‌رق (١١٦٥) تاریخنده عازم‌داربقا اولدی. (ایکی چشمه‌لك) جاده‌سنده‌کی (اولو مزارلق)ده مدفوندر . فاضل مشارالیهك تألیفاتی متنوع ومتعدد اولوب تحقیق ایدیله‌بیلنلری بروجه‌آتیدر :

(١) تفسیردن (قاضی بیضاوی) تفسیرینه حاشیه [قل ان‌کنتم فی‌ریب مما نزلنا علی‌عبدنا) آیت‌کریمه‌سنه‌قادار برجلدکبیراولوب اتمامنه دوام ایتدکلری‌کندی یازدقلری‌مختصر ترجمهٔ‌حاللرنده مندرج‌سه‌ده نره‌یه قادار موفق اولدقلری مجهولدر .]

(٢) فقهدن (مرأت) حاشیه‌سی (مطبوع ومشهوردر).

(٣) ادعیه‌دن (حزب‌النصر) شرحی (اسمی جلیل‌القدر اولوب غیرمطبوعدر) .

(٤) فقهدن (اشباه) شرحی (غیر مطبوع اولوب بر نسخه‌سی رادوس کتبخانه‌سنده‌در).

(٥) ادعیه‌دن (دلائل‌الخیرات) شرحی [غیرمطبوع. اسمی، استجلاب‌المراداتدر. مؤخراً تورکجه‌یه ترجمه ایدلمشدر . بر نسخه‌سی ازمیر علماسندن بر ذاتده منظورم اولمشدر .]

(٦) کلامدن (زبدهٔ علم کلام) . (برنسخه‌سی آق حصار کتبخانه‌سنده‌در) .

(٨) عقائد وموعظه‌دن (زخرالمتأهلین) شرحی (غیر مطبوعدر) .

(٨) کلامدن (مسائل خلافیات) [اشعری ایله ماتریدیلر آره‌سنده فرعاً التمش یدی موضعده‌کی اختلافاتك حلنه دائر اولوب برنسخه‌سی استانبولده لاله‌لی کتبخانه‌سنده‌در] .

(٩) الهیات ، طبیعیات ومنطقدن باحث هدایة الحکمة حاشیه‌سی (غیر مطبوعدر)

(١٠) علم منطقدن فناری حاشیه‌سی « «

(١١) علم نحودن (امتحان‌الاذکیا) حاشیه‌سی « «

(١٢) اداب مناظره‌دن (رسالهٔ برکوی) شرحی « «

(١٣) علم كلامدن متن وشرح [بر نسخه‌سی سلطان بایزید ثانی جامع شریفی ایچنده‌کی ولی‌الدین افندی کتبخانه‌سنده موجود اولوب (شرح عقائد جدید) نامیله مقیددر] .
(١٤) علم سیردن عصامك (شمائل ترمذی) شرحنه حاشیه (غیر مطبوعدر) .
(١٥) علم فقهدن سیدشریفك (مختصر المنتهی) شرحی‌حاشیه‌سنه حاشیه (غیرمطبوعدر) .
(١٦) علم نحودن لب‌اللباب شرحنه حاشیه (بواثرك موجودیتی قره‌باش زاده ازمیری احمد افندینك تاریخ وتراجمدن باحث تألیف کزیننده مندرجدر) .
(١٧) علم اصول وجدلدن مختصر ابن حاجب شرحنه حاشیه (غیر مطبوعدر) .

احمد بن ابراهیم

قونیه ارکلیسندن اولوب مدینهٔ منوره‌ده اختیار اقامت‌ایله‌مشدی. فاضل برذاتدر. مؤلفاتی غیرمطبوع اولوب (شرح شمائل شریف) ، (شرح مقامات حریری) در . علم‌طبه‌ده‌انتسابی واردی . وفاتی (١١٦٢) تاریخنده قبری (بقیع) ده‌در .

اسعد محمد افندی «ابواسحق اسماعیل افندی زاده — شیخ الاسلام»

فضلا وشعرای عثمانیه‌دن‌در . علی‌الاصول اکمال تحصیلدن صوکره دورمناصب ایده‌رك شیخ‌الاسلام اولمشلردی . وفاتی (١١٦٦) تاریخنده قبری سلطان سلیم جوارنده پدرلرینك احیا کرده‌سی اولان جامع شریف حظیره‌سنده‌در .
شاعره (فطنت خانم) ك پدریدر. فن موسیقی‌یه‌ده منتسب اولدیغنه (اطرب‌الآثار فی‌تذکرة عرفاء ادوار) اسمنده‌کی (تذکرهٔ خواندکانی) شاهددر .
اشهر آثار فاضلانه‌لری :
(لهجة‌اللغات) [١] نامنده‌کی تورکجه‌دن عربی‌وفارسی‌یه‌اولان اثرمقبولدر. (٨٥٠) صحیفه‌دن

---

[١] بواثر مقبول الفاظ مترادفهٔ غیر مشهوره‌لرندن صرفنظرله مشهور اولان معانی ومترادفات عربیه وفارسیه‌لری ارائه ایدیلمك شرطیله (محمد رفعت) اسمنده برذات معارفسمات‌طرفندن (مرآت‌اللغات) اسمیله تلخیص ایدیله‌رك (١٢٩٣) ده استانبولده طبع اولونمشدر . موره مهاجرلرندن و دونمای همایون یوزباشی متقاعدلرندن اولوب (کرید) جزیره‌سنك (خانیه) شهرنده اسکله مأمور سابق حسن افندینك (١١٨٨) تاریخنده طبع‌اولونمش .

عبارت اولوب (۱۲۱٦) تاریخنده طبع اولونمشدر . بوندن باشقه (تفسیر سورهٔ یس) و (تفسیر آیة‌الکرسی) ، (تفسیر آیة‌النصر) وسائر بعض آیات کریمه ایله (نظیرهٔ اطواق‌الذهب للزمخشری) (بلبل‌نامه)‌در . اشعاری لطیف وسلیس اولوب (همزیه ، لامیه) اسملرنده ایکی قطعه قصیده‌سی اولدیغی کبی (برئه ، دمیاطیه، مضریه) کبی قصائد عربیه‌یی‌ده تخمیس ایله‌مشدر. (بهجة) اسمنده (لهجه) نك مختصری غیرمطبوع برلغتی داها واردر. (اطرب‌الاثار) عثمانلی موسیقی‌شناسلرینك تراجم احوالنی جامع یگانه بر اثر اولوب اصلنك مطبوعی یوقدر مع‌مافیه (۱۳۱۱) ده نشر اولونان (مکتب) رساله‌ٔ موقوته‌سنده عباره‌سی ساده‌لشدیریله‌رك برخیلی قسمی نشراولونمشدی. موسیقی‌شناسان ایچون باعث‌استفاده براثردر . برده (چیچکجیلك) صنعتنه دائر (گلزارابراهیم) اسمنده براثری اولدیغی مرویدر .

ابیاتندن :

حقیقته نظر ایت دوربین ایسه‌ك زاهد
مجاز آینه‌سندن ریا كورونور
کمینه منظرده‌ر اول که چشم‌سوزندن
نگاه عبرت ایله ماسوا كورونور

(زبدة‌اللغات اللهجة) اسمنده ایکی جلد اوزره مرتب لغتی‌ده بوواديه‌در. ارباب فضیلتدن (ناظم) افندینك (ترجمان‌اللغات) اسمنده‌کی ایکی جلد اوزره مرتب اولان و(۱۲۸۹) تاریخنده درسعادتده طبع اولنان اثری دخی عربی ، فارسی، تورکی لغاتی حاویدر . آنقره علماسندن کاتبی اسمیله مشهور (محمد بن ولی) نام ذات دخی فاتح سلطان بن محمدخانك امریله مغنیساده (کاتبیه) اسمیله یازدیغی منظومهٔ لغت عربیه‌سنی لسان‌فارسی اوزرینه شرح ایله‌مشدر. مشایخ مولویه‌دن محمد علی ده‌ده‌نك‌ده بوواديه (گوهرمنظوم) نامنده برلغتی واردر .

احمد بن عبدالله «غراب زاده»

علماء کرامدن بر ذاتدر. ابراهیم‌پاشانك بغداد والیلکی زماننده عبدالقادر گیلانی حضرتلرینك جامع شریفلرنده واعظ وناصح ایدی (انوارالتنزیل) ایله حسین‌کاشفنك (مواهب لدنیه) سندن التقاط ایتمك اوزره تاریخ تألیفی اولان (۱۰۹٦) سنه‌سنی مشعر اولمق اوزره (زبد آثار المواهب والانوار) اسمیله ایکی جلد تورکجه بر تفسیر میدانه کتیرمشدرکه (۱۲۹٤) ده طبع اولونمشدر. خط دستیله محرر نسخه‌سی نورعثمانیه کتبخانه‌سنده‌در . (مولانا یعقوب چرخی) نك

فارسی العباره (تبارك وعم) جزؤلرنیده ترجمه ایتدیکی تفسیرینك مقدمه‌سنده مذکوردر .

احمد عطار افندی

علم قرائت قرآن متخصصلرندن فاضل برذات اولوب (ادرنه) لیدر . (وقایع القرآن) ، (مرشدالحفاظ) ، (کمل الحافظین) ، اسملرنده اثرلری واردر . برنجی اثرینی (١١٦٧) تاریخنده یازمشدر اقراء بنامدن ادرنه‌لی ابراهیم افندی تلامیذندندر .

ابراهیم رومی

آراباجیلر اوجاغنك شیخی فاضل برذاتدر. (١١٨٩) تاریخنده ایفای حج شریفه موفقیتله عودتنده اثنای طریقده (مصر) جوارنده ارتحال ایله‌دی . آثارندن کاتب چلبی‌نك (کشف الظنون) نه یازدیغی ذیلی اصلیله مزج ایدیله‌رك اخیراً درسعادتده طبع اولوندی . علم فقهدن (صدرالشریعه‌یی) ده ترجمه ایله‌مشدر. علم قرائتی آتی الترجمه یوسف زاده عبدالله حلمی افندیدن تعلم ایله‌مشدی .

ابوبکر «آمدی»

علماء عصری میاننده (کوچوك احمد زاده) شهرتیله بنام ایدی . (١٩١٠) تاریخنده دیار بکرده وفات ایله‌دی .

مؤلفاتی :

(تفسیر فاتحه) ، (حاشیهٔ علی تفسیرالبیضاوی) ، (شرح بخاری) ، (حاشیه علی الحسینیه) ، (رسالهٔ متشابهات)، (رساله فی النسب بین القضایا) ، (رساله فی الفرق بین الشیٔ ونقیضه) ، (رساله فی الفرق السلب والعدول) وسائره‌در .

(١١٩٠) تاریخنده وفات ایده‌رك روم قپوسنه دفن ایدیلن (شرح وجیز) صاحبی عمر بن حسین افندیده دیار بکردن یتیشن مؤلفیندندر .

احمد بن عمر ازمیری

علم وعرفاندن نصیبه‌دار بر ذات اولوب (تکه) لی عمر افندینك مخدومیدر . پدریله برابر ازمیرده اختیار اقامت ایله‌دی .

آثاری :

(فتح المولی لشرح حزب المرضی) ، (فتح القوی لحزب النووی) ایله رؤیة اللهدن باحث (نهایة المقال فی مباحث الجمال) در . برنجی اثرینی (١١٧٩) ده تألیف ایتمشدر . پدری واعظ عمر افندینکده (حسن کافی آق حصاری) نك (روضات الجنات فی اصول الاعتقادات) نه (ازهار الروضات) اسمنده برشرحی ایله عوامل جدیده شرحی واردر. ازمیرلی شیخ (احمد بن مصطفی) افندینکده (المنح الالهیة فی الصلوه علی خیر البریه) اسمنده براثری واردرکه برنسخه‌سی (نورعثمانیه) کتبخانه‌سنده موجوددر .

ابوالسعود محمد افندی بن عبدالواحد افندی

فضلادن بر ذات اولوب (دده جنکی) احفادندر . یکرمی اوتوز سنه (کفه) مفتیلکنده بولوندی . (١٢١٤) تاریخنده (قاپلان کرای) ك دفعهٔ ثانیه کرایلغی زماننده نفی ایدلدی . (مستقیم زاده) نك تاجنامه‌سنده (رسالة السلسله) اسمنده براثری اولدیغی محرردر . (١١٤٥) تاریخنده مؤلف برده (رسالة فی اباحة الدخان) اسمنده بررساله‌سی واردر . طریقةً جلوتی‌در .

ابوبکر ادیب چوروملی «داماد زاده»

فضلادن برذاتدر. درس وکیلی اولمش ایدی سلطان سلیمه خواجه‌لغی واردر. وفاتی (١٢٠٣) تاریخنده مرقدی ابن کمال یاننده یول کنارنده‌در . (شرح نوابع الکلم للزمخشری) ومنظوم ومنثور (کتاب الادب) آثار فاضلانه‌سندندر .

ابراهیم بن یعقوب کوموشخانه‌وی

عصر اخیر علماء کرامندندر . (١٢٠٧) تاریخنده آماسیه قربنده حوضه‌ده وفات ایله‌دی .

مؤلفاتی :

غیرمطبوع اولوب (زهرةالعروض) ، (شرح عوامل) ، (رسالتان من‌الاستعاره) در .

ابراهیم الحراوی ارضرومی

(یکدست) شهرتیله معروف عالم برذات اولوب (ارضروم) لیدر. (١٢١٤) ده وفات ایله‌دی .

آثاری :

(شمس‌القصائد) ، (نصح‌الواعظین) ، (ردالاقیسه وشرحه) در.

اسکیجی زاده علی مدحی افندی «ادرنه‌وی»

فضلادن برذات اولوب ادرنه‌یه قریب (حلواجی) قریه‌سندندر . (١٢٤٣) ده ادرنه‌ده ارتحال ایده‌رك (زندان آلتی) قبرستاننه دفن ایدلدی .

آثارمطبوعه‌سی :

(ایساغوجی شرحی) ، (امثله شرحی) ، (ترجمهٔ جهت وحدت) ایله برکوی مرحومك علم تجویددن (دریتیم) ترجمه‌سیدر . ادرنه‌ده سلطان سلیم کتبخانه‌سنده فنون مختلفه‌دن باحث وخط دستیله محرر ایکی مجموعه‌سی واردر . الك متمیز تلمیذی یکرمی ایکی یاشنده اولدیغی‌حالده (١٢٢٠) تاریخنده ادرنه‌ده وفات ایده‌رك ابراهیم پاشـا جامع شریفی حظیره‌سـنه دفن ایدیلن (کراس علی افندی) شهرتیله بنام (علی وحید) افندیدرکه اون آلتی یاشنده ایکن (ایساغوجی شرحی (فناری) یه‌برحاشیه یازدیغی کبی اون دوقوز یاشنده ایکن‌ده (فوائد وحیدیه علی‌الولدیه) اسمیله براثرعالمانه تألیف ایله‌مشدر. بواثر مؤخراً ادرنه ولایتی مطبعه‌سنده طبع اولونمشدر.

ابن رسول محمد ذکی افندی «سلیمانیه‌وی»

علمای اعلامدن برذات اولوب سـلیمانیه قراسندن (چارتا) قریه‌سنده تولد ایتمشـدر . مذهباً شافعی‌در . (١٢٤٦) ده وفات ایله‌دی . عقائد سـلکوتیسنه یازدیغی مطبوع حاشیه جملهٔ آثار فاضلانه‌سـندندر. (ابن حجر هیتمی) نك تحفه‌سنه حاشیه‌سی وفقه شـافعیدن (نووی) نك (منهاج) نه‌ده شرحی واردر .

اسماعیل مفید افندی « استانبولی »

شهری‌الاصل اولوب اکمال تحصیلدن صوکره مکه پایه‌سنه نائل اولمشدی تدریس وتألیف ایله امرار حیات ایلر همتلی برفاضلدر . (ایله‌ـون یزدان مفیدی رحمتندن مستفید) مصراعنك دلالت ایتدیکی (١٢١٧) ده وفات ایده‌رك داود پاشا جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدیلدی . (طریقت نقشبندیه‌دن) مستحلف ایدی .

مؤلفاتی :

(حدیث اربعین امام نووی) ، (دلائل‌الخیرات) ، (شمائل شریف) ، (اخلاق عضدیه) ، (قصیدهٔ‌نونیه وبرئه) ، (پندعطار)ه برشرح یازدیغی کبی‌تفسیر بیضاوی‌یه وباشقه‌جه سورهٔ (نبأ) اوزرینه حاشیه یازمش (شرح فناری) استعاره عصامی طاش کوپرو زاده‌نك (آداب) شرحی اوزرینه تعلیقات یازمش ، ابن ملکك (منار شرحی) وکنزالعمّالی اختصـار وقدوری ایله فقه کیدانی‌یی وملا جامی‌نك لوایحنی (بروسه‌لی ده‌ده افندی) نك (سیاست شرعیه) سنی لسان ترکی‌یه ترجمه ایله‌مشدر .

اشعارندن :

باق ساعته بردقیقه فوت ایله‌مه‌یوب
اوینانمـاده رقاصی درونده هرکاه
مفتـاح انابتله قور ایشیت سن‌ده
دل سـاعتنی بصوت الله الله

ابراهیم صدقی افندی « اشقودره‌وی »

علمادن متورع برذات اولوب (اسکدار) ده (شمسی پاشا) مدرسه‌سنده اختیار اقامتله نشر علم وتألیف آثار ایده‌رك امرار حیات ایله‌دی. اون‌ایکی رساله‌سنی‌حاوی برمجموعه‌سی (بشکطاش) ده یحیی افندی کتبخانه‌سنده واون بش رســاله‌سنی حاوی برمجموعه‌سی‌ده یدی قوله‌ده کوچوك افندی کتبخاسنده‌درکه بعضیلری بروجه‌آتیدر :

(شافیة للمریض وکافیة للمرید ، تحفة الیتیمه ، صدقیه ، درهٔ‌الیتیمه فی‌الاحادیث القدسیه ، رساله فی‌حق اسم اعظم ، منجیة الفقراء ، اصول حدیث) . صوك اثرینی (١٢٤٧) تاریخنده یازدیغنی اثرك نهایتده تصریح ایدیبور . اشقودره مضافاتندن ایکن براین عهدنامه‌سیله قره‌طاغه

ترك اولونان (بودغوریجه) دن نشأت ایدن (حسن) افندی‌ده فضلادن برذات اولوب (١١٦٦) تاریخنده امام شعرانی‌نك (لواقح الانوار فی طبقات الاخیار) ینی تلخیص ایله‌مشدر .

امام زاده اسعد افندی «استانبولی»

سلطان محمود عدلی دورنده یتیشن علمادن اولوب زیرك جامعی امامی قونیه‌لی برذاتك مخدومیدر .

آثار مطبوعه‌سی :

عقائددن مشهور (دریکتا) وشرحی ایله (شرح سراجیه) ، (حلبی شرحی حلیة الناجی) واستانبولك فتحنه ودولت علیه‌نك اعلای شاننه دائر (لتفتحن القسطنطنیه) حدیث شریفنك شرحنی حاوی اولان وبااراده‌ٔ سنیه تحریر و(١٢٨٥) ده طبع اولونان (فتح قسطنطنیه) رساله‌سی ومنطقدن قضایانك تصدیق وتفریقنه وصرفدن (انفعال) بابنك تطبیقاتنه متعلق رساله‌لری داها واردر . طریقت خلوتیه‌نك یکیت باشی شعبه‌سندن مستخلف ایدی . (١٢٧٦) ده ارتحال ایده‌رك سلیمانیه جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدلدی .

اسماعیل نبیل افندی «آخسخوی»

فضلادن برذات اولوب (آخسخه) لیدر . کورجی اسماعیل افندی نامیله معروف ایدی . استانبولده نشر علوم ایده‌رك (١٢٧٨) ده وفات ایله‌دی . فاتح تربه‌سی جوارنده مدفوندر . علوم آلیه رسائلنی حاوی اولوب (١٢٨٥) ده طبع اولونان (مفاتیح التحقیق) اسمنده‌کی اثری قوهٔ علمیه‌سنه دالدر .

ابراهیم افندی «یالواجی»

فضلادن ناطق برذات اولوب (یالواج) قضاسی قراسندن (حصار آردی) قریه‌سندندر . قره آغاجلی رشدی افندی وسائره کبی فحول علمادن تعلم ایله‌دی . (١٢٩٣) تاریخنده ارتحال ایده‌رك قریه‌سنده بنا ایتدیکی مدرسه قربنده‌کی جامع شریف حظیره‌سنه دفن ایدلدی .

آثاری :

(رسالهٔ اخبار بالذی) ، (اصول المشاوره فی امواج المحاوره) ، (غرائب اعلال) ، (حاشیهٔ دیباجهٔ درالتاجی) ، (حاشیهٔ قصیدهٔ بردّه) در .

قصائد عربیه‌سی‌ده واردر . برنجی رساله‌سی کندینه اثر اولمشدر (١١٤٠) تاریخلرنده ارتحال ایدن (ایپصاله‌لی) (شیخ عبدالله بن شیخ احمد) افندینك‌ده (ارشادیه) اسمنده (قصیدهٔ بردّه) شرحی واردر .

اسعد سعدی افندی « قونوی »

فضلادن برذات اولوب قونیه‌لی مصطفی افندینك مخدومی وبالکسر مفتیسی (صباح‌الدین‌علی الشعوری) افندینك متمیز تلمیذیدر . (ادرمید) وحوالیسنده (امیر حافظ) و (امیرخواجه) اسملریله مشهور ایدی. مدت مدیده (ادره‌مید) مفتیلکنده بولوندی . طریقت نقشبندیه‌دن مستخلفدر . (١٢٩٩) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (ادره‌مید) یاقیننده‌کی (حوران‌کیر) قریه‌سنه دفن ایدلدی . آثارینك اك مشهوری (مرآت حاشیه) سی‌در . عقائددن (انامل الرسائل) اسمنده‌کی برمتن متین ایله (دلائل‌المسائل) نامنده‌کی شرحی وبونلرك توسیعاً ترجمه‌لری اولان (حمائل‌الوسائل) درکه هراوچیده مطبوعدر. طبیعت شعریه‌سی‌ده اولوب (دیوان کلزار حافظ) اسمنده‌کی (سعدی) مخلصلی مطبوع دیوانده مشهود اولان اشعار عربیه وترکیه‌لرنده معتنابه پارچه‌لر واردر .

ابراهیم افندی

فضلادن حسن تقریره مالك برذات اولوب (صاروخان) سنجاغنك اشمه قضاسی قراسندن (اینه‌ی) قریه‌سندن‌در .

تحصیلنی (قرق آغاج) و (صومه) ده بعدالاکمال بروسه‌یه عزیمتله نشر علمه ابتدار ایله‌یوب برقاچ دفعه اعطای اجازه‌یه موفق اولدی . علوم عربیه‌نك اکثر شعباتنده وتخصیص تفسیر واصول‌فقه علملرنده معلومات‌واسعه اصحابندن ایدی . اواخرعمرینه دوغرو (بروسه) مفتیلکنه تعین اولونمشدی . بروسه‌جه (عشاق ابراهیم افندی) نامیله بنامدر . (١٣٠٩) ده بروسه‌ده

ارتحال ایله‌دی . فضائل شیخ اکبره دائر (المسك الازفر فی تبرئة شیخ الاکبر) اسمنده غیرمطبوع بیوجك اثری واردر .

تقریرات علمیه‌سنك اکثر نقاطی تلامیذی طرفندن ضبط اولونمشدر .

احمد حمدی افندی «شیروانی»

معارفمند برذات اولوب (شیروان) لیدر . استانبوله ورودندن واکمال تحصیل ایله بعض مأموریتلرده بولوندقدن صوکره ملغا انجمن تفتیش ومعاینه ریاستنه نصب اولونمش برفاضلدر.

آثار مطبوعه‌لری :

(ترجمهٔ مقامات حریری) ، (هندستان سیاحتنامه‌سی) ، (اصول فقه) ، (خلاصة الفرائض) ، (مقالة العرفاء فی مسائل الحکما)، (علم العروض والقوافی)، (ترکجه مختصر منطق) ، (قواعد سلیمیه) ، (جغرافیای کبیر) ، (اصول جغرافیا) ، (صور الکواکب) ، (مدخل انشا) ، (نصایح الشبان) وسائره اولوب (۱۳۰۷) ده درسعادتده وفات ایله‌دی ایوبده مدفوندر. السنهٔ ثلثه‌ده انشا ونظمه مقتدر ایدی .

مولانا جامی‌نك نعت جناب نبویسنی تخمیسندن :

درازل داد مرا یار بغم پرورشی
عاشق غمزده‌ام هست چنینم روشی
شد ازینم فرح وشادیٔ دل دردکشی
لی حبیب عربی مدنی قرشی
که بود دردوغمش مایهٔ شادی وخوشی

احمد صدقی افندی «بروسوی»

مولداً بروسه‌وی ایسه‌ده طول مدت استانبولده (وفا) قربنده‌کی مدرسه‌ده اقامتندن ناشی بین الطلاب (وفالی) شهرتیله بنام برفاضلدر. علوم آلیه‌دن بتخصیص منطقده‌کی بهره‌لرینه آثاری شاهددر .

تدریس ومذاکره‌یه وقف موجود ایله‌مشدی آثارندن (ایساغوجی شرحی) (ذریعة الامتحان) ایله شمسیه شرحی (میزان الانتظام) مطبوعدر . قواعد تعریفاتی مبین (زنجیر) اسمنده‌کی اثریله

(حاشيهٔ شرح عقائد) ، (تحريرات الانظار) ، (شرح رسالة الاستدلاليه) و آيريجه (مجموعهٔ تعريفات) اسملرنده اثرلرى واردر . رحلتى (١٣١٢) در ، قبرى ادرنه قاپيسندهدر .

اسمى افندى « خواجه »

فضلادن برذات اولوب (خربوط) ليدر . (١٣١٠) تاريخنده ارتحال ايدهرك فاتح تربهسى جوارينه دفن اولوندى آثار مطبوعهسندن (شمس الحقيقه) [١] ، (ضياءالقلوب) هرايكيسىده

[١] (١) بوبولدهيازيلان آثارمطبوعه : — اظهارالحق : اعاظم علماى اسلاميهدن (١٣٠٦) ده مكهده وفات ايدن هندلى (رحمةالله) افندى مرحومك آثارندن اولوب ترجهلرينك برنجى جلدى ترجمهٔ حالى شعرا فصلنده مذكور (نزهت افندى) طرفندن درسعادتده طبع اولونديغى كبى ايكنجى جلدىده مواليدن اولوب (١٣١٣) ده درسعادتده وفات ايدهرك فاتحه دفن ايديلن آنقرهوى (عمر فهمى افندى) طرفندن (ابرازالحق) اسيله (١٢٩٣) تاريخنده (بوسنه) ده طبع اولونمشدر .

(٢) — (ترجمهٔ تحفة الاريب فى الرد على اهل الصليب : مهتدى (عبدالله ترجمانى) نك اثرى اولوب اخيراً ترجمه اولونهرق درسعادتده طبع اولونمشدر .

(٣) — مدافعه : (احمد مدحت) افنديتك اثرى اولوب استانبولده طبع اولونمشدر .

(٤) — ايضاح المرام فى كشف الظلام : (حاجى عبدى) بكك اثرى اولوب استانبولده طبع اولونمشدر.

(٥) — الفاصل بين الحق والباطل ترجمهسى: (اطنهلى اسمى يوسف افندى) نك اثرى اولوب مصرده طبع اولونمشدر . بواثرك اصلى مصر علماسندن (عزالدين) افندى طرفندن مؤلف ومطبوعدر .

(٦) — نورالهدى لمن استهدى : (صبرى پاشا) مرحومك اثرى اولوب دياربكر مطبعهسنده طبع اولونمشدر .

(٧) — بيان الحق : هندلى (رحمةالله) افندىنكدر. ترجمهسى استانبولده طبع اولونمشدر .

(٨) — رسالة الصمصاميه : (حاجى عبدى) بك مرحومك اثرى اولوب استانبولده طبع اولونمشدر.

آثار عربيهدن بروجه زير محرر اولانلرك جملهسى مصرده مطبوعدر .

(١) — كتاب الاعلام بما فى دين النصارى من البدع والاوهام : (امام قرطبى)

(٢) — هداية الحيارى فى اجوبة اليهود والنصارى : (ابن قيم الجوزيه)

(٣) — تخجيل من حرف الانجيل : (ابى البقاء صالح بن حسين جعفرى)

(٤) — (النصيحة الايمانيه)

(٥) — الفارق بين الخالق والمخلوق : (باجهجى زاده بغدادى عبدالرحمن افندى)

(٦) الجوهر الفريد فى ابطال التثليث : (ايوب صبرى بك)

(٧) الاجوبة الفاخره : (شهاب الدين احمد بن ادريس المالكى المعروف بالقرافى)

(٨) (كتاب سفرالخير) عبدالله سالك انطاكى : اسمنك ابجد حسابيله دلالتى وجهله (١١٨١) تاريخنده (تخجيل من حرف الانجيل) دن تلخيصاً ترجمه ايدلمشدر. (آغرى بوز) ده مدفوندر)

(٩) — علم اليقين فى الرد على المتنصر عمادالدين

(١٠) — الاسلام والنصرانيه مع العلم والمدنيه

(١١) — خلاصة الكلام فى ترجيح دين الاسلام

انجیل شریفك الده بولونان نسخه‌لرینك محرفیتی وسائره‌یه دائر اولوب دیکرلری (زبدهٔ علم کلام) (اسئله واجوبهٔ حکمیه)، (مفتاح العیون) وعلوم آلیه تعریفاتنی مبین (اسئله واجوبه)، (کاشف الاسرار دافع الاشرار) در .

بونلردن باشقا (ابن سینا) نك مشهور (شفا) سنی‌ده (استشفافی ترجمة الشفا) اسمیله ترجمه ایتمشدرکه غیرمطبوعدر .

اولیا زاده حاجی علی رضا افندی

افاضل علمادن برذات اولوب (مغنیسالی)در . مقدمات علومی حجازده ارتحال ایدن پدری حاجی اولیا زاده حاجی ابراهیم افندیدن تحصیل، علوم آلیه وعالیه‌یی استانبول علماسندن (یحیی) افندی‌دن اکمال ایده‌رك مغنیساده تدریس وافتا ایله مشغول اولدی برقاچ دفعه اعطای اجازه‌یه موفق اولان علمادندر . حلقهٔ تدریسنده پك چوق علما وفضلا یتشمشدر .

مشهور قبریسلی خواجه افندی مجازلرینك متمیزلرندندر . (١٣٠١) تاریخنده مغنیساده ارتحال ایده‌رك (نشانجی پاشا) جامعی حظیره‌سنده عائله‌سنه مخصوص قبرستانه دفن ایدیلدی . زماننده مغنیسا شهری دارالفیض والمعارف اولمش ایدی .

(ملجأ المفتیین) اسمنده‌کی درت جلد کبیر اوزره مرتب فتواسنك بر طاقمی (مغنیسا) فتواخانه‌سنده موجوددر . فنون عدیده‌دن باحث امتحان رساله‌سیله (مرآت) تعلیقاتی‌ده واردر .

برده فرائضدن براثری اولدیغی مرویدر .

طریقت خلوتیه‌دن مستخلف ایدیلر .

حسن خطه‌ده مالك اولوب خط دستلریله محرر فنون عربیه مجموعه‌لری واردر . (لاری) حاشیه‌سنه (١١٤٠) تاریخنده (مرصاد الفؤاد) اسمیله مدققانه تعلیقات یازان (محمد افندی) ده (صاروخان) دن نشأت ایدن فضلادندر .

احمد حمد الله افندی

فضلادن برذات اولوب پدری (آنقره) لیدر . کندیسی غلطه‌ده قله‌قپوسنده (مؤیدزاده) محله‌سنده تولد ایتمشدر. اکمال تحصیلدن صوکره طشره نیابتلرنده بولونه‌رق (١٢٩٦) ده مجلس تدقیقات شرعیه اعضالغنه تعیین بیورلمش وفاتنه قادار بوخدمتده قالمشدر . (١٣١٧) تاریخنده استانبولده وفات ایله‌دی ایوبده مدفوندر .

آثاری :

(١) (مضبطة الفنون) : (مجلهٔ جلیله) و (مرآت الاصول)ك توضیحنه دائراولوب برنسخه‌سی (فاتح ، بایزید ، راغب پاشا ، حمیدیه) کتبخانه‌لرینه وقف ایدیلمشدر .

(٢) (النجوم الدراری الی ارشادالساری) بخاریٔ شریفك فهرسی مقامنده‌در .

(٣) (مرآت المرافقین) فتاوایه عائد اولوب (٣٥٠٠) مسائلی حاویدر .

(٤) (تذكرة المشتقات) : قواعدفارسیه‌دن باحث اولوب مطبوعدر .

(٥) (فرائد الآثار وخرائد الاشعار) السنهٔ ثلاثه اشعارینی جامع اولوب ایکی جلد اوزرینه مرتبدر. برنسخه‌سی ویانه‌جمعیت شرقیه‌سی کتبخانه‌سنه برنسخه‌سی‌ده حمیدیه ومصرکتبخانه‌لرینه کوندرلمشدر .

(٦) (مرآت الاصول) اختصارینه دائراولوب حمیدیه وعاطف کتبخانه‌لرینه اهدا ایتمشدر .

(٧) (مجلهٔ نفیسه) : تلخیص‌ده‌کی آیات ولغاتك تفسیر وایضاحنه دائر اولوب راغب پاشا وبایزید کتبخانه‌لرینه اهدا ایتمشدر .

ادرنه مفتیسی محمد فوزی افندی

صدوردن طلاقت لسانیه‌سیله مشتهر بر ذاتدر . مولدی (طواس) قضاسی مرکزی اولان (یاران کومه) قصبه‌سی‌در .

ابتدائی تحصیلی مولانا (خادمی) نك حفیدی (سعید) افندیدن استکمالی مفتیسالی (حاجی اولیا زاده علی افندی) دندر. ایجه مدت ادرنه مفتیلکنده بولندیغندن ناشی بین العلماء (ادرنه مفتیسی) شهرتیله بنامدر . (١٣١٨) تاریخنده استانبولده ارتحال ایتدی . فاتح جامع شریفی حظیره‌سنده مدفوندر .

آثاری رسائل طرزنده آلتمشی متجاوز اولوب مطبوع اولانلردن بعضیلری شونلردر :

(جلال شرحی جمال) قصیدهٔ برده شرحی (فتح الوردة) اظهار شرحی (مفتاح المرام) فناری شرحی (خلاصة المیزان) بنا شرحی (فتح الغنا) (مغنی الطلاب شرحی) (سیف الغلاب) ایله (انس الانتظام) ــ (کثیرالفرائد) (نجوم الاهتداء فی رجوع الابتداء) (عین موهبة الوهاب)

(تمسك الازيال فى سادات الرجال) (التوسلات الغوثيه فى نعوت النبوية) كلستان وبهارستان طرزنده (ملستان) وسائره‌درر.

فوزى مخلصلى ديوانى‌ده واردر.

احمد قدسى افندى «طوب باشى زاده»

فضلادن وطريقت خالديه مشايخ كرامندن بذات اولوب (قونيه) ملحقاتندن (قادين خانى) دندر. مشاهيردن بوزقيرلى (عمش) افنديدن مستخلفدر. مملكتنده اكمال تحصيلدن صوكره (مكهٔ مكرمه)يه عزيمتله (شيخ قطبى) و (شيخ سنوسى)كبى اكابردن علم حديث وتفسير تحصيل ايله‌مشدر.

(١٣٠٥) تاريخنده اختيار اقامت ايتديكى (قونيه)ده ارتحال ايده‌رك تربهٔ مولانا حظيره‌سنه دفن ايدلدى. (هداية المرتاب فى فضائل الاصحاب) اسمنده يكرمى فصل اوزره مرتب اثر فاضلانه‌لرى مطبوعدر. بوندن باشقا آثارى‌ده وارسه‌ده ضياعه اوغرامشدر. علم حديثده صاحب اختصاص ايدى.

احمد فيضى افندى «چورومى»

فاضل بذات اولوب (چوروم) ليدر.

مملكتى مفتيسى ايكن (١٣٢٧) تاريخنده ارتحال ايتدى.

آثارى:

فيض الملى فى شرح حزب النووى

فيض الغفار فى شرح ورد الستار

فيض المولى فى شرح دور الاعلى

فيض الواهب فى نجات ابى طالب

الفحفاح فى معرفة السلاح

الفوائد الفيضيه فى شرح رسالة اللامية

مشهور فتاواى حامديه‌نك منقولاتى‌ده تحرير ايتمشدر.

(ضياء البدر) مؤلفى (عثمان نورى بن عمر) افندى‌ده چورومدن نشأت ايدن فضلادندر.

اسماعيل افندى « مناسترلى اسماعيل حقى افندى »

افاضلدن ومجلس اعيان اعضاى كرامندن بر ذات فضائل سمات اولوب (مناستر) ليدر . مملكتنجه (سنجاقدار زاده) دنيلن عائله‌يه منسوبدر. تحصيلنك بدايتنى وطننده بالاكمال استانبوله كلوب آتى الترجمه (شوكت) افندى مرحومدن اخذ اجازه‌يه و درسه چيقه‌رق اعطاى اجازه‌يه موفق اولدى . طلاقت لسانيه‌يه مالك اولديغندن كرسى شيخلكنه تعيين اولنه‌رق بو طريقك منتهاسى اولان آياصوفيه شيخلكنه ارتقا ايتمشدى . مكاتب عاليه‌نك اكثرنده‌ده خدمت تعليميه‌ده بولوندى . ارتحالى علم وعرفان نامنه ضايعات عظيمه‌دندر . (١٣٣٠) سنه‌سى نهايتده اقامتكاهى اولان آناطولى حصارنده فجئةً ارتحال ايده‌رك فاتح جامع شريفى حظيره‌سنه دفن ايدلدى . مطبوع آثار فاضلانه‌لرى بروجه آتى‌در :

١ تلخيص الكلام فى براهين عقائد الاسلام
٢ وسائل الفلاح فى مسائل النكاح
٣ كتاب الوصايا والفرائض
٤ مواهب الرحمن فى مناقب الامام ابى حنيفة النعمان
٥ مطالب عرفانيه وايضاحات نونيه (شرح قصيدهٔ نونيه)
٦ احكام شهر صيام
٧ الرسالة الحميدية ترجمه‌سى بينات احمدية
٨ حق وحقيقت (اسلاميت عليهنده دوقتور دوزى‌نك نشرياتنه رديه)
٩ موائد الانعام فى عقائد الاسلام
١٠ مواعظ (اوچ جزء انتشار ايتمشدر)
١١ شرح الصدر بفضائل ليلة القدر

(ب)

بهاء الدين افندى « معلقره‌وى »

فضلا و ادباى قديمه‌دن بر ذات اولوب (كليبولى) جوارنده‌كى معلقره‌دندر . ٨٢٧ ده (آيانلوغ) ده مدرس ايكن عربى ، فارسى ، توركى لسانلرنده نظم ايتديكى (اعجوبة الغرائب

فی نظم الجواهر العجائب) اسمنده‌كی لغت منظومه‌سیله (تاج المناظم والمحمدیه) و(معشرات السحریة فی الابیات الفكریه) اسملرنده آثاری واردر. (الاعجوبة) نك برنسخه‌سی حمیدیه‌ده موجوددر .

بدرالدین محمود افندی « آماسیوی »

فضلای مشایخدن محمد افندینك مخدومی اولوب (آماسیه) لیدر . اكمال تحصیلدن صوكره بروسه قاضیلكنده بولونه‌رق (٩١٤) ده وفات ایتدی . فضیلت علمیه‌سی اولدیغی كبی طبیعت شعریه‌سی‌ده واردر . مشهور (محمدیه) منظومه‌سنه (محمودیة ـ وسیلة) اسمیله نظیره یاپوب سلطان بایزید ثانی‌یه تقدیم ایله‌دی . اخلاق وتصوفدن باحث (فوز وفلاح) نامنده اوتوز باب اوزره مرتب براثری‌ده واردر . (محمودیة) نك مطلعی ابیاتندن :

بدیع رب اعلادر جلالی نوری اجنادر
دو عالم قول او مولادر قویه حكمی استیلا
آنكله كائنات زنده ایدرلر شكر هر حینده
آنك دركاه عزنده تحیرده قو احیا
بو موجودات كمالینه نشاندر هم جلالینه
دوعالم پس جمالینه مجلی‌در اولوب ضوآ

فكر عاجزانه‌مه نظراً كرك منظوم كرك منثور قبول عامه‌یه مظهر اولمش براثره نظیره یاپماغه قالقیشمق كوشش بی‌فائده قیلندندركه بونظیره‌ایله سلیمان ده‌ده‌نك مولدنبی‌سنه خاقانی محمدبكك حلیهٔ نبویه‌سنه یاپیلان نظیره‌لرده بوجمله‌دندر .

بدرالدین محمود افندی « آیدینی »

آكابر علمادن بر ذات اولوب درسعادتده صوفی پاشا مدرسه‌سنده تدریس وتألیف ایله امرار ایام ایده‌رك ٩٥٠ تاریخنده وفات ایله‌دی . مؤلفاتندن نامنه منسوب تفسیر شریفی كماله شاهددر .

(صكوك)ه دائر مكمل براثری اولان (علی بن همت بن آیدین) اسمنده‌كی ذاتده (آیدین)دن یتیشن علمادندر .

بالی افندی

آتی‌الترجمه قره داود افندینك دامادی‌اولوب (ماناو ـ منو) لقبیله مشهور ایدی (٩٥٨)ده بروسه‌ده وفات ایده‌رك قائن پدری یانـنه دفن ایدلدی . شرح مفتاحه یازدیغی حاشیه‌ده ابن کمالك مندرج اولان سوألارینه جواب یازمشدر (صدرالشریعه)یه (حاشیهٔ تجرید)ه حاشیه‌لری واردر .

بوستانه زاده مصطفی افندی « تیره‌وی »

مشاهیر فضلادن برذات اولوب (تیره) لیدر . دور مناصب علمیه ایله (٩٦٨) تاریخنده استانبولده وفات ایله‌دی (علامهٔ روم ابن کمال) ك تلامیذندندر .

(ادرنه قاپیسی) خارجنده‌کی امیربخاری زاویه‌سی حظیره‌سنه دفن‌ایدیلدی آثاری (حاشیهٔ سورهٔ انعام علی‌تفسیر بیضاوی) (حاشیهٔ صدرالشریعه) (حاشیهٔ اصلاح وایضاح) (رسالهٔ قضاء وقدر) (رسالهٔ جزء لایتجزی) (نجات الاحباب وتحفة ذوی‌الالباب فی‌الکیمیا) وسائره‌در . جنازه نمازلری امامتی‌ابوالسعود افندی ادا ایله‌مشدر .

برکوی محمد افندی

مدرس علی‌افندی نامنده فاضل برذاتك مخدومی‌اولوب (بالیکسر) لیدر. پدرندن مقدمات علومی تحصیل ایله سرمایهٔ ابتدائیه‌سنی ایجه ایلریلتدکدن‌صوکره فطرتنده‌کی حب علم سائقه‌سیله درسعادته عزیمت ایتمش وفضلای‌عصردن اخی زاده محمدافندینك دائرهٔ درس‌وخدمتنه ملازمته باشلامشدر. صوکره‌افاضلدن عبدالرحمن افندی‌یه‌انتساب واختصاص پیدا ایده‌رك بعض مدارس علمیه‌ده بولوندیریلمشلردر. برآرالق مشارالیه عبدالرحمن‌افندینك دلالتیله ادرنه‌ده قسام‌عسکری اولمشدی . مرویدرکه بعدالفراغ محصول قسمتدن آلدیغی پاره‌لری اصحابنه رد واعاده ایچون شهر مذکوره کیتمش واخذ ایتمش اولدیغی مبلغی دفترموجبنجه صاحبلرینه اعاده ایتمشدر . خواجهٔ حضرت پادشاهی عطاءالله افندی ایله‌آره‌لرنده مناسبت وصمیمیت حاصل اولمغله خواجهٔ مشارالیه آیدین‌ولایتنك‌اوده‌مش‌قضاسنه‌ملحق (برکی) ناحیه‌سنده بویوك برمدرسه‌تأسیس ووظیفهٔ تدریسی صاحب ترجمه‌یه تفویض ایله‌مشدر . ذکراولنان مدرسه‌ده نشرعلوم‌ایله اشتغال ایده‌رك ملازمین علمیه‌یی وشهرت فضلنه مجلوب‌اولوب اطرافدن کلن طلبه‌یی تدقیقاتیله مستفید ایتمشدر . اواخر

عمرینه یاقین استانبوله کلوب، وزیراعظم محمدپاشا ایله ملاقات ایده‌رك تمشیت امور عباد حقنده بعض مسرودات عالمانه‌ده بولونمشدر. تلاوت قرآن وسائره مقابلنده اخذاولونان اجرت خصوصنده‌کی رأیی ابوالسعود افندی ایله مشاهیر قضاتدن بلال زاده طرفلرندن تصحیح اولنمشدر.

طریقت بایرامیه مشایخ عظامندن عبدالرحمن قره‌مانی‌یه انتساب ایتمش ایسه‌ده علوم شرعیه‌ده قابلیت واستعدادی داها زیاده اولوب معنویاتده‌کی نشوه‌سنه غالب بولوندیغنی کورن مرشد مشارالیه محمدافندینك کمافی السابق نشر علوم عالیه وشرعیه ایله اشتغال وبویولده احراز اجر واکتساب فیض وکمال ایتمسنی تنبیه وتنسیب ایله‌مشدر.

(٩٨١) ده اللی بش یاشنده اولدیغی حالده (برکی) ده مطعوناً ارتحال ایله‌دی.

آثاری :

(١) طریقت محمدیه [١]

(٢) تفسیر سورهٔ بقره

(٣) روضات الجنات [٢]

(٤) رسالة فی بیان رسوم المصاحف العثمانیه

(٥) شرح حدیث اربعین [٣]

(٦) جلاء القلوب [٤]

(٧) معدل الصلوة

(٨) ایقاظ النائمین

(٩) متن وشرح من الفرائض

(١٠) شرح المقصود المسمی بامعان الانظار

(١١) انقاذ الهالکین

---

[١] علماء عثمانیه‌دن؛ ابوسعید خادمی، رجب افندی، آقشهرلی خواجه زاده عبدالنصیر افندی، چتالجه‌لی حسین افندی، صماقولی احمد کشفی افندی، قیصرلی محمد زهدی افندی، کسروی محمد افندی طرفلرندن شرح، طریقتجی امین افندی، محمد عصمتی افندی؛ بابا طاغی ابراهیم افندی، محمد افندی بن احمد طرفلرندن ترجمه وتیره‌وی محمد عیشی طرفندن دخی اختصار ایدلشدر.

[٢] فضلای عصردن محمود اسعد افندی طرفندن ترجمه اولونمشدر.

[٣] سکزنجی حدیثدن اشاغیسی (١١٧٤) ده مکهٔ مکرمه قاضیلغنده وفات ایدن مؤلفین عثمانیه‌دن محمد آقکرمانی طرفندن اکمال ایدلشدر.

[٤] اسحق بن حسن توقادی ومحمد امین ادرنه‌وی طرفلرندن شرح اولنمشدر.

(١٢) (عوامل) [١]

(١٣) احوال اطفال المسلمين

(١٤) ذخر المتأهلين

(١٥) اظهار [٢]

(١٦) علم حال ـ وصيتنامه [٣]

(١٧) نور الاحياء

(١٨) الدر اليتيم فى علم التجويد [٤]

(١٩) حاشية هدايه

(٢٠) امتحان الاذكياء شرح اللب من النحو [٥]

(٢١) كفاية المبتدى فى الصرف [٦]

(٢٢) رسالة فى اصول الحديث [٧]

---

[١] علماى عثمانيه‌دن عوامل شرحلرى :

(١) (١٢٠٧)ده وفات ايدن ابوبكر بن يعقوب كوموشخانه‌وى

(٢) (١٢٤٤) « « مصطفى منطقى فيلورينه‌وى

(٣) (١٢٣٠) « « خليل نعيمى مغنيساوى

(٤) ( ) « « احمد قوش آطه‌وى

(٥) ( ) « « شيخ مصطفى ابن ابراهيم افندى

[٢] علماى عثمانيه‌دن اظهارى شرح ايدنلر :

(١) (كشف الاسرار) اسميله صاحب اثرك تلاميذندن اولامشلى مصلح الدين افندى

(٢) (نتايج الافكار) اسميله (١٠٨٥)ده وفات ايدن قوش‌اطه‌لى مصطفى افندى بن حمزه

(٣) (فتح الاسرار) اسميله (١١٤١)ده وفات ايدن صويجه‌لى محمد افندى

(٤) ١٢٥٢ ده وفات ايدن عبداه ايوبى

(٥) ١٢٠٦ ده « « رئيس الكتاب سليمان فيضى افندى

(٦) ١٢٠٩ ده « « بروسه‌لى قصاب زاده ابراهيم افندى

(٧) رفع الاستار اسميله عثمان بازارلى نيازى شيخ اسماعيل افندى

(٨) مفتاح المرام اسميله ١٣١٨ده وفات ايدن ادرنه مفتيسى محمد فوزى افندى

(٩) حل اسرار الاخبار على اعراب اظهار الاسرار اسميله زينى زاده حسين بن احمد افندى طرفندن‌ده اعرابى توضيح ايدلمشدر .

[٣] قاضى زاده ايله نيازى افندى طرفلرندن شرح اولنمشدر.

[٤] (٧٤٢٣) ده وفات ايدن ادرنه‌لى اسكيجى زاده على افندى طرفندن ترجمه وشرح اولنمشدر .

[٥] اطه‌لى طرفندن تحشيه ايدلمشدر .

[٦] فضلاى مصردن ارمناكلى سليمان سرى افندى طرفندن شرح اولنمشدر.

[٧] (١١٥١) تاريخنده داود قارصى طرفندن شرح اولوندیغى كبى مدينهٔ منوره‌ده محموديه مدرسه‌سى مدرسى ايكن (١٢٩٢) تاريخنده وفات ايدن يوسف خربوطى طرفندن‌ده مفصل برصورتده شرح ايدلمشدر.

(٢٣) تعليقات على صدرالشريعة

(٢٤) امالى طرزنده فنون عاليه‌دن باحث رساله

(٢٥) سيف صارم

(٢٦) رسالة من الاداب

(٢٧) امثلهٔ فضليه : مخدوملرى فضلاء افندى نامنه تأليف وترتيب ايتدكلرى علم صرفدن امثلهٔ عربيه اولوب مؤخراً برده شرح يازمشلردر.

باباقوشى عبدالرحمن افندى

رستم پاشا خواجه‌سى باباافندى اقاربندن اولمغله (بابا قوشى) ديمكله مشهور برذات اولوب ابوالسعود افندى تلميذلرندن‌در . (٩٨٣) تاريخنده (كفه) مفتيلكنده وفات ايتدى . فروع علم فقهدن (بستان شقايق نعمان) اسمنده اثرى واردر . مخدومى مصطفى افنديده فاضل برذاتدر. (نظام التواريخ) ى (انيس الملوك) اسميله ترجمه ايتمشدركه برنسخه‌سى حميديه كتبخانه‌سنده موجوددر.

بابازاده محمد افندى «لارنده‌وى»

زمرهٔ مدرسيندن فاضل برذات اولوب (لارنده) ليدر. (٩٩٥) ده استانبولده وفات ايده‌رك قرب حضرت ايوبه دفن ايدلدى . (تفسير لارنده‌وى) اسميله بنام تفسيريله هدايه‌يه تعليقاتى واردر. صوقوللو محمد پاشانك صاحب ترجمه‌يه حرمتى وحسن ظنى وارايدى .

بوستانه زاده محمد افندى «تيره‌وى»

سابق الترجمه بوستان افنديك مخدوميدر . اكمال تحصيلدن صوكره مولويتله برخيلى سياحتدن صوكره استانبوله ورودنده مسند مشيخته نائل اولدى . (وفات بوستان) تركيبله (درس علمك بوزولدى بستانى) مصراعينك دلالتى اولان (١٠٠٦) تاريخنده ارتحال ايده‌رك شهزاده جامعى حظيره‌سنه دفن ايدلدى . (احياى العلوم) ى ترجمه (ملتقى) يى شرح ايله‌مشدر . السنهٔ ثلثه‌ده بعض اشعارى واردر . آثارى غيرمطبوعدر .

بوسنه‌لی‌زاده یحیی افندی «نیره‌وی»

ذکری سبق ایدن محمد افندی‌نك مخدوم فضائلموسومیدر . اکمال تحصیلدن صوکره دور مناصب علمیه ایده‌رك (استانبول قاضیسی) اولمشدی. (١٠٤٩) تاریخنده ارتحال ایله‌یوب پدری یاننه دفن ایدیلدی . علم اخلاقدن سلطان احمد خان اول نامنه یکرمی باب اوزره مرتب ترکی العباره (مرآة الاخلاق) نامنده بر کتابیله معجزات نبویه‌دن یوز معجزه‌یی مبین (کل صدبرك) اسمنده تورکجه منثور بر اثر قیمتداری واردر .

بواثرك خاتمه‌سی قطعهٔ آتیه ایله ختام بولمشدر :

یحیی بیلیرم کارمی بن جمله خطادر
هرکیم‌که ستر ایله‌یه احسان خدادر
ای ناظم آثارم اولان واقف اسرار
ایتمه نظری عیبمه بی‌عیب خدادر

بکیازاری مصلح الدین

علمای اعلامدن برذاتدر. (١٠٥١) تاریخنده وفات ایله‌دی . نامنه منسوب تفسیر شریف ایله علم تاریخ ومحاضراتدن (تذکرة الاوائل) آثار فاضلانه‌سندندر . (تذکره) نك برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیده واردر .

بالدیرزاده محمد افندی «بروسه‌وی»

علمادن وزمرهٔ قضاتدن برذات اولوب (بروسه) لیدر . (کرم حقه مقارن اوله بالدیر زاده) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٦٠) تاریخنده مملکتی اولان بروسه‌ده وفات ایده‌رك (ابدال محمد) جامعی حظیره‌سنه دفن اولوندی .

آثارینك الك مشهوری بروسه‌ده مدفون اولان مشایخ علما وشعرانك تراجم احوالنی حاکی اولان غیر مطبوع (وفیاتنامه) سیدرکه قره چلبی زاده‌نك منظوری اولدقده تاریخ تألیفی اولمق اوزره (روضهٔ اولیا) تسمیه قلنمشدر .

آثار سائره‌سی :

(حاشیه علی شرح السید علی المفتاح) ، (فضائل حرمین شریفین) ، (جوامع المشایخین) ایله صکوکه وبناء کعبه‌یه دائر اوچ رساله‌سیله (حاشیة الاشباه) ، (تاریخ مکه) دن عبارتدر.

اشعارندن :

(آچیلوب ازهار کلدی شمدی بوی نوبهار : وارایدی دیللرده چوقدن آرزوی بهار)

(مقدمندن وار ایسه آلدی خبر بادصبا : دورایدوب اطرافی ایلرجست جوی نوبهار)

(روضةالاولیا) نك برنسخه‌سی (نورعثمانیه) کتبخانه‌سنده واردر .

بالی زاده مصطفی افندی «شیخ الاسلام»

فضلادن صاحب آثار برذات اولوب شهیردر. (١٠٦٩) تاریخنده وفات ایله‌دی. (سودلیجه)ده مدفوندر .

آثاری :

(شرح کنزالدقایق) ، (شرح قصیدهٔ برده) ، (السیف المسلول فی شرع الرسول) ، (حاشیه علی شرح مفتاح) ، (میزان الفتاوی) ایله حضرت خالد بن زیدالانصاری (رضه) روایتیله مروی اولان احادیث شریفه مجموعه‌سی (بواثرینی تربهٔ ایوبه وقف ایله‌دی) . برده (فراستنامه) اسمنده تورکجه براثری واردر .

بیاضی زاده احمد افندی «بوسنوی»

فضلادن وتعلیق نویساندن برذات اولوب پدری بوسنه‌لی ایسه‌ده کندیسنك مولدی استانبولدر. قاضیعسکرلك رتبه‌سنه نائل اولدی . مؤلفاتی آلتی فندن باحث (سوانح العلوم) و (اشارات المرام) اسمیله مسمی (فقه اکبر) شرحی ایله (فقه ابسط) ، (کتاب العالم) ، (کتاب الوصیه) در .

وفاتی : (١٠٩٨) ده، قبری اسکدارده دیوتجی زاده تکیه‌سی اتصالنده‌در . طریقهٔ (نقشبندی) در . برده (صك) ی واردرکه برنسخه‌سی حمیدیه کتبخانه‌سنده‌در .

مدرالدین «والی»

علماء کرامدن برذات اولوب تدریس وافتا وتألیف آثار ایله مملکتنده ایفای وظائف ایله‌دی.

اثاری :
(اشرف الوسائل فی اوصاف سید الاواخر و الاوائل)، (انیس الرمس فی تفسیر آیة جری الشمس) (تواریخ الائمه) ، (قصیدهٔ نونیه) ، (قصیدهٔ هائیه) در .

بکر بن علی فردی قیصری «آریجی زاده»

فضلادن برذاتدر . (١١٣٩) تاریخنده تألیف ایتدیکی (قصیدهٔ برده) شرحی قوش آطه‌سی کتبخانه‌سنده منظورم اولدی . برده (بخاری شریف) شرحی حاشیه‌سی واردر . (١١٤٠) کسور تاریخلرنده مملکتنده ارتحال ایتدی . حکومت دائره‌سی قربنده‌کی بویوك مزارلقده پدری یاننده مدفوندر . (١١٢٧) تاریخنده وفات ایدن پدری (علی فردی) افندینکده (حسینیه) و (قاضی میر) حاشیه‌لری واردر .

بابا طاغی ابراهیم افندی

علمادن برذاتدر . آثارینك اك معروفی فقهدن مطبوع (حلبی) [١] ترجمه‌سیدر . (کلستان) ی‌ده ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی ایوبده خسروپاشا کتبخانه‌سنده واردر .
(طریقت محمدیه) یی‌ده (تسهیل الطریقه) اسمیله (١١٨٤) ده ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی مناستر کتبخانه‌سنده موجوددر . (تکمله) نامیله مطبوع و مشهور اولان طریقت ترجمه‌سی (ودادی) اسمنده برذاتکدر (حلبی) یی (نیکبولی) قضاسندن (آلا کلیسا) ناحیه‌سی قراسندن (شیخ سید علی بن ابراهیم مستان) اسمنده بر عالم‌ده ترجمه ایتمشدر .
تاریخ تألیفی (١١٣١) اولوب برنسخه‌سی ابراهیم پاشا کتبخانه‌سنده (فضائل قریش) اسمیله محرر قبائل عربدن باحث اثرك صاحبی (علی بن عثمان) افندی‌ایله (قاضی) کلمه‌سنك من جهة النحو شرح وایضاحنه دائر (١١٠٦) ده اثریازان (شهری زاده اسماعیل) افندی‌ده باباطاغندن یتیشن علمادندرلر .

بطال خطیبی حسن بن علی قیصری

افاضلدن برذات اولوب (قیصریه) لیدر . (١١٨١) تاریخنده مملکتنده وفات ایده‌رك

---

[١] حلبی‌نك دیکر مترجملری : (محمود الحمیدی)، (محمد بن علی الارضرومی) ، (محمد بن احمد) افندیلردر .

حسنلی محله‌سنده (ارکوبلی) درویش محمداغا جامع شریفی قربنه دفن ایدلدی . (سمحة‌الابرار فی‌بیان غموض‌الاسرار) اسمنده برجلد کبیر اوزره مرتب فتاواسی علم اصول کتب علماسندن بغدادی اسماعیل پاشا حضرتلرینك کتبخانه‌لرنده منظورم اولدی .

(دررالبحار وکنوزالاخبار) اسمنده اوچ جلد (ملتقی) شرحیله (کشف‌الاشتباه) نامنده ایکی جلد (اشباه) شرحی‌ده واردر . (ملتقی) شرحی (ولی‌الدین افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر .

(پ)

پیر محمد بن یوسف آنقره‌وی

علم لغت وفقه متخصصلرندن ومؤلفین عثمانیه قدماسندن برذات فضیلت‌سماتدر. آثاری غیر مطبوع اولوب صحاح جوهری ایله مغرب وسائره‌دن جمع ایتدیکی لغات عربیه‌یی مقابللریله ترجمه ایده‌رك (ترجمان) اسمنده یکرمی سکز باب اوزره مرتب اوچ جلددن عبارت برلغتنامه ترتیب ایله‌دیکی (کشف‌الظنون) ده مذکوردر .

بوندن باشقا (ملتقط صحاح‌الجوهر والملحق بمختارالصحاح) اسمنده آیریجه برلغتی و (زبدة الفتاوی) نامنده برفتاواسی واردر .

مسقط رأسی قونیه (ارکلی) سیدر . (٨٦٦) تاریخنده ارتحال ایله‌دی . (زبدة‌الفتاوا) نك برنسخه‌سی نورعثمانیه ایله بروسه‌ده جامع کبیر کتبخانه‌لرنده واردر .

(حاشیه علی شرح دیباجة المصباح) ده جملهٔ آثارندندرکه برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومی‌ده (ترجمان) ایله (ملتقط) ك نسخه‌لری نورعثمانیه‌ده واردر .

پرویز عبدالله افندی

زمرهٔ قضاتدن وشیخ یاوصی منتسبلرندن عالم وعارف بر ذاتدر . علوم رسمیه‌یی علامه ابن کمالدن اکمال ایتدی . مکه ملاسی ایکن (٩٧٨) تاریخنده وفات ایله‌دی . حضرت خدیجه «رضی‌الله عنها» جوارینه دفن اولوندی .

مؤلفاتی :

(شرح تلخیص مفتاح) ، (تعلیقات علی‌الهدایة) ، (رسالهٔ ولایت) ، (رسالة فی‌الوضع) ، (تلخیص تحفة‌المعانی لعلم‌المعانی) ، (مرقاة السماء) وسائره‌در .

استانبولده برمدرسه بنا ایتمشدر . (ویدین) قاضیسی ایکن هربحث برطاقم ابوابی جامع اولمق اوزره اوچ بحثی شامل (تسهیل) اسمنده علم طبدنده براثر تألیف ایلەمشدر .

(مرقاة السماء) علی قوشجی‌نك علم هیئته متعلق فارسی‌العباره اولان رسالەسنك توسیعاً ترجمەسیدر . برنسخەسی (نور عثمانیه) کتبخانەسنده واردر .

پیری زاده ابراهیم بن حسین « برهان‌الدین ابراهیم ابی محمد »

افاضل علمادن برذات اولوب شهیردر . برمدت (مکهٔ مکرمه) مفتیلکنده ایفای وظائف شرعیه ایلەدی .

اسامیسی آتیده محرر رسائلی حاوی منظوم اولان برجلد کبیر مجموعەسندەکی صوك تألیف ایتدیکی رسالەسنك تاریخی (١٠٩٦) اولدیغنه نظراً بیك تاریخی رجالندن بولوندیغی مستبان اولمقده‌در .

آثاری :

القول الازهر فیما یفتی فیه بقول‌الامام زفر .

القول الفاصل الماضی فی‌بیان حکم عزل السلطان للقاضی .

السؤال والمراد فی‌جواز استعمال المسك والعنبر والزباد .

افراغ‌الجهد فی دعوی الید .

اعلاء الرتب فی‌حکم الایثار بالقرب .

القول التام فی‌عدم انفساخ الدار المستأجرة بالانهدام .

انالةالارب فی حکم استعمال اوانی الفضة والذهب .

الفوائدالمهمة الفریدة فی ایضاح الالفاظ الغریبة .

بلوغ‌الارب فی‌بیان ارض‌الحجاز وجزیرة العرب .

الوثیق من‌العروة فی بیان اقسام الرشوة .

رفع الضلال فی‌بیان حکم‌التعزیر باخذالمال .

القول‌الصواب فی حکم الباب بمنقول الاصحاب .

القول السار فی حکم فناء الدار .

ازالةالضك فی‌المراد من‌یوم‌الشك .

اظهارالکنز المخفی فی عدم ضمان‌الصیرفی .

الاستدلال فی حکم الاستدلال .
حاشیهٔ اشباه ونظائر (عمدهٔ ذوی البصائر) .
اللمعة فی حکم صلاة اربع بعد الجمعة .
القول الثابت فی ایصال الثواب للاموات .

برنجی زاده سلیمان افندی

علما واقیادن برذات اولوب مشایخدن خضرزاده حسن افندینك دامادیدر . غلطه‌ده عرب جامع شریفی واعظی ایدی . (١٢٨٠) تاریخنده استانبولده ارتحال ایله‌دی . (١١٢) مجلس اوزره مرتب ایکی جلد کبیر (تحفة الواعظین) اسمنده اثری واردر . آثار سائره‌سی‌ده اولدیغی اکلاشیلیور . (١١١٠) ده مؤلف (مصطفی بن احمد وارنه‌وی) نك مجلسی وجمال خلوتی خلفاسندن (محترم بن شیخ محمود توقادی) نك (شمس الواعظین) ی (١١٧٦) ده ارتحال ایدن (محمد بن مصطفای سیواسی) نك (شمائل العلماء الاعلام ومجالس الخواص والعوام) ی سلطان بایزید ثانی معاصری (محمد بن کمال) ك (٤١) باب اوزره مرتب (بستان المسلمین) ی (١١٤٤) تاریخنده (قره حصار شرقی) نك (قره کول) ناحیه‌سندن (محمد بن خلیل) افندینك‌ده (ترغیبات الابرار وترهیبات الاشرار) ی برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیده موجود اولان (عبدالکریم بن محمد) افندینك (نصائح الابرار) ی متأخرین علمادن (خوپا) لی عثمان افندینك مطبوع (درة الناصحین) ی وکوسه زاده (عثمان) افندینك مجالسی وبرنسخه‌سی (نورعثمانیه) کتبخانه‌سنده موجود جمال خلوتی خلفاسندن (اعمی شیخ مراد) افندی زاده (شیخ محمود) افندینك (ملاذ المتقین وملجأ الصالحین) و (راحة الارواح) ی مواعظه متعلق آثاردندر .

بیری زاده محمد سعید افندی

فضلای قضاتدن برذات اولوب نیکده قضالرندن (بور) دندر . (١٣٠٢) ده مملکتنده ارتحال ایله‌دی . علوم متنوعهٔ عربیه‌دن باحث غیر مطبوع درت جلد کبیر اوزره مرتب مجموعه‌سی فضیلتنه دالدر .

تاج بك زاده سعدى چلبى «آماسيه‌لى»

بدايت حاللرنده برادرى كبى شعرله توغل ايتمشدر . اساساً علم وفضيلتله شهرتى غالب اولوب سيد شريفك (شرح مفتاحنه) صدرك (شرح وقايه‌سنه) حاشيه‌لرله (نسفيه) عنوانيله برده منظومهٔ عقائد يازمشدر .

منظوم مؤنثات سماعيه‌سى واردر . اسمى تاريخ تأليفى اولان (خيرالاحلام) ده جملهٔ آثارندندر .

وفاتى : (تاج بكزاده كيتدى دنيادن) مصراعنك دلالتى اولان (٩٢٢) ده‌در .

اشعارندن :

عشق حالاتنى فرهاد ايله مجنون نه‌بيلير
برى طاغ آدميدر بريسى صحرا دليسى

قسم اولى اخلاق وسياستدن قسم ثانيسى موعظه‌دن باحث اولمق اوزره بايزيد ثانى‌يه (مرآت الملوك) نامنده تورکجه براثر تقديم ايدن (احمد بن حسام الدين) ده آماسيه‌دن يتيشن فضلاى ادبادندر . بو اثرك برنسخه‌سى اسعد افندى كتبخانه‌سنده‌در .

تاج بك زاده جعفر چلبى «آماسيه‌لى»

فضلاى شعرادن برذات اولوب سعدى چلبى‌نك كوچوك برادريدر . (هوس‌نامه) اسمنده براثر منظوم حكيمانه‌لرى واردر . هر ايكى برادر سلطان سليم قربنده (بالاط) سمتنده نشانجى مسجدى پيشكاهنده مدفوندر . (٩٢٠) ده اجل قضا ايله وفات ايله‌دى‌كه اولجه نظم ايله‌ديكى شو :

بن شهيد تيغ عشق اولدقده راه يارده
يومه‌دن دفن ايله‌ييك تندن غبارى كيتمه‌سون

بيتنك حكمى ظاهر اولدى هوس نامه‌سيله نفيس خط تعليقيله محرر مرتب ديوانك برنسخه‌سى آياصوفيه كتبخانه‌سنده موجوددر . علم خطى ، قبلة الكتاب (شيخ حمدالله) دن تمشق ايتمشدر . سلطان بايزيد ثانى حقنده سويله‌ديكى مرثيه‌سى طبع شاعرانه‌سنه دلالت ايدر آثاردندركه مطلعى بودر :

دنیا مقام حسرت ودرد وبلا ایمش
محنت اوجاغی غم اوی ماتم سرا ایمش
عذب فراتی ملح اجاج وعذاب نار
داروی درد صحتی رنج عنا ایمش
چون صویه نقش اولور صورجسم آدمی
فکر بقا کشی یه بر اولماز هوا ایمش
ویرمه کوکل زخارف دنیایه ای عزیز
آلور کوزیله ایله نظر هپ هبا ایمش

برده فتحنامهٔ استانبول اسمنده منثور بر اثری واردرکه تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه‌سیله نشر اولونمشدر .

تاج الدین ابراهیم بن عبدالله «حمیدی»

فضلادن بر ذات اولوب (حمید ایلی) دندر . آماسیه مفتیسی ایکن (١٠٠٩) ده وفات ایله‌دیکی (عقدالمنظوم فی ذکرا فاضل الروم) ده مندرجدر . علوم عربیه‌نك همان هرشعبه‌سنده یدطولی صاحبی ایدی . فقهدن صدرالشریعه‌یه وسید شریفك مفتاح شرحی ایله تجریدینه حاشیه‌لری وعلم صرفدن مراح شرحی ومسائل مختاره‌یی حاوی مجموعهٔ فقهیه‌سنه وفرائضك مسائل غریبه‌سنی مبین مجموعه‌سی واردر .

توفیق افندی «محمد توفیق افندی» استانبولی

فضلادن برذات اولوب شهریدر. سنك مزارنده محرر (ایلدی توفیق افندی قرب اعلایی فنا) مصراعنك دلالتی اولان (١٢٧٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (مثنوی خانه) یه دفن ایدیلدی .
باشلیجه تحصیلی مراد ملا شیخی (محمد مراد) افندیدندر . (عروض جامی) یه (قصائد جامی) یه شرحلری ورجال علمیه‌نك تراجم احوالنه دائر آثاری واردر وغیرمطبوعدر .
مثنویٔ شریفك برقسمنی‌ده (انس معنوی) اسمیله شرح ایله‌مشدرکه مطبوعدر . استادینك (قواعد فارسیه) سنی‌ده شرح ایتمشدر .

ثابت محمد افندی «قیصری»

عصرمز علماسندن اولوب قیصریه‌لیدر . (۱۳۱۱) ده مملکتنده ارتحال ایده‌رك قورشونلی جامع حظیره‌سنه دفن ایدیلدی .

آثارندن :

(مرآة الحامدین فی کشف اسرار المحققین) اسمنده‌کی فاتحهٔ شریفه تفسیری (۱۳۹۰) ده استانبولده طبع اولونمشدر .

علم بیاندن (فریده) عصامی (معین المستعیر) اسمیله ترجمه ایتدیکی کبی (شفاء شریف) ده‌کی شمائل نبویه‌یه متعلق مباحثی‌ده جمع وترتیب ایده‌رك (عین الرحمة والنور) تسمیه ایله‌مشدرکه ایکیسی‌ده غیر مطبوعدر .

(ج)

جمال الدین محمد آقسرایی [۱]

خداوندکار غازی دوری مشاهیر علما وعرفاسندن اولان بوفاضل بیدانی علوم شرعیه وادبیه‌ده یدطولی صاحبی اولوب (آقسرای) ده امر تدریس (صحاح جوهری) یی ازبردن بیلمکله مشروط اولان (زنجیرلی) نام مدرسه‌ده مدرس ایدی .

حلقهٔ تدریسنه طوپلانان طلبه (مشائیون) نامیله یولده، (رواقیون) نامیله رواق مدرسه‌ده آیاقده استفاده ایدنلردن باشقا اصل درسنده حاضر بولونان بللی باشلی فضلادن عبارت اولوب مشهور (ملا فناری) بوجمله‌دن ایدی

سید شریف کبی برفاضل دخی بالخاصه استفاده مقصدیله قره‌مانه قدر کلشسه‌ده صاحب ترجمه‌نك وفاتنه تصادف ایتمشدر .

---

[۱] (۸۰۰) تاریخی رجالندن فقه واخلاقدن (عمادالاسلام) صاحبی (عبدالرحمن بن یوسف) ده (آقسرای) دن یتیشن علمادندر . (عماد الاسلام) اساساً ملا عبدالعزیزك فارسی العباره یازدیغی (عمدة الاسلام) نك توسیعاً ترجمه‌سیدر . (۸۵۰) تاریخنده یازیلمش برنسخه‌سی آق شهر کتبخانه‌سنده منظوم اولان (کتاب سیاسة الدنیا والدین) مؤلفی اولان (شیخ سعید بن اسماعیل بن عمر الرومی الاقسرایی) ایله برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجود اولان :

(نهایة السؤل والامنیة فی تعلم الفروسة) مؤلفی (محمد بن عیسی بن اسماعیل الحنفی) و (منار) شارحلرندن اولوب (۷۲۷) ده اثری اکمال ایدن (عیسی بن اسماعیل) ده (آقسرای) دن نشأت ایدن مؤلفیندندر .

مؤلفاتی (کشاف) اوزرینه حواشیسی، امام بیضاوینك (غایةالقصوی) سنه شرحی و(رسالة فی جواز الدور والسماع) ومعانیدن (ایضاح) و (تلخیص) ه برر شرحیله تصوفدن (شرح ان الله خلق آدم علی صورته) و(حدیث اربعین) وفقهدن (شرح مجمع البحرین)، (حاشیهٔ ملتقی)، طبدن (شرح موجزالقانون المسمی بحل الموجز) ، نحودن (شرح لباب المسمی بکشف الاعراب) وعلم اخلاقدن سلطان بایزید اوله اهدا ایتدیکی (اخلاق جمالی) اسمنده‌کی اثری‌درکه اوچ مقاله اوزره مرتب اولوب :

١ — نفسه

٢ — متعلقاته

٣ — معاملاته

دائر اولان اخلاقدن باحثدر. (٧٩١) ده آقسرایده ارتحال ایله‌دیلر . برده بایزید ثانی نامنه مؤلف (شرح مشکلات القرآن الکریم وشرح مشکلات احادیث) اسمنده فارسی العباره برجلد اوزره مرتب بر تألیف عالیلری واردر .

تاریخ تألیفی (٧٧٦) اولان خط دستیله محرر (ایضاح) شرحی نسخه‌سی ابراهیم پاشا کتبخانه‌سنده‌در .

جلال الدین محمد چلبی

فضلادن محقق برذات اولوب (آماسیه) قاضیسی شمس الدین احمد افندینك مخدومیدر . (آماسیه) جه (زیاره‌لی اوغلو) دیمکله مشهور اولدیغی کبی (رسول رومی) دیمکله‌ده معروفدر . تحصیلی آماسیه ومصرده‌در . مصرده تدریسی واردر. (٧٩٣) ده مصرده ارتحال ایله‌دی .

(منار ، مشارق ، بخاری ، تلخیص) ه مختصر ومفید شرحلری وایمانك زیاده ونقصانی حقنده رساله‌سی فضیلتنه شاهددر .

جلال الدین اروجی « محمد جلال الدین بن عبدالله برکوی »

(١٠٠٠) کسور تاریخی رجالندن فاضل برذاتدر . زماننده (برکویْ ثانی) شهرتیله بنام ایدی .

آثاری غیر مطبوع اولوب کوروله‌بیلنلری بروجه‌آتیدر :

حاشیه علی حاشیةالعصام للقاضی بیضاوی .

حاشیه علی حاشیة میرزا جان للعلامةالدوانی .
« « حاشیة السید علی شرح مختصرالمنتهی فی‌الاصول .
« « البرجندی فی‌الهیئة .
« « علی شرح امثله للفاضل سروری چلبیٔ تیره‌وی .

جارالله ولی‌الدین افندی «یکیشهر فناری»

افاضلدن برذات اولوب مولداً (یکیشهر) لیدر . یدی‌سنه مکهٔ مکرمه‌ده مجاورتندن ناشی (جارالله) لقبیله ملقب اولدی . بوآناده کبرای نقشبندیه‌دن (یکدست مکی) دن اخذ طریقت ایتدی. فاتح حولیسنده قره‌قول‌خانه آرقه‌سنده‌کی بنا ایتدیکی مدرسه وکتبخانه حظیره‌سنده مدفوندر. تاریخ وفاتی (١١٥١) در .

آثارینك قسم اعظمی کتبخانه‌سنده موجود ایدی فقط کتبخانه کچن حرکت ارضدن سقطلندیغندن موجود کتابلر کتبخانهٔ عمومی‌یه نقل اولونمشدر .

بعضیلری بروجه‌آتیدر :

(٣١٩ حدیث قدسی‌یی جامع اثرعالی) ، قرآن کریمك قراءتندن، اعرابندن، تراجم‌قرادن باحث (الفرقان) ، شرح جغمینی‌یه حاشیه ، قول احمده حاشیه ، حسینیه‌یه حاشیه ، تصدیقاته حاشیه ، آداب میری‌یه حاشیه ، طاش کوپری‌یه حاشیه ، شرح مقاصده حاشیه ، تفسیر قاضی حاشیه‌سی عصامه حاشیه ، مرآته حاشیه، اعراب القرآن، فضائل جهاد، آداب برکوی شرحی، کوپرولو زاده نعمان پاشانك (رسالة العدل فی حال الخضر) رساله‌سنه شرح وحاشیه‌در . بو اثرینك نهایتنده استفاده واستفاضه ایتدیکی ذواتی‌تعداد ایدییور برنسخه‌سی کوپرولو کتبخانه‌سنده‌در .

جمال‌الدین محمد افندی «برکت‌زاده دامادی — استانبولی»

سیاست شرعیه‌یه واقف علمای عثمانیه‌دن برذات حمیت‌سمات اولوب شهریدر . علی‌الاصول اکمال تحصیلدن صوکره کتابتله باب‌مشیخت اقلامنده ونیابتله طشره‌لرده ایفای حسن خدمت ایله‌دی ، آتی الترجمه عاطف بکك پدر عالیلریدر .

آخرمأموریتی‌اولان (مصر) قاضیلغنده ایکن (١٣١٨) تاریخنده ارتحال‌ایده‌رك (امام‌شافعی)

حضرتلرینك قبرستاننده کائن (علی حلمی) پاشا مدفننده مرحوم (عثمان ماهر) پاشانك قبری جوارینه دفن ایدیلدی .

آثار فاضلانه‌لری :

١ — (السیاسة الشرعیة فی حقوق الراعی وسعادة الرعیة) : عربی العباره اولان بو اثر حکمتکستر فضلای ارباب قلمدن آطنه‌لی (اصمعی) مخاصیله شهرت شعار (آطنه) لی (یوسف ضیا) افندی طرفندن ترجمه ایدیله‌رك مصرده طبعنه همت اولونمشدرکه بالجمله ارباب سیاسته علی حقوق منتسبلرینه استفاده‌بخش براثر قیمتداردر .

٢ — (احتجاب) : نسوان اسلامیه‌نك تستر شرعیسندن باحث براثر مهم اولوب متن عربیسی ایله (اصمعی) افندی طرفندن همت ایدیلن ترجمه‌سی مصرده طبع اولونمشدر .

بونلردن باشقا (المحافظة علی الدین والاهتمام بالصلاة التی هی اهم ارکانه) و (بیان الترقی بالدین والرد علی القائلین بالترقی بالوسائل المادیة) و (تحقیق فی مسألة القضاء والقدر وانهما سائقان الی العمل لاالی الکسل) اسملرنده‌کی رسائل ترکیه‌سی‌ده بالاده‌کی اسامی ایله (اصمعی) افندی طرفندن تعریب ایدیله‌رك (مصر) ده طبع ایدلمشدر .

(چ)

چیوی زاده محی الدین افندی «منتشاوی»

مسند مشیختی احراز ایدن علمادن اولوب (منتشا) ده مدرسیندن (چیوی) افندی لقبیله ملقب برمدرسك مخدومیدر . برای تحصیل استانبوله کله‌رك (تاج زاده سعدی ، فناری زاده محیی الدین وقره‌بالی) افندیلرکبی مشاهیردن استفاده ایله‌دی . بعد الاکمال (ادرنه، بروسه، چورلی) مدارس مدرسلکلرنده و (٩٣٤) ده مصر قاضیلغنده ایفای خدمت ایتدی . (٩٤٥) ده مسند فتوی ایله بکام اولدی . اوچ سنه طقوزآی مرورنده تقاعد ایدیله‌رك اختیار انزوا قیلدی . علوم شرعیه‌ده صاحب وقوف ایدی . (الایثار فی شرح المختار) و (حسن القاری فی التجوید) اسملرنده علم فقه وتجویده دائر اثرلری واردر. طائفهٔ متصوفه‌یه اولان محبتسزلکنی (شقایق) نقل ایدییور . (٩٥٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك جوار حضرت خالد (رضه) ده کوچوك امیر افندی قربنه دفن ایدیلدی .

دامادی (فتاوای حامدیه) مؤلفی قونیه‌لی (حامد) افندی ایله مخدومی (محمد) افندیلرده

نائل منصب فتوا اولمشدر . محمد افندینك (الاشباه والنظائر) ه مفصل تعلیقاتی واردر .
برمقدمه ایله اوچ مقاله‌یی حاوی اولان (بسمله) رساله‌سنك مؤلفی (حمزه بن حاجی جنید) افندیده (منتشا) دن یتیشن مؤلفیندندر .

چاووش زاده ابراهیم افندی « استانبولی »

علما وزمرهٔ قضاتدن برذات اولوب شهریدر . (١٠٥٠) تاریخنده ایوب نیابتنده ایکن ارتحال ایتدی. قاسم پاشاده خانه‌سی قربنده مدفوندر. حضرت هدائیدن مستخلفدر .
آثاری :
(الصافیه فی‌شرح الشافیه ، صحائف فی‌الفرائض ، مجمع‌اللطائف) در .
آتی‌الترجمه مشرب زاده حفیدی شیخ‌الاسلام عارف افندی معاصری اولان چاووش زاده محمد عزیز افندینکده (درالصکوك) اسمنده اثر مطبوعی واردر .

چومز قاضی احمد افندی « سلفکه‌لی »

فاضل برذات اولوب (سلفکه) لیدر . (١٠٩١) تاریخنده بروسه‌ده ارتحال ایله‌دی .
(سورهٔ فرقان) ه مفصل برتفسیری ایله (بنا) شرحی وبعض رسائلی واردر .
قایغان جامع شریفی حظیره‌سنده مدفوندر .

چومز زاده محمد شوقی افندی « بروسه‌لی »

فضلای شعرادن بر ذات اولوب سابق الترجمه چومز قاضی احمد افندینك مخدومی (ومولداً) بروسه‌لیدر . کنج ایکن (جان شوقی جنته عزم ایلدی) مصراعنك دلالتی اولان (١١٠٠)ده بروسه‌ده وفات ایله‌دی. قایغان جامع شریفی محرابی اوکنده پدری‌یاننده مدفوندر. آثاری اخلاق وتصوفدن باحث اولوب حروف هجا ترتیبی اوزره مرتب بیك سکز یوز حدیث شریف ، کلام کبار ، ضروب امثالدن مرکب (زبدةالمقال لارباب‌العقل والکمال) ایله فقهدن (خواجهٔ قضاة) تاریخ ومحاضراتدن (اولیات) و (شرح مخصوصات) وتراجم احوالدن (مناقب ابواسحق کازرونی) در .

اشعارندن :

آثار تغافل كورونور هر نگهكده ايا نه كناه ايلەمشز خاك رهكده
اميد صباح ايلەسون شام غمكده بردلكه اسيرك اوله زلف سيهكده

چلبی زاده عبدالرحمن افندی « استانبولی »

فضلادن بر ذات اولوب شهيردر. (امام فخرالدين رازی) نك علم كلامدن (مطالب عاليه) اسمندەكی اثر مشهورينی شرح ايلەمشدركه فضلنك برهانی‌در .

چوربەجی زاده محمد بن حسين افندی

فضلادن بر ذات اولوب (ويدين) ليدر . (١١١١) تاريخنده (روسجوق) مفتيسی ايكن (زين العقائد) ناميله تورکجه بر اثر يازمشدر .

(سيليستره) لی (يوسف بن مصطفی) افنديكده (سفينة المتقين) اسمنده تورکجه برعقائدی واردركه نسخەسی (حكيم اوغلی علی پاشا) كتبخانەسنده موجوددر .

چركسی زاده عثمان وهبی افندی « چركسی »

سلطان عبدالمجيد دوری اوائلنده يتيشن علمادن اولوب كبار (مشايخ شعبانيەدن) چركسلی مصطفی افنديك مخدوميدر .

بروجه آتی رسائلی حاوی مطبوع برمجموعەسی (تيره كتبخانەسنده) منظورم اولدی .

(١) امثله (٢) كلمات متصرفه وقواعد اعلال (٣) عامل ، معمول ، اعراب ومعربات (٤) معمولات موصوله الی المجهولات (٥) ترجمة الرسالة المتعلقة بتلك المعلومات. اسعد افندی كتبخانەسنده سلطان محمود ثانی نامنه (حصن الحصين) اسمنده براثری ومصرده طبع ايدلمش (ان الله يحب العبد التقی النقی الخفی) حديثنك شرحنه دائر رسالەسی واردر. (١٢٧٧) تاريخنده (آنقره)ده ارتحال ايلەدی . ارضروم محلەسی كنارنده طوپراقلق دنيلن يرده مدفوندر .

چشمی زاده محمد خالص افندی « استانبولی »

علم فقه منتسبلرندن بر ذات اولوب شهیردر. جدی محمد افندی (چشمه) قضاسنك (ککره) قریه‌سندندر. فتوی امینی ایکن (١٢٩٧) تاریخنده اسکدارده وفات ایله‌دی . (قیسیقلی)ده سلامی علی افندی قربنده مدفوندر .

کتب فتوادن نتیجه ، علی افندی ، بهجه ، عبدالرحیم ، ابن نجیم فتوالرنده‌کی اون بیکی متجاوز فتاوای شریفه‌یی سهولتله بولمق ایچون جدوللی بر طرزده (خلاصة‌الاجوبه) اسمنده ایکی جلد مطبوع تألیفی ایله فرائضدن براثری واردر .

چرکشی زاده محمد توفیق افندی « استانبولی »

صدور عظامدن فاضل بر ذات اولوب سابق‌الترجمه چرکشی عثمان افندینك مخدومیدر . ولادتلری آنقره‌ده تحصیل وتفیضلری درسعادتده‌در . اکمال تحصیلدن صوکره نیابتله سیاحت ایله‌دی . (١٣٠٢) تاریخنده مجلس تدقیقات شرعیه اعضالغی انضمامیله مجلس مشایخ ناظرلغنه تعیین اولوندی . (١٣١٩) تاریخنده ارتحال ایده‌رك اقسرای جوارنده صوفیلرده شیخ اکمل‌الدین درکاهنه دفن ایدیلدی . آثار مطبوعه‌سی (مزیت اسلامیه) ، (غایة‌البیان فی علم المیزان) ، (بهجة‌الطرف فی علم الصرف) ، (اجمال نحو عربی) ، (هدیة‌الصبیان) ، (مفتاح‌العقائد) ، (لوایح القدسیة فی فضائل شیخ اکبر) ، (مجموعهٔ فضائل) ، (الاتقان فی تحقیق الایمان) ، (تحقیق ادراکات) ، (رساله فی قبول التوبة) ایله (١٢٨٣) ده مصر مولویخانه‌سنده ایکن طبع ایتدیردیکی دیوانچه‌سندن عبارتدر . دیوانچه‌ده‌کی (وجود) ردیفلی قصیدهٔ نعتیه‌سندن :

می کبی ویردی صفا خلقه تجلای وجود　　بویله پر نشوه‌میدر جام مجلای وجود
اولدی دیباجه طراز صحف صنع قدیر　　جوهر حرف کهربارهٔ اسمای وجود
کشف اولور دیدهٔ صاحب نظره سر قدر　　چشم امعاننه‌دوش اولسه مرایای وجود
ظاهر اولمازسه نوله دیدهٔ ظاهر بینه　　سریکر نکی روی کل رعنای وجود

(ح)

حسن پاشا « قره علاءالدین زاده »

هولانا علاءالدین اسودك برنجی اوغلی اولوب عادت ترکان اوزره اکبر اولاده (پاشا) دنیلدیکی

ایچون بو وصفله یاد اولونمشدر. مولانا فناری ایله مشارکةً (جمال الدین اقسرائی) دن استکمال علوم ایله‌مشدر .

بر آرالق مناصب دولتده بولونمش ایدی . قبری بروسه‌ده دوه‌جیلر مزارلغی قارشوسنده‌کی مدرسه‌لرنده‌در . مؤلفاتی :

صرفدن (شرح مراح) و (شرح عزی) .

نحودن (افتتاح) اسمنده (شرح مصباح) وسائره‌در .

حسن چلبی « فناری »

مشاهیر فضلادن اولوب محمد شاه فناری‌نك مخدومیدر . مصرده استکمال فیض علوم ایله وطنی اولان بروسه‌یه رحلت و (پرنور ایده خدای متعال مزارنی) مصراعنك ناطق اولدیغی (٨٤١) تاریخنده وفات ایده‌رك (زینبلر) نام محله‌کی جامع شریفك مناره‌سی یاننه دفن اولوندی.

مؤلفاتی : (حاشیهٔ کشاف) ، (حاشیهٔ تلویح) ، (حاشیهٔ شرح مواقف) ، (حاشیهٔ وقایه) ، (حاشیهٔ مطول) ، (حاشیه علی فصول البدایع) ایله رؤیت وکلامه متعلق فارسی العباره (المطالب العالیه) دن عبارتدر. مسلك قویم تصوفه‌ده انتسابلری وار ایدی . شهیر آثاری مطبوع مطول حاشیه‌سیدر.

حسام الدین « توقادی »

نعلبند زاده دیمکله معروف اولان بوفاضل فاتح سلطان محمد دوری فضلاسندن اولوب مؤلفات آتیه‌سیله اثبات فضل ایله‌مشدر. (٨٦٠) تاریخنده درسعادتده وفات ایتدی .

(ابن مداس) نامیله معروف بنا ایله‌دیکی جامع شریف قارشوسنده مدفوندر .

تألیفاتی :

(شرح عوامل جرجانی) ، (رساله فی جواز دوران صوفیه) ، (شرح شمسیه) ، (رساله فی بیان قوس قزح) ، (تعلیقات علی حاشیهٔ تجریدللسید شریف) در .

معانیدن (فرائد هندی) شارحی عرقیه‌جی زاده (شهاب الدین) افندی‌ده متوفادن یتیشن فضلادن برذات اولوب تاریخ تألیفی (٩٩٣) در . خط دستیله محرر نسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده‌در .

حاجی بابا ابن الشیخ ابراهیم « طوسیه‌وی »

فاتح دوری فضلاسندن اولوب (طوسیه) لیدر .

وفاتی بروسه‌ده قبری سد باشندن چلبی سلطان محمده کیدن جاده‌نك صاغ طرفنده نامنه منسوب مسجد حظیره‌سنده‌در . مؤلفاتی : (لطائف اعراب القرآن)، (شرح عوامل جرجانی)، (شرح قواعدالاعراب)، (معرب کافیه)، (معرب مصباح)، (اوسائل الوسائط)، (اوفی الوافیه فی شرح الکافیه)، (رسالة اللهو) در .

حلیمی

فضلاء ادبادن فارسی‌دان برذات اولوب جدی (سیواس) لی کندیسی (آماسیه) لیدر . (٨٨٢) ده فاتحه تقدیم ایتدیکی عربی‌العباره قصیدهٔ تائیه‌سنی ینه کندی شرح ایتمشدرکه برنسخه‌سی (آیاصوفیه) کتبخانه‌سنده واردر . بوأثرنده سرکذشت احوالندن برخیلیسی نقل ایدییور . بوندن باشقا [١] (بحرالغرائب) اسمنده‌کی فارسی‌دن تورکجه‌یه اولان مشهورلغتی ، فرائضدن برمتن وشرحی، طبدن(قاسمیه) نامنده برتألیفی‌ده واردر. یاووز سلطان‌سلیمه معلملك ایدن قسطمونیلی (حلیمی چلبی) ده افاضلدن برذاتدر . مصر سفرندن عودتنده (٩٢٢) ده (شام) ده ارتحال ایله‌دی . پادشاه حضرتلری جنازه نمازلرنده بولونمش وپك چوق بیان تأثر ایله‌مشدر .

حاجی حسن زاده محیی الدین محمد جامی « بالیکسری »

علما وادبای بنامدن اولوب بالیکسرلیدر . تحصیلی بروسه‌ده ییلدیرمده مدفون مجیزین علمادن آیدینلی ملا (یکان) مرحومدن‌در. محمود پاشا دلالتیله حضرت فاتحه تقدیم اولونه‌رق بروسه‌یه قاضی نصب اولنمشدی. بعده قاضیعسکر اولدی .

مؤلفاتی : (میزان التصریف فی علم الصرف)، (حاشیهٔ توضیح)، (ناتمام غرائب لغات)،

---

[١] قسم اولی لغات فارسیه ، قسم ثانیسی فوائد شعریه‌دن باحث (٥٢٨٦) لغتی حاوی اولان (٩٤٧) ده وفات ایدن حسن بن حسین عمادالقره حصارینك (شامل اللغه) سی ایله خطیب رستم مولوینك (وسیلة المقاصد) ی وصوفیه‌لی (لعمةالله) افندینك اسمنه مضاف اولان لغتی (برهان قاطع) و(فرهنك شعوری) کبی اثرلرده فرسجه‌دن تورکجه‌یه یازیلان لغت کتابلرینك مقبوللرندندر .

(حاشيهٔ مقدمات اربعه)، (حاشيهٔ تفسير بيضاوى على سورة الانعام) در. ادبيات عثمانيه‌يه‌انتسابلرى اولوب اشعارنده (وحيد) و (جامى) تخلص ايدر ايدى. (قاضى) كلمه‌سنك دلالتى اولان (٩١١) ده استانبولده‌وفات ايلدى. جوار ايوبده مدفوندر. فقهدن (مجمع البحار) اسميله ايكى‌جلداثرى‌ده واردر.

تاج زاده جعفرچلبى‌نك (هوس‌نامه)سنده مدح ايتديكى درت شاعردن بريدر. اشعارندن:

راه غمكده اولالى كوكلم روان سكا
ترك ايله‌دى علاقه‌سنى كيتدى جان سكا

ارادهٔ پادشاهى ايله تحريرينه باشلاديغى غرائب لغاتى جامع اولان اثرينى اكماله موفق‌اوله‌مامشدر. ايران فضلاسندن حسين واعظك (روضة الشهدا) سنى (سعادتنامه) اسميله ترجمه ايتمشدركه برنسخه‌سى‌خالص‌افندى كتبخانه‌سنده واردر. متميز تلميذلرندن (احمد بن‌سيدى) نك‌ده (اسرار فاتحه) اسمنده قيمتدار بر اثرى واردر.

(روضة الشهداء) شاعرمشهور (فضولى) طرفندن‌ده (حديقة السعداء) اسميله ترجمه اولنمشدركه معروف ومطبوعدر.

حسين افندى « حسين شاه چلبى آماسيوى »

علم آداب مناظره‌دن مشهور(حسينيه) اسمنده‌كى اثرك مؤلفى اولوب نيكسارليدر. تحصيل وتدريسى آماسيه‌ده‌در. (٩١٨) ده ادرنه‌يه رحلت ايتديكى قيداً ثابتدر.

شيخ‌الخطاطين حمدالله افنديدن تمشق ايتمشدر. (واردار يكيجه‌سنده) قرقلر باشى ناميله معروف اولان حسين افنديك بو ذات اولديغى‌ده مرويدر.

آثارندن برده (منار) حاشيه‌سى واردر.

حمدالله بن خيرالدين

فضلادن وعلم قرائت‌قرآن متخصصلرندن برذات اولوب (آياصوفيه) ده خطابت وتدريسله مشغول اولدى. قرائتدن (جواهر العقيان فى‌شرح عمدةالعرفان) و (وسيلةالايقان فى شرح

رسوخ اللسان فی حروف القرآن ، شرح عمدة العرفان فی وصف حروف القرآن) اسملرنده
آثرلری واردرکه برر نسخه‌سی حمیدیه کتبخانه‌سنده موجوددر .
(وسیله) نك تاریخ ترجمه‌سی (٩٦٠)، (عمده) شرحنك‌ده (٩٥٦)در.

حسام زاده مصطفی افندی

فاتح دوری فضلاسندن وادبادن برذاتدر . طریقت زینیه‌یه‌ده انتسابی واردر . بروسه مفتیسی ایکن وفات ایله‌دی (زینیلر) ده مدفوندر .

آثاری :

(حاشیهٔ شرح مقاصد ، حاشیهٔ تلویح ، مجموعهٔ انشا) وسائره‌در. تشریح اسمنده‌کی صدرالشریعه شرحنك خط دستیله محرر نسخه‌سی یکی جامع کتبخانه‌سنده‌در . تاریخ تحریری ٨٩٣ در .
اخلاق وتصوفدن باحث (ذوقیه) اسمنده‌کی براثرینك خط دستیله محرر نسخه‌سی‌ده (اندرون) کتبخانه‌سنده‌در .

حافظ محمد بن احمد بن عادل پاشا

فضلادن بر ذات اولوب شهیردر . (٩٥٠) تاریخلرنده استانبولده ارتحال ایتدی . آثاری غیر مطبوعدر .

وزیر اعظم مصطفی پاشا نامنه مفتاح حاشیه‌سی
فرهاد پاشا نامنه شرح مواقفه تعلیقات
(هیئت ـ نجوم) دن السبع الشداد
رسالة الهیولی‌در

حسین حسام‌الدین افندی « قره چلبی زاده »

اکمال تحصیلدن صوکره دورمناصبله قاضی‌عسکر اولمشدی . بروسه‌ده متقاعداً عزلت نشین ایکن (تکمیل عزلت) ترکیبنك دلالتی اولان (١٠٠٧) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (امیرسلطان) ،

جامع شریفی اوکنه دفن ایدلدی . هدایه ایله مفتاحه واقفانه تعلیقاتی ومسائل فقهیه‌یی جامع قیمتلی مجموعه‌سی واردر .

حسین کفوی

فضلا وادبای عثمانیه‌دن بر ذات اولوب دور مدارسله مکه ملالغنه نائل اوله‌رق ختام مدت مأموریتی‌اولان (١٠١٠) تاریخنده مکهٔ مکرمه‌ده وفات ایله‌دی . طبعی مزاح ادیبانه‌یه‌مائل ایدی. بر نسخه‌سی (حمیدیه) کتبخانه‌سنده موجود اولان (بوستان افروز جنان) اسمنده‌کی (کلستان) شرحنك مقدمه‌سنده ترجمهٔ حالندن وبعض آثارندن بحث ایدییور .

آثاری غیر مطبوع اولوب بروجه‌آتی‌در . (شرح بخاریٔ شریف الی حدیث غسل)، (شرح مسلم الی نصف)، (شرح دیوان حافظ)، (شرح لامیة‌العجم) وسائره‌در .

برده (سوانح التفأل ولوایح التوفل) اسمنده فالنامه‌سی واردر .

ابیاتندن :

مذاق اهلی لبك یاد ایتسه طوطی قندی وصف ایلر
عجبدر حال عالم بیلمه‌ین سویلر بیلن سویلر

مصارعندن

الکله ایتدیکك خیری دیلکله ایله‌مه ضایع

(فال‌نامه) قسم اعظمی حافظ شیرازی دیوانندن ایدیلن تفألاتدن وبونلره دائر ظریفانه حکایاتدن باحث برأثردر برنسخه‌سی عاشرافندی‌ده واردر. (رازنامه فی‌مناقب العلماء والمشایخ والفضلاء) اسمنده برأثری دها واردر. برنسخه‌سی (حکیم‌اوغلی) کتبخانه‌سنده‌در .

حسام زاده ابراهیم افندی «کرمیانی» .

مشاهیرعلمادن اولوب کرمیانی حسام افندینك اوغلیدر . وفاتی (١٠١٦) تاریخنده قبری استانبولده شریفه خاتون مسجدی ساحه‌سنده‌در .

فضائل وکمالات ایله متصف بر ذاتدر .

ابن کمالك (مفتاحنه) مکمل بر (تکمله) سی اولدیغی کبی (فقه اکبر) وشافیه‌یی‌ده نظماً شرح ایتمشدر .

طبیعت شعریه‌سی‌ده واردر. (شرینی) تخلص ایدردی .

حسن الثانی « آق حصاری بوسنوی »

فضلادن بر ذات اولوب بوسنه‌نك (تراونیك) [١] سنجاغنه مضاف (آق‌حصار ـ دولتی وقف) قصبه‌سندندر .

علوم رسمیه‌یی (٩٨٦) تاریخنده بوسنه قاضیسی بولونان (بالی) افندیدن تکمیل ایله‌مشدی. وفاتی (١٠٢٥) ده اولوب قبری مملکتنه یاقین (پروساچ) قریه‌سنده‌در . کافی مخلصی علم کافده‌کی مهارتنه ویاخود (کافیه) یه یازدیغی شرحه بناءً‌در .

آثار فاضلانه‌لری : (شرح‌عقائد طحاوی)، (شرح علی مقدمة الصلاة للفناری)، (شرح قدوری)، (سمط‌الوصول الی علم الاصول)، (متن وشرح فی علم المعانی)، (اکری ملحمه‌سی تاریخچه‌سی)، (اصول‌الحکم فی نظام‌العالم) [٢]، (کافی فی‌المنطق) وسائره‌در.

حافظ محمود « وارداری » [٣]

(واردار) یکیجه‌سندن یتیشن فضلادن اولوب آیات قرآنیه‌نك سهولتله بولونه‌بیلمه‌سی ایچون

---

[١] فقهدن (شرح مقدمة الغزنویه) صاحبی (شیخ مصلح‌الدین) افندی‌ده (تراونیك) دن نشأت ایدن علمادندر .

[٢] اکری وقعه‌سنده بولوندقدن صوکره عربی‌العباره قلمه آلدیغی بو اثر مقبولنی سلطان محمد ثالثه تقدیم ایده‌رك مظهر التفات پادشاهی اولمشدی . لسان عثمانی‌یه ترجمه‌سیله برابر درسعادتده طبع اولوندیغی کبی (آلمانجه) یه‌ده ترجمه اولونمشدر . (اصول‌الحکم فی‌نظام‌العالم) ك فرانسزجه‌یه‌ده ترجمه ایدلدیکی (بانجه) اسمیله (١٢٩٧) تاریخ مجریه‌سنده نشر اولونان رسالهٔ موقونه‌ده مذکوردر . ابراهیم متفرقه طرفندن بنه بو اسمده تألیف اولونان اثر دیکر کندی معرفتیله (١١٤٤) سنه‌سنده مطبعهٔ عامره‌ده طبع اولونمشدر . بو اثرده جغرافیانك منافعیله سیاست عسکریه‌یه دائر مفید ومختصر معلومات واردر . برده (١٠٠٦) تاریخنده عقائددن (روضات‌الجنات) اسمنده تألیف ایتدیکی متنی (١٠١٤) تاریخنده (ازهار‌الروضات) اسمیله شرح ایتمشدرکه هر ایکیسی کتبخانهٔ عمومیه‌ده واردر. (روضات‌الجنات) اثر ذهول اوله‌رق برکوی مرحومه نسبت اولونه‌رق طبع ایدلمشدر.

[٣] وطنداش وتلامیذندن [عالی] نامنده‌کی ذاتکده علم کلامدن باحث عربی‌العباره (طوالع الانوار من‌مطلع‌الانظار) اسمنده منقح براثری واردر .

تألیفنه همت ایتدیکی (ترتیب زیبا) [۱] اسمنده‌کی اثر مطبوع ومشهورك مؤلفیدرکه (زهی ترتیب زیبا) تاریخ تألیفیدر . (١٠٤٥) تاریخنده وطننده وفات ایله‌دی .

حمام یاننده‌کی قبرستانده مدفوندر . (مناقب الدرر علی الغرر والدرر)، (شرح مراح)، (شرح بنا)، (هبة الله من الفرائض)، (حاشیهٔ شافیه)، (بحر المسائل من الفرائض) اسملرنده غیر مطبوع آثاریده واردر .

اشعارندن :

دکل ارض وسما وشش جهتدر حضرت مولا
قدیمی ذاتنه اولماز محل حادث اولان اشیا

استانبولده نشانجی محمد پاشا جامعی خطیبی ابراهیم بن مصطفی افندینکده (ترتیب زیبا) طرزنده (کتاب التسهیل والترتیب) اسمیله مسما بر کتابی و (شرح عدد آیات) نامنده بر رساله‌سی واردر .

تسهیلی (ترتیب زیبا)ی کوردکدن صوکره یازدیغی مقدمه‌ده یازییور . اثرلرینك نسخه‌لری اسکدارده (آطلاما طاش) کتبخانه‌سنده واردر .

حبری علی افندی

افاضلدن بر ذات اولوب کوتاهیه‌لیدر . آثارینك اك بویوکی اولان (حدیقة الفقها) سنك ینه کندی طرفندن یازیلان شرحنده کنیه‌سنی بویله یازییور : (ابو محمد حبری علی بن مصطفی بن پیر محمد المعروف ببلبل زاده) وطننده اکمال تحصیلدن صوکره سیر وسیاحت ایده‌رك (قیزلحصار) [۲]ده

[۱] ١١٧٤ تاریخنده دیاربکر والیسی ایکن وفات ایدن (چته‌جی) عبدالله پاشانك (انهار الجنان من ینابیع آیات القرآن) اسمنده بو طرزده براثری اولدیغی کبی (١٢٨٦) تاریخنده کوتاهیه مفتیسی اولان محمد شریف افندی نامنده بر فاضلكده آیات قرآنیه ایله برابر مطبوع ومشهور اولان (مفتاح التفاسیر) اسمنده براثری‌واردرکه حافظ کلام اولمایانلرله تفاسیرله‌متوغل ذواته‌الزم براثردر. خدمهٔ دولتدن عاکف فندی نامنده بر ذاتکده (١٢٦٦) تاریخنده مؤلف (مرآة القرآن) اسمنده مفصل بر اثری واردرکه برنسخه‌سی (خالص افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر. ترجمهٔ حالی شعرا فصلانده مذکور توفیق بك طرفندن‌ده اصول وادارهٔ عتیقه حقنده‌کی مباحثی طی‌ایدلك اوزره (١٢٨٧) تاریخنده ترجمه وطبع اولندیغی کبی (حجاز) والی اسبقی فضلادن احمد رشید پاشا طرفندن‌ده ترجمه واصلیله برابر (١٣٣١)ده مکه‌ده طبع اولونمشدر .

[۲] قیزلحصار : (اغریبوز) اطه‌سنك جنوب نهایتنده‌کی (قاریستوس) شهریدرکه ادارهٔ عثمانیه زماننده (قیزلحصار) نامیله توسیم ایدلدیکی (کاتب چلبی) مرحومك (جهان نما) اسمنده‌کی اثر مشهورینك خریطه‌سنده محرردر . صاحب ترجمه اختیار اقامت ایتدیکی (قیزلحصار)ك بو (قیزلحصار) اولدیغی تصریح ایله‌یور . جغرافیون عثمانیه‌دن بعضیلری طرفندن (مغنیسا) نك (قیزلحصار) اسمیله توسیم اولوندیغی و (عینتاب) سنجاغنده ینه بو اسمله برناحیه بولندیغی‌ده (جغرافیا) ایله متوغل ذواتك معلوملریدر .

اختیار اقامتله نشر علومه باشلادی. بووجهله امرار اوقات ایله‌یوب (١٠٨٠) کسور تاریخلرنده ارتحال ایتدی. آثاری متنوع اولوب باشلیجه‌لری بروجه‌آتیدر :

١ — (حدیقةالفقها) : برجلد کبیر اوله‌رق تألیف ایتدیکی بواثرینی (١٠٥٢) تاریخنده (تلخیص‌الفتاوی والشروح) اسمیله بش جلد اوزرینه شرح ایله‌مشدرکه بر طاقمی مناستر کتبخانه‌سنده موجوددر. بواثر علم فقهده‌کی اختصاص و معلومات واسعه‌سنه برهان جلیدر. بوشرحك مقدمه‌سنده کنیه‌سنی و (قیزلحصار) ده شرح ایتدیکنی تصریح ایدییور.

٢ — (شفاءالابدان‌المرضی فی‌سر منافع‌القرأن الشریف والاسماء الحسنی) : (قاضی‌ابوبکر نسائی) نك (الدرالنظیم فی‌فضائل‌القرأن الکریم) اسمنده‌کی اثرینك شرحی اولوب نهایتده لسان درر بار نبوتدن شرفصادر اولان ادعیهٔ مأثوره‌یی علاوه ایتمشدر.

٣ — (هدیةالخبری فی‌ترجمة منهاج‌المحمدی) علم کلامدن باحث بر تألیف کزین اولوب بواثرینی (١٠٧٣) ده تحریر ایتدیکنی درمیان ایدییور. (منهاج) ده کندی اثریدر. ترجمه‌نك برنسخه‌سی حمیدیه‌ده واردر.

٤ — (زبدةالفکر فی‌زیارة سیدالبشر) : فخرکائنات علیه اکمل‌التحیات افندمز حضرتلرینك زیارتلری آدابندن وقسماً مدینهٔ طاهره فضائلندن باحثدر.

٥ — (عقودالدریة فی‌شرح فرائض الخبریة) : علم فرائضه دائر تألیف ایتدکلری متن متینك شرحی اولوب برنسخه‌سی (کوتاهیه) کتبخانه‌سنده منظورم اولدی.

٦ — (نبذةالمناسك) : مناسك حجدن باحث براثر نافعدر.

٧ — (منیةالصالحین) : علم عقائده دائردر.

٨ — (شرح حدیث اربعین) : طرز معلوم اوزره‌در.

٩ — (ذخرالآخرة) : ملتقی‌نك توسیعاً ترجمه‌سی اولوب برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیده واردر.

١٠ — ذخرالمصیر : عقـائده متعلق تورکجه بر منظومه‌در. بر نسخه‌سی شهید علی پاشا کتبخانه‌سنده واردر.

خط دستیله محرر نسخه‌سی فاتح کتبخ نه‌سنده موجود (شرح‌نقایه‌من‌الفقه) مؤلفی (عبدالواجد بن محمد) افندی‌ده کوتاهیه‌دن یتیشن فضلادندر. تاریخ تألیفی (٨٥٦) در.

حاجی محمد بن علی القرهمانی

قرهمان وحوالیسنده (شیخ سیاه سر ـ قرهباش) شهرتیله معروف اولان شیخ عبداللطیف قرهمانینك نسلندندر .

(شرح بسمله) ، (حاشیه علی التهذیب) ، (تقریب المبتدی الی مطالب المهتدی فی الفقه) ، (رساله فی ایمان ابوی النبی صلم) وسائره کبی غیر مطبوع آثاری واردر .

حاجب زاده محمد افندی « استانبولی »

علوم آلیه وعالیهنك اکثر شعبانده وتخصیص علم فقه وفرائضده صاحب اختصاص برذات اولوب شهیردر . (۱۱۰۰) تاریخنده درسعادتدهوفات ایتدی . (بضاعة الاحکام فی احکام الحکام) اسمنده براثریله فقهدن (صك) ه دائر دیکر بر اثری واردر . (شیخ محمد بن عبدالرشید سجاوندی) نك فرائضیده (الفرائض الوافیه) اسمیله ترجمه ایتمشدر .

برده علم تجویددن (قواعد القرآن فی تجوید القرآن) اسمیله تورکجه بر تجویدی واردر .

حفظی محمد افندی

فضلای قضاتدن برذات اولوب شهیردر . (۱۱۶۵) تاریخنده استانبولده وفات ایدهرك صاری عبدالله افندی یاننه دفن ایدلدی . طاشندن ملامیهٔ بایرامیهیه منتسب اولدیغی نمایاندر . (فضائل الاعمال) وسائره کبی آثاری واردر . (۱۰۵۱) ده (بیان اوصاف قدس شریف) اسمندهکی اثری یازان محمد حفظی افندی دیکر برذاتدر . رسالهسی مطبوعدر .

حاذق محمد افندی « ارضرومی »

علما وشعرادن برذات اولوب ارضروملیدر . اکمال تحصیلدن صوکره ارضروم مفتیلکنده بولوندی . (معرفتنامه) صاحبی شیخ ابراهیم حقینك فارسی خواجهسیدر . آثاری (تعلیقات علی تفسیر البیضاوی) ایله مطبوع (دیوان) وسائرهدر . حقی مرحومك (حقهیونلدی حاذق افندی) مصراعنك دلالتی اولان (۱۱۷۷) تاریخنده (ارضروم) ده ارتحال ایلهدی .

ابیاتندن :

خود پرستان زعمله علامهٔ دوران اولور
مکتب عرفانه کلسه طفل ابجد خوان اولور

نور وحدتله ایدن قلبنی بیت رحمان
چاك ایدر سینه‌سنی گوشهٔ محراب كبی

ارضرومده گل احمد آغا طرفندن قارص جاده‌سنده انشا اولونان چشمه‌یه سویلدیکی (گَلْ گُلْ احمد چشمه‌سندن ایچ گُلاب آسا صوبی) تاریخی لطائف تاریخیه‌دن اولوب مشهوردر.

حسین بن محمد افندی

فضلا وارباب معارفدن برذاتدر. (١١١٥) تاریخنده (قزوینی) نك (عجائب المخلوقات) نی (مرآت عجائب المخلوقات وكشف غرائب الموجودات) اسمیله توسیعاً ترجمه ایتمشدركه نسخه‌سی (اسعد افندی) كتبخانه‌سنده موجوددر. (رسالة النوریه فی العقائد الشرعیه) اسمنده تورکجه براثری‌ده واردر.

حنیف ابراهیم افندی

(فطین) تذکره‌سنك نقلنه كوره خواجكان دیوان همایوندن، شیخ الاسلام عارف حکمت بك قولنه كوره بالطه‌جی زمره‌سندن علم وقلم صاحبی برذات عرفانسماتدر. مأموریت رسمیه‌دن فراغتدن صوكره اختیار عزلت ایله‌مشدی. بر آره‌لق كندیسنه جذبه طاری اولدیسه‌ده آز زمانده عالم صحوه كله‌رك خاك پاك حجازه عزیمت وایفای حج شریفه موفق اوله‌رق (استانبول)ه عودت ایله‌دی.

الی آخر العمر تألیف آثار ایله اشتغال ایله‌یوب معاصر واحباسندن بولونان شاعر (پرتو) افندینك سویلدیکی: (حزن ایله ناچار تاریخن دیدم، عدنه محویت ایله كیتدی حنیف) تاریخنك دلالتی اولان (١٢١٧) سنه‌سنده عازم‌دار عدن اولدی. مستقیم زاده، مجلس علمندن مستفید اولانلر میانده‌در. مع التأسف مدفنی تعیین ایدیله‌مدی.

آثارینك جمله‌سی غیر مطبوع اولوب بروجه آتیدر:

١ — تفسیر آیة (ان الصلوة تنهی عن الفحشاء).
٢ — شرح حدیث اربعین بلفظتین.
٣ — هدیة الاخوان — شرح حدیث ام زرع —

٤ — تفسیر سبع سور بی نقط (ضحی، انشراح، تین، قدر، عصر، کوثر، اخلاص) .

٥ — شرح اسماء النبی ، اسمی : (الدرة العصماء فی بیان ابهی الاسماء) در .

٦ — تخریج احادیث شرعة الاسلام .

٧ — ترجمهٔ صدرالشریعه .

٨ — ترجمهٔ افاضة المنان .

٩ — لوامع الالهام .

١٠ — منهج الادیب فی شرح انموذج الحبیب .

١١ — الاعداد فی اعداد الزاد للمعاد .

١٢ — اسامیٔ اصحاب بدر .

١٣ — لعل مصفا فی زیارة المصطفی [فضلای عربدن (زین الدین محمد العباس) ك (نتیجة الفکر فی خبر مدینة سید البشر) اسمنده کی بش باب و بر خاتمه اوزره مرتب (مدینهٔ منوره) تاریخنك ترجمه‌سیدر. مستقیم زاده خطیله محرر برنسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده موجوددر] .

١٤ — رسالة الناسخ والمنسوخ .

١٥ — اختصار لغت وصاف .

١٦ — منازل الحرمین .

١٧ — دیوان [برنسخه‌سی حمیدیه کتبخانه‌سنده واردر] .

١٨ — شرح طوفان معرفت [متن اثر خواجه (نشأت) کدر] .

١٩ — رسالهٔ قدم شریف فی ایوب انصاری .

٢٠ — شرح خصائص الصغری للسیوطی .

٢١ — ضروب امثال ترکیه .

اشبو آثارك قسم اعظمنی حاوی خط دستیله محرر برمجموعه (تیره) کتبخانه‌سنده منظور عاجزی اولمشدر . عاشقانه برغزلی :

ترك جان ایلر وصال بزم جانان ایسته‌ین
بلبل آسا زار اولور بر ورد خندان ایسته‌ین
برگلك بیك خاری بریارك نیجه اغیاری وار
عالم لاهوته باقسین اوزکه سیران ایسته‌ین
عشق ایچون صاف ایله کل صوفی درون قلبی کم
زین ایدر کاشانه‌سین البته مهمان ایسته‌ین

سوء حال ورازینی کتم ایله‌مز مرشدلره
صاقلاماز درد درونن تا که درمان ایسته‌ین
رهبر ایت سر منزل عشقه چراغ آهکی
ای حنیف آسا وصال کوی عرفان ایسته‌ین

(١١٨٩) ده وفات ایدن شارح شفا ابراهیم حنیف بك دیكر برذات عالیدر .

حسین حسنی بن خلیل کریدی

فضلادن برذات اولوب (کرید) ك (قندیه) قصبه‌سندن‌در .

درسعادتده اکمال تحصیلدن صوکره (قندیه) ده نشرعلوم ایده‌رك (١٢١٨) تاریخنده قصبهٔ مذکورده ارتحال ایله‌دی .

ازمیرده خط دستیله محرر برمجموعهٔ علمیه‌سنده (مناسك حج)، (رساله فی اشراط الساعة)، (حاشیه علی رسالة بحث الحدوث)، (فوائد کلامیه)، (رساله فی تعریف الکره)، (تعلیقات علی السراجیه من الفرائض) اسملرنده آثاری منظورم اولدی .

حفید محمد افندی «استانبولی»

آثار خیریه‌سندن درسعادتده باغچه قپوسنده کتبخانه‌سی اولان شیخ الاسلام عاشر افندینك مخدوم فضائلمندی‌در . ساده‌جه (غلطات حفید) اسمیله بنام ترکی العباره مطبوع اثر کیرنده برخیلی قواعد وفوائد لغویه وتاریخیه مندرجدرکه لسانمزده غلطاته دائر یازیلان آثارك اك بیوکی واستفاده‌لیسیدر .

(قیلدی خلدی حفیدافندی مقام)، (قیلدی حفید افندی مأوای عدنه رحلت) مصراعلرینك دلالتی اولان (١٢٦٦) تاریخنده ارتحال ایده‌رك کتبخانهٔ عاشر حظیره‌سنده پدری یانده دفن اولوندی. قپودان پاشالرك تراجم احوالنی حاکی (سفینة الوزرا)، عربی العباره حدیث اربعین شرحی جملهٔ آثارندن‌در .

استانبول صولرینك انواع وخواصنه دائر (میاه المیاه) اسمنده مطبوع بررساله‌سی وروان اوطه‌سنده حق خلافته متعلق براثری‌ده واردر .

هبانی احمد افندی « البستانی »

متأخرین علمادن اولوب (البستان) مفتیسنك مخدومیدر . استانبوله ورودندن صوکره برخیلی اثرلر نشرینه موفق اولمشدر. اشهر آثاری : لسان فارسی قواعدینك دقایقنی مبین اولان مطبوع (تحفهٔ وهبی) شرحیدر . (نخبه) یی دخی شرحه باشلامش ایسه‌ده عمری وفا ایتمیوب اوغلی اکمال ایتمشدر . (اسعاف المنه فی شرح اتحاف الجنه) ، (شرح منظومهٔ شاهدی) ایله منطق وآدابه متعلق برمنظومهٔ نونیه‌سی واردر . (١٢٢٩) ده درسعادتده وفات ایده‌رك اسکدارده نوح قپوسی جوارنده سید احمد دره‌سی قبرستاننه دفن ایدیلدی . برده (ظهور مهدی) زمانی تعیین ایدنلره قارشی (تهافت مستخرجه) اسمنده اثری واردر .

اشعارندن :

بو کثرت عالمده سر وحدت بیلمه‌سی مشکل
بیلور آنجق اقالیم حقایقده کزن سوسو

حفظی عارف محمد بك « استانبولی »

علم قرائتده بهره صاحبی ارباب قلمدن برذات اولوب شهریدر . ترسانه‌ده ذمت خلیفه‌سی ایکن (١٢٣٨) ده ارتحال ایتدی .

ایوبده پدری (سید ابراهیم افندی) یانـنده مدفوندر . علم قرائتدن (سبط الخیاط) اسمنده براثریله (حفظی) بك مجموعه‌سی نامیله دیکر اثری واردر .

(١١٧٢) تاریخنده (متقن الروایة) اسمنده علم قرائتدن اثر مقبولی اولان (محمد بن مصطفای نعیمی) افندی قرادن برذاتدر .

حافظ سید افندی « سیروزی »

عصر اخیر علماسندن برذات اولوب (سیروز) قراسندن (طوپولنیك) لیدر. مدت مدیده درسعادتده نشر علوم ایله امرار اوقات ایله‌دی. (١٢٦٩) تاریخنده حج شریفدن عودتنده

(ينبوع البحر) ده رحلت ايتدی. آثار مطبوعه‌سی (شرح علاقه) [١] ، (حاشیه علی شرح وضعیه لعلی قوشی)، (رساله‌ٔ لام عهد) ایله فنون متداوله‌یه دائر تقریراتندن عبارتدر .

خادم احمد افندی «نوشهری — روحی زاده»

فضلادن برذات اولوب اکمال تحصیلدن صوکره وطنی اولان (نوشهر) مفتیلکنده بولوندی. ارتحالی (١٦٦٠) تاریخلرنده‌در .

آثارندن: (شرح حدیث لاعدوی ...)، (رساله فی کلام الله تعالی)، (تفسیر وماتشاؤن الا ان یشاء الله) ، (رساله فی معنی المصدر) کبی رسائل برآره‌ده مطبوعدر. بونلردن باشقا رسائل امتحانیه‌سی ده واردر .

(تعلیقات علی کلام قطب الدین) محرری (عمر بن عثمان) افندی ده (نوشهر) دن یتیشن علمادندر .

حامد افندی « قارصی »

فضلادن طبیعت شعریه‌یه مالك برذات اولوب (قارص) لیدر .

(١٢٩١) تاریخنده وطننده ارتحال ایتدی . آثارندن بعضلری (سورهٔ عبس تفسیری)، (اظهار شرحی)، (دیوان) در .

(١٢١٣) تاریخنده (شفاء شریف)ی ترجمه ایدن (طالب خواجه زاده حافظ اسحاق نجیب) افندی ده (قارص) دن یتیشن علمادندر. ترجمه‌نك خط دستیله محرر نسخه‌سی (اسکدار) ده (سلیمیه) کتبخانه‌سنده‌در .

حاجی طوروند افندی « قیصری »

عصر اخیرده قیصریدن یتیشن اکابر علمادن اولوب شهرتلری (حاجی طورون افندی) ، کنیه‌لری (چوقورلی زاده محمد صالح) افندی‌در . (١٣٠٢) تاریخنده وطننده ارتحال ایله‌یوب

---

[١] (مولانا محمود انطاکی)نك بین العلما مشهور اولان (استعاره) رساله‌سنك شرحیدرکه شرحدن باشقا (قره تپه‌لی) اسمیله بنام (مولانا حسن بن مصطفای آیدینی) نکده مقبول برشرحی وبو شرحه‌ده (محمد بن عثمان حلمی آطه بازاری) نك مفصل برحاشیه‌سی واردرکه محلرنده مذکوردر .

(خواند خاتون) جامع شریفنك حرمی داخلنه دفن ایدلدی . آثاری عربی وغیر مطبوع اولوب بروجه آتیدر :

١ — (رسالةالاندراجیه) علم قرائت قرآندن اولوب (قرائت عشره) نك ترتیبنی میندر .

٢ — (حس الحق وظهر) قرآن کریم قرائتندن بعدالفراغ (سبحان ربك رب العزة) آیت کریمه سنك (سبحان ربنا) اوقونماسی مرجح اولدیغنی بیان ودلائلنی اتقاندن عبارتدر . رساله نك اسمی زمان تألیفی اولان (١٢٦٨) تاریخنی ارائه ایدر .

٣ — (اشارات قرآن) قرآن کریمك رموزاتنی مبین در .

٤ — (تنبیه الاغبیاء) آز زمان ایچنده چوق زمان اولور دینلرك اقوالنی رد یولنده قلمه آلنمشدر .

٥ — (رسالة فی تعریفات الاحکام الشرعیة) در .

٦ — (مفتاح الحیاة)

حسین فهمی افندی « پالولی »

فضلای قضاتدن بر ذات اولوب (دیاربکر) ملحقاتندن (پالو) دندر . علوم غریبه یه ده انتسابی واردر . آثارندن (زبدةالفرائض) ایله (نبذةالحساب) رساله لری برآراده اوله رق مطبوعدر . سلطان عزیز دورنده (اسپارطه) نیابتنده بولونمش ایدی . (مفتاح العرفان فی حقیقة الانسان) اسمنده بر اثری داها واردر .

حاجی عبدی بك « پتریچی » !

ارباب فضیلت وعرفاندن بر ذات اولوب سیروز جوارنده کی (پتریچ) دندر . بوکونکی کونده الده موجود تورات وانجیللرك محرفیته وتثلیثك رد وبطلاننه دائر تورکجه یازدقلری (ایضاح المرام فی کشف الظلام) اسمنده کی اثرلری و (فضائل ذکرالله) نامیله ده دیکر بر تألیفکرده لری درسعادتده طبع اولنمشدر . ینه بوواديده (رسالةالصمصامیه) و(برهان الهدی فی ردقول النصاری) اسمیله اثرلری واردرکه (برهان) ك برنسخه سی کتبخانهٔ خدیوی ده موجوددر . (برهان) لبیب افندی طرفندن مترجمدر . مشایخ فصلنده ذکری سبق ایدن قوش آطه لی ابراهیم افندیدن منتسبدر . (١٣٠٤) تاریخنده ارتحال ایده رك مرکزافندی قربنده دفن ایدلدی . خوش صحبت بررند صاحب ظرافت وحالاً مجلوب ملامت ایدی .

حسین بن محمد « منداليالى »

منتشا سنجاغی داخلنده میلاس قضاسی نواحیسندن (منداليات) ناحیه‌سنك (درنجه) قریه‌سندندر .

تحصیلنی درسعادتده اکمال ایده‌رك بايزيد جامع شریفنده نشر علوم واعطای اجازه‌یه موفق اولدی . بعده حضور همایون مخاطبلغی ومؤخراً مقررلکنه نائل اوله‌رق (۱۳۰۵) تاریخنده صله طریقیله مسقط رأسنه کلدیکنده ارتحال ایتدی .

علوم عربیه‌نك اکثر شعباتنده وبتخصیص صرف ونحوده اختصاصه مالك ایدی (شرح تعلیم الاوزان)، (رساله فی تعلیم العلم وموضوعه وغایته) ، (رساله فی کلمتی الشهادة) ، (رساله فی حق ابن) اسملرنده رسائلی (۱۲۸٦) تاریخنده طبع اولونان مجموعه‌سنده موجوددر . (میزان الصرف) (شرح دیباجة مغنی الطلاب) کبی آثار مطبوعه‌سی و (فوائد لامیه شرحی) ، (محشی مغنی الطلاب) وسائره کبی آثار غیر مطبوعه‌سی‌ده واردر .

حاجی ابراهیم افندی « استانبولی »

فضلای ادبادن بر ذات اولوب شهیردر . لسان عربینك دقایقنی حجازده شیخ شنقیطیدن تعلم ایتمشدر درسعادتده (دارالتعلیم) نامیله کشاد ایتدیکی مکتب خصوصیده لسان عربینك اعلایه قریب بر صورتده ادبیاتیله برابر بش سنه ظرفنده تعلم وکتابت اولونه بیله جکنی اثبات ایله‌دی . (کیتدی ابراهیم افندی جنته) مصراعنك دلالتی اولان (۱۳۰۹)ده استانبولده وفات ایده‌رك ادرنه قپوسی خارجنده شاعر مشهور باقی‌نك مدفنی قارشیسنه دفن ایدلدی ، آثار مطبوعه‌لری : (شرح بلاغت عثمانیه) ، (بلاغت عثمانیه) ، (تمییز تعلیقات) ، (نحو عربی ترجمه‌سی) ، (صرف عربی ترجمه‌سی) ، (تفصیل التألیف فی توضیح مسائل التصریف) ، (حکمیات عربیه) وسائره‌در .

حمید افندی « خربوطی » الحاج عبدالحمید حمدی افندی

آتی الترجمه خربوطی عمر نعیمی افندینك اوغلودر . طلبه ایکن دیکر طلبهٔ علومه تعلیم علوم ایتدی . السنهٔ ثلثه‌ده شاعردر . اون سکز یاشنده عوامل تحفه‌سنی (نزهة الاخوان فی حاشیة تحفة الاخوان) نامیله تحشیه وبر دیوانچه تشکیل ایده‌جك اشعارینی عالم ادبیاته هدیه ایتدی . پدرندن

مجازدر . وزیر فاضل یوسف کامل پاشا مرحوم ، مشارالیهك فضائل علمیه‌سنی تقدیر ایده‌رك خربوطده انشا ایتدیکی مدرسه‌نك مدرسلك ومتولیلکنه تعیین اولوندی .

محررات عربیه وترکیه‌سی مکمل بر منشآت تشکیل ایدر . علوم متنوعه‌یه دائر هرطرفدن وقوعبولان اسئله‌یه تحریراً جواب ویریردی . بو جوابلرده آثار مهمه‌دن معدوددر .

طریقت ادریسیه‌ده ارشاد ناسه مأذون ایدی . بالدفعات اجازت علمیه ویرمشدر . فضائل علمیه وکمالات ادبیه‌سی کبی ورع وتقواسی‌ده حد غایه‌ده ایدی . ١٣٢٠ ده وفات ایده‌رك پدرینك یاننه دفن اولوندی . آثار وتعلیقاتی کثیردر . مشهورلری شونلردر .

نسایج الابکار فی حاشیة نتایج الافکار [ناتمام] در.

السمط العبقری فی شرح عقد الجوهری فی الفرق بین کسبی الماتریدی والاشعری [مطبوعدر]

الحاشیة الجدیده علی حواشی السلیکوتیه الواقعه علی طرف التصورات [مطبوعدر]

(الحل المکمل علی الحواشی السلیکوتیه علی المطول) .

الفیض الردی فی حاشیة حواشی الجلال للکلنبوی .

تبصرة الحق علی العیان فی حرمة الاستیجار علی قرآة القرآن .

جواب الوزیر فی حرمة امتناع الحاج عن دخول مکة عند الوباء الکثیر .

صفوة افکار العلماء فی اثبات علم نبینا بالاسماء . [مطبوعدر]

مکحلة الابصار فی رؤیة الهلال بالنهار .

بغیة القاصد فی جواب الاسئلة الواردة من آمد .

البرهان المنور فی تحریم التصویر واقتناء المصور .

تخمیس القصیدة المنفرجه [اوغلی کمال الدین افندی طرفندن ترجمه وشرح ایله طبع اولونمشدر]

ادبای عصردن ابن الامین محمود کمال بك افندینك تقریض ادیبانه‌لری واردر .

پدری عمر نعیمی‌نك (ولدیه حجابیسی) اوزرینه یازدیغی حاشیه‌یی اکمال ایتمشدر .

حسبی سلیمان افندی «پراویشته‌لی»

ارباب علم ومعارفدن بر ذات اولوب (درامه) سنجاغی مضافاتندن (پراویشته) لیدر . برمدت حاکملکله ایفای وظیفهٔ شرعیه ایده‌رك اخیراً کتابیان شهریاری عدادینه داخل ومؤخراً سر کتابی اولدی . (١٣٢٧) ده ارتحال ایله‌یوب (ادرنه قپوسی) خارجنده ابراهیم حلبی جوارینه دفن ایدیلدی . آثار مطبوعه‌سی :

(تفصیل ـ قواعد کلیه شرحی)، (ترجمهٔ تعطیرالانام فی تعبیر المنام للنـابلسی)، (ترجمهٔ غنیةالطالبین للشیخ حضرت عبدالقادر کیلانی، المسمی بعمدةالصالحین)، (مرقات مراتب علم لدنی فی مناقب عبدالقادر کیلانی)، (شرح وترجمهٔ دلائل عبدالقادر کیلانی) برده (رسالة الاتحادیه لسعادة الملةالاسلامیه) اسنده غیر مطبوع بر اثری واردر .

کلنبه‌وی زاده احمد توفیق افندی مرحومك ترجمه‌یه باشلادیغی (تهافت الفلاسفه) یی ده اکمال ایله‌مشدر .

حسنی افندی ، حسین حسنی افندی ، شیخ الاسلام

فقهادن قانون شناس برذات اولوب مولداً استانبولی‌در. پدرلری (ارضروم) لو ایسه‌ده اساساً دیاربکرلی مؤلفیندن (ملا چلبی) احفادندندر. اوقاف همایون قاضیلکی ، یمن مفتشلکی خدمتنده بولوندقدن صوکره مسند مشیختی احراز ایتمشدی. (۱۳۳۱) ده معزولاً ارتحال ایده‌رك (جراح پاشا) جامع شریفی حظیره‌سنده پدری یاننه دفن ایدلدی . مستحضراتی کثیر معلوماتی واسع ایدی. آثارندن (اراضی قانوننامه‌سی شرحی) مطبوعدر.

(احکام اوقاف)، (مجله‌نك بعض اقسامنه شرح)، (کتاب‌الدیات) ده جملهٔ آثارندندر .

(خ)

خطاب حیدر بن ابی‌القاسم قره حصاری

سلطان‌عثمان غازی‌دوری فضلاوفقهاسندن‌اولوب‌تحصیلنك بدایتی‌مملکتنده، اکمالی‌شامده‌در. (۸۱۷) ده وطننده‌ارتحال ایله‌دی. مؤلفاتی علم فقهدن (شرح منظومهٔ نسفیه فی‌الخلافیات)، (شرح کنزالدقایق)، (شرح‌المختار فی فروع‌الحنفیه) ایله اصول فقهدن (شرح‌المنار) در .

قره‌مانده وفات ایدن تورکجه (مرآت‌القاضی) صاحبی (علی‌غالب‌افندی) ده قره حصاردن یتیشن علمادندر .

خضر شاه منتشاری

مؤلفین کرامدن برذات اولوب « منتشا »لیدر . مقدمات علومی مملکتنده تحصیلدن‌صوکرا

استکمال فیض علوم سائقه‌سیله اون بش سنه‌قدر خطهٔ مصریه‌ده اقامت ایله‌دی. (علامهٔ طوسی)نك ممالك عثمانیه‌یه کلدیکنی استماع ایتدیکندن کلوب کرار آعلامهٔ مشارالیه ایله مباحثه ومصاحبه ایتدی.

اوقاتنی مجرد تحصیل وتکمله صرف ایدن فضلادندر . «۸۵۳» تاریخنده مملکتنده وفات ایله‌دی . (شرح تجوید) ، (تعلیقات علی المواقف) ، (تعلیقات علی التلویح) ، (حاشیه علی ملازاده) کبی آثار علمیه‌سی واردر. « بروسه »ده (زینی‌لر) ده مدفون مخدومی درویش محمد افندی‌ده فضلادندر .

خضر بك [۱] سیوری حصاری

فحول علمادن بر فاضل اولوب مشهور خواجـه نصرالدین افندی [۲] احفادندندر . حضرت فاتحك امریله سیوری حصاردن کتیردیله‌رك الك اول استانبول قاضیسی نصب اولوندیلر. پایتختك برنجی قاضیسی اولان بوذاتدر . قیصـه بویلو اولدیغندن کندیسنه (علم طاغارجغی) دیرلردی . عقائده متعلق یازدقلری نونیه قصیده‌لرینه (عربانی زاده وعصمت افندی) وسائره کبی بر قاچ ذاتك شرحی وارسه‌ده الك مشهوری تلمیذ متمیزلری مولانا خیالیك‌در .

تاریخ وفاتلری (لازال علیـه‌الرحمة) ترکیبنك دلالت ایتدیکی (۸۶۳) ده قبر عالیلری وفادن زیرکه کیدن جاده‌نك صاغ طرفنده‌کی مسجد حظیره‌سنده‌در [۳] ادبیات عربیه وفارسیه وترکیه‌ده‌کی معلومات واسعه‌لرینه موجود اشعار علیه‌لری دلالت ایدر. (عجالة لیلة اولیلتین) ایله عربی‌العباره دیکر برقصیدهٔ نونیه‌لری واردر. برده فاتح سلطان محمد خانك التماسیله (مطالع) ی توسیعاً لسان فارسی‌یه ترجمه ایتمشدرکه بر نسخه‌سی (آیاصوفیه) کتبخانه‌سنده موجوددر .

ابجد حسابیله تاریخ سویله‌مکی کندیلری اختراع ایتمشلردر .

---

[۱] فقهدن صدرالشریعه ایله (وقایه) یه شرح‌مقبولی اولان و (۸۹۱) ده وفات‌ایده‌رك ملافناری جامعی قربنده دفن اولونان بروسه قاضیسی یعقوب پاشا ایله (۹۰۱) ده ارتحال ایدوب زینیلرده مدفون اولان (مفتی احمد پاشا) حکیم ومنشی ومشهور (سنان پاشا) مخادیم علیه‌لریدر .

[۲] بوذاتك حقایق ، فلسفه‌یی ، اخلاقی مطایبات وشـطحیات وادیسنده تعلیم ایتمك ایسته‌دیکی آکلاشیلیور اقوالی جامع اولان رسالهٔ السنهٔ غربیه‌یه بیله‌ترجمه اولوندیغندن (غربیون‌ـ‌اوروپالیلر) نزدنده دخی معروفدر. خلاف ادب وحکمت بعض عادی‌قوللر بالطبع اسنادات جمله‌سندندر. اقوالندن (۱۲۰) دانه‌سی اولادمولانادن برهان‌الدین چلبی معرفتیله شرح اولونه‌رق (۱۳۰۶) تاریخنده (قونیه) ده طبع اولونمشدر.

[۳] تذکرهٔ سهی‌نك : (شیخ وفا قربنده نجاتی مرحوم مرقدی اولدیغی تکیه‌ده‌در) افاده‌سنه کوره ایوب انصاری‌ده مدفون اولدیغنه دائر بعض تراجم احوال کتابلرنده‌کی نقلیاتك موثوق اولمدیغی آکلاشیلور . مخدومی احمد چلبی‌نك‌ده (انماالاعمال بالنیات) حدیث شریفنك شرحنه دائر برأثری واردرکه ایاصوفیه کتبخانه‌سنده موجوددر .

اشعار ترکیه‌لرندن :

ویرمش ضیا بنفشه‌یه پیغام زلف یار
اول لذتك هواسی دماغنده‌در دخی

اشعار فارسیه‌لرندن :

عشقرا بیرون زهفتاد ودو وصلت حالتیست
درمیان جمع وکثرت عاشقانرا خلوتیست

منلا کورانی ایله بینلرنده‌کچن شوفقره مشهوردر. خضربك ایکی کیجه‌ده برقصیده تنظیم ایده‌رك (عجالة لیلتین) نامیله حضور فاتحه تقدیم ایلر . بونی منلا کورانی کوره‌رك (لقد زادالهوی فی‌البعد بینی. و بین‌الین بعدالمشرقین) بیتنه اعتراض ایله (زاد) « فعلی لازم‌اوله‌رق استعمال ایدیلمك لازم ایکن متعدی اوله‌رق‌ایراد ایدیلمش » دیر بواعتراض ارادهٔ پادشاهی ایله منلاطرفندن قصیده‌نك ظهرینه یازیله‌رق بکه کوندریلور بك جواب اوله‌رق (فی قلوبهم مرض فزاد هم‌الله مرضا) آیت کریمه‌سنی یازار .

خیالی احمد افندی « ملا - ازنیقی »

اکابر فضلادن اولوب (ازنیق) لیدر. خواجه زاده قدمنده برمتبحرایدی. حیفاکه (۳۳) یاشنده ایکن وفات ایله‌دی .

آثار فاضلانه‌لرینك مشهوری :

(حاشیهٔ شرح عقائد) [۱] اولوب (شرح قصیدهٔ نونیه ، تعلیقات علی شرح مقاصد ، حاشیه علی اوائل تجرید ، حاشیةالفرائض) دخی مؤلفات فاضلانه‌لرندندر .

رحلتلری (۸۷۵) ده مرقد فاضلانه‌لری بروسه‌ده (زینی) لرده [۲] ملاخسرو قربنده‌در .

---

[۱] چلبی سلطان‌محمد مدرسه‌سی مدرسی ایکن وفات‌ایدن معلم بایزیدخان ثانی (بولو) لو صلاح‌الدین افندینك‌ده مقبول فضلا برحاشیه‌سی واردر .

[۲] زینیلر: بروسه‌نك شرق طرفنده برمحلدرکه طریقت‌زینیه مؤسسی (زین‌الدین خافی) حضرتلرینك اخص خلفاسندن (عبداللطیف) قدسی مرحوم مأموراً للارشاد بروسه‌یه‌کلدکلری زمان بومحلی‌مسکن ومدفن ایله بعدالوفات دخی بورایه دفن اولوندقلرندن بوطریقه منسوب ذواتك مسکن ومدفن مخصوصلری حکمنه کیرمش اولدیغندن دولایی (زینیلر) تسمیه اولونمشدر .

بوطریق رجالنك جمله‌سنك قبرلری اشکال هندسیه‌دن (معین) شکلنی آکدیریر رسمده‌در . مولانا فناری ایله خیالی مرحومك سنك مزارلرینك‌ده بورسمده اولمسی طریقت زینیه‌یه انتسابلرینی ایما ایدییور.

شيخ عبدالرحيم مرزيفونى واسطه‌سيله طريقت زينيه‌يه انتسابلرى ترجمهٔ شقايق‌ده مذكوردر . السنهٔ ثلاثه‌ده انشاء نظمه مقتدر اولدقلرى اثرلرندن مستبان اولور .

ابياتندن :

دور رخنده سلسلهٔ زلفى دير كورن
جمع اولدى‌كور تسلسل‌ايله دورى‌جملهٔ

(خيالى) مخلصيچون مورخ عالى (كنه‌الاخبار) ك غير مطبوع قسمنده بويله سويله‌يور:
(اينجه‌دن اينجه مطالعه‌يه ونازك تقريره مالك اولمغله خيالى ديه شهرت بولمشدر .)
مقدمات علومى قضاتدن اولان پدرندن تعلم ايتديكى‌ده (عالى)نك جملهٔ رواياتندندر .

خسرو محمد افندى سيواسى « ملا خسرو »

افاخم علماى عثمانيه‌دن اولوب [١] توقات جوارنده‌كى توركمنلردن (ارساق) قبيله‌سندندر . [٢] (مات رئيس العلما) و (رحمةالله عليه دائما) تركيبلرينك ناطق اولديغى (٨٨٦) تاريخنده استانبول قاضيسى ايكن وفات ايده‌رك نعش محترمى بروسه‌يه نقل ايديلدى . زينلرده بناكرده‌لرى اولان مدرسه حوليسنده مدفوندر .
كتب سالفدن هركون ايكى ورق يازمغى اعتياد والتزام ايتمشلرديكه تركه‌لرنده خط دستلريله پك چوق آثارنفيسه چيقمش وغايت بهالى اوله‌رق صاتلمشدر.

مؤلفاتى :

(تلويح ، شرح مفتاح ، اصول بزدوى ، اوائل تفسير قاضى و مطوله) حاشيه‌لريله علم

---

[١] (جامع الموضوعات) اسمنده‌كى اثرينى سلطان محمد ثالثه تقديم ايدن مصطفى بن ابى بكرافندى ايله (فتاواى بزازيه) يى ترجمه ايدن شيخ احمد بن موسى وسيواسك (دوماتيس) قريه‌سندن اولوب (كشف الظنون) ده مذكور اولان (جمع‌الاقوال فى‌الحكم والامثال) مؤلفى احمد افنديلرده سيواسدن يتيشن صاحب آثار علمادندرلر .

[٢] مولانا خسروك بر مهتدى زاده اولديغنه دائر (شقايق) ترجمه‌سنك روايتى موثوق دكلدر . چونكه بوترجمه‌نك هامشنده (سيواس) ايله (توقات) آره‌سنده‌كى (بركوى) قريه‌سندن اولديغنه وحق (درروغرر) نك خاتمه‌سنده (اناالفقير محمد بن فرامرز بن‌على عاملهم‌الله بلطفه الجلى والخفى) بويورديغنه نظراً ابا عن‌جد مسلمان زاده اولدقلرى تظاهر ايدر .

فقهدن متن وشرح يعنى (دررو غرر) [١] اصول فقهدن كذا متن وشرح يعنى (مرقات ومرآت) [٢] وآتى الترجمه (علاء الدين رومى) نك (تسميه، اخبار نبوت، فقه، اصول، بلاغت، منطق) كبى آلتى فندن باحث رساله سنىده (نقدالافكار فى ردالانظار) اسميله شرح ايله مشدر . حضرت فاتح بوذات حقنده (زمانمزك ابوحنيفه سيدر) بويوررلرمش بعضاً شعرلهده اشتغال ايدرلردى .

اشعارندن :

باشمه بزم غم عشقكده جام افسر يتر : زخمكيله قانلى پيراهن قباى زر يتر

سنك مزارندهكى عباره :

منبع علم وهنر ، وارث علوم خيرالبشر ، فاضل خورشيد اثر ، صاحب الدرر والغرر مولانا محمد خسرو) .

(٨٧٨) تاريخنده فاتح سلطان محمد خانه اهدا ايتدكلرى خط دست عاليلريله محرر (درر) نسخهسى (كوپرولو) كتبخانهسندهدر . [٣]

خواجه زاده مصلح الدين افندى « بروسوى »

بروسهنك مدار مباهاتيدر. وجوديله افتخار اولنور . اكابر علمادن اولوب سابق الترجمه خضر بكدن تحصيل علوم ايله مشدر .

بك كنديسنى تكريم وسلامت ادراكنى تسليم ايدردى . بعض مسائل مشكلهنك حلى اقتضا ايتدكجه مشار اليهدن كنايه اولهرق عقل سليمه مراجعت ايديكز ديرمش .

---

[١] (١٠٤٣) ده قضاتدن سليمان بن ولى آنقرهوى و (١١٣٦) ده شام قاضيسى ايكن وفات ايدن كليبوليلى عثمان ويافه ناتبى ايكن (١٣١٦) ده وفات ايدن بوى آبادلى قرهبكر افنديلر طرفندن ترجمه اولونمشدر .

[٢] ايزميرى محمد بن ولى، (١٢٩٢) ده درسعادتده وفات ايدن (مرسين) مفتيسى احمد حلمى طرسوسى ومصطفاى موستارى وفتاوى صاحبى حامد و (١١٦٧) تاريخنده وفات ايدن حمزهٔ دارندهوى و (١١١٧) تاريخنده وفات ايدن محمد طرسوسى طرفلرندن تحشيه ايدلمشدر .

[٣] (٨٧٥) تاريخنده خط دستيله يازوب حضرت فاتحه تقديم ايتديكى (مرآت ومرقات) نسخهلرى يكى جامع كتبخانهسندهدر. كنيهلرنده (محمد بن فرامرز بن على) عبارهسى كورلمكدهدر .

(نصير طوسى) نك منطقدن فارسى العباره (اساس الاقتباس) اسمندهكى اثرينىده بالتعريب حضرت فاتحه تقديم ايتمشدركه خط دستيله محرر نسخهسى اندرون همايونده (روان اوطهسى) كتبخانهسندهدر. باش طرفنده (١٩) بيتلى غايت بليغ برقصيدهٔ عربيهلرىده واردر .

آثار فاضلانه‌لری :

(حاشیهٔ شرح مواقف ، حاشیهٔ تنقیح الاصول للصدرالشریعه ، تهافت [١] ، حاشیهٔ شرح هدایةالحکمة ، شرح متن طوالع ، حاشیهٔ تلویح ، شرح عزی) وسائره‌در . تهافتی حضرت فاتحك امریله یازه‌رق بوکتابله ملا زیرکه غلبه ایله‌مشدی . بروسه مفتیسی ایکن (٨٩٣) ده رحلت ایله‌دی . مرقدی امیرسلطان حضرتلرینك مدرسه‌لری مقابلنده جاده‌نك براز اوته‌سنده‌در. کوپرولو کتبخانه‌سنده خط دستیله محرر برمطول واردر .

خطیب زاده محیی الدین افندی

فاتح دوری فضلاسندن اولوب (قسطمونی) لیدر (ایزنیق) ده مدفون پدری تاج الدین ابراهیم ایله مولانا علی طوسی ومولانا خضر بکدن اکمال علوم وفنون ایله‌مشدر . اکابر علمایه الزم اولان وقاری غرور درجه‌سنه واردیرمشدی .

مؤلفاتی :

(تعلیقات علی حاشیة تجرید ، تعلیقات علی اوائل کشاف ، حاشیه علی اوائل شرح مواقف ، حاشیهٔ تلویح ، رسالهٔ فی بیان فضائل جهاد ، رساله فی بحث رؤیة وکلام ، حاشیه علی شرح وقایه ، حاشیه علی مقدمات اربع ، حاشیه علی اوائل شرح مختصر ، رساله فی تعیین جهة قبله) وسائره‌دن عبارتدر .

وفاتی (٩٠١) ده قبری جوار حضرت خالدده اکابر مؤلفیندن علی قوشجی قربنده‌در . مجرد داعیهٔ تفوق وسائقهٔ حسدله آتی الترجمه ملالطفینك باعث شهادتی اولدیکه بوحال کندیسنك علماً زنکین اخلاقاً فقیر اولدیغنه دلالت ایدییور . (تأسف اولونور)

خسرو زاده مصطفی افندی

ملا خسروك سبط رشیدی اولدیغی ایچون خسرو زاده لقبیله مشتهردر . اولجه صاجلی امیر افندیدن استفاده ایتدکدن صوکرا مولانا ابوالسعوددن اکمال تحصیل ایله‌مشدر . (١٠٠٠) تاریخنده معزولاً (طرابلس شام) قاضیلغندن عودتنده (آق‌شهر) ده وفات ایله‌دی .

---

[١] علامه (جلال الدین دوانی) نك تقدیرینه مظهر اولان بواثر امام غزالی وابن رشدك‌کی ایله برابر مصرده طبع اولونمشدر .

كلدستهٔ رياض عرفان ايله رياضى تذكره‌سنده‌ده بروسه‌ده جدى (ملا خسرو) يانند‌ه مدفون اولديغى محرر اولديغنه كوره عطايى‌نك افاده‌سى شايان تأملدر .

آثارى :

(غلطات العوم، قراضة الفقهيه وفكاهة الرفقيه) ايله قطب مكينك (البرق اليمانى فى الفتح العثمانى) اسمنده‌كى يمن تاريخنى و (تحفة الملوك) ى ترجمه‌لرندن عبارتدر .

اشعار تركيه‌سى‌ده واردر ازجمله :

غرضم ملك بقا ايدى عدم راهندن
اوغرايوب شهر وجوده اويالاندم قالدم

خليل بن رسول « سينوبى »

فقهادن برذات اولوب (سينوب) سنجاغنك (آقچه چام) ناحيه‌سندندر . (١٠٧٥) ده ارتحال ايله‌دى . ايكى جلد كبير اوزره (اظهار فرائد الابحر وايضاح فوائد الانهر) اسمنده مفصل (ملتقى) شرحى واردر . فرائض بحثى‌ده آيريجه شرح ايتمشدر .

خضر بن محمد « آماسيه‌وى »

فضلادن برذات اولوب آماسيه مفتيسى ايكن (١٠٨٦) تاريخنده وفات ايله‌دى .

مؤلفاتى :

(انبوب البلاغة) ايله شرحى (افاضة الانبوب) منارك اختصارى اولان (غصون الاصول) وشرحى (تهييج غصون الاصول)، (حاشيه على تفسير البيضاوى) وسائره‌در. فرائض سراجيه‌يى‌ده (لب الفرائض) اسميله اختصار ايتمشدر .

پدرى محمد افنديكده (المعقود فى شرح المقصود) اسمنده مقصود شرحى واردر .

خصالى عبد الرحمن چلبى

فاضل وشاعر برذات اولوب قره داود زاده سليمان چلبى‌نك مخدوميدر . (١٠٨٧) ده وفات ايله‌دى. بروسه‌ده جدينك بنا كرده‌سى اولان جامع شريف حظيره‌سنده مدفوندر.

مؤلفاتی :

(ترجيح البينات ، فتاوای خصالی ، ديوان) وسائرەدر . برده (ملتقی) نك مشكلاتنی (عطا) اسميله شرح ايلەمشدركه برنسخەسی (بشير آغا) كتبخانەسندەدر . (دشيشی) اسمندەكی فارسی لغتیده اختصار ايتمشدر .

ابياتندن :

كوردی غم ليلا ايله احوالی دكركون
ديوانەلكه اوردی همان صورتی مجنون

خالص ابراهيم افندی «يساروجه‌وی»

فضلای مدرسيندن فارسی‌دان برذات اولوب (بلغراد) جوارندەكی (يساروجه ـ پوزرنجه) ليدر . (۱۱٦۰) تاريخندە استانبولده ارتحال ايلەدی . (۱۱٤۳) تاريخندە (خرقهٔ شريف) محلەسندە تأليف ايتديكی (مجمع الامثال ـ دستور العجم) اسمندە دقايق لغات فارسيەيه متعلق برجلد كبير اثرقيمتداريننك برنسخەسی اسعد افندی كتبخانەسندە واردر .

مولانا مفتی ابوسعيد الخادمی «خادمی»

فحول علمادن فضل وكمال ايله معروف برذات اولوب (۱۱۱۳) تاريخندە (قونيه) ملحقاتندن (بخاری) الاصل اولان بويوك پدريننك اختيار هجرت ايلەديكی (خادم) ده تولد ايلدی . مقدمات علومی پدريله اكابر علمادن (قره‌حاجی) شهرتيله بنام (مصطفی) افنديدن بعدالتعلم پدريننك تنسيبيله برای اكمال (استانبول) ه كلەرك اوعصرك اك بنام فضلاسندن بولنان (قاز آبادی احمد افندی) دن پارلاق برصورتدە اخذ اجازەيه موفق اولەرق وطننه عودتله تدريس وتأليفه باشلادی . آز زمان ايچندە آفاقه انتشار ايدن صيت فضلی دولاييسيله دعوت پادشاهی‌يه اجابةً ايكنجی دفعه پايتخت خلافته كلوب علمای وقت ايله برابر بالذات پادشاهده حاضر اولديغی حالده (آياصوفيه) جامع شريفندەكی تقرير ايلديكی فاتحهٔ شريفه تفسيری تقدير عمومی‌يی جالب اولدی . وتلطيفات شهرياری‌يه مظهريتدن صوكرا مطيباً مملكتنه اعزام اولندی .

مملكتندە كراراً اعطای اجازەيه موفق اولەرق (۱۱۷٦) تاريخندە داربقايه انتقال ايتدی . مذهباً حنفی ، طريقةً نقشبندی‌در . خط دست عاليلريله محرر اوراق آرەسندە: (پدريمك قبر

شريفنده مراقبه‌يه وارمشدم . قارشيمده تمثل ايلدى . نصيحت ايسته‌دم؛ « ايشته بنى كورويورسك‌يا، دنيانك اسباب وعلاقندن عارى‌يم . بوعالمده اونلردن هيچ برى فائده ويرمه‌يور . معيشت خصوصنده حرص وطمع مذمومدن توقى ايده‌رك جناب حقه متوكل وانك احسانه قانع اول. دنياده خالق الاسبابى اونودوب احتياجكى سبب صورى اولان قوله بيلديررسه‌ك حق سنى اك عادى كيمسه‌يه محتاج ايدر . اكر احتياجكى هركسدن اخفا ايله آنجاق حضرت ذوالجلاله عرض ايدرسه‌ك دنيا بيله سكا عرض روى احتياج ايدر » بيوردقلرى مندرجدر .

آثار فاضلانه‌لرى بروجه‌آتيدر :

(١) متن مجامع الحقايق فى علم‌الاصول . [١]

(٢) شرح طريقت محمديه.

(٣) شرح بسمله . [٢]

(٤) حاشية درر.

(٥) شرح على‌القصيدة المضرية.

(٦) حاشية على تفسير سورة النبأ للبيضاوى .

(٧) رسالة فى حق‌التسبيح والتحميد .

(٨) تفسير قوله تعالى(قل اللهم مالك الملك).

(٩) تفسير قوله تعالى (ان بعض‌الظن اثم).

(١٠) رسالة فى سلوك النقشبندية .

(١١) رسالة النصايح والوصايا.

(١٢) رسالة الخشوع فى‌الصلوة.

(١٣) شرح ايها‌الولد .

(١٤) عرائس النفايس فى علم المنطق.

(١٥) عرائس الانظار ونفائس الابكار .

---

[١] علماى عثمانيه‌دن مصطفى بن محمد آيدينى طرفندن (منافع‌الدقايق) اسميله عربى‌العباره شرح اولندينى كبى شروانى‌احمد حمدى‌افندى طرفندن دخى (لوامع‌الدقايق) ناميله ترجمه اولنان نسخه‌لرى مطبوعدر.

[٢] اون سكز فنه تطبيقاً محرر اولان بواثر قيمتدار علماء مصريه‌دن (شيخ عليش) افندى‌طرفندن تلخيص ايدلمشدر . هرايكيسيده مطبوعدر .

(١١٩٠) كسورده وفات ايدن (احمد بن حسن) قره‌مانى نكده (تحفة‌البسمله) وسلطان حميداول معاصرى (محمد بن على‌القره مانى ثم الارزنجانى) نكده (رسالة‌البسملة) اسمنده برر شرحلرى واردركه برر نسخه‌سى (حميديه) ده موجوددر.

(١٦) رسالة فى ماهية العلوم.
(١٧) كشف الحدر عن حال الخضر.
(١٨) رسالة فى الحديث الضعيف.
(١٩) رسالة المسواك .
(٢٠) رسالة القهوه .
(٢١) رسالة الدخان .
(٢٢) تفسير سورة الاخلاص .
(٢٣) رسالة فى حق الاستخلاف .

١١٦٠ ده وفات ايدن برادر عاليلرى ابى نعيم احمد الخادمى نك آثارندن :

(١) رسالة فى حق الالفاظ المجازية .
(٢) حاشية على المرأت .

مخدوملرندن اولوب (١٢١٣) ده مكه ده ارتحال ايدن سعيد خادمى نك آثارى :

(١) حاشية على تفسير الفاتحه للبيضاوى.
(٢) شرح البخارى الشريف الى النصف.
(٣) شرح قصيدهٔ بردهٔ.
(٤) حاشية على الخيالى .
(٥) شرح شمائل شريفه .

(١١٩٢) ده وفات ايدن عبداه خادمى نك آثارى :

(١) شرح مجامع الحقايق .
(٢) شرح ديباجة التايج.
(٣) شرح القصيدة الهمزية .
(٤) حاشيه على شرح بسمله .
(٥) حاشيه على حاشية مير ابوالفتح .
(٦) تفسير قوله تعالى (قدافلح المؤمنون . . .)

امين بن محمد خادمى نك آثارى :

(١) شرح منار .
(٢) حاشيهٔ قاضى مير .
(٣) حاشيهٔ منتهى.

خليل بن حسن « الى الفلاح »

فضلادن برذات اولوب (آيدين) ليدر . (١١٧٠) تاريخلرنده ارتحال ايتدى .

آثارى :

(حاشية مختصرمنتهى) ، سيد شريفك تصورات حاشيه‌سنه (قره داوود)ك حاشيه‌سنه حاشيه، علم آداب مناظره‌دن (طاش كوپرولو) رساله‌سنه حاشيه وسائره‌در .

خواهرزاده اسماعيل بن شيخ محمد افندى

فضلاى قضـاتدن برذات اولوب (ميرزا مصطفى) افندينك تلميذى وهمشيره زاده‌سيدر . (١١٥٢)ده (بروسه) قاضيسى ايكن (منهاج البيان فى تفسير لغات القرآن) اسمنده براثر يازمشدركه توركجه تفسير يازمق ايسته‌ينلر ايچون استفاده‌لى برمأخذدر.

خليل شرف افندى « حيالى زاده »

ترجمهٔ حالى سبق ايدن حياتى احمد افنديك مخدوم فضائل موسوميدر . بغداد ملالغندن عودتى اولان (١٢٦٧) تاريخنده وطننده ارتحال ايتـدى . اكبر آثارى (روضة الاشراف فى المضاف اليه والمضاف) اسمنده‌كى درت جلد كبير اوزره مؤلف توركجه لغت كتابيدر .

بواثر (ثمار القلوب فى المضاف اليه والمنسوب) ايله (مايعول عليه فى المضاف والمضاف اليه) اسملرنده‌كى لغت كتابلرى باشليجه مأخذ ايدلمك شرطيله ميدانه كلمشدركه ترتيبى حروف هجا اوزره تراكيب اضافيه‌دن متشكلدر .

بواثر جسيمدن باشقا (سنبل زاده) نك (نخبه) سنى (وبا كولى) (قدسى) نامنده‌كى ذاتك عربى العباره يازديغى (اسرار الملكوت) اسـمنده‌كى هيـأت جديده‌يه متعلق اولان اثرينى‌ده (افكار جبروت) اسميله توسيعاً ترجمه وشرح ايتمشدر . كرچه بواثرك ارقام وحساباتنه تعلق ايدن بعض اقسامنده حسابات حاضره‌يه توافق ايتمه‌ين نقاطى وارسه‌ده خاتمه‌سنده هيأت جديده‌نك شرعياته تطبيقنه دائر اولان بحث مخصوصى شايان مطالعه‌در . بواثر (١٢٦٥) ده استانبولده طبع ايدلمشدر . (ثمار القلوب) (٤٣٠) ده ارتحال ايدن (امام ثعالبى) نك ، (مايعول عليه)

(١١١١) ده وفات ايدن (محمد امين محي) نكدر . (مايعول) ك نفيس بر نسخه‌سی وفا كتبخانه‌سنده واردر .

خليل كرميرى « قيصرى »

علماى بنامدن برذات اولوب (قيصرى) نك (كرمير) قريه‌سندندر. (١١٩٠) تاريخلرنده مملكتنده ارتحال ايله‌دى .

آثارى :

(حاشيهٔ عقائد ، حاشيهٔ قاضى مير ، شرح منظومهٔ اسحق افندى) در .

(محمد بن ابوبكر الحلبى القيصرى الحصارى) اسمنده برذاتك (١١٥٧) تاريخنده مؤلف (فوائدالحصارية فى‌شرح مفاتيح‌الدرية فى‌الامثلة الفارسية) نامنده عربى‌العباره اثرى قوش‌آطه‌سى كتبخانه‌سنده منظورم اولدى . برنسخه‌سى يحيى افندى‌ده واردر .

خليل افندى « بوردورى »

فضلادن برذات اولوب (بوردور) نواحيسندن (كول حصار) ناحيه‌سى قراسندن (قيزيللر) قريه‌سندندر .

اكمال تحصيلدن صوكرا (بوردور) ده نشر علم وتأليف آثار ايله‌دى . (١٢٦٩) ده ارتحال ايده‌رك (دمير اوغلى خيراتى) مقبره‌سنه دفن ايديلدى .

آثارى :

اصول حديثدن (ارشادالقارى) اسمنده (على القارى) حاشيه‌سى .

نحودن (غنية‌الابصار) اسمنده (نتايج‌الافكار) حاشيه‌سى.

قرائتدن (نويرى) حاشيه‌سى.

(تفسير قاضى) نك اكثر مواضعنه تعليقات .

(مطول) ك اكثرمواضعنه تعليقات وسائره‌در .

خواجه تحسين افندى « فيلانلى »

متأخرين علمادن اولوب يانيه جوارنده‌كى (فيلات) ليدر. علوم عقليه ونقليه بيلير شرق

وغرب لسانلریله اکثر فنون جدیده‌یه واقف فاضل، حکیم برذات ایدی. مفصلجه ترجمهٔ حالی شمس‌الدین سامی بکك (هفته) اسمنده‌کی رسالهٔ موقوته‌سنده مندرجدر .

آثارندن :

(تاریخ تکوین ، اساس علم هیئت ، روح ، اسرار آب وهوا) کبی بعض رسائلی مؤخراً طبع اولوندی آنجق معلومات واسعه‌سی نسبتنده اثر براقه‌یه موفق اوله‌مامشدر . اکثر ممالك‌عثمانیه‌نك آفاقنده رؤیت اولوندیغی اوزره قبهٔ مکوکبه‌نك رسم مسطحنی مبین (مرآت‌السما) اسمنده مطبوع لوحه‌سی ده واردر . وفاتی (۱۲۹۸) تاریخنده (أرن) کوینده‌در .

اشعار حکیمانه‌لرندن اولان قطعهٔ آتیه زبانزددر :

کتاب عالمك اوراقیدر ابعاد نامحدود
سطوری حادثات دهردر اعصار نامعدود

باصیلمش دستکاه لوح محفوظ طبیعتده
مجسم لفظ معنیداردر عالمده هرموجود

اواخر عمرنده انشاد ایتدیکی مثنملریده عبرت آمیز برمنظومه‌در . هیئت عوالمه دائرده برمنظومه‌سی واردر . علوم ریاضیه‌دن (هیأت) ه مراقی زیاده ایدی .

پارس آرقداشلرندن مشهور طراقجی سعید آغانك مناقبیله تاریخ وفاتی متضمن (مجموعهٔ علوم) ده تحف ومفصل برقصیده‌سیده واردر .

هیئت کائناته دائر مرحوم مومی الیهك نظم ایتدکلری منظومه‌در :

روی مرآت العوالمدر بورسم دلنشین
صورت زیبای مصنوعات خیرالخالقین
طارم میناده خوش الوان کونا کون ایله
زین اولنمشدر مصابیح السما للناظرین

ارتفاع قدر اجرام فلك حقنده هم
نازل اولمشدر نیجه آیات قرآن مبین
سورهٔ والشمس والنجمنده باواوقسم
آنلرك حقیچون ایتمش حق کلامنده یمین

حیرت افزای عقول اهل فکر تدر نجوم
حبذا صنع بدیع الهیئه در رفعت رهین
اشرف جمله معارفدر بوفن موضوعی وش
علم هیئت اوزره موقوف اکثر احکام دین

مهر حکمت لمعه ریز کشور ارواحدر
فیض نوریله بولورنشو ونما عقل فطین
باجناح علم هیئت دم بدم اولمق محال
اوج ادراك کمال قدرت حقه قرین

ایشته برآینهٔ هیئتنما کیم وجهنك
انجمندن منتشردر پرتو علم الیقین
مطلعی تابنده در چشمی حقایق بیندر
اخترپروین صفت هر نقطه سی در ثمین

برج عالیٔ سپهر ارتقایه نیل ایچون
انقسامات مدارج خطلری حبل متین
عالمك احوال اجمالیه سن ادراك ایچون
شکلی کورمك بیك کتابی اوقومقدن بهترین

خربوطی عمر نعیمی افندی

محمد سعید افندی فتاواسی نامنده کی مجموعه نك صاحبی خربوط مفتیسی امام زاده محمد سعید افندینك اوغلی مفتی احمد افندینك مخدومیدر .

خربوطده ، عینتابده ، قیصری ده تحصیل علوم ایتدی . خربوطده اونبش سنه مفتیلکده بولوندی . السنهٔ ثلاثه ده انشاء شعره مقتدردر . (اظهار) و (فریده عصامی) شرح وعلم مناظره وآدابدن (ولدیه مجابیسنی) تحشیه ایتدی . (بو ناتمامدر)

بعض مسائل مهمه یه دائر رسائل متعدده سی وخواجه لرینك متعدد رساله لرینه تعلیقات عدیده سی واردر .

اشعاری جمع اولونمامشدر . بادیٔ اشتهاری (العصیدة الشهدیه فی شرح قصیدة البرده) نامنده کی اثریدر .

بواثری ایلك دفعه مصر والیسی محمد علی پاشا طبع ایتدیردی . مکرراً اجازت علمیه

ویردی . بالآخره اعمی اولدیغی حالده ینه نشر علوم ایتدی . (منظومهٔ نعیمیه) نامنده‌کی اثر مطبوعنی بوصره‌ده تألیف ایتمشدر .

(١٢٩٩)ده خربوطده وفات ایله‌دی. خربوطده‌کی قبرستانه دفن‌اولوندی. پك مسن‌اولدیغی حالده شعور و حافظه‌سی فوق‌العاده ایدی . (دین محمدی) یه خدمت ایدنلر بوناماز، ذلیل‌اولماز دینی اعزاز ایدنلر دارینده عزیزدر .

مشارالیه (لطیف‌الطبع) ایدی. لطائفی پك چوق پك خوشدر.

خالص محمد افندی «شیروانی»

علوم‌عربیه‌نك تخصیص ادبیات شعبه‌سی متخصصلرندن فاضل‌برذات‌اولوب (شیروان) لیدر . مقدمات علومی مملکتی ایله (آماسیه) ده تحصیل ایده‌رك استانبوله کلوب افاضل زمانه‌دن تیکوشلی یوسف افندیدن اکمال ایله اجازت آلدی . فاتح جامع شریفنده تدریسه باشلایوب اعطای اجازه‌یه موفق اولدی . عین‌زمانده مؤسسلرندن بولوندیغی (دارالشفقه) ده‌ده تدریسده بولوندی . مستحضراتی‌کثیر احاطهٔ علمیه‌یه مالك برذات ایدی . صوك مأموریتی اولان درس وکالتندن متقاعداً (١٣٣١) تاریخنده ارتحال ایده‌رك فاتح جامع شریفی حظیره‌سنه دفن‌ایدیلدی. مدارسك اصلاحی ایله طلبهٔ علومه فنون جدیده تدریسی خصوصنده همتی سبق ایتمشدر .

آثاری :

(تلخیص‌النحو ، میزان الاذهان فی‌المنطق ، علم کلام ، اصول عقائد) کبی رسائل علمیه‌سی دارالشفقه‌ده تدریس اولونمقده‌در .

(د)

دیوریکی فخرالدین محمد افندی

سلطان عثمان غازی دوری اکابر فضلاسندندر . ترجمهٔ حالی مشایخ فصلنده مذکور (یار علی) چلبی‌نك جدی بوذاتك عمجه‌زاده‌سیدر . (٧٢٣) ده (شام) ده وفات ایله‌دی . علوم عربیه‌نك هرشعبه‌سیله نظم ونثرده صاحب ید طولادر . مشهور (ابو حیان) اندلسی (کتاب شعرای عصر)نده صاحب ترجمه حقنده جملهٔ مؤلفاتندن اولان نحوعربی منظومه‌سنی بکا عرض

ایتدی . الحق موجب استحسانم اولدی وکندیسندن لسان ترکی وفارسی‌یی تعلم ایله‌دم. قواعد لسان ترکی‌یی مبین (امهات الکلمتین) اسمنده برقصیده‌سی اولدیغی کبی کوزل برلغتی وقصائد سائره‌سی واردر دیور. بوقصیده (کشف الظنون) ده (قصیده فی قواعد لسان الترك) ماده‌سنده مذکوردر .

کتاب القدوری‌یی سلك نظمه چکدیکی‌ده تحقیق ایدیلدی . صاحب ترجمه‌دن استفاده وعلم ادب ایله‌ینلردن بریسیده (مولانا قاضی محمد بن المنصوری قلاؤن) اولدیغنی قرشینك طبقات الحنفیه‌سنده محرردر . السنهٔ ثلاثه‌ده نثر ونظمه مقتدر ایدی .

بر آرالق (غزه) ده (حسبة) یعنی شمدیکی پولیسلك وظیفه‌سنی ایفا ایتدی. قبائل اترا کدن صالور (صلغر) قبیله‌سندندر .

دولت اوغلی یوسف « بالیکسری »

علمادن طبیعت شعریه‌یه مالك برذات اولوب (بالیکسر) لیدر . (٨٢٧) تاریخنده فقهدن مشهور وقایه‌یی نظماً ترجمه ایله‌دی . بوترجمه‌نك الیمه کچن بر نسخه‌سنی بالیکسر کتبخانه‌سنه اهدا ایله‌دم .

ترجمه‌نك مطلعندن :

اول اسم‌الله ایله بشلایلم
ایشی بسم‌اللهله ایشلایلم

ایش‌که بسم‌الله ایله باشلانسه‌کر
عاقبت خیریله اولور معتبر

ایش‌که بسم‌الله ایله باشلانمایه
عاقبت ابتر اولور ایشلنمه‌یه

(یونس بن احمد صوفیه‌وی) اسمنده برذاتك (٩٧٧) تاریخنده یازدیغی مفصل بروقایه شرحی واردر .

«دیکقوز – دیغوز» احمد افندی «بروسوی» [١]

فاتح دوری علماسندن اولوب (تکه) لیدر. بروسه‌ده ییلدیرم بایزید خان مدرسی ایکن وفات ایله‌دی. علم صرفده (مراح) و (مقصود) ه برر شرح یازمشدرکه برنجیسی مطبوع وبین الطلاب مشهوردر. مسعود رومینك (آداب الجدل) عنوانلی کتابیله (حاشیهٔ تجرید) ه و (فرائض سیدی) نه (آداب فاضله) یه‌ده حاشیه‌لری واردر.

ده‌ده جنکی افندی: «آماسیه‌وی»

اسمی ابراهیم کمال الدین شهرتی (قره ده‌ده) مولدی آماسیه جوارنده‌کی (صونسه) قریه‌سیدر.

دباغتله مشغول ایکن الفدن باشلامق شرطیله تحصیل علمه قویولمش سعی واستعداد طبیعیسی یاردیمیله آز مدت ظرفنده اکمال علوم متداوله ایدوب مدرس اولمش ودور مناصب علمیه‌دن صوکره بروسه‌ده اختیار اقامت ایله‌مشدر.

(کلشن جنات آکا مأوی اوله) مصراعنك ناطق اولدیغی (٩٧٥) تاریخنده وفات ایده‌رك سد باشنده بویوك کلیسا قارشوسنده‌کی سوقاق ایچنده خواجه محمد قره‌مانی مسجدی حظیره‌سنه دفن اولوندی ذوفنون بر فاضلدر.

مؤلفاتی: علم نحو وادب علماسنك طبقات وتراجم احوالنی مبین (طبقات النحاة) و (تفسیر قاضی)، (صدر الشریعه)، (مواقف)، (خیالی) حاشیه‌لریله بین الطلاب (ده‌ده جنکی) اسمیله موسوم اولوب صرف نحو لغت وسائره‌دن باحث اولان مطبوع (عزی شرحی سعدالدین حاشیه‌سی) ایله (لجة الفوائد) اسمنده‌کی مجموعه و (مناقب اولیا) (مصارف بیت المال) و (سیاستنامه) در.

فقهدن (وهبانیه) طرزنده برده منظومه‌سی واردر.

یدی سنه کفه‌ده مفتیلکی واردر.

سیاستنامه‌سی مشرب زاده حفیدی (شیخ الاسلام) عارف افندی طرفندن ترجمه وطبع اولونمشدر.

---

[١] بوکله بروسه‌جه صحیح الوجود مقامنده قوللانیلور برتعبیردر. مولانای مشار الیهك مدفنی اولق اوزره کوکوردلوجوارنده چکرکه‌جاده‌سی ابزرنده برقبری زیارت اولونمقده ایسه‌ده (کلدستهٔ ریاض عرفان) ده مولویخانه قارشیسنده‌کی مزارستانده مدفون اولدیغی محرردر.

دشیشی محمد افندی «آماسیه‌لی»

علم لغت متخصصلرندن لسان فارسی‌نك غوامضنه واقف برذات اولوب (آماسیه)لیدر. (مصر) امیرالامراسی (حسن پاشا) نامنه (٩٨٨)ده تألیف ایتدیکی (تحفة‌السنیة الی حضرت الحسنیة) اسمنده‌کی لغات فارسیه‌سی بین‌العلماء والادبا (لغت دشیشی) نامیله معروفدرکه لغات فارسیه‌یی تورکجه مقابللریله شرح ایتمشدر.

بولغتك (١٠٨٠) تاریخنده تلخیص ایدلمش برنسخه‌سی کتبخانهٔ عمومیه‌ده موجوددر.

دوقه‌کین زاده عثمان بك [١]

علما ومورخین عثمانیه‌دن برذات‌اولوب امام‌سیوطی‌نك مفردات تواریخ ایله بعض فوائدی مشتمل اولان (اولیات) نی برطاقم علاوات ایله ترجمه‌وحروف هجا اوزرینه ترتیب ایتدیکی (ازهار الجمائل فی وصف‌الاوائل) [٢] نامنده اثرینی سلطان مراد ثالثه تقدیم ایده‌رك‌مظهر مکافات اولمشدی. برده (ابن‌عربشاه) ك (فاکهة‌الخلفاء) سنی‌ترجمه ایله‌مشدرکه بر نسخه‌سی خالص افندی کتبخانه‌سنده واردر. ییلدیز کتبخانه‌سنده‌ده منظوم خمسه‌سی موجوددر. (١٠١٢) تاریخنده استانبول قضاسندن منفصلاً وفات ایله‌دی. فاتح جوارنده (عاشق پاشا) حظیره‌سنده مدفوندر. [ملتقی‌شارحلرندن ومصری‌ٔ نیازی خلفاسندن مدرس عشاقی مصطفی افندی‌ده اوراده مدفوندر]. طرز عتیق اوزره کوزل یازان ارباب قلمدن اولوب بعض‌مکاتیبی (کلزار منشأت) اسمنده رسالهٔ مطبوعه‌ده واردر. استانبول قاضیلرینك تراجم‌احوالنی جامع بر اثری اولدیغی کبی محمدیه صاحبی یازیجی زاده محمدافندینك (مغارب الزمان) نی‌ده اختصار ایله‌مشدر.

درویش محمد افندی

علمای عثمانیه‌دن عبدالجبار افندینك مخدومیدر. دورمناصب‌عالیه‌ایله استانبول قاضیسی‌اولمش

---

[١] برادری (دوقه‌کین زاده احمد) پاشاده عرفای شعرادن‌برذاتدرکه آماسیه‌ده مدفوندر. اشعارندن:

جان یوسفی مصروجودکده بولورسه‌ك   کنعان ایلنه اسمکی سلطان ایله دیرلر
واعظ بزی قورقتمه جهنمده اوداولاز   هر کیشی او دین یانغه یوندن ایله دیرلر

[٢] بر مقداری (اقدام) غزته‌سی ایله تفرقه صورتنده نشر اولونمشدی.

ایدی.(١٠٢٣) ده متقاعداً استانبولده وفات ایله‌دی. آثاری (شرح هدایه)،(حاشیهٔ شرح مفتاح)،(حاشیهٔ شرح تجرید) وسائره‌در .

دباغ زاده نعمان افندی « استانبولی »

خواجه سعدالدین افندینك طورونی ابوسعید افندینك کریمه‌سی اوغلودر . مصر ملالغیله بکام اولمشدی . (١١١٤) ده استانبولده وفات ایتدی . تخصیص علم فقه وفرائضـده بهرهٔ کلی صاحبیدر . (فتوای نعمانیه) ، (تحفة الصکوك) آثارینك باشلیجه‌سی اولوب (صکوك) ی مطبوعدر .

فضلا وادبادن بر ذات اولوب اساساً (ارضروم) لیدر. بعض مناصب علمیه‌ده بولونه‌رق (١١٤٧) تاریخنده بروسه‌ده ارتحال ایتدی .

ده‌ده افندی « بروسوی »

فضلا وادبادن بر ذات اولوب اساساً (ارضروم) لیدر. بعض مناصب علمیه‌ده بولنه‌رق (١١٤٧) تاریخنده بروسه‌ده ارتحال ایتدی .

حصارده (سعدی فقیه) محله‌سنده بنا ایتدیکی دارالقرا حظیره‌سنه دفن ایدیلدی. السنهٔ ثلثه‌ده اشعاری واردر.(١٠٩٦)ده اکمال ایتدیکی (المدحة الکبری من الکلام القدیم فی حق سیدنا محمد المصطفی) اسمنده‌کی اثری هامشنده جملهٔ تألیفاتندن اولان(الوسیلة العظمی فی شمائل المصطفی خیرالوری) نامنده‌کی اثریله برابر (١٣٠١) تاریخنده مصرده (بولاق) مطبعه‌سنده طبع اولونمشدر. (المدحة الکبری)یی تورکجه‌یه ترجمه ایتمشدرکه نسخه‌سی نور عثمانیه کتبخانه‌سنده موجوددر .

برده (النسخة الکبری فی ولادة خیرالوری) اسمنده تورکجه براثری واردرکه (ماغوسه) ده ایکن بعض علاوات ایله عربجه‌یه نقل ایده‌رك (کتاب الشمائل فی حق خیرالاواخر والاوائل) تسمیه ایتمشدر .

اواخر عمرنده رئیس المدرسین ودارالحدیث مدرسی اولمش ایدی .

بنا ایتدیکی دارالقرا (١٢٧٠) حرکت ارضده منهدم اولمشدر . (احکام مفیده) اسمنده بر اثری داها واردر .

(وصف المحمود فی مناقب الآباء والجدود) اسمنده کی اثرنده سلسله نسبنی تعداد ایده رك (شمس الدین تبریزی) حضرتلرینه پیوسته اولدیغنی ذکر ایدییور .

داغ مفتی احمد افندی «مرعشی»

مرعشدن یتیشن فضلادندر . (١١٦٥) ده وطننده ارتحال ایتدی . فاتحهٔ شریفه شرحنه حاشیه‌سی ، وضعیه رساله‌سی کبی آثاری واردر .

برده سورهٔ انبیاده (قل انما یوحی الی انما الهکم اله واحد فهل انتم مسلمون) آیت کریمه‌سنك تفسیرنده صاحب کشف طرفندن کشاف وبیضاوی اوزرلرینه ایراد اولونان اشکالدن قاضی محشیسی سعدی چلبی نك ویرمش اولدیغی جوابك تحقیقی ضمننده شیخ الاسلام افندی طرفندن واقع اولان امره امتثالاً قاز آبادی واسعد یانیه‌وی طرفلرندن یازیلان رساله‌یه ذیل اولمق اوزره آیریجه بر رساله‌سی واردرکه بعدالبسمله ابتداسی (اوحد من دل علی وحدته نظام الشواهد واصلی علی من خوطب بقل انما یوحی الی انما الهکم اله واحد) در . مخدومی مفتی محمد افندینکده (رشحة النصیح) اسمنده بر اثری واردرکه بر نسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجوددر . (مواهب العزیز فی شرح الوجیز) مؤلفی (علی بن فضل الله) ده مرعشدن یتیشن فضلادندر . بو اثرینی سلطان احمد بن محمد خانه تقدیم ایتمشدی . خط دستیله محرر نسخه آیاصوفیه کتبخانه‌سنده‌در .

دری زاده مصطفی افندی «شیخ الاسلام»

شیخ الاسلام اسبق دری افندینك مخدومیدر . (١١٧٥) ده وفات ایده‌رك ادرنه‌قپوسی خارجنده لعلی زاده چشمه‌سی آرقه‌سنده‌کی جاده کنارینه دفن ایدیلدی . علم فقهدن (درهٔ بیضا) نامنده تألیف معتبری واردرکه مستقیم زاده خطیله محرر بر نسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در . کمال عدل وعفتله اجرای احکام شرعیه ایلر و صلوات خمسی جماعتله ادایه مداومتله برابر آقشام نمازندن صوکرا یاتسویه قدر سجاده اوزرندن قالقمایوب خالق بی انبازه تضرع ونیاز ایدردی .

داود قارصی

متأخرین علمادن زهدی غالب بر ذات اولوب (قارص) لیدر . تحصیلی درسعادت ومصرده اکمال ایله‌دی . بین العلما متداول اولان آثارینك مشهوری (١١٥١) تاریخنده (مصر) ده تألیف ایتدیکی (شرح علی اصول الحدیث للبرکوی) در . (رساله من التفسیر) ، (شرح قصیدهٔ نونیه من العقائد) ، (شرح مختصر التهذیب المسمی بتکمله من المنطق والآداب) ، (شرح ایساغوجی من المنطق) ، (رساله فی بیان القضاء والقدر من الکلام) ، (شرح امثله من الصرف) کبی آثار سائره‌سیده واردر .

اشبو آثاردن اصول حدیث ایله نونیه وامثله شرحلری مطبوعدر . (١١٦٠) کسور تاریخنده (برکی) ده ارتحال ایده‌رك (برکوی محمد افندی) مرحومك یاننه دفن ایدیلدی . مخدومی عمر افندینك‌ده برابرنده مدفون اولدیغی سنك مزاردن آکلاشلمقده‌در . (عثمان افندی) اسمنده اولان دیکر مخدومنك‌ده (تفسیر المشکلات وکاشف الغلطات) و(مفتاح الفاتحه) اسملرنده اثرلری واردر .

داماد حسین افندی « دیناری »

(دینار) قضاسی ملحقاتندن داز قیری ناحیه‌سی قراسندن (که‌میشی) قریه‌سندن‌در . اکمال تحصیلدن صوکرا (بوردور) ده تدریس وتألیف ایله امرار حیات ایله‌دی. آثاری : (حاشیهٔ قاضی میر، حاشیهٔ جلال، رسالهٔ روح، رسالهٔ نفس) وسائره‌در. وفاتی (١٢٩٣)ده قبری (بوردور) ده‌در .

اصول حاشیه‌سیله کتب مدونه‌یه بر خیلی تعلیقات یازان و (١٣٠٣) ده (بوردور) ده وفات ایدن (بولغور زاده حسن افندی) ده فضلادن بر ذاتدر .

دووالارلی — دعالرلی حاجی عثمان افندی « کوتاهیه‌وی »

افاضلدن برذات اولوب مولداً (کوتاهیه) لیدر . صباوتنده (دووالار) قریه‌سنه کیده‌رك اوراده بویودیکی ایچون (دووالارلی) شهرتیله بنام اولدی . تحصیلی خادمی زاده‌لردن شهید احمد افندیدن‌در . اکمال تحصیلدن صوکرا وطننه عودتله دفعاتله اجازت ویرمکه موفق اولدیلر.

(۱۲۹۷) ده ارتحال ایده‌رك (جامع کبیر) جوارینه دفن ایدیلدی. ولی‌نانبك ولی غیرتانبدن قرق وجهله افضلیته دائر بر رساله‌سیله رسائل سائره‌سی‌ده وارسه‌ده غیر مطبوعدر . مخدومی احمد عاصم افندی‌ده علمادن برذات ایدی . ارادهٔ جزئیه تحقیقاتنه دائر مطبوع رساله‌سی واردر . (۱۳۰۷) ده ازمیرده ارتحال ایده‌رك کاتب اوغلی قبرستاننه دفن ایدیلدی .

دانش احمد افندی « مناستری »

علمای شعرادن برذات اولوب مناسترلیدر . لسان عربی وبتخصیص زبان فارسی‌یه وقوف تاملری وار ایدی . درسعادتده اکمال تحصیلدن صوکرا مناستره عودتله مدت مدیده تدریس وتألیف ایله امرار ایام ایله‌دی . رحلتلری (۱۳۱٦) ده ، قبری مناسترده چنکل قره‌غولی جهتندن پرلبه‌یه کیدن جاده‌ده‌کی مقابر مسلمین کنارنده علمای عرفادن بروسه‌لی کتابجی مصطفی افندی مرحومك یاننده‌در .

آثاری : تحلیلات لغویه‌سیله برابر (ترجمهٔ مقامات حریری) [۱] (شرح دیوان سلطان سلیم اول) [۱] (مجموعهٔ قواعد فارسیه) ایله دیوانچه‌لرندن عبارتدر .

اشعارندن :

فلاطون حقیقت اتکا ایتمز امر تدبیره   زمام اختیارك ایله تسلیم حکم تقدیره

ذلیلی یوسف بن مصطفی

فقهادن طبیعت شعریه‌یه مالك برذات اولوب (برغمه) لیدر . (۹۹۰) تاریخنده علم فقهك عبادات قسمنه عائد (مهمات) اسمنده مهم براثر تألیف ایتمشدر. (ذلیلی) مخلصلی اشعاری‌ده واردر . آثار سائره‌سی‌ده اولدیغی آکلاشیلیور .

حاجی محمد ذهنی افندی

مشارالیه استانبولده ملکیه قائمقاملرندن محمد رشید افندی نامنده برذاتك صلبندن دنیایه کلمشدر . زماننده علوم عربیه متخصصلرینك سرفرازی اوله‌رق طانمشدر . سلطانیه‌ده، مکتب

---

[۱] مؤلفی طرفندن وقف ایدیلمشدر .

ملكيه‌ده ادبیات عربیه ، فقه ، کلام معلملکلرنده ؛ مجلس معارف اعضالقلرنده بولنه‌رق عرفان عثمانی‌یه جداً بویوك خدمتلر ایله‌مش؛ بالخاصه تدریسات عربیه وفقهیه خصوصنده بوسبوتون یکی ونافع برچیغیر آچمشدر . کمالات علمیه‌سی بو درجه فراوان اولان مرحوم مشارالیه فضائل اخلاقیه‌سی، بالخاصه ورع واتقاسی ایله‌ده اندرالامثال برذات عالیشان ایدی . حدیث وتصوف علملرنده‌ده بضاعهٔ کامله اصحابندن اولوب طرق علیه‌دن « خلوتیه » منتسبلرندن ایدی . آثاری احاطهٔ علمیه ومساعیٔ متوالیه‌سیله برلکده متین ومنقح اسلوب بیانڭ پك کوزل برمعکسی‌در . دینه‌بیلیرکه ذهنی افندی نوعنده یکتا برعالم بی‌همتا ایدیلر . (۳۲۹) سنه‌سی اواخرنده مرتحل داربقا اولمشدر . مدفنلری بکلربکنده‌کی خانه‌لری جوارنده (کوپلیجه) نام‌محل قبرستانده‌کی عائله‌سی حظیره‌سنده‌در . آثاری بروجه آتیدر :

آثار فاضلانه‌لری :

(۱) عربی العباره صرف عربی : (۱۸) یاشنده تألیف ایتدکلری ایلك اثرلری اولوب غیرمطبوعدر .

(۲) نحودن تسهیل‌التحصیل شرحی : غیرمطبوعدر .

(۳) الحقایق مما فی جامع الصغیر والمشارق : کتب احادیثدن مذکور ایکی کتابده‌کی احادیث‌شریفه ترجمه‌لرینی‌مبین اولاجقدی . فقط مع‌التأسف بوترجمه‌لره موفق اولامامشلردر . مع هذا اسملری لکن رواة حدیثڭ حروف هجا ترتیبی اوزره ترجمهٔ حاللرینه دائر اولان قسمندن (ع) حرفنه‌قادار ایکی‌جلدی منتشراولمقله‌برابر (ی) حرفنه قادارده اکمال بیورمشلردر.

(٤) مشاهیر النساء : نسوان اسلامڭ تراجم احوالنی مبین ایکی جلد اوزره مرتب ومطبوعدر . اخیراً (خیرات حسان) نامیله لسان فارسی‌یه ترجمه وطبع ایدلمشدر .

(٥) المنتخب فی تعلیم لغةالعرب : پك چوق دقایق لغویه‌یی‌ده جامع مفصل برصرف عربی‌در .. (مطبوع)

(٦) المقتضب من‌المنتخب : منتخبڭ ملخصیدر . (مطبوع)

(۷) المقتضب فی‌نحو لسان‌العرب : مفصل نحو عربی‌در . (مطبوع)

(۸) القول الجید : معانی وبیاندن غایت موجز ودقیق براثردر. اخیراً (قازان) ده‌ده آیریجه طبع اولونمشدر .

(۹) کتاب‌التراجم : مشاهیر مؤلفیندن بعضیلرینڭ مختصر ترجمهٔ حاللریله عبارات بلیغانه وحکیمانه‌لرینی مبین‌در . (مطبوع)

(۱۰) القول‌السدید فی‌علم‌التجوید : طرز مخصوص اوزره تجویددر . (مطبوع)

(١١) الغاز فقهيه : اسمی مسماسنه دال فقهی برأثردر . (مطبوع)

(١٢) فيض يزدان : مام (ماوردی) نك نصيحة الاخوان قصيده‌سنك ترجمه‌سيدر . (مطبوع)

(١٣) المشذب من الصرف: مختصر صرفدر . (مطبوع)

(١٤) نعمت اسلام : (كتاب الصلوة ، كتاب الصوم ، كتاب الحج ، كتاب الزكات ، كتاب الطهارة) اسميله بش كتاب اولوب هر مسلمانه الزمدر .

(١٥) ترجمهٔ سهام الاصابة فی كنز الدعوة المستجابة : امام سيوطی‌نك بواسمده‌كی اثرينك ترجمه‌سيدر . (مطبوع)

(١٦) مناكحات ومفارقات : اسمی مسماسنه دالدر . (مطبوع)

(١٧) شرح ابيات اصفهندی : نحويوندن (اصفهندی) نك (كافيه) اوزرينه اولان شرح مطبوعنك حاوی اولديغی شواهد ابياتی شارح عربی العباره‌در . (غير مطبوع)

(١٨) اقتباس الانوار فی ترجمة المنار : فقهدن معروف (منار) ك ترجمه‌سيدر. (غير مطبوع)

(١٩) دستور الموحدين : عقائددن . (غير مطبوع)

(٢٠) قواعد تركيه رساله‌سی (غير مطبوع)

(٢١) شيخ رضی ، سيد عبدالله ايله منار شرحی ابن ملك هامشلرينه تعليقات (غير مطبوع)

(٢٢) ترجمهٔ تحفة الملوك : فقهدن (غير مطبوع)

(٢٣) المنقذ من الضلال ترجمه‌سی : رفقای كرامندن محمد سعيد افندی ايله مشتركاً ميدانه كلمشدر . اصل اثر امام (غزالی) نكدر . (مطبوع)

(٢٤) اطواق الذهب ترجمه‌سی : اصل اثر امام (زمخشری) نكدر . (مطبوع)

(٢٥) تحفة الاريب فی رد اهل الصليب : اصل اثر (عبدالله ترجمانی) نكدر . (مطبوع)

(٢٦) بغية الطالب فی ترجمة تحفة الراغب (علمای شافعيه‌دن احمد شهاب الدين قليوبی‌نك تحفة الراغب فی سيرة جماعة من اعيان اهل بيت الاطايب اسمنده‌كی رساله‌لرينك ترجمه‌سيدر) .

بونلردن باشقه (هندی رحمة الله) افندی مرحومك (اظهار الحق) ترجمه‌سنده معاونت قلميه‌لری سبق ايتمشدر .

(٢٧) المختصرات فی مسائل الطهارات والعبادات : نعمت اسلام كلياتنك مختصری اولوب اخيراً طبعنه همت ايدلمشدر .

(ر)

رسول بن صالح افندی « آیدینی »

علم فقهده صاحب اختصاص علمادن برذات اولوب آیدینلیدر .
(فتاوای عدلیه) نامیله تألیف کرده‌سی اولان عربی العباره بر جلددن عبارت فتاواسنی (٩٦٦) تاریخنده الیوم آق حصاره تابع بر ناحیه اولان « مرمره » قاضیسی ایکن سلطان سلیمان قانونی‌نك امر واشارتیله تألیف وترتیب ایله‌دیکی « کشف الظنون » ده محرردر .
تاریخ وفاتی (٩٧٨) ده ، قبری ازمیرده سید مکرم‌الدین درکاهنده‌در .

رمضان زاده احمد چلبی

تاریخ صاحبی رمضان زاده نشانجی محمد پاشانك مخدومیدر . دور مناصب‌علمیه ایله (مکهٔ مکرمه) قاضیسی اولمش ایدی . عودتنده شام شریفه ایکی قوناق برمحلده (٩٨٦) تاریخنده وفات ایله‌دی . جنازه‌سی شامه نقل ایدیله‌رك قبور صالحینه دفن ایدیلدی .
فاضل، شاعر برذاتدر .
تواریخ عمومیه‌مزدن (مرآة الکائنات) مؤلفی محمد افندینك پدریدر .
مؤلفاتی : (سورهٔ اعرافه قدر اعراب قرآن)، (تعلیقات علی‌البیضاوی)، (حاشیهٔ شرح مفتاح)، (حاشیهٔ شرح مواقف)، (شرح حرز امام علی) در .
ابیاتندن : طالعده دولت اولماسه خدمت نه فائده
حقدن عنایت اولماسه طاعت نه فائده

رضائی علی چلبی « آماسیه‌لی »

فضلای ادبادن اولوب آماسیه‌لی پیر محمد افندینك مخدومیدر . مصرالقاهره مولویتنده‌ایکن ارتحال ایله‌دی . قرافهٔ مصریه‌ده علی‌پاشا قربنده مدفوندر . تاریخ ولادتی (رضا) رحلتی (داغ دل) ترکیبنك دلالتی اولان (١٠٣٩) در . آثاری (مرتب دیوان) و (نقدالمسائل

فی جواب السائل) اسمنده‌کی فتاوادر . (کاتب اصفهانی)نك (خریدة‌القصر وجریدة اهل‌العصر) اسمنده‌کی تاریخی‌ده (عود الشباب) اسمیله اختصار ایله‌مشدر .

قطعه

مدح ایله جناب مصطفانی اولادینی آل مرتضـانی
کلدك چو بوتنکنای دهره مخلص ایده‌کور علی رضانی

هر سنه برنعت شریف انشا ایله‌مك معتادی ایدی .

رجب افندی « آمدی »

مشـاهیر علمادن بر ذات اولوب منظور عاجزی اولان بر اجازتنامه‌ده (دیار بکر) لی (آمدی) اولمق اوزره محرردر .

مواعظ واخلاقه متعلق (٩٧) باب اوزره مرتب عربی العباره (جامع‌الازهار ولطائف الاخبار) اسمنده‌کی اثرینی (١٠٦٠) سـنه‌سنده (تیره) ده جامع عتیق وجدید واعظی ایکن تألیف ایتدیکنی خاتمهٔ کتابده ذکر ایدییور. (الوسیلة‌الاحمدیة والذریعة السرمدیة) اسمنده‌کی (١٠٨٧) تاریخنده اکمال‌ایلدیکی طریقت‌محمدیه شرحی میان‌علماده متداولدر. تیره‌ده بین‌الخواص دارالحدیث جامعی نامیله بنام اولوب یکیجه‌کوی محله‌سی جوارنده کائن مسجدك جنوبنده‌کی واسع قبرستانده مدفوندر .

سنك مزارنده یازی یوقدر .

رمزی مصطفی افندی

فضلای قضاتدن برذات اولوب پدری (انطاقیه)لیدر . استانبول قاضیسی ایکن (١١٠٠) تاریخنده ارتحال ایتدی . (لمعة‌الانوار) اسمنده (بیضاوی) حاشیه‌سیله قرآن ، حدیث ، اسماء اجله وبلدانه عائد معرب کلماتك شرح وایضاحنه دائر (نقداللسان وعقدالحسان) اسمیله مدققانه بر اثر یازمشدرکه بر نسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده واردر . آثار سائره‌سی‌ده اولدیغی آکلاشیلیور .

رودوسی زاده محمد افندی « آیاثلوغی »

فضلا وارباب قلمدن برذات اولوب (آیاثلوغ) لیدر. تحصیل وتفیضی استانبولده‌در. (١١١٣) تاریخنده ارتحال ایده‌رك مهماندار جناب پیغمبری حضرت « خالد بن زیدالانصاری » جوارنده صاحب تاریخ هشت بهشت مولانا ادریس بتلیسی‌نك بنا ایتدیردیکی ادریس کوشکی دنیلن محله دفن ایدیلدی . آثارینك مشهوری ابن خلکان شهرتیله معروف (٦٨١) تاریخنده وفات ایدن قاضی « شمس‌الدین ابی العباس احمد » ك (وفیات الاعیان فی‌انباء ابناءالزمان) اسمنده‌کی تراجم احوال کتابنك ترجمه‌سیدر . بوندن باشقه « خمسهٔ نظامی» یی « خراج ابی یوسف » ی « دیوان عرفی» دن درت قصیده‌یی‌ده ترجمه‌ایلدیکی کبی کتب متداوله‌نك بعضلرینه‌ده حواشی وتعلیقاتی واردر.

آثاردن :

یالکز ابن خلکان ترجمه‌سی مطبوعدر. خط دستیله محرر خراج ابی‌یوسف ترجمه‌سی شهید علی پاشا کتبخانه‌سنده‌در .

(سروری) نك باشلادیغی (عجائب المخلوقات) ی‌ده ترجمه ایتمشدرکه برنسخه‌سی (روان اوطه‌سی) کتبخانه‌سنده موجوددر .

رمزی محمد افندی « قیصری »

قیصریدن یتیشن فضلادن اولوب آتی الترجمه (نثاری علی) افندی‌دن اکمال نسخ ایله‌دی . طریقت محمدیه اوزرینه (کنوز الرموز) اسمیله مفصل بر حاشیه یازمشدرکه برنسخه‌سی (نور عثمانیه) کتبخانه‌سنده واردر . طبیعت شعریه‌سی‌ده اولوب مرتب دیوانچه‌سنك مطلعی بروجه آتیدر:

عنوان شرف بسملهٔ مصحف اسما　　سرلوحهٔ لوح ازلی فخر مسما
محبوب خدا مؤتمن ان هو الاّ　　مضمون هدا واقف اسرار خفایا

(١١٣١) ده ارتحال ایده‌رك (سید برهان‌الدین) تربه‌سی جوارنده دفن ایدیلدی .

رفقی مصطفی افندی « شیخ خسرو زاده قیصری »

فضلادن برذات اولوب آتی الترجمه (نثاری علی‌افندی) تلامیذندندر . (١١٤٠) کسور تاریخلرنده (قیصریه) ده ارتحال ایله‌دی .

قیصریه مفتیسی ایکن (۱۱۳۱) تاریخنده (فراضةالفقهیه‌وفکاهةالرفقیه) اسمیله براثر مقبول تألیف ایتمشدر .

رحمی عبدالرحیم افندی

فضلادن لسان تصوفه‌ده آشنا برذات اولوب (ارضروم) لیدر . طبیعت شعریه‌سی وشیخ الاسلام عارف حکمت بکك پدرینه خواجه‌لغی واردر .

(۱۲۲۳) ده (استانبول) ده ارتحال ایله‌دی .

(قاسم خانی) نك (سیرسلوك الی ملك‌الملوك) نی (رفیق طریق) اسمیله ترجمه ایتدیکی کبی عوامل عتیق‌ده نظماً ترجمه ایتمشدر .

رشدی احمد افندی «قره آغاجی»

متبحریندن برذات اولوب شرقی (قره‌آغاج) لیدر . پدرلری قونیه ملحقاتندن (سله) دن قره‌آغاجه هجرت ایله‌مشدر . سلسلهٔ نسبی امام بغوی‌یه منتهی‌در. طریقهٔ نقشبندی‌در .

خادم مفتیسی محمد امین افندی ایله درسعادتده اسکداری ولی امین‌افندیلردن اجازه آلمشدر. مفتی ایکن (۱۲۵۱) ده ارتحال ایله‌دی . (قره آغاج) ده (شیخ منتشی) قبرستانده مدفوندر.

آثاردن (بنا شرحی اساس) و (ایساغوجی‌شرحی تحفةالرشدی) ایله (عصمت بخاری) نك :

سرخوش از کوی خرابات کذر کردم دوش
بطلبکاریٔ ترسابچهٔ باده فروش

مطلعلی غزلنك شرحی اولوب (حل رموز) اسمنده‌کی رساله‌سی مطبوعدر .

(آیات‌سجده‌رساله‌سی)، (مصدر رساله‌سی)، (کلمهٔ‌توحید رساله‌سی)، (ملك وجنك‌تدقیقنه دائر رساله‌سی)، (قرانتینه‌نك جوازینه رساله) جملهٔ آثاریندندر .

یوزه قریب ذواته اجازه اعطاسنه موفق اولمشدر . عشاق علماسندن عینتابی حاجی احمد ودکزلیلی حافظ شریف صاری کچیلی حاجی احمد آق شهرك اوکس قریه‌لی حاجی علی افندیلر مشهور تلمیذلرندندر .

راغب افندی « حاجی محمد راغب افندی » آمدی

فحول علمادن برذات اولوب دیاربکر (آمد) لیدر . ترجمهٔ حالی سبق ایدن کوچوك احمد زاده ابوبکر آمدی‌نك حفیدینك اوغلودر. اکمال تحصیلدن صوکرا مملکتده تدریس وتألیف ایله اوقاتکذار اولدی . وفاتی (١٢٦٤) ده قبری بناکرده‌سی اولان مدرسه حظیره‌سنده‌در .

آثاری :

رساله مهمه فی تفسیر الآیات وشرح الاحادیث الواردة فی حق الغزاة .

رساله فی تحقیق التاریخ .

ترجمة التراجم فی تراجم البخاری .

رساله فی تسبیحات الطیور .

رساله فی لام التعریف .

رساله فی تحقیق الامکان علی الحسینیه .

رساله فی تحقیق عبارة النص واشارته ودلالته واقتضائه فی الاصول .

رساله فی تحقیق تحویل القبله .

رساله فی تحقیق لفظ ماذا .

شرح لغز اسم فرزدق لقاسم راسم آمدی .

رسالهٔ نفیسه فی علایق المجاز .

وسیلة الوحی .

رساله فی لفظ الکفر والاکفار والتکفیر .

السنهٔ ثلاثه‌ده اشعاری‌ده واردر . جد عالیلری (صبغة‌اه) افندی‌ده افاضلدن برذات ایدی. (لب البیان) اسمنده برأثری واردر .

رشید احمد افندی « نوشهری »

کبار مدرسیندن نوشهرلی(کوچوك‌سلیمان) افندینك مخدومی اولوب طریقهٔ نقشبندیدر. اوقاف همایون مفتشی ایکن (١٢٨٢) تاریخنده درسعادتده وفات ایله‌دی .

طبع شاعرانه‌سی و (فیوضات الجیبیه علی الصلوة‌المشیشیه)، (کشکول الصافیة علی الواردات السعدیة) اسملرنده آثاری واردر .

ابیاتندن :

طریق نقشبندی اهلنك فیضی خدادندر   اولارك نسبتی جمله رسول مجتبادندر

(کشکول) پیران طریقتدن شیخ سعدالدین جباوی حضرتلرینك (وان سئلوا عن الرجال فنسبتی) مطلعلی قصیده‌لرینك تورکجه شرحیدر .

رائف افندی « استانبولی »

زمرهٔ موالیدن وطریقت نقشبندی منتسبلرندن فاضل برذات اولوب شهیدر. (١٣٠٩) تاریخنده درسعادتده وفات ایتدی. ایوبده پیران خلوتیه‌دن (امی سنان) درکاهنده مدفوندر.

آثار مطبوعه‌سی : (شمائل شریفه ترجمه‌سی)، (مقاصد الطالبین) ، (میزان السلوك)، (آداب المسجد والجامع)، (مختصر شمائل شریفه ترجمه‌سی) .

آثار غیر مطبوعه‌سی : (تفسیر شریف)، (تفسیر سورهٔ یوسف)، (بعض احادیث شریفه شرحی).

رجب افندی « حجر زاده ـ قره‌جیکی »

فضلا وارباب تألیفدن مجاهد علم برذات اولوب (قره‌جیك) لیدر . تحصیل وتعلیمی استانبولده‌در . (١٣١١) تاریخنده اجازه اعطاسنه موفقیتی متعاقب ارتحال ایله‌دی . (اسکدار)ده (قره‌جه احمد) مزارستانده مدفوندر. کوچوك بویوك اون بش قدر مؤلفاتندن مطبوعلری بونلردر. (تفسیر سورهٔ مطففین)، (شرح رسالهٔ جدیده علی قواعدالوضعیه)، (تفسیر سورهٔ نبأ) در. (سورهٔ نبأ) دن آشاغیسنی‌ده کاملاً تفسیر ایتمشدر. خواجه‌سی خلیل افندی ایله برکونده وفات ایتدی .

رفیع افندی « یانیه‌وی »

مکتب سلطانی‌نك بدایت کشادندن بری عقائد دینیه وعلوم عربیه تدریس ایله‌مش مدارفند برذات اولوب (یانیه) لیدر . طریقت نقشبندیه‌دندر . (١٣٢٠) تاریخنده وفات ایده‌رك جوار

حضرت خالدده کاشغری درکاهنه دفن ایدیلدی . آثار مطبوعه‌سی علم صرفدن (المختصر) علم تصوف وکلامدن (رهبر حق) و (امالی ترجمه‌سی)، (آیات واحادیث اربعین ترجمه‌سی) اطاعت سلطان حقنده‌کی احادیث شریفه‌در . فنار روم مکتب کبیریله تقسیمده‌کی روم مکتبنده‌کی تدریساتدن متحصل استفاده‌یی (مالیاقاس) افندینك آثاردن بولنان غرامر ایله تورکجه رومجه لغت کبیرینه معاونت علمیه وقلمیه‌ده بولونه‌رق تتمیم ایله‌مشدر . تورکجه ، عربجه ، رومجه تکلم وکتابته مقتدر ایدی .

رحمی افندی « اکینی »

فضلادن بر ذات اولوب (اکین) لیدر . اکمال تحصیلی استانبولده (اخوین) خواجه افندیدندر . (١٣٢٧) تاریخنده یکی تعیین اولوندیغی مکتب نواب مدیری ایکن هنوز کنج دینه‌جك بر سنده ارتحال ایله‌دی .

ادرنه قپوسی خارجنده (حلبی) مرحوم قربنده دفن ایدیلدی .

آثاری (انموذج الفقه) : سؤال وجوابلی منقح بر طرزده‌در . (مطبوع)

(عصارة الفنون) : اون ایکی فندن باحث اولوب بوده سؤال وجوابلی بر طرزده‌در. »

شرح مقصود »

العقد النامی علی الجامی : نحودن »

دوحة العنادل علی تحفة العوامل : نحودن »

العجالة الرحمیة علی الوضعیة : وضعدن »

تفجیر التسنیم فی القلب السلیم : موعظه‌دن »

الفیض القدسی علی الطرسوسی : اصول فقهدن (غیر مطبوع) حاشیهٔ طرسوسی

ترجمهٔ مرآت : » »

معنای مطاوعته دائر رساله . »

غالیة النوافج علی النتایج (نحودن اطه‌لی‌یه حاشیه)

بونلردن باشقه اوقوتدیغی کتابلرك همان کافه‌سنده فاضلانه مطالعاتی واردر .

(ز)

زیرك محمد افندی

آناطولیدن یتیشن فضلادن اولوب علوم متنوعه‌یه وقوف تامی، حاجی بیرام ولی حضرتلرینه

انتسابی وارایدی . (زیرك) لقبنی ولی مشارالیه تلقیب ایله‌دی . حضرت فاتح حضورنده (ملا خسرو) حکم اولدیغی حالده بروسه‌لی خواجه زاده ایله اولان مباحثهٔ علمیه‌لرنده مغلوب اولدقلرندن بروسه‌یه کیده‌رك برمدت اقامتدن صوکرا (٩١٢) ده وفات ایله‌دی .

قبری (پونار) باشنده‌کی درکاه یانده‌در .

بحث علمه دائر بررساله ایله بعض کتب معتبره‌یه حاشیه‌لری واردر . استانبولده‌کی زیرك محله‌سی بوذات نامه‌در. طبیعت شاعرانه‌لری واردرکه ملمع برغزلی بروسه وفیاتی مشعر اولان (کلدستهٔ ریاض عرفان) ده محرردر .

زنبیلی علی افندی «شیخ الاسلام»

ترجمهٔ حالی سبق ایدن جمال الدین آقسرایی نسلندن اولوب سلاطین عثمانیه‌دن بایزید ثانی وسلیم وسلیمان دورلرنده یکرمی درت سنه شیخ الاسلاملق ایتمش متقی برفاضلدر . ملاخسرو ایله حسام‌زاده‌دن استفادهٔ علوم ایله‌مشلردر . مستفتیلری بکلتمه‌مك ایچون قوناغنك پنجره‌سندن آشاغی زنبیل صارقیتدقلری ایچون زنبیللی نامیله بنام اولدیلر . فقهدن (مختارات الفتاوی) ایله اولوقتکی علما ومشایخ آرالرنده‌کی بینوتی موجب اولان دوران صوفیه‌نك جوازینه دائر بری منثور ، دیکری منظوم ایکی رساله‌یی‌ده واردر . بایزید ثانی نامنه علم اخلاقه متعلق بر اثرده تحریر ایتمشلردر .

وفاتلری (وفات عالم ربانی) ، (تم فتواه) ترکیبلرینك دلالتی اولان (٩٣٢) ده، مرقدلری استانبولده زیرك محله‌سنده‌در. ترجمهٔ حالی مشایخ فصلنده مذکور اولان (شیخ وفا) حضرتلرینه نسبتی واردی .

اثرلرندن :

فروع فقهدن اولان (آداب الاوصیاء) اسمنده‌کی رساله‌سی (١٣٠٠) سنهٔ هجریه‌سنده ایکی جلد اوزره مصرده طبع اولونان (جامع الفصولین) ده مندرجدر .

زنبیلی زاده فضیل چلبی

فاضل ابن فاضل برذاتدر . درسعادتده اکمال تحصیلدن صوکرا تدریس وتألیف ایله امرار حیات ایله‌دی . (٩٩١) ده وفات ایده‌رك پدری یاننه دفن ایدیلدی. کتابلرینی فاتح کتبخانه‌سنه وقف ایتدی .

مؤلفاتی :

(تعلیقات علی صحیح البخاری) ، (مسائل اوصیا) ، (درت جلد ضمانات) ، (تنویع الاصول فی علم الاصول) ، (عون الرائض فی شرح الفرائض) ، (حاشیهٔ وافیه) ، (وظائف فی النحو) ، (حاشیهٔ شرح شریفی) ، (اجوبه علی جامع الفصولین) ، (مختصر کافیه) ، (اعانة الفارض فی تصحیح الفرائض) وسائره‌در .

زکریا افندی « شیخ الاسلام »

سلطان مرادثالث دوری علماسندن اولوب (انقره) لیدر . اکمال تحصیلی متعاقب مسلك قضایه سالك اوله‌رق ایچه دولاشدقدن صوکره استانبوله عودتنده قاضیعسکرلك رتبه‌سنه نائل اولمسنی متعاقباً مسندمشیختی احراز ایله‌مشدر . شعرده (میلی) تخلص ایدرلردی .

وفاتی : (رضا) کلمه‌سیله (کیتدی دیوان جهاندن زکریاء سعید) مصراعنك دال اولدیغی (۱۰۰۱) تاریخنده، قبری سلطان سلیم جوارنده‌کی (دار الحدیث) قربنده‌در.

مؤلفاتی:

(تفسیر فاتحه ، شرح هدایه ، حاشیهٔ صدرالشریعه ، تعلیقات علی شرح مفتاح ، حاشیه‌علی شرح‌مواقف ، حاشیه علی‌الدرر ، تعلیقه علی‌البیضاوی ، دیوان) در .

اشعارندن :

یولنه جان ویرنه وصلم دریغ ایتم دیمش
کر بو عهدینه وفا ایلرسه جانان ایشته‌بن

زینی‌زاده حسین افندی « بروسوی »

علوم آلیهٔ عربیه‌نك اکثرنده وبتخصیص علم نحوده صاحب اختصاص تام برذات اولوب (بروسه) لیدر . (۱۱۶۷) تاریخنده (آیدین) ده ارتحال ایله‌دی . (صوبیجه) قپوسی اسمنده‌کی قبرستانده مدفوندر . طلبهٔ علومك تسهیل تحصیللرینی موجب اولان مطبوع (عوامل ، اظهار کافیه) معربلری آثارینك مشهورلرندندر . زیارت ایتدیکم سنك مزارنده یازی یوقدر. باش طرفنده‌کی طاشك باشنده (حلقه‌وی) بردلیك واردر .

(حل اسرار الاخبار) اسمنده‌کی (١١٦٠) تاریخنده تألیف ایتدیکی (اظهار) معربنك خط دستیله محرر نسخه‌سی عاطف افندی کتبخانه‌سنده‌در .

زهاوی محمد فیضی افندی « سلیمانیه‌وی »

عصرمزده وجودیله افتخار اولونور افاضلدن بر ذات ایدی. سلیمانیه‌نك بابان خاندانندن اولوب عائله‌لرینك (زهاو) ناحیه‌سنه هجرتندن ناشی (زهاوی) نامیله یاد اولونمغه باشلادیلر.

تحصیللری سلیمانیه‌ده رسول ذکی افندیدندر . بغداد مفتیلکنی احرازدن صوکرا یارم عصر افتا ، تدریس ، تألیف ایله امرار اوقات بیورديلر .

حلقهٔ تدریسلرندن استفاضه ایدن طلاب علمك مقداری آلتی بیکه بالغدر . رحلتلری (١٣٠٨) تاریخنده‌در .

اشعار عربیه وفارسیه‌لری معنیداردر .

ازجمله :

درمیان جبر وتفویض اختیاری هست ونیست
همچو آن ماهی‌که می آید فرود ازآبشار

(س)

سید علی قوم‌نالی « توقادی »

زمرهٔ مؤلفیندن بر ذات اولوب (توقات) قراسندن قومه‌نات اسمنده‌کی قریه‌دندر . (سیواس) ده اختیار اقامتله تدریس وتألیفله مشغول اولدی .

مؤلفاتی : (عنایه) اسمنده‌کی (وقایه) شرحیله (زیج شامل) شرحلرندن عبارتدر . وفاتی (٨٤٠) ده ، قبری (آماسیه) ده‌در.

فروعدن (منحة السلوك فی شرح تحفة الملوك) صاحبی (شمس الدین محمد) افندی ایله (١٠٢٧) ده وفات ایدن (عرائس الخط) مؤلفی (درویش احمد بن محمد) و(١٠١٨) ده وفات ایدن

(شرح حدیث اربعین) صاحبی (شیخ احمد بن محمد) افندیلرده (توقات) دن یتیشن فضلادندرلر .

سلیمان بن علی « قرهمانی »

علم فقه متخصصلرندن فاضل بر ذات اولوب (قرهمان) لیدر. (۹۲٤) تاریخنده ارتحال ایتدی. آثاری : (شرح مجمع البحرین)، (حاشیهٔ شرح وقایه)، (رسالهٔ عروض)، (شرح فرائض)، (شرح خلافیات)، (شرح قصیدهٔ برٔده)، (جامع الفصولین ده کی ۳۸۰ عدد اسئله یه اجوبه)، (شرح ملتقی)، (رسالهٔ سمت قبله)در.

سعدی چلبی « شیخ الاسلام »

محشیٔ بیضاوی شهرتیله بنام اولوب (قسطمونی) جوارنده کی (طاطای) لیدر .

(قایه کچدی سعدالدین ثانی) مصراعنك دلالتی اولان (۹٤٥) تاریخنده ارتحال ایدرك ایوب سلطان حریمنده ودیعهٔ خاك غفران قیلندی .

اشهر آثاری(تفسیر بیضاوی حاشیه سی)در. دیکرلری (مجموعهٔ فتاوی، حاشیه علی شرح الهدایه، حاشیه علی القاموس) ایله رسائل عدیده در.

طبیعت شعریه سی ده واردر . ابیاتندن :

عالمه طولدی مسرت لیك بن شاد اولمدم
آه کیم بن بنده بردم غمدن آزاد اولمدم

سودی « بوسنوی »

علمای عثمانیه دن اولوب (بوسنه) قطعه سنده کی (فوچه) لیدر .

لسان فارسی یی دیار بکرده (مصلح الدین لاری) دن تعلم ایتمشدر .

استانبوله عودتنده (مثنویٔ شریف ، کلستان ، بوستان ، دیوان حافظ شیرازی) یه شرح یازمشدر . مطبوع اثرلرنده قواعد فارسیه جه بعض خطالره تصادف اولونمقله برابر باعث استفاده در.

بونلردن باشقه (ابن حاجب) ك (شافيه) و (كافيه) سنى ونحودن (ضوء) ى تركجه‌يه ترجمه ايتديكى كبى (هداية‌الحكمه) شرحى اوزرينه‌ده حاشيه‌سى واردر .
(١٠٠٥) تاريخنده درسعادتده وفات ايده‌رك (آقسراى) ده (يوسف‌پاشا) جامعى حظيره‌سنه دفن ايدلمشدر .

ميرك زاده ابراهيم افندى «بروسه‌وى»

فضلادن وزمرهٔ قضاتدن برذات اولوب بروسه‌ليدر . علم احوال روحه دائر (مفاتيح الفتوح فى‌احوال الروح) اسمنده مقبول علما برأثرى واردر . (١٠٩٢) ده وفات ايلدى .
اورخان غازى تربه‌سى قارشوسنده‌كى مكتب‌ابتدائى ساحه‌سنده مدفوندر. طريقت خلوتيه‌دن مستخلف ايدى .

علم روحه دائر يازيلان آثاردن بعضيلرى :
(٢) باب الفتوح فى‌احوال الروح (ابوالنجا الابيارى المصرى) مطبوعدر
(٣) كتاب سر الروح (ابى الحسن ابراهيم البقاعى المصرى)
(٤) كتاب الروح والنفس (ابن قيم جوزيه)
(٥) منازل الارواح (محمد وجودىٔ لارنده‌وى) كتبخانهٔ عموميه‌ده واردر .
(٦) ابن سينانك قصيدهٔ روحيه‌سنك شرحلرى .
(٧) روح (سرى پاشا) مطبوعدر .
(٨) روح (خواجه تحسين افندى) مطبوعدر .
(٩) علم احوال روح (على عرفان بك) مطبوعدر .
(١٠) علم احوال الروح (شهبندر زاده حلمى بك) مطبوعدر .
(١١) پسيقولوژى ـ علم روح (بها توفيق بك) مطبوعدر .
(١٢) فن روح (دوقتور عبدالله جودت بك) مطبوعدر .
(١٣) علم الروح واحواله (ازميرلى ييچاقجى زاده حقى افندى) مطبوعدر .
(١٤) علم احوال روح (يوسف كمال بك)
(١٥) رساله فى‌تحقيق الروح (ابن كمال)

سلیمان افندی « مفتیٔ کلیبولی »

فقهادن بر ذات اولوب مدت مدیده (کلیبولی مفتیلکنده) بولوندی . (۱۱۱۰) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (غازی سلیمان پاشا) جامعی حظیره‌سنه دفن ایدیلدی. آثارندن (موضح) اسمنده ملتقی شرحی واردرکه بر نسخه‌سی آیاصوفیه‌ده موجوددر .

(درر) مترجمی (سلیمان بن ولی آنقره‌وی) نك بو ذات اولماسی مأمول قویدر .

(مکهٔ مکرمه) قاضیلغنده بولونوب (۱۰۳۶) ده (شام) ده وفات ایدن (تسهیل مرآت الاصول فی ترجمة مرقات الوصول) صاحبی (عثمان بن عبدالله) ده (کلیبولی) دن یتیشن فضلادندر .

سلیمان فاضل افندی « استانبولی »

فقیه محدث ومفسر وعلم قرائته‌ده حقیله واقف بر ذات اولوب شهیردر. آتی الترجمه یوسف زاده عبدالله افندینك استادیدر . تحصیلنی عربستانده اکمال ایتدی . آیاصوفیه واعظی ومعلمی ایکن (قدمات استادالانام) مصراعنك دلالتی اولان (۱۱۳٤) تاریخنده وفات ایله‌دی. اوق‌میدانی جوارنده ایچیلرتکیه‌سی قربنده‌کی مقابرده مدفوندر . تفسیر بیضاوی ایله بخاری وشفا ومشارق شریفی دفعاتله ختم ایله‌مشدر . مؤلفاتی: علم اخلاقدن (مفتاح الفلاح)، (شرح حدیث اربعین للنووی)، (شرح عقائد عضدیه المسمی بفوائدالسنیه)، (رسالهٔ خلوت)، (شرح کلمتی الشهاده)، (حاشیهٔ تهذیب)، (فوائد صلوات شریفه) ، (شرح مسند مسلم المسمی ببغیة المسلم وغنیة المغنم)، (تفسیر آیة ومالله یرید ظلماً للعباد)، (رساله فی الکبائر)، (رسالة التقوی)، (شرح آداب عضدیه).

ساجاقلی زاده محمد بن ابی بکر « مرعشی »

علمای عثمانیه ایچنده احاطهٔ علمیه‌سیله مشتهر برذات اولوب (مرعش) لیدر . مقدمات علومی وطنی علماسندن بعدالاکمال (تفسیر تبیان مؤلفی محمد ودارنده‌وی حمزه) افندیلرك درسلرینه مداومت وعلی الاصول تکمیل تحصیل ایله وطنه عودت وبراز صوکرا (شام شریف) ه کیده‌رك (عبدالغنی نابلسی) حضرتلرندن (حدیث ، تفسیر ، تصوف) کبی علوم عالیه تحصیلنه بذل مقدرت ایله‌یوب اخذ اجازت وخلافتله مرعشه معاودت ایده‌رك بر طرفدن حلقهٔ تدریسنه طوپلانان طلابه تدریس علومه بر طرفدن‌ده تألیف آثار نافعه‌یه مبادرت ایله‌دی . بووجهله

نشر علم ايله مشغول ايكن (الشيخ سچاقلى) تركيبيله (سچاقلى‌زاده دنيادن بقايه ارتحال ايتدى) مصرعنك دلالتى اولان (١١٤٥) تاريخنده ارتحال‌ايتدى . مرعشك قبله جهتنده‌كى مزارستانده مدفوندر . (سجل عثمانى) ده اسكدارده مدفون اولدينى كوسترلمه‌سى اثر ذهولدر .

آثار فاضلانه‌سى بروجه‌آتيدر :

(١) حاشيهٔ تفسير كشاف على سورة البقرة.
(٢) عين الحيات فى بيان المناسبات فى سورة الفاتحه.
(٣) رساله فى الآيات المتشابهات .
(٤) رساله فى ايمان والدى رسول الله .
(٥) غاية البرهان فى تفسير آية الكرسى .
(٦) حاشيه على شرح ديباجهٔ طريقت محمديه .
(٧) تسهيل الفرائض .
(٨) عصمة الاذهان .
(٩) سبحة القدر فى مدح ملك القدير .
(١٠) سلسبيل المعانى .
(١١) توضيح زبدة المناظر .
(١٢) نهر النجاة فى تفصيل عين الحيات .
(١٣) عندليب المناظر .
(١٤) حاشيه على شرح رسالة الاداب لطاش كوپرى زاده .
(١٥) تقرير القوانين من المنطق والمناظره .
(١٦) رسالة فى تجديد ايمان .
(١٧) رسالة فى الفتاوى .
(١٨) جامع الكنوز .
(١٩) جهد المقل من التجويد .
(٢٠) تحرير التقرير من المناظره .
(٢١) رسالهٔ عادليه .
(٢٢) تهذيب القراءه (اوتوز اوچ جزؤ مقدارنده‌در) .
(٢٣) عرائس فى المنطق .
(٢٤) ولديه .

(٢٥) حاشيه على شرح مطالع .
(٢٦) حاشيه على الخيالى .
(٢٧) رساله فى اتلاف الكلاب المضره (محروقى زاده جعفربك طرفندن ترجمه وطبع ايدلمشدر) .
(٢٨) ترتيب العلوم (بوأثرده برسنه اقدمنه كلنجه‌يه قدر مدارسده تدريسى التزام اولونان حواشينك تدريسندن فائده اولماديغى وهرفن ايچون متخصصلرى طرفندن ـ اوروپاليلرك قلاسيق تعبير ايتدكلرى ـ آثار مفيده تأليف ايدلمه‌سى لزومى‌ده مصرحدر) .
(٢٩) رسالة التنزيهات مع الحاشيه .
(٣٠) نشر طوالع (طوالع متن و شرحلرينك تدقيقندن صوكرا حقيقت محضه‌نك نه‌دن عبارت اولديغنه دائردر) .

سكولى محمد افندى « قزلرى »

فضلاى مشايخدن برذات اولوب سابق الترجمه (شيخ نزولى) افنديك مخدوم فضائلموسوميدر. مواعظه متعلق اولوب بين العلماء « مجالس » تعبير اولونان أثرلر واديسنده (بضاعة الواعظين وفلاح المتعظين) اسمنده عربى العباره مفصل برأثريله زمانمزه قدر موجود اولان (ايساغوجى) شرحلرينك همان كافه‌سنك محتوياتنى جامع اولمقله برابر علاوات ومباحث لازمه‌ده درج ايدلمك شرطيله (جامع الشروح) نامنده عربى العباره برده (ايساغوجى) شرحى واردركه غيرمطبوع اولان هرايكى أثرى‌ده علوم آليه وعاليه‌ده‌كى اختصاصنه دليل كافيدر .
پدرلرينك ارتحالندن اول طريق حجده وفات ايله‌دى .

سيد محمد سعيد افندى « قره حصارى »

(١١٥٩) ده دياربكرده وفات ايدن صدر اسبق قره حصارى سيد حسن پاشانك مخدوميدر. اكمال تحصيلدن صوكره دور مناصب علميه ايله استانبول قاضيسى اولمشدى. (١١٩٠) تاريخنده مطعوناً وفات ايتدى . بوغاز ايچنده كوك صوحواليسنده بنا كرده‌سى اولان چشمه صفه‌سنده مدفوندر .
آثارى : (شرح كلمهٔ تهليل)، (تفسير سورهٔ زلزال)، (شرح آداب كلنبوى) در. بو اثر علما بيننده حسن پاشا زاده اسميله معروف اولوب مطبوعدر .

سیروزی مصطفی افندی [١]

سلطان محمود عدلی دوری علماسندن اولوب فی‌الاصل طربزون حوالیسندن (ریزه)دن ایسه‌ده فتوی مسودلکیله مدت مدیده سیروزده اقامت ایله‌دیکندن ناشی سیروزی نامیله یاد اولونور . مدفنی (دمیر حصار) قضاسی قراسندن (وه‌تیرنا) قریه‌سنده‌در .

آثاری: (حاشیهٔ برهان کلنبوی) ایله او عصرك سیروز مفتیسی بولونان فضلادن شوق افندینك علم وضعه دائر یازدیغی متنه (خلاصة الافکار) اسمیله مفصل شرحدن عبارتدر .

سلیمان افندی « قره آغاجی »

عصر اخیر افاضلندن بر ذات اولوب (قرق آغاج) لیدر . بدایت تحصیلی مشاهیر فضلادن آلا شهرلی [٢] حاجی ابراهیم افندیدن نهایتی مولانا خادمی‌نك طورونی ایله قونیه علماسندن (مفتی ملا) افندیدندر. اکمال تحصیلدن صوکرا مملکتنه عودتله نشر علمه باشلایوب اوچ دفعه اجازت ویرمکه موفق اولمشدر . (١٢٦٨) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (اسکی مزارلق) دینیلن قبرستانده یول کنارینه دفن ایدلدی . بوحوالیجه (قرق آغاج)ك (مقرعلما) وصفیله شهرتنه باعث وجود فاضلانه‌لری اولمشدر .

کتب موجوده‌لری نام فاضلانه‌لرینه منسوب مدرسه‌نك وسطنده‌کی کتبخانه‌ده موقوفدر . آثار علمیه‌لرندن علم آداب مناظره‌دن (قره‌تپه‌لی) حاشیه‌سی مطبوع (شرح مجامع‌للخادمی)، (شرح خاتمةالاصول) غیر مطبوعدر . طریقت نقشبندیه‌دن مستخلفدرلر .

صاری افندی « علی صاری افندی »

ذکای فوق‌العاده اصحابندن برذات اولوب‌شهریدر . آز زمانده تحصیلنی اکمال ایده‌رك کندینه خاص بر طرزده تدریسه باشلادی . برمدت (سماو) ، (بروسه) ، (صوفیه) ، (قلبه) ده

---

[١] (جنك نامهٔ‌الهی) مؤلفی (محمد) و (تحفة‌الطلاب) مؤلفی (عبدالله) افندیلرده سیروزدن‌نشأت ایدن فضلادندرلر .

[٢] (١٢٢٢) تاریخنده آلاشهرده ارتحال‌ایده‌رك استاسیوندن شهره کیدن جاده کنارنده‌کی قبرستانده مدفون اولان بو ذاتك بعض آثار علمیه‌لری اولدیغی مروی ایسه‌ده بو خصوصه دائر آلاشهرجه یاپیلان تتبعاتدن بر ثمره اقتطاف ایدیله‌مدی .

رشدیه معلملکی‌وسائره کبی خدمتلرده، استانبوله ورودندن صوکراده سائقهٔ سیاسته اوروپایه کیده‌رك (پارس) و (لوندره) ده نشریاتده بولوندی . استانبوله عودتنده (مکتب سلطانی) مدیریتنده ایفای خدمت ایتدی . (١٢٩٤) ده سلطان مراد خامسی اجلاس ایچون قسم‌اعظمی روم ایلی خلقندن عبارت اولمق اوزره باشنه طوپلادیغی اهالی ایله (چراغان) سراینه گیتدیکی زمان حیاتنه خاتمه چکلدی . جسدی دیگر همپالریله برلکده ییلدیز جامعی قبله جهتنك صول کوشه‌سی اوستنده او تاریخده موجود اولان قبرستانه دفن ایدلدیسه‌ده بر از صوکرا قبرستان امحا ایدلدی. لسان مادرزادی اولان تورکجه‌دن باشقه عربجه، فارسیجه، فرانسزجه، انکلیزجه‌نك ادبیاتنه واقف وتکلم وکتابته مقتدر ایدی . مطلع اولابیلدیکم آثاری بروجه آتیدر :

١ — علوم غزته‌سی [پارسده اون بش کونده بر نشر اولنوردی .]

٢ — شباك‌العلوم (عنوان الشرف) ه نظیره‌در . هر سطر ٢١ فنی جامعدر . بروسه‌ده نظم ایتمشدر .

٣ — ترجمهٔ ترتیب‌العلوم (ساچاقلی زاده).

٤ — ترجمهٔ جوامع‌العلم‌الریاضی.

٥ — حقوق‌الشوارع [اخیراً استانبولده طبع ایدلدی .]

٦ — خیوه [١٢٩٠ ده پارسده باصیلان بو اثر ایکی قسم اولوب برنجی قسمی روسیه‌نك اسیای وسطی‌ده ترقیسنی، ایکنجی قسمی خیوه خانلغنی میندر].

٧ — کرید تاریخچه‌سی .

٨ — تورك.

٩ — یارم فقیه دین ییقار .

١٠ — قدرت سیاسیه دردول اسلامیه .

١١ — علم اصول‌الحقوق .

١٢ — کیوتیوس [حکمای یونانیه‌دن افلاطونك شریکی اولان (کیوتیوس)ك میلاددن ٤٥٠ سنه اول یازدیغی ادب واخلاقه دائر رساله‌سنك ترجمه‌سیدر] .

١٣ — مخبر غزته‌سی [٥٥ نومرویه قدر استانبولده بوندن اشاغیسی اوروپاده نشر اولونمشدر]

١٤ — تحریات سعاوی علی تاریخ ترك .

١٥ — قیدالموجود وصیدالمفقود.

١٦ — مختصر احیاءالعلوم ترجمه‌سی [اثرك فارسی نسخه‌سی درسعادتده عاطف افندی کتبخانه‌سنده‌در .]

١٧ — تدبیر ثروت [احیاءالعلومك حال کتابی اساس اتخاذ ایدیلەرك توسیعاً ترجمه ایدلمشدر . فلبەدە یازمشدر .]

١٨ — علما [تراجم احوال علمادر]

١٩ — هرسکلیلرك افاداتی [فرانسزجه] (١٨٧٥) ده پارسده طبع اولونمشدر .

٢٠ — عالی پاشانك سیاستی [اخیراً استانبولده طبع اولوندی] .

٢١ — ١٢٨٨ ، ١٢٨٩ ، ١٢٩٠ سنەلرینه مخصوص معلومات تاریخیه وسائرەیی حاوی سالنامه .

٢٢ — ذیل تقویم‌التواریخ [نا تمامدر] پارسده طبع اولونمشدر .

٢٣ — ترجمهٔ لغز قابس افلاطون [عربی‌یه مترجمی ابن مسکویه، تورکی‌یه مترجمی علی سعاوی افندی‌در پارس‌دە مطبوعدر] .

سلیمان مفتی افندی « اسکیشهری »

فضلادن بر ذات اولوب اسکیشهر قراسندن (مطّلب) قریەسندندر . تحصیل ابتدائیسنی مکتبلردە، عالیسنی درسعادتده اکمال ایدەرك اسکیشهره مفتی تعیین اولونوب الی‌آخرالعمر افتا وتدریس ایله مشغول اولدی .

(ایلدی مفتیْ اکمل ارتحال) مصراعنك ناطق اولدیغی (١٣١٥) ده ارتحال ایتدی. شهر مذکورده مدفوندر .

علم کلامدن (روح کلمةالتفرید شرح کلمةالتوحید) ایله ینه علم کلامده (تلخیص‌التوحید) وشرحی (تخلیص‌التحتید) اسملرندەکی اثرلری بر یرده اولەرق مطبوعدر .

بر ده غیر مطبوع (اسماء حسنی) منظومەسی واردر .

(١٣٠٤) تاریخنده (آفیون قره حصار) ده وفات ایدن فضلادن یکی کوی نائبی شهرتیله بنام محمد امین افندی‌ده ارباب فضیلتدن بر ذات اولوب (زبدةالعقائد)، (جامع‌الجمعه)، (اکمل ماتم‌المتری)، (عمدة الجهاد) کبی رسائل مطبوعەسی واردر . (تفسیرالنجات) اسمیله مسما تورکجه‌یەمفصل‌سورهٔ نبأدن آخر قرآن کریمه قدر اولان تفسیرك مؤلفی اولوب (١٢٩٣) ده ارتحال ایدەرك اسکدارده (قرەجەاحمد) مزارستانه دفن ایدیلن طوپخانه مفتیسی (عثمان‌نجاتی) افندی وفضلای فضلادن اولوب (مرضات‌الفحول) اسمندەمنظوم مسائل فقهیەمؤلفی (احمدفرید)

افندی‌ده (اسکی‌شهر) دن یتیشن علماءدندر . (مرضات) ی (عینتاب) نیابتده تألیف ایتدیکی ایچون معاصری اولان علماء بلده‌نك وازجمله مترجم طحطاوی عبدالحمید افندینك تقریضلری بدری مفتی حسین افندینك قهوه ایله انفیه استعماللری حقنده رساله‌لری واردر. (١١٨٩) تاریخنده فاتح جامعشریفنده شمائل شریفه تدریس ایدن (عثمان بن موسی) افندی‌ده (اسکی‌شهر) دن نشأت ایدن علمادن اولوب حجامت ایله فصده دائر تورکجه مطبوع رساله‌سی واردر .

شمس الدین محمد « آقشهری »

علمای اعلامدن برذات اولوب اواخر عمرنده (مدینهٔ منوره) ده اختیار اقامت ایده‌رك (٧٣٩) ده ارتحال ایتدی . تحصیل علم کمال ایچون مغرب دیارینه قدر شد رحل ایتدیکنی (اتحاف الاحضار) صاحبی ذکر ایدییور . (جنة الفردوس) ، (منسك القاصد الزائر) اسملرنده اثرلری واردر .

(الانتقاد فی شرح عمدة الاعتقاد) صاحبی اولوب (٨٠٠) ده وفات ایدن (احمد بن اوغوز دانشمند) ایله طریقت محمدیه شارحلرندن (خواجه‌زاده عبدالنصیر) افندیده آقشهردن نشأت ایدن فضلادندرلر .

شادکلدی شمس الدین چلبی پاشا « آماسیه‌وی »

مولانا عبدالملك آماسی تلامیذندن اولوب آماسیه امیری ایکن (٧٨٢) ده سیواس حاکمی قاضیٔ غدار برهان‌الدین النده شهید اولمشدر . (پیر الیاس) جوارنده مدفوندر . واقعات وفتاوادن مسائل غریبهٔ فقهیه‌یی حاوی (الدرر المنثوره) اسمنده اثر کبیری واردر .

شمس الدین محمد بن یوسف القنوی

اکابر علمادن و غازی خداوندکار دوری رجالندندر . اکمال تحصیل ایچون شام شریفه رحلت ایتمشدی . تاج‌الدین تبریزی وسائره کبی فضلادن اخذ علم ایتدی . (٨٨٨) تاریخنده بوراده ارتحال ایله‌دی .

مؤلفاتی :

(شرح مسلم ، اختصارمفصل للزمخشری ، شرح تلخیص المفتاح ، شرح مجمع البحرین ، کتاب دررالبحار الجامع لمذاهب الائمة الکبار فی‌الفروع ، شرح عمدةالنسفی) وسائره‌در .

(دررالبحار) (٨٥٠) تاریخنده (محمدالبخاری) طرفندن شرح اولونمشدرکه برنسخه‌سی عاشر افندی کتبخانه‌سنده واردر .

شکرالله «آماسیه‌وی»

سلطان مراد ثانی وفاتح دورلرنده وسعت معلومات وفضل وعرفان ایله تمیز ایتمش برذات اولوب علم طب ایله موسیقی‌یه‌ده انتسابی واردی .

ترجمهٔ حالی مشایخ فصلنده مذکور شیخ یار علی‌نك برادر زاده‌سیدر .

هرایکی پادشاهه‌ده مشاور خاص اولمق شرفنه مظهر اولمشدر . رحلتی (٨٩٤) ده اولوب شیخ وفا حظیره‌سنده مدفوندر . حج شریفه عزیمتنده علماء مصردنده استفاضه ایله‌دی . (بهجةالتواریخ) [١] نامنده فارسی‌العباره برتاریخی اولدیغی‌کبی کندی آثارندن (ریاض‌العلوم) طرزنده فارسی العباره (منهج‌الرشاد فی‌سلوك العباد) اسمنده‌کی اثر فاضلانه‌لرینك خاتمه‌سنده (١٤٥) فنون متداوله‌دن اقتباس ایتدکلرینی حکایه ایدییورلر . (فتوحات فی‌الجفر) اسمنده بر اثریله بر نسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجود (جامع الدعوات) اثری‌ده واردر . (انیس العارفین ، شرح قصیدهٔ امالی) ده آثارندندر .

علوم مختلفه‌دن باحث انموذج العلوم طرزنده فارسی العباره اثری (ریاض‌القلوب) نامیله (٨٩٤) تاریخنده سلطان بایزید ثانی‌یه تقدیم ایدن (شکرالله شیروانی) ده فضلادن برذاتدر .

(ریاض) ك برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده واردر .

---

[١] غیرمطبوع اولان بوتاریخ خلقتدن اعتباراً فاتح دورینه‌قدر اون‌اوچ باب اوزوه مرتب برجلددن عبارت اولوب جغرافیای قدیمه وطبقات رجاله دائرده معلومات مفیده واردر . فارسی مخلصلی برشاعر طرفندن ترجمه اولونه‌رق سلطان سلیمان قانونی‌یه تقدیم اولوندی . بوترجمه‌نك برنسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده واردر .

شمس الدين « آيدينى »

فضلاى شعرادن ذوفنون برذات اولوب آيدينلىدر . تحصيلنك بدايتى مملكتنده نهايتى ايرانده‌در .

عودتنده فاتح سلطان محمد خانك مظهر تقدير والتفاتلرى اولدى . سلطان مشار اليهك ارزولريله كبارعلماء ايراندن (عبدالقادر عجمى) ايله مباحثاتده بولونه‌رق اثبات فضيلت ايله‌دى . السنهٔ ثلثه‌ده انشادشعره قادر بر شاعر مقتدر ايدى . مخلصى نحيفى در . (٩٠٠) تاريخى حدودنده بروسه‌ده ارتحال ايتدى .

ده‌ده افندى مسجدى حظيره‌سنده مدفوندر . علم ادواره دائر تأليف قيمتدارى اولديغى ترجمهٔ شقايقده مندرجدر .

شيخ سنان رومى « بوردورى »

فضلاى مشايخدن بر ذات اولوب (بوردور ـ حميدايلى) دندر . ٩١١ ده وطننده ارتحال ايله‌دى. متجردانه عمرسورمشدر. بروسه‌ده احمدپاشا مدرسه‌سى مدرسلكنده بولوندى. آثارى غير مطبوع اولوب بروجه‌آتيدر :

(حاشيهٔ شرح عقائد)، (حاشيهٔ شرح مفتاح)، (حاشيهٔ تجريد)، (حاشيهٔ مطول) در.

شجاع بن نورالله « آنقره‌وى »

علم فقه و فرائض متخصصلرندن بر ذات اولوب (٩٦٠) ده ارتحـال ايتدى. فرائضدن (جواهرالمسائل) و (حل المشكلات) اسملرنده آثار مقبوله‌سى واردر .

شجاع الدين الياس رومى « ديمتوقوى »

ديمتوقه‌دن نشأت‌ايده‌رك‌شهرت علميه‌سى آز وقتده پك چوق اولدى. ادرنه‌ده مدرس‌ايكن صمم عارض‌اوله‌رق تقاعد اولمشدى . مشايخ صوفيه‌يه محبت كامله‌سى وارايدى . وفاتى (٩٢٠) ده

قبری استانبولده یکی قپو خارجنده بنا ایتدیکی مسجد حظیره‌سنده‌در . سید شریف جرجانینك (تجرید)، (مطالع)، (شمسیه)، (عضدیه) شرح وحاشیه‌لرینه حاشیه‌لریله (حاشیه‌علی‌حاشیة‌الخیالی) وسائره‌در. افضل زاده مدرسه‌سی مدرسی ایکن ۹٤۰ ده وفات ایدن کوچوك مخدومی (لطف‌الله) افندیده مصنفیندن برذاتدر. (حاشیه علی شرح آداب‌العمادی)، (حاشیه علی‌حاشیة عقائد لمولانا کستلی)، (حاشیه علی شرح هدایه‌لملا زاده) وسائره‌در.

شیخ زاده محی‌الدین محمد افندی «ازمیتی» [۱]

قاضی بیضاوی مرحومك مشهور آفاق اولان تفسیرینی محققانه برصورتده تحشیه ایدن فاضل اولوب قوجه ایلی (ازمیت) دندر . تحصیلی استانبولده افضل زاده‌دن اکمال ایله‌دی . دور مدارسدن صوکرا تقاعداً اختیار عزلت ایتدی . وفاتی (۹٥۱) ده قبری استانبولده امیربخاری قربنده خواجه خیرالدین مسجدی حظیره‌سنده‌در .

مؤلفاتی : (شرح مصابیح)، (شرح قصیدهٔ برده)، (شرح مفتاح‌العلوم‌للسکاکی)، (شرح مشارق)، (شرح قواعد اعراب)، (شرح فرائض سراجیه)، (تفسیر سورهٔ اخلاص)، (شرح وقایه) وسائره‌در .

امیر احمد بخاری خلفاسندن مصلح‌الدین افندیدن مستخلفدر .

تفسیر قاضی بیضاوی‌یه حاشیه یازان علمای عثمانیه‌دن مشهورلری

۱	ابن کمال	المتوفی ۹٤۱	٤	شیخزاده محی‌الدین محمد	۹٥۱
۲	عطوفی	۹٤۸	٥	شیخ جمال‌الدین اسحق قرامانی	۹۳۳
۳	سید احمد قریمی	۸٦۲	٦	ملا کورانی	۸۹۳

---

[۱] علمای عثمانیه ایچنده (شیخزاده) اسمنده (ملتقی) شارحی دیکر برذات واردرکه شیخ‌الاسلام عبدالرحیم افندی‌یه مصاهرتندن ناشی شهرتی (داماد) اسمی عبدالرحمن بن شیخ محمد مسقط رأسی کلیبولی اولوب آناطولی قاضی‌عسکری ایکن (۱۰۱۳) تاریخنده وفات ایده‌رك امیربخاری‌یه دفن ایدلدی. (ماتریدی) و (اشعری) لر بیننده مختلف مسائل فرعیه‌نك حل وتألیفنه دائر (۱۱۳۷) تاریخنده (نظم‌الفرائد فی جمع الفوائد) اسمنده‌کی اثرك صاحبی بافره مفتیسی شیخ زاده افندی‌ده ینه باشقه بر ذاتدر . (۱۰۳۲) تاریخنده وفات ایده‌رك درسعادتده مسکین دده مزارلغنه دفن ایدیلن قزانلقلی شیخ زاده احمد بن زاهد محمد افندی‌ده دیکر بر ذاتدرکه (شرح مفتاح) ه تعلیقاتی حاشیهٔ کشافك استعاره بحثنه آیریجه رساله‌سی وسائر رسائلی واردر .

٧	خطيب زاده	٩٠١	٢٧	نورالدين احمد حمزة قره‌مانى	٩٧١
٨	سرورى مصطفى افندى	٩٦٩	٢٨	سعدى چلبى	٩٤٥
٩	قاضى‌زاده‌شمس‌الدين‌احمدافندى	٩٨٨	٢٩	عبدالكريم زاده محمد افندى	٩٧٥
١٠	دده جنكى	٩٧٥	٣٠	حسن آلايدينى (قره تپه‌لى)	١١٩١
١١	يوسف زاده عبدالله حامى	١١٦٧	٣١	محمد بن يوسف الاستانبولى	
١٢	قينالى زاده علاءالدين بن على	٩٧٩	٣٢	اسماعيل قونوى	١١٩٥
١٣	صدرالدين شروانى	١٠٠٠تقريباً	٣٣	اسماعيل مفيد افندى	١٢١٠
١٤	محمد بن جمال‌الدين شيروانى		٣٤	يوسف سنان‌الدين آماسيه‌وى	٩٨٦
١٥	محمد بن ولى‌الازميرى	١١٦٥	٣٥	ملا احمد شمس‌الدين قره‌باغى	١٠٠٩
١٦	حمزه افندى	١٠٨١	٣٦	عبدالله كردى	١٠٦٤
١٧	مصطفى بن‌حمزه الطرسوسى	٨٧١	٣٧	كمال‌الدين اسماعيل قرامانى	٩٢٠
١٨	غزى زاده شيخ عبداللطيف بروسه‌وى	١٢٤٧	٣٨	محمد افندى	٩٧٣
			٣٩	محمد آق كرمانى	١١٧٤
١٩	محمد مكى افندى	١٢١٢	٤٠	علامك محمد بوسنه‌وى	١٠٤٦
٢٠	خضر بن محمد آماسيه‌وى	١٠٦٧	٤١	عشاقى‌زاده عبدالباقى افندى	١٠٩٠
٢١	فيض‌الله افندى	١٠٩٩	٤٢	مستجى زاده عبدالله افندى	١١٤٨
٢٢	خليل نعيمى مغنيساوى	١٢٣٠	٤٣	احمد قازآبادى	١١٦٢
٢٣	غنى زاده نادرى	١٠٣٤	٤٤	شيخ بابا نعمة‌الله	٩٠٢
٢٤	اخى‌زاده يوسف‌بن‌جنيدتوقادى	٩٠٥	٤٥	عثمان‌كاخى	١١٧١
٢٥	ملا عوض علائيه‌وى	٩٩٤	٤٦	محمودبن‌نورالله روشنى	
٢٦	ملا خسرو	٨٨٦			

تعليقات

١	بستان افندى‌المتوفى	٩٧٧	٦	آنقره‌وى زكريا افندى	١٠٠١
٢	محمدبن مصطفى افندى	٩٧١	٧	محمدامين بن‌صدرالدين‌شروانى	١٠٣٦
٣	نصرالله رومى‌المناسترى	٩٧٦	٨	هداية الله علائيه‌وى	١٠٣٩
٤	شيخ محى‌الدين محمد اسكليبى	٩٢٢	٩	محمدالخادمى	١١٧٦
٥	محى‌الدين محمدالشهير باخوين	٩٠٤	١٠	عمر بياسى	

١١ عبدالغفورالمعروف بايبب آمدی	١١٨٥	١٩ رمضان زاده احمد چلبی	٩٨٦
١٢ محمد نیكساری	١٠٥٢	٢٠ امامزاده محمد استانبولی	٩٧٦
١٣ سید عبدالله سیواسی		٢١ قدوسی عبدالرحمن مغنیساوی	١٠٨٠
١٤ حسن فهمی افندی	١٢٩٤	٢٢ غزیزاده شیخ مصطفی نسیب بروسه‌وی	١٢٠٢
١٥ محی‌الدین محمد قره‌باغی	٩٤٢		
١٦ آلتونی چوق زاده حاجی عبدالله	١١٨٣	٢٣ نورالله شیروانی	١٠٦٥
١٧ خیره بولیلی صیامی	٩٧١	٢٤ عبدالرحمن رحیمی بروسه‌وی	١١٦١
١٨ شیخ زاده محمد وارداری	١٠٥٧	٢٥ مفتیٔ ارضروم حاذق محمد افندی	١١٧٧

تراجم احوالی بوآثرده مذكور ذواتدن باشقه علمای عثمانیه ایچنده تفسیر و حاشیه‌یازان ذوات كرامدن بعضیلری :

١ – (تفسیر شیخ اسماعیل) استروجه‌وی المتوفی ١١١٠ تقریباً تفسیر مواكب طرزنده تورکجه بر جلد كبیر بر تفسیردر. اوستروجه كنارنده‌كی تربه‌سنده منظور عاجزی اولدی .

٢ — (حاشیه علی تفسیر كشاف) قاضیٔ سلانیك حامد بن مصطفی .

٣ -- (تفسیرجامع‌الاسرار) شیخ عبدالمحسن بن سلیمان كورانی فی عصر سلطان مرادرابع. بر نسخه‌سی كتبخانهٔ عمومیه واردر .

٤ — (حاشیه علی مختصرالكشاف المسمی بتوضیح مشكلات التقریب) علی بن عمر ارزنجانی .

٥ — تفسیر سلانیكی علی بن ولی : (حسین كاشفی) نك تفسیرینك توسیعاً ترجمه‌سیدر . تاریخ ترجمه (٩٥٢) در .

بر نسخه‌سی اینه‌كولده اسحق پاشا كتبخانه‌سنده منظورم اولدی .

شاه محمد بن احمد

فضلادن و تفسیر قاضی‌یه تعلیقات یازانلردن مناسترلی نصرالله رومی تلامیذندن اولوب مناسترلیدر. (١٠٥٢) تاریخنده مناسترده ارتحال ایلدی . (منتهی الانهر فی شرح ملتقی الابحر)، (شرح بدایع الصنایع فی ترتیب الشرایع) اسملرنده آثاری اولدیغی (كشف الظنون) ذیلی (آثارنو) ده مذكوردر . علوم عربیه‌یه دائر بعض تعلیقاتیده واردر . آثاری غیرمطبوعدر .

خط دستیله محرر ملتقی شرحی طرف عاجزیدن مناستر كتبخانه‌سنه وقف ایدلمشدر .

(تأویلات نجمیه) شهرتیله بنام اولان (بحرالحقایق) اسمنده‌كی تفسیر شریفك خلاصه‌سنی‌ده (نهرالدقایق) اسمیله تورکجه‌یه ترجمه ایتمشدر كه بر نسخه‌سی (خالص) افندی كتبخانه‌سنده موجوددر.

شعبان افندی « مؤذن زاده ایوبی »

فاضل برذات اولوب (ایوب سلطان) محله‌سندندر . فاضل احمد پاشا نامنه تفسیری واردر. (١٠٩٩) ده وفات ایده‌رك ایوبه دفن ایدیلدی .

شهاب کردی

افاضلدن لسان تحقیق وتصوفده واقف بر ذاتدر .

(تحقیق التکلیف علی مشرب اهل الکشف والشهود)، (تنبیه العقول علی تنزیه الصوفیه)، (جلاء الانظار بتحریر الجبر والاختیار) اسملرنده آثار محققانه‌سی واردر . برنجی اثرینی (١٠٩١) ده تألیف ایتمشدر .

شریف محمد افندی « شیخ الاسلام — استانبولی »

فاضل بر ذات اولوب شیخ الاسلام اسعد افندینك مخدومیدر. (خلاصة التبیین فی تفسیر سورة یس) ایله السنهٔ ثلثه‌ده‌کی اشعارینی حاوی دیوانیله منتخبات اشعاره دائر (لطائف الکمال) اسمنده بر مجموعه‌سی و (فصول الآراء فی شان الملوك والوزراء) عنوانلی دیکر براثری واردر.

(١٠٢٤) تاریخنده وفات ایده‌رك (سلطان سلیم) ده جدی اسماعیل افندی جامعی حظیره‌سنه دفن ایدیلدی .

اشعار فارسیه‌سندن :

حق علیمست ندانی بحقیقت احکام ... چون تحقیق درافلاك مقوم باشی

عالم الغیب خداوند حکیمست همان ... سخنت کذب بود کرتو منجم باشی

شوقی احمد افندی

فضلادن برذات اولوب کنیه‌سی (احمد شوقی بن عبدالله) در. (١٢٢٤) تاریخنده ارتحال ایله‌دی .

آثارندن :
(حاشيه على الفنارى) ايله توركجه فقهدن (نجاة المصلى) مطبوع؛ آدابدن تأليف ايتديكى متنك شرحى غير مطبوعدر .

شمعى محمد افندى « كوستنديلى »

عالم ، شاعر ، خطاط برذات اولوب مدت مديده كوستنديل مفتيلكنده بولونمشدر . (١٢٧٢) ده ارتحال ايله‌دى .
آثارى غير مطبوع اولوب بونلردر :
(مرتب ديوان ، تحفة الخطاطين) ايله فضائل جهاده متعلق تركى العباره مفصل (رايات النصر والارشاد) در .
علم خطى (١٢٦٠) ده ارتحال ايدن خطاط شهير (اسماعيل زهدى) دن تعليم ايتمشدر .
(تحفة الخطاطين) ى اوچ قطعه (١٨) سطر اوزره مرتبدر . برنسخه‌سى فضلادن بغدادى اسماعيل پاشانك كتبخانه‌سنده واردر .
ترجمهٔ حالى مشايخ فصلنده مذكور (نورالدين زاده) خلفاسندن (ترحاله)لى (علاءالدين كاملى) افنديك‌ده قرق باب اوزره مرتب (عجالهٔ فصول اربعين فى اصول الدين) اسميله فضائل جهاده دائر توركجه براثرى واردر .

شعورى صباح الدين على افندى « باليكسرى »

فضلا وعرفادن برذات اولوب درسعادتده مشاهير علمادن (آق شهر) لى عمر افنديدن اكمال تحصيلدن صوكره وطنى اولان (باليكسر) ده وظيفهٔ افتا وتدريس ايله مشغول اوله‌رق (١٢٨٥) تاريخنده ارتحال ايتدى . (دارالنافعه) اسميله بنا كرده‌سى اولان مدرسه‌ده مدفوندر .
آثار خيريه‌سندن بركتبخانه‌سى وعلم لغتدن براثريله برمقدمه يدى باب اوزره مرتب (كاشفه) اسمنده تصوفدن برتأليفى واردر .

شوكت مصطفى افندى « استانبولى »

فضلادن مدقق برذات اولوب (شهرى) در . طبيب ميرآلايلرندن مترجم صالح رفقى

بكك اوغليدر . حلقهٔ تدريسنده يتيشن تلاميذينه اجازة ويرەجكی صيرەده يعنی (١٢٩١ – ١٢٩٢) تاريخندەكی رحلتی جملەسنی داغدار ايلەدی . ادرنه قپوسی خارجنده ودينیٔ مرحوم قبرينه يقين دفن اولوندی. حين وفاتنده اوتوز سكز ياشنده ايدی .

مؤلفاتی :

علی العموم تدريس ايتديكی فنونه دائر حواشی وتعليقاتی ايله علم حقندەكی رسالەسیدر . تقريراتندن حصوله كلن (مجموعة الفوائد) ايله (حاشيه علی شرح اصول حديث لداود قارصی) و (تعليقات علی شرح العلاقة لحافظ سيد) اخيراً طبع ايديلدی .

محققانه تدريس خصوصنده زماننك فريدی اولديغنی قدرشناسان علما تسليم ايتمشلردر . طبيعت شعريەسیده اولوب مشاهير فضلادن قرين آبادی عبدالرحمن افندی مرحومك سنك مزارنده كوريلن تاريخ سليس فاضل مشار اليهك محصول طبع عارفانەلريدر . عدليه نظارتی مستشارلغنده وفات ايدن متوفی واحان افنديدن احكام عدليه اعضالغنده بولوندقلری صرەده رفاقت وسيلەسيله فرانسزجه لسانیده تحصيل ايلەمشلردر .

شعبانه فاتی افندی « آمدی »

افاضلدن ذوفنون برذات اولوب (آمد – ديار بكر) ليدر . صوك اجازەسی مصر اعاظم علماسندن (ابراهيم باجوری) دندر . تدريس وتأليف ايله مملكتنده امرار حيات ايدەرك (١٣٠١) ده ارتحال ايلەدی . طبيعت شعريەسی علم خط وموسيقی يەده انتسابی واردر . ترجمهٔ حالی مشايخ فصلنده مذكور (عبدالرحمن طالبانی) حضرتلرندن مستخلفدر .

آثاری :

مولد (مطبوع) .
ديكر مولد (غير مطبوع) .
مباحث حضرت عيسی ودجال (عربیدر) .
منشآت .
رد پروتستان .
ديوان (مطبوع) .
فاتح مشكلات («١٨» مباحثی مشتمل اولوب برنسخەسی سلطان عبدالعزيزه تقديم اولونمشدر) .
قصيدهٔ قيصيه .

شريف افندی « محمد شريف افندی »

فضلادن قرآاً وحملهٔ قرآندن برذات اولوب (کوتاهیه) مفتیسی (عبدالله صدقی) افندینك مخدومیدر . ترجمهٔ حالی سبق ایدن (حافظ محمود وارداری) نك (ترتیب زیبا) سی طرزنده وساده‌جه (مفتاح التفاسیر) اسمیله معروف ومطبوع اولان اثرنده آیات قرآنیه‌یی حروف هجا اوزره ترتیب ایده‌رك هرآیتك هانکی جزء وصحیفه‌ده اولدیغنی وبین العلما متداول ومطبوع اولان تفاسیردن یدی تفسیرك هانکی جلد وصحیفه‌سنده بولوندیغنی مبین (مصباح الآيات الجليلة الفرقانيه ومفتاح التفاسير الجميلة القرآنيه) نامیله براثر قیمتدار تألیف ایله‌مشدر .

آثار سائره‌سی کوروله‌مدی . (١٣٠٨) تاریخنده (حجاز) ده ارتحال ایله‌دی . پدری (عبدالله) افندینك‌ده (مفتاح البخاری) سی ایله بواثرك تکمله‌سی اولمق اوزره (الفيض الجاری علی رياض جامع احاديث الصحيح وابوابه وكتبه اللآلی) اسمنده برتألیفی اولدیغی کبی جدی (عبدالباقی) افندینك‌ده (تلویح حاشیه‌سی ، اسماء حسنی شرحی ، سراج المصلی شرحی) واردر .

شاکر احمد افندی « حافظ — استانبولی »

علوم عربیه‌ده زمانك یکانه‌لرندن معدود برفاضل اولوب شهیردر . مشاهیر فضلادن روسجقلی شیخ مصطفی افندیله صدر اسبق شیروانی زاده رشدی پاشا وخواجهٔ بنام حافظ غالب افندینك درسلرینه مداومةً تکمیل ایتمشدر .

متأخرین علمای عثمانیه ایچنده اك زیاده نشر علمه مظهر اولان برذاتدر . برنجیسنده اوچیوزه قریب ایکنجیسنده یوزاللی‌یی متجاوز اوچنجیسنده سلطان سلیم جامعنده قاضی میردن باشلایه‌رق اللی آلتمش طلبهٔ علومه اجازه‌نامه اعطاسنه موفق اولدی . فاتح عسکری رشدیسنده وفاته قدر عربی اوقوتدی .

بوجهتله اکثر زمانلری تدریس ایله کچدیکندن تألیف آثاره وقت بوله‌مامشلردر . صرب محاربه‌سنده اوچنجی علمیه طابوری بیکباشیلغیله حربه اشتراك ایده‌رك علکسانچك جمعه‌یه مصادف یوم فتحنده اورانك اك بویوك کلیساسنده کرسی‌یه چیقوب نام خلیفه‌یه خطبه اوقومغه موفق اولمشدر .

طلبه‌سندن برچوق قاضی وآلای مفتیسی ، معلم ، مدرس واردر .

علم اصول فقهدن (مرآت) ك بعض مسائلنك حلنه دائر تعلیقاتی، علم نحودن مطبوع (تبصرة

الطلاب فى الاعراب) رساله‌سی وتلامیذی طرفلرندن ضبط وقید اولنان تقریرات علمیه‌سی واردر. (١٣١٥) ده وفات ایده‌رك (فاتح) جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدیلدی .

« ص »

صاری یعقوب « قره‌مانی »

چلبی سلطان محمد دوری افاضل علماسندن واصحاب احوالدن بر ذات اولوب (قره‌مان) لیدر. (رساله‌ٔ مناسك حج) ایله (انا لننصر رسلنا) و (یقتلون النبیین بغیر حق) آیت کریمه‌لرینك بیننده صورتا کوریلن تناقضی مفصلاً ایضاح بیولنده قلمه آلدقلری اثرفاضلانه جمله‌ٔ مؤلفاتندندر. (قونیه) ده ناملرینه منسوب مسجد حظیره‌سنده مدفوندر. قره یعقوب ایله برابر ملا فناریدن استفاده ایله‌مشلردی .

صاری کرز نورالدین افندی « بالیکسری »

ناطق بالحق فقیه محدث بر ذات اولوب (قره‌سی) دندر . بروسه‌لی خواجه زاده ایله سنان پاشادن تلمذ ایله‌دی . سلطان سلیم اول زماننده قاضی عسکرلك رتبه‌سنه نائل اولمش ایدی . فقهدن مختارات مسائلی جامع (مرتضی) اسمنده برمتن متینی وقره سیدیٔ حمیدینك اسئله‌سنه اجوبه‌سی واردر . وفاتی (٩٢٧) ده، قبری استانبولده فاتح جوارنده (یایلا) جامعی قربنده‌کی مکتب حظیره‌سنده‌در .

مؤلفاتی: (حاشیهٔ شرح مفتاح)،(حاشیهٔ شرح مواقف)،(تعلیقات علی الهدایة)،(رساله‌ٔ قلمیه)در.
حلب قاضیسی ایکن (٩٩٠) ده وفات ایدن حفیدی (محمد افندی) ده فضلادن بر ذاتدر .
صاری تویلی قیصه بویلی وماحم اولدیغیچون زماننده (صاری کرز) شهرتیله بنام اولمشدر.

صولاق زاده خلیل بن حاجی محمد افندی « استانبولی »

زمرهٔ قضاتدن فاضل بر ذات اولوب شهیردر. (١٠٩٥) ده (مغنیسا) قاضیسی ایکن وفات ایله‌دی . (طبقات حنفیه) سی (عروض اندلسی) شرحی اولدیغی ذیل شقایق عشاقی‌ده مذکوردر. طبقات حنفیه‌سی ایکی‌در . بریسی (قطلوبغا) نك (تاج التراجم) نك تلخیصی اولان (تحفة التراجم) در.

دیکری‌ده بونك مفصلیدر . هر ایکیسنکده خط دستیله محرر نسخه‌لری ولی‌الدین افندی‌ده واردر .

صادق محمد افندی « ساقزی »

فضلای قضاتدن برذاتدر . (١٠٩٩) ده ارتحال ایتدی . آثاری (صرة الفتاوی)، (بدایع الصکوك)، (نوادرالفقهیه فی مذهب الائمة الحنفیه) اولوب صوك اثرینی قدس شریف قاضیسی ایکن تألیف ایله‌دی .

(١١٣٤) ده (الفیض الارحم فی شرح الحزب الاعظم)ی تألیف ایله‌ین (ابراهیم) افندی‌ده ساقزدن نشأت ایدن علمادندر . بو ذات منظومهٔ شاهدی‌یی‌ده شرح ایتمشدر .

ساقز مفتیلرندن (حسین حسنی) افندینکده ایمان ابوین رسوله دائر رساله‌سیله قصیدهٔ منفرجه شرحی واردر .

صادق افندی « صدرالدین شیروانی زاده شیخ‌الاسلام محمد صادق افندی »

دفعاتله مسند مشیختی احراز ایدن فضلا وارباب تقوادن برذات اولوب مشاهیر علمادن صدرالدین شیروانی احفادندندر . (١١٢١) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (فندقلی) جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدلدی . مسلك قویم تصوفه انتسابی وبر خیلی آثاری واردر . آثاری غیر مطبوع اولوب بعضیلری بروجه آتیدر :

رسالهٔ عقائد .

رساله فی بیان ان النبوة افضل من الولایة .

رساله فی بیان اقسام الذکر .

رسالهٔ موجزه فی بیان المصافحه .

رسالهٔ مرغوبه فی التصوف .

رساله فی التصلیه والترضیه .

رساله فی بیان فضیلة الذکر الخفی علی الجهری .

رساله فی اثبات الصانع .

رساله منتخبه من اغاثةاللهفان فی مکایدالشیطان .
رساله نفی‌الشرکة .
وسائره .

صوبجه‌لی محمد افندی

زمرهٔ مؤلفیندن بر ذات اولوب آیدین نواحیسندن صوبجه‌لیدر . ناحیهٔ مذکوره قراسندن (ده‌ده) قریه‌سنده مدفوندر .
(شرح الاظهارالمسمی بفتح‌الاسرار)، (شرح مقصود)، (شرح کفایةالمبتدی) کبی آثاری اولدیغی قره باش زادهٔ ازمیرینك اثرنده محرردر .
سنك مزارنده محرر عباره بروجه‌آتی‌در :

زیارتدن مراد اولان دعادر
بوکون بکا ایسه یارین سکادر

مرحوم ومغفور شیخ محمد افندی روحنه فاتحه سنه ١٢٦١

صوایجمز مصطفی افندی « قیصری »

مظنه‌دن وعلمای عاملیندن بر ذات اولوب (قیصری) لیدر .
اصول‌فقه‌قواعدینه تطبیقاً (مروحه) اسمنده‌کی مفصل (ملتقی) شرحی آثارینك مشهوریدر.
سنه‌لرجه صوایجمه‌دیکی مرویدر . (١١٧٠) ده مملکتنده ارتحال ایده‌رك (سیدبرهان‌الدین) جوارینه دفن ایدیلدی .

صادق افندی « خواجه — براوادی »

بلغارستانك (براوادی) قصبه‌سندن اولوب تحصیل وتفیضی درسعادتده‌در . بوغاز ایچنده (صاری یار)ده اختیار اقامت ایتدیکی ایچون صاری یارلی شهرتیله بنام ایدی . فنون آلهیه وعلمیه‌ده لسان فارسی‌ده علی‌الخصوص علم حدیث وتفسیرده صاحب‌اختصاص ادیب، نکته‌پرور بر ذاتدر .

آثار علمیه وادبیه‌لرندن سورشریفه‌دن بعضلرینه تفسیری حدیث‌اربعین شرحی (١٠٠١) کلام ، (بحریه) اسمنده برر رساله‌سی ، (مناجات) نامنده بر رسالهٔ عارفانه‌سی یوسف پاشا مرحومك تلقاق ترجمه‌سنه نظیره‌سی واردر . منفیاً درت‌سنه عکاده بولوندقدن صوکرا استانبوله عودتلرینی متعاقب (١٢٩٠) تاریخنده ارتحال ایده‌رك بکقوز جوارنده (یوشع) طاغنك بوغاز جهتنده‌کی شهیدلك تپه‌سنه دفن ایدیلدی . بعضاً ظاهربینانه قارشی زهد بارد اصحابندن کورونمك معتادندن ایدی .

طریقهٔ نقشبندی خالدیدر. علوم عربیه‌یی (مزلف شهری احمد) افندیدن اخذ ایتمشدر. عرب،تورك، فارسی ، لسانلرینه بحق واقف اولدیغی کبی فرانسزجه وروجه‌یه‌ده آشنا ایدی.

صاریلرلی محمد افندی « المالی »

عصر اخیر فضلاسندن برذات اولوب قونیه ولایتی داخلنده‌کی المالی قضاسنك (صاریلر) قریه‌سندندر .

(١٢٧٨) تاریخنده (المالی) ده ارتحال ایله‌دی .

آثاری :

(شرح استعارهٔ جدیده) علوم سیاسیه‌دن (ناموس اعظم) اسمیله متن وشرح علم مناظره‌دن (مظهر معالم علی مفتاح مکالم) اسمیله متن وشرح علم وضعدن (قاضی عضد) رساله‌سنه (مشربةالعیون) اسمیله شرحدر .

(٨٩٣) ده سلطان بایزید ثانی نامنه فقهدن مشهور (کنزالدقایق)ی (عیون‌الحقایق) اسمیله شرح ایدن (بالی بن عیسی فقیه) ده (المالی) دن یتیشن فضلادندر .

صاری ابراهیم افندی « آیدینی »

اوده‌میشلی چاقر احمدزاده مرحومك اکبنام مجازلرندن اولوب (آیدین یکی بازار)ندندر. (اوده‌مش) ده اکمال تحصیلدن صوکرا آیدینده نشر وافتا ایله امرار حیات ایله‌دی .

(١٣١٢) تاریخنده ایفای حج شریفدن صوکرا (مدینهٔ منوره) یه برقوناق مسافه‌ده واقع (بئرالماشی) نام محلده رحمت رحمانه مقارن اولدی . دوقوز دفعه اعطای اجازه‌یه موفق اولان افاضلدندر .

(جلال وامکان کلنبوی)لرینه (عقائدعصامی)نه تعلیقاتیله تورکجه (استعاره) رساله‌سی واردرکه جمله‌سی غیر مطبوعدر .

« ض »

ضحکی مصطفی افندی

قضاتدن وعلم فقه متخصصلرندن فاضل وادیب برذات اولوب (سیروز) لیدر .(عدنی مأوا ایده ضحکی‌یه اله) مصراعنك ناطق اولدیغی (١٠٩٠) تاریخنده استانبولده ارتحال ایله‌دی . شیخ وفا قربنده‌کی ملاکورانی جامع شریفی حظیره‌سنده مدفوندر .

آثارندن خط دستیله محرر (لوازم القضاة والحکام) ایله (مطلوب الفقهاء ومرغوب النبهاء) اسملرنده‌کی اثرلری (قره مصطفی پاشا) کتبخانه‌سنده‌در .

(جامع العیوب) نامنده اثریله قواعد انشادن باحث منشأتی‌ده واردر .

ضیاءالدین بن علی «آیدوناتلی»

فضلادن برذات اولوب (یانیه) ولایتی داخلنده (چاملق) قطعه‌سی قصباتندن آیدوناتلیدر . اصحاب کرامك تعریفات وفضائلنه دائر (١١١٢) تاریخنده مؤلف رساله‌سی واردر .

ضیا افندی «اولیازاده احمد ضیاءالدین افندی»

زمانمز علماسندن غیور برذات اولوب (قسطمونی) لیدر . (١٣٣٣) تاریخنده مملکتنده فجأةً ارتحال ایتدی .

آثار مطبوعه‌سی :

(١) خلاصة الافکار (مختصر منار شرحیدر) .

(٢) وسیلة السعادة (مختصر تجویددر) .

(٣) وسیلة النجات (ترتیبی لطیف قیمت علمیه‌یی حائز برعلم حال اولوب سنه‌لرجه عسکری رشدیه‌لرنده تدریس ایدیله‌رك شاگردانك استفاده‌لرینی موجب اولمشدی) .

(ط)

طرسوسی قاضی نجم الدین افندی

کبار علماء ومصنفیندن بر ذات اولدقلرینه آثار فاضلانه‌لری شاهددر . رحلتلری (٧٥٨) تاریخنده‌در .

مؤلفاتی : (اشارات فی ضبط المشکلات) ، (الاعلام بمصطلح الشهود والحکام) ، (تحفة الترك فیما یجب ان یعمل فی الملك) ، (رافع الکلفة عن الاخوان فیما تقدم فیه القیاس علی الاستحسان) ، (فتاوای طرسوسیه) ، (الفوائد الفقهیه) ، (سراج الوهاج) ، (مناسك طرسوسی) ، (وفیات الاعیان من مذهب ابی حنیفة النعمان) وسائره‌در .

طاشکوپری زاده احمد افندی

اسمی احمد ، کنیه‌سی ابو الخیر ، مسقط رأسی (بروسه) وفاتی (٩٦١) ده اولوب فاتح جوارنده عاشق پاشا محله‌سنده مدفوندر . اکثر علومده باخصوص تفسیر معانی وکلام وتراجم احوالده کمالی مسلم انام ایدی .

دقایق ادبیات عربیه‌یه وقوفلرینه‌ده آثار شعریه‌لری شاهددر . مؤلفات فاضلانه‌لرینك باشلیجه‌لری (شقایق نعمانیه) [١] ، (صورة الخلاص فی الاخلاص) ، (الرسالة الجامعة لوصف العلوم النافعة) ، (مسالك الخلاص فی مهالك الخواص) ، (مفتح الاعراب) ، (الجامع فی المنطق) ، (المعالم فی علم الکلام) ، (رسالة فی تفسیر آیة الوضوء) ، (القواعد الجلیات فی تحقق مباحث الکلیات) ، (فتح الامر المغلق فی مسئلة المجهول المطلق) ، (اصل المواهب فی معرفة وجوب الواجب) ، (فن وشرح فی الفرائض) ، (شرح علی عوامل المائة لعبد القاهر الجرجانی) ، (شرح دیباجة الهدایة) ، (حاشیه من اول شرح المفتاح لسید شریف جرجانی) ، (حاشیه علی حاشیة الکشاف للسید شریف) ، (شرح حدیث اربعین) ، (شرح الفوائد الغیاثیه) ، (رسالة التعریف والاعلام فی حل مشکلات التام) ، (حاشیه علی حاشیة التجرید للسید شریف من اول الکتاب الی مباحث الماهیة) ، (شرح دیباجة الطوالع) ، (مختصر فی علم النحو) ،

---

[١] (اسمی الشقایق النعمانیه فی علماء الدولة العثمانیه) اولوب آلتی یوزه قریب مشایخ علما و ادبانك تراجم احوالندن باحثدر . بو اثرك ترجمه‌سیله ذیللرینه دائر تفصیلات ایچون مورخین فصلی نهایتنه مراجعت بیوریله .

(نوادرالاخبار فی مناقب الاخیار)، (شرح اخلاق عضدیه) . اشهر مؤلفاتندن بریده (مفتاح السعاده ومصباح السیادة) درکه مخدومی طرفندن (موضوعات العلوم) اسمیله ترجمه ایدلمش موخراً کندی طرفندنده (مدینة العلوم) اسمیله تلخیص اولونمشدر .

(کتاب الشفافی دواء الوبا) اسمنده کی اثری مصرده طبع اولونمشدر .

آثار مهمه سندن بریده (نوادرالاخبار فی مناقب الاخیار) اسمنده کی تراجم احواله متعلق اثر کبیری درکه برنسخه سی ولی الدین افندی وراغب پاشا کتبخانه لرنده موجوددر . اوچ فصل اوزره مرتب اولان بو اثرك مندرجاتی :

(فصل اول) صحابه وعُبّاد
(فصل ثانی) اصحاب الاجتهاد } در .
(فصل ثالث) حکما واطبا ومنجمین

طاشکوپری زاده محمد کمال الدین افندی

سابق الترجمه طاشکوپری زاده احمد افندینك مخدوم فضائلموسوملری اولوب پدر عالیلری ایله مولانا ابوالسعود کبی اساتذه دن اکمال تحصیلدن صوکرا مسلك قضایه سالك اوله رق (١٠٣٠) ده قره چلبی زاده یرینه صدرالعلما اولمشلردی . سنهٔ مزبوره خلالنده سلطان عثمان ثانی معیتیله لهستان سفرینه کیدرکن (ایساقجی ـ اسحاقجی) ده رحلت ایتدیکندن نعشلری استانبوله نقل اولونه رق عاشق پاشا جامعی حظیره سنه وپدری یاننه دفن ایدلدی .

مؤلفاتی : (ترجمهٔ موضوعات العلوم)، (ترجمهٔ رسالهٔ حسین واعظ)، (ترجمهٔ تاریخ قحط مصر)، ایله سلطان عثمان خانك امریله یازدیغی (منثورشهنامه) و (هدایه) نك مسائلنی عللدن تجرید ایده رك یازدیغی (عدة) اسمنده کی اثری واوفاق تفك بعض رسائلی و (برده) قصیدهٔ عربیه سنه تخمیسی (تاریخ صاف) و (تحفة الاحباب) اسمنده کی مطبوع تاریخچه سی وکمال مخلصیله بعض اشعاری واردر .

تاریخ صاف اوچ باب اوزره مرتب اولوب (١) آل عثمان (٢) آل عباس (٣) ملوك متفرقه وبعض حکایات غریبه دن باحثدر .

موضوعات العلوم اقدام مطبعه سی همتیله ایکی جلد اوزره طبع اولوندی لسان عثمانی ده علم احوال کتبه دائر یازیلان آثارك مهملرندندر .

ابو نعیم اصفهانی نك جملهٔ آثار فاضلانه سندن اولوب (٣٥٠٠) صحابی نك تراجم احوالنی جامع

بولنان (كتاب الاستيعاب فى معرفة الاصحاب) اسمنده‌كى اثر جسيمك ترجمه‌سنه سلطان احمد خان اول امريله امام سلطانى مصطفى افنديك باشلايوب‌ده عمرينك عدم وفاسنه مبنى حرف خاده نا تمام قالان اثر مذكورى صاحب ترجمه كمال الدين افندى اكماله باشلامشسه‌ده سلطان مشار اليهك وفاتيله ناقص قالمشدر . مصطفى افنديك ترجمه ايتديكى قسمنك برنسخه‌سى نور عثمانى كتبخانه‌سنده واردر .

(عدة) علم فقهده‌كى اختصاصنك برهانى اولوب برنسخه‌سى (بشير آغا) كتبخانه‌سنده‌در . اسمى (عدة اصحاب البداية والنهاية فى تجريد مسائل الهداية) در . قحط مصر تاريخچه‌سنك بر نسخه‌سى ولى الدين افندى كتبخانه‌سنده‌در .

طورسونه زاده عبدالله فيضى افندى « استانبولى »

فضلاى ادبادن ومشاهير خطاطيندن برذات اولوب اسكدار نيابتندن معزول ايكن «قيلدى عبدالله افندى يرينى داربقا» مصراعنك دلالتى اولان (١٠١٩) ده استانبولده وفات ايله‌دى . فاتح جوارنده قاضى چشمه‌سى قربنده عابد چلبى مسجدى حظيره‌سنده مدفوندر .

آثارى : (حاشيه على شرح الفتاح) ، (حاشيه على شرح الهداية) ، (رساله فى بيان معجزات انبيا) ، (ديوان) ، (رساله قلميه) ، (رساله فتح الالغاز) ، (حاشيه على الجامى) ، (تحفة الحسناء فى الشرح على مائة حديث من مشارق الانوار) در . السنهٔ ثلثه‌ده انشا ونظمه مقتدر وتخصيص فن معماده ماهر ايدى . خطجلى وتعليقده مهارتى واردر . مطولك بعض مباحثنه دائر سكز مفتاح شرحنك مباحثنه عائد اون بش رساله‌سنى حاوى آياصوفيه كتبخانه‌سنده بر مجموعه‌سى واردر .

طرسوسى محمد افندى « مفتى »

فضلاى بنامدن بر ذاتدر . (١١٤٥) ده طرسوسده ارتحال ايتدى . علم اصول فقهدن مشهور (مرآة) ه مكمل بر حاشيه‌سى واردر .

بوندن باشقه (٢٤) فندن باحث (انموذج) اسمنده (١٢٧٥) تاريخنده باصيلمش بر اثر عربيسى‌ده واردر . منطقدن (رسالة الاستدلاليه) وسائره مؤلفى عثمان افندى‌ده (طرسوس) دن يتيشن علمادندر .

طريقجى سيد مصطفى افندى « طريقجى امير »

فضلادن برذات اولوب (چوروم) سنجاغى ملحقاتندن (عثمانجق) ليدر. (كوپرو) مفتيسى ايكن (١١٤٣) تاريخنده وفات ايلهدى .

مؤلفاتى : (روح الصلوة)،(المجالس الزهراء فى خدمة الشريعة الغراء)، (ترجمهٔ طريقت محمديه)، (حاشيهٔ عقائد نسفيه)، (شرح عقائد عضديه)، (شرح رسالهٔ حمزه افندى فى حق البيع والشرا المسمى بتبيين الحرام) وسائرهدر .

طراسى على افندى

علوم عربيهنك باخصوص فقه شعبهسنده صاحب اختصاص برذات اولوب (طواس) قضاسنك مركزى اولان (باران كومه) قصبهسنه برساعت مسافهده واقع (اوزون بونار) قريهسندندر. (مجمع النقول عن العلماء الفحول) اسمنده برجلد كبير اوزره مرتب عربى العباره منقولاتى محرر تورلجه فتاواسنك برر نسخهلرى طواس مفتيسى افندى ايله (قلعهٔ طواس) ده منظورم اولدى . « اوزون بونار » ده زيارت ايتديكم سنك مزارنده يازى يوقدر . انجق فتاواسنك (١١٦١) تاريخنده يازيلديغنه كوره او تاريخ رجالندن اولديغى آكلاشيليور .

طاهر محمد افندى « لالزارى »

فضلاى قضاتدن برذاتدر . (١٢٠٤) تاريخنده درسعادتده ارتحال ايلهدى .

آثارى :

(شرح قصيدهٔ نونيه ، ميزان المقيم فى معرفة القسطاس المستقيم ، دفع اعتراض راغب فى حق الفصوص) وسائرهدر .

اكابر امتدن بعض ذواتك اقوالنك شرحلرينى حاوى اولان مجموعهسى عاشر افندى كتبخانهسندهدركه مندرجاتى بروجه آتيدر :

جواهر الزاهرة (شرح كلام غزالى) .

ياقوتة الحمراء (شرح كلام امام ابومنصور ماتريدى) .

« الخضراء (شرح كلام بركوى) .

زمردة « (شرح كلام عبدالقادر كيلانى)

درة الزهراء (شرح حزب البحر) .
الكوكب الدری (شرح کلام ابن مشیش) .
(لاله زار) درسعادتده فاتح جوارنده بر محله‌در .

طاط زاده حسین افندی

علمای اعلامدن بر ذات اولوب قره‌عثمان زاده‌لر طرفندن (تیره) دن (مغنیسا)یه جلب ایدلمشدر . الی آخر العمر مغنیساده نشر علمله مشغول اولدی . (١٢١٤) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (پاشامزارلغی) دینلن قبرستانه دفن ایدلدی . (جلال حاشیه‌سی)، (قاضی اوزرینه عم حاشیه‌سی)، (مختصر منتهی حاشیه‌سی) (قاضی میر حاشیه‌سی) وسائره کبی آثار علمیه‌سی واردر . حواشیٔ مذکوره (مغنیسا) ده (مسلم جامعی) مدرسه‌سی کتبخانه‌سنده واردر .

طاهر افندی « قاضی زاده — شیخ الاسلام »

مسند مشیختی احراز ایدن فضلادن بر ذات اولوب قضاتدن (توقاتلی) عمر افندینك مخدومیدر . (١٢٥٤) ده ارتحال ایله‌دی . ایوبده بوستان اسکله‌سی مقبره‌سنده مدفوندر .
(مجموعة الفتاوی)، (شرح کلمة التوحید)، (نوریه)، (تفسیر سورهٔ اخلاص) اسملرنده آثاری (طلاق) حقنده رساله‌سی واردر .
مسلك قویم تصوفده منتسب ایدی .
(١٢٤٢) تاریخنده یکیچری اوجاغنك الغاسنه دائر فتوی ویرن بو ذاتدر .
آلتی مرمر جوارنده کوچوك حمام اتصالنده‌کی قادری درکاهی احیا کرده‌سیدر .

طه افندی « کورانی »

مشایخ نقشبندیه فضلاسندن بر ذات اولوب مولداً (بغداد) لیدر . موصل نائبی ایکن (١٣٠١) تاریخنده ارتحال ایله‌دی .

آثاری :

(شرح تهذیب المنطق)، (رسالهٔ فقهیه علی مذهب الشافعی)، (ردالنصاری)، (اللآلی المنضده ـ مکاتیب عربیه)، (شرح تهذیب الکلام ـ هدی الناظرین)، (شرح منار) وسائره‌در .

(منار) متنی اولاً نظم ایدوب بعده شرح ایتمشدرکه (نظم وشرح مختصرالمنار) اسمیله مطبوعدر .

« ع »

عبدالمحسن قیصری

سلطان اورخان غازی دوری فضلاسندن اولوب اولا مملکتنده بعده سوریه‌ده اکمال تحصیلدن صوکرا وطننه معاودتله نشر علومه همت ایله‌دی. (٧٥٥) ده (قیصری) ده ارتحال ایتدی. مؤلفاتی : (متن وشرح منظومهٔ فرائض) ، (شرح عروض اندلسی)، (حاشیهٔ غایة البیان)، (رساله فی الفقه) در .

(عاشر افندی) کتبخانه‌سنده ادبیاتدن (شرح النجدیات) اسمنده براثری‌ده واردر .

عمر وجیه الدین بن عبدالمحسن ارزنجانی

زمرهٔ مصنفیدن بر ذات اولوب مولداً (قارص) لیدر . ماوراءالنهره کیده‌رك فقیه شهیر صدرالشریعه‌دن اکمال تحصیل ایتدی . علم حدیثدن مشهور (مشارق الانوار) ی (حدائق الازهار) اسمیله شرح ایتدیکی کبی علم اصول فقهدن (کشف بزدوی) یی‌ده شرح ایتمشدرکه هرایکیسی‌ده اوعلملرده اولان اختصاصنه دالدر. (تبیین المعارف) اسمنده رساله‌سی‌ده واردر. (٧٤٣) ده ارتحال ایتمشدر. مخدومی (شرف الدین محمد) ده فضلادن برذات اولوب آماسیه‌ده مدفوندر . پدرینکده آماسیه‌ده مدفون اولماسی مأمولدر. (کشف) شرحنك برنسخه‌سی ادرنه‌ده سلطان سلیم کتبخانه‌سنده واردر .

علاء الدین علی اسود « قره خواجه »

خداوندکار غازی دوری مشاهیر علماسندن اولوب (افیون قره‌حصارلی) در. استکمال تحصیلی ایرانده‌در . سابق الترجمه جمال الدین آقسرائی‌دنده استفاده ایتمشدر . مؤلفاتی فروع علم

فقهدن ایکی جلد (وقایةالروایة فی مسائل‌الهدایة) اسمنده‌کی شرحله ینه علم اصول فقهدن (مغنی) شرحندن عبارتدر. رحلتی (٨٠٠) ده‌در . ازنیقده شرف زاده محله‌سنده‌کی تربه‌ده مدفوندر . مولانا فناری برمدت بوذاتدن استفاده ایله‌مشدر .

سلطان مراد خداوندکار نامنه اصول فقهدن (رموز الاسرار)ی (کنوز الانوار) اسمیله شرح ایتمشدرکه (٨٢٦) تاریخنده محرر برنسخه‌سی (نور عثمانیه) کتبخانه‌سنده واردر .

علاءالدین علی بن موسی « قوچ حصاری »

سلطان‌مراد ثانی دوری فضلاسندندر . استکمال علوم ایچون (ایران) و (ماوراءالنهره) کیده‌رك سید شریف جرجانی وسعدالدین تفتازانی‌نك مجالس علمیه‌لرندن استفاضه ایله‌یوب عودت وبعده‌مصره عزیمتله (٨٤١) تاریخنده رحلت‌ایله‌دی. فنون متفرقهٔ متداوله‌ده اسئلهٔ [١] غامضه‌یی مشتمل براثری واردرکه فضلنك برهانیدر . برده (اوراد زینیه) شرحی واردرکه بواثرندن طریقت زینیه‌یه منتسب اولدیغی آکلاشلقده‌در. سعدالدین تفتازانی‌نك مفتاح شرحنده حاشیه‌سی واردرکه برنسخه‌سی ولی‌الدین افندی کتبخانه‌سنده موجوددر .

عبدالکریم افندی

سلطان مراد ثانی دوری فضلای بنامندندر. ادرنه‌ده وفات ایده‌رك سلطان جامعی قربنده بنا ایله‌دیکی مکتب ساحه‌سنده دفن‌ایدلدی . آثاری (حاشیهٔ تلویح)، (حاشیهٔ مطالع) ایله سید شریفك کشاف حاشیه‌سنه حاشیه‌سیدر .

عینی بدرالدین ابی محمد محمودالعینی

متبحرین علماء حنفیه‌دن اولوب (عینتاب) لیدر . تحصیل تعلیم تألیف زمانلرینك قسم اعظمنی مصرده‌کچیرمشدر. مؤلفاتی :(شرح‌بخاری) [٢]، (مغانی‌الاخبار فی‌رجال‌معانی‌الآثار)، (شرح‌کلم‌الطیب‌لابن‌تیمیه)، (زین‌المجالس)، (شرح عروض‌الساوی)، (شرح دررالبحار)،

---

[١] سراج‌الدین توفیقی وملاخسرو طرفلرندن‌شرح اولونان بواسئله‌سی بروجه‌آتی‌آلتی‌فصل وبرخاتمه‌یی حاویدر. (فصل اول) تسمیه (٢) اخبارالنبوة (٣) فقه (٤) اصول فقه (٥) بلاغت (٦) منطق.

[٢] اون جلد کبیردن عبارت اولان بو اثر جلیلك اخیراً درسعادتده طبعنه همت اولوندی .

(شرح الكنز) ، (شرح المجمع) ، (مشارح الصدور) ، (طبقات حنفيه) ، (تاريخ الاكاسره) ، (طبقات شعرا) ، (شرح مراح) ، (اختصار تاريخ دمشق لابن عساكر) ، (شرح هدايه) ، (شرح ملتقى) ، (تاريخ البدر فى اوصاف اهل العصر) ، (ميزان النصوص فى علم العروض) ، (شرح تحفة الملوك فى الفروع) وسائره اولوب (عقد الجمان فى تاريخ اهل الزمان) [١] اسمنده جغرافيا وطبقات الارضه متعلق معلومات نافعه‌يى‌ده محتوى بر ده تاريخ كبيرى واردر .

بوتاريخ برادرى شهاب الدين احمد طرفندن اختصار ايدلمشدر .

وفاتى (٨٥٥) ده ، قبرى مصرده‌در . استادى (حسام رهاوى) نك (البحار الزاخرة فى المذاهب الاربعة) سنى ده شرح ايلمشدر .

عينى عبدالرحمن زين‌الدين

عينتابدن نشأت ايدن علما واعلامدن برفاضلدر . شام قاضيسى ايكن استعفا ايده‌رك ٨٩٣ ده وفات ايلدى . مؤلفاتى : (شرح الدرر) ، (شرح النقايه) ، (شرح شمسيه) ، (منظوم الدرة المضيئة فى اللغة التركيه) در . صوك اثرى لغت وتاريخ ادبيات عثمانيه ايچون آثار مهمه‌دندر .

---

[١] ـ سلطان احمد ثالثك اراده‌لريله برجمعيت علميه طرفندن (ميرخواند) همشيره‌زاده‌سى (خواندمير) آثار مشهورهٔ تاريخيه‌سندن اولان فارسى العباره (حبيب السير) ايله برابر لسان عثمانى‌يه ترجمه ايدلديكى چلبى زاده عاصم تاريخنده مذكوردر . (عقدالجمان) بهرجلدى سكز يوز صحيفه اولمق اوزره يكرمى درت جلددن عبارت اولوب عادتا متفننانه برصورتده يازلمشدر . شويله‌كه : اهل هيئات وطبقاتك شمديكى نظريات فنيه‌لرينه توافق ايدر پك چوق ماده‌لر سرد اولونديغى كبى علم حيواناته دائرده مدققانه معلوماتى حاويدر . بوندن باشقه جغرافيايه تعلق ايدن بحثلرنده دخى موجب استفاده مندرجاتى واردر .

بواثر كبيرك نسخهٔ مترجمه‌سى شهزاده باشنده داماد نوشهرلى ابراهيم پاشا كتبخانه‌سنده‌در . عربى نسخه‌لريده بايزيده جامع شريف وعاشر افندى كتبخانه‌لرنده واردر . بر طاقى‌ده اندرونده سلطان احمد ثالث كتبخانه‌سنده‌در . بو طاقك برنجى جلدى مؤلف خطيله‌در . (فرانسه) انجمن دانشنك قراريله اهل صليب وقايعنه تعلق ايدن آثارك متن وترجمه‌لرى نشر اولونديغى زمان تعريبى صددنده بولونديغمز اشبو تاريخك برقسمى‌ده متن وترجمه‌سيله برابر طبع ونشر اولونمشدر .

علی بن حسین آماسی « علاء الدین چلبی »

تورکجه (تاج الادب) [١] اسمنده بر اثریله (نصایح المسلمین) نامنده بر منظومه‌سی وبر نسخه‌سی یره باتانده اسعد افندی کتبخانه‌سنده موجود. تورکجه (سورهٔ یس) تفسیری واردر . (٨٧٥) تاریخلرنده ارتحال ایتدی . صاحب ترجمه علی افندی نیکبولی محاربه‌سنده شهید اولان یورکچ پاشا زاده خضر بکك معلمی ایدی . رسم خط قرآنه دائر رساله‌سی اولان علی بن حسین آماسی ایسه اثرینك مقدمه‌سنده طاش کوپرو زاده‌دن نقل ایتدیکنه ورساله‌سنك (١٠٩٦) ده‌اولدیغنه کوره دیکر برذاتدرکه استانبولده سلطان محمد جامعنده امام ایدی . بو ذاتك برده تورکجه عروض رساله‌سی واردر .

عبدالمجید بن نصوح بن اسرافیل « اسرافیل زاده »

زمرهٔ مؤلفیندن برذات اولوب (آماسیه) جوارنده‌کی (لاذقیه ـ لادیق) دندر . (٨٨٧) ده (آماسیه) ده ارتحال یله‌دی . آثاری: (صلوات زاکیات) ، (شرح تعلیم المتعلم ـ ارشاد الطالبین)، (تلخیص جامع الفتاوی لفرق امرة الحمیدی ـ تحفة الاحباب) ، (مفتاحك قسم ثالثی اختصار) ، (الاصطفاء فی مناقب المصطفی) در .

عبدالمجید افندینك برادری (یحیی) افندی‌ده فضلادن بر ذات اولوب آثارندن (عوامل جرجانیه) شرحی مطبوعدر . فرشته اوغلونك لغت منظومه‌سنی‌ده شرح ایتمشدر .

علاء الدین علی فناری [٢]

مولانا (فناری) نك حفیدی اولوب اکمال تحصیل ایچون ایران واسیای وسطی‌ده برخیلی سفر ایتدکدن صوکرا مملکتی اولان بروسه‌یه عودتنده حضرت فاتح طرفندن قاضیعسکرلکله تلطیف بیورلدیلر . ایام صیفده کشیش طاغی اتکنده الیوم (قاضی‌یایلاسی) دینلن محلده اقامت ایتمکی معتاد ایدنمشلرایدی . علوم آلیه وعالیهٔ عربیه‌دن باشقه فنون ریاضیه‌یه‌ده انتسابی اولدیغی کبی

---

[١] تورکجه اولان بو اثرك موضوعی آداب وتربیه‌یه دائراولوب (کشف الظنون) ده (تاج الادب) اسمیله محررسه‌ده (نورعثمانیه) کتبخانه‌سنده موجود نسخه‌سنك مقدمه‌سنده (طریق الادب) نامیله موسومدر. استانبولك فتحی تاریخی اولان (٨٥٧) ده تألیف ایدلمشدر. بو اثرك بعض فقراتی زمانمز ارباب علم ودانشندن (دیار بکر) لی (علی امیری) افندی طرفندن تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه‌سنك (٢٩) نجی نسخه‌سنده نشر ایدلدی.

[٢] ٩٥٧ ده وفات ایدن مخدوم عالیلری (محمد چلبی) ده فضلادن برذات اولوب علم لغته دائر (لسان الحکمه) اسمنده عربی فارسی ممزوج اوله‌رق بر لغتی وملا زاده‌نك هدایه شرحنه حاشیه‌سی واردر .

علم تصوفدنده بهرهٔ کلیلری واردر . طریقت (زینیه) یه منتسب ایدیلر . شو قدر وارکه کثرت مطالعه‌سی تحریر و تألیفه مساعده ایتمامشدر . وفاتی (٩٠٣) ده بروسه‌ده جد عالیلری مولانا فناری قبرینه دفن ایدلدی .

آثاری : (شرح کافیه) ایله علم حسابدن (تجنیس) شرحندن عبارتدر. اشعارنده (غمی) تخلص ایدرلردی . بر غزلندن :

سوزدل آرتار مدام اول روی آتشتابدن   آتش سوزان بولور کرچه سکونت آبدن

عبدالرحمن آماسیوی « مؤید زاده »

افاضل علمای عثمانیه‌دندر . ترجمهٔ حالی مشایخ فصلنده مذکور یار علی‌نك احفادندندر . علم خطی‌ده اسکدارده قره‌جه احمدده مدفون رئیس الخطاطین مشهور شیخ حمداللهدن تمشق ایله‌دی . ایرانه کیده‌رك علامه (جلال دوانی) دن اجازه آلدی . عودتنده بعض مناصب علمیه‌ده بولونمقله برابر تدریس ایله‌ده مشغول اولوردی . وفاتنده یدی بیك جلد کتابلری ظهور ایتمشدر. ارتحالی (٩٢٢) قبری حضرت ایوب تربهٔ شریفه‌سنك باش طرفنده‌در [١] . مؤلفاتی : (تفسیر سورهٔ قدر) ، (رساله فی اشهر معلومات) ،(حاشیهٔ شرح مفتاح) ، (رساله فی تحقیق جزء لایتجزی)، (حاشیهٔ شرح واقف) ، (فتاوی) ، (رسالهٔ فی الکرة المدحرجة) وسائره‌در . علم کلامك مواضع مشکله‌سنك حلنه دائر رساله‌سی‌ده واردرکه شهزادهٔ معارفمند (قورقود) ه کوندره‌رك مظهر تقدیرات اولدی . السنهٔ ثلثه‌ده انشا وشعرده مقتدر ایدی . مخلصی (خاتمی) در.

بر غزلندن :

چاك اولان دست جفا ایله کریبانمدر
ایلیشن خار غم و محنته دامانمدر

عطوفی

خیرالدین خضر بن محمود بن عمر عطوفی

اکابر علمای عثمانیه‌دن احاطهٔ علمیه صاحبی متفنن بر ذات اولوب (مرزیفون) لیدر . (شقایق نعمانیه) ترجمه‌سنده (قسطمونی) لی اولدیغی کوسترلمکده ایسه‌ده خط دستیله محرر

[١] خط وخطاطان نام اثرده مکهٔ مکرمه‌ده وفات ایتدیکی محررسه‌ده موثوق دکلدر .

آثارینك برقاچنده (مرزیفون) لی اولدیغنی تصریح ایتمشدر. اصول معروفه دائره‌سنده تحصیلی اکمالدن صوکرا مولانا یحیی خلیفه‌دن علم تفسیر وحدیث واماسیه‌لی مولانا عبدی‌دن علم معانی وریاضیٔ شهیر قاضی زاده حفیدی قطب‌الدین محمددن علوم ریاضیه وبروسه‌لی مولانا خواجه زاده‌دن علم اصول ومولانا افضل‌زاده‌دن علم فقه تعلم ایده‌رك زماننده مشار بالبنان علما عدادینه داخل اولدی. صیت واشتهارینه بناءً سلطان بایزید ثانی طرفندن سرای همایون معلملکنه تعین ایدلدی. برمدت صوکرا بوخدمتدن فراغتله جوامع شریفه‌ده تفسیر شریف تدریسنه ودها صوکرالری بسبتون انزوا عالمنی اختیار ایله‌یوب مختلف علم وموضوعلرده تألیف آثاره باشلادی. کرك تدریس وکرك تألیف عالملرنده طرف سلطانیدن مستوفی مبالغ تخصیص قیله‌رق حق فاضلانه‌لرنده معاملهٔ قدردانی ایفا اولندی. بووجهله‌اوقاتکذار ایکن (٩٤٨) تاریخنده ارتحال ایده‌رك جوار حضرت خالد (رض) ده مشاهیر فضلادن (خطیب قاسم اوغلو) قربنه دفن ایدلدی. (استانبول) کتبخانه‌لرنده کوروله‌بیلن آثاری بروجه‌آتی‌در:

(١) حاشیهٔ تفسیر کشاف

(٢) « « بیضاوی

(٣) شرح مشارق شریف (خط دستیله محرر نسخه‌سی اسکدارده سلیم اغا کتبخانه‌سنده‌در)

(٤) شرح قصیدهٔ برده (« « ایاصوفیه «)

(٥) الانظار (بعض احادیث شریفه‌نك شرحنی مبین‌در)

(٦) حصن الآیات العظام (سورهٔ انعامدن بعض آیات کریمه‌نك تفسیرنی مبین‌در)

(٧) روض الانسان فی تدابیر صحة الابدان (طب نبوی‌دن باحثدر. سلطان بایزید ثانی‌یه اهدا ایلدیکی خط دستیله محرر نسخه اندرون همایونده‌کی سلطان احمد ثالث کتبخانه‌سنده‌در)

(٨) کتاب العطاس

(٩) مرأت التأویل فیماهو انموذج التقویل

(١٠) مرآت الرؤیا

(١١) حفظ الابدان (علم طبدن منظوم براثردر)

(١٢) الجوهرة الجنانیه فی المسائل الایمانیه

بونلردن باشقه علم کلامدن برقاچ رساله‌سی وبعض آثار شعریه‌سی‌ده واردر.

(ترغیب المتعلمین) صاحبی (محرم بن پیر محمد) افندی‌ایله (شرح جهة وحدت من المنطق) صاحبی (ثابت بن احمد)، (شرح زوراء) مؤلفی (مصلح بن احمد) و (رساله علی التلخیص) ایله (انما الاعمال بالنیات) حدیث شریفنك شارحی (سلیمان) و (شرح قصیدهٔ دمیاطیه) صاحبی

(ابراهیم القادری) و(٩٧٨) ده (کلمات چاریار) ی تورکجه شرح ایدن (مصطفی بن محمد) احوال صلوة وتفرعاتنه دائر اولان (مسجل الامام) مؤلفی (علی بن ابراهیم) وفاتح زمانی استانبول قضاتندن اولان محشیٔ مقدمات اربعه ومختصر (حسن بن عبدالصمد) افندیلرده قسطمونیدن یتیشن فضلادندرلر .

عبدالقادر حمیدی افندی « شیخ الاسلام »

علم فقه متخصصلرندن برذات اولوب (اسپارطه) لیدر. (٩٥٥) ده (بروسه) ده ارتحال ایتدی . (موسی بابا) تربه‌سی قربنده مدفوندر . فقهدن قیمتدار مجموعه‌سی ورسائل سائره‌سی واردر . ابیاتندن :

زر کبی سوز وکداز ایچره صفادن رقصه کیر
پرکدر اولمه بولوطدن نم قاپوب آهن کبی
کوشه کیر اول پرده آلتندن جهانی سیر قیل
دوربین اول کورمه کندك دیدهٔ روشن کبی

عبدالکریم زاده محمد افندی

مسلك علمده ترقی ایده‌رك قاضیعسکرلك رتبه‌سنه نائل اولمش شهری فضلادندر . وفاتی (٩٧٥) ده ، قبری علامه ابن کمال یانندە‌در. مؤلفاتی : (نظیرهٔ مقامات حریری) ،(حاشیهٔ تفسیر بیضاوی) ،(حاشیهٔ تجرید) وسائره اولوب السنهٔ ثلثه اوزره اشعارکثیره‌سی و(لیلی ـ مجنون) منظومه‌سی واردر . شعرده (خیالی) تخلص ایدردی .

مصارعندن : صدهزاران آفرین اول صورتك نقاشنه

عبدالرحیم علمشاه « قاضی »

علمای اعلامدن وابوالسعود افندی تلامیذندن برذات فضائلسمات اولوب صاچلی امیرك مخدومیدر . (صفد) قاضیسی ایکن (٩٨٧) ده وفات ایتدی . آثاری : برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجود اولان (تحفة الغرائب فی خواص الاشیاء وانواع الحیل) ایله (شرح علی قصیدهٔ

خمريهٔ ابن‌فارض) ، (شرح على قصيدهٔ ميميه لابى‌السعود) ، (شرح‌المنار) (تعليقات على شرح المواقف) ، (عجائب‌البحر) ، (حاشيهٔ شرح مفتاح) وسائره‌در .
السنهٔ ثلاثه‌ده اشعارى‌ده واردر .

عوصه علائيه‌وى

زمرهٔ مؤلفيندن برذات‌اولوب دورمناصبله روم‌ايلى قاضيعسكرى اولمشدى. (٩٩٤) تاريخنده وفات‌ايلدى . اكرى‌قپو جوارنده بنا ايله‌ديكى مسجد حظيره‌سنده مدفوندر . آثارى : (حاشيه على‌البيضاوى) ، (حاشيه على‌شرح مواقف) ، (حاشيه على شرح‌المفتاح) ، (حاشيه على‌الهدايه) ، (حاشيه على‌التلويح) در .

عبدالغنى افندى

زمرهٔ قضاة وفضلاى شعرادن اولوب (بولو) سنجاغنك (كرده) قصبه‌سندندر . (فى جنان الخلد سكناه) تركيبنك دلالتى اولان (٩٩٥) ده بروسه‌ده وفات ايده‌رك زينيلره دفن‌ايدلدى . طريقت نقشبنديه‌دن مستخلف‌ايدى . اشعارى‌ده واردر . آثارى: (حاشيه على‌تفسير بيضاوى) ، (حاشيه على‌شرح تجريد) ، (ترجمهٔ فضائل شام) ، (رساله فى‌بيان‌احوال‌ايام) در. صوك‌اثرنى شام شريف نيابتنده ايكن ترتيب ايله‌يوب خاكپاى شاهانه‌يه تقديم ايله‌مشدى. ترجمهٔ حالى شعرا فصلنده محرر (محمد نادرى ـ غنى زاده) نك پدريدر .

عبدالله بن يوسف بن محمد بن يحيى الكستلى

علوم عربيه‌نك بتخصيص علم لغت شعبه‌سنده صاحب احاطه بر ذات اولوب آيدين سنجاغى ملحقاتندن « نازللى » قضاسى قراسندن (كستل) قريه‌سندندر . يازمه بر نسخه‌سى سلانيكده ساعتلى جامعشريف كتبخانه‌سنده منظورم اولان (مرقات) اسمنده توركجه برجلد كبير اثر لغويسنده‌كى لغاتدن (١٤) بيكنى صحاح جوهريدن (١٦) بيكنى قاموسدن آلديغنى مقدمه‌ده ذكر ايله‌يور . آثار مهمهٔ لغويه‌مزدن اولان بو اثرك اهميتى مستغنئ تعريف وايضاحدر .

عیشی محمد افندی

علماء اعلام ومؤلفین بنامدن برذات اولوب (تیره) لیدر . مبادیٔ علومی مملکتی علماسندن بعدالاخذ (معلم عطاءالله) افندیدن اکمال تحصیل ایله یوب (بایندیر) ده (حاجی سنان) مدرسه سی مدرسلکنه تعیین اولونه رق آز زمانده صیت فضیلتی انتشاره باشلادی . (٩٩٠) تاریخنده (استانبول) ه کله رك او اثناده انحلال ایدن قرق اقچه وظیفه لی برمدرسه مدرسلکیچون صدر اناطولی زکریا افندی حضورنده آچیلان مسابقه امتحانه کیره رك بالوجوه اثبات لیاقت ورجحان ایلدی . بر مدت صوکرا اختیار انزوا ایده رك تألیف آثاره شروع ایتدی و مشهود اولان آثارینك مکافات علمیه سی اولمق اوزره (تیره) ده (ابن ملك) مدرسلکی توجیه اولندی . بودارالفیض ده بر قاچ سنه لر تدریس وتألیف ایله مشغول اوله رق لمصلحة (استانبول) ه کلدیکی زمان (اولدی عیشی جانده واصل عیش) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٦١) تاریخنده ارتحال ایلیوب (ادرنه قاپیسی) خارجنده کی (امیر بخاری) زاویه سی قربنه دفن ایدلدی . (رحمةالله علیه)

آثار فاضلانه لری غیر مطبوع اولوب بروجه آتیدر :

(١) نصف قرآنه قدر تفسیرشریف (٢) شرح وردستار (٣) شرح کلستان (٤) اصول فقهدن بر متن متین (٥) تلخیص طریقت محمدیه (٦) تلخیص روضة العلما (٧) شرح ملتقی (٨) علم معانیدن منقحات مشروحه (٩) مختار صحاح طرزنده بر لغت (١٠) حقایق الاصول (برنسخه سی اقحصار کتبخانه سنده منظورم اولدی) (١١) نتایج الاذهان من الکلام (برنسخه سی قصبه کتبخانه سنده منظورم اولدی) آثارندن بعضلری استانبول کتبخانه لرنده موجوددر .

بونلردن باشقه رسائل متنوعه سی اولدیغی کبی طبیعت شعریه سی ده واردرکه بیت آتی قوهٔ شاعرانه سنه دالدر :

روشن ایلر اهل دردك دیدهٔ امیدینی   قویسه ناکه جنبش پای سمندندن غبار

مخدومی (نوعی احمد) افندی ده پدری کبی فضلای ادبادن برذات اولوب آثارندن مشهور (قصیدهٔ طنطرانیه) نظیره سی منظور عاجزانهم اولدی .

عبدالرحیم شیروانی

علمای اعلامدن برذات اولوب آتی الترجه نورالدین شیروانی نك جدی (محمدامین شیروانی) نك معلم فضائلندیدر . (١٠٢٤) ده وفات ایتدی .

آثاری : (رساله فی المنطق) ، (حاشیه علی شرح آداب مسعودی) ، (حاشیه علی شرح

مطالع‌الانوار) وسائره‌در . (مفتاح‌السعادة) مؤلفی (عمر بن علی) ده شیرواندن یتیشن فضلادندر .

عبدالجلیل بن یوسف

فضلا وادبادن وسلطان سلیمان قانونی دوری رجالندن بر ذات اولوب (آق حصار) لیدر. عاشر افندی کتبخانه‌سنده بروجه‌آتی آثاری موجوددر :

(در بحری) ، (سکر صافی وشرحی ـ منظوم‌لغت) ، (ذخرالآخرة ـ حدیث اربعین شرحی) ، (سبعة ابحر وشرحی ـ منظوم‌لغت) . (جلیلی) مخلصلی اشعاری‌ده واردر. مخدومی (عبدالحیی) افندی‌ده باباسی کبی فاضل ومنشی بر ذاتدر . (مطالع‌الانوار) اسمنی ویردیکی منشآتی واردر .

عبدالکریم آق حصاری

کبار علما ومشاهیر منشیاندن بر ذات اولوب علماء مشهوره‌دن (آق حصاری سنان) افندینك فرزند ارجمندیدر . تحصیلنی استانبول علماسندن بعدالاکمال (مصر) ه عزیمتله اتمام تحصیل ایله‌دی . بعده (حلب ، مصر ، غلطه) مولویتلرنده ایفای وظائف شرعیه ایتدی . (١٠٣٨) تاریخنده درسعادتده ارتحال‌ایده‌رك « ادرنه قپوسی » خارجنده پدری یاننه دفن ایدلدی. (شقایق نعمانیه) ذیلی معناسنده اولمق اوزره تألیفنه خامه‌ران فضیلت اولدیغی عربی‌العباره وفیاتی اخیراً تورکجه‌یه ترجمه ایلمشدر. یازدیغی مختلف‌المآل حکایتدن مرکب دکرلی بر منشآتی واردر .

علامك محمد بن موسی

زمرهٔ قضاتدن عالم بحاث برذات اولوب (بوسنه) لیدر . (حلب) ملالفندن انفصالی متعاقب (١٠٤٦) تاریخنده استانبولده وفات ایلدی . روم‌ایلی حصارنده مدفوندر . آثاری : (حاشیه علی تفسیر بیضاوی) ، (حاشیه علی‌الجامی) ، (اعتراضات علی‌العصام) ، (شرح‌شمسیه)، (حاشیه علی شرح‌المفتاح) در بونلردن باشقه (عبدالرؤف مناوی) نك (الجواهر المضیئة فی الاحکام السلطانیه) سنی ترجمه ایده‌رك سلطان مراد رابعه تقدیم ایله‌مشدر .

بر نسخه‌سی کوپرولو کتبخانه‌سنده موجود اولوب (١٠١٠) ده وفات ایدن (لوایح لبدیعیه فی حل الرموز الحمیدیه) صاحبی محمود افندی ایله نیت حقنده‌کی احادیثک شرح و تفصیلنی مبین حکیم‌اوغلی علی پاشا نامنه مؤلف (تحقیق النیات) مؤلفی (عثمان بن ابراهیم) و (مجمع ترجیح بینات) مؤلفی (حسن بن نصوح) وفقهدن (مقدمة الغزنویة) شارحی تراونیکلی شیخ ابوبکر وامام دمیری‌نك (حیوة الحیوان وسطی) سنی ترجمه ایدن (محمد) و (شرح الفریده فی الاستعارات) ی (شرح مفید) اسمیله شرح ایدن سلطان محمود اول کیلار خاصه غلماننذن (احمد بن حسن) افندیلرده بوسنه قطعه‌سندن یتیشن مؤلفیندندرلر .

عروضی محمد افندی

علوم عربیه منتسبلرندن برذات اولوب (بوسنه) لیدر . (١٠٨٣) ده استانبولده ارتحال ایتدی . علم عروضه دائر رسائلی اولدیغی کبی (تلخیص) ك ابیاتی‌ده ترجمه ایتمشدر .

عبدالحلیم افندی

پیر قدم بن شیخ نصوح افندینك مخدومی اولوب (صندقلی) دندر . شام ملالغندن عودتنده (عبدالحلیمه جنت مأوی اوله مقر) مصراعنك دلالتی اولان (١٠٨٩) تاریخنده وفات ایلدی . ادرنه قپوسی خارجنده مدفوندر . (زهراوینه یعنی سورهٔ بقره ایله سورهٔ آل عمرانه) وسورهٔ نبأدن سورهٔ حجراته قدر حاشیه‌لری مفتاحه تعلیقاتی مطولدن قصر بحثنه قدر حاشیه‌سی فقهدن (درر) ه (تنویر) اسمنده حاشیه‌سی کافیه شرحی ملاجامی‌یه (ان) آخرینه ومنار ابن ملکی اوزرینه (ثم) یه‌قدر حاشیه‌لری و (حاوی الفوائد فی شرح جامع القواعد) اسمنده آثر قیمتداری واردر .

عبدالحلیم کرمیانی

فضلادن برذات اولوب (کرمیان) لیدر . اکمال تحصیلدن صوکرا استانبولده ملا کورانی‌ده مدرس اولمشدی . (١٠٥٥) تاریخنده تألیف ایتدیکی (حاشیهٔ مطول الی بحث قصر) ك خط دستیله محرر نسخه‌سی نور عثمانی‌ده‌در . بو تألیفنده درت حاشیه‌سی‌ده اولدیغنی بیان ایدیور . استانبولده ارتحال ایتدی .

عالم محمد بن حمزه « حاجی امیر زاده »

علوم دینیه‌نك اکثرنده بالخاصه فن جلیل (فقه) ده صاحب یدطولی بر ذات اولوب (آیدین) لیدر. مدت مدیده آیدین مفتیلکنده ایفای وظائف شرعیه ایلدی . تاریخ ارتحالی سنك مزارنده (١٢٠٤) اولمق اوزره منقوشدر . (زینی زاده) مرحوم قارشیسنده یول کنارنده مدفوندر . قربنده (آیدین) علماء بنامندن (١٢٥٣) تاریخنده وفات ایدن سجودی ابراهیم افندینك قبری مشهوددر .

آثاری : رسائل طرزنده اولوب قسم اعظمی فقهه عائددر . بعضیلرینك اسملری بروجه آتیدر : (رساله فی بیان احکام جمعه) ، (احکام الشهید) ، (الدود فی الطعام هل یؤکل) ، (القدر المسنون فی اللحیة) ، (احادیث موضوعه) ، (تعریف الطلاق) ، (رسالة الجمعه) ، (فی مسألة الفیل) در . (٤٨) رساله‌یی حاوی بر مجموعه‌سیده (مغنیسا) ده (حاجی حسین آغا) کتبخانه‌سنده (٥٣) رساله‌سنی محتوی ایکی مجموعه‌سیده (سلیمانیه) کتبخانه‌سنده منظور عاجزی اولدی . آتی الترجمه خواجه عبدالرحیم افندینك بویوك برادرلری (پالابیق) مرحومك استاد اکرمیدر . برده علم تفسیردن (ازهار التنزیل) اسمنده بر اثری واردر .

عبدالباقی عارف افندی

فضلای موالیدن بر ذات اولوب مخزن کاتبی محمد افندینك مخدومیدر . مولویتله سیاحت وایفای خدمتله نهایت قاضی عسکر اولدی . (کیدوب عارف افندی قالدی اسمی دهرده باقی) مصراعنك دلالتی اولان (١٢٢٥) ده درسعادتده وفات ایلدی . ایوب سلطان تربه‌سی اتصالنده مدفوندر . صنعت خطه‌ده واقف ایدی . آثاری : علم کلامدن تورکجه (مناهج الاصول الدینیه الی مواقف المقاصد العینیه) ایله (مقدمهٔ اخلاق ناصری معربی) ، (مقامهٔ فتحیه) ، (معراجنامه) ، (مقالهٔ قندیه) ، (رسالهٔ لام) ، (سیر) ونحودن (امرأ ونفسه) در .

عاطف افندی کتبخانه‌سنده‌کی بر مجموعه‌ده بروجه آتی رسائل‌ده واردر :

(١) معنی البدعة
(٢) امرأ ونفسه
(٣) المعرفة والنکرة
(٤) شرح قصیدهٔ عبدالله پاشا

(٥) تعریب رسالة العصام فی الحقیقة والمجاز .

السنهٔ ثلثه‌ده انشا ونظمده مقتدر ایدی . ایوبده مدرسه‌سی واردر . معراجنامه‌سی مطلعندن :

صد حمد او قدیم کار سازه ؛ اول صانع آسمان طرازه
صد شکر وستایش اول خدایه ؛ کیم آدمی قیلدی عرش پایه

عبدالرحمن رحمی بروسوی « موج زاده »

ذوالجناحین بر ذات اولوب بروسه قراسندن (قایاپا) قریه‌سی جوارنده‌کی (ایلبسه) کویندندر . طریقت خلوتیه رجالندن بروسه حصارنده‌کی نصوحی درکاهی مشایخندن کمتر علی افندی خلفاسندن اولوب شیخ اسماعیل حقی ایله‌ده مصاحبه‌لری واردر . علوم رسمیه‌یی عریانی علی افندیدن تعلیم ایلەمشدر . (١١٦١) ده وفات ایلدی . قبری بروسه حصاری داخلنده زندان قپوسی جاده‌سنده بنا کرده‌لری اولان یکی مدرسه‌ده‌در . مؤلفاتی: (شرح علی مفتاح الغیب)، (تعلیقات علی البیضاوی) ، (شرح بهائیه من الحساب) ، (حاشیه علی میرابوالفتح) ، (حاشیه علی قول احمد من المنطق) در .

مفتاح الغیب شرحنك بر نسخه‌سی ولی الدین افندی کتبخانه‌سنده‌در .

(بروسه) مدرسلری عرفاسندن (مالقوچ زاده مصطفی) افندینکده (١١٧٣) تاریخنده مؤلف (مفتاح الغیب) شرحی واردرکه بر نسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در .

عبدالله افندی « شیخ الاسلام »

فتاوای مشهوره‌دن (بهجة الفتاوی) نك مؤلفی اولوب روم ایلی یکیشهرندندر. (١١٥٥)ده درسعادتده وفات ایده‌رك (قاکلیجه) ده (اسکندر پاشا) جامعی حظیره‌سنده دفن ایدلدی . کتب فقهیه‌دن باشقه کتابلرك طبعنه دائر فتوا ویرمشدی. (مرآت) ه‌ده حاشیه‌سی واردر.

عصمت محمد افندی

(حاجی چلبی) نامیله بنام اولوب شهیردر . علمادن ابراهیم افندینك مخدومیدر. خطاط شهیر حافظ عثمان افندیدن ماذوندر . (١١٦٠) ده درسعادتده وفات ایتدی . مرکز افندی

قبرستاننده مدفوندر . آثاری : (شرح علی قصیدهٔ نونیه لمولانا خضر بك) ، (رفدالنصر) ، (شرح استعاره) ، (حاشیه علی الجامی) ، (الدرر السنیة فی فضائل الدولة العثمانیه) ، (فیض الهادی فی حل مشکلات شاهدی) ، (سماط عصمت ـ مجموعهٔ علوم) در . طریقت نقشبندیه‌یه منتسب ایدی . طبیعت شعریه‌سی‌ده واردر . (قاضی میرحسین میبدی) نك حکمت قدیمه‌دن باحث (جام گیتی‌نما) سنی‌ده ترجمه ایتمشدر . (١١٤٥)ده وفات ایده‌رك (اسکدار) ده (قره‌جه‌احمد) مزارستاننده خرمنلکه گیدن جاده‌نك صوله دفن ایدیلن شهری عصمت سلیمان افندی‌ده معارفمند برذات ایدی . (پند عطار) ه مفصل برشرحی واردر .

عبدالله پاشا « کوپرولو زاده ابو نائله عبدالله پاشا »

صدر شهید کوپرولو زاده مصطفی پاشانك اوغلی وشیخ الاسلام فیض‌الله افندینك دامادی اولوب سیفاً ، قلماً خدماتی سبق ایدن علماء وزرادندر. والیلك وقوماندانلقله برخیلی سیاحتدن صوکرا شرق سر عسکری تعیین اولونه‌رق (١١٤٨) ده شهیداً ارتحال ایله‌دی . علوم عربیه‌دن باخصوص علم قرائت قرآن‌ده صاحب اختصاص ایدی . جد عالیلرینك بنا کرده‌لری اولان کتبخانه‌ده (الافادة المقنعة فی قراءة الائمة الاربعة) اسمنده قرائتدن براثریله اشعار عربیه‌سندن برقسمنی حاوی (دریات ـ نخبة الاشعار) نامنده ادبیاتدن برتألیفی واردر .

بو عائله‌دن (اسعد پاشا) (قصهٔ یوسف وزلیخا) یی ترجمه (نعمان پاشا) ده (رسالهٔ قشیریه) یی تلخیص ایتمشدرکه هر ایکیسی‌ده مذکور کتبخانه‌ده موجوددر .

یوسف زاده عبدالله حلمی افندی

آماسیه فضلاسندن شیخ القراء یوسف افندی زاده محمد افندینك صلبندن بیك سکسان بش تاریخنده آماسیه‌ده تولد ایله‌دی . علم قرائتده یکانهٔ دوران اولان صاحب ترجمه علوم وفنون سائره‌ده دخی وقوف تام اصحابندن برکنز فضل وعرفان ایدی. وجوه قرائتی پدرندن علوم عربیه‌یی مصاحب‌پاشا خواجه‌سی فاضل ابراهیم افندیدن، علوم عقلیه‌یی قره‌خلیل افندیدن اخذ و تحصیل ایتدی . قرق سکز تاریخنده چورلیلی علی پاشانك صدارتنده سرای همایون خواجه‌لغنه تعیین اولونوب فیوضات علمیه‌سندن استفاضه اولوندی . صوکرالری تألیف آثاره باشلایه‌رق اخلافه یادکار براقدیغی تألیفاتی تدقیقات علمیه‌سنه دالدر .

بخاریٔ شریفه یکرمی سکز سنه ظرفنده اوتوز جلد اوزره برشرح مفصل یازمشدر .

تألیف بهین مذکوری حضور شهریاری‌یه اهدا ایلیه‌رك پك زیاده تقدیر وتحسین وبیك آلتون وبرقات لباس فاخر ، بر سمور کورك احسانیله تلطیف وتسریر بیورلمشدر .

مشار الیهك سرای همایون کتبخانه‌سنده تدریس ایلدکلری بخاری شریفی اکمال ایله ختام دعاسی ایچون ترتیب اولنان مجلسده ذات شاهانه‌دخی حاضر بولونه‌رق تحقیقات عقلیه‌ونقلیه‌سندن کسب انشراح بیورمشلردر .

بخاری شریف شرحی فاتح سلطان محمد خان غازی جامع شریفنده‌کی کتابخانه‌یه وضع ایلدیکی وقت صاحب ترجمه حضور پادشاهی‌یه دعوت اولونه‌رق بو دفعه دخی التی بیك غروش عطیه‌یه مظهر اولمشدر . ذکر اولونان شرح لطیف شروح متداوله‌نك مباحث و تدقیقات مفیده‌سنی وبر چوق زوائد نوادری محتوی بر اثر بهتردر . فاضل مشار الیه حج شریفه نیت ایتدیکندن فضل و کمالندن حصه‌یاب تعلم اولمش اولان اسبق صدر اعظم یکن احمد پاشا تهوین احتیاجات سفریه‌یه مداراولمق اوزره بیك آلتون اهدا ایتمشدر. حجاز وشام علماسی مشارالیهك احاطه و قدرت علمیه‌سنه ، بالخاصه علم تفسیر و حدیث وقرائتده اولان اختصاص عظیمنه واونسبتده دلپذیر تقریرینه مفتون وبرچوغی فرصتی غنیمت بیله‌رك مجاز ومأذون اولمشلردر . یارم عصر جوامع رمدارسده نشر علوم ایله اشتغال ایلدیلر . طریقت علیهٔ خلوتیه‌ده اورتا قول تعبیر اولونان (یکیت باشی احمد شمس‌الدین مرمره‌وی) شعبه‌سی مشایخ کرامندن (شیخ الیاس ساقیزی) دنده اکمال سلوك طریقته موفق اولدیلر .

شعرده انتسابلری اولمغله حلمی مخلصیله عربی ، فارسی و ترکی منظوماتی واردر . ازجمله بر نعت نبویسندن :

فضای درکهك کان عطادر یا رسول‌الله
جناب ملجأ اهل رجادر یا رسول‌الله

سکسان ایکی یاشلرنده ایکن (توفی علامة الزمان) ترکیبنك دلالتی اولان بیك یوز آلتمش یدی تاریخنده ارتحال ایده‌رك (طوپ قپو) خارجنده (مالتپه) جاده‌سنده‌کی قبرستانك صاغ طرفی وسطنه دفن اولوندیلر .

مؤلفات فاضلانه‌لرینك بعضیلری بر وجه آتیدر :

١ — بخاری شریف شرحی (نجاح القاری) : اوتوز جلد اوزره مرتب اولوب خط دستیله محرر برطاقی فاتح کتبخانه‌سنده برر طاقی‌ده حمیدیه ایله ولی‌الدین افندی ، برطاقی‌ده (سیروز) کتبخانه‌سنده‌در .

٢ — مسلم شريف شرحى (عناية المنعم) : يدى جلد اوزره نصفه قادار برشرح اولوب برطلقى (حميديه) كتبخانه‌سنده‌در .

٣ — النفحة الفائحه فى تفسير سورة الفاتحه

٤ — حاشية بيضاوى على سورة الملك

٥ — حاشيه على آداب ميرابى الفتح

٦ — حاشية على الخيالى

٧ — حاشية على قره داود من المنطق

٨ — حاشية على شرح قاضى مير

٩ — روضة الواعظين

١٠ — قافيه نامه : هرعربى لغت فارسى ايله شرح ايدلمشدر . برنسخه‌سى (نورعثمانى) كتبخانه‌سنده‌در .

١١ — رد القرائة بالشواذ .	علم قرائتدن
١٢ — بيان مراتب المدات	»
١٣ — تحفة الطلبة فى بيان مدات طرف الطيبة	»
١٤ — ايتلاف	»
١٥ — مخارج الحروف	
١٦ — زهرة الحيوة الدنيا	»
١٧ — رسالهٔ حرف الضاد الصحيحه	» وسائره‌در .
١٨ — كلام السنى فى مولود المصطفى	

مجموع آثارى (٥٥) پارچه اولوب (٢٨) ى‌ده علوم سائره‌يه دائردر . تلاميذينك الك مشهورى اسكدارده مدفون (مفتى زاده محمدصادق ارزنجانى) ايله بروسه‌ده مدفون (بندر) لى شيخ القرا (ابو بكر) افنديلردر .

عثمان نائلى افندى «كورجى زاده»

علماى ادبادن برذات اولوب (آماسيه) ليدر . (١١٥١) ده وطننده ارتحال ايتدى . بورمه مناره اتصالنده بنا كردەسى اولان كتبخانه جوارنده مدفوندر .

مرتب ديوانيله ملا على القارينك احاديث اربعينه مفصل شرحى واردر .

عریانی عثمان افندی [١]

فضلای بنامدن بزدات اولوب (کلیس) لیدر. (١١٦٨) ده مدینهٔ منوره‌ده ارتحال ایده‌رك حضرت عثمان جوارینه دفن ایدلدی.

بروجه آتی آثاردن باشقه‌لری مخدومنك خانه‌سنده یانمشدر:

(خیر القلائد شرح جواهر العقائد) اسمنده‌کی مطبوع (قصیدهٔ نونیه) شرحیله (شرح قصیدهٔ همزیه، شرح حزب الاعظم، شرح قصیدهٔ ابن قضیب البان، شرح عوامل، شرح الالفیة، مرصاد المراد شرح تخمیس بانت سعاد، شرح الحجازیة)

مخدومی محمد افندینك‌ده (ولدیه) شرحی واردر.

(قصیدهٔ نونیه) شرحنك خط دستیله محرر نسخه‌سی نور عثمانیه کتبخانه‌سنده‌در.

عثمان بن یعقوب «کماخی» واعظ

زمرهٔ مصنفیندن بزدات اولوب (١١٧١) تاریخنده درسعادتده ارتحال ایله‌دی.

آثاری:

(حاشیه علی تفسیر النبأ للبیضاوی، حاشیه علی تفسیر الفاتحه، شرح حزب اعظم، توضیح الاسرار شرح برکات الابرار فی العقائد، المهیأ فی کشف اسرار الموطأ للامام محمد الشیبانی، تنویر السند فی ایضاح رموز المسند ـ اعنی ابا حنیفه، سلم الفلاح فی شرح نور الایضاح، تسهیل السلم ـ شرح دیباجهٔ سلم) ومشهور (مطول) ی‌ده (محاسن الادب) اسمیله اختصار ایتمشدر.

عاکف مصطفی افندی «مفتی»

فضلا وادبادن بزدات اولوب (آماسیه) لیدر. (کالدی یتمش اوچده امر ارجعی) دلالتی اولان (١١٧٣) ده وطننده ارتحال ایتدی. مقاصده تعلیقاتی، مرتب دیوانی، مقامات حریری طرزنده (٣٢) مقامه‌اوزره (بدیعه) اسمنده بر اثری واردر. اواخر حیاتنده مفتیلکدن چکیله‌رك سلطان بایزید ثانی مدرسی اولمشدی. پدری بایرام افندی‌ده علما وشعرادن اولوب (عیدی) مخلصلی دیوان صاحبیدر.

---

[١] ازمیتلی عریانی علی افندی (١١١٢) تاریخنده بروسه‌ده وفات ایده‌رك (پونار باشی) قبوسی مزارستانه دفن اولوندی. (لوکان فیهما الهة) آیت کریمه‌سنك تفسیرینه دائر اثری واردر.

عثمان بن علی موقوفاتی

سلطان محمود اول دوری فضلاسندن اولوب (۱۱۷۹) ده درسعادتده وفات ایتدی . اخلاق وتصوفدن باحث (طریقة الابرار) اسمنده‌کی غیر مطبوع اثری واردر .

عبدالرحمن بن احمد افندی

فضلا وارباب تقوادن برذات اولوب (بشکطاش) لیدر . (۱۱۷۰) تاریخلرنده مجاور بولوندیغی (مکهٔ مکرمه) ده ارتحال ایتدی .

آثاری :

(رسالة الهادیة الی جادة الفرقة الناجیة ، ترتیب اللآلی فی سلك الامالی ، تورکجه منظوم کلشن راز) در

علی افندی

زمرهٔ مؤلفیندن برذات اولوب (برکی) لیدر . (آق‌حصار) ده تدریس وتألیف ایله امرار حیات ایده‌رك (۱۱۸۵) ده ارتحال ایتدی . (شرح مواقف ، تفسیر بیضاوی) یی ترجمه ایتدیکی (المشهود والمسموع) ده مندرجدر .

عبدالله افندی

علوم عربیه متخصصلرندن برذات اولوب (همشین) لیدر . (۱۱۹۰) تاریخنده استانبولده وفات ایتدی .

آثاری :

(حاشیه علی ابی‌الفتح ، رساله من‌الفرائض ، رساله فی‌الاختیار الجزئی ، رساله من‌الحساب ، حاشیه علی مختصر المنتهی) در .

عبدالله افندی « عبدالله بن محمد »

معلومات واسعه صاحبی فاضل برذات اولوب (کوتاهیه) لیدر. (١١٩٩) ده مملکتنده ارتحال ایده‌رك (مسکینلر اوکی) دینیلن موقعده‌کی قبرستانه دفن ایدیلدی.

(انموذج العلوم) طرزنده یوز یکرمی فندن باحث (فرائد الفنون) اسمنده باعث استفاده برآثری واردر. (١٢٦٠) تاریخلرنده ارتحال ایدن (هدیهٔ ابرار) مؤلفی مدرسیندن (مصطفی رشدی) افندی‌ده (کوتاهیه) دن یتیشن علمادندر.

عمر بن علی اسپیری

فضلادن وفاتح جامع شریفی درسعاملرندن برذات اولوب (ارضروم) ملحقاتندن (ایسپیر) لیدر. (اسکدار) نیابتدن صوکرا (١٢٠٢) تاریخنده ارتحال ایتدی. آثاری غیر مطبوع اولوب بروجه آتیدر: (لب التصریف)، (اسان الانسان فی المنطق)، (حصول المطالب فی التصوف)، (هدیة الحاج فی المناسك) در. (رسالهٔ جودیه تفسیر آیة فی القصة النوحیه)، (رسالهٔ مختصره فی الفرائض)، (معین الاخوان فی المنطق) اسملرنده‌کی خط دستیله محرر رسائلی ده اسعد افندی کتبخانه‌سنده‌در.

فاتح کتبخانه‌سنده اون بش فصل اوزره مرتب عربی العباره (سرور قلوب الناظرین فی بیان معجزات سید المرسلین) اسمنده برآثری ده واردر.

عصام الدین افندی « ابو العصمة مصطفی عصام الدین افندی »

فضلای قضاتدن برذات اولوب (اسکدار) لیدر. طریقهٔ نقشبندیدر (١٢٠٣) تاریخنده (اسکدار) ده ارتحال ایلدی. آثاری :

اقصی المفاد فی ترجمة الشرحین وکنه المراد فی بیان بانت سعاد [١].

میزان العجم.

التحفة الضاریة فی شرح قصیدة الانصاریة.

الشعشعة القمریة فی شرح القصیدة المضریة.

التنصیص المنتظر فی شرح ابیات التلخیص والمختصر (مطبوعدر).

---

[١] ١٠٢٨ ده استانبولده وفات ایده‌رك ترسانه آردینه دفن ایدیلن (محمد فائز بن احمد طربزونی) نکده تورکجه برشرحی واردر.

ترجمهٔ مفاتیح الدریة .

شرح نوابغ الکلم .

شرح عروض اندلسی . (مطبوعدر)

زاد العباد فی شرح زخر المعاد .

(مفاتیح الدریة) عربی العباره قواعد فارسیه در که مؤلفی ابو بکر سیواسی زاده مصطفی افندی در .

عمر فیضی افندی

علمای متأخرین دن برذات اولوب (توقات) لیدر . (١٢٦٥) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایلدی . آثارینك الك مشهوری اولان (درالناجی) اسمنده کی بین الطلاب متداول اولان مطبوع (ایساغوجی) شرحیدر. آثار سائره سی (حاشیه علی شرح السید علی المختصر) ، (شرح رسالة الموسویة فی الاقیسه) ، (حاشیه علی بحث جهت وحدت للفناری) در.

علی شکری افندی

عصر اخیرده یتیشن علمای بنامدن اولوب کریدك قندیه قصبه سندندر . مقدمات علومی سابق الترجمه حسین حسنی کریدیدن تعلم ایتدکدن صوکرا درسعادته عودتله آتی الترجمه (ویدنی) مرحومدن تکمیل تحصیل ایده رك مملکتنه عودتله نشر علوم وافتا ایله اشتغال ایله دی . (١٢٥٧) ده مملکتنده ارتحال ایتدی . ویردیکی فتوالری ایکی جلد کبیر اوزره جمع ایتدیکی کبی آیریجه بر فتوا کتابی ده تألیف ایتدی . بونلردن باشقه فرائضدن تورکجه بر اثر مستقلی وسلطان محمود عدلی دورنده منجم باشی اولان حسین حسنی افندینك علم زیجدن تألیف ایتدیکی رساله سنه شرحی واردرکه آثارینك جمله سی ازمیرده منظورم اولدی .

عبدالله اخیسقه وی

ابو محمد عبدالله ضیاءالدین آخیسقه وی

ذوفنون ، فاضل برذات اولوب (١١٤٦) تاریخنده (آخیسقه) نواحیسندن (اوزغور)

ناحیه‌سنك (اورپالا) قریه‌سنده دنیایه کلمشدر . زمان صباوتنده علمادن بولنان پدریله برابر (شام)ه کیده‌رك برمدت (صالحیه) ده اقامت آثناسنده علوم ابتدائیه تحصیلنه مبادرت ایلیوب بنه برلکده وطننه عودتله پدرندن مع تجوید قرآن کریم وعلوم آلیه تعلم ایله‌دی . پدرینك وفاتندن صوکرا (قارص)ه کیده‌رك مشاهیر فضلادن (اسماعیل بن محمد برکشادی) دن علم اصول فقه وعلم حدیث قرائتله معلمی طرفندن (ضیاءالدین) لقبنی آله‌رق اجازت آلدی . بر آز صوکرا (ارضروم)ه رحلت وعلماء بلده ایله مصاحبت ایلیوب (دیاربکر)ه عزیمتله فحول علمادن (کوچك احمد زاده ابی بکر) افندیدن صحیح بخاری و (مختصر ابن حاجب) و (بوزجی زاده عمر) افندیدن علم تفسیر وعروض ایله فنون ریاضیه‌دن حساب، هندسه، میقات (اصول ارتفاع) اوقویه‌رق بوندن اخذ اجازته موفق اولدی .

بعده استادی عمر افندینك فضلای مصردن شیخ عبدالسلام ارزنجانی‌یه خطاباً یازیلان مکتوبنی حاملاً (مصر) ه کیده‌رك فاضل مشارالیهدن بخاری، اصول حدیث، دررالاحکام، علم قرائت وسائره اوقویه‌رق اصولی دائره‌سنده تکمیل نسخ ایله‌دی و (١١٧٥) تاریخنده (استانبول)ه کله‌رك برطرفدن نشر علومه، برطرفدن‌ده تألیف آثاره باشلادی .

برآرالق ادرنه طریقیله بوسنه قطعه‌سنه سیاحتله ایکی سنه دوام ایدن بوسیاحتی اثناسنده و (١١٨١) تاریخنده اکبر مؤلفاتی اولوب تفصیلی آتیده مندرج (روامزالاعیان) نی تألیفه مباشرت ایتدی . بعدالسیاحه استانبوله عودت وفریضهٔ حج شریفی ایفا مقصدیله شام، قدس طریقیله حرمین شریفینی زیارتدن صوکرا (استانبول)ه معاودتله ساکن اولدیغی (آیاصوفیه) مدرسه‌سنده و (١١٩١) تاریخنده مارالبیان (روامزالاعیان)ی اکماله موفق اولدی . (١٢٢٨) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (اسکدار) ده (قره‌جه احمد) مزارستانك (سکودلی‌چشمه) دینیلن جهتنه دفن ایدلدی .

آثار فاضلانه‌لری :

(١) روامزالاعیان فی بیان مزامیر العهود والازمان جلد ٥
(٢) لوامع‌النور (مختصر الکتب السته بحذف المکررات) » ٤
(٣) حاشیه علی الدرر .
(٤) مرقاة الطریقة‌المحمدیة ومرضاة‌الشریعة الاحمدیة .
(٥) جامع‌الفصول فی علمی‌الفروع والاصول .
(٦) مباهج ألاخوان ومناهج قوانین‌المیزان (شرح ایساغوجی) .
(٨) منسك لطیف .

(۸) رساله فی حق المسافر .
(۹) رساله فی الطب والقیافة
(۱۰) رموز الحقایق وکنوز الدقایق فی الطب .
(۱۱) بدیع النظام فی الجغرافیا .
(۱۲) مختصر روامیز الاعیان .

* * *

روامیز الاعیان حقنده تفصیلات

عربی العباره ، بش جلد کبیر اوزره مرتب اولان بواثر جسیمك مؤلف یازیسیله محرر ایکی طاقمندن بری (غلطه) مولویخانه‌سی کتبخانه‌سنده ، دیکری (یره باتان) محله‌سنده‌کی (اسعد افندی) کتبخانه‌سنده موجود اولوب جلد اعتباریله حاوی اولدیغی مندرجاتك خلاصهٔ فهرستی بروجه آتیدر :

جلد ۱ : مناقب العلم وفضائل اهله وتفاصیل فنونه وذکر الملائکة والجن والشیاطین واصنافهم وبیان حقیقة الانسان وتفصیل الافلاك ومافیها وتفصیل العناصر والارض ومافیها من البحار والاقالیم ومافیها .

جلد ۲ : سیر محمد (صلعم) ومناقب اصحابه .

جلد ۳ : مناقب کبار تابعین وائمهٔ محدثین ومناقب امام اعظم وطبقات اصحابه .

جلد ٤ : مناقب امام مالك وطبقات اصحابه ومناقب امام شافعی وطبقات اصحابه ومناقب امام احمد بن حنبل وطبقات اصحابه .

جلد ٥ : طبقات الملوك الجاهلیة والملوك الاسلامیة والحکماء والشعراء وبیان ملل الناس ونحالهم.

ابواب وفصول اعتباریله یدی باب اوزره مرتب اولان برنجی جلد مندرجاتنك فهرسی :

برنجی باب

مباحث علمه دائر اولوب اوچ فصلدر :

برنجی فصل : مناقب العلم وفضائل اهله .
ایکنجی فصل : کشف العلم وبیان ماهیته وتقسیمه .
اوچنجی فصل : اسماء العلوم والفنون .

ایکنجی باب

اولی‌العلم وذوی‌العقوله دائر اولوب ایکی فصلدر :

برنجی فصل : مباحث الملئکة وبیان اصنافهم .
ایکنجی فصل : مباحث الجن والشیاطین .

اوچنجی باب

مباحث انسانه دائر اولوب اوچ فصلدر :

برنجی فصل : مباحث النفس الناطقة وقوی الانسانیة .
ایکنجی فصل : مباحث بدن‌الانسان وبیان کیفیة ترکیبه وعجایبه .
اوچنجی فصل : مباحث اصناف‌الانسان و بیان تفرقهم فی‌اقطار الارض .

دردنجی باب

فلکیات ایله طبقات الافلاک وعناصره دائر اولوب درت فصلدر :

برنجی فصل : بیان فلك الافلاک والعرش والکرسی .
ایکنجی فصل : بیان الکواکب الثوابت والبروج الاثنی عشر ومنازل القمر .
اوچنجی فصل : الکواکب السبعة السیارة .
دردنجی فصل : مباحث الزمان وحرکة‌الافلاک .

بشنجی باب

عنصریات ایله کرات العناصره دائر اولوب درت فصلدر :

برنجی فصل : کرة‌النار واحوالها .
ایکنجی فصل : کرة‌الهواء .
اوچنجی فصل : کرة‌الماء .
دردنجی فصل : کرة‌الارض .

آلتنجی باب

اقالیم حقیقت وعرضیه‌یه دائر اولوب ایکی فصلدر :

برنجی فصل : خط استواء .
ایکنجی فصل : اقالیم سبعه .

یدنجی باب

مرکبات عنصریه‌یه دائر اولوب اوچ فصلدر :

برنجی فصل : معدنیات وکیفیة تکوناتها .

ایکنجی فصل : نباتات .

اوچنجی فصل : حیوانات .

عصمت ابراهیم بك

فضلادن بر ذات اولوب ملاطیه‌لی رائف اسماعیل پاشانك مخدومیدر . دور مناصب علمیه ایله روم ایلی قاضیعسکری اولدی . اواخر عمرنده سلیمیه شیخی نقشبندیه‌دن (شیخ نعمة‌الله) افندی‌یه انتساب ایتمشــدی . اوغلو حکمت بکك سویله‌دیکی (کوچدی عصمت بك افندی عالم ماهرایدی) مصراعنك دلالتی اولان (۱۲۲۲) ده وفات ایده‌رك (اسکدار) ده (نوح‌قیوسی) قبرستانه دفن ایدلدی . امام زمخشرینك (اساس‌البلاغة) سنك مجازیاتنی اختصار ایده‌رك (الایجاز فی‌اختصاص‌المجاز) تسمیه ایله‌دی . (حاشیهٔ فناری) وسائره کبی آثاری‌ده واردر .

محرمك اون یدنجی جمعه کونی تولد ، ینه محرمك اون یدنجی کونی وفات ایتمشدی‌که روز وفاتلری یوم ولادتلرینه تصادف ایله‌دیکی اتفاقات غریبه‌دندر . احوال سیاسیه‌یه‌ده واقف ایدی مکالمه‌لرده مرخص صفتیله بولنور ابراز لیاقت ایدردی. طبیعت شعریه‌سی‌ده واردر .ترجمهٔ‌حالی شعرا فصلنده محرر شیخ‌الاسلام عارف حکمت بکك پدرلریدر .

عبدالرحیم بن اسماعیل (عاکف زاده ـ مفید عاکف)

فضلادن برذات اولوب اماسیه‌لیدر. استانبول‌قاضیسی‌ایکن (۱۲۲۳) تاریخنده‌وفات ایده‌رك شهزاده جامع شریفی حظیره‌سنه دفن ایدلدی . مؤلفاتی غیر مطبوعدر . (شعلة‌الیقین)، (عنوان المشایخ)، (تقریب‌المبتدی)، (سبیل‌السالکین) ، (مهمات صوفیه)، (کتاب‌المشهودوالمسموع فی‌تراجم المشایخ والعلما) ، (مرآت الناظرین فی‌منبهات المتصوفة‌الطاهرین) در. طریقة نقشبندی اولدیغی بر نسخه‌سی یحیی افندی کتبخانه‌سنده موجود (مرآت الناظرین)ك نهایتنده مذکوردر . برده (مجلة المحاکم) اسمنده فتاواسی واردر . (۱۱۹۲) تاریخنده وطنی اولان (آماسیه) ده وفات

ایدن پدری (اسماعیل بن عاکف مصطفی) ده فضلادن برذاتدر. (مقسم الفنون) ، (قصائد میمیه وغینیه) جملهٔ آثارندندر .

مترجم قاموس احمد عاصم افندی

فضلا وادبادن متفنن ومتبحر برذات اولوب (عینتاب) لیدر . علوم آلیه‌یی وطنی علماسندن عمر زاده حافظ وحاجی حسن زاده افندیلردن وعلوم عالیه‌یی مشاهیر فضلادن صاحب تألیفات (خواجه نجیب) افندیدن تحصیل وفنون شعر وادبی پدرندن تکمیل ایده‌رك (قالمادن خاك مذلتده همان ای عاصم ـ عازم سوی سماسای ستانبول اوله‌لم) زمزمه‌سیله (١٢٠٤) تاریخنده استانبوله کلوب برمدت صوکرا ترجمه‌سنه موفق اولدیغی (برهان‌قاطع) . مکافاةً طریق‌علمیه‌ده حرکت خارج رتبه‌سنه نائل و (١٢٣٠) سنه‌سنده ترفیعاً (سلانیك) مولویتنه واصل اولدی . وبومولویتدن معزولاً (١٢٣٥) تاریخنده اسکدارده نوح‌قویوسنده‌کی خانه‌سنده‌ارتحال ایله‌یوب خرمنلقدن مسکینلره کیدن یولك صاغ طرفنده‌کی سد اوزرینه دفن ایدلدی .

(١٢٥٨) تاریخنده‌وفات‌ایدن‌مخدومی خواجه‌حامدافندیده‌یانده‌مدفوندر. کتابهٔ‌سنك‌مزاری بروجه‌آتیدر: ولنم‌هذاقبرفاضل‌الزمان‌وحیدالدوران‌مترجم القاموس‌المحیط‌والبرهان‌القاطع‌ومترجم سیرالمنظومةالحلبی‌وشارح منظومةالامالی وصاحب التصانیف فی‌الفنون المتنوعه‌اعنی‌والدنا واستاذنا ابی‌الکمال‌الحاج السید احمد عاصم‌العینتابی المأمور فی‌تحریر وقایع‌الدولة المحمودیةالعثمانیة سابقاً رحمةالله علیه الی یوم البقا : لروحه الفاتحه (١٢٣٥)

لسان مادر زادیله برابر عربی‌وفارسی‌کبی ایکی‌اساسلی‌لسانه‌وقوف‌تامی وبولسانلرادبیاتنده‌کی اقتدار وکمالی شاعر نابی‌نك (ان‌آثارنا تدل علینا. فانظروا بعدنا الی‌الآثار) بیتی مصداقنجه کون کبی اشکاردر .

صدراسبق سعید پاشانك (غزته‌جی‌لسانی) اسمنده‌کی رساله‌سنده فرانسزجه‌یه‌ده واقف اولدیغی محرردر .

فقط‌مسلم انام اولان‌بوقادار فضیلتیله‌برابر من‌جهةالدنیا رفاه وسعادته‌نائل اولامادیغی (رقیب ویاردن‌شکواسی یوقدر عاصم زارك. انك فریادی آنجق بخت ناهموارندندر هپ)(نیجه برخدمت مخلوق ایله مخذول اوله‌لم . سائل‌حق اولالم نائل مسؤل اولالم) ترانه‌لرندنده اکلاشیلمقده‌درکه بالوجوه شایان نظر بولونان بو نقطه طالبی سرنکون اولان بعض ارباب فضیلتی حسب‌البشریه دوچار تأمل ایتمکده‌در .

عینتاب اعیانندن نوری پاشا وقعه‌سنده کتابلری اشیاسیله برابر تباه اولدیغی واستانبولده‌کی

خانه‌سی‌ده یانه‌رق بو وجهله‌ده فلکك سله‌سنه اوغرادیغی یازیلان بیتلرنده‌کی تلهفانه سبب اولان وقایعدندر .

وقعه نویسلك مأموریتنه تعیینی (١٢٢٢) سنه‌سی استعفا ایدن عاصم بکدن صوکرادر .

آثار فاضلانه‌لری : (١) (ترجمهٔ قاموس)

متن اثرفاضل یمدانی (مجدالدین فیروز ابادی) آثار مخلده‌سندن اولوب التمش بیك ماده‌یی جامعدر. مؤلفك خط دستیله محررنسخهٔ اصلیه‌نك خطهٔ یمانیه‌نك (زبید) قصبه‌سی کتبخانه‌سنده محفوظ اولدیغی مرویدر .

بواثر (٩٦٣)ده وفات‌ایدن مرکزافندی زاده شیخ احمد افندی طرفندن (بابوس) اسمیله ویر جلد کبیر اوزرینه ترجمه ایدلمش‌اولدیغی مشایخ فصلنده مذکوردر .

علماء عثمانیه‌دن (١٠١٠) ده وفات ایدن (داود زاده محمد) افندی طرفندن‌ده (الدراللقیط فی‌اغلاط القاموس المحیط) اسمیله تنقیح ایدلمشدرکه بونک • نسخه‌لری استانبول‌کتبخانه‌لرینك بعضیلرنده واردر .

عصر اخیر فضلاسندن لبنانی (فارس) افندینك (الجاسوس علی‌القاموس) اسمنده‌کی اثر مطبوعلری ذهولات قاموسی مبین اولمق دولاییسیله دقایق علم لغتله متوغل ذوات ایچون باعث استفاده آثاردندر .

عاصم افندینك ترجمه‌لری بر کره مصرده ایکی دفعه استانبولده طبع اولونمشدر .

(برهان قاطع) ترجمه‌سندن صوکرا بش سنه‌ده اکمالنه موفق اولدیغی بو اثر قیمتداری سلطان محمود عدلی‌یه تقدیم ایده‌رك مظهر تقدیر ومکافات شهریاری اولمشدی .

(٢) (ترجمهٔ برهان قاطع) متن اثر (حسین بن‌خلف تبریزی) نك اولوب (هندستان)ك (کالکته) شهرنده طبع اولونمشدر . عاصم افندی بو ترجمه‌سنی شهید سعید سلطان سلیم ثالثه تقدیم ایده‌رك نائل تقدیرتاجداری اولمش وبو تقدیر جمله‌سندن اولمق‌اوزره مطبعهٔ عامره‌ده طبع اولنه‌رق نسخ مطبوعه‌سنك کندوسنه اعطا واحسانی فرمان بیورلمشدر.

(٣) (ترجمهٔ سیرحلبی)

سیر و غزوات پیغمبریدن باعث اولان متن اثر راغب پاشا خواجه‌سی شهرتیله بنام حلبی الاصل ابراهیم افندی طرفندن تألیف وعاصم افندی طرفندن ترجمه اولنمشدر .

(٤) (مرح‌المعالی فی‌شرح قصیدة‌الامالی)

متن قصیده مشاهیرعلمادن (سراج‌الدین علی بن عثمان اوشی) نك مسائل اعتقادیه‌یی مبین (قصیدهٔ امالی) شهرتیله بنام اولان منظومه‌سی‌اولوب صاحب ترجمه عاصم‌افندی‌طرفندن تورکجه ومفصل برصورتده شرح اولنمشدرکه متداول شرحلرك جمله‌سنه فائقدر .

(٥) (تحفهٔ لغت عربیه)

مبتدی و متوسطلرك لغات عربیه تعلمنی تسهیل مقصدیله یازلمش بر اثردر .

(٦) (تاریخ عثمانی)

زمانی وقایعنی حاوی ایکی جلد بر اثردرکه طرز تحریرینه دائر (جودت) تاریخنده براز معلومات واردر .

(٧) (ترجمهٔ مظهرالتقدیس بخروج طائفة الفرانسیس)

فرانسزلرك مصره دخوللرندن خروجلرینه قدر یومیه ظهوره کلن وقایع مصریه حقنده علماء مورخیندن (شیخ عبدالرحمن جبرتی) نك قلمه الدیغی اثر تاریخیسنك ترجمه‌سیدرکه (١٢٤٨) تاریخنده وفات ایده‌رك اسکدارده (حضرت نصوحی) درکاهنه دفن ایدیلن حکیم باشی (مصطفی بهجت) افندی طرفندن‌ده ترجمه ایدلمشدر .

نتیجه : حضرت مترجم عثمانلیلرك اولیای عرفانندن معدود باخصوص (قاموس) و(برهان) ترجمه‌لریله ایتدیکی خدمت علمیه‌سی اونودلماز بر همتدر .

عطاءالله محمد افندی

(شیخ الاسلام) شریف محمد افندینك مخدومیدر . (ابو اسحق زاده) شهرتیله بنامدر . (١٢٣٦) تاریخنده (کوزل حصار ـ آیدین) ده وفات ایتدی . جامع عتیق ساحه‌سنده مدفوندر . سکوتی مقاله ، حلمی انفعاله غالب ایدی . مرتب دیوانی تقریضات و منشآتی عقائد وهابیه‌نك رد وابطالنه دائر قاضیعسکر (علی زاده) افندینك رساله‌سنه شرحی واردر .

فتاوادن (بهجه ، نتیجه ، فیضیه) نك الفاظ و عباراتنی تلخیص وتنقیحه همت ایله‌مشسه‌ده تفسیر بیضاوی‌یه یازدیغی ترکی حاشیه‌یی اتمامه موفق اولامامشدر . (برهان قاطع) ه کوزل بر تقریضی واردر . (علی القاری) نك‌ده مناسك حجنی اختصار ایتمشدر .

عبدالله افندی «قیم زاده»

فضلای متأخریندن برذات اولوب (کنغری ـ چانغری) لیدر . آثارینك اك مشهوری بین العلما متداول اولان فناری حاشیه‌سی‌در . (١٢٣٩) تاریخنده قدس شریف مولویتنی اکمالدن صوکرا یولده کلیرکن (شعور) نام محلده وفات ایله‌دی .

آثاری :

(حاشیهٔ فناری ، حاشیه علی الجلال ، حاشیه علی الخیالی ، حاشیه علی التهذیب ، حاشیهٔ آداب میری) در .

عبدالله افندی «تیره‌وی»

علوم عربیه‌ده اکتساب رسوخ ایله‌ین علمادن اولوب (تیره) لیدر . فرائضدن (سراجیه)یه (فوائد سراجیه) نامیله مکمل برشرحی (وعملوا الصالحات) آیت کریمه‌سنده‌کی صالحات کلمه‌سنك مفعول مطلق اولدیغنه قائل اوله‌رق (صرف ، نحو ، وضع، کلام ، حکمت ، الهی ، معانی ، اصول) علملرینه تطبیقاً شرحنه دائر رساله‌سیله (رسالة فی کرامة بنی آدم ، رساله فی قوله تعالی المال والبنون زینة الحیوة الدنیا ، رساله فی الاختلافات فی العقل، رساله فی کلة دون، رساله فی حدیث احب الکلام الی الله سبحان الله والحمدلله ، رساله فی لااله الاالله ، رساله فی حدیث آخر مایخرج من قلوب الصدیقین حب الجاه ، رساله فی الخضر والالیاس ، رساله فی العلم ، رساله فی قوله تعالی انا نزلنا) اسملرنده رساله‌لری واردر . لسان تصوفه‌ده واقف اولدقلری آثرلرندن استدلال اولونمقده‌در .

بوولایت مشاهیر علماسندن اوده‌مشلی (چاقر احمد زاده) بدایهٔ صاحب ترجمه‌دن تعلم ایلمشدر . (١٢٤٩) تاریخنده (تیره) ده ارتحال ایله‌دی . استاسیوندن حکومته کلن یول اوزرنده‌کی اوفق قبرستانده مدفوندر .

سنك مزارنده عبارهٔ آتیه محکوکدر :

«مصنفیندن تیره‌وی السید عبدالله زهدی روح شریفلرینه فاتحه اهدا اولنه سنه ١٢٤٩»

(١٢٥٥) ده وفات ایدن مخدومی احمد افندیده یاننده مدفوندر .

نحودن (امتحان الاذکیا) یه حاشیه یازان (عبدالعزیز) افندی ایله و (٩٦٠) ده (سورهٔ تغابن) ایله (سورهٔ معوذتین) ه تفسیر یازان (رمضان بن محمد الشهیر بسعی) و (١٠٠٠) ده (تیره) ده مفتی اولان فقهدن (بحار الزاخرة) شارحی (حاجی محمد) ده (تیره) دن یتیشن فضلادندر .

عبدالرحیم افندی «خواجه»

مشاهیر علمادن منتشالی (بالابیق محمد) افندی مرحومك برادر فضیلتمندیدر .

کندیسندن صوکرا میدان فضیلتده اوکعبه برذاتك کورولمدیکنی مورخ فاضل (جودت پاشا) تاریخنده ذکر ایدیور . مدت مدیده فاتح مدارسنده اختیار انزوا ایله‌دی .

(علی قوشجی)نك علوم عربیه‌نك همان کافه‌سندن باحث اولان (عنقود الزواهر) ینه یازدیغی مطبوع شرحدن فضلی مستبان اولور .

بعض تعلیقاتی‌ده واردر . (۱۲۵۲) تاریخنده وفات ایده‌رك ادرنه‌قپوسی خارجنده (ابراهیم حلبی) مرحومك یاننه دفن ایدیلدی . برمدت سرای همایون معلملکنده بولوندیلر .

عبدالله ایوبی

رئیس القراء عبدالله بن محمد صالح ایوبی

افاضل عثمانیه‌دن برذات اولوب (ایوب سلطان) محله‌سندندر . علوم آلیه‌یی زمانی مشاهیر فضلاسندن وعلوم عالیه‌یی شیخ‌الاسلام حمیدی زاده مصطفی افندیدن تعلم ایده‌رك علی‌الاصول اخذ اجازت ایتدی . برآرالق فاضل ذوفنون (کلنبه‌وی اسماعیل افندی) مرحومدن (کرماستیلی یوسف افندی) نك علم اصول فقه‌دن (وجیز) نام اثرینی تدرس ایلدی . وعلم قرائت قرآن متخصصلرندن ابراهیم وصالح افندیلر مثللو حمله‌ٔ قرآندن سبعه عشره، وجوه تعلم ایتدیکی کبی کبرای نقشبندیه‌دن (مراد بخاری) درکاهی شیخی (محمد افندی) یه‌ده انتساب ایده‌رك بعده نشر علوم وتألیف آثاره باشلادی . بو وجهله اوقاتکذار ایکن (انتقل معلم قرآن‌الحکیم) ترکیبنك ناطق اولدیغی (۱۲۵۲) سنهٔ هجریه‌سنده ارتحال ایله‌یوب حضرت (خالد) (رضه) ك قدم جهتنده‌کی بجره کنارینه دفن ایدلدی .

ترجمهٔ حال عالیلرینك تفصیلی (الولدصنوابیه) سرینه مظهر اولان مخدوملری (ملاافندی) شهرتیله بنام (محمد امین) افندینك آثار فاضلانه‌لرندن (کلشن مشایخ سلاطین) نام اثر قیمتدارنده مذکوردر .

مؤلفات فاضلانه‌لری :

(۱) تفسیرسورهٔ فتح .

(۲) مجالس‌المواعظ .

(۳) امام شاطبینك عدآی‌القرآن حقنده‌کی (ناظمة‌الزهر) قصیده‌سنه (لوامع‌البدر) اسمیله شرح .

(٤) (ملاعلی القاری) نك جمع ایتدیکی ایکی کلمه‌لی احادیث اربعینه (منحة الباری) اسمیله شرح .
(٥) مهماندار حضرت رسالتپناهی حضرت (خالد بن زید الانصاری) دن مروی اولان اولان احادیث شریفه‌نك ترجمه وشرحی .
(٦) (ولی الدین) افندینك (١٠٩٩) تاریخنده جمع ایتدیکی احادیث قدسیه‌یه شرح .
(٧) فضلادن (آماسیه) لی (عاکف زاده) نك (مرآت الناظرین) اسمنده‌کی اثرینه شرح .
(٨) مناقب (ابوالحسن الشاذلی) ترجمه‌سی .
(٩) سلوك نقشبندیه‌یه دائر (خادمی) مرحومك رساله‌سنك ترجمه‌سی .
(١٠) (سلسلة الذهب) ك شرح عربی‌سنك ترجمه‌سی .
(١١) (مستجی زاده) مرحومك (فضائل جماعت) رساله‌سنك ترجمه‌سی .
(١٢) آداب المسافرین (حضرت خالدك مناقبیله آداب زیارتندن باحثدر) .
(١٣) هدیة الحجاج ـ مناسك حج .
(١٤) تحفة الامام فی فضائل الصیام .
(١٥) جوار تربهٔ (خالد) ده مدفون اولان ذواتك مناقبنی مبین (احکام المسافرین فیمن دفن فی جوار ابی ایوب) .
(١٦) نحودن (محرم)ك تکمله‌سی .
(١٧) (فوائح الاذکار) اسمیله (شرح اظهار) .
(١٨) حاشیه علی الخیالی .
(١٩) نحودن (امتحان الاذکیا) شرحی [ناتمامدر] .
(٢٠) مفتاح السعادة المدینة ـ فضائل مدینهٔ منوره .
(٢١) محمودیة .
(٢٢) مجموعة الفوائد .
(٢٣) (حیاتی) افندینك جمع ایتدیکی احادیث اربعینه شرح .
(٢٤) رحمانیة من التفسیر .
(٢٥) ایقاظ القراء .
(٢٦) نصایح الملوك .
(٢٧) امام سیوطی تلامیذندن (احمد الانصاری) نك اثری اولان (نفحات العبیر الساری فی فضائل ابی ایوب الانصاری) ترجمه‌سی .

(٢٨) شرح ميزان القراء العشرة .
(٢٩) (تذكرة الرماة) : فضائل رمى ايله تعليم و تعلمى حقنده‌كى قرق حديث شريفك ترجمه‌لرينى جامع اولان بو اثر ، سلطان محمود عدلى‌نك قهوه‌جى باشيسى (مصطفى كانى بك) طرفندن ترتيب و تأليف اولونوب (١٢٦٣) تاريخنده طبع ايديلن (تلخيص رسائل الرماة) ك مقدمه‌سنده محرردر .

عبدالسلام افندى « سيد عبدالسلام افندى »

فحوليندن بر ذات اولوب (ماردين) ليدر . تحصيلى ماردين ، ديار بكر ، حلب ، شام ، مصر ، استانبول ده‌در. اكمال تحصيلدن صوكرا مملكتى مفتيلكنده بولونه‌رق افتا وتدريسده بولوندى . (١٢٥٩) تاريخنده ارتحال ايده‌رك (تكيه) محله‌سنده (ابراهيم بك) حظيره‌سنه دفن اولندى . آثارى غير مطبوع اولوب بر مقدارى بروجه آتى‌در :

(١) شرح الفاتحة الشريفة [بحروف مهملة من صناعة فن البديع قدمها لوالى بغداد على رضا پاشا]
(٢) رساله فى الصفات .
(٣) رساله فى الرد على الطاعنين فى اعجاز القرآن .
(٤) رساله فى عدم جواز الاعتقاد بالقرطاسية والتسخير وما اشبه .
(٥) رساله فى مسائل اثنى عشر المتنازع فيها بين ابى الحسن الاشعرى وابى منصور الماتريدى.
(٦) القيراطية الصغرى فى الفرائض .
(٧) القيراطية الكبرى فى الفرائض .
(٨) كتاب فى علم البيان .
(٩) حاشيه على الحاشية اللارية فى الحكمة .
(١٠) خلاصة المنطق .
(١١) زوال الترح فى شرح منظومة ابن فرح فى اصول الحديث .
(١٢) كتاب اسماء رجال الحديث وتراجم احوالهم .
(١٣) شرح نوابغ الكلم من بلاغات الزمخشرى .
(١٤) الشافى فى شرح الكافى فى علمى العروض والقوافى .
(١٥) مختصر معاهد التنصيص على شواهد التلخيص .

(۱٦) ام‌العبر [عربی‌العباره بر جلد تاریخ عمومی اولوب ماردین ودیار بکر حوالیسیله قبائل اکرادك اخلاق واحوال تاریخچه‌سندن وبومیانده یزیدی طائفه‌سنك احوالندن باحثدر]

(۱۷) مجموعهٔ فتاوا .

طبیعت شعریه‌سی‌ده اولوب بر خیلی اشعاری واردر .

عمرشوقی افندی « ماردینی »

فضلادن برذات اولوب آتی‌الترجمه (یوسف صدقی) افندی‌نك پدریدر . تحصیلنك بدایتنی مملکتی علماسندن (زینی‌زاده محمود) افندیدن تعلم ایتدیکی کبی نهایتنی‌ده (قیصریه) علماسندن (خواجه قاسم) افندیدن اکمال ایده‌رك وطننه عودتله تدریس وتألیفله امرار حیات ایله‌دی .

وفاتی (۱۲٦۸) تاریخنده‌در .

آثاری غیرمطبوع اولوب باشلیجه‌لری بروجه‌آتی‌در :

(مجموعهٔ فتاوی) ، السنهٔ ثلثه اوزرینه (دیوان)، (منیةالمصلی ترجمه‌سی) ، عروضدن (کافی شرحی) طبدن فارسی براثرك ترجمه‌سیدر .

(مجموعهٔ فتاوا) سی مفتیلکی زماننده ویردیکی فتاوایی جامع‌در. طریقهٔ قادری ورفاعی‌در.

علی عجابی افندی « بورغانجی‌زاده »

علماء مشهوره‌دن برذات اولوب (دکزلی) دندر . (شرح عروض اندلسی) ایله (شرح شاهدی) کبی آثاری اولدیغی (دکزلی) ده تحقیق ایدیلدی .

وفاتی سنك مزارنده محرر شو : (۱۲۵۳) رحلتی (فاتحه وهم سورهٔ اخلاص بخوان) تاریخنده‌در . آتی‌الترجمه بابا کویلی (حاجی احمد) افندی باشلیجه مجازلرندندر .

(دکزلی) نك براسمی‌ده (لاذقیه) اولدیغی سیاح مشهور (ابن بطوطه) نك (تحفة النظار فی‌غرائب الامصار وعجائب الانظار) اسمنده‌کی سیاحتنامه‌سنك برنجی جلدینك (۲۱۷) نجی صحیفه‌سنده وترجمهٔ شقایقده مرکز افندی بحثنده مصرحدر . اساساً لاذقیه‌نك اسمی‌ده دکزلی‌یه برساعت مسافه‌ده الیوم خرابهٔ جسیمه‌سی مشهود اولان قدیم (لائودیقیا) شهرندن آلنمه‌در .

عارف افندی «شیخ الاسلام»

بش سنه‌یه قریب امور مشیخت اسلامیه‌یی حسن اداره ایله برخیلی نظامات وتنسیقاته ومکتب نوابك تأسیسنه موفق اوله‌رق (١٢٧٥) ده وفات ایله‌دی . (مشرب زاده حفیدی) شهرتیله بنامدر . ادرنه قپوسی خارجنده‌کی مصطفی پاشا درکاهی جوارنده مدفوندر . فاضل وعدل وحقانیتدن آیرلماز امور آشنا برذات ایدی . (جامع الاجارتین) عنوانلی اثر مشهوره برطاقم تطبیقات وتعلیقات علاوه ایده‌رك نشر ایتدیکی کبی سابق الترجمه (دده) افندینك (سیاستنامه) سنی ده ترجمه ایله‌مشدرکه مطبوع وموجب استفاده‌در .

عاصم افندی «سید عاصم افندی»

ارباب علم ودانشدن برذات اولوب شهیردر . (تصوف ، حکمت ، تاریخ ، جغرافیا) وسائره‌دن باحث (حکمت نما) اسمنده تورکجه یازمه بویوجك براثری واردرکه باعث استفاده آثاردندر . بو اثری (١٢٤٨) تاریخنده یازدیغنه کوره متأخرین‌دندر .

عبدالرحمن فوزی افندی «خواجه»

لسان عثمانی قواعدینی اساسلی برصورتده تدوینه همت بویوران برفاضلدر . بدایت تحصیلی وطنی اولان (کوتاهیه) ده پدرندن نهایتی ده درسعادتده امام زاده اسعد افندی مرحومدن اکمال ایله اللی تاریخنده آجیلان رؤس امتحاننده اثبات فضیلتله استانبول مدرسلکنه نائل اولمشدی . برسنه صوکرا مکتب حربیه علوم عربیه معلملکنه تعیین اوله‌رق (١٢٨٠) تاریخنه قدر ایفای حسن خدمتله تقاعد اولمش (١٢٨١) ده وفات ایده‌رك جوار حضرت خالدده واقع عبدالودود مرقد شریفی قربنه دفن اولونمشدر . مکتب حربیه‌ده (کتابسز) شهرتیله بنام اولوب ریاضیون عثمانیه‌دن مصطفی پاشا بوذاتك مخدومیدر .

آثارینك باشلیجه‌سی (١٢٦٣) تاریخنده تألیف ایتدیکی (مقیاس اللسان وقسطاس البیان) [١]

---

[١] فؤاد وجودت پاشالرك ترتیب وتألیفنه همت بیوردقلری قواعد عثمانیه کتابنه مأخذ اولدیغی مروی اولان والسنهٔ شرقیه علماسندن (رودهوس) Radhaure اسمنده‌کی انکلیزك اثری اولوب (١٨٤٦) تاریخ میلادیسنده قسم جزئیسی تورکجه اوله‌رق اساساً فرانسزجه اولمق اوزره : grammaire raisonnée de langue Ottomane طبع اولونان اثر دخی لسان عثمانی قواعد صرفیه ونحویه‌سنه دائر یازیلان آثارك اسکیلرندندر . انجق (رودهوس) وفیق پاشا مرحومك لهجهٔ عثمانیه‌سیله اوزبکلر شیخی سلیمان افندی مرحومك جغتای لغاتی نسخه‌سنه پك اینانیلاماز چونکه مشارالیهمانك علم لغته اولان وقوف تاملری موی الیهك واهی ادعاسنه مانعدر .

اسمنده‌کی مطبوع اثردرکه لسان عثمانینك باخصوص صرفیله برازده نحوینه دائر قواعد متینه‌یی محتویدر . قواعد عثمانیه‌ایله متوغل ذواته الزم آثاردندر .

عبدالعزیز احمد افندی

علماء قضاتدن برذات اولوب (بابا قلعه) لیدر . (١٢٧٧) تاریخنده غلطه قاضیسی ایدی .
(مناسك حج ـ تحفة المؤمنین)، (موضح التحفه)، (دائرة المؤمنین فی النکاح والطلاق)، (نجات المؤمنین فی البیع والشرا) اسملرنده رسائلی مطبوعدر . (داود قارصی) نك اصول حدیثی‌ده (مقرب الطالبین) اسمیله ترجمه وطبع ایتمشدر .
(هدیة المؤمنین فی اضحیة المسلمین)، (موضح التحفة علی العوامل)، (مواصلة المؤمنین)، (تحفة الطالبین ترجمة العوامل)، (توضیح التحفة فی تحفة العوامل) اسملرنده‌کی رسائلنی حاوی خط دستیله محرر اولان مجموعه‌سی فضلای عصردن بغدادی اسماعیل پاشانك کتبخانه‌سنده‌در . حدیث اربعین شرحیله (مواهب العزیزیه) اسملرنده اثرلری اولدیغنی‌ده (دائرة المؤمنین) نهایتنده ذکر ایدییور .

علی بن عثمان اقشهری

علمای اعلامدن برذات اولوب آق‌شهرك (اوکه‌س) قریه‌سندندر . ترجمهٔ حالی سبق ایدن قره‌آغاجی رشدی احمد افندینك متمیز مجازلرندندر. تحصیلنی اکمالدن صوکرا آق‌شهرده تدریس وافتا ایله مشغول اوله‌رق (١٢٨٥) تاریخنده آق شهرده ارتحال ایله‌دی . آثار علمیه‌سنك قسم اعظمی مطبوعدرکه شونلردر .
(تلخیص الاساس ـ شرح بنا)، (شرح ابیات الکافیه والجامی)، (قیاسیة الفناری)، (مختصر دسوقی)، (شرح قصیدهٔ اثنی‌عشریه) ، (شرح رسالة الوضعیه العضدیه) ، (شرح اداب البرکوی)، (قصیدهٔ لامیه من الکلام) ، (شرح رسالهٔ طاش کوپرو من الاداب) در . (١١٨١) ده وفات ایدن (جامع الفرائد) صاحبی مصطفی کشفی افندی‌ده (آق شهر) دن یتیشن علمادندر .

عثمان عبدالمنان افندی

علما ومشایخ نقشبندیه‌دن بر ذات اولوب (صندوقلی) قضاسنك (شینملو ـ چیوریل)

ناحیه‌سندندر . علوم رسمیه‌یی پدرندن تحصیل ایده‌رك درسعادته عزیمتله سیوری حصاری عثمان افندیدن انابت واخذ اجازته موفق اولدی . بو آره‌لق (دکزلی) ده اختیار اقامت و (١٢٧٢) تاریخنده دارعقبایه رحلت ایده‌رك (دره تکیه) نام‌محله دفن‌ایدیلان خلفای نقشبندیه‌دن (شیروانی حاجی احمد) مرحومك کریمه‌سنی تزوجله مقامنه قائم اوله‌رق تدریس وارشاده باشلادی .

١٣٠١ تاریخنده ارتحال ایده‌رك قائن پدری‌یانته دفن ایدلدی . (شرح علی قصیدة‌المعشرات للشیخ‌الاکبر) المسمی (بمأوی‌الرغائب فی‌مجدالنصائح) ، (ترجمهٔ مفتاح‌المعیة فی‌طریقة‌النقشبندیه) ، (خلاصة‌المنطق فی‌شرح تهذیب‌المنطق) اسملرنده‌کی‌مطبوع و (ایهاالاخوان) ، (مجلس عیدین) ، (رسالهٔ نطقیه) اسملرنده غیر مطبوع آثاری واردر .

عبدالستار افندی

علم فقه متخصصلرندن بر فاضل اولوب (قریم) لیدر . مدت مدیده درسعادت مکاتب عالیه‌سنده (فقه) تدریس ایله‌دی . (١٣٠٤) تاریخنده ایفای حج شریفی متعاقب (طائف) ده وفات ایتدی . مؤلفات‌مطبوعه‌لری : (شرح قواعدالمجلة) ، (مدخل فقه) ، (تشریح‌القواعدالکلیة فی احکام الفرعیة العملیة) .

عبدالله افندی

حواشیٔ جدیده مؤلفی کلیسلی خواجه زاده عبدالله انوری افندی

(١٢٤١) سنهٔ هجریه‌سنده حلب ولایتنه ملحق کلیس قصبه‌سنده تولدایله‌یوب پدری عبدالرحمن افندیدن تکمیل نسخ ایله (١٢٦١) ده اجازتنامه آلدی ومشایخ نقشبندیه‌دن مولانا (محمدجان) حضرتلرینك خلیفه‌سی (بای‌تاز زاده‌حاجی عبدالله‌شاه‌سرمست‌ولی)افندیدن‌ده اکمال‌سلوك‌ایله‌دی.

بوندن‌صوکرا اجدادینك تدریسکاهی اولان کسیك مناره مدرسه‌سنده نشرعلومه باشلایوب صرف نظریاتدن عبارت قاله‌رق هیچ بر تطبیقات کوره‌مه‌ین نظریات منطقیه‌یی تطبیقاته توفیق ایده‌رك اوزمانلره قادار منطقك یالکز عربجه‌یه عربجه کتابلره منحصر ومخصوص اولماسی‌کبی حاصل اولان فکر ضعیفی اساسندن چوروته‌رك تدریس اثناسنده یاپیلان قیاسلرك اك چوغنی تورکجه عباره ایله متنوع موضوعلردن ترتیب وتطبیقه موفق اولدی .

وبو وجهله قواعد منطقیه‌یی تطبیق ایچون مدارسده یاپیلان و « العالم حادث . لانه متغیر .. »

و « ان كانت الشمس طالعة فالنهار موجود . . » كبى محدود بر قاچ مثال وموضوعه منحصر قالان وعادتاً اقسام قياسه عائد بونلرك خارجنده موضوع ومثال بولونامیه‌جغنه دائر حاصل اولان ذهاب ناقصى فاتحهٔ شريفه ايله منطقك (دلالت) بحثنك هر برندن متنوع اون بيك قياس ياپيله‌بيله‌جكنه وبناءً عليه هرهانكى لسانده اولورسه اولسون هيچ برسوزك ، هيچ برعباره‌نك منطق خارجنده اولاميه‌جغنه دائر سرد ايله‌ديكى براهين منطقيه ايله تصحيح واثبات يلدى .

همان هرسنه ممالك اسلاميه‌نك هرطرفندن ـ اكثرى مجاز ذوات اولمق اوزره ـ يوزلرجه طالب علم حلقهٔ تدريسنه داخل اولوردى . سنهٔ تدريسيه ابتداسنده مخاطبنه هيچ بر كتاب استصحاب ايتديرمه‌دن منطقك خلاصه‌سنى اك غبى بركيمسه‌نك آكلايه‌بيله‌جكى طرزده تقرير ايدر ، صوكرا صيره‌سيله تصورات وتصديقاتك اك لزوملى بحثلرينى ، اونلره ترديفاً‌ده علم كلامدن يا شرح عقائد نسفى‌يى ، ياخود جلال‌الدين دوانى‌يى ، قرائت عشره وسبعه‌يى و بر مقدار تفسير شريف تدريس ايلر ، هرسنه رجب ابتدالرنده اجازتنامه‌ويررردى . قرائت‌سبعه وعشره اوزره دفعاتله ختم قرآن عظيم‌الشان ايتمش وايتديرمش ؛ يكرمى‌يى متجاوز رمضان شريفده ختم ايله تراويح قيلديرمشدى .

هر هانكى علمى تدريس ايدرسه ايتسين ، كتاب طوتمقدن مستغنى هرقاچ ساعت تقرير وخطابه‌ده بولونورسه بولونسون برلفظ ، ياخود عباره‌يى مدار بيان وكلام ايده‌رك تكرارلامق نقيصه‌سندن معرا ايدى .

(١٢٧٢) سنه‌سنده استانبوله كله‌رك تصديقات حاشيه‌سنى جنتمكان سلطان عبدالمجيده تقديم ايتمش ، يوزليرا احسانه نائل‌اولمش ، مذكور حاشيه باارادهٔ سنيه مطبعهٔ عامره‌ده طبع ايدلمشدر . (١٢٧٥) ده ولايت واسطه‌سيله تصورات حاشيه‌سنى تقديم ايتمه‌سيله‌ده با قيد حيات يوز اللى غروش معاشله تلطيف اولونمشدر .

(١٣٠٣) سنهٔ هجريه‌سنده آلتمش اوچ ياشنده اولديغى حالده ارتحال داربقا ايله پدرى ياننه دفن ايدلمشدر .

مطبوع اثرلرى :

منطقدن‌عربجه (تصورات ، تصديقات ، فنارى وايساغوجى حاشيه‌لرى) ايله توركجه (منطق زبده‌سى) وفن اداب مناظره‌دن (حسينيه حاشيه‌سى) .

غيرمطبوع آثارى :

علم كلامدن (جلال‌الدين دوانى ، شرح عقائد نسفى ، خيالى) حاشيه‌لريله منطقدن (تهذيب المنطق) ، فن اداب مناظره‌دن (ميرابوالفتح) ، نحودن (ملاجامى) حاشيه‌لريله قرائت سبعه

وعشرهيه دائر تورکجه (زبده) نامیله بر رساله ، واواخر عمرینه تصادفله نا تمام قالان (قاضی بیضاوی) تفسیر شریفی حاشیه‌سندن عبارت اولمق اوزره اون درت دانه‌در .

عمر حلمی افندی

(مجله) جمعیتی تشکیل ایدن فقهادن اولوب استانبول فقهای بنامندن (قرین‌آباد) ی خواجه (عبدالرحمن) افندی‌مرحومك مخدوم فضائلوسومیدر. مشاهیرعلمادن تیکوشلی یوسف افندینك حلقهٔ تدریسنه مداومتله علوم آلیه وعالیه‌یی اکمال ایتدی .

(١٣٠٨) تاریخنده ارتحال ایده‌رك (فاتح) ده ودیعهٔ خاك مغفرت قلندی .

آثار مطبوعه‌لری :

(احکام‌الاراضی) (کتاب‌الدیات) ه عائد (معیارالعدالة) ایله (اتحاف‌الاخلاف فی احکام الاوقاف) درکه بو اثر فرانسزجه‌یه‌ده ترجمه اولونمشدر .

(احکام‌الاوقاف) اوقافك نه‌دیمك اولدیغنی بیلمه‌لری لازم‌کلن بالعموم اوقاف مأمورلریله متولیلره الزم تورکجه‌بر اثردر .

عبدالنافع عفت افندی « رمضانه زاده »

آطنه مفتیٔ اسبق اسحق افندینك حفیدی اولوب فضلا وادبای عصرك سرآمدانندندر . اخر مأموریتی انتخاب مأمورین قومیسیونی ریاستی ایدی . (١٣٠٨) تاریخنده قطعهٔ حجازیه‌ده ارتحال ایتدی . طائفده مدفوندر .

آثار مطبوعهٔ ترکیه‌سی :

(ترجمهٔ مطول ـ النفع المعول فی ترجمة التلخیص والمطول) ، (ترجمهٔ نخبة‌الفکر من‌اصول الحدیث) ، (منتخبات‌رساله‌ٔ قشیریه‌من‌التصوف والاخلاق) ، (ترجمهٔ برهان کلنبوی‌من‌المنطق) ، (ترجمهٔ تلخیص‌المسمی بروضة الفصاحة) وسائره‌در .

(نافع الاثار نوباوهٔ ثمارالاسمار) اسمنده ایکی قسم اوزره مرتب اثرلری‌ده محاضرات واخلاقه عائددر . اشبو آثاردن بتخصیص ایکی جلد مطول ترجمه‌سی علوم عربیه‌ده‌کی بهرهٔ کلیلرینه شاهددر . مؤدب ومتواضع ایدی . آثار شعریه‌سی‌ده چوقدر .

ابیات حکیمانه‌لرندن :

ایدوب سرکشته اصحاب عقولی کردش کردون
نیجه روشندلی لغزیده پای غفلت ایتمشدر

عاطف محمد بك « قویوجاقلی زاده »

عصریمزده وجودیله افتخار اولنور ذکای فوق‌العاده اصحابندن فاضل مدقق بر ذات اولوب مصر ملاسی قویوجاقلی زاده عبدالرحمن نافذ افندینك مخدوم فضائل موسومیدر. استانبولده تحصیلدن صوکرا مصر علماسندن صاحب‌التفسیر (شیخ ابراهیم السقا) نام ذاتدن‌ده آیریجه تفسیر و حدیث تعلم ایله‌یوب درسعادتده تدریسه باشلایه‌رق اجازت ویرمکه موفق اولدی . آخر مأموریتلری اوقاف همایون مجلس اداره ریاستی ایدی . حیفا که کنج دینه‌جك بر سنده ایکن (۱۳۱۶) ده وفات ایده‌رك سلیمانیه جامع شریفی حظیره‌سنه دفن اولوندی . تدریس ایلدکلری کتب عدیده هامشنده تعلیقاتی وبعض مباحثك حلنه دائر رساله‌لری کتاب شرکتك نهایتنه قدر مجله شرحی واراضی قانونی شرحی واخذ علوم ایتدیکی فضلانك سلاسل علمیه‌لرینی مبین (الامداد بمعرفة علوالاسناد) اسمنده‌کی رساله‌لری مطبوع اولان آثار فاضلانه‌لری جمله‌سندندر . (قویوجاق) آیدین جوارنده بر ناحیه‌در . ترقیات غربیه‌دن‌ده خبردار افاضلدن غایت فطین بر ذات ایدی .

ابیات حکیمانه‌لرندن :

ارتفاع قدر ایچون لازم تواضع آدمه
شمسی کورکیم سایه‌سن صالمش آیاقلر آلتنه

علی حیدر افندی « حیدر ملا — بویوك حیدر افندی »

صدور عظامدن فقیه ، فاضل ، ادیب ، تاریخشناس ، نکته‌دان بر ذات اولوب ترجمهٔ حالی مشایخ فصلنده مذکور (حضرت نصوحی) احفادندندر . مجلس کبیر معارف ریاستی ایله روم‌ایلی شرقی جماعت اسلامیه‌سی ناظرلغی عهدهٔ فاضلانه‌لرنده ایکن (۱۳۲۱) تاریخنده ارتحال ایده‌رك جد عالیلری نصوحی افندی درکاهنه دفن اولوندیلر . ادبیات عربیه وعثمانیه‌ده بهرهٔ تام اصحابندن ایدیلر . طبیعت شعریه‌لریده شایان تقدیر اولوب دیوان تشکیل ایده‌جك درجه‌ده اشعاری واردر .

آثار مطبوعه‌لری :

١ — روماتیا، بلغارستان ، صربستان ، یونانستان ایله بوسنه وهرسك وقره‌طاغده بولنان اهالئ اسلامیه‌نك خصوصات مذهبیه‌لرینه دائر با امر مشیختپناهی قلمه آلنان رساله .

٢ — شرقی روم ایلی ایله بلغارستانده بولنان جماعات اسلامیه‌نك امور وقفیه‌لریله مفتیلری وجماعت مجلسلری حقنده تعلیماتدر .

٣ — مجلهٔ احکام عدلیه شرحی — متفرق صورتده مکتب حقوقك مرحومدن تدرس ایدن طلبه‌سی نزدنده موجوددر .

٤ — مکتب حقوقده تدریس ایلدیکی اصول فقه (١٣٠٧) تاریخنده طاش باصمه‌سی اوله‌رق طبع اولونمش ایسه‌ده موجودی قالمامشدر . مؤخراً بر مقداری‌ده ورثه‌سی طرفندن طبع ایدلدی. فقط بو تقریرلر نقصان قالمش ایسه‌ده قیمت شناس وفضیلتلی تمیذلرندن حاجی عادل بك افندی طرفندن ضبط اولونان تقریرات فاضلانه‌لری (صراط مستقیم) اسمنده‌كی مجلهٔ علمیه‌یه تفرقه ایدلمك صورتیله و (١٣٢٦) تاریخنده بویوك صحیفه‌لی (٥٥٨) صحیفه اولمق اوزره آیریجه کتاب اوله‌رق نشر ایدلمشدرکه حکمت حقوق اسلامیه ایله متوغل ذواته الزم آثار نفیسه‌دندر . بو اثرك مدخلنده صاحب ترجمه‌نك حیات علمیه‌سنك بر نبذه‌سی مندرجدر .

ابیاتندن :

چلهٔ وحدتی منصور کبی چکمش یوغیدی
اسمی حلاج ایدی آخر اوده قیردی کیریشی

حکیمانه بر غزلی :

تزاحم ایتسه‌ده اسباب تأثیری هدر در هپ
امور خلق عالم بستهٔ حکم قدردر هپ

بساط کائناتی اویله کوردمکه جهان درخواب
همیشه گفت وکو افسانهٔ بی پاوسردر هپ

رك غنجه کبی پای نکه پرخون اولمازمی
بزه خارستم بو کلستانده نیشتردر هپ

مطولدر معانئ بدیع حال دل شرحی
بیان سرکونین آکه نسبت مختصردر هپ

ویرور هر حادثه برشکل ایچون بیك صورت معنی
بو اوضاع فلك حیرتده عقل بشردر هپ

کتاب صنعه (حیدر) چشم دقتله نظر ایله
که هر سطر ورق زیبندهٔ نقش عبردر هپ

« غ »

غواص افندی « سوکه‌لی »

علوم عربیه‌ده اکتساب رسوخ ایله‌ین فضلادن اولوب (سوکه) لیدر. بعض مرویاته کوره مخلصلری (خواصی) در. اظهار شارحی (اطه‌لی) مرحومك استادی اولدیغی مرویدر. (سوکه)ده مدفون اولوب سنك مزارنده یازیدن اثر یوقدر. آثارندن علم فقهدن (ملتقی) وعلم نحودن (کافیه) شرحی اولدیغی مرویدر.

غلطه‌لی محمد افندی

ارباب علم وقلمدن برذات اولوب علمادن (ابراهیم) افندینك اوغلودر. (۹۹۴) تاریخنده (سورهٔ یوسف) ه یازدیغی تورکجه تفسیری مطبوعدر. بو اثرنده (سورهٔ هود) ایله سورهٔ ابراهیم) ه‌ده آیری آیری تفسیر یازدیغنی بیان ایدییور. آثار سائره‌سی‌ده اولدیغی آکلاشیلیورسه‌ده کوروله‌مدی. اخی چلبی متولیسی ایدی.

« ف »

فناری شمس الدین محمد بن حمزه « ملا »

احاطهٔ علمیه‌لری مثل سائر حکمنده اولان وجودیله افتخار اولونور اعاظم وافاخم علمادن اولوب تحصیللری آناطولیده (علاءالدین اسود) و (جمال الدین آقسرایی) ایله مصرده (شیخ اکمل الدین) حضراتندندر.

غازی خداوندکار زماننده برنجی دفعه اولمق اوزره شیخ الاسلاملق رتبهٔ علیاسیله کامران اولمشلردر.

وفات عالیلری (جنة الفردوس) ترکیبی اولان (۸۳٤) تاریخنده اولوب قبر مبارکلری بروسه‌ده بنا کرده‌لری اولان جامع شریف حظیره‌سنده‌در. وفاتلرنده اون بیك مجلد کتابلری ظهور ایتمشدر.

صدرالدین قونوی خلفاسندن اولان پدر عالیلری مولانا حمزه‌دن اکبریه عبداللطیف قدسی‌دن زینیه حامد قیصری‌دن اردبیلیه طریقتلرینه منسوب ایدیلر. الیوم مزار مبارکلرنده مشاهده اولونمقده اولان طاشده زینیه علامتی مشهوددر. مؤلفات علیه‌لری یوزی متجاوز اولوب مشهورلری شونلردر:

(شرح على نصوص للشيخ صدرالدين قونوى)
(شرح على مفتاح الغيب للشيخ صدرالدين قونوى)
(تفسير فاتحه) .
[تفسير فاتحه‌نك مؤلف خطيله محرر نسخه‌سى درسعادتده چهارشنبه‌ده (مراد ملا) كتبخانه‌سنده مسوده‌سى‌ده محمود پاشا كتبخانه‌سنده‌در .]
(فصول بدايع لاصول الشرايع) [١]
يوز فندن باحث (انموذج العلوم)
(اساس التصريف)
(عويصات الافكار فى اختيار اولى الابصار)
(رسالهٔ اصول الدين فى اسرار الوصول واليقين)
(رساله فى بيان وحدة وجود)
(شرح ايساغوجى)
(حاشيهٔ ديباجهٔ اصول بزودى)
(حاشيهٔ تلخيص جامع اخلاطى)
(حاشيهٔ جعبرى)
(شرح متن فرائض سجاوندى)
(مهمات فنارى) اسمنده‌كى مجموعهٔ قيمتدار
(شرح مواقفه تعليقات) و(شرح مختصر مواقف)
(تعليقات على اصطلاحات التصوفية للقاشانى) در . آثار فاضلانه‌لرندن يالكز فاتحه تفسيريله (فصول بدايع) و (ايساغوجى شرحى) مطبوعدر . (انموذج) مخدومى محمد شاه طرفندن شرح اولونمشدر .

فنارى لقبنى بعضيلر (فنار) اسمنده ماوراءالنهرده برقريه‌دن اولمق اوزره نقل ايديبورلر . بعضيلرده پدرلرينك (فنارجيلك) صنعتيله متوغل اولديغنه حمل ايديورلر .

بروسه وفياتى مبين اولان (كلدستهٔ رياض عرفان) ك يازمه بر نسخه‌سنك كنارنده ايسه صاحب ترجمه‌نك امير سلطانه تقديم ايتديكى مصنع بر فناردن ناشى سلطان مشاراليه طرفندن فنارى تلقيب ايدلديكى كورولمشدر .

---

[١] متن بزدوى‌يى منارى و امام فخرالدين رازينك محصولنى وابن حاجبك مختصرنى وزبدهٔ معتبرات اصولى بالتمام جامع اولوب مخدوم فضائلموسوملرى محمد شاه طرفندن تحشيه ايدلديكى كبى شيخ يوسف مغربى طرفندنده اختصار اولونمشدر .

علامهٔ مشارالیهك اولادی شونلردر . محمد شاه ، یوسف بالی ، حسن پاشا ، اخی یوسف ، خلیل پاشا ، ام کلثوم .

فتح الله شیروانی

فضلای ریاضیوندن اولوب سلطان مراد ثانی دوری رجالندندر . باشلیجه مؤلفاتی (حاشیهٔ تلویح) ، (حاشیهٔ مواقف) ایله ریاضیاتدن (شرح اشکال تأسیس) ، (حاشیهٔ شرح چغمینی) وسائرهدر .

سمرقندده گیدهرك علوم شرعیهیی سید شریفدن وعلوم ریاضیهیی علی قوشجیدن تعلم ایلهمشدی . (٨٥٧) ده وفات ایلدی . قبری وطن ثانی اتخاذ ایتدیکی قسطمونیدهدر .

(فتح الله زاده) شهرتیله بنام اولان مخدومیده (شرح مفتاح الغیب) ، (حاشیهٔ تلویح) کبی آثاریله فاضل ابن فاضل اولدیغنی اثبات ایلهمشدر .

خواص قرآن کریمه دائر قرق ایکی باب اوزره مرتب (مفتاح النجاة) اسمندهکی اثر صاحبی اولان (محمد بن محمود) ایله فقهدن (مفتاح السعادة) مؤلفی (کمال الدین) ده (شیروان) دن یتیشن فضلادندر .

فوری احمد افندی

علمای شعرادن بر ذات اولوب (دراج) لیدر . صبی ایکن غزاة عثمانیه النه اسیر دوشهرك استعداد طبیعیسیله تحصیل علم ایتمش وعالم معناده محی الدین عربی حضرتلری طرفندن کندوسنه تلقین دین اولنهرق اهتدا ایلمشدر . بعده طریق علمی یه سلوك ایله بعض مدرسهلرده مدرس اولمش ومعیت سلطان سلیمانده نخجوان سفرینه دخی گیتمش ایدی . نهایت شام مفتیسی اولوب (روان اولدی بقا (جنان) دارینه فوری) مصراعیله (فوری برفت) جملهسنك ناطق اولدیغی (٩٧٨) ده وفات ایدهرك شاعر اسحق چلبی یاننه دفن ایدلدی . شعر وانشاسی وعلوم متداولهیه وقوفی اولوب تفسیر بیضاوینك بعض نقاطنه (درر غرر) ه حاشیهلری وسائر کتب تدریسهیه تعلیقاتی و(علم خط) ه متعلق بر اثری والسنهٔ ثلاثهٔ اسلامیهده گوزل اشعاری منظوم حدیث اربعین شرحی وعلم لغتدن (مفتاح المعانی) اسمنده فارسیدن تورکی یه بر اثری واخلاقه متعلق سلطان سلیمان قانونی نامنه (اخلاق سلیمانی) اسمنده بر تألیفی واردر .

علم خطه متعلق یازدیغی اثرك مقدمهسی (عقد المنظوم فی ذکر افاضل الروم) ده مندرجدر .

قانونی سلطان سلیمان خانك دیوانی جمع وترتیب ایدن دخی بو ذاتدر . غیر مطبوع بویوك دیوانی واردرکه برنسخه‌سی مغنیساده چاشنیگیر کتبخانه‌سنده منظورم اولدی . شو بیت جملهٔ اشعارندندر .

(دنیاده مرده‌لری صانمه عبور ایله‌دیلر)
(یاتدیلر آرقه‌لری اوزره حضور ایلدیلر)

اخلاق اسمنده‌کی تألیفنك بر نعتندن :

وصفنك اجمالیدر تفصیل حال کائنات
قال ایله ای دل خدا قطعاً بیلنمز سوزی کس

دیگر بر نعتندن :

بر دمده کچدی عالمی وماوراسنی — بی شك وشبهه کوردی جمال خداسنی
شق ایتدی بدری شرعله اثبات ایلدی — خلق ایچره ایکی شاهد ایله مدعاسنی
طاووس باغ قدس دخی سدره‌ده اوچار — اول بولدی قرب کلشننك منتهاسنی
خیل رسل او کنجه‌یورور عسکری درر — سلطان اودرکه صکره‌دن آچدی لواسنی

شعرای عثمانیه ایچنده ابتدا تخمیس وتسدیس یازان بو ذات اولدیغنی تذکرهٔ شعرا صاحبی ریاضی افندی بیان ایدیور . طریقت مولویه‌یه نسبتی و (یوسف سینه چاك) و (شاهدی) و (شمعی) ایله مصاحبتی اولدیغنی (سماعخانهٔ ادب) روایت ایله‌یور .
سلطان سلیمان قانونی‌نك اوصاف واحوالنی‌ده (اخلاق سلیمانیه) اسمیله نظماً بیان ایتمشدر .

فرع بن عبدالمحسن افندی

فضلا وارباب قلمدن برذات اولوب (موره) لیدر . موضوعات العلوم طرزنده (خیارالمعقول ومعیارالمنقول) اسمنده قیمتدار براثری واردرکه برنسخه‌سی (خالص افندی) کتبخانه‌سنده موجوددر . بو اثرینی بیك تاریخنده (شریف ابی البرکات) نامنه تألیف ایتمشدر .

فیض الله افندی « شیخ الاسلام »

اذکیای علمادن اولوب (ارضروم) لیدر . اکمال تحصیلدن صوکرا استانبوله کله‌رك آتی الترجمه وانی محمد افندی‌یه داماد اولمش وبو سایه‌ده تمیز ایده‌رك شیخ الاسلاملغه قدر ارتقا ایلمش سه‌ده

تفصیلی تواریخ عثمانیه‌ده مذکور اولدیغی اوزره مع‌التأسف صفت علمیه‌سیله متناسب اولمیان احوال اخیره‌سندن ناشی (١١١٥) ده ادرنه‌ده اجل قضایه اوغرامشدر . بعدالسیاسه جسدینك طونجه نهرینه آتیلدیغی (شیخی) ده و تاریخ راشدده محرردر . ایکی دفعه مسند مشیخه نائلیتدن دولایی (جامع‌الریاستین) دینمشدی . آثاری (ترجمهٔ روضهٔ خطیب قاسم)، (مجموعهٔ فتاوی)، (حاشیهٔ بیضاوی)، (نصایح الملوك)، (ریاض‌الرحمه)، (لطائف نامه ـ سلطان مصطفی خان نامه‌در)، (اذکارالابکار)، (حاشیه علی سورة نبأ علی‌العصام)، (تعلیقات‌علی شرح‌العقائد علی‌الخلخالی). تاریخچه مدخول اولمقله برابر جامع ، کتبخانه کبی بعض خیراتی واردر.

تاریخ‌عثمانیده « ادرنه وقعه‌سی» نامیله معروف‌اولان وقعه صاحب‌ترجمه‌نك خطیئاتنه عطف اولونمقده‌در . مورخین فصلنده (شفیق) افندینك ترجمهٔ حالنده بو ماده‌یه دائربراز ایضاحات واردر .

کندی ترجمهٔ حالنه دائر یازدیغی اثرك بر نسخه‌سی عاشر افندی کتبخانه‌سنده‌در .

فطری ابراهیم « ادرنه‌وی »

محدثین عظامدن بر فاضلدر . تألیفنه موفق اولدیغی (بخاریٔ شریف) شرحی بو مدعایه دالدر . (تحفةالنبی) اسمیله حدیث‌اربعین شرحی‌ده واردر . (١١٣٥) تاریخنده ادرنه‌ده وفات ایده‌رك (بوجوق تپه) قبرستاننده (قواق قپو) نام محله دفن اولوندی .

فیض‌الله نافذ افندی « لاذیقی زاده »

فضلای قضاتدن بر ذات اولوب شیخ‌الاسلام محمد افندینك مخدومی‌در . نیابتله بر خیلی سیاحتدن صوکرا استانبوله عودتله (١١٨١) ده رحلت ایتدی . ایوبده کوچك امیر افندی قارشیسنده‌مدفوندر . فقهدن (درةالمحاکات) اسمنده براثری وبعض آثاره حواشی وبرمقدار اشعاری واردر .

فرخ اسماعیل افندی

فضلای شعرادن ومتفکریندن برذات اولوب قریبی‌الاصلدر . (مثنویٔ شریف)ك جلد سابعی ظنیله تحقیقیه ذیلاً یازدیغی منظوم جلد سابع ترجمه‌سیله ترکی‌العباره مفید ومختصر

بر صورتده تحريرينه همت ايتديكى (مواكب) اسمندهكى تفسير شريفى مشهوردر . (مبارك آدم ايدى كوچدى فرخ) مصراعنك دلالت ايتديكى (١٢٥٦) تاريخنده استانبولده ارتحال ايتدى . اورته كوى سرايلرى آرقهسنده يحيى افندى دركاهنه متصل مزارستانه دفن اولونديغى موسيقهٔ همايون فارسى خواجهسى امين افندى مرحومك (مناقب كتخدا زاده) سنده محرردر. مع التأسف خاقان سابق عبدالحميدك امريله بومزارستان ييلديز سرايى باغچهسنه علاوه اولونمشدر . مواكبك خط دستيله محرر نسخهسى كتبخانهٔ عمومىدهدر .

سنك مزارنده (عالم عامل ، كامل فاضل ، فرخ اسماعيل افندينك قبريدر) عبارهسى منقوش ايدوكى مذكور مناقبنامهده محرردر . طبيعت شاعرانهسىده واردر .

مصاريعندن :

بو كون شادم كه يار اغلار بنمچون

فهمى على افندى « عثمان بك زاده »

علمادن متفنن برذات اولوب روسجقليدر . تحصيل ونشرى درسعادتده وفاتى (١٢٧٤) ده قبرى حضرت خالد جوارندهدر . قوش آطهلى ابراهيم افندى حضرتلرينه منتسب ايدى . آثار مطبوعهسى: (الخير الحسن فى شرح المستشار مؤتمن)، (ترجمهٔ كلام اربعين حضرت على)، (حليهٔ سلطانى) وبعض احاديث شريفه ترجمه و شرحلرينى حاوى (سرمايهٔ نجات) ايله (علم طبقات الارض) ، (ترجمهٔ نصايح افلاطون) وسائرهدر . اشعاريده واردر .

استانبول كتبخانهلرينك اسامئ كتبنى حاوى اولمق اوزره ترتيبنه باشلايهرق جلد اولنى اكمال ايتديكى اثرينك بر نسخهسى كتبخانهٔ عموميده (الاثار العلية فى خزائن الكتب) اسميله موجود اولوب اثارينك الك بيوكىدر . و (طبقات الارض) ى مصرده مطبوعدر . بو اثرده شمديكى تدقيقات فنيهيه مغاير بعض مادهلر وارسهده شايان استفاده نقاطىده واردر .

فوزى خليل افندى « قلبهلى — درس وكيلى »

افاضلدن بر ذات اولوب مدت مديده درس وكالتنده بولونديغندن ناشى بين العلما (قلبهلى درس وكيلى خواجه افندى) شهرتيله بنام ايدى . مؤلفات مطبوعهسى (حاشيهٔ جديده على شرح عصام الفريدة) وعلم اصولدن (توشيح الاصول) وعلوم آليهنك كافهسندن باحث (حدائق الامتحان)

وعقائددن (سيوف القواطع) وسائره‌در. (١٣٠٢) ده ایفای حج شریفدن صوکرا مدینهٔ منوره‌ده وفات ایلدی . اشبو آثاردن باخصوص (حاشیهٔ جدیده) خزینة القواعد حکمنده اولدیغنـدن علوم عربیه ایله متوغل ذواته الزمدر .

« ق »

فیض الله افندی « حاجی »

فضلادن بر ذات اولوب (ارزنجان) سنجاغندندر. تحصیلنی استانبولده بعدالاکمال (اکریدیر) ه رحلتله تدریسه ابتدار ایده‌رك اوچ دفعه اعطای اجازه‌یه موفق اولدی. (١٣٢٣) تاریخنده نقل ایتدیکی (سوکه) ده ارتحال ایله‌دی . آثاری : (قصیدهٔ جونیه) وشرحی (رسالهٔ دوزبان)، (تصحیح الالباب) ، (شرح پندعطار) وسائره‌در . طبیعت شعریه‌سی ده واردر .

قاضی احمد برهان الدین « ارزنجانی »

فضلادن ومع التأسف آرزوی حکومتله باشنی بلایه اوغراتان بر ذات اولوب اساساً قیصریه‌لیدر . شهرتی « امیرقاضی » در. تحصیلنی مصرده اکمال ایلدی، مؤلفاتی : برنسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجود اولوب عربی العباره (اکسیرالسعادات فی اسرار العبادات) ایله تلویح اوزره (ترجیح)اسمنده حاشیهٔ مفیده ومقبوله اولوب السنهٔ ثلثه‌ده منظومه‌لری‌ده واردر . حب ریاست سائقه‌سیله (٨٠٠) ده (آق قویونلو عشیرتی بکی قره ایلیك عثمان) بکله ایتدیکی غوغاده مقتولاً وفات ایله‌دی . سیواسده مدفوندر . (عفاالله عنه) احوال تاریخیه‌سنه دائر (عبدالعزیز استرابادی بغدادی) نك (بزم ورزم) اسمنده فارسی بر تاریخی واردرکه برر نسخه‌سی (آیاصوفیه) و(یره‌باتان) کتبخانه‌لرنده موجوددر. دیوانتك یکانه نسخه‌سی (لوندره) کتبخانه‌سنده‌در. مفصل ترجمهٔ حالی تاریخ عثمانی انجمنی اعضاسندن توحید بك افندی طرفندن انجمن مجموعه‌سیله نشر ایدلمشدر.

انکلیز مستشرقلرندن متوفی (مستر کیب) ك تاریخ اشعار عثمانیه‌سنده‌کی اشعارندن :

همیشه عاشق کوکلی بریان اولور — هر نفس غریب کوزی کریان اولور
صوفیلرك دیله‌کی محراب و نماز — أر کشینك آرزوسی میدان اولور

قره يعقوب بن ادريس

فحول علمادن برذات اولوب (نيكده) ليدر . اولا مملكتنده بعده بلاد عرب و عجمده اكمال تحصيلدن صوكرا (لارنده) قصبه‌سنده تدريس وتأليف ايله مشغول اولدی . (حاشيه على البيضاوی) ايله مصابيح وهدايه اوزرينه شرحلری واحوال انبيا وصحابه ايله اصحاب مذاهب ومحدثين ومصنفين مشهورينك تراجم احوالنی جامع (اشراق التواريخ) ی واردر . بو اثر بر مقدمه اوچ قسم، بر خاتمه اوزره مرتب اولوب عربی العباره‌در .

مقدمه : مشاهير انبيا

قسم اول : نسب ، ولادت ، وفات نبی .

قسم ثانی : ايكی نمط اوزره‌در . (١) اولاد وازواج النبی (٢) عشرهٔ مبشره .

قسم ثالث : ايكی قانون اوزره‌در . (١) فضائل الصحابه (٢) فقهاء وحفاظ .

خاتمه : ايكی نوعدر . (١) ائمهٔ مذاهب (٢) ائمهٔ علم حديث .

وفاتی (٨٣٣) ده قبری لارنده‌ده‌در .

قره سنان

فاتح سلطان محمد خان عصری مشاهير علماسندن علوم وادبيات عربيه‌ده مهارت تامه‌سی اولان بر فاضلدر . علم فقهدن (منار الانوار) ی علم صرفدن (مراح) و (شافيه) يی وعلم هيئتدن (چغمينی)نك (ملخص) نی شرح ايتديكی كبی (وقايه) يه دخی حواشی يازمشدر. (ضمائر) و (هزم الجيوش والغالب والمغلوب) اسملرنده ديكر بر آثری دها واردر . (٨٥٢) تاريخنده ارتحال ايلدی .

قريمی سيدی احمد بن عبدالله [١]

فاتح سلطان محمدخانك مظهر حرمت والتفاتی اولان فضلا وارباب تحقيقدن وملا شرف الدين

[١] مرادثانی دورنده قريمدن هجرت ايدوب (٨٤٠) ده ادرنه‌ده وفات ايده‌رك زندان آلتنده تاتار خان قبرستاننده مدفون اولان (شارح منار) (شرف الدين قريمی) نك تلاميذندن اولوب (٨٨٣) ده وفات ايدن (احمد بن محمد القريمی) ده فضلادن برذات اولوب آثارندن اولان (شرح بخاریٔ شريف) فضلنه دالدر . (١٢٧٩) ده وفات ايدن و (فاتح) ده مدفون اولان فقهدن (قريمی زاده مجموعه‌سی) صاحبی (رشيد) افندی ايله (لوايح فائقه و علائق رائقه على التفسير والفقه والحديث والفرائض) و (التصريح) اسمنده‌كی تلويح محشيسی (فاضل علی) افنديلرده بو جمله‌دندر .

قریمی تلامیذندندر . آثاری : (حاشیهٔ تفسیر بیضاوی)، (حاشیهٔ شرح عقائد)، (حاشیهٔ تلویح) (حاشیهٔ لب الالباب)، (حاشیهٔ مطول) وسائره‌در . برنسخه‌سی (اسکدار) ده (اطلاماطاشی) کتبخانه‌سنده موجود و(٨٧٤) ده اکمال ایتدیکی خاتمه‌سندن مستبان اولان (مفتاح الغیب) شرحی واردرکه تحقیق وعرفانه برهان جلیدر. برده (٨٧٩) ده استانبولده اکمال ایتدیکی فارسی العباره (کلشن راز) شرحی واردرکه بر نسخه‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده موجوددر .

بیضاوی حاشیه‌سنك اسمی (مصباح التعدیل فی کشف انوار التنزیل) اولوب بر نسخه‌سی (اسکدار) ده (عتیق والده) کتبخانه‌سنده‌در.

وفاتی (٨٧٩) ده قبری فاتح جوارنده ملا کستل مسجدی یاننده‌در . (کنه الاخبار) ده بروسه‌ده مدفون اولدیغی محررسه‌ده موثوق دکلدر .

(١٠٧٩) تاریخنده خط دستیله محرر نسخه‌سی (قلیچ علی پاشا) ده موجود اولان (قاضی حاشیه‌سی) مؤلفی (محمد بن قدرش) ایله فقهدن (منار) شارحی (شرف بن کمال) ده قریمده یتیشن فضلادندر . بوشرحك خط دستیله محررنسخه‌سی کوچوك افندی کتبخانه‌سنده‌در.

قره سیدی

علمای اعلامدن برذات اولوب (حمیدایلی) دندر . (علاءالدین علی فناری) نك تلامیذندن ایدی . استانبول قاضیسی ایکن (٩١٣) ده وفات ایلدی . شرح مفتاحك اوائله حاشیه‌سی واشعار عربیه‌سی واردر . (قره سیدی سؤاللری) نامیله متعارف اولان سؤاللر ـ که سیدشریفك شرح مفتاح وشرح مواقفنه دائردر ـ بوذاتکدر . علمای عثمانیه‌دن (شیخزاده محمد محی الدین) افندی ایله شرعة الاسلام شارحی مولانا یعقوب و (٩٢٣) ده استانبولده وفات ایده‌رك بنا ایتدیکی دارالتعلیمده دفن اولونان سیدیٔ قرامانی طرفلرندن شرح اولونمشدر . (رسالة الجعل) ده جملهٔ مؤلفاتندندر .

قره باغی محی الدین محمد

قانونی سلطان سلیمان دوری علماسندن اولوب اکمال تحصیلدن صوکرا درسعادته کله‌رك سید علی زاده‌یه معید (معاون) اولمش بعده بعض مدارسه ونهایت ازنیق مدرسه‌سی مدرسلکنه تعیین اولونمش و (٩٤٢) تاریخنده (ازنیق) ده وفات ایتمشدر . علوم عقلیه ونقلیه‌یه واقف برذات ایدی . مؤلفاتی (٢٣) مقاله‌اوزره مرتب محاضراته دائر (جالب السرور) ایله کشاف ،

بيضاوى، تلويح ، هدايه تعليقاتى وشرح وقايه‌يه، (جلال‌دوانى) نك (اثبات‌الواجب) رساله‌سنه حواشى‌سندن واداب عضديه شرحندن عبارتدر .

قره داود « ازميتى »

فضلاى‌عثمانيه‌دن اولوب ازميت‌ليدر . مولانا لطفى ومؤيدزاده كبى فضلادن تعلم ايله‌مشدى . (مسكن پرنور ايده داود افنديتك ودود) مصراعنك دلالتى اولان (٩٤٨) تاريخنده بروسه‌ده وفات ايله‌دى . ييلديرم جوارنده بنا ايله‌ديكى مسجد حظيره‌سنده مدفوندر . مؤلفاتى : (شرح دلائل‌خيرات) [١]، (شرح‌قصيدهٔ نونيه)، (حاشيه‌على‌التصورات)، (حاشيه‌على‌التصديقات)، (حاشيهٔ شرح مطالع)، (حاشيه على‌شرح‌الشمسيه)، (تلخيص تقرير قوانين)، (حاشيه على التهذيب) وسائره‌در . برده‌عقائد وكلامدن(معلومات) اسمنده برمجموعه‌سى واردركه برنسخه‌سى (.ناستر) كتبخانه‌سنده موجوددر . بروسه اوقاف وسجلاتى‌ده كمال‌دقتله ضبط‌وتحرير ايله‌مشدر .

قره حيدر

فضلادن بر ذات اولوب (منتشا) ليدر . همشهريسى (چيوى زاده) دن تلمذ ايتدى . (٩٥٥) ده (اسكوب) ده وفات ايله‌دى . آثارى :

(حاشيه على شرح مفتاح) ، (حاشيه على‌الخيالى) ، (حاشيه على‌المسعودى) در .

قاضى زاده حسين بن حسن افندى

فضلا وارباب قلمدن بر ذاتدر . (٩٤٤) ده مقتول ابراهيم پاشا نامنه درت باب اوزره مرتب (لطائف‌الافكار وكاشف‌الاسرار) اسمنده بر اثر يازمشدركه برنجى باب سياستدن ايكنجى تاريخدن اوچنجى ادبياتدن دردنجى اخلاقدن باحثدر .

---

[١] (فاضل ازميرى) نك (محمدحلمى) افنديتك (صالح قدسىٔ توقادى) و (١٢١٠) تاريخنده وفات ايدن اكين مفتيسى (حاجى عثمان) افنديتك و (١١٧٣) ده وفات ايدن قبريسلى ابراهيم افنديتك وواعظ شيخ محمد افنديتك‌ده آيريجه شرحلرى واردر . قره داود افنديتك شرحى مطبوعدر .

قاسم بن سليمان نيكده‌ري

علوم عربيه وبتخصيص علم فقهده صاحب وقوف بر ذات اولوب مملكتنده واستانبولده اكمال تحصيلدن صوكرا (٩٦٦) ده سيروزده سلجوق سلطان مدرسه‌سي مدرسلكنه تعيين اولوندي. و (٩٧٠) ده بوراده ارتحال ايله‌دي. آثاري : (شرح وقايه‌المسمى بتطبيق)، (شرح ملتقى) در.

قينالي زاده علاء الدين علي چلبي

مشاهير علما وادبادن اولوب اسپارطه‌ده تولد ايله‌مشدر. پدرلري استعمال حنا ايله مشهور اولان (عبدالقادر حميدي) دركه حضرت فاتحه معلم اولمق شرفني احراز ايله‌مش ايكن محمود پاشانك سعايتيله بزم همايوندن دور اولمش وآز وقت صوكرا وفات ايله‌مشدر. طريق علميه‌يه سالك اوله‌رق قاضي عسكرلكه‌قدر ترقي ايتمشدي. (ارتحال ايله‌دي قطب العلما)، (الن حنالي زاده يودي كورآب حياتندن) مصراعنك دلالت ايتديكي (٩٧٩) ده ادرنه‌ده وفات ايده‌رك استانبول يولنده سيد جلالي تربه‌سي جوارنده ناظر چشمه‌سي نام محله دفن ايدلدي. (تذكرة الشعرا) صاحبي (حسن چلبي) نك پدريدر. مؤلفاتي : لساننمزده علم اخلاقه دائر يازيلان آثارك مشهورلرندن اولان مطبوع (اخلاق علائي) ايله (حاشيهٔ درر وغرر الى نصفه)، (حاشيه على كتاب الكراهة من الهداية)، (رسالتان في حق الوقف) و (اسعاف) (رسالة السيفيه والقلميه)، (حاشيه على حسن چلبي لشرح المواقف)، (منشآت)، (حاشيهٔ تجريد)، (حاشيهٔ كشاف)، (حاشيهٔ بيضاوي)، (طبقات حنفيه)، (شرح قصيدهٔ بردهٔ) وسائره‌دن عبارتدر. السنهٔ ثلثه‌ده نظم اشعاره مقتدر ايدي. مرتب ديواني‌ده واردر. طبقات حنفيه‌سي امام اعظمدن علامه ابن كماله قدردر.

اشعارندن :

اكرچه خانهٔ پر نقشدر سراي جهان
ولي كتابه‌لري « كل من عليها فان »

زمين محل بلا وزمان مدار عنا
بودر سراي جهان نقشنه زمين وزمان

اخلاق علائی علم اخلاقه دائر یازیلان آثار عثمانیه‌نك اك اسکی واك قیمتلیسیدر . عباره‌سی ساده‌لشدیریله‌رك وعلاوات لازمه‌ده درج ایدیله‌رك یکیدن طبع اولونماسنده فوائد عظیمه واردر.

(۹۸۳) تاریخنده برو-ه‌ده ییلدیرم بایزید خان‌مدرسی ایکن وفات ایده‌رك امیرسلطان قربنه دفن ایدیلن (شق‌القمر احمد) افندینك‌ده رساله‌ٔ قلمیه وسیفیه‌سی واردر .

قیزیل منلا « عبدالرحمن بن سیدی علی »

آماسیه‌دن یتیشن علمادن‌اولوب استانبولده ابن کمال وسعدی چلبی کبی افاضلدن اکمال‌تحصیل ایده‌رك صدر روم اولمش و (۹۸۳) ده وفات ایله‌مشدر . برکوی محمد افندی برمدت بوذاتدن درس کورمش وقساملقله معیتده بولونمشدر . آثاری :

(شرح‌الهدایه) ، (حاشیهٔ عنایه) ، (حاشیهٔ قاموس) در . درسعادتده امیر بخاری تربه‌سی حذاسنده بنا کرده‌سی اولان مکتبی ساحه‌سنده مدفوندر .

قاضی زاده شمس‌الدین احمد افندی « شیخ‌الاسلام »

فضلادن بر ذات اولوب ذکری سبق ایدن مولانا بدرالدین‌محمودك مخدومیدر . مؤلفاتی : (حاشیهٔ بیضاوی) ، (حاشیهٔ تجرید من بحث الماهیة) ، (حاشیه علی اوائل صدر الشریعة) ، (شرح‌الهدایة من اول کتاب الوکالة الی آخر الکتاب) ، (تعلیقات علی المواقف) ، (تعلیقات علی‌التلویح) ، (حاشیهٔ شرح مفتاح من اوله الی آخر الفن الثانی) ، (ترجمهٔ معدن الجواهر وروضة‌الخواطر) وسائره‌در .

فتاوادنده براثری واردر . وفاتی : (مفتی احمدچلبی ایله‌دی عقبایه‌عزم) مصراعنك ناطق اولدیغی (۹۸۸) ده ، قبری استانبولده کوچوك قرامان رهکذارنده‌در . (چیرچیر) مسجدی جملهٔ آثار خیریه‌سندندر .

قره‌جه احمد حمیدی

علمای‌بنامدن برذات‌اولوب حمید ایلندندر . قدس‌شریف نیابتنده ایکن (۱۰۲٤) تاریخنده وفات ایله‌دی . مؤلفاتی : (حاشیه علی‌شرح‌عقائد)، (حاشیهٔ شمسیه) ، (حاشیه علی‌السید) ،

(حاشیهٔ درر)، (حاشیهٔ شرح کافیه)، (ذیل شقایق نعمانیه) در . بوذات (تاج التواریخ) ك ایکنجی جلدی نهایتنده مذکور اولان (قره‌جه احمد) دن باشقه اولماسی لازم کلیور . تاریخ نعیماده مدینه‌ده وفات ایتدیکی محرردر .

قاضی مصطفی افندی « اورله‌لی »

سلطان مراد ثالث دوری علماسندن بر ذات اولوب (ازمیر) جوارنده‌کی (اورله) دندر. قبریس سفرنده بولونمشدی .

آثاری : عربی (رسالهٔ جهادیه) وترجمه‌سی ایله اون بش فصل اوزره مرتب عربی العباره (تنبیه) اسمنده بر تعبیرنامه‌سی واردرکه هرایکیسنك‌ده نسخه‌لری (نورعثمانیه) ده موجوددر.

قاضی زاده محمد افندی

علماء رسومدن بالیکسرلی طوغانی زاده مصطفی افندی نامنده برقاضی‌نك اوغلودر .مقدمات علومی وطننده برکوی محمد فندی شاکردانندن بعدالتحصیل استانبوله کله‌رك برآرالق ترجمان تکیه‌سی شیخی عمرافندی‌یه انتساب ایتدیسه‌ده حسب الاستعداد بومسلکدن فیضیاب اولامادیغندن ینه مسلك قدیمنه رجوع ایده‌رك واعظلغه وعلوم رسمیه تدریسنه باشلادی. (١٠٤٥) ده (آیاصوفیه) واعظی‌ایکن وفات ایتدی . طوپ‌قاپی خارجنده شیخلر قبرستاننه دفن‌ایدلدی . احوال واطواری (نعیما) تاریخنك آلتنجی جلدینك اون سکزنجی صحیفه‌سنده مبسوطدر . احوال مبسوطه‌دن استنباط اولوندیغنه‌کوره علما واسلاف صالحین اوصافندن اولان تقوای حقیقیدن محروم ایمش . توحید قلوب اسلامیان نقطهٔ اهمنه خدمت ایده‌مین علمادندر . (مناقب الصحابه)، (کتاب المقبول فی‌حال الخیول) اسملرنده اثرلری واردر .

قاضی محمود بن احمد مناستری « نزری زاده »

زمرهٔ قضاتدن ایکن مؤخراً تذکره‌جی‌اولمشدی. (١١٢٦) ده حجازده وفات‌ایله‌دی . فضائل جهادی مبین رساله‌سیله تفسیره متعلق اثری و (چلبی) کلمه‌سنك تحقیق وایضاحنه دائر رساله‌سی واردر . فضائل جهاد رساله‌سنك خط دستیله محرر نسخه‌سی شهید علی پاشاده‌در . مولانا (ابوالسعود) ك ده مذکور کلمه‌نك شرح وایضاحنه دائر اولان رساله‌سی واردر .

قدری محمد افندی

علماء اعلامدن طبیعت شعریه‌یه مالك فاضل بر ذات اولوب (بیغا) لیدر . علی الاصول تحصیل واخذ اجازه‌دن صوکرا توسیع معلومات واکمال تحصیل ایچون عربستانك بالخاصه (یمن) قطعه‌سنه کیده‌رك سنه‌لرجه اقامت ونخبهٔ آمالی بولونان تحصیل علمه مواظبتله استحصال معرفت ایله‌دی . بعده مملکتنه دها صوکرا استانبوله کله‌رك تدریس وتألیفه باشلادی . (یمن) ده‌کی مدید اقامتندن ناشی آثارینك بعضلرنده (وهبیٔ یمانی) تخلص ایتدیکی کورولمکده‌در . تاریخ وفاتیله مدفننه دسترس اولونامادی . کوروله‌بیلن آثاری بروجه‌آتیدر :

(١) — ترجمهٔ جامع الصغیر : اوچ جلد اوزره مرتب اولوب (١٠٤٢) تاریخنده ترجمه وترتیب ایدیلن بواثر سلطان مراد رابعه اهدا ایدلمشدر . بوترجمه‌نك بر طاقی (حمیدیه) کتبخانه‌سنده موجوددر .

مترجم حضرتلری بوترجمه‌نك مقدمه‌سنده (تفسیر بغوی) یی‌ده ترجمه ایتدیکنی واون‌بش پارچه دها تألیف وترجمه‌سی اولدیغنی تصریح ایدیور .

(٢) — کنزالمعـانی : مثنوی طرزنده بر منظومه اولدیغی (جامع الصغیر) ترجمه‌سـنده مذکوردر .

(٣) — شرح قصیدهٔ ابن درید : (١٠٦٥) تاریخنده یازدقلری شرح قیمتداردرکه برنسخه‌سی (عاشر افندی) کتبخانه‌سنده واردر . اشبو آثاردن صاحب ترجمه‌نك جامع الکمالات بر ذات اولدیغی اکلاشیلمقده‌در .

قره خلیل افندی

علمای بنسـامدن بر ذات اولوب (بوی‌آباد) لیدر . (١١٢٣) تاریخنده وفات ایله‌دی . جوار ایوبده صدراسبق سیاوش پاشا تربه‌سی خارجنده مدفوندر . شیخ الاسلام (عبدالله وصاف افندی) بو ذاتك شاکرد ودامادیدر . دامادیله بر یرده مدفوندر .

مشهور اثری بین العلما متداول اولان (فناری) حاشیه‌سیدر . سائر آثاری: (حاشیهٔ حکمة العین)، (حاشیهٔ طوالع)، (حاشیهٔ مختصر منتهی)، (حاشیهٔ آداب طاش کوپری)، (شرح ولدیه)، (حاشیهٔ هدایة)، (رسالهٔ احقاب)، (تفسیر سورهٔ ملك)، (حاشیه علی رسالة محمد امین فی جهت وحدت) در.

قاز آبادی احمد بن محمد افندی

متأخرین فضلادن اولوب اکمال تحصیلی سیواسده تفسیری محمد افندیدندر . مذاق صوفیه یه عدم وقوفندن ناشی متعرض بولنوردی . درسعادتده نشر علوم ایله مشغول اولدی . (۱۱۶۳) تاریخنده وفات ایده‌رك اقسرایدن قوجه مصطفی پاشایه گیدن جاده‌نك صاغ جهتنه دفن ایدلدی. تلامیذینك الك مشهوری خادمی مرحومدر .

تفصیل احوالی عزی تاریخنده مذکوردر . آثاری : (حاشیه علی سورة الفاتحه للبیضاوی)، (حاشیه علی حاشیة میرزا جان)، (تنویر البصائر)، (حاشیة الاصول)، (نتایج الانظار)، (شرح فوائد السنیه)، (شرح الفریده)، (شرح اداب برکوی)، (حاشیهٔ اثبات واجب)، (شرح نونیه) در. (۱۱۹۱) ده وفات ایده‌رك یانته دفن اولونان مخدومی نافع محمد افندی‌ده عالم برذاتدر. (فریده) ئی شرح ایله‌مشدر . (قاز آباد ـ قاز اووه) توقات سنجاغی نواحیسندن بر ناحیه‌در .

قره حصاری محمد بن شیخ علی المعروف بحمیدی

افاضلدن ذوفنون بر ذات اولوب اکمال تحصیلدن صوکرا بر مدت وطننده مفتی بولوندی . بعده مصر قاضیلغنده ایفای خدمت شرعیه ایله‌دی . (۱۱۷۰) ده مصرده ارتحال ایتدی. باشلیجه آثاری : (تلمیح الافواه فی ترتیب الاشباه)، (رسائل فی الهیأت والریاضیات) در . بر مقدمه اون باب برخاتمه اوزره مرتب (مهمات القضاة لاحتیاجهم الیه فی کل المهمات) اسمیله صکوکدن بر اثر کبیر تألیف ایدن (حمزه) افندی‌ده قره حصاردن نشأت ایدن علمادندر .

قاضی زاده محمد افندی

افاضلدن بر ذات اولوب (ارضروم) لیدر . مملکتی مفتیسی ایکن (۱۱۷۳) ده ارتحال ایتدی . آثاری : (بحر الفتاوی)، (شرح روضات الجنات)، (شرح کلمهٔ توحید)، (رسالهٔ احوال قبر) ، (رسالة السعدیة) وسائره‌در .

مخدومی مفتی (ابراهیم ادهم) افندینك‌ده (نهریة الفتاوی) اسمنده تورکجه بر فتوا کتابی واردر .

قورشونلی زاده مصطفی افندی

علمای اعلامدن برذات اولوب (دیاربکر) لیدر (١١٩٠) ده مملکتنده ارتحال ایتدی . آثاری : (شرح مسلم) ، (رسالة من النحو) ، (خمسین کراسة من الفوائد) وسائره‌در .

قونوی حافظ اسماعیل افندی

علمای عثمانیه‌نك متمیزلرندن اولوب یدی جلد کبیر اوزره تفسیر قاضی بیضاوی‌یه یازدیغی مطبوع حاشیهٔ مشهوره‌سیله بین العلما ابقای نام ایله‌مشدر . (رسالة العلمیه) ، (حاشیه علی المقدمات لصدر الشریعة) ، (رسالهٔ انصاریه) جملهٔ مؤلفاتندندر . (١١٩٥) تاریخنده شام شریفده ارتحال ایده‌رك صالحیه‌ده ذی الکفل علیه السلام مقامی قربنه دفن ایدلدی . (قلیچ علی پاشا) کتبخانه‌سنده برمجموعه‌ده (شرح رسالة العلم القدیم) ، (ان العلم تابع للمعلوم) ، (شرح لیس فی الامکان ابدع مما کان) ، (رساله فی برهان تمانع) ، (معاد جسمانی) ، (تفسیر آیة یخاد عون الله) کبی رساله‌لری ده واردر .

قوسه آطه‌لی شیخ احمد افندی

آطه‌لی نامیله مشهور اظهار شارحلرندن شیخ مصطفی بن حمزه‌نك تلامیذندن اولوب (کسکین) لقبیله بنامدر . قوش آطه‌سنده پاشا چشمه‌سی قربنده مدفوندر . سابق الترجمه برکوی محمد افندینك صرفدن (کفایة المبتدی) سنی (عنایة المبتغی) اسمیله شرح ایتدیکی کبی (نحو دن عوامل) نی ده شرح ایله‌مشدرکه هرایکیسی ده مطبوعدر .

قره تپه‌لی حسین بن مصطفی

علوم آلیه‌ده کسب اختصاص ایدن علمادن اولوب (ابن قره تپه‌لی) شهرتیله بنامدر . (آیدین) قراسندن (قره تپه) قریه‌سندندر . اکمال تحصیلدن صوکرا برمدت مغنیلکده ایفای وظائف شرعیه ایده‌رك بعده (آطنه) یه هجرت مؤخراً مسقط رأسنه عودت ایله‌یوب (١١٩١) تاریخنده رحلت ایتدی . (قره تپه) ده مدفوندر . مولانا (محمود انطاقی) نك بین العلما متداول اولان (استعاره) رساله‌سنه واقفانه برشرحله برده آیریجه تعلیقاتی واردرکه هرایکیسیده

مطبوعدر . برکوی محمد افندینك علم صرفدن (کفایة المبتدی) سیٰ‌ده (بحرالقواعد) اسمیله شرح ایتمشدر . بونلردن باشقه فنون سائره‌دن باحث غیر مطبوع آثاری‌ده اولدیغی موثوقاً مروی‌در . تفسیر قاضی‌نك برقسمنه حاشیه‌سی واردر . محمد حلمی آطه پازاری‌نك حاشیه‌سنده بر مدت آطنه‌ده توطن ایله‌دیکی مذکوردر .

قره مصطفی افندی

فضلادن برذات اولوب (علائیه) نك (قیوراصیل) کوینده‌ندر . تحصیلی (مدینهٔ منوره) ده ارتحال ایدن اسکدار مدرسی (آنقره) لی (قره حسین) افندیدندر . (١٣٠٤) تاریخنده (مکهٔ مکرمه) ده وفات ایتدی . آثارندن (لمعات البرقیه فی شرح قصیدة المیمیه) اسمنده‌کی (قصیدهٔ خمریه) شرحی مطبوع، ثانیه شرحی غیر مطبوعدر .

علما فصلنك خطا وصواب جدولى

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٢١٠	٣	ولو بالعين	ولو بالصين
٢١٢	٢٥	ابوبكر احمد طرسوسى	ابوبكر احمد طوسى
٢٢٣	٠٧	تعبير	تغيير
٢٢٦	٢٥	اعظم	اعاظم
٢٢٥	١٢	عواملى شرحلرى	عوامل شارحلرى
٢٦٦	١٠	برده بايزيد ثانى	بايزيد اول
٢٦٧	٢٣	آتى الترجمه عاطف بكك پدر عاليلريدر	بو عباره سهواً ديزلشدر صحيحى : بك مرحومك پدرى قويوجاقلى مصر ملاسى عبدالرحمن نافذ افنديدر
٢٧٢	١٣	شهر آثارى	اشهر آثارى
٢٧٢	٢١	متوفادن	توقاتدن
٢٧٣	١٦	مجيزين	متبحرين
٢٧٧	١٩	المانجه يه ترجمه اولونمشدر	بو عباره دن صوكرا ٢٧٨ نجى صحيفه نك ٢٣ نجى سطرندهكى (ترجمهٔ حالى شعرا قصانده مذكوردر.) عباره سى اوقونمق لازمدر .
٢٧٧	٥	دواتى	دولتى
٢٨٥	٣	خادم	حازم
٢٨٥	٥	١٦٦٠ تاريخلرندهدر	١١٦٠ تاريخلرندهدر
٣٠٤	٥	وعلم ادب ايله ينلردن	وعلم ادب تحصيل ايله ينلردن
٣٠٧	٩،٨		بو سطرلر مكرردر .
٣٣٠	٢٣	توركجه يه مفصل	توركجه مفصل
٣٣٣	١٩	پك چوق اولدى	پك چوق شايع اولدى .
٣٤٣	٢٠	فنون الهيه	فنون آليه
٣٤٤	٢	يوسف پاشا	يوسف كامل پاشا
٣٤٦	١٦	فن وشرح	متن وشرح
٣٤٩	٩	باران كومه	ياران كومه
٣٥٢	٢	شرف زاده	اشرف زاده
٣٥٦	٢	مولا بختى	مولا بخشى
٣٦٠	١٦	حكايتندن	مكانيندن
٣٦١	١	لوع لبديعيه	لوامع البديعيه
٣٦٣	٥	عبدالرحمن رحمى	عبدالرحمن رحيمى

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٣٦٣	٩	تعلیم ایله‌مشدر	تعلم ایله‌مشدر
٣٦٥	٣٠	جناب ملجاء	جنابك ملجاء
٣٧٥	١٨	شاعر نابی‌نك	شاعر عربی‌نك
٣٧٦	٢٤	باعث اولان	باحث اولان
٣٨٤	٢٣	شینملو	شیخلو